Års- och koncernredovisning enligt EG-direktiv

Del II

SOU 1994:17

Delbetänkande av Redovisningskommittén

SOU
1994:17

Statens offentliga utredningar
1994:17
Justitiedepartementet

Års- och koncernredovisning enligt EG-direktiv

En anpassning av den svenska redovisningslagstiftningen till EG:s redovisningsdirektiv för banker och andra finansiella institut och för försäkringsföretag

Del II

Delbetänkande av Redovisningskommittén
Stockholm 1994

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes, Offentliga Publikationer, på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningskontor

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Fax: 08-20 50 21
Telefon: 08-690 90 90

Graphic Systems AB, Göteborg 1994

ISBN 91-38-13564-7
ISSN 0375-250X

Innehållsförteckning

Sammanfattning 7

Författningsförslag 13
1. Förslag till lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag 13
2. Förslag till lag om årsredovisning i försäkringsföretag . 29
3. Förslag till ändring i årsredovisningslagen (0000:00) . . 46
4. Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385) 48
5. Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1976:125) 56
6. Förslag till lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag 57
7. Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. 60
8. Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713) 62
9. Förslag till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige 77
10. Förslag till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder . . 78
11. Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617) 79
12. Förslag till lag om ändring i bankaktiebolagslagen (1987:618) 85
13. Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619) 93
14. Förslag till lag om ändring i föreningsbankslagen (1987:620) 98
15. Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag 102
16. Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse 106

I ALLMÄN MOTIVERING 109

1 *Inledning* 109
1.1 Terminologi 111

2 *Bankredovisningsdirektivet* 113
2.1 Bakgrund och syfte 113
2.2 Förhållande till EG:s fjärde och sjunde bolagsdirektiv . . 115
2.3 Direktivets tillämpningsområde 116
2.4 Sammanslagning av poster 121
2.5 Tillägg av poster 122
2.6 Balansräkningen 122
2.6.1 Redovisning av tillgångar 122
2.6.2 Redovisning av skulder och eget kapital 139
2.6.3 Poster utanför balansräkningen: Ansvarsförbindelser och åtaganden 149
2.7 Resultaträkningen 152
2.7.1 Uppställningsform för resultaträkningen 152
2.7.2 Föreskriven uppställningsform 156
2.8 Värderingsregler 175
2.8.1 Avsnittets disposition 175
2.8.2 Indelning i omsättnings- och anläggningstillgångar 175
2.8.3 Värdering av omsättningstillgångar enligt lägsta värdets princip m.m. 180
2.8.4 Värdering av vissa omsättningstillgångar till marknadsvärde 183
2.8.5 Värdering av obligationer och andra räntebärande värdepapper 185
2.8.6 Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta 187
2.9 Upplysningsregler m.m. 192
2.9.1 Mellanhavanden med intresse- och koncernföretag 192
2.9.2 Efterställda tillgångar 193
2.9.3 Pantförskriven egendom 194
2.9.4 Konsortielån 194
2.9.5 Förvaltade medel 195
2.9.6 Återköpstransaktioner 196
2.9.7 Noternas innehåll 198
2.10 Koncernredovisning 213
2.11 Offentliggörande 219
2.12 Revision 221
2.13 Slutbestämmelser 222

3 *Försäkringsredovisningsdirektivet* 225
3.1 Bakgrund och syfte 225
3.2 Förhållande till EG:s fjärde och sjunde bolagsdirektiv . . 228
3.3 Direktivets tillämpningsområde 228
3.4 Sammanslagning av poster 232
3.5 Balansräkningen 234
3.5.1 Uppställningsform för balansräkningen 234
3.5.2 Bestämmelser om tillgångar 248
3.5.3 Bestämmelser om skulder och eget kapital 260
3.6 Resultaträkningen 277
3.6.1 Uppställningsform för resultaträkningen 277
3.6.2 Bestämmelser om poster i resultaträkningen 284
3.7 Värderingsregler 296
3.7.1 Värdering av placeringstillgångar och övriga tillgångar 296
3.7.2 Värdering av försäkringstekniska avsättningar . . 321
3.8 Övriga bestämmelser 330
3.8.1 Noternas innehåll 330
3.8.2 Koncernredovisning 334
3.8.3 Offentliggörande 340
3.8.4 Slutbestämmelser 342

II SPECIALMOTIVERING 345

Bilagor

1. Beräkning av marknadsvärde 401
2. Artikelförteckning 405
3. EG:s direktiv (86/635/EEC) om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut 407
4. EG:s direktiv (91/674/EEC) om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag 441

Sammanfattning

Inledning

Genom EES-avtalet har Sverige förbundit sig att genomföra EG:s bankredovisningsdirektiv och försäkringsredovisningsdirektiv senast den 1 januari 1995. Direktiven bygger på de fjärde och sjunde bolagsdirektiven och innehåller endast sådana bestämmelser som betingas av de berörda företagens speciella verksamhetsarter.

Kommittén har valt att i flera olika hänseenden föreslå att bank- och försäkringsredovisningsdirektivens bestämmelser i vart fall tills vidare genomförs i form av föreskrifter från Finansinspektionen. Som utgångspunkt för kommitténs ställningstagande i vad avser vilka bestämmelser som bör införas i lag respektive i föreskrift har gällt att de centrala bestämmelserna om balans- och resultaträkningarnas uppställningsformer, värderingen av tillgångar och skulder samt grundläggande notupplysningskrav föreslås bli lagreglerade medan t.ex. sådana bestämmelser som närmast har karaktär av specificering eller exemplifiering av vad som skall ingå i de olika posterna i uppställningsformerna eller som innehåller definitioner av begrepp som används i direktiven föreslås bli införda genom föreskrifter från Finansinspektionen. Vidare har kommittén stannat för att föreslå att de möjligheter som direktiven ger att sammanslå vissa poster i balans- och resultaträkningarna i vart fall till viss del utnyttjas redan i de framlagda lagförslagen och att de ytterligare åtgärder i normgivningshänseende som kan anses erforderliga för att uppfylla direktivens krav på balans- och resultaträkningarnas innehåll får genomföras i form av föreskrifter från Finansinspektionen. Av betydelse för kommitténs förslag avseende fördelningen av direktivens tvingande regler mellan lag och föreskrifter har bl.a. varit utformningen av de fjärde och sjunde bolagsdirektiven eftersom kommittén ansett det angeläget att så långt möjligt harmonisera systematiken och innehållet i de olika lagförslagen.

Kommittén föreslår att 4 kap. bankrörelselagen (1987:617) och 11 kap. försäkringsrörelselagen (1982:713) upphävs och ersätts av två nya lagar nämligen lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) respektive lag om årsredovisning i försäkrings-

företag (ÅRFL). De föreslagna lagarna föreslås endast innehålla sådana bestämmelser som avviker från eller kompletterar den i Del I föreslagna årsredovisningslagen. Sådana bestämmelser i förslaget till årsredovisningslag som även skall tillämpas av de företag som berörs av ÅRKL och ÅRFL föreslår kommittén görs tillämpliga genom hänvisningar i ÅRKL och ÅRFL.

Enligt förslaget till ÅRKL skall denna lag tillämpas av samtliga banker, kreditmarknadsbolag (inklusive finansbolag och kreditaktiebolag som driver verksamhet enligt gällande övergångsbestämmelser), hypoteksinstitut och värdepappersbolag. Förslaget till ÅRFL omfattar försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag.

Lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Uppställningsformer

Bankredovisningsdirektivet innehåller en uppställningsform för balansräkningen och två för resultaträkningen.

Uppställningsformen för balansräkningen motsvarar vad gäller likviditetsordningen den som gäller i Sverige i dag. Härigenom avviker den från de uppställningsformer som föreskrivs i såväl det fjärde bolagsdirektivet som i försäkringsredovisningsdirektivet eftersom uppställningsformerna i dessa direktiv bl.a. kännetecknas av den i förhållande till svensk rätt omkastade likviditetsordningen. Till skillnad från vad som gäller företag i allmänhet och försäkringsföretag medför således anpassningen till bankredovisningsdirektivet att de företag som omfattas av ÅRKL även fortsättningsvis kommer att redovisa kassa som första post på tillgångssidan och att passivsidan kommer att avslutas med eget kapital. När det gäller posternas benämningar och sammansättning innebär direktivet flera förändringar. Bland annat kommer ett antal av tillgångsposterna att kunna innehålla både anläggnings- och omsättningstillgångar. På passivsidan tillkommer tre fonder under eget kapital, nämligen dels överkursfond och kapitalandelsfond (vilka även ingår i kommitténs förslag till årsredovisningslag), dels en fond för orealiserade vinster. Kommittén föreslår en ny post inom linjen i balansräkningen vilken skall innehålla uppgift om sådana åtaganden som kan medföra kreditrisk, t.ex. återköpsavtal.

Av de två uppställningsformer för resultaträkningen som anges i bankredovisningsdirektivet har kommittén stannat för att föreslå att endast en form införs, nämligen den som bygger på den traditionella

rapportformen. Även i resultaträkningen föreslås en del ändringar av posternas benämningar och sammansättning. Exempelvis innebär förslaget en i förhållande till gällande rätt förändrad redovisning av avskrivningar på leasingobjekt. I dag behandlas sådana avskrivningar som en avdragspost från leasingintäkterna medan direktivet ansetts böra medföra att de skall redovisas tillsammans med övriga avskrivningar.

Liksom är fallet enligt det fjärde bolagsdirektivet får sammanslagning av poster göras om överskådligheten därigenom främjas eller posterna har ett obetydligt värde. I enlighet med bankredovisningsdirektivet har denna möjlighet emellertid begränsats till några få, särskilt angivna poster.

Värderingsregler

Kommittén föreslår att överlåtbara värdepapper som är omsättningstillgångar får värderas till verkligt värde även när detta värde överstiger anskaffningsvärdet. I de fall en sådan värdering medför att det uppkommer orealiserade vinster skall dessa enligt kommitténs förslag sättas av till en särskild fond för orealiserade vinster vilken föreslås utgöra bundet kapital. Dessutom föreslås att det införs bestämmelser om värdering av framför allt obligationsportföljerna enligt reglerna för anläggningstillgångar. Beträffande fordringar och skulder i utländsk valuta föreslås huvudregeln bli värdering till balansdagens kurs. Överstiger eller underskrider erlagt belopp för räntebärande värdepapper det belopp som skall erhållas på förfallodagen skall skillnadsbeloppet enligt kommitténs förslag periodiseras.

Tilläggsupplysningar

Bankredovisningsdirektivet innehåller ett stort antal krav på tilläggsupplysningar. Flertalet av dessa föreslås, enligt vad som inledningsvis anförts, inte nu bli intagna i lagen utan i stället bli införda genom föreskrifter från Finansinspektionen. Exempel på sådana krav som föreslås ingå i lagen är kraven på upplysning om skillnaden mellan anskaffningsvärdet och högre verkligt värde för överlåtbara värdepapper samt olika uppgifter om efterställda skulder.

Koncernredovisning

Enligt den föreslagna årsredovisningslagen skall inte dotterföretag som driver i förhållande till koncernen i övrigt olikartad verksamhet

tas in i koncernredovisningen med tillämpning av förvärvsmetoden om detta skulle vara oförenligt med kravet på rättvisande bild. I enlighet med bankredovisningsdirektivet har i förslaget till ÅRKL intagits bestämmelser om att dotterföretag som inte är kreditinstitut skall konsolideras med tillämpning av förvärvsmetoden om dess verksamhet har direkt samband med sådan verksamhet som kreditinstitut bedriver eller avser tjänster knutna till sådan verksamhet.

Förslaget till årsredovisningslag innebär vidare att moderföretag i en underkoncern inte behöver upprätta koncernredovisning om vissa förutsättningar är uppfyllda. Kommittén föreslår för kreditinstitutens del att dessa krav skärps något. Således krävs enligt kommitténs förslag bl.a. att moderföretaget till det undantagna företaget garanterar dettas åtaganden och att det undantagna företaget i sin årsredovisning tar in vissa viktiga balans- och resultatuppgifter m.m.

Lagen om årsredovisning i försäkringsföretag

Uppställningsformer

Försäkringsredovisningsdirektivet föreskriver endast en uppställningsform för balansräkningen respektive resultaträkningen varför dessa införts i lagsförslaget. I förslaget till uppställningsform för resultaträkningen har endast de poster som enligt försäkringsredovisningsdirektivet inte får sammanslås medtagits. För balansräkningen är förhållandet i huvudsak det omvända. I denna uppställningsform har nämligen endast ett fåtal av de i direktivet föreskrivna posterna utelämnats.

Förslaget till balansräkning skiljer sig från den nu gällande, enligt föreskrift från Finansinspektionen, främst genom att likviditetsordningen ändrats så att de mest likvida tillgångarna har placerats sist i uppställningen. Denna ordning följer den som föreskrivs i det fjärde bolagsdirektivet. Under eget kapital har i jämförelse med förslaget till årsredovisningslag posten Fond för orealiserade vinster tillkommit för att användas när tillgångar löpande värderas till verkligt värde och detta värde överstiger anskaffningsvärdet. Kommittén anser att sådana orealiserade vinster inte bör vara utdelningsbara medel varför fonden enligt kommitténs förslag hänförs till bundet kapital. Vidare föreslås att begreppet "försäkringstekniska skulder" ersätts av direktivets begrepp "försäkringstekniska avsättningar".

Resultaträkningen är uppdelad i tre delar nämligen Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelse, Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse och Icke-teknisk redovisning (dvs. den finansiella rörelsen). Överföringar av t.ex. kapitalavkastning kan göras mellan de

olika delarna. Denna skall, vilket även är fallet idag, redovisas i den icke-tekniska redovisningen för skadeförsäkringsrörelse och i den tekniska redovisningen för livförsäkringsrörelse.

Kommittén har valt att utnyttja direktivets möjlighet att på skuldsidan ta upp en post Medel till framtida förfogande. Under denna rubrik redovisas ej tilldelade återbäringsmedel i livförsäkringsföretag, vilka bara får användas för tilldelning till försäkringstagare och för framtida förlusttäckning.

Avseende poster inom linjen har uppställningformen i förslaget till årsredovisningslag följts liksom bestämmelsen att sammanslagning av poster får göras för att främja överskådligheten eller då dessa har ett obetydligt värde. Detta gäller endast balansräkningen, dock med ett fåtal undantag.

Värderingsregler

Samtliga placeringstillgångar, förutom andelar i koncernföretag och intresseföretag, får enligt förslaget värderas till verkligt värde även när detta överstiger anskaffningsvärdet medan tillgångar som är fondanknutna, liksom fallet är i dag, alltid skall värderas till verkligt värde. Vinst eller förlust som uppkommer till följd av denna värdering skall särredovisas i resultaträkningen och för skadeförsäkringsrörelse sättas av till en bunden fond under eget kapital. För livförsäkringsrörelse föreslås att avsättningen skall föras till posten Medel till framtida förfogande.

Överstiger eller understiger erlagt belopp för räntebärande värdepapper det belopp som skall erhållas på förfallodagen skall skillnadsbeloppet enligt kommitténs förslag periodiseras.

Direkta och indirekta anskaffningskostnader skall enligt kommitténs förslag aktiveras för att ge en mer rättvisande bild av verksamheten. Beloppen skall redovisas som en tillgång under rubriken Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter och får inte, som delvis sker i dag, minska de försäkringstekniska avsättningarna.

Vidare föreslår kommittén att aktivering av immateriella tillgångar möjliggörs i försäkringsföretag, vilket inte är fallet enligt gällande rätt.

Tilläggsupplysningar

Försäkringsredovisningsdirektivet innehåller ett antal krav på tilläggsupplysningar. Vissa av dessa föreslås bli införda genom föreskrifter från Finansinspektionen. Exempel på tilläggsupplysningar som före-

slås införas i lag är uppdelning av förutbetalda anskaffningskostnader mellan livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse samt särredovisning av byggnader och mark som används för den egna verksamheten. Dessutom skall viss specificering av resultaträkningens poster göras i not. Detta inbegriper bl.a. en uppdelning av direkt försäkring i olika försäkringsklasser vilket väsentligt skiljer sig från dagens resultatanalys som är uppdelad på verksamhetsgrenar.

Direktivets uppställningsform för balansräkningen saknar särskilda rubriker för fordringar och skulder till koncernföretag och intresseföretag. Kommittén föreslår att denna information, till skillnad från vad som föreslås gälla de företag som omfattas av förslaget till årsredovisningslag, lämnas i not.

Om placeringstillgångar värderas till verkligt värde skall tillgångarnas anskaffningsvärde enligt kommitténs förslag anges i not. I övriga fall föreslås att de verkliga värdena skall anges.

Författningsförslag

1. Förslag till Lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

Denna lag är tillämplig på följande kreditinstitut:

1. bankaktiebolag enligt bankaktiebolagslagen (1987:618),
2. sparbanker enligt sparbankslagen (1987:619),
3. föreningsbanker enligt föreningsbankslagen (1987:620),
4. kreditmarknadsbolag enligt lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag,
5. sådana finansbolag och kreditaktiebolag som driver verksamhet med stöd av punkterna 3-5 i övergångsbestämmelserna till sist nämnda lag, samt
6. hypoteksinstitut som omfattas av lagen (1992:701) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar eller lagen (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan.

Denna lag är också tillämplig på värdepappersbolag enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Om ett finansiellt holdingföretag har dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är kreditinstitut skall holdingföretaget upprätta koncernredovisning enligt denna lag.

Vid tillämpningen av denna lag avses med kreditinstitut, om inte annat särskilt föreskrivs, även värdepappersbolag enligt andra stycket.

Vid tillämpningen av denna lag avses med bank såväl bankaktiebolag som sparbanker och föreningsbanker enligt första stycket 1-3.

Vid tillämpningen av denna lag avses med hypoteksinstitut hypoteksinstitut enligt första stycket 6.

Vid tillämpningen av denna lag avses med finansiellt holdingföretag ett företag som är skyldigt att upprätta årsredovisning enligt årsredo-

visningslagen (0000:00) och vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

2 §

När det i denna lag hänvisas till en bestämmelse i årsredovisningslagen (0000:00) skall, om inte annat särskilt föreskrivs, bestämmelsen tillämpas även om det i bestämmelsen anges att den gäller för bolag eller aktiebolag. På motsvarande sätt skall sådana bestämmelser i årsredovisningslagen som gäller moderbolag eller dotterbolag och till vilka hänvisning görs tillämpas på moderföretag och dotterföretag.

När det i en bestämmelse i årsredovisningslagen, till vilken hänvisning görs, hänvisas till en annan bestämmelse i årsredovisningslagen eller till årsredovisningslagen i dess helhet skall även sistnämnda hänvisning tillämpas, om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag.

3 §

Följande allmänna bestämmelser i 1 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas:

2 § om likställande av aktier med andelar,
3 § om definition av koncern, koncernföretag m.m.,
4 § om definition av intresseföretag, samt
5 § om hänsynstagande till vissa rättigheter hos mellanman m.m.

4 §

Finansinspektionen kan förordna att denna lags bestämmelser om koncerner skall gälla för en grupp av företag, som inte utgör en koncern enligt bestämmelserna i 3 §, men som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning.

5 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om

1. kreditinstitutens löpande bokföring, årsbokslut, årsredovisning, koncernredovisning och delårsrapporter, och om

2. avfattning och innehåll i den redovisning som enligt bestämmelserna i 11-14 §§ lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall lämnas för verksamhet i filial till utländskt kreditinstitut.

Föreskrifter som utfärdats med stöd av första stycket får avvika från bokföringslagen (1976:125) och denna lag om det finns särskilda skäl.

6 §
För bankaktiebolag, sparbank, central föreningsbank och hypoteksinstitut är kalenderår räkenskapsår om inte annat följer av 12 § tredje stycket bokföringslagen (1976:125).

7 §
I fråga om överklagande av beslut enligt denna lag tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 24 § bankrörelselagen (1987:617).

2 kap. Årsredovisning

1 §
Följande bestämmelser om årsredovisningens utformning m.m. i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas:
1 § om årsredovisningens upprättande och beståndsdelar m.m.,
2 § om vissa allmänna krav på årsredovisningen,
3 § om iakttagande av vissa redovisningsprinciper, samt
4 § om angivande av belopp i svenska kronor och utländsk valuta.

2 §
Årsredovisningen för en central föreningsbank skall innehålla en sammanställning av de egna och de anslutna lokala föreningsbankernas balansräkningar och resultaträkningar.

Gemensamma bestämmelser för balansräkning och resultaträkning

3 §
Balansräkningen och resultaträkningen skall upprättas enligt i 6 och 7 §§ angivna uppställningsformer.

4 §
Med beaktande av vad som föreskrivs i 5 § skall följande bestämmelser om balansräkning och resultaträkning i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas:
5 § andra-fjärde styckena om uppställning, sammanslagning av poster m.m.,
6 § om uppgifter om föregående räkenskapsårs poster och byte av redovisningsprincip,
7 § om krav på bruttoredovisning, samt
8 § om allmänna krav på balansräkningen och resultaträkningen.

5 §
De i 4 § angivna bestämmelserna i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas med följande avvikelser:

1. Vad som i 5 § tredje stycket sägs om sammanslagning av poster i balansräkningen och resultaträkningen som föregås av arabiska siffror skall istället gälla endast poster som föregås av små bokstäver.

2. Inom linjen skall, utöver ställda panter och ansvarsförbindelser, anges åtaganden.

Uppställningsform för balansräkning

6 §

TILLGÅNGAR

1. Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker
2. Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.
3. Utlåning till kreditinstitut
4. Utlåning till allmänheten
5. Obligationer och andra räntebärande värdepapper
6. Aktier/andelar (som inte ingår i post 7 eller 8)
7. Aktier/andelar i intresseföretag
8. Aktier/andelar i koncernföretag
9. Immateriella anläggningstillgångar
   a) Goodwill
   b) Andra immateriella anläggningstillgångar
10. Materiella tillgångar
    a) Inventarier
    b) Leasingobjekt
    c) Byggnader och mark
11. Tecknat ej inbetalt kapital
12. Egna aktier
13. Övriga tillgångar
14. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Summa tillgångar

SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL

1. Skulder till kreditinstitut och centralbanker
2. In- och upplåning från allmänheten

a) Inlåning
b) Upplåning

3. Emitterade värdepapper m.m.
   a) Emitterade skuldebrev
   b) Övriga
4. Övriga skulder
5. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter
6. Avsättningar
   a) Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser
   b) Avsättningar för skatter
   c) Övriga avsättningar
7. Efterställda skulder
8. Obeskattade reserver
9. Aktiekapital / Grundfond / Insatskapital
10. Överkursfond
11. Uppskrivningsfond
12. Andra fonder
    a) Reservfond
    b) Kapitalandelsfond
    c) Fond för orealiserade vinster
    d) Garantifond
    e) Övrigt
13. Balanserad vinst eller förlust
14. Årets resultat

Summa skulder, avsättningar och eget kapital

POSTER INOM LINJEN

1. För egna skulder ställda panter
2. Ansvarsförbindelser
   a) Accepterade och endosserade växlar
   b) Garantier och ställda panter
   c) Övriga ansvarsförbindelser
3. Åtaganden
   a) Åtaganden till följd av återköpstransaktioner
   b) Övriga åtaganden

Uppställningsform för resultaträkning

7 §

1. Ränteintäkter
2. Leasingintäkter
3. Räntekostnader
4. Erhållna utdelningar
5. Provisionsintäkter
6. Provisionskostnader
7. Nettoresultat av finansiella transaktioner
8. Övriga rörelseintäkter
9. Allmänna administrationskostnader
10. Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar
11. Övriga rörelsekostnader
12. Kreditförluster netto
13. Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar
14. Återföringar av nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar
15. Extraordinära intäkter
16. Extraordinära kostnader
17. Bokslutsdispositioner
18. Skatt på årets resultat
19. Övriga skatter
20. Årets resultat

8 §

Bestämmelserna i 2 kap. 13 § årsredovisningslagen (0000:00) om extraordinära intäkter och kostnader skall tillämpas.

Värderingsregler m.m.

9 §

Med beaktande av vad som föreskrivs i 10 § skall följande bestäm-

melser om värderingsregler i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas:
14 § om vad som är anläggnings- och omsättningstillgångar,
15 § om immateriella anläggningstillgångar,
16 § om värdering av anläggningstillgångar,
17 § om avskrivning på anläggningstillgångar,
18 § om nedskrivning av anläggningstillgångar,
19 § om uppskrivning av anläggningstillgångar m.m.,
20 § om ianspråktagande av uppskrivningsfond,
21 § om återföring av uppskrivningar,
22 § om värdering av omsättningstillgångar, beräkning av verkligt värde m.m.,
23 § om beräkning av varulagrets anskaffningsvärde m.m.,
24 § om redovisning av vissa tillgångar till bestämd mängd och fast värde,
25 § om värdering av egna aktier och av andelar i dotterföretag,
26 § om kapitalrabatt m.m., samt
27 § om principer för avsättningar.

10 §
De i 9 § angivna bestämmelserna i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas med följande avvikelser:

1. I en bank krävs för uppskrivning av anläggningstillgång enligt 19 § första stycket Finansinspektionens medgivande.
2. I en sparbank får uppskrivningsbeloppet, vid uppskrivning enligt 19 § första stycket, även tas i anspråk för avsättning till reservfond.
3. I en sparbank får uppskrivningsfonden även tas i anspråk för avsättning till reservfond.
4. En bank får inte tillämpa 20 § första stycket 2 om ianspråktagande av uppskrivningsfonden för täckande av förlust.

11 §
Med finansiella anläggningstillgångar avses andelar i intresseföretag och koncernföretag samt värdepapper avsedda att stadigvarande innehas i rörelsen.

12 §
Utgifter för bildande av garantifond enligt 5 kap. 1 § sparbankslagen (1987:619) får inte tas upp som tillgång.

13 §
Har för räntebärande värdepapper eller lånefordringar erlagts belopp som överstiger eller underskrider det belopp som skall erhållas på

förfallodagen, skall sådan över- eller underkurs periodiseras.

Vid tillämpningen av denna lag skall vid bestämmandet av anskaffningsvärdet av räntebärande värdepapper medräknas sådan periodiserad över- eller underkurs som avses i första stycket.

För räntebärande värdepapper som är omsättningstillgång får periodisering enligt första stycket underlåtas om periodisering är förenad med synnerliga svårigheter och i endast ringa omfattning skulle påverka resultatredovisningen. I sådant fall skall upplysning om förhållandet lämnas i not.

14 §

Omsättningstillgångar som utgörs av överlåtbara värdepapper får tas upp till verkligt värde även när detta överstiger anskaffningsvärdet. Vinst som uppkommer till följd av att det bokförda värdet överstiger anskaffningsvärdet skall sättas av till en fond för orealiserade vinster. Om summan av orealiserade vinster ett år är mindre än det föregående året skall fonden sättas ned i samma mån.

15 §

Tillgångar och skulder i utländsk valuta skall omräknas efter avistakursen på balansdagen, om de inte genom särskilda åtgärder skyddas mot eller utgör skydd mot valutakursförändringar. Materiella och immateriella anläggningstillgångar och andelar som är anläggningstillgångar får dock omräknas efter anskaffningskursen vid förvärvet.

Redovisning av andelar i dotterföretag och intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden

16 §

Bestämmelserna i 2 kap. 28 och 29 §§ årsredovisningslagen (0000:00) om kapitalandelsmetoden skall tillämpas.

Tilläggsupplysningar

17 §

Utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag skall i balansräkningen och resultaträkningen lämnas uppgifter i de hänseenden som anges i 19-23 §§ nedan. Vidare skall, med beaktande av vad som föreskrivs i 18 §, följande bestämmelser om tilläggsupplysningar i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas:

31 § om grunderna för avskrivningar m.m.,
32 § om taxeringsvärden,
33 § om principerna för värdering av tillgångar m.m.,
34 § om av- och nedskrivningar uteslutande av skatteskäl,

35 § om uppskrivningsfondens storlek m.m.,
36 § om fördelning av resultat vid avyttring av anläggningstillgångar,
39 § om specifikation av dotterföretag och intresseföretag,
40 § om utelämnande av information i vissa fall,
43 § om lån m.m. till styrelseledamot m.fl.,
44 § om utelöpande lån som är konvertibla m.m.,
45 § andra och tredje styckena om förändringar i eget kapital m.m.,
46 § om latent skatt m.m.,
47 § om medelantalet anställda m.m.,
48 § om ersättningar till styrelse och personal m.m., samt
49 § om namn och säte för moderföretag.

Uppgifterna får tas in i noter om hänvisningar görs vid de poster i balansräkningen och resultaträkningen till vilka de hänför sig.

18 §

De i 17 § angivna bestämmelserna i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas med följande avvikelser:

1. Fråga om tillstånd som avses i 40 § första stycket prövas av Finansinspektionen.

2. Vid tillämpningen av 43 § andra stycket första meningen får upplysning om huvudsakliga lånevillkor, räntesatser samt under räkenskapsåret återbetalda belopp utelämnas.

3. Uppgift enligt 48 § första stycket om räkenskapsårets löner och ersättningar till övriga anställda skall även omfatta sådana löner och ersättningar som utgått till delegater i bank.

19 §

Utöver vad som följer av 17 § skall följande uppgifter lämnas om tillgångar:

1. För överlåtbara värdepapper skall lämnas uppgift om skillnaden mellan anskaffningsvärde och högre verkligt värde.

2. Då det bokförda värdet för räntebärande värdepapper överstiger eller underskrider det belopp som skall infrias på förfallodagen skall mellanskillnaden anges. Summan av överstigande belopp skall anges för sig och summan av underskridande belopp skall anges för sig.

3. En bank skall för innehavda andelar för varje företag ange dess namn, antalet andelar samt dessas nominella värde och bokförda värde enligt balansräkningen. För varje företag skall vidare anges andelarnas röstvärde samt den utdelning som har erhållits under räkenskapsåret.

4. För varje tillgångspost skall anges uppdelning i omsättningstillgångar och anläggningstillgångar.

Finansinspektionen får tillåta att aktier redovisas utan sådan specifi-

kation som anges i första stycket 3.

20 §

Utöver vad som följer av 17 § skall följande uppgifter lämnas om skulder och eget kapital:

1. För varje efterställd skuld som uppgår till mer än tio procent av samtliga efterställda skulder skall uppgift lämnas om lånebelopp, lånevaluta, räntesats, förfallodag, omständigheter som kan medföra förtida återbetalning, villkoren för skuldens efterställda karaktär samt förutsättningar och villkor för konvertering. Vidare skall sammanfattande upplysningar lämnas om vilka regler som gäller för övriga efterställda skulder.

2. I *bankaktiebolag* och *aktiebolag* skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp aktiekapital, överkursfond, uppskrivningsfond, reservfond, kapitalandelsfond och fond för orealiserade vinster. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

3. I *sparbank* skall eget kapital delas upp i fonder och vinst eller förlust för räkenskapsåret. Med fonder avses grundfond, uppskrivningsfond, reservfond, kapitalandelsfond, fond för orealiserade vinster samt garantifond. Benämningen fond får inte användas för annat belopp i balansräkningen. Förlust för räkenskapsåret tas upp som avdragspost.

4. I *föreningsbank* skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp insatskapital, uppskrivningsfond, reservfond, kapitalandelsfond och fond för orealiserade vinster. Medlemsinsatser och förlagsinsatser skall redovisas var för sig. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

21 §

Utöver vad som följer av 17 § skall resultaträkningens post Kreditförluster netto (post 12) delas upp i nedskrivningar respektive återföringar av nedskrivningar.

22 §

Utöver vad som följer av 17 § skall följande uppgifter lämnas om intresseföretag och koncernföretag:

1. För var och en av tillgångsposterna Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. (post 2), Utlåning till kreditinstitut (post 3), Utlåning till allmänheten (post 4) och Obligationer och andra räntebärande värdepapper (post 5) skall uppgift lämnas om de fordringar som avser intresseföretag och om de fordringar som avser koncernföretag.

2. För var och en av skuldposterna Skulder till kreditinstitut och centralbanker (post 1), In- och upplåning från allmänheten (post 2), Emitterade värdepapper m.m. (post 3) och Efterställda skulder (post 7) skall uppgift lämnas om de skulder som avser intresseföretag och om de skulder som avser koncernföretag.

3. Uppgift om efterställda tillgångar avseende intresseföretag och koncernföretag skall lämnas för varje tillgångspost.

Förvaltningsberättelse

23 §

Bestämmelserna i 2 kap. 51 § årsredovisningslagen (0000:00) om förvaltningsberättelse skall tillämpas.

24 §

Till förvaltningsberättelsen skall fogas en kapitaltäckningsanalys. I denna skall lämnas uppgifter om kapitalbasen och kapitaltäckningen. Vad som avses med kapitalbas och kapitaltäckning framgår av 60 a-60 c §§ lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, 3 a-3 c §§ lagen (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan, 2 kap. 9-11 §§ bankrörelselagen (1987:617), 5 kap. 1-4 §§ lagen (1991:981) om värdepappersrörelse samt 4 kap. 1-4 §§ lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag.

Vad som sägs i första stycket gäller inte för en lokal föreningsbank eller en landshypoteksförening och inte heller ett värdepappersbolag som inte omfattas av 5 kap. 1 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

En föreningsbank skall i förvaltningsberättelsen ange

1. väsentliga förändringar i medlemsantalet och summorna av insatsbelopp som skall återbetalas under nästa räkenskapsår enligt bestämmelserna i 4 kap. 1 och 3 §§ föreningsbankslagen (1987:620),

2. den rätt till utdelning som gjorda förlagsinsatser medför, samt

3. summan av de förlagsinsatser som har sagts upp och skall inlösas under de två närmast följande räkenskapsåren.

Finansieringsanalys

25 §

Bestämmelserna i 2 kap. 52 § årsredovisningslagen (0000:00) om finansieringsanalys skall tillämpas.

3 kap. Koncernredovisning

1 §

Med beaktande av vad som föreskrivs i 2 § skall följande bestämmelser om koncernredovisning i 3 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas:

1 § om skyldighet att upprätta koncernredovisning m.m.,
2 § om allmänna krav på koncernredovisningen,
5 § om möjlighet att utelämna vissa dotterföretag m.m.,
6 § om balansdag för koncernredovisningen,
7 § om metod för eliminering av andelar i dotterföretag,
8 § om krav på förvärvsanalys m.m.,
9 § om redovisning enligt kapitalandelsmetoden,
10 § om beaktande av andelar ägda av annan än koncernföretag,
11 § om vad koncernredovisningen skall utvisa m.m.,
12 § om jämförande upplysningar vid ändrad sammansättning,
13 § om värderingsprinciper i koncernredovisningen m.m.,
14 § om redovisning av andelar i intresseföretag,
15 § om redovisning enligt klyvningsmetoden,
16 § om specifikation av dotterföretag och intresseföretag m.m., samt
17 § om utelämnande av uppgift enligt 16 §.

2 §

De i 1 § angivna bestämmelserna i 3 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas med följande avvikelser:

1. Tillämpas 5 § andra stycket 3 för andelar som innehas som ett led i en finansiell stödaktion syftande till en rekonstruktion eller räddning av dotterföretaget skall moderföretaget
- i not upplysa om arten av och villkoren för den finansiella stödaktionen, samt
- vid ingivande av sin årsredovisning till registreringsmyndigheten bifoga dotterföretagets årsredovisning.

2. Vad som sägs i 9 § första stycket första meningen tillämpas inte på ett dotterföretag som inte är kreditinstitut om dotterföretagets verksamhet har direkt samband med kreditinstituts verksamhet eller avser tjänster knutna till sådan verksamhet.

3. Fråga om tillstånd som avses i 17 § prövas av Finansinspektionen.

3 §
För koncernredovisningen gäller 2 kap. i tillämpliga delar, med undantag för däri gjorda hänvisningar till 2 kap. 1, 2, 28, 29, 39, 40 och 49 §§ årsredovisningslagen (0000:00).

4 §
Ett moderföretag som är dotterföretag behöver inte upprätta koncernredovisning om samtliga av följande förutsättningar är uppfyllda:

1. Förutsättningarna enligt 3 kap. 4 § första stycket årsredovisningslagen (0000:00) föreligger.

2. Det undantagna företagets åtaganden har garanterats av dess moderföretag och upplysning om detta lämnas i det undantagna företagets årsredovisning.

3. Det undantagna företagets moderföretag är ett kreditinstitut. Med kreditinstitut avses härvid ett institut i vars verksamhet ingår att från allmänheten låna medel och att bevilja krediter för egen räkning.

Moderföretag som med stöd av första stycket inte självt upprättat koncernredovisning skall i enlighet med bestämmelserna i 4 kap. 4 och 5 §§ denna lag eller 4 kap. 3 § årsredovisningslagen offentliggöra den i stycket avsedda koncernredovisning som företaget omfattas av jämte koncernrevisionsberättelsen. Registreringsmyndigheten får förelägga moderföretaget att ge in en bestyrkt översättning till svenska av handlingarna. Sådant föreläggande skall utfärdas av registreringsmyndigheten om någon begär det.

Första stycket gäller inte i fall som anges i 3 kap. 4 § tredje stycket årsredovisningslagen.

Den som tillämpar första stycket skall i not till årsredovisningen, utöver sådana uppgifter som anges i 3 kap. 4 § fjärde stycket årsredovisningslagen, sammantaget för det undantagna företaget och dess dotterföretag ange följande:

a) summan av resultaträkningsposterna Ränteintäkter (post 1), Leasingintäkter (post 2), Provisionsintäkter (post 5), Nettoresultat av finansiella transaktioner (post 7) och Övriga rörelseintäkter (post 8),
b) årets resultat,
c) summan av eget kapital, samt
d) medelantalet under räkenskapsåret anställda.

4 kap. Offentlighet

1 §
Följande bestämmelser om offentlighet i 4 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas:
4 § om kungörande av att årsredovisning inkommit, och

6 § om publicering av årsredovisning.

2 §
Finansinspektionen är registreringsmyndighet för banker och hypoteksinstitut.

Patent- och registreringsverket är registreringsmyndighet för aktiebolag. För dessa skall bestämmelserna i 4 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas i stället för bestämmelserna i 3-7 §§ nedan.

3 §
En banks årsredovisning för det förflutna räkenskapsåret skall avlämnas till revisorerna senast en månad före ordinarie stämma, i en sparbank dock senast den 31 mars. Ett hypoteksinstituts årsredovisning skall senast fyra månader efter räkenskapsårets utgång avlämnas till revisorerna.

4 §
En bank skall ge in avskrift av årsredovisningen och revisionsberättelsen till registreringsmyndigheten så snart det kan ske efter det att resultaträkningen och balansräkningen blivit fastställda. För en lokal föreningsbank gäller dock en sådan skyldighet endast om myndigheten begär det.

Hos en lokal föreningsbank skall avskrift av årsredovisningen och revisionsberättelsen hållas tillgängliga för alla som är intresserade senast en månad efter det att balansräkningen och resultaträkningen blivit fastställda. Envar skall ha rätt att på begäran få kopior av handlingarna. Priset på sådana kopior får inte överstiga administrationskostnaden.

På avskrift av årsredovisningen som sänds in till registreringsmyndigheten eller hålls tillgänglig enligt andra stycket skall en styrelseledamot teckna bevis om att balansräkningen och resultaträkningen har fastställts med uppgift om fastställelsedagen. Beviset skall även innehålla uppgift om stämmans beslut beträffande bankens vinst eller förlust.

5 §
Ett hypoteksinstitut som enligt lag är skyldigt att ha auktoriserad revisor skall senast sex månader efter räkenskapsårets utgång ge in avskrift av årsredovisningen och revisionsberättelsen till registreringsmyndigheten.

Ett hypoteksinstitut som inte omfattas av första stycket skall hålla avskrift av årsredovisningen och revisionsberättelsen tillgängliga för alla som är intresserade senast en månad efter det att balansräkningen

och resultaträkningen blivit fastställda. Envar skall har rätt att på begäran få kopior av handlingarna. Priset på sådana kopior får inte överstiga administrationskostnaden.

6 §
Den publicerade årsredovisningen för en bank skall innehålla revisorns uttalande om eventuella anmärkningar enligt 3 kap. 11 § andra-fjärde styckena bankrörelselagen (1987:617).

7 §
Bestämmelserna i 1 och 3-6 §§ har motsvarande tillämpning på koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen.

5 kap. Delårsrapport

1 §
Med beaktande av vad som föreskrivs i 2 § skall följande bestämmelser om delårsrapport i 5 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas:
1 § om avgivande av delårsrapport m.m.,
2 § om delårsrapportens innehåll m.m., samt
3 § om uppgifter för tidigare rapportperiod.

2 §
De i 1 § angivna bestämmelserna i 5 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas med följande avvikelser:

1. Utöver de företag som omfattas av 1 § skall bankaktiebolag, sparbanker och centrala föreningsbanker avge delårsrapport.

2. Delårsrapporterna för en bank skall i förekommande fall, utöver vad som gäller enligt 1 § tredje stycket, genast sändas till de huvudmän eller medlemmar som begär det. Rapporterna skall i avskrift sändas in till Finansinspektionen så snart det kan ske.

3. En bank som är moderföretag skall alltid lämna uppgifter enligt 2 § andra stycket. På motsvarande sätt skall en central föreningsbank som har anslutna lokala föreningsbanker även lämna uppgifter för gruppen.

4. I delårsrapport skall, utöver vad som anges i 2 §, lämnas uppgifter om utvecklingen av inlåningen och utlåningen sedan det föregående räkenskapsårets utgång.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995 och tillämpas på räkenskapsår som börjar den 1 januari 1995 eller senare.

2. Genom lagen upphävs 4 kap. bankrörelselagen (1987:617). Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som ersatts genom bestämmelse i denna lag, tillämpas istället den nya bestämmelsen.

2. Förslag till Lag om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs följande:

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

Denna lag är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses i denna lag försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som omfattas av försäkringsrörelselagen (1982:713).

Om ett finansiellt holdingföretag har dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag skall holdingföretaget upprätta koncernredovisning enligt denna lag.

Vid tillämpningen av denna lag avses med finansiellt holdingföretag ett företag som är skyldigt att upprätta årsredovisning enligt årsredovisningslagen (0000:00) och vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

2 §

När det i denna lag hänvisas till en bestämmelse i årsredovisningslagen (0000:00) skall, om inte annat särskilt föreskrivs, bestämmelsen tillämpas även om det i bestämmelsen anges att den gäller för bolag eller aktiebolag. På motsvarande sätt skall sådana bestämmelser i årsredovisningslagen som gäller moderbolag eller dotterbolag och till vilka hänvisning görs, tillämpas på moderföretag och dotterföretag.

När det i en bestämmelse i årsredovisningslagen, till vilken hänvisning görs, hänvisas till en annan bestämmelse i årsredovisningslagen eller till årsredovisningslagen i dess helhet skall även sistnämnda hänvisning tillämpas, om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag.

3 §

Följande allmänna bestämmelser i 1 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas:

2 § om likställande av aktier med andelar,
3 § om definition av koncern, koncernföretag m.m.,
4 § om definition av intresseföretag, samt
5 § om hänsynstagande till vissa rättigheter hos mellanman m.m.

4 §
Finansinspektionen kan förordna att denna lags bestämmelser om koncerner skall gälla för en grupp av företag, som inte utgör en koncern enligt bestämmelserna i 3 §, men som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning.

5 §
Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om försäkringsföretagens löpande bokföring, årsbokslut, årsredovisning och koncernredovisning. Föreskrifterna får avvika från bokföringslagen (1976:125) och denna lag om det finns särskilda skäl.

6 §
Kalenderår är räkenskapsår om inte annat följer av 12 § tredje stycket bokföringslagen (1976:125).

7 §
I fråga om överklagande av beslut enligt denna lag tillämpas bestämmelserna i 19 kap. 13 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

2 kap. Årsredovisning

1 §
Följande bestämmelser om årsredovisningens utformning m.m. i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas:
1 § om årsredovisningens upprättande och beståndsdelar m.m.,
2 § om vissa allmänna krav på årsredovisningen,
3 § om iakttagande av vissa redovisningsprinciper, samt
4 § om angivande av belopp i svenska kronor och utländsk valuta.

Gemensamma bestämmelser för balansräkning och resultaträkning

2 §
Balansräkningen och resultaträkningen skall upprättas enligt i 5 och 7 §§ angivna uppställningsformer.

3 §
Med beaktande av vad som föreskrivs i 4 § skall följande bestämmelser om balansräkning och resultaträkning i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas:
5 § andra-fjärde styckena om uppställning, sammanslagning av poster m.m.,
6 § om uppgifter om föregående räkenskapsårs poster och byte av

redovisningsprincip,
7 § om krav på bruttoredovisning, samt
8 § om allmänna krav på balansräkningen och resultaträkningen.

4 §
Vad som i 2 kap. 5 § tredje stycket årsredovisningslagen (0000:00) sägs om sammanslagning av poster i balansräkningen och resultaträkningen som föregås av arabiska siffror gäller inte för resultaträkningen eller för poster som tas upp under Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar eller Försäkringstekniska avsättningar i balansräkningen.

Uppställningsform för balansräkning

5 §
TILLGÅNGAR

A. Tecknat ej inbetalt kapital

B. Immateriella tillgångar
   I Goodwill
   II Andra immateriella tillgångar

C. Placeringstillgångar

   I Byggnader och mark

   II Placeringar i koncernföretag och intresseföretag
      1. Aktier/andelar i koncernföretag
      2. Obligationer och andra skuldförbindelser emitterade av, och fordringar hos, koncernföretag
      3. Aktier/andelar i intresseföretag
      4. Obligationer och andra skuldförbindelser emitterade av, och fordringar hos, intresseföretag

   III Andra finansiella placeringstillgångar
      1. Aktier/andelar
      2. Obligationer och andra räntebärande värdepapper
      3. Andelar i investeringspooler
      4. Lån med säkerhet i fast egendom
      5. Övriga lån
      6. Insättningar hos kreditinstitut
      7. Övriga finansiella placeringar

   IV Depåer hos företag som avgivit affär

D. Placeringar för livförsäkringstagare som själva bär placeringsrisken

E. Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar
   1. Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker
   2. Livförsäkringsavsättning
   3. Avsättning för oreglerade skador
   4. Avsättning för återbäring och rabatter
   5. Övriga försäkringstekniska avsättningar
   6. Avsättning för livförsäkringar där försäkringstagaren bär placeringsrisken

F. Fordringar

   I Fordringar avseende direkt försäkring

   II Fordringar avseende återförsäkring

   III Övriga fordringar

G. Andra tillgångar

   I Övriga materiella tillgångar samt varulager

   II Kassa och bank

   III Egna aktier

   IV Övriga tillgångar

H. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

   I Upplupna ränte- och hyresintäkter

   II Förutbetalda anskaffningskostnader

   III Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

A. Eget kapital

   I Aktiekapital/Garantikapital

   II Överkursfond

   III Uppskrivningsfond

   IV Andra fonder

      1. Reservfond
      2. Kapitalandelsfond
      4. Fond för orealiserade vinster

3. Övrigt

V Balanserad vinst eller förlust

VI Årets resultat

B. Obeskattade reserver

C. Efterställda skulder

D. Medel till framtida förfogande

E. Försäkringstekniska avsättningar

1. Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker, brutto före avgiven återförsäkring
2. Livförsäkringsavsättning, brutto före avgiven återförsäkring
3. Avsättning för oreglerade skador, brutto före avgiven återförsäkring
4. Avsättning för återbäring och rabatter, brutto före avgiven återförsäkring
5. Utjämningsavsättning
6. Övriga försäkringstekniska avsättningar, brutto före avgiven återförsäkring

F. Avsättning för livförsäkringar där försäkringstagaren bär placeringsrisken, brutto före avgiven återförsäkring

G. Avsättningar för andra risker och omkostnader

1. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser
2. Avsättningar för skatter
3. Övriga avsättningar

H. Depåer från återförsäkrare

I. Skulder

I Skulder avseende direkt försäkring

II Skulder avseende återförsäkring

III Obligationslån

IV Skulder till kreditinstitut

V Övriga skulder

J. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

STÄLLDA PANTER M.M.

1. Inteckningar i fast egendom, företagsinteckningar och andra

inteckningar, varje slag för sig
2. Andra ställda panter och därmed jämförliga säkerheter, varje slag för sig, med angivande av de belastade tillgångarnas värde enligt balansräkningen

ANSVARSFÖRBINDELSER

1. Diskonterade växlar
2. Borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser
3. Pensionsförpliktelser som ej upptagits bland avsättningarna och ej har täckning i pensionsstiftelses förmögenhet

6 §

Förpliktelser som uppkommit till följd av försäkringsavtal behöver inte tas upp som ansvarsförbindelse.

Uppställningsform för resultaträkning

7 §

I. TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGS RÖRELSE

1. Premieintäkt efter avgiven återförsäkring
   a. Premieinkomst, brutto
   b. Premie för avgiven återförsäkring (-)
   c. Förändring i avsättningen för ej intjänad premie och kvardröjande risker, brutto (+/-)
   d. Återförsäkrares andel av Förändring i avsättningen för ej intjänad premie och kvardröjande risker (+/-)
2. Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen (III 6)
3. Övriga tekniska intäkter efter avgiven återförsäkring
4. Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring
   a. Utbetalda försäkringsersättningar
   b. Förändring i avsättningen för oreglerade skador
5. Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar efter avgiven återförsäkring, (+/-)
6. Återbäring och rabatter efter avgiven återförsäkring
7. Driftskostnader
8. Övriga tekniska kostnader efter avgiven återförsäkring
9. Förändring i utjämningsavsättningen

10. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat (införs som post III 1)

II. TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGS-RÖRELSE

1. Premieinkomst efter avgiven återförsäkring
   a. Premieinkomst, brutto
   b. Premie för avgiven återförsäkring (-)
2. Kapitalavkastning, intäkter
3. Orealiserade vinster på placeringar
4. Övriga tekniska intäkter efter avgiven återförsäkring
5. Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring
   a. Utbetalda försäkringsersättningar
   b. Förändring i avsättningen för oreglerade skador
6. Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar efter avgiven återförsäkring (+/-)
   a. Livförsäkringsavsättning
   b. Övriga försäkringstekniska avsättningar
7. Återbäring och rabatter efter avgiven återförsäkring
8. Driftskostnader
9. Kapitalavkastning, kostnader
10. Orealiserade förluster på placeringar
11. Övriga tekniska kostnader efter avgiven återförsäkring
12. Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen (införs som post III 4)

12a. Överföring till eller från Medel till framtida förfogande

13. Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat (införs som post III 2)

III. ICKE-TEKNISK REDOVISNING

1. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat (post I 10)
2. Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat (post II 13)
3. Kapitalavkastning, intäkter i skadeförsäkringsrörelsen
4. Kapitalavkastning överförd från livförsäkringsrörelsen (post II 12)

5. Kapitalavkastning, kostnader i skadeförsäkringsrörelsen
6. Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen (post I 2)
7. Övriga intäkter
8. Övriga kostnader, inklusive nedskrivningar
9. Extraordinära intäkter
10. Extraordinära kostnader
11. Bokslutsdispositioner
12. Skatt på årets resultat
13. Övriga skatter
14. Årets resultat

8 §

Bestämmelserna i 2 kap. 13 § årsredovisningslagen (0000:00) om extraordinära intäkter och kostnader skall tillämpas.

Värderingsregler m.m.

9 §

Med beaktande av vad som föreskrivs i 10 § skall följande värderingsregler m.m. i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas:
15 § om immateriella anläggningstillgångar,
16 § om värdering av anläggningstillgångar,
17 § om avskrivning på anläggningstillgångar,
18 § om nedskrivning av anläggningstillgångar,
19 § om uppskrivning av anläggningstillgångar m.m.,
20 § om ianspråktagande av uppskrivningsfond,
21 § om återföring av uppskrivningar,
22 § om värdering av omsättningstillgångar, beräkning av verkligt värde m.m.,
23 § om beräkning av varulagrets anskaffningsvärde m.m.,
24 § om redovisning av vissa tillgångar till bestämd mängd och fast värde,
25 § om värdering av egna aktier och av andelar i dotterföretag,
26 § om kapitalrabatt m.m., samt
27 § om principer för avsättningar.

10 §

De i 9 § angivna bestämmelserna i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas med följande avvikelser:

1. 15 § skall tillämpas på immateriella tillgångar.
2. 16 § skall tillämpas på samtliga tillgångar om inte annat följer av detta kapitel.
3. 17 § skall tillämpas på immateriella tillgångar, placeringstillgångar och övriga materiella tillgångar med begränsad ekonomisk livslängd, med undantag för varulager, dock ej på placeringstillgångar som värderas till verkligt värde enligt 13 §.
4. 18 § första stycket skall tillämpas på immateriella tillgångar, placeringstillgångar och övriga materiella tillgångar samt varulager.
5. 18 § andra stycket skall tillämpas på placeringar i koncernföretag och intresseföretag, andra finansiella placeringstillgångar samt depåer hos företag som avgivit affär.
6. 19 § skall tillämpas på placeringstillgångar och övriga materiella tillgångar, med undantag för varulager. Aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag får inte skrivas upp till högre värde än vad som medges av Finansinspektionen.
7. Uppskrivningsbelopp enligt 19 § får användas

- i skadeförsäkringsaktiebolag för ökning av aktiekapitalet genom fondemission eller nyemission,
- i skadeförsäkringsföretag för avsättning till en uppskrivningsfond, samt
- i livförsäkringsföretag för avsättning till Medel till framtida förfogande efter medgivande av Finansinspektionen.

8. 20 § första stycket 2 samt andra stycket om ianspråktagande av uppskrivningsfonden för att täcka förlust får inte tillämpas.
9. 22 § skall tillämpas på fordringar, kassa och bank.
10. 24 § skall tillämpas på övriga materiella tillgångar samt varulager.

11 §

Samma värderingsmetod skall tillämpas på alla placeringstillgångar som ingår i en och samma post som föregås av en arabisk siffra eller som tas upp under Byggnader och mark i balansräkningen.

12 §

Har för räntebärande värdepapper erlagts belopp som överstiger eller underskrider det belopp som skall erhållas på förfallodagen, skall sådan över- eller underkurs periodiseras.

Vid tillämpningen av denna lag skall vid bestämmandet av anskaffningsvärdet av räntebärande värdepapper medräknas sådan periodiserad över- eller underkurs som avses i första stycket.

13 §

Placeringstillgångar, utom andelar i koncernföretag och intresseföretag, får tas upp till verkligt värde beräknat enligt 2 kap. 22 § årsredovisningslagen (0000:00).

Placeringar för livförsäkringstagare som själva bär placeringsrisken skall tas upp till verkligt värde.

Vinst eller förlust som uppkommer till följd av att en tillgång tas upp till verkligt värde skall redovisas som en särskild post i resultaträkningen.

Vinst som uppkommer till följd av att det bokförda värdet överstiger anskaffningsvärdet skall i skadeförsäkringsföretag sättas av till en fond för orealiserade vinster och i livförsäkringsföretag till Medel till framtida förfogande. Om summan av orealiserade vinster ett år är mindre än det föregående året skall fonden för orealiserade vinster respektive Medel till framtida förfogande sättas ned i motsvarande mån.

För tillgångar som värderas till verkligt värde skall anskaffningsvärdet anges i not uppdelat på de i 5 § upptagna posterna i balansräkningen. För placeringstillgångar som värderas med tillämpning av 2 kap. 16 § årsredovisningslagen skall verkligt värde anges i not uppdelat på de i 5 § upptagna posterna i balansräkningen.

14 §

Direkta och indirekta anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal skall tas upp som tillgång om de är av väsentligt värde för den bedrivna rörelsen under kommande år.

15 §

Försäkringstekniska avsättningar skall vid varje tidpunkt uppgå till ett sådant belopp att företaget kan uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

16 §

Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker skall göras i skadeförsäkringsrörelse och beräknas särskilt för varje försäkring. Statistiska metoder får användas om de kan förväntas ge ett med individuella beräkningar likvärdigt resultat.

Avsättningen för oreglerade skador i skadeförsäkringsrörelse skall beräknas särskilt för varje ärende på grundval av de ytterligare kostnader som kan beräknas uppkomma. Statistiska metoder får användas om de leder till en tillräcklig avsättning med beaktande av riskernas art. Avsättningen skall inkludera tillägg för inträffade men ej anmälda försäkringsfall samt skaderegleringskostnader.

17 §

Livförsäkringsavsättningen skall beräknas särskilt för varje livförsäkring. Statistiska metoder får användas om de kan förväntas ge ett med individuella beräkningar likvärdigt resultat. Beräkningen skall göras under överinseende av en aktuarie på grundval av erkända försäkringsmatematiska metoder. En sammanfattning av de viktigaste beräkningsantagandena skall lämnas i not till räkenskaperna.

Avsättningen för oreglerade skador i livförsäkringsföretag skall vara lika stor som skulden till försäkringstagarna med tillägg för kostnaden för reglering av ersättningar. Avsättningen skall inkludera tillägg för inträffade men ej anmälda försäkringsfall.

Redovisning av andelar i dotterföretag och intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden

18 §

Bestämmelserna i 2 kap. 28 och 29 §§ årsredovisningslagen (0000:00) om kapitalandelsmetoden skall tillämpas.

I livförsäkringsföretag skall belopp som avses i 2 kap. 28 § sjätte stycket årsredovisningslagen sättas av till Medel till framtida förfogande.

Tilläggsupplysningar

19 §

Utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag skall i balansräkningen och resultaträkningen lämnas uppgifter i de hänseenden som anges i 21-24 §§ nedan. Vidare skall, med beaktande av vad som föreskrivs i 20 §, följande bestämmelser om tilläggsupplysningar i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas:

31 § om grunderna för avskrivningar m.m.,
33 § om principerna för värdering av tillgångar m.m.,
34 § om av- och nedskrivningar uteslutande av skatteskäl,
35 § om uppskrivningsfondens storlek m.m.,
36 § om fördelning av resultat vid avyttring av anläggningstillgångar,
38 § om inköp och försäljning mellan koncernföretag,
39 § om specifikation av dotterföretag och intresseföretag,

40 § om utelämnande av information i vissa fall,
41 § andra stycket om särredovisning av vissa fordringar och skulder,
42 § om säkerheter och ansvarsförbindelser,
43 § om lån m.m. till styrelseledamot m.fl.,
44 § om utelöpande lån som är konvertibla m.m.,
45 § andra och tredje styckena om förändringar i eget kapital m.m.,
46 § om latent skatt m.m.,
47 § om medelantalet anställda m.m.,
48 § om ersättningar till styrelse och personal m.m., samt
49 § om namn och säte för moderföretag.

Uppgifterna får tas in i noter om hänvisningar görs vid de poster i balansräkningen och resultaträkningen till vilka de hänför sig.

20 §

De i 19 § angivna bestämmelserna i 2 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas med följande avvikelser:

1. 31 § skall tillämpas på Immateriella tillgångar, byggnader och mark samt placeringar i koncernföretag och intresseföretag.
2. 36 § skall tillämpas på immateriella tillgångar, byggnader och mark samt placeringar i koncernföretag och intresseföretag.
3. Fråga om tillstånd som avses i 40 § första stycket prövas av Finansinspektionen.
4. 41 § andra stycket skall tillämpas endast beträffande den del som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen.
5. 43 § tredje stycket har motsvarande tillämpning om företaget lämnat lån till eller ställt säkerhet till förmån för annan med stöd av tillstånd enligt 12 kap. 13 § försäkringsrörelselagen (1982:713).
6. Uppgift enligt 47 § behöver inte lämnas per arbetsställe. Däremot skall uppgift lämnas om medelantalet anställda uppdelat på kontorstjänstemän, fälttjänstemän och övriga anställda i Sverige. Dessutom skall det för fritidsombud och specialombud i Sverige var för sig anges medelantalet anställda.
7. Uppgift enligt 48 § om löner och ersättningar för övriga anställda skall anges uppdelat på kontorstjänstemän, fälttjänstemän och övriga anställda. Dessutom skall det för fritidsombud och specialombud i Sverige var för sig anges ersättningsbeloppet för dessa.

21 §

Utöver vad som följer av 19 § skall följande uppgifter lämnas om tillgångar:

1. Byggnader och mark som används för den egna verksamheten skall anges särskilt.

2. Förutbetalda anskaffningskostnader skall anges uppdelat på skadeförsäkringsrörelse och livförsäkringsrörelse.

3. Då det bokförda värdet för räntebärande värdepapper överstiger eller underskrider det belopp som skall infrias på förfallodagen skall mellanskillnaden anges. Summan av överstigande belopp skall anges för sig och summan av underskridande belopp skall anges för sig.

22 §

Utöver vad som följer av 19 § skall följande uppgifter lämnas om eget kapital, avsättningar och skulder:

1. I livförsäkringsaktiebolag skall aktiekapitalet tas upp som bundet eget kapital.

2. I skadeförsäkringsföretag skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp aktiekapital, garantikapital, överkursfond, uppskrivningsfond, reservfond, kapitalandelsfond och fond för orealiserade vinster. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

3. Medel till framtida förfogande skall anges uppdelat på uppskrivning enligt 10 § 6 och 7, orealiserade vinster enligt 13 § fjärde stycket, belopp som avses i 18 § andra stycket samt övriga medel.

4. Avvecklingsresultat skall om det uppgår till väsentligt belopp anges i not med fördelning på kategori av skada och belopp. Med avvecklingsresultat avses skillnaden mellan å ena sidan avsättningen för oreglerade skador vid årets ingång, efter avdrag för utbetalningar av ersättningar för skador från föregående år, och å andra sidan vad som kvarstår av avsättningen för oreglerade skador vid årets slut.

23 §

Utöver vad som följer av 19 § skall följande uppgifter lämnas om resultaträkningens poster.

1. I fråga om skadeförsäkring skall anges

a) premieinkomst, brutto,
b) premieintäkt, brutto,
c) försäkringsersättningar, brutto,
d) driftskostnader, brutto, samt
e) resultat av avgiven återförsäkring.

Posterna skall fördelas på direkt försäkring och mottagen återförsäkring, om mottagen återförsäkring utgör tio procent eller mer av premieinkomst, brutto.

Direkt försäkring skall fördelas enligt följande

a) olycksfall och sjukdom,
b) motorfordon, ansvar mot tredje man,
c) motorfordon, övriga klasser,
d) sjöfart, luftfart och transport,
e) brand och annan skada på egendom,
f) allmän ansvarighet,
g) kredit och borgen,
h) rättsskydd,
i) assistans, samt
j) övriga försäkringsklasser.

2. I fråga om livförsäkring skall premieinkomsten anges brutto. Om mottagen återförsäkring utgör tio procent eller mer av denna premieinkomst skall inkomsten fördelas mellan direkt försäkring och mottagen återförsäkring.

Premieinkomst för direkt försäkring skall fördelas enligt följande tre indelningsgrunder

a) I premier för individuell försäkring,
   II gruppförsäkringspremier
b) I periodiska premier,
   II engångspremier,
c) I premier för ej återbäringsberättigade avtal,
   II premier för återbäringsberättigade avtal, samt
   III premier för avtal där försäkringstagaren bär placeringsrisken.

3. Uppgift skall lämnas om total premieinkomst, brutto, för direkt försäkring som avser försäkringsavtal som tecknats av företaget i

a) Sverige,
b) övriga stater som ingår i det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, samt
c) övriga länder.

4. I not skall anges det totala beloppet för provisioner för direkt försäkring under räkenskapsåret.

5. Närmare upplysningar om skäl och grunder för hur kapitalavkastning överförs mellan teknisk och icke-teknisk redovisning i resultaträkningen skall anges i not.

24 §

Utöver vad som följer av 19 § skall beträffande koncernföretag och intresseföretag uppgifter lämnas för var och en av posterna under Fordringar samt Skulder som avser koncernföretag respektive intresseföretag.

Förvaltningsberättelse

25 §
Bestämmelserna i 2 kap. 51 § årsredovisningslagen (0000:00) om förvaltningsberättelse skall tillämpas.

26 §
Till förvaltningsberättelsen skall fogas
1. skade- respektive livförsäkringsrörelsens tekniska resultat för vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren och
2. upplysningar om företagets konsolidering vid utgången av vart och ett av dessa fem senaste räkenskapsåren.

3 kap. Koncernredovisning

1 §
Med beaktande av vad som föreskrivs i 2 § skall följande bestämmelser om koncernredovisning i 3 kap. årsredovisningslagen (0000:00) tillämpas:
1 § om skyldighet att upprätta koncernredovisning m.m.,
2 § om allmänna krav på koncernredovisningen,
4 § om undantag från skyldighet att upprätta koncernredovisning m.m,
5 § om möjlighet att utelämna vissa dotterföretag m.m.,
6 § om balansdag för koncernredovisningen,
7 § om metod för eliminering av andelar i dotterföretag,
8 § om krav på förvärvsanalys m.m.,
9 § om redovisning enligt kapitalandelsmetoden,
10 § om beaktande av andelar ägda av annan än koncernföretag,
11 § om vad koncernredovisningen skall utvisa m.m.,
12 § om jämförande upplysningar vid ändrad sammansättning,
13 § om värderingsprinciper i koncernredovisningen m.m.,
14 § om redovisning av andelar i intresseföretag,
15 § om redovisning enligt klyvningsmetoden,
16 § om specifikation av dotterföretag och intresseföretag m.m., samt
17 § om utelämnande av uppgift enligt 16 §.

2 §
De i 1 § angivna bestämmelserna i 3 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas med följande avvikelser:
1. Istället för den föreskrivna tiden om tre månader i 6 § gäller en tid om sex månader.

2. 11 § om eliminering av internvinster omfattar inte internvinster mellan livförsäkringsföretag och skadeförsäkringsföretag. Sådana internvinster skall anges i not till koncernresultaträkningen.

3. Med undantag från 13 § första stycket första meningen gäller att andra värderingsprinciper får användas i koncernredovisningen för avsättningar som värderas med regler specifika för försäkring, liksom för tillgångar vars värdering påverkar försäkringstagares rätt. I sådana fall skall upplysning härom lämnas i not.

4. Fråga om tillstånd som avses i 17 § prövas av Finansinspektionen.

4 §

För koncernredovisningen gäller 2 kap. i tillämpliga delar, med undantag för däri gjorda hänvisningar till 2 kap. 1, 2, 28, 29, 39, 40 och 49 §§ årsredovisningslagen (0000:00).

4 Kap. Offentlighet

1 §

Följande bestämmelser om offentlighet i 4 kap. årsredovisningslagen (0000:00) skall tillämpas:

4 § om kungörande av att årsredovisning inkommit, och

6 § första och andra styckena om publicering av årsredovisning.

2 §

Finansinspektionen är registreringsmyndighet.

3 §

Senast en månad före ordinarie bolagsstämma skall årsredovisningen för det förflutna räkenskapsåret avlämnas till revisorerna.

4 §

Styrelsen och verkställande direktören skall ombesörja att avskrifter av årsredovisningen och revisionsberättelsen ges in till registreringsmyndigheten senast sju månader från föregående räkenskapsårs utgång. På avskriften av årsredovisningen skall styrelseledamot eller verkställande direktören teckna bevis om att balansräkningen och resultaträkningen fastställts med uppgift om fastställelsedagen. Beviset skall även innehålla uppgift om stämmans beslut beträffande försäkringsföretagets vinst eller förlust.

5 §
Den publicerade årsredovisningen skall innehålla revisorns uttalande huruvida den fullständiga årsredovisningen upprättats enligt denna lag liksom uppgift om eventuella anmärkningar enligt 10 kap. 11 § tredje stycket försäkringsrörelselagen (1982:713). Om revisionsberättelse inte har avgetts skall detta förhållande liksom skälen härför anges.

6 §
Bestämmelserna i 1 och 3-5 §§ har motsvarande tillämpning på koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995 och tillämpas på räkenskapsår som börjar den 1 januari 1995 eller senare.

2. Genom lagen upphävs 11 kap. försäkringsrörelselagen (1982:713). Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som ersatts genom bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

3. Förslag till Ändring i årsredovisningslagen (0000:00)

Härigenom föreskrivs i fråga om årsredovisningslagen (0000:00) att 1 kap. 1 § skall ha följande lydelse.[1]

1 kap.

1 §

Denna lag är tillämplig på aktiebolag.

Lagen är också tillämplig på kommanditbolag och andra handelsbolag om samtliga obegränsat ansvariga delägare är

- aktiebolag,
- utländska företag som avses i avsnitt 1 i bilaga,[2] eller
- utländska företag som inte lyder under lagstiftningen i någon stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet men som har en rättslig form som är jämförbar med aktiebolaget eller de företag som avses i avsnitt 1 i bilagan.

I annat fall än som avses i andra stycket är lagen tillämplig på kommanditbolag och andra handelsbolag om samtliga obegränsat ansvariga delägare är

- sådana bolag eller utländska företag som avses i första och andra styckena, eller
- utländska företag som avses i avsnitt 2 i bilaga om samtliga obegränsat ansvariga delägare är sådana bolag eller utländska företag som avses i första och andra styckena.

I annat fall än som avses i andra och tredje styckena är lagen tillämplig på kommanditbolag och andra handelsbolag om bolaget ingår i en koncern där moderbolaget är sådant bolag som avses i första-tredje styckena.

Lagen är inte tillämplig på bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, kreditaktiebolag, finansbolag, värdepappersbolag eller försäkringsaktiebolag.

Ett finansiellt holdingföretag som skall upprätta koncernredovisning enligt 1 kap. 1 § tredje stycket lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller enligt 1 kap. 1 § andra stycket

[1] Ändringen innebär att ett nytt sista stycke tillkommer.

[2] Bilagan finns intagen i Del I.

lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag, behöver inte upprätta koncernredovisning enligt denna lag.

4. Förslag till Lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (1975:1385) att 4 kap. 21 §, 8 kap. 13 §, 9 kap. 17 §, 10 kap. 10 §, 13 kap. 3, 9 och 12 §§ samt 15 kap. 1 och 3 §§, skall - efter beaktande av de i Del I föreslagna ändringarna - ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
21 §	
I emissionsprospektet skall upplysning lämnas om sådana för bedömningen av bolagets verksamhetsresultat och ställning viktiga förhållanden och händelser i övrigt av väsentlig betydelse för bolaget vilka hänför sig till tiden efter den period som omfattas av de i 20 § angivna handlingarna.	
Framlägges emissionsprospektet senare än åtta månader efter utgången av det senaste räkenskapsår, för vilket årsredovisning och revisionsberättelse avgivits, skall emissionsprospektet innehålla uppgifter motsvarande delårsrapport enligt *11 kap. 13 och 14* §§. Dessa uppgifter skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före emissionsprospektets tillhandahållande.	Framlägges emissionsprospektet senare än åtta månader efter utgången av det senaste räkenskapsår, för vilket årsredovisning och revisionsberättelse avgivits, skall emissionsprospektet innehålla uppgifter motsvarande delårsrapport enligt *5 kap. 2 och 3 §§ årsredovisningslagen (0000:00) och, i förekommande fall, enligt 5 kap. 2 § 4 lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag*. Dessa uppgifter skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före emissionsprospektets tillhandahållande.
8 kap.	
13 §	
Styrelsen eller annan ställföreträdare för bolaget får ej företaga rättshandling eller annan åtgärd som är ägnad att bereda otillbörlig	

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
fördel åt aktieägare eller annan till nackdel för bolaget eller annan aktieägare.	
Ställföreträdare får ej efterkomma föreskrift av bolagsstämman eller annat bolagsorgan, om föreskriften icke är gällande därför att den står i strid mot denna lag eller bolagsordningen.	Ställföreträdare får ej efterkomma föreskrift av bolagsstämman eller annat bolagsorgan, om föreskriften icke är gällande därför att den står i strid mot denna lag, *årsredovisningslagen (0000:00) eller, i förekommande fall, lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* eller bolagsordningen.

9 kap.

17 §

Om bolagsstämmobeslut ej tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller bolagsordningen, kan talan mot bolaget om upphävande eller ändring av beslutet föras av aktieägare eller av styrelsen, styrelseledamot eller verkställande direktör. Sådan talan kan föras även av den som styrelsen obehörigen vägrat att införa såsom aktieägare i aktieboken.	Om bolagsstämmobeslut ej tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag, *årsredovisningslagen (0000:00) eller, i förekommande fall, lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* eller bolagsordningen, kan talan mot bolaget om upphävande eller ändring av beslutet föras av aktieägare eller av styrelsen, styrelseledamot eller verkställande direktör. Sådan talan kan föras även av den som styrelsen obehörigen vägrat att införa såsom aktieägare i aktieboken.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väcks icke talan inom tid som nu sagts är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad i andra stycket sägs när

1. beslutet är sådant att det ej lagligen kan fattas ens med alla aktieägares samtycke,

2. samtycke till beslutet kräves av alla eller vissa aktieägare och sådant samtycke ej givits, eller

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3. kallelse till stämman ej skett eller de för bolaget gällande bestämmelserna om kallelse väsentligen eftersatts.	
Dom, varigenom bolagsstämmans beslut upphäves eller ändras, gäller även för de aktieägare som ej instämt talan. Rätten kan ändra bolagsstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är bolagsstämmans beslut sådant som enligt denna lag skall anmälas för registrering och har det upphävts eller ändrats genom dom som vunnit laga kraft eller har genom beslut under rättegången förordnats att bolagsstämmans beslut ej får verkställas, skall rätten underrätta registreringsmyndigheten för registrering.	
10 kap.	
10 §	
Revisorerna skall för varje räkenskapsår avge revisionsberättelse till bolagsstämman. Berättelsen skall överlämnas till bolagets styrelse senast två veckor före ordinarie bolagsstämma.	
Revisionsberättelsen skall innehålla uttalande, huruvida årsredovisningen *uppgjorts* enligt *denna lag*. Har i årsredovisningen icke lämnats sådana upplysningar som enligt nämnda *lag* skall lämnas, skall revisorerna ange detta och, om det kan ske, lämna erforderliga upplysningar i sin berättelse.	Revisionsberättelsen skall innehålla uttalande, huruvida årsredovisningen *upprättats* enligt *årsredovisningslagen (0000:00) eller, i förekommande fall, lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag*. Har i årsredovisningen icke lämnats sådana upplysningar som enligt nämnda *lagar* skall lämnas, skall revisorerna ange detta och, om det kan ske, lämna erforderliga upplysningar i sin berättelse.
Har revisorerna vid sin granskning funnit att åtgärd eller försummelse, som kan föranleda ersättningsskyldighet, ligger styrelseledamot eller verkställande direktör till last eller att styrelseledamot eller verkställande direktör eljest handlat i strid mot denna lag eller bolagsordningen skall det anmärkas i	Har revisorerna vid sin granskning funnit att åtgärd eller försummelse, som kan föranleda ersättningsskyldighet, ligger styrelseledamot eller verkställande direktör till last eller att styrelseledamot eller verkställande direktör eljest handlat i strid mot denna lag, *årsredovisningslagen eller, i förekommande fall,*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla uttalande angående ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktör. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen meddela upplysningar som de önskar bringa till aktieägarnas kännedom.	*lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* eller bolagsordningen skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla uttalande angående ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktör. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen meddela upplysningar som de önskar bringa till aktieägarnas kännedom.

I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorerna funnit att bolaget inte har fullgjort sin skyldighet

1. att göra avdrag för preliminär A-skatt eller kvarstående skatt enligt uppbördslagen (1953:272),

2. att anmäla sig för registrering enligt 19 § lagen (1968:430) om mervärdeskatt,

3. att lämna uppgift enligt 54 § 1 mom. uppbördslagen eller 4 § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare eller 22 § lagen om mervärdeskatt, eller

4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som avses i 1-3.

Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning om att bolaget inte har fullgjort skyldighet som avses i fjärde stycket 1-4, skall revisorerna genast sända in en avskrift av revisionsberättelsen till skattemyndigheten.

Revisionsberättelsen skall innehålla yttrande huruvida förteckning enligt 12 kap. 9 § upprättats när skyldighet därtill förelegat och särskilt uttalande angående fastställandet av balansräkningen och resultaträkningen samt angående det i förvaltningsberättelsen fastställda förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

I moderbolag skall revisor avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Bestämmelserna i första-tredje och sjätte styckena äger motsvarande tillämpning.

13 kap.

3 §

Har aktieägare uppsåtligen genom missbruk av sitt inflytande i bolaget medverkat till överträdelse av denna lag eller bolagsord-	Har aktieägare uppsåtligen genom missbruk av sitt inflytande i bolaget medverkat till överträdelse av denna lag, *årsredovisnings-*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ningen, kan rätten, om på grund av missbrukets långvarighet eller annan anledning särskilda skäl därtill föreligger, på talan av ägare till en tiondel av samtliga aktier besluta, att bolaget skall träda i likvidation. Rätten kan dock i sådant fall på yrkande av bolaget i stället ålägga bolaget att inom viss tid inlösa kärandens aktier. Försummar bolaget att lösa aktierna inom fastställd tid, skall rätten på talan av den vars aktier skolat inlösas besluta, att bolaget skall träda i likvidation.	*lagen (0000:00) eller, i förekommande fall, lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* eller bolagsordningen, kan rätten, om på grund av missbrukets långvarighet eller annan anledning särskilda skäl därtill föreligger, på talan av ägare till en tiondel av samtliga aktier besluta, att bolaget skall träda i likvidation. Rätten kan dock i sådant fall på yrkande av bolaget i stället ålägga bolaget att inom viss tid inlösa kärandens aktier. Försummar bolaget att lösa aktierna inom fastställd tid, skall rätten på talan av den vars aktier skolat inlösas besluta, att bolaget skall träda i likvidation.

Vid avgörande av frågan om beslut om likvidation eller beslut om inlösen av aktier skall meddelas, skall särskild hänsyn tagas till de anställdas och fordringsägarnas intressen. Inlösen enligt första stycket får dock ej ske, om bolagets eget kapital, beräknat enligt 2 § tredje stycket, efter inlösen skulle understiga halva aktiekapitalet.

Vid beräkningen av det egna kapitalet skall de aktier som avses skola inlösas upptagas som tillgång utan värde.

Om aktieägare, sedan talan enligt denna paragraf behörigen väckts, för sin del återkallar talan, kan övriga aktieägare som deltagit i väckande av talan fullfölja denna.

9 §

När bolaget trätt i likvidation skall styrelsen och verkställande direktör genast avge redovisning för sin förvaltning av bolagets angelägenheter under den tid, för vilken redovisningshandlingar ej förut framlagts på bolagsstämma. Redovisningen skall framläggas på bolagsstämma så snart det	När bolaget trätt i likvidation skall styrelsen och verkställande direktör genast avge redovisning för sin förvaltning av bolagets angelägenheter under den tid, för vilken redovisningshandlingar ej förut framlagts på bolagsstämma. Redovisningen skall framläggas på bolagsstämma så snart det

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning och revisionsberättelse äger motsvarande tillämpning.	kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning *i årsredovisningslagen (0000:00) och, i förekommande fall, lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* och revisionsberättelse äger motsvarande tillämpning.
12 §	
Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge årsredovisning, som framlägges på ordinarie bolagsstämma för godkännande. I fråga om stämman och redovisningen äger 9 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 samt *11 kap. 9 § andra-fjärde styckena, 10 och 11* §§ ej tillämpning.	Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge årsredovisning, som framlägges på ordinarie bolagsstämma för godkännande. I fråga om stämman och redovisningen äger 9 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 *denna lag* samt *2 kap. 47 §, 48 § första stycket, 51 § andra stycket och bestämmelserna om finansieringsanalys i 2 kap. 1 § första stycket och 52 § årsredovisningslagen (0000:00)* ej tillämpning. *I förekommande fall behöver inte heller bestämmelserna i 2 kap. 18 § 3 lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag tillämpas.*
I balansräkningen upptages det egna kapitalet i en post, varvid aktiekapitalet anges inom linjen, i förekommande fall fördelat på olika aktieslag.	
Tillgång får ej upptagas till högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om tillgång kan beräknas inbringa väsentligt högre belopp än det i balansräkningen upptagna värdet eller om för skuld och likvidationskostnad kan beräknas åtgå ett belopp som väsentligt avviker	Tillgång får ej upptagas till högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om tillgång kan beräknas inbringa väsentligt högre belopp än det i balansräkningen upptagna värdet eller om för *avsättning,* skuld och likvidationskostnad kan beräknas åtgå ett belopp som väsentligt

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
från redovisad skuld, skall vid tillgångs- eller skuldposten det beräknade beloppet anges inom linjen.	avviker från redovisad *avsättning eller* skuld, skall vid tillgångs-, *avsättnings-* eller skuldposten det beräknade beloppet anges inom linjen.
15 kap.	
1 §	
Stiftare, styrelseledamot och verkställande direktör, som vid fullgörande av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar bolaget, skall ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan vållas aktieägare eller annan genom överträdelse av denna lag eller bolagsordningen.	Stiftare, styrelseledamot och verkställande direktör, som vid fullgörande av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar bolaget, skall ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan vållas aktieägare eller annan genom överträdelse av denna lag, *årsredovisningslagen (0000:00) eller, i förekommande fall, lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* eller bolagsordningen.
3 §	
Aktieägare är skyldig att ersätta skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag eller bolagsordningen uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar bolaget, aktieägare eller annan. Om det med hänsyn till faran för fortsatt missbruk och förhållandena i övrigt är påkallat, är han även skyldig att inlösa skadelidande aktieägares aktier. Lösenbeloppet bestämmes till belopp som är skäligt med hänsyn till bolagets ställning och övriga omständigheter.	Aktieägare är skyldig att ersätta skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag, *årsredovisningslagen (0000:00) eller, i förekommande fall, lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* eller bolagsordningen uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar bolaget, aktieägare eller annan. Om det med hänsyn till faran för fortsatt missbruk och förhållandena i övrigt är påkallat, är han även skyldig att inlösa skadelidande aktieägares aktier. Lösenbeloppet bestämmes till belopp

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	som är skäligt med hänsyn till bolagets ställning och övriga omständigheter.

5. Förslag till Lag om ändring i bokföringslagen (1976:125)

Härigenom föreskrivs i fråga om bokföringslagen (1976:125)
dels att 22 § skall ha följande lydelse,
dels att i lagen skall införas en ny 11 b § med följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	11 b § *För företag som omfattas av lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag eller lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag gäller föreskrifterna i 2 kap. nämnda lagar i stället för bestämmelserna i 13-20 §§.*
22 §	
Allt räkenskapsmaterial skall bevaras i ordnat skick och på betryggande sätt inom landet under minst tio år från utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Vad nu sagts gäller också avtal och andra handlingar av särskild betydelse för att belysa rörelsens ekonomiska förhållanden.	
Skyldighet att som räkenskapsmaterial bevara material enligt 10 § första stycket 3 upphör, om registrerade uppgifter på betryggande sätt föres över till vanlig läsbar form eller till film eller annat material med registreringar i mikroskrift som kan läsas med förstoringshjälpmedel.	
Om särskilda skäl föreligger, får skattemyndigheten för visst fall tillåta, att räkenskapsmaterial i vanlig läsbar form förstöres före utgången av den i första stycket angivna tiden. Materialet skall därvid under betryggande former mikrofilmas eller kopieras på likvärdigt sätt. Kopiorna skall ordnas så att sökta uppgifter lätt kan återfinnas och läsas samt bevaras under den tid som återstår av den i första stycket angivna tiden.	
Tillstånd som avses i tredje stycket medges dock av *bankinspektionen eller försäkringsinspektionen* när det gäller rörelse som står under *respektive myndighets* tillsyn.	Tillstånd som avses i tredje stycket medges dock av *Finansinspektionen* när det gäller rörelse som står under *inspektionens* tillsyn.

6. Förslag till Lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag

dels att 4 kap. 1, 10 och 14 §§ skall - efter beaktande av de i Del I föreslagna ändringarna - ha följande lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny 1 kap. 1 § med - efter beaktande av det förslag som lämnats i Del I - följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	1 §
	Bestämmelserna i 1-2 kap., 3 kap. 1-10 §§ samt 4 kap. 8 § andra stycket och 12 § är inte tillämpliga på sådana handelsbolag som omfattas av årsredovisningslagen (0000:00) eller hypoteksinstitut som omfattas av lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Beträffande sådana handelsbolag och hypoteksinstitut avses vid tillämpningen av 3 kap. 11 § och 4 kap. med begreppen moderföretag, dotterföretag och koncern vad som anges i 1 kap. 3 § årsredovisningslagen.
	Ett finansiellt holdingföretag som skall upprätta koncernredovisning enligt 1 kap. 1 § tredje stycket lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller enligt 1 kap. 1 § andra stycket lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag, behöver inte upprätta koncernredovisning enligt denna lag.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
1 §	
I företag som är skyldiga att upprätta årsredovisning enligt 2 kap. 1 § skall den årsredovisningsskyldige utse en eller flera revisorer för bestämd tid eller tills vidare. Den årsredovisningsskyldige kan bestämma att annan än han själv skall utse revisor.	I företag som är skyldiga att upprätta årsredovisning enligt 2 kap. 1 §, *i handelsbolag som är årsredovisningsskyldiga enligt 2 kap. 1 § årsredovisningslagen (0000:00) och i hypoteksinstitut som är årsredovisningsskyldiga enligt lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag*, skall den årsredovisningsskyldige utse en eller flera revisorer för bestämd tid eller tills vidare. Den årsredovisningsskyldige kan bestämma att annan än han själv skall utse revisor.
En eller flera revisorssuppleanter kan utses. Bestämmelserna i denna lag om revisorer gäller i tillämpliga delar om suppleanter.	
10 §	
Revisorn skall för varje räkenskapsår avge revisionsberättelse till den årsredovisningsskyldige. Berättelsen skall överlämnas till den som svarar för förvaltningen av företagets angelägenheter senast fem och en halv månader efter räkenskapsårets utgång.	
Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande, huruvida årsredovisningen har *uppgjorts* enligt denna lag. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt denna lag, skall revisorn ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.	Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande, huruvida årsredovisningen har *upprättats* enligt denna lag *eller, i förekommande fall, enligt årsredovisningslagen (0000:00) eller lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag*. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt denna lag *eller, i förekommande fall, årsredovisningslagen eller lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag*, skall

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	revisorn ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.
Har revisorn vid sin granskning funnit att åtgärd eller försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet ligger någon som ingår i företagsledningen till last, skall det anmärkas i berättelsen. Revisorn kan även i övrigt i berättelsen meddela upplysningar som han önskar bringa till den årsredovisningsskyldiges kännedom.	
I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorn funnit att företaget inte har fullgjort sin skyldighet	
1. att göra avdrag för preliminär A-skatt eller kvarstående skatt enligt uppbördslagen (1953:272),	
2. att anmäla sig för registrering enligt 19 § lagen (1968:430) om mervärdeskatt,	
3. att lämna uppgift enligt 54 § 1 mom. uppbördslagen eller 4 § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare eller 22 § lagen om mervärdeskatt, eller	
4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som avses i 1-3.	
Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning om att företaget inte har fullgjort skyldighet som avses i fjärde stycket 1-4, skall revisorn genast sända in en avskrift av revisionsberättelsen till skattemyndigheten.	
I ett moderförtag skall revisorn avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Härvid skall första-tredje styckena tillämpas.	
	14 §
En revisor som vid fullgörande av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet vållar den årsredovisningsskyldige skada skall ersätta skadan. Detsamma gäller när skada vållas någon annan genom överträdelse av denna lag. En revisor ansvarar även för den skada som hans medhjälpare vållar uppsåtligen eller av oaktsamhet.	En revisor som vid fullgörande av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet vållar den årsredovisningsskyldige skada skall ersätta skadan. Detsamma gäller när skada vållas någon annan genom överträdelse av denna lag *eller, i förekommande fall, årsredovisningslagen (0000:00) eller lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag*. En revisor ansvarar även för den skada som hans medhjälpare vållar uppsåtligen eller av oaktsamhet.

7. Förslag till Lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. att 13 och 14 §§ skall - efter beaktande av de i Del I föreslagna ändringarna - ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
13 §	
Verkställande direktören skall varje år till registreringsmyndigheten ge in en bestyrkt kopia av 1. filialens redovisningshandlingar och revisionsberättelse för det senaste räkenskapsåret, 2. motsvarande handlingar för företaget i dess helhet, om de gjorts offentliga i företagets hemland.	
	Vad som föreskrivs i första stycket 1 gäller inte om företaget har en rättslig form som är jämförbar med aktiebolaget eller är ett kreditinstitut av motsvarande slag som de företag som omfattas av lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och företaget lyder under lagstiftningen i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
Handlingarna skall ges in inom tre månader efter det att det utländska företagets redovisningshandlingar och revisionsberättelse har lagts fram för företagets delägare, dock senast sju månader från det att filialens räkenskapsår har utgått.	
14 §	
För filialens bokföring och revision gäller, utöver vad som föreskrivits i 11-13 §§, i tillämpliga delar detsamma som för ett svenskt företag av motsvarande slag.	För filialens bokföring och revision gäller, utöver vad som föreskrivits i 11-13 §§, i tillämpliga delar detsamma som för ett svenskt företag av motsvarande slag. *Skyldighet att upprätta årsredovisning gäller inte om*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	företaget har en rättslig form som är jämförbar med aktiebolaget eller är ett kreditinstitut av motsvarande slag som de företag som omfattas av lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och företaget lyder under lagstiftningen i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

8. Förslag till Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713),

dels att 11 kap. skall upphöra att gälla,

dels att i lagen skall införas nya bestämmelser, 2 kap. 2 a § och 4 kap. 14 a §,

dels att försäkringstekniska skulder, där det förekommer i lagen, skall ersättas med försäkringstekniska *avsättningar*,

dels att 1 kap. 9 §, 4 kap. 18 och 22 §§, 7 kap. 9 a §, 8 kap. 15 §, 9 kap. 20 §, 10 kap. 11 §, 12 kap. 1 och 9 §§, 14 kap. 2, 10 och 13 §§, 16 kap. 1 och 3 §§, 19 kap. 11 och 13 §§ samt 21 kap. 1 §, skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	9 §
Äger ett försäkringsbolag så många aktier eller andelar i en svensk eller utländsk juridisk person att det har mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, är försäkringsbolaget moderbolag och den juridiska personen dotterföretag. Äger ett dotterföretag aktier eller andelar i en juridisk person i den omfattning som har angivits nu, är även den sistnämnda juridiska personen dotterföretag till moderbolaget. Detsamma gäller om aktierna eller andelarna ägs av moderbolaget och ett eller flera dotterföretag tillsammans eller av flera dotterföretag tillsammans.	*Om ett försäkringsbolag* *1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar i en svensk eller utländsk juridisk person,* *2. äger aktier eller andelar i en juridisk person och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar,* *3. äger aktier eller andelar i en juridisk person och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan, eller* *4. i annat fall än som avses i 3 på grund av avtal med en juridisk person eller föreskrift i dess bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar har*
Har ett försäkringsbolag i annat fall på grund av aktie- eller andelsinnehav eller garanti-	

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
avtal eller något annat avtal ensamt ett bestämmande inflytande över en juridisk person och en betydande andel i resultatet av dess verksamhet, är försäkringsbolaget moderbolag och den juridiska personen dotterföretag.	*rätt att ensamt utöva ett bestämmande inflytande över denna, är försäkringsbolaget moderbolag och den juridiska personen dotterföretag.* *Om ett dotterföretag, eller ett moderbolag och ett eller flera dotterföretag tillsammans, eller flera dotterföretag tillsammans* *1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar i en juridisk person,* *2. äger aktier eller andelar i en juridisk person och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, eller* *3. äger aktier eller andelar i en juridisk person och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan,* *är även en sådan juridisk person dotterföretag till moderbolaget.* *Finansinspektionen kan besluta att bestämmelserna om koncerner i denna lag skall tillämpas helt eller delvis på en grupp av företag, som inte utgör en koncern enligt bestämmelserna i första eller andra stycket, men som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning.*
	Moderbolag och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.
Finansinspektionen kan förordna att denna lags bestämmelser om koncerner skall tillämpas helt eller delvis på en grupp av försäkringsbolag, som inte utgör	

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
en koncern enligt bestämmelserna i första eller andra stycket, men som har gemensam eller i huvudsak gemensam administration och företagsledning. Bolagen bestämmer själva vilket bolag som skall vara moderbolag. Underlåter bolagen att utse ett moderbolag, kan finansinspektionen utfärda föreskrifter om detta.	
	2 kap.
	2 a §
	Belopp som på grund av aktieteckning erhållits för aktierna utöver det nominella beloppet skall sättas av till överkursfonden.
	4 kap.
	14 a §
	Belopp som på grund av aktieteckning erhållits för aktierna utöver det nominella beloppet skall sättas av till överkursfonden.
	18 §
En fondemission kan ske genom att till aktiekapitalet förs över	En fondemission kan ske genom att till aktiekapitalet förs över
1. belopp som kan delas ut enligt 12 kap. 2 §,	1. belopp som kan delas ut enligt 12 kap. 2 §,
2. medel från uppskrivningsfonden,	2. medel från uppskrivningsfonden,
3. medel från reservfonden, eller	3. medel från reservfonden *och överkursfonden*, eller
4. belopp varmed värdet av en anläggningstillgång skrivs upp enligt *11 kap. 5 §*.	4. belopp varmed värdet av en anläggningstillgång skrivs upp enligt *2 kap. 9 § lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag jämfört med 2 kap. 19 § årsredovisningslagen (0000:00)*.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
22 §	
Emissionsprospektet skall innehålla 1. balansräkningar avseende utgången av de tre senaste räkenskaps åren, för vilka årsredovisning och revisionsberättelse har avgivits, 2. resultaträkningar för dessa tre räkenskapsår samt 3. ett sammandrag av de uppgifter som det har ålegat bolaget att ta in i förvaltningsberättelserna för de tre räkenskapsåren.	
Bestämmelserna i *11 kap. 2 § första stycket andra meningen* skall tillämpas på emissionsprospekt.	Bestämmelserna i *2 kap. 6 § andra stycket första meningen årsredovisningslagen (0000:00)* skall tillämpas på emissionsprospekt.
Om försäkringsaktiebolag är moderbolag, skall bolaget i emissionsprospektet ta in koncernresultaträkningarna och koncernbalansräkningarna för de tre senaste räkenskapsåren. När redovisningshandlingarna och andra uppgifter för en koncern tas in i prospektet får de uppgifter för bolaget som svarar mot uppgifterna i dessa handlingar utelämnas i den mån de kan anses sakna väsentlig betydelse för bedömningen av bolagets aktier. Dock får bolagets resultaträkning och balansräkning för det senaste räkenskapsåret enligt första stycket inte utelämnas.	
7 kap.	
9 a §	
Om inte annat medges av Finansinspektionen eller följer av 12 § skall de tillgångar som används för redovisning av försäkringstekniska *skulder* för livförsäkringar finnas i Sverige. Denna begränsning gäller dock inte för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring.	Om inte annat medges av Finansinspektionen eller följer av 12 § skall de tillgångar som används för redovisning av försäkringstekniska *avsättningar* för livförsäkringar finnas i Sverige. Denna begränsning gäller dock inte för återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring.
Vid redovisning enligt 9 § skall tillgångarna värderas enligt *11 kap.* med de undantag som nämns i tredje och fjärde styckena.	Vid redovisning enligt 9 § skall tillgångarna värderas enligt *lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag*, med de undantag som nämns i tredje och fjärde styckena.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Tillgångar som nämns i 9 § första stycket 10 får redovisas till högst den andel av uppskattat värde eller fastställt pantvärde som anges i 9 § första stycket 6 och endast i den utsträckning fastigheterna och tomträtterna inte utnyttjats för pantsättning. För tomträtter får Finansinspektionen bestämma ytterligare begränsningar enligt vad som sägs i 9 § första stycket 6. För fastigheter och tomträtter som inte omfattas av 9 § första stycket 6 fastställer Finansinspektionen i varje särskilt fall det värde som får redovisas.	
Aktier enligt 9 § första stycket 11 skall redovisas till det lägsta av det uppskattade värdet av aktierna och det värde som skulle ha fastställts enligt tredje stycket om fastigheter och tomträtter ägts direkt av försäkringsbolaget. Om försäkringsbolaget inte äger samtliga aktier i fastighetsbolaget, beaktas endast så stor del av fastigheternas värde som svarar mot aktieinnehavet. Om fastighetsbolaget äger fastigheter och tomträtter såväl i Sverige som i utlandet, beaktas endast de som är belägna i Sverige.	
Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.	
Som villkor för att tillgångar enligt 9 § första stycket 10 och 11 skall få redovisas till täckande av försäkringstekniska *skulder* gäller att till fastigheter och tomträtter hörande byggnader är brandförsäkrade.	Som villkor för att tillgångar enligt 9 § första stycket 10 och 11 skall få redovisas till täckande av försäkringstekniska *avsättningar* gäller att till fastigheter och tomträtter hörande byggnader är brandförsäkrade.

8 kap.

15 §

Styrelsen eller någon annan ställföreträdare för bolaget får inte företa rättshandlingar eller andra åtgärder som är ägnade att bereda otillbörliga fördelar åt aktieägare, garanter eller andra till nackdel för bolaget eller andra aktieägare eller garanter.	
En ställföreträdare får inte följa en föreskrift av bolagsstämman eller något annat bolagsorgan, om föreskriften inte är gällande därför att den står i strid mot denna lag eller bolagsordningen.	En ställföreträdare får inte följa en föreskrift av bolagsstämman eller något annat bolagsorgan, om föreskriften inte är gällande därför att den står i strid mot denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag* eller bolagsordningen.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
9 kap.	
20 §	
Om ett bolagsstämmobeslut inte har tillkommit i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag *eller* bolagsordningen eller grunderna, kan talan mot försäkringsbolaget om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av aktiägare, av delägare eller röstberättigade som inte är delägare eller av styrelsen, en styrelseledamot eller verkställande direktören. Mot ett försäkringsaktiebolag kan en sådan talan föras även av den som styrelsen obehörigen har vägrat att föra in som aktieägare i aktieboken.	Om ett bolagsstämmobeslut inte har tillkommit i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag,* bolagsordningen eller grunderna, kan talan mot försäkringsbolaget om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av aktiägare, av delägare eller röstberättigade som inte är delägare eller av styrelsen, en styrelseledamot eller verkställande direktören. Mot ett försäkringsaktiebolag kan en sådan talan föras även av den som styrelsen obehörigen har vägrat att föra in som aktieägare i aktieboken.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Om talan inte väcks inom denna tid är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad som sägs i andra stycket när

1. beslutet är sådant att det inte lagligen kan fattas ens med samtycke av alla aktieägare respektive av alla delägare eller röstberättigade som inte är delägare,
2. samtycke till beslutet krävs av alla eller vissa aktieägare respektive av alla eller vissa delägare eller röstberättigade som inte är delägare och sådant samtycke inte har givits, eller
3. kallelse till stämman inte har skett eller de för bolaget gällande bestämmelserna om kallelse har väsentligen ersatts.

Dom, varigenom bolagsstämmans beslut upphävs eller ändras, gäller även för aktieägare, delägare och röstberättigade som inte har instämt talan. Rätten kan ändra bolagsstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är bolagsstämman beslut sådant att det skall anmälas för registrering enligt denna lag och har det upphävts eller ändrats genom en dom som vunnit laga kraft eller har det genom beslut under rättegången förordnats att bolagsstämmans beslut inte får verkställas, skall rätten underrätta Finansinspektionen för registrering.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
10 kap.	
11 §	
Revisorerna skall för varje räkenskapsår avge revisionsberättelse till bolagsstämman. Berättelsen skall överlämnas till bolagets styrelse senast två veckor före den ordinarie bolagsstämman.	
Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande, huruvida årsredovisningen *gjorts upp* enligt *denna lag*. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt *11 kap.*, skall revisorerna ange detta och, om det kan ske, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.	Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande, huruvida årsredovisningen *upprättats* enligt *lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag*. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt *nämnda lag*, skall revisorerna ange detta och, om det kan ske, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.
Har revisorerna vid sin granskning funnit att någon åtgärd eller försummelse, som kan föranleda ersättningsskyldighet, ligger en styrelseledamot eller verkställande direktören till last eller att en styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt handlat i strid mot denna lag eller bolagsordningen, skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla ett uttalande i fråga om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen anteckna de upplysningar som de önskar meddela aktieägarna respektive delägarna, de delegerade och garanterna.	Har revisorerna vid sin granskning funnit att någon åtgärd eller försummelse, som kan föranleda ersättningsskyldighet, ligger en styrelseledamot eller verkställande direktören till last eller att en styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt handlat i strid mot denna lag, *lagen om årsredovisning i försäkringsföretag*, eller bolagsordningen, skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla ett uttalande i fråga om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen anteckna de upplysningar som de önskar meddela aktieägarna respektive delägarna, de delegerade och garanterna.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12 kap.	
1 §	
Försäkringsbolagets medel får betalas ut till aktieägare eller till garanter endast enligt bestämmelserna i denna lag om vinstutdelning, återbetalning av garantikapital, utbetalning vid nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden och utskiftning vid bolagets likvidation.	Försäkringsbolagets medel får betalas ut till aktieägare eller till garanter endast enligt bestämmelserna i denna lag om vinstutdelning, återbetalning av garantikapital, utbetalning vid nedsättning av aktiekapitalet, reservfonden eller *överkursfonden* och utskiftning vid bolagets likvidation.

Om verksamheten i ett skadeförsäkringsbolag helt eller delvis skall ha ett annat syfte än att bereda vinst åt aktieägarna, skall bolagsordningen innehålla bestämmelser om hur vinsten och de behållna tillgångarna vid bolagets likvidation skall användas.

9 §

Skadeförsäkringsbolag skall inrätta en reservfond för avsättning av belopp som

1. på grund av aktieteckning erhållits för aktierna utöver det nominella beloppet,	
2. betalats till bolaget av någon som fått en aktie förverkad,	*1.* betalats till bolaget av någon som fått en aktie förverkad,
3. enligt 4 kap. 19 § skall tillfalla bolaget,	2. enligt 4 kap. 19 § skall tillfalla bolaget,
4. enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden eller	*3.* enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden eller
5. enligt beslut av bolagsstämman i övrigt skall överföras från det i balansräkningen redovisade fria egna kapitalet till reservfonden.	*4.* enligt beslut av bolagsstämman i övrigt skall överföras från det i balansräkningen redovisade fria egna kapitalet till reservfonden.
Reservfonden får enligt beslut av bolagsstämman endast sättas ned	Reservfonden *och överkursfonden* får enligt beslut av bolagsstämman endast sättas ned

1. för att täcka sådana förluster enligt den fastställda balansräkningen, som inte kan täckas av fritt eget kapital,
2. i försäkringsaktiebolag för fondemission, eller

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

3. i försäkringsaktiebolag för andra ändamål, om rätten med motsvarande tillämpning av 6 kap. 6 § ger tillstånd till nedsättningen.

14 kap.

2 §

Det åligger styrelsen i ett försäkringsaktiebolag att ofördröjligen upprätta en särskild balansräkning så snart det finns skäl att anta att bolagets eget kapital understiger en tredjedel av det registrerade aktiekapitalet. Visar balansräkningen att så är fallet, skall styrelsen snarast möjligt till bolagsstämman hänskjuta frågan om bolaget skall träda i likvidation. Godkänns inte på den ordinarie bolagsstämman under det nästföljande räkenskapsåret en balansräkning avseende ställningen vid tiden för stämman som utvisar att det egna kapitalet uppgår till hälften av det registrerade aktiekapitalet, skall styrelsen, om inte bolagsstämman beslutar att bolaget skall träda i likvidation, hos rätten ansöka att bolaget försätts i likvidation. En sådan ansökan kan även göras av en styrelseledamot, verkställande direktören, en revisor eller av en aktieägare. Anmälan till rätten om samma förhållanden kan göras av finansinspektionen.

Om en ansökan eller en anmälan enligt första stycket görs, förordnar rätten att bolaget skall träda i likvidation, om det inte under ärendets handläggning i tingsrätten styrks att en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till hälften av det registrerade aktiekapitalet, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.

Vid beräkningen av det egna kapitalets storlek skall inom linjen en post tilläggas som utvisar den ökning av tillgångarnas sammanlagda värde som skulle följa, om de redovisades till försäljningsvärdet med avdrag för de förväntade försäljningskostnaderna. *Sådana värdehandlingar som avses i 11 kap. 7 § andra stycket skall dock värderas enligt de särskilda bestämmelserna i nämnda paragraf.* Beträffande sådana *anläggningstillgångar, som undergår en fortlöpande värdeminskning*, gäller

Vid beräkningen av det egna kapitalets storlek skall inom linjen en post tilläggas som utvisar den ökning av tillgångarnas sammanlagda värde som skulle följa, om de redovisades till försäljningsvärdet med avdrag för de förväntade försäljningskostnaderna. Beträffande sådana *tillgångar som anges i 2 kap. 10 § 3 lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag* gäller att de tas upp till anskaffningsvärdet minskat med erforderliga avskrivningar och nedskrivningar, om ett högre

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
att de tas upp till anskaffningsvärdet minskat med erforderliga avskrivningar och nedskrivningar, om ett högre värde erhålls genom detta.	värde erhålls genom detta.
	Värdehandlingar, som svarar mot försäkringstekniska avsättningar enligt 7 kap. 9 § första stycket 1-7 eller mot premiereserven enligt 7 kap. 10 § i den utsträckning denna paragraf hänvisar till 7 kap. 9 § första stycket 1-7, får tas upp till högre värde än vad som följer av bestämmelserna i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. De får dock högst tas upp till samma värde som i närmast föregående balansräkning eller, om värdehandlingen anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde, vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.
	Andra värdehandlingar än de som avses i fjärde stycket och som utgörs av reversfordringar som förfaller eller kan sägas upp till betalning av försäkringsbolaget först efter längre tid än ett år, får, om det finns särskilda skäl till det, tas upp över det verkliga värdet, dock högst till anskaffningsvärdet.

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt första stycket, svarar de och andra som med vetskap om

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
denna underlåtenhet handlar på bolagets vägnar solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget. En styrelseledamot undgår dock ansvar, om han visar att underlåtenheten inte beror på försummelse av honom. Solidariskt ansvar för de förpliktelser som uppkommer för bolaget inträder även för de aktieägare som, när likvidationsplikt föreligger enligt första stycket tredje meningen, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta bolagets verksamhet. Ansvarighet enligt detta stycke gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan hänskjutits till rättens prövning eller sedan en balansräkning, som utvisar att bolagets eget kapital uppgår till hälften av det registrerade aktiekapitalet, har blivit granskad av revisorerna och godkänd av bolagsstämman.	
10 §	
När försäkringsbolaget trätt i likvidation skall styrelsen och verkställande direktören genast avge en redovisning för sin förvaltning av bolagets angelägenheter under den tid, för vilken redovisningshandlingar inte förut lagts fram på bolagsstämma. Redovisningen skall läggas fram på bolagsstämma så snart det kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning och revisionsberättelse skall tillämpas.	När försäkringsbolaget trätt i likvidation skall styrelsen och verkställande direktören genast avge en redovisning för sin förvaltning av bolagets angelägenheter under den tid, för vilken redovisningshandlingar inte förut lagts fram på bolagsstämma. Redovisningen skall läggas fram på bolagsstämma så snart det kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning *i lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag* och revisionsberättelse skall tillämpas.
13 §	
Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie bolagsstämman för godkännande. I fråga om stämman och redovisningen skall 9 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 *samt 11 kap. 11 § tredje-sjunde styckena, 12 och 13* §§ inte tillämpas.	Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie bolagsstämman för godkännande. I fråga om stämman och redovisningen skall 9 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 *denna lag* inte tillämpas. *Bestämmelserna i 2 kap. 47 §, 48 § första stycket, 51 § andra stycket*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	årsredovisningslagen (0000:00) samt 2 kap. 20 § 6-7 och 3 kap. lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag, behöver inte heller tillämpas.
16 kap.	
1 §	
Stiftare, styrelseledamot, verkställande direktör och aktuarie, som vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar försäkringsbolaget, skall ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan vållas aktieägare, delägare eller annan genom överträdelse av denna lag, bolagsordningen eller grunderna.	Stiftare, styrelseledamot, verkställande direktör och aktuarie, som vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar försäkringsbolaget, skall ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan vållas aktieägare, delägare eller annan genom överträdelse av denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag,* bolagsordningen eller grunderna.
3 §	
Aktieägare, delägare och röstberättigad, som inte är delägare, är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag, bolagsordningen eller grunderna uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar bolaget, aktieägare eller annan.	Aktieägare, delägare och röstberättigad, som inte är delägare, är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag,* bolagsordningen eller grunderna uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar bolaget, aktieägare eller annan.
19 kap.	
11 §	
Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsbolagets verksamhet som inspektionen anser behövliga.	
Finansinspektionen skall förelägga bolaget eller styrelsen att vidta rättelse om inspektionen finner att	

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975: 1410) eller lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa lagar eller från bolagsordningen eller grunderna, om sådana finns,	1. avvikelse skett från denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag,* trafikskadelagen (1975:1410) eller lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa lagar eller från bolagsordningen eller grunderna, om sådana finns,
2. bolagsordningen eller grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,	
3. de tillgångar, i vilka försäkringstekniska *skulder* redovisas, inte är tillräckliga,	3. de tillgångar, i vilka försäkringstekniska *avsättningar* redovisas, inte är tillräckliga,
4. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning eller	
5. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsbolagets verksamhet.	

Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 §, skall Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet enligt 7 kap. 26 eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livförsäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § tredje stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Om ett försäkringsbolag driver gränsöverskridande verksamhet och bolaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Inspektionen får förbjuda bolaget att bedriva gränsöverskridande verksamhet.

Om ett föreläggande enligt andra-fjärde styckena inte har följts inom bestämd tid och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Följer bolaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkrings-	Följer bolaget inte gällande bestämmelser om redovisning och täckning av försäkringstek-

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
tekniska *skulder* eller uppfyller bolaget inte gällande krav på garantibelopp, får regeringen efter anmälan av Finansinspektionen förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa bolagets förfoganderätt. Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land och beslutet grundas på att bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet, skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet och, om det behövs, begära att denna vidtar motsvarande åtgärder.	niska *avsättningar* eller uppfyller bolaget inte gällande krav på garantibelopp, får regeringen efter anmälan av Finansinspektionen förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa bolagets förfoganderätt. Om bolaget driver verksamhet i ett annat EES-land och beslutet grundas på att bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet, skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet och, om det behövs, begära att denna vidtar motsvarande åtgärder.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i sjätte stycket.

En koncession kan förklaras förverkad av regeringen om bolaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,
2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller
3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

13 §

Finansinspektionens beslut enligt denna lag överklagas hos regeringen genom besvär. Inspektionens beslut får verkställas utan hinder av anförda besvär, om inte regeringen förordnar något annat.	Finansinspektionens beslut enligt denna lag *och lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag* överklagas hos regeringen genom besvär. Inspektionens beslut får verkställas utan hinder av anförda besvär, om inte regeringen förordnar något annat.

Om besvär över beslut i vissa fall finns bestämmelser i 20 kap. 7 § och 21 kap. 2 § sista stycket.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

21 kap.

1 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som

1. uppsåtligen eller av oaktsamhet till finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag,	1. uppsåtligen eller av oaktsamhet till Finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag *eller lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag,*

2. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att enligt denna lag föra aktiebok, aktiebrevsregister, förteckning enligt 3 kap. 12 § eller hålla aktiebok tillgänglig,

3. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 3 kap. 12 § tredje stycket, 7 kap. 20 §, 8 kap. 10 § andra stycket andra meningen eller 11 § första stycket andra eller tredje meningen, eller

4. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 12 kap. 12 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelsen om anmälningsskyldighet i 3 kap. 2 §.

I fall som avses i 10 kap. 14 § första stycket skall inte följa ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Den som har åsidosatt vitesföreläggande som avses i 2 § detta kapitel döms ej till ansvar för gärning som omfattas av föreläggandet.

Utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt första stycket 4 mot 12 kap. 12 § ådömas, om den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom fem år från brottet.

9. Förslag till Lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

dels att försäkringstekniska skulder, där det förekommer i lagen, skall ersättas med försäkringstekniska avsättningar,

dels att 14 § skall ha följande lydelse,

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	14 §
Värdehandlingar får vid redovisning enligt 13 § ej upptagas till högre värde än som följer av bestämmelserna i *bokföringslagen (1976:125) om värdering av omsättningstillgångar*. De får dock tas upp till samma värde som beräknats närmast föregående räkenskapsår eller, om värdehandlingen anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.	Värdehandlingar får vid redovisning enligt 13 § ej upptagas till högre värde än som följer av bestämmelserna i *lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag*. De får dock tas upp till samma värde som beräknats närmast föregående räkenskapsår eller, om värdehandlingen anskaffats under räkenskapsåret, anskaffningsvärdet. Detta gäller endast om värdehandlingarna kan avyttras till ett värde, som motsvarar detta högre värde vid tidpunkter som får anses tillfredsställande med hänsyn till de försäkringsutfästelser som värdehandlingarna säkerställer.

10. Förslag till Lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder,

dels att försäkringstekniska skulder, där det förekommer i lagen, skall ersättas med försäkringstekniska avsättningar,

dels att 3 och 10 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	
Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller i tillämpliga delar för försäkringsbolaget bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713).	Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller i tillämpliga delar för försäkringsbolaget bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) *och lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag*.
10 §	
För ett försäkringsbolag som driver rörelse enligt denna lag gäller inte vad som föreskrivs för livförsäkringsbolag i försäkringsrörelselagen (1982:713) i fråga om 1. förbud enligt 4 kap. 1 § mot fondemission, 2. förbud enligt 12 kap. 2 § mot vinstutdelning och 3. skyldighet enligt 12 kap. 5 § att avsätta årsvinst till en återbäringsfond.	
Försäkringsbolagets egna kapital skall delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust på det sätt som föreskrivs i *11 kap. 10 § fjärde stycket försäkringsrörelselagen*.	Försäkringsbolagets egna kapital skall delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust på det sätt som föreskrivs i *2 kap. 22 § 2 lagen (0000:00) om årsredovisning i försäkringsföretag*.

Försäkringsbolaget får dela ut vinst till aktieägare enligt vad som föreskrivs för skadeförsäkringsbolag i 12 kap. 2 § försäkringsrörelselagen.

11. Förslag till Lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)

Härigenom föreskrivs i fråga om bankrörelselagen (1987:617),
dels att 4 kap. skall upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 1 §, 2 kap 11 §, 3 kap. 11 §, 5 kap. 1 och 3 §§ samt 7 kap. 23 och 24 §§, skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
1 §	
Denna lag innehåller bestämmeler om den rörelse som en bank får driva samt vissa andra för banker gemensamma bestämmelser. Bestämmelser om hur en bank bildas och om dess organisation m.m. finns i bankaktiebolagslagen (1987:618), sparbankslagen (1987:619) och föreningsbankslagen (1987:620).	
Med bank förstås i denna lag bankaktiebolag, sparbank och föreningsbank (central föreningsbank och lokal föreningsbank).	
Med en banks stadgar förstås i denna lag bolagsordning för bankaktiebolag, reglemente för sparbank och stadgar för föreningsbank.	
För utländska bankföretags verksamhet genom filial i Sverige gäller bestämmelserna i denna lag i tillämpliga delar och i övrigt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.	För utländska bankföretags verksamhet genom filial i Sverige gäller bestämmelserna i denna lag *och lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* i tillämpliga delar och i övrigt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.
Denna lag gäller inte för verksamhet som bedrivs av Sveriges riksbank.	
2 kap.	
11 §	
Om en bank har ett dotterföretag, skall vad som föreskrivs i 9 § om kapitalkrav tillämpas även på koncernen (konsoliderat kapitalkrav), om inte annat följer av fjärde stycket.	
Koncernens kapitalbas och placeringar skall bestämmas med tillämpning av de regler som enligt *4 kap. 11* § gäller för upp-	Koncernens kapitalbas och placeringar skall bestämmas med tillämpning av de regler som enligt *3 kap. lagen (0000:00) om*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
rättandet av koncernbalansräkningar. Även den del av kapitalbasen som belöper på minoritetsandelar skall ingå. Redovisad goodwill som belöper på företag som omfattas av det konsoliderade kapitalkravet skall räknas av från primärt kapital. Placeringarna skall tas upp till de värden som föreskrivs i 10 § eller, om dotterföretaget inte är en bank, i annan lag.	*årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* gäller för upprättandet av koncernbalansräkningar. Även den del av kapitalbasen som belöper på minoritetsandelar skall ingå. Redovisad goodwill som belöper på företag som omfattas av det konsoliderade kapitalkravet skall räknas av från primärt kapital. Placeringarna skall tas upp till de värden som föreskrivs i 10 § eller, om dotterföretaget inte är en bank, i annan lag.

3 kap.

11 §

Revisorerna skall för varje räkenskapsår avge en revisionsberättelse till stämman. Berättelsen skall överlämnas till bankens styrelse senast två veckor före den ordinarie stämman. Revisorerna skall inom samma tid till styrelsen återlämna de redovisningshandlingar som har överlämnats till dem.

Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har *gjorts upp* enligt *denna lag*. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt *4 kap.* skall revisorerna ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.	Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har *upprättats* enligt *lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag*. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt *nämnda lag* skall revisorerna ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.
Har revisorerna vid sin granskning funnit att någon åtgärd eller försummelse, som kan föranleda ersättningsskyldighet, ligger en styrelseledamot till last eller att en styrelseledamot på annat sätt handlat i strid mot denna lag,	Har revisorerna vid sin granskning funnit att någon åtgärd eller försummelse, som kan föranleda ersättningsskyldighet, ligger en styrelseledamot till last eller att en styrelseledamot på annat sätt handlat i strid mot denna lag,

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
bankaktiebolagslagen (1987: 618), sparbankslagen (1987:619) eller föreningsbankslagen (1987: 620) eller mot stadgarna, skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla ett uttalande i frågan om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen anteckna de upplysningar som de önskar meddela aktieägarna, huvudmännen eller medlemmarna.	*lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* bankaktiebolagslagen (1987: 618), sparbankslagen (1987:619) eller föreningsbankslagen (1987: 620) eller mot stadgarna, skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla ett uttalande i frågan om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen anteckna de upplysningar som de önskar meddela aktieägarna, huvudmännen eller medlemmarna.

I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorerna funnit att banken inte har fullgjort sin skyldighet

1. att göra avdrag för preliminär A-skatt eller kvarstående skatt enligt uppbördslagen (1953:272),

2. att lämna uppgift enligt 54 § 1 mom. uppbördslagen eller 4 eller 11 § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare, eller

3. att i rätt tid betala skatter och avgifter som avses i 1-2.

Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning om att banken inte har fullgjort någon sådan skyldighet som avses i fjärde stycket 1-3, skall revisorerna genast sända in en avskrift av den till skattemyndigheten.

Revisionsberättelsen skall innehålla särskilda uttalanden om fastställande av balansräkningen och resultaträkningen samt om det förslag till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust som har lagts fram i förvaltningsberättelsen.

I en moderbank skall revisorerna avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Härvid skall första-tredje och sjätte styckena tillämpas.

I en central föreningsbank, till vilken det finns anslutna lokala föreningsbanker, skall revisionsberättelsen innehålla särskilda utttalanden om gruppen i dess helhet på grundval av den i *4 kap. 1 § femte stycket* före-	I en central föreningsbank, till vilken det finns anslutna lokala föreningsbanker, skall revisionsberättelsen innehålla särskilda utttalanden om gruppen i dess helhet på grundval av den i *2 kap. 2 § lagen om årsredovis-*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
skrivna sammanställningen.	*ning i kreditinstitut och värdepappersbolag* föreskrivna sammanställningen.
	5 kap.
	1 §
Om en stiftare, huvudman, styrelseledamot eller delegat uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar banken då han fullgör sitt uppdrag, skall han ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan vållas en aktieägare, en medlem eller någon annan genom överträdelse av denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:618), sparbankslagen (1987:619) eller föreningsbankslagen (1987:620) eller bankens stadgar.	Om en stiftare, huvudman, styrelseledamot eller delegat uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar banken då han fullgör sitt uppdrag, skall han ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan vållas en aktieägare, en medlem eller någon annan genom överträdelse av denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* bankaktiebolagslagen (1987:618), sparbankslagen (1987:619) eller föreningsbankslagen (1987:620) eller bankens stadgar.
	3 §
En aktieägare är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:618) eller bolagsordningen uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar bankaktiebolaget, en aktieägare eller någon annan.	En aktieägare är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* bankaktiebolagslagen (1987:618) eller bolagsordningen uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar bankaktiebolaget, en aktieägare eller någon annan.
En medlem i en föreningsbank eller en röstberättigad som inte är medlem är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag, föreningsbankslagen	En medlem i en föreningsbank eller en röstberättigad som inte är medlem är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag, *lagen om årsredovis-*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
(1987:620) eller stadgarna uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar föreningsbanken, en medlem eller någon annan.	*ning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* föreningsbankslagen (1987:620) eller stadgarna uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar föreningsbanken, en medlem eller någon annan.

7 kap.

23 §

Om Finansinspektionen meddelar föreläggande eller förbud enligt denna lag, får inspektionen förelägga vite.

Finansinspektionen kan vid vite förelägga en eller flera styrelseledamöter att enligt lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag till inspektionen sända in behöriga redovisningshandlingar, revisionsberättelser eller delårsrapporter.

Följs inte sådant föreläggande som avses i andra stycket kan Finansinspektionen döma ut vitet.

24 §

Finansinspektionens beslut enligt 6 § och 21 § andra stycket får inte överklagas.

Beslut som avses i 21 § första stycket får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag, bankaktiebolagslagen (1987:618), sparbankslagen (1987:619) och föreningsbankslagen (1987:620) får överklagas hos regeringen, om annat inte är föreskrivet.

Beslut som avses i 21 § första stycket *och 23 § andra och tredje styckena* får överklagas hos kammarrätten. Inspektionens beslut i övrigt enligt denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* bankaktiebolagslagen (1987:618), sparbankslagen (1987:619) och föreningsbankslagen (1987:620) får överklagas hos regeringen, om annat

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	inte är föreskrivet.
	Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

12. Förslag till Lag om ändring i bankaktiebolagslagen (1987:618)

Härigenom föreskrivs i fråga om bankaktiebolagslagen (1987:618)

dels att i lagen skall införas två nya paragrafer, 2 kap. 2 a § och 4 kap. 13 a § av följande lydelse,

dels att 1 kap 2 och 3 §§, 4 kap. 17, 21 och 22 §§, 7 kap. 16 §, 8 kap. 16 §, 9 kap. 1 och 4 §§ samt 10 kap. 13 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
I ett bankaktiebolag svarar delägarna inte personligen för bolagets förpliktelser.	
Bankaktiebolagets aktiekapital skall bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen. Är aktiekapitalet fördelat på flera aktier, skall dessa lyda på lika belopp.	
Bankaktiebolaget skall när rörelsen påbörjas ha ett bundet eget kapital som vid tidpunkten för beslut om oktroj motsvarar minst fem miljoner ecu. I *4 kap. 7 § bankrörelselagen (1987:617)* finns bestämmelser om vad som utgör bundet eget kapital.	Bankaktiebolaget skall när rörelsen påbörjas ha ett bundet eget kapital som vid tidpunkten för beslut om oktroj motsvarar minst fem miljoner ecu. I *2 kap. 20 § 2 lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* finns bestämmelser om vad som utgör bundet eget kapital.
3 §	
Äger ett bankaktiebolag så många aktier eller andelar i en svensk eller utländsk juridisk person att det har mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, är bankaktiebolaget moderbolag och den andra juridiska personen dotterföretag. Äger ett dotterföretag eller äger ett moderbolag och ett eller flera dotterföretag tillsammans eller	*Om ett bankaktiebolag* *1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar i en svensk eller utländsk juridisk person,* *2. äger aktier eller andelar i en juridisk person och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar,*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
äger flera dotterföretag tillsammans så många aktier eller andelar i en juridisk person som nyss sagts, är även sistnämnda juridiska person dotterföretag till moderbolaget.	*3. äger aktier eller andelar i en juridisk person och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan, eller*
Har ett bankaktiebolag i annat fall på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensamt ett bestämmande inflytande över en juridisk person och en betydande andel i resultatet av dess verksamhet, är bankaktiebolaget moderbolag och den juridiska personen dotterföretag.	*4. i annat fall än som avses i 3 på grund av avtal med en juridisk person eller föreskrift i dess bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar har rätt att ensamt utöva ett bestämmande inflytande över denna,* *är bankaktiebolaget moderbolag och den juridiska personen dotterföretag.*
	Om ett dotterföretag, eller ett moderbolag och ett eller flera dotterföretag tillsammans, eller flera dotterföretag tillsammans
	1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar i en juridisk person,
	2. äger aktier eller andelar i en juridisk person och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, eller
	3. äger aktier eller andelar i en juridisk person och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan, är även en sådan juridisk person dotterföretag till moderbolaget.

Moderbolag och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 kap.
	2 a §
	Belopp som på grund av aktieteckning erhållits för aktierna utöver det nominella beloppet skall sättas av till överkursfonden.
	4 kap.
	13 a §
	Belopp som på grund av aktieteckning erhållits för aktierna utöver det nominella beloppet skall sättas av till överkursfonden.
	17 §
En fondemission kan ske genom att till aktiekapitalet förs över	
1. belopp som kan delas ut enligt 9 kap. 2 § första stycket,	
2. medel från uppskrivningsfond,	
3. medel från *reservfond*, eller	3. medel från *reservfonden och överkursfonden*, eller
4. belopp varmed värdet av en anläggningstillgång skrivs upp enligt *4 kap. 5 § första stycket bankrörelselagen (1987:617).*	4. belopp varmed värdet av en anläggningstillgång skrivs upp enligt *2 kap. 9 § lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag jämfört med 2 kap. 19 § årsredovisningslagen (0000:00).*

Bestämmelserna i 5 § första stycket gäller i tillämpliga delar även i fråga om förslag till beslut om fondemission.

Ett beslut om fondemission skall ange

1. på vilket sätt och med vilket belopp aktiekapitalet skall ökas,
2. de nya aktiernas aktieslag eller det belopp vartill aktiernas nominella belopp höjs,
3. den rätt till utdelning som tillkommer de nya aktierna, och
4. i förekommande fall förordnande som avses i 4 a §.

I ett avstämningsbolag skall avstämningsdagen anges i emissionsbeslutet, varvid iakttas att avstämning inte får ske innan beslutet har registrerats. Bestämmelserna i 6 § fjärde stycket och 8 § första stycket skall tillämpas på avstämningsbolag.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

Beslut om fondemission skall genast anmälas för registrering och får inte verkställas före registreringen.

Aktiekapitalet är ökat när registreringen har skett. De nya aktierna skall genom styrelsens försorg genast tas upp i aktieboken. De medför rätt till utdelning enligt vad som har bestämts om detta i emissionsbeslutet. Beslutet får dock inte innebära att en sådan rätt inträder senare än för räkenskapsåret efter det under vilket registrering har skett.

21 §

Emissionsprospekt skall innehålla

1. balansräkningar avseende utgången av de tre senaste räkenskapsår för vilka årsredovisning och revisionsberättelse har avgivits,
2. resultaträkningar för dessa tre räkenskapsår, samt
3. ett sammandrag av de uppgifter som det har ålegat bolaget att ta in i förvaltningsberättelserna för de tre räkenskapsåren.

Fyller handlingarna i prospektet inte de krav som framgår av bestämmelserna i *4 kap. 9 § fjärde stycket bankrörelselagen (1987:617)*, skall de fullständigas i enlighet med dessa bestämmelser.	Fyller handlingarna i prospektet inte de krav *på kapitaltäckningsanalys* som framgår av bestämmelserna i *2 kap. 24 § första stycket lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* skall de fullständigas i enlighet med dessa bestämmelser.
Bestämmelserna i 4 kap. 2 § första stycket andra meningen bankrörelselagen skall tillämpas på emissionsprospekt.	*Vad som sägs i 2 kap 6 § andra stycket första meningen årsredovisningslagen (0000:00)* skall tillämpas på emissionsprospekt.

Till redovisningen för de tre senaste räkenskapsåren enligt första stycket skall uppgifter lämnas om utvecklingen av in- och utlåning samt likviditet.

Om bankaktiebolaget är moderbolag, skall bolaget i emissionsproi prospektet får de uppgifter för bolaget som svarar mot uppgifter i dessa handlingar utelämnas i den mån de kan anses sakna väsentlig betydelse för bedömningen av bolagets aktier. Dock får bolagets resultaträkning och balansräkning för det senaste räkenskapsåret enligt första stycket inte utelämnas.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
22 §	
Upplysning skall lämnas i emissionsprospektet om sådana förhållanden och händelser som hänför sig till tiden efter den period, som omfattas av de i 21 § angivna handlingarna, och som är viktiga för bedömningen av bolagets verksamhetsresultat och ställning eller i övrigt av väsentlig betydelse för bolaget.	
Om emissionsprospektet läggs fram senare än åtta månader efter utgången av det senaste räkenskapsår, för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har avgetts, skall prospektet innehålla uppgifter motsvarande delårsrapport enligt *4 kap. 13 och 14 §§ bankrörelselagen (1987:617)*. Dessa uppgifter skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före emissionsprospektets tillhandahållande.	Om emissionsprospektet läggs fram senare än åtta månader efter utgången av det senaste räkenskapsår, för vilket årsredovisning och revisionsberättelse har avgetts, skall prospektet innehålla uppgifter motsvarande delårsrapport enligt *5 kap. lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag*. Dessa uppgifter skall avse tiden från utgången av nämnda räkenskapsår till en dag ej tidigare än tre månader före emissionsprospektets tillhandahållande.
7 kap.	
16 §	
Styrelsen eller annan ställföreträdare för bankaktiebolaget får inte företa en rättshandling eller annan åtgärd som är ägnad att bereda otillbörlig fördel åt en aktieägare eller någon annan till nackdel för bolaget eller annan aktieägare,	
En ställföreträdare får inte följa sådana föreskrifter av bolagsstämman eller annat bolagsorgan som inte är gällande därför att de står i strid med denna lag bankrörelselagen (1987:617) eller bolagsordningen.	En ställföreträdare får inte följa sådana föreskrifter av bolagsstämman eller annat bolagsorgan som inte är gällande därför att de står i strid med denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* bankrörelselagen (1987:617) eller bolagsordningen.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
8 kap.	
16 §	
Om ett beslut av bolagsstämman inte har kommit till i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, bankrörelselagen (1987:617) eller bolagsordningen, kan talan mot bankaktiebolaget om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av aktieägare eller av styrelsen eller styrelseledamot. Sådan talan kan föras även av den som styrelsen obehörigen har vägrat att föra in som aktieägare i aktieboken.	Om ett beslut av bolagsstämman inte har kommit till i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinsitut och värdepappersbolag,* bankrörelselagen (1987:617) eller bolagsordningen, kan talan mot bankaktiebolaget om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av aktieägare eller av styrelsen eller styrelseledamot. Sådan talan kan föras även av den som styrelsen obehörigen har vägrat att föra in som aktieägare i aktieboken.
9 kap.	
1 §	
Ett bankaktiebolags medel får betalas ut till aktieägarna endast enligt bestämmelserna i denna lag om vinstutdelning, utbetalning vid nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden och utskiftning vid bolagets likvidation.	Ett bankaktiebolags medel får betalas ut till aktieägarna endast enligt bestämmelserna i denna lag om vinstutdelning, utbetalning vid nedsättning av aktiekapitalet, reservfonden eller *överkursfonden* och utskiftning vid bolagets likvidation.
4 §	
Till reservfonden skall avsättas belopp, som	
1. om reservfonden inte uppgår till tjugo procent av aktiekapitalet, motsvarar minst tio procent av den del av nettovinsten för året som inte går åt för att täcka balanserad förlust,	1. om reservfonden *och överkursfonden* inte uppgår till tjugo procent av aktiekapitalet, motsvarar minst tio procent av den del av nettovinsten för året som inte går åt för att täcka balanserad förlust,
2. på grund av aktieteckning erhållits för aktierna utöver det nominella beloppet,	

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3. betalats till bolaget av någon som fått en aktie förverkad,	*2.* betalats till bolaget av någon som fått en aktie förverkad,
4. enligt 4 kap. 18 § skall tillfalla bolaget,	*3.* enligt 4 kap. 18 § skall tillfalla bolaget,
5. vid utbyte av en fordran enligt skuldebrev mot en aktie, motsvarar skillnaden mellan fordringsbeloppet och aktiens nominella belopp,	*4.* vid utbyte av en fordran enligt skuldebrev mot en aktie, motsvarar skillnaden mellan fordringsbeloppet och aktiens nominella belopp,
6. enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden,	*5.* enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden,
7. enligt beslut av bolagsstämman i övrigt skall överföras från det i balansräkningen redovisade fria egna kapitalet till reservfonden.	*6.* enligt beslut av bolagsstämman i övrigt skall överföras från det i balansräkningen redovisade fria egna kapitalet till reservfonden.

Vid beräkning av det belopp, som enligt första stycket 1 skall avsättas till reservfonden, skall nettovinsten ökas med vad som kan ha tillerkänts styrelseledamot eller annan som tantiem.

Reservfonden får enligt beslut av bolagsstämman sättas ned endast	Reservfonden *och överkursfonden* får enligt beslut av bolagsstämman sättas ned endast

1. för att täcka sådana förluster enligt den fastställda balansräkningen, som inte kan täckas av fritt eget kapital,
2. för fondemission, eller
3. för andra ändamål, om rätten med motsvarande tillämpning av 6 kap. 6 § ger tillstånd till nedsättningen.

10 kap.

13 §

Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie bolagsstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på stämman tillämpas inte 8 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 denna lag samt *4 kap. 9 § andra stycket 3 och tredje-femte styckena, 10 och 11 §§ bank-*	Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie bolagsstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på stämman tillämpas inte 8 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 denna lag. *Bestämmelserna i 2 kap. 47 §, 48 § första stycket, 51 § andra stycket årsredo-*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
rörelselagen (1987:617).	*visningslagen (0000:00) samt 2 kap. 18 § 3 och 3 kap. lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag behöver inte heller tillämpas.*

I balansräkningen tas det egna kapitalet upp i en post, varvid aktiekapitalet anges inom linjen, i förekommande fall fördelat på olika aktieslag.

Ingen tillgång får tas upp till ett högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om en tillgång kan beräknas inbringa ett väsentligt högre belopp än det värde som har tagits upp i balansräkningen eller om för en skuld eller en likvidationskostnad kan beräknas åtgå ett belopp som väsentligt avviker från den redovisade skulden, skall vid tillgångs- eller skuldposten det beräknade beloppet anges inom linjen.

13. Förslag till Lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

Härigenom föreskrivs i fråga om sparbankslagen (1987:619) att 1 kap. 2 §, 2 kap 2 §, 3 kap. 15 §, 4 kap. 17 § och 6 kap. 11 §, skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 §
Äger en sparbank så många aktier eller andelar i en svensk juridisk person att den har mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, är sparbanken moderföretag och den andra juridiska personen dotterföretag. Äger ett dotterföretag eller äger en sparbank och ett eller flera dotterföretag tillsammans eller äger flera dotterföretag tillsammans så många aktier eller andelar i en juridisk person som nyss sagts, är även sistnämnda juridiska person dotterföretag till sparbanken.	*Om en sparbank* *1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar i en svensk eller utländsk juridisk person,*
Har en sparbank i annat fall på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensam ett bestämmande inflytande över en juridisk person och en betydande andel i resultatet av dess verksamhet, är sparbanken moderföretag och den juridiska personen dotterföretag.	*2. äger aktier eller andelar i en juridisk person och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar,* *3. äger aktier eller andelar i en juridisk person och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan, eller* *4. i annat fall än som avses i 3 på grund av avtal med en juridisk person eller föreskrift i dess bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar har rätt att ensamt utöva ett bestämmande inflytande över denna,* *är sparbanken moderföretag och den juridiska personen dotterföretag.* *Om ett dotterföretag, eller ett moderföretag och ett eller flera dotterföretag tillsammans, eller flera dotterföretag tillsammans*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar i en juridisk person,
	2. äger aktier eller andelar i en juridisk person och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, eller
	3. äger aktier eller andelar i en juridisk person och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan,
	är även en sådan juridisk person dotterföretag till moderföretaget.
	Moderföretag och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.

2 kap.

2 §

Stiftarna anger villkoren för sparbankens bildande. När en sparbank bildas skall till en grundfond avsättas ett belopp, vars storlek skall bestämmas med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den planerade rörelsen. Grundfonden skall betalas med pengar.	
Sparbanken skall när rörelsen påbörjas ha fonder som vid tidpunkten för beslut om oktroj motsvarar minst en miljon ecu. I *4 kap. 7 § bankrörelselagen (1987:617)* finns bestämmelser om vad som utgör fonder.	Sparbanken skall när rörelsen påbörjas ha fonder som vid tidpunkten för beslut om oktroj motsvarar minst en miljon ecu. I *2 kap. 20 § 3 lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* finns bestämmelser om vad som utgör fonder.

15 §

Om ett beslut av sparbanksstämman inte har tillkommit i behörig ordning eller i övrigt stridet mot denna lag, bankrörelselagen (1987:617) eller regle-	Om ett beslut av sparbanksstämman inte har tillkommit i behörig ordning eller i övrigt stridet mot denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
mentet, kan talan mot sparbanken om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av huvudman, styrelsen eller styrelseledamot.	*kreditinstitut och värdepappersbolag,* bankrörelselagen (1987:617) eller reglementet, kan talan mot sparbanken om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av huvudman, styrelsen eller styrelseledamot.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad som sägs i andra stycket när

1. beslutet är sådant att det inte lagligen kan fattas ens med alla huvudmännens samtycke
2. samtycke till beslutet krävs av alla eller vissa huvudmän och sådant samtycke inte har getts, eller
3. kallelse till stämman inte har skett eller de bestämmelser om kallelse som gäller för sparbanken har eftersatts i något väsentligt avseende.

Rätten kan ändra sparbanksstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är sparbanskstämmans beslut sådant som enligt dena lag eller bankrörelselagen skall anmälas för registrering, skall rätten underrätta Finansinspektionen för registrering, om beslutet har upphävts eller ändrats genom en dom som har vunnit laga kraft eller rätten genom beslut under rättegången har förordnat att sparbanksstämmans beslut inte får verkställas.

4 kap.

17 §

Om ett beslut av sparbanksstämman inte har tillkommit i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, bankrörelselagen (1987:617) eller reglementet, kan talan mot sparbanken om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av huvudman, styrelsen eller styrelseledamot.	Om ett beslut av sparbanksstämman inte har tillkommit i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* bankrörelselagen (1987:617) eller reglementet, kan talan mot sparbanken om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av huvudman, styrelsen eller styrelseledamot.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad som sägs i andra stycket när

1. beslutet är sådant att det inte lagligen kan fattas ens med alla huvudmännens samtycke,

2. samtycke till beslutet krävs av alla eller vissa huvudmän och sådant samtycke inte har getts, eller

3. kallelse till stämman inte har skett eller de bestämmelser om kallelse som gäller för sparbanken har eftersatts i något väsentligt avseende.

Rätten kan ändra sparbanksstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är sparbanksstämmans beslut sådant som enligt denna lag eller bankrörelselagen skall anmälas för registrering, skall rätten underrätta Finansinspektionen för registrering, om beslutet har upphävts eller ändrats genom en dom som har vunnit laga kraft eller rätten genom beslut under rättegången har förordnat att sparbanksstämmans beslut inte får verkställas.

6 kap.

11 §

Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie sparbanksstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på stämman tillämpas inte 4 kap. 6 § andra stycket 1 och 2 denna lag *samt 4 kap. 9 § andra stycket 3 och tredje-femte styckena, 10 och 11 §§ bankrörelselagen (1987:617).*

Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie sparbanksstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på stämman tillämpas inte 4 kap. 6 § andra stycket 1 och 2 denna lag. *Bestämmelserna i 2 kap. 47 §, 48 § första stycket och 51 § andra stycket årsredovisningslagen (0000:00) samt 2 kap. 18 § 3 och 3 kap. lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag behöver inte heller tillämpas.*

Ingen tillgång får i balansräkningen tas upp till ett högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om en tillgång kan beräknas inbringa ett väsentligt högre belopp än det

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

värde som har tagits upp i balansräkningen eller om för en skuld eller en likvidationskostnad kan beräknas åtgå ett belopp som väsentligt avviker från den redovisade skulden, skall vid tillgångs- eller skuldposten det beräknade beloppet anges inom linjen.

14. Förslag till Lag om ändring i föreningsbankslagen (1987:620)

Härigenom föreskrivs i fråga om föreningsbankslagen (1987:620) att 1 kap 4 och 8 §§, 6 kap, 15 §, 7 kap. 18 § och 9 kap. 13 §, skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
4 §	
För en föreningsbanks förpliktelser svarar endast bankens tillgångar, med undantag av vad som följer av 7 §.	
Det åligger varje medlem att betala insats i föreningsbanken i enlighet med vad som föreskrivs i stadgarna. Betalningen skall alltid fullgöras i pengar.	
En central föreningsbank skall tillsammans med anslutna lokala föreningsbanker när den centrala föreningsbankens rörelse påbörjas ha ett bundet eget kapital som vid tidpunkten för beslut om oktroj motsvarar minst fem miljoner ecu. I *4 kap. 7 § bankrörelselagen (1987:617)* finns bestämmelser om vad som utgör bundet eget kapital.	En central föreningsbank skall tillsammans med anslutna lokala föreningsbanker när den centrala föreningsbankens rörelse påbörjas ha ett bundet eget kapital som vid tidpunkten för beslut om oktroj motsvarar minst fem miljoner ecu. I *2 kap. 20 § 4 lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* finns bestämmelser om vad som utgör bundet eget kapital.
8 §	
Äger en föreningsbank så många aktier eller andelar i en svensk juridisk person att den har mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, är föreningsbanken moderförening och den juridiska personen dotterföretag. Äger ett dotterföretag eller äger en moderförening och ett eller flera dotterföretag tillsammans eller äger	*Om en föreningsbank* *1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar i en svensk eller utländsk juridisk person,* *2. äger aktier eller andelar i en juridisk person och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar,*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
flera dotterföretag tillsammans så många aktier eller andelar i en juridisk person som nyss har sagts, är även sistnämnda juridiska person dotterföretag till moderföreningen.	*3. äger aktier eller andelar i en juridisk person och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan, eller*
Har en föreningsbank i annat fall på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensam ett bestämmande inflytande över en juridisk person och en betydande andel i resultatet av dess verksamhet, är föreningsbanken moderföretag och den juridiska personen dotterföretag.	*4. i annat fall än som avses i 3 på grund av avtal med en juridisk person eller föreskrift i dess bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar har rätt att ensamt utöva ett bestämmande inflytande över denna,* *är föreningsbanken moderföretag och den juridiska personen dotterföretag.*
	Om ett dotterföretag, eller ett moderföretag och ett eller flera dotterföretag tillsammans, eller flera dotterföretag tillsammans
	1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar i en juridisk person,
	2. äger aktier eller andelar i en juridisk person och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, eller
	3. äger aktier eller andelar i en juridisk person och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan, *är även en sådan juridisk person dotterföretag till moderföretaget.*
Moderförening och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.	*Moderföretag* och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 kap.	
15 §	
Styrelsen eller annan ställföreträdare för föreningsbanken får inte företa rättshandling eller annan åtgärd som är ägnad att bereda otillbörlig fördel åt en medlem eller någon annan till nackdel för föreningsbanken eller annan medlem.	
En ställföreträdare får inte följa sådana föreskrifter av föreningsbanksstämman eller annat föreningsorgan som inte är gällande därför att de står i strid med denna lag, bankrörelselagen (1987:617) eller stadgarna.	En ställföreträdare får inte följa sådana föreskrifter av föreningsbanksstämman eller annat föreningsorgan som inte är gällande därför att de står i strid med denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag*, bankrörelselagen (1987:617) eller stadgarna.
7 kap.	
18 §	
Om ett beslut av föreningsbanksstämman inte har kommit till i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, bankrörelselagen (1987:617) eller stadgarna, kan talan mot föreningsbanken om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av medlem, innehavare av förlagsandelar, styrelsen eller styrelseledamot.	Om ett beslut av föreningsbanksstämman inte har kommit till i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag, *lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,* bankrörelselagen (1987:617) eller stadgarna, kan talan mot föreningsbanken om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av medlem, innehavare av förlagsandelar, styrelsen eller styrelseledamot.
Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.	
Talan får väckas senare än vad som sägs i andra stycket när	
1. beslutet är sådant att det inte lagligen kan fattas ens med alla medlemmars samtycke,	
2. samtycke till beslutet krävs av alla eller vissa medlemmar och sådant samtycke inte har getts, eller	
3. kallelse till stämman inte har skett eller de bestämmelser om kallelse som gäller för föreningsbanken har eftersatts i något väsent-	

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

ligt avseende.

En dom varigenom föreningsbanksstämmans beslut upphävs eller ändras gäller även för de medlemmar och innehavare av förlagsandelar som inte har fört talan. Rätten kan ändra föreningsbanksstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är föreningsbanksstämmans beslut sådant som enligt denna lag eller bankrörelselagen skall anmälas för registrering, skall rätten underrätta Finansinspektionen för registrering, om beslutet har upphävts eller ändrats genom en dom som har vunnit laga kraft eller rätten genom beslut under rättegången har förordnat att föreningsbanksstämmans beslut inte får verkställas.

9 kap.

13 §

Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie föreningsbanksstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på stämman tillämpas inte 7 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 denna lag *samt 4 kap. 9 § andra stycket 3 och tredje-femte styckena och 10 och 11 §§ bankrörelselagen (1987:617).*	Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie föreningsbanksstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på stämman tillämpas inte 7 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 denna lag. *Bestämmelserna i 47 §, 48 § första stycket och 51 § andra stycket årsredovisningslagen (0000:00) samt 2 kap. 18 § 3 och 3 kap. lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag behöver inte heller tillämpas.*

15. Förslag till Lag om ändring i lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:1610 om kreditmarknadsbolag att 2 kap. 4 §, 4 kap. 4 §, 5 kap. 2 § och p 8 till övergångsbestämmelserna, skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap. 4 §	
Ett kreditmarknadsbolag skall när verksamheten påbörjas ha ett bundet eget kapital som vid tidpunkten för beslut om tillstånd enligt 1 § motsvarar minst fem miljoner ecu. *I 11 kap. 7 § aktiebolagslagen (1975:1385)* finns bestämmelser om vad som utgör bundet eget kapital.	Ett kreditmarknadsbolag skall när verksamheten påbörjas ha ett bundet eget kapital som vid tidpunkten för beslut om tillstånd enligt 1 § motsvarar minst fem miljoner ecu. *I 2 kap. 20 § 2 lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* finns bestämmelser om vad som utgör bundet eget kapital.

Om nettovärdet av tillgångarna i den planerade verksamheten uppgår till högst etthundra miljoner kronor, får Finansinspektionen medge att bolaget har lägre bundet eget kapital än som anges i första stycket, dock lägst motsvarande en miljon ecu. I nettovärdet skall inte räknas in värdet av tillgångarna i sådan finansieringsverksamhet som anges i 1 kap. 3 § första stycket.

4 kap.

4 §

Om ett kreditmarknadsbolag har ett dotterföretag, skall vad som föreskrivs i 1 § om kapitalkrav tillämpas även på koncernen (konsoliderat kapitalkrav), om inte annat följer av tredje stycket.

Koncernens kapitalbas och placeringar skall bestämmas med tillämpning av de regler som enligt *11 kap. 11 § aktiebolagslagen (1975:1385)* gäller för upprättandet av koncernbalansräkningar. Även den del av	Koncernens kapitalbas och placeringar skall bestämmas med tillämpning av de regler som enligt *3 kap. lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* gäller för upprättandet av koncernbalans-

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
kapitalbasen som belöper på minoritetsandelar skall ingå. Redovisad goodwill som belöper på företag som omfattas av det konsoliderade kapitalkravet skall räknas av från primärt kapital. Placeringarna skall tas upp till de värden som föreskrivs i 3 § eller, om dotterföretaget inte är ett kreditmarknadsbolag, i annan lag.	räkningar. Även den del av kapitalbasen som belöper på minoritetsandelar skall ingå. Redovisad goodwill som belöper på företag som omfattas av det konsoliderade kapitalkravet skall räknas av från primärt kapital. Placeringarna skall tas upp till de värden som föreskrivs i 3 § eller, om dotterföretaget inte är ett kreditmarknadsbolag, i annan lag.

Det konsoliderade kapitalkravet omfattar inte försäkringsföretag och sådana dotterföretag till försäkringsföretag som inte driver någon form av finansiell verksamhet.

5 kap.

2 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar som ett kreditmarknadsbolag skall lämna till inspektionen,

2. brottsförebyggande åtgärder hos ett kreditmarknadsbolag,	2. brottsförebyggande åtgärder hos ett kreditmarknadsbolag, *och om*
3. ett kreditmarknadsbolags *löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning samt* förvaring och inventering av värdehandlingar, *och om*	3. ett kreditmarknadsbolags förvaring och inventering av värdehandlingar.
4. avfattningen och innehållet i den redovisning som enligt bestämmelserna i 11-14 §§ lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall lämnas för verksamhet i filial till utländskt företag som driver verksamhet enligt denna lag.	
Föreskrifter som utfärdas med stöd av första stycket 4 får avvika från bokföringslagen om det	

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
finns särskilda skäl. Föreskrifterna skall utformas så att de främjar en klar och rättvisande redovisning av företagets resultat och ställning.	

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Genom lagen upphävs lagen (1963:76) om kreditaktiebolag och lagen (1988:606) om finansbolag.

3. Ett företag som driver verksamhet med stöd av punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:606) om finansbolag får fortsätta verksamheten enligt den bestämmelsen.

4. Ett finansbolag som driver verksamhet vid lagens ikraftträdande får, om annat inte följer av punkt 3, driva verksamheten enligt äldre bestämmelser under ett år räknat från tidpunkten för lagens ikraftträdande eller, om ansökan om tillstånd enligt den nya lagen getts in inom denna tid, till dess att ansökningen har prövats slutligt. Detsamma gäller för företag som vid lagens ikraftträdande har rätt att driva verksamhet enligt lagen om kreditaktiebolag.

5. Den som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande driver finansieringsverksamhet som inte fordrar tillstånd enligt lagen (1988:606) om finansbolag får fortsätta verksamheten under ett år räknat från tidpunkten för lagen ikraftträdande eller, om ansökan om tillstånd getts in inom denna tid, till dess att ansökningen har prövats slutligt.

6. Ett företag som driver verksamhet med stöd av punkt 4 eller 5 får beviljas tillstånd enligt den nya lagen, även om företagets kapitalbas vid tidpunkten för tillståndsbeslutet inte uppgår till det belopp som enligt 2 kap. 4 § krävs i bundet eget kapital vid ett kreditmarknadsbolag påbörjades av verksamhet. I fråga om ett sådant bolag gäller dock, vid tillämpning av 4 kap. 1 § andra stycket och den därtill svarande återkallelseskyldigheten enligt 5 kap. 17 § första stycket 4, att bolagets kapitalbas inte efter lagens ikraftträdande får understiga det högsta belopp som kapitalbasen uppnått efter den 2 maj 1992. När kapitalbasen motsvarar det i 2 kap. 4 § uppställda kravet på bundet eget kapital gäller bestämmelserna i lagen.

Om ägarkontrollen över ett sådant bolag som avses i första stycket förändras, skall bolagets kapitalbas inom tre månader från övertagan-

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

det motsvara lägst den nivå som i fråga om bundet eget kapital krävs för bolaget enligt 2 kap. 4 §.

Finansinspektionen får medge undantag från andra stycket vid fusion mellan två eller flera bolag som avses i första stycket. I sådant fall får kapitalbasen för det genom fusionen bildade bolaget inte understiga summan av de kapitalbaser som enligt första stycket krävts för vart och ett av de sammanslagna bolagen vid tidpunkten för fusionen.

7. I fråga om överklagande av beslut som Finansinspektionen meddelat före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

8. Koncernens kapitalbas och placeringar enligt 4 d § lagen (1963:76) om kreditaktiebolag eller 11 c § lagen (1988:606) om finansbolag, skall bestämmas med tillämpning av de regler som enligt 3 kap. lagen (0000: 00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag gäller för upprättandet av koncernbalansräkningar.

16. Förslag till Lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:981) om värdepappersrörelse att 5 kap. 4 § och 6 kap. 2 §, skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 kap.	
4 §	
Om ett värdepappersbolag har ett dotterföretag, skall vad som föreskrivs i 1 § om kapitalkrav tillämpas även på koncernen (konsoliderat kapitalkrav).	
Koncernens kapitalbas och placeringar skall bestämmas med tillämpning av de regler som enligt *11 kap. 11 § aktiebolagslagen (1975:1385)* gäller för upprättandet av koncernbalansräkningar. Även den del av kapitalbasen som belöper på minoritetsandelar skall ingå. Redovisad goodwill skall räknas av från primärt kapital. Placeringarna skall tas upp till de värden som föreskrivs i 3 § eller, om dotterföretaget inte är ett värdepappersbolag, i annan lag.	Koncernens kapitalbas och placeringar skall bestämmas med tillämpning av de regler som enligt *3 kap. lagen (0000:00) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* gäller för upprättandet av koncernbalansräkningar. Även den del av kapitalbasen som belöper på minoritetsandelar skall ingå. Redovisad goodwill skall räknas av från primärt kapital. Placeringarna skall tas upp till de värden som föreskrivs i 3 § eller, om dotterföretaget inte är ett värdepappersbolag, i annan lag.
6 kap.	
2 §	
Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om	Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om *vilka upplysningar ett värdepappersinstitut skall lämna till inspektionen samt ett värdepappersinstituts förvaring och inventering av värdehandlingar.*
1. vilka upplysningar ett värdepappersinstitut skall lämna till inspektionen,	
2. ett värdepappersinstituts	

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning samt förvaring och inventering av värdehandlingar.	

I Allmän motivering

1 Inledning

EG:s fjärde bolagsdirektiv (78/660/EEG) om årsredovisning i aktiebolag och vissa handelsbolag, se vidare Del I, avsnitt 6.1, utfärdades år 1978. År 1983 utfärdades det sjunde bolagsdirektivet (83/349/EEG) om koncernredovisning[1] i sådana bolag som omfattas av det fjärde bolagsdirektivet. Bankredovisningsdirektivet (86/635/EEG), som utfärdades år 1986, och försäkringsredovisningsdirektivet (91/674/EEG), som utfärdades år 1991, bygger på de fjärde och sjunde bolagsdirektiven och innehåller endast sådana avvikelser från dessa direktiv som bedömts vara motiverade av de särdrag som är utmärkande för de verksamheter som bedrivs av banker och andra finansiella institut och av försäkringsbolag. Härigenom kommer ett flertal av bestämmelserna i de fjärde och sjunde bolagsdirektiven att gälla även för nämnda företag medan bl.a. uppställningsformerna för balans- och resultaträkningarna skiljer sig från det fjärde bolagsdirektivet. Utformningen av de speciella bank- och försäkringsredovisningsreglerna är beroende av hur de fjärde och sjunde bolagsdirektiven införlivas i svensk rätt.

Bankredovisningsdirektivet skall vara genomfört i EG:s medlemsstater senast den 1 januari 1993. I Sverige skall direktivet, som en följd av EES-avtalet, vara genomfört senast den 1 januari 1995.

Försäkringsredovisningsdirektivet skall vara genomfört i EG:s medlemsstater så att det kan tillämpas på räkenskapsår som börjar den 1 januari 1995. Eftersom direktivet inte ännu är genomfört i någon medlemsstat har det i föreliggande delbetänkande inte ansetts meningsfullt att referera till i dag gällande rätt i dessa stater. I Sverige skall försäkringsredovisningsdirektivet till följd av EES-avtalet vara genomfört vid samma tidpunkt som gäller för EG:s medlemsstater.

[1] Angående begreppet "sammanställd redovisning" som används i direktivet, se Del I, avsnitt 1.2.1.

Den svenska version av försäkringsredovisningsdirektivet som detta delbetänkande bygger på är endast preliminär och kan därför senare komma att ändras.

Som framgår av Del I, avsnitt 2.5, har kommittén stannat för att i flera olika hänseenden föreslå att bank- och försäkringsredovisningsdirektivens bestämmelser i vart fall tills vidare genomförs i form av föreskrifter från Finansinspektionen. Som utgångspunkt för kommitténs ställningstagande i vad avser vilka bestämmelser som bör införas i lag respektive i föreskrift har gällt att de centrala bestämmelserna om balans- och resultaträkningarnas uppställningsformer, värderingen av tillgångar och skulder samt grundläggande notupplysningskrav föreslås bli lagreglerade medan t.ex. sådana bestämmelser som närmast har karaktär av specificering eller exemplifiering av vad som skall ingå i de olika posterna i uppställningsformerna eller som innehåller definitioner av begrepp som används i direktiven, föreslås bli införda genom föreskrifter från Finansinspektionen. Vidare har kommittén stannat för att föreslå att de möjligheter som direktiven ger att sammanslå vissa poster i balans- och resultaträkningarna i vart fall till viss del utnyttjas redan i de framlagda lagförslagen och att de ytterligare åtgärder i normgivningshänseende som kan anses erforderliga för att uppfylla direktivens krav på balans- och resultaträkningarnas innehåll får genomföras i form av föreskrifter från Finansinspektionen. Av betydelse för kommitténs förslag avseende fördelningen av direktivens tvingande regler mellan lag och föreskrifter har bl.a. varit utformningen av de fjärde och sjunde bolagsdirektiven eftersom kommittén ansett det angeläget att så långt möjligt harmonisera systematiken och innehållet i de olika lagförslagen.

Kommittén föreslår att det införs två nya lagar nämligen dels en lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL), dels en lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och att 4 kap. bankrörelselagen (1987:617) respektive 11 kap. försäkringsrörelselagen (1982:713) som en konsekvens av detta upphävs. Vid utformningen av de två nya lagarna har kommittén valt att i de fall bestämmelserna är i huvudsak likalydande med de som enligt den föreslagna årsredovisningslagen, se Del I, gäller för aktiebolag och vissa handelsbolag i allmänhet, hänvisa till nämnda lag i stället för att kopiera dessa bestämmelser. Denna teknik har efter samråd med Finansdepartementet bedömts vara den för närvarande mest ändamålsenliga.

1.1 Terminologi

Den terminologi som används i direktivtexterna bör inte utan vidare överföras till svenska förhållanden. Exempelvis använder direktiven begreppen anknutna företag och ägarintressen. Vad som avses med dessa begrepp framgår av artikel 41 i det sjunde bolagsdirektivet respektive artikel 17 i det fjärde bolagsdirektivet. Som framgår av Del I, avsnitt 8.3.2 och 8.4, motsvaras begreppen av vad som enligt kommitténs förslag utgör koncernföretag och intresseföretag. I fortsättningen kommer kommentarerna i detta avseende i huvudsak att bygga på att de nu föreslagna termerna används.

Vidare skiljer direktiven mellan värdepapper med fast avkastning respektive rörlig avkastning. Med fast avkastning avses ränta, såväl i förväg bestämd sådan som ränta som varierar under löptiden. Med rörlig avkastning avses utdelning. I Sverige användes begreppen *ränta*, vilket inkluderar ränta som varierar med interbankräntan, och *utdelning*. Några skäl att förändra dessa etablerade svenska begrepp finns inte varför i det följande fast avkastning enligt direktiven benämns ränta medan rörlig avkastning benämns utdelning.

Kommittén har även valt att i huvudsak använda begreppet "koncernredovisning" i stället för det i direktiven använda begreppet "sammanställd redovisning".

Slutligen gäller för försäkringsbolag att kommittén valt att använda begreppet "fondanknuten livförsäkring" som benämning på sådan livförsäkring som avses i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder. Sådan verksamhet får enligt nämnda lag i princip inte förenas med annan försäkringsrörelse. Denna typ av livförsäkring benämns ofta "Unit Linked".

2 Bankredovisningsdirektivet

2.1 Bakgrund och syfte

Ingressen till bankredovisningsdirektivet har i huvudsak följande lydelse:

Det fjärde bolagsdirektivet behöver i avvaktan på en senare samordning inte tillämpas på banker och andra finansiella institut, i fortsättningen kallade "kreditinstitut". Med hänsyn till dessa företags centrala betydelse i gemenskapen är en sådan samordning nödvändig.

Vad som i det sjunde bolagsdirektivet om sammanställd redovisning sägs om undantag för kreditinstitut gäller endast till dess att föreliggande direktiv skall börja tillämpas. Detta direktiv måste därför även innehålla särskilda bestämmelser om sammanställd redovisning för kreditinstitut.

Det förhållandet att allt fler kreditinstitut bedriver verksamhet över gränserna har också gjort en sådan samordning angelägen. För borgenärer, gäldenärer och delägare samt för allmänheten är det av största betydelse att jämförbarheten förbättras såvitt gäller dessa instituts årsredovisning och sammanställda redovisning.

I nästan alla gemenskapens medlemsstater råder konkurrens på bankområdet mellan olika slags kreditinstitut, sådana som avses i rådets direktiv 77/780/EEG om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut. En samordning beträffande sådana kreditinstitut bör därför inte begränsas till företagsformer för vilka det fjärde bolagsdirektivet gäller, utan räckvidden bör bestämmas så att alla bolag och företag som faller under definitionen i fördragets artikel 58 andra stycket omfattas.

Vad beträffar finansiella institut bör dock direktivets räckvidd begränsas till institut som drivs i någon av de företagsformer som avses i det fjärde bolagsdirektivet. De finansiella institut, för vilka det direktivet inte tillämpas, skall automatiskt omfattas av detta direktiv.

Det är nödvändigt att knyta an till samordningen beträffande kreditinstitut, eftersom reglerna om årsredovisning och sammanställd redovisning kommer att ha betydelse för olika delar av den samordningen, t.ex. i fråga om auktorisationskrav och om nyckeltal för

tillsynsändamål.

Även om det, med hänsyn till vad som särskilt kännetecknar kreditinstitut, framstår som ändamålsenligt att utforma ett separat direktiv om årsredovisning och sammanställd redovisning för sådana institut, innebär detta inte ett regelverk som är nytt i förhållande till de fjärde och sjunde bolagsdirektiven. Ett separat direktiv av sådan innebörd skulle vara varken lämpligt eller förenligt med de principer som samordningen av bolagsrätten bygger på, då kreditinstituten med den viktiga roll de spelar för gemenskapens ekonomi inte kan undantas från ett regelverk avsett för företag i allmänhet. Av detta skäl har hänsyn tagits endast till vad som är utmärkande för kreditinstituten, och således innehåller detta direktiv endast avvikelser från bestämmelserna i nämnda bolagsdirektiv.

Medlemsstaterna uppvisar skillnader i fråga om uppställningen av och innehållet i kreditinstitutens balansräkningar. I detta direktiv måste därför föreskrivas att alla kreditinstitut i gemenskapen skall tillämpa samma uppställningsform, nomenklatur och terminologi i sina balansräkningar. Avvikelser bör tillåtas om de är nödvändiga som följd av ett instituts företagsform eller särskilda verksamhetsinriktning.

För att årsredovisningar och sammanställda redovisningar skall kunna jämföras måste ett antal grundläggande frågor avgöras, som rör redovisning av olika transaktioner i och utanför balansräkningen. För bättre jämförbarhet måste också exakt anges vad de olika posterna i och utanför balansräkningen avser. Detsamma gäller uppställning och definitioner av posterna i resultaträkningen. Jämförbarheten av uppgifter i balansräkningen och resultaträkningen beror också i hög grad av till vilka värden tillgångar och skulder tas upp i balansräkningen.

Med hänsyn till de särskilda risker som är knutna till bankrörelse och till behovet av att upprätthålla förtroende, bör det ges möjlighet att i balansräkningen föra upp en skuldpost betecknad "reserveringar för allmänna risker i bankrörelse". Av samma skäl bör medlemsstaterna ges rätt att, i avvaktan på vidare samordning, medge kreditinstituten viss rörelsefrihet, särskilt i fråga om värdering av fordringar samt vissa värdepapper. Emellertid bör i det senare fallet medlemsstaterna tillåta ifrågavarande kreditinstitut att tillskapa "reserveringar för allmänna risker i bankrörelse" som nyss nämnts. Medlemsstaterna bör också ges rätt att tillåta kreditinstitut att kvitta vissa kostnader och intäkter i resultaträkningen. Med hänsyn till kreditinstitutens särskilda karaktär behövs också vissa ändringar såvitt gäller noter till räkenskaperna.

Då det är önskvärt att största möjliga antal kreditinstitut underkastas samma regler, så som skett genom direktiv 77/780/EEG, skall några

lättnader, motsvarande de som medges i det fjärde bolagsdirektivet, inte gälla för små och medelstora kreditinstitut. Om det likväl, mot bakgrund av vunna erfarenheter, kommer att visa sig nödvändigt att ge sådana lättnader kan frågan tas upp vid senare samordning. Av samma skäl har det utrymme som i det sjunde bolagsdirektivet givits medlemsstaterna att undanta moderföretag från skyldigheten att upprätta sammanställd redovisning, om företagen i gruppen inte tillsammans överstiger en viss storlek, inte utvidgats till att gälla kreditinstitut.

För att bestämmelserna om sammanställd redovisning skall kunna tillämpas på kreditinstitut krävs en anpassning av vissa av de regler som gäller för industri- och handelsföretag i allmänhet. Således skall specifika regler gälla för blandade grupper av företag och undantag från underkonsolidering får göras beroende av särskilda villkor.

Med hänsyn till att banknätverken sträcker sig över nationsgränserna och att de befinner sig i ständig utveckling, bör årsredovisningar och sammanställda redovisningar för de kreditinstitut som har huvudkontor i en medlemsstat offentliggöras i alla medlemsstater där institutet är etablerat.

För behandling av problem som uppkommer inom ämnesområdet för detta direktiv, särskilt såvitt gäller dess tillämpning, krävs att företrädare för medlemsstaterna och kommissionen samarbetar i en kontaktkommitté. För att en ökning av antalet kommittéer skall undvikas bör sådant samarbete äga rum i den kommitté som avses i artikel 52 i det fjärde bolagsdirektivet. Dock måste kommittén, då problem som rör kreditinstitut behandlas, ha en för ändamålet lämplig sammansättning.

2.2 Förhållande till EG:s fjärde och sjunde bolagsdirektiv

I direktivets första artikel anges vilka artiklar i de fjärde och sjunde bolagsdirektiven som även är tillämpliga på företag som omfattas av bankredovisningsdirektivet. De fjärde och sjunde bolagsdirektiven är med något enstaka undantag sedan år 1991 genomförda i EG:s medlemsstater. Hänvisningen i artikel 1 avser således vad som i dessa stater i princip är gällande rätt. Härutöver hänvisar bankredovisningsdirektivet i ett ytterligare antal fall till de fjärde och sjunde bolagsdirektiven.

Artikel 1

1. Artiklarna 2, 3, 4.1, 4.3, 4.4 och 4.5, artiklarna 6, 7, 13, 14, 15.3 och 15.4, artiklarna 16-21, 29-35 och 37-41, artikel 42 första stycket, artikel 45.1, artiklarna 46, 48-50 och 51.1 samt artiklarna 54[1], 56-59 och 61 i direktiv 78/660/EEG skall gälla i fråga om institut som anges i artikel 2 nedan, om annat ej föreskrivs i detta direktiv.

2. När det i direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG hänvisas till artiklarna 9 och 10 (balansräkning) respektive 23-26 (resultaträkning) i direktiv 78/660/EEG, skall hänvisningarna anses ske till artikel 4 (balansräkning) respektive 27 och 28 (resultaträkning) i detta direktiv.

3. Hänvisningar i direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG till artiklarna 31-42 i direktiv 78/660/EEG skall anses gälla med beaktande av artiklarna 35-39 i detta direktiv.

4. När det i de nyss nämnda bestämmelserna i direktiv 78/660/EEG hänvisas till poster i balansräkningen som inte har någon motsvarighet i detta direktiv, skall hänvisningarna anses avse sådana i artikel 4 i detta direktiv angivna poster som omfattar ifrågavarande tillgångar och skulder.

2.3 Direktivets tillämpningsområde

Av artikel 2 framgår vilka företag direktivet är tillämpligt på.

Artikel 2

1. Vad som i detta direktiv föreskrivs om samordning skall gälla

a) kreditinstitut som avses i artikel 1 första strecksatsen i direktiv 77/780/EEG och som utgör bolag eller annat företag enligt definitionen i fördragets artikel 58 andra stycket,

b) finansiella institut som verkar i någon sådan företagsform som avses i artikel 1.1 i direktiv 78/660/EEG men för vilka det direktivet, till följd av punkt 2 i nämnda artikel, inte tillämpas.

Vid tillämpning av detta direktiv skall med "kreditinstitut" förstås även finansiella institut, om något annat inte framgår av sammanhanget.

2. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa detta direktiv beträffande

[1] Artikel 54 i det fjärde bolagsdirektivet har upphört att gälla.

a) kreditinstitut som är uppräknade i artikel 2.2 i direktiv 77/780/EEG,

b) institut som är hemmahörande i samma medlemsstat och som, i enlighet med vad som sägs i artikel 2.4 a i direktiv 77/780/EEG, är underställt en central företagsenhet i samma medlemsstat; i sådant fall skall, om annat inte gäller till följd av detta direktivs tillämplighet på den centrala företagsenheten, för denna centrala enhet och dess anknutna institut avges sammanställd redovisning som även omfattar förvaltningsberättelse och som upprättats, reviderats och offentliggjorts i enlighet med detta direktiv,

c) följande kreditinstitut:

- *I Grekland ETEBA (Nationella investeringsbanken för industriell utveckling) och (Investeringsbanken).*
- *I Irland "Industrial and Provident Societies".*
- *I Storbritannien "Friendly Societies" och "Industrial and Provident Societies".*

4. avvaktan på vidare samordning får medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 2.3 i direktiv 78/660/EEG, innehållande särskilda regler för kreditinstitut.

a) i fråga om kreditinstitut, som avses i artikel 2.1 a i detta direktiv och som inte utgör bolag av någon sådan typ som anges i artikel 1.1 i direktiv 78/660/EEG, föreskriva bestämmelser som avviker från detta direktiv, om institutens företagsform gör sådana avvikelser nödvändiga,

b) i fråga om specialiserade kreditinstitut föreskriva bestämmelser som avviker från detta direktiv, om den särskilda verksamhetsinriktningen gör sådana avvikelser nödvändiga.

Sådana avvikande bestämmelser får avse endast anpassning av uppställningsformen, nomenklaturen, terminologin och innehållet i posterna i balans- och resultaträkningarna; de får inte innebära rätt för berörda institut att redovisa färre uppgifter i sina årsbokslut än vad andra institut som skall tillämpa detta direktiv är skyldiga att göra.

Medlemsstaterna skall inom sex månader från utgången av den tid som anges i artikel 47.2 lämna uppgift till kommissionen om ifrågavarande kreditinstitut, eventuellt angivna efter företagskategori. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om vilka avvikelser som gjorts.

Avvikelserna skall omprövas inom tio år efter anmälan av detta direktiv. Kommissionen skall föreslå lämpliga åtgärder om det är påkallat. Den skall därutöver lägga fram en preliminär rapport inom fem år efter anmälan av direktivet.

Direktivet

Enligt artikel 2.1 a skall direktivet tillämpas på företag som i det första banksamordningsdirektivet (77/780/EEG), benämns kreditinstitut. Första artikeln i sistnämnda direktiv definierar ett kreditinstitut som ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning.

Enligt artikel 2.1 b skall direktivet även tillämpas på finansiella institut som driver verksamhet i någon av de bolagsformer som anges i artikel 1.1 i det fjärde bolagsdirektivet, dvs. aktiebolag och dess utländska motsvarigheter samt vissa handelsbolag, se Del I, avsnitt 6.

Bankredovisningsdirektivet saknar en definition av finansiella institut. Den definition som finns i det andra banksamordningsdirektivet är inte direkt tillämplig eftersom hänvisning till denna bestämmelse inte görs. Bestämningen av vilka finansiella institut som skall omfattas lämnas således öppen för medlemsstaternas bedömning.

Enligt artikel 2.2 a undantas centralbanker och "post office giro institutions". Undantag från direktivets redovisningsregler görs i artikel 2.2 b även för företag som är underställda central företagsenhet i samma medlemsstat om denna företagsenhet avger årsredovisning med i direktivet specificerat innehåll.

Någon artikel 2.3 finns inte.

I artikel 2.4 ges vissa undantagsmöjligheter om det i medlemsstaterna anses att reglerna inte kan tillämpas på alla kreditinstitut. I artikel 2.4 a medges undantag för kreditinstitut som inte bedrivs i de bolagsformer som uppräknas i artikel 1.1 i det fjärde bolagsdirektivet. I artikel 2.4 b medges undantag för specialiserade kreditinstitut om verksamhetens art gör avvikelser nödvändiga.

Gällande rätt

I Sverige finns de grundläggande reglerna för redovisnings- och värderingsfrågor i bokföringslagen /1976:125/ (BFL). Härutöver finns kompletterande redovisningslagstiftning bl.a. i aktiebolagslagen /1975:1385/ (ABL) och bankrörelselagen /1987:617/ (BRL). Följande sammanställning utvisar författningar som gäller för de företagstyper som omfattas av bankredovisningsdirektivet:

Banker	bankrörelselagen (1987:617) bankaktiebolagslagen (1987:618) sparbankslagen (1987:619) föreningsbankslagen (1987:620) bankrörelseförordningen (1987:647)
Kreditmarknadsbolag	lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag aktiebolagslagen (1975:1385)
Kreditaktiebolag	lagen (1963:76) om kreditaktiebolag[2] aktiebolagslagen (1975:1385)
Finansbolag	lagen (1988:606) om finansbolag[3] aktiebolagslagen (1975:1385) förordningen (1987:655) om fondkommissionsbolag och finansbolag
Hypoteksinstitut	lagen (1992:701) om Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar lagen (1980:1097) om Svenska skeppshypotekskassan förordningen (1970:68) om tillsyn över hypoteksinstituten lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag
Värdepappersbolag	lagen (1991:981) om värdepappersrörelse aktiebolagslagen (1975:1385) förordningen (1991:1007) om handel och tjänster på värdepappersmarknaden

Finansinspektionen har utfärdat kompletterande redovisningsföreskrifter som är gemensamma för ovanstående företagstyper. Föreskrifterna är utformade som basföreskrifter (f.n. FFFS 1993:27) och särföreskrifter (f.n. FFFS 1993:29). Till föreskrifterna har även utfärdats allmänna råd (f.n. FFFS 1993:28).

[2] Upphävd genom lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag.

[3] Upphävd genom lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag.

Kommitténs överväganden

Ovan uppräknade svenska företagstyper kan omfattas av direktivet. Eftersom avsikten med direktivet är att tillämpa detta för kreditinstitut och finansiella institut bör som utgångspunkt direktivet, och därmed den föreslagna lagen, tillämpas av banker, kreditmarknadsbolag, kreditaktiebolag, finansbolag, hypoteksinstitut och värdepappersbolag.

Någon bank enligt föreningsbankslagen finns för närvarande inte. Förslagen i föreliggande betänkande har ändå beaktat föreningsbankslagen.

För vissa av ovan nämnda företag kan det finnas anledning att justera uppställningsformen för resultaträkningen och eventuellt även för balansräkningen. Grundprinciperna för uppställningsformerna bör dock hämtas från bankredovisningsdirektivet.

I vissa av EG:s medlemsstater behöver företag som omfattas av en koncernredovisning inte avge egen årsredovisning. I Sverige är varje enskilt företag skyldigt att upprätta årsredovisning enligt 11 kap. 10 § ABL, 4 kap. 10 § BRL m.fl. lagrum. Reglerna i bankredovisningsdirektivet avses att bli tillämpliga för årsredovisningen i alla nämnda svenska institut oberoende av om de omfattas av en koncernredovisning eller inte.

För koncerner medför bankredovisningsdirektivet att koncernredovisningen kommer att upprättas i enlighet med reglerna för kreditinstitut om moderbolaget är ett kreditinstitut. Även de kreditinstitut som ingår i en koncern omfattas av dessa regler och har att följa dem vid upprättandet av den egna årsredovisningen. För företag som inte är kreditinstitut, men som ingår i en koncern med ett kreditinstitut som moderbolag, kommer reglerna i direktivet inte att gälla årsredovisningen men däremot när företaget tas in i koncernredovisningen.

I de fall ett holdingbolag är moderbolag i en koncern med ett kreditinstitut föreskriver direktivet i artikel 42.2 att bankredovisningsdirektivets regler skall tillämpas på koncernredovisningen som holdingbolaget skall upprätta. Se vidare avsnitt 2.10 om koncernredovisning.

När det i det följande, och i lagförslaget, talas om kreditinstitut avses med begreppet samtliga inledningsvis nämnda företagstyper om inte annat särskilt anges.

2.4 Sammanslagning av poster

Artikel 3

En sammanslagning av poster så som sägs i artikel 4.3 a eller b i direktiv 78/660/EEG skall av kreditinstitut inte kunna utnyttjas annat än beträffande sådana delposter i balans- och resultaträkningarna som betecknats med liten bokstav samt kunna tillåtas endast med stöd av bestämmelser som medlemsstaterna antagit för ändamålet.

Direktivet

I artikel 4.3 i det fjärde bolagsdirektivet anges att sammanslagning av poster föregångna av arabisk siffra får göras om posterna har ett obetydligt värde eller om en sammanslagning främjar överskådligheten, se Del I, avsnitt 9.6. I det senare fallet skall en specificering ske i noter. Medlemsstaterna får kräva en sammanslagning av poster när detta främjar överskådligheten. Till skillnad från vad som anges i det fjärde bolagsdirektivet avser möjligheten till sammanslagning för kreditinstitut endast delposter som betecknats med liten bokstav. Dessutom krävs att möjligheten införs genom en nationell bestämmelse.

Gällande rätt

Enligt 1 § fjärde stycket Finansinspektionens särföreskrifter (FFFS 1993:29) skall huvudrubrikerna (angivna i fetstil) följas. Däremot får, om så önskas, den specifikation som föreskrivs lämnas i not. Vidare anges i 1 § femte stycket att i de fall huvudrubrikerna inte är tillämpliga för ett visst institut får avvikelser göras. Praxis är att uppenbart oväsentliga belopp omrubriceras.

Kommitténs överväganden

Huruvida sammanslagning skall tillåtas i lagstiftningen kan antingen avgöras generellt eller genom övervägande för varje delpost i balans- och resultaträkningarna. Fördelen med den senare metoden är att det blir möjligt att avgöra om det verkligen efter svenska förhållanden är påkallat med en specificering samtidigt som variationer mellan kreditinstituten undviks. Frågan kommer därför att prövas post för post.

Artikel 3 föreslås bli genomförd dels genom en hänvisning i ÅRKL till den föreslagna årsredovisningslagen, dels genom en kompletterande bestämmelse i ÅRKL, se 2 kap. 4 och 5 §§ förslaget till ÅRKL.

2.5 Tillägg av poster

Direktivet

I enlighet med vad som anges i artikel 4.1 i det fjärde bolagsdirektivet får tillägg av nya poster göras om innehållet i dessa poster inte täcks av befintliga poster.

Kommitténs överväganden

Bestämmelserna i det fjärde bolagsdirektivet, som möjliggör för enskilda företag att tillföra nya poster, ingår i förslaget till ÅRKL, 2 kap. 5 §, genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag. För kommentarer hänvisas till betänkandets Del I. Uppställningsformerna för balans- och resultaträkningarna har i lagförslaget kompletterats med särskilda poster för redovisning av obeskattade reserver, för egna skulder ställda panter, leasingintäkter och bokslutsdispositioner. Kommittén har i Del I, avsnitt 9.5.3, behandlat frågan om redovisning av latent skatt eller bokslutsdispositioner och obeskattade reserver.

2.6 Balansräkningen

2.6.1 Redovisning av tillgångar

Direktivets föreskrivna uppställningsform för aktivsidan i balansräkningen finns i artikel 4.

Artikel 4

Medlemsstaterna skall föreskriva följande form för uppställning av balansräkningen.

Tillgångar

1. *Kassa, tillgodohavanden hos centralbanker och postgiro.*

2. *Statsskuldförbindelser och andra skuldbevis som är belåningsbara i centralbanker:*

   a) *statsskuldförbindelser och andra liknande värdepapper,*

   b) *andra skuldbevis som är belåningsbara i centralbanker (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att de skall redovisas under Tillgångar, posterna 3 och 4).*

3. *Fordringar på kreditinstitut:*

   a) *betalbara på anfordran,*

   b) *andra fordringar.*

4. *Utlåning till allmänheten.*

5. *Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning*

   a) *emitterade av offentliga organ,*

   b) *emitterade av andra låntagare, med särskilt angivande av*

      - *egna skuldebrev (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att deskall räknas av på skuldsidan).*

6. *Aktier och andra värdepapper med rörlig avkastning.*

7. *Ägarintressen, med särskilt angivande av*

   - *ägarintressen i kreditinstitut (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att de skall uppges i noter).*

8. *Aktier och andelar i anknutna företag ("affiliated undertakings"), med särskilt angivande av*

   - *aktier och andelar i kreditinstitut (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att de skall uppges i noter).*

9. *Immateriella anläggningstillgångar, angivna under Tillgångar, rubrikerna B och C.I, i artikel 9 i direktiv 78/660/EEG, med särskilt angivande av*

   - *kostnader för bolagsbildning, så som de definierats i nationell lag, i den mån de enligt nationell lag får redovisas som tillgångar (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att de skall uppges i noter),*

   - *goodwill, till den del den förvärvats mot vederlag (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att den skall uppges i noter).*

10. *Materiella anläggningstillgångar, angivna under Tillgångar, rubrik C.II, i artikel 9 i direktiv 78/660/EEG, med särskilt angivande av*

    - *mark och byggnader som används av ett kreditinstitut för*

den egna verksamheten (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att uppgift skall lämnas i noter).

11. Tecknat ej inbetalt kapital, med särskilt angivande av

infordrat kapital (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att infordrat kapital skall redovisas på skuldsidan, i vilket fall kapital som infordrats men ännu inte inbetalts skall tas upp antingen under denna tillgångspost eller under Tillgångar, post 14).

12. Egna aktier eller andelar (med uppgift om deras nominella värde eller, i avsaknad därav, deras bokförda parivärde, i den utsträckning det i nationell lag medges att de redovisas i balansräkningen).

13. Övriga tillgångar.

14. Tecknat ej inbetalt kapital som är infordrat (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att infordrat kapital skall redovisas under Tillgångar, post 11).

15. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.

16. Förlust under räkenskapsåret (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att den skall redovisas under Skulder och eget kapital, post 14).

Summa tillgångar.

Post 1, Kassa, tillgodohavanden hos centralbanker och postgiro

Artikel 13

Tillgångar: Post 1 - Kassa, tillgodohavanden hos centralbanker och postgiro

1. Kassa tillgångar skall omfatta lagliga betalningsmedel, däribland utländska sedlar och mynt.

2. Till denna post får hänföras endast tillgodohavanden hos centralbanker och postgiro i det land eller de länder där kreditinstitutet är etablerat. Sådana tillgodohavanden måste kunna fritt disponeras när som helst. Andra fordringar på sådana institut skall tas upp som fordringar på kreditinstitut (Tillgångar, post 3) eller som utlåning till

allmänheten (Tillgångar, post 4).

Direktivet

I artikel 13 anges utförligt vad som skall ingå i denna post. Enligt artikeln ingår lagliga betalningsmedel inklusive utländska sedlar och mynt. Dessutom redovisas här tillgodohavanden i centralbanker och postgiron under förutsättning dels att kreditinstitutet är etablerat i samma land som centralbanken eller postgirot, dels att tillgodohavandet fritt och när som helst kan disponeras.

Gällande rätt

I svensk rätt redovisas kassa under egen rubrik. Fordringar på Riksbanken liksom postgirobehållning redovisas under rubriken Svenska finansinstitut.

Kommitténs överväganden

I enlighet med direktivet bör föreskrivas att fordringar på Riksbanken, vilka fritt kan disponeras, redovisas under denna rubrik. För filialer i annat land bör likaledes fordringar på centralbanken i detta land tas upp om fordran fritt kan disponeras.

Clearingfordringar (avräkningsfordringar) på Riksbanken som uppfyller kraven enligt artikel 13.2 bör redovisas under rubriken medan övriga clearingfordringar redovisas under tillgångar post 3, Utlåning till kreditinstitut i det föreslagna schemat.

När den beslutade bolagiseringen av Posten genomförts kommer inte fordringar på postgirot att kvalificera för redovisning i post 1. För att det skall framgå att fordringar på svenska postgirot inte ingår i post 1 bör posten benämnas Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker.

De bestämmelser som föranleds av innehållet i artikel 13, jfrt med artikel 4, bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 2, Statsskuldförbindelser m.m.

Artikel 14

Tillgångar: Post 2 - Statsskuldförbindelser och andra skuldbevis som är belåningsbara i centralbanker

1. Denna post skall, under a, omfatta statsskuldförbindelser och andra liknande värdepapper, d.v.s. skattkammarväxlar, statsobligationer och andra liknande skuldbevis emitterade av offentliga

organ och belåningsbara i centralbanker i det land eller de länder där kreditinstitutet är etablerat. Skuldbevis som emitterats av offentliga organ och som inte uppfyller villkoren enligt ovan skall tas upp under Tillgångar, delpost 5 a.

2. Denna post skall, under b, omfatta värdepapper som är belåningsbara i centralbanker, d.v.s. alla värdepapper som innehas i egen portfölj och som förvärvats från kreditinstitut eller från kunder, i den mån värdepapperen enligt nationell lag är belåningsbara i centralbanker i det land eller de länder där kreditinstitutet är etablerat.

Direktivet

I artikel 14 lämnas närmare beskrivning av vad som skall ingå i posten, t.ex. statsskuldförbindelser och andra liknande värdepapper, skattkammarväxlar, statsobligationer och andra skuldbevis.

I direktivet föreslås en uppdelning i statsskuldförbindelser och i andra skuldbevis som är belåningsbara i centralbanker. I delposten 2 a ingår belåningsbara statsskuldförbindelser samt liknande skuldbevis emitterade av offentliga organ. Med offentliga organ avses centralbank, statliga myndigheter samt kommuner.

I delposten 2 b ingår andra skuldbevis som är belåningsbara i centralbanker, emitterade av andra än offentliga organ. I denna senare grupp ingår även skuldbevis som är emitterade av statliga och kommunala bolag. För redovisning av sådana skuldbevis under denna rubrik krävs att belåningsbarheten i centralbanken är fastställd i lag. Belåningsbarheten avser karaktären hos tillgången och inte om det enskilda kreditinstitutet har belåningsmöjligheten.

Innehar filialer till kreditinstitut värdepapper som i det aktuella landet är belåningsbart, skall dessa redovisas under denna rubrik. Innehar "moderenheten" samma slag av värdepapper skall detta innehav dock redovisas under post 5, Obligationer och andra värdepapper med ränta.

De skuldbevis som inte uppfyller kraven ovan redovisas under tillgångar post 5, Obligationer och andra värdepapper med ränta.

Gällande rätt

I svensk rätt delas innehavda statsskuldpapper upp i trading- och investmentportföljer. Belåningsbarheten i Riksbanken påverkar inte denna uppdelning. De värdepapper som är belåningsbara i Riksbanken är statsskuldväxlar, statsobligationer och bostadsobligationer. Utöver dessa kan även andra instrument med god kreditvärdighet vara

belåningsbara.

Kommitténs överväganden

Den svenska redovisningen av räntebärande värdepapper med uppdelning i trading- och investmentportföljer kommer att förändras i och med att i Riksbanken belåningsbara statspapper skall särskiljas och ingå i denna post. Detta gäller samtliga institut som omfattas av bestämmelserna i detta direktiv, således även för institut som saknar möjlighet att belåna sina innehav av statspapper i Riksbanken.

Beträffande andra värdepapper än statspapper finns i Sverige inte någon belåningsmöjlighet hos Riksbanken fastställd i lag. Även om ett sådant värdepapper är belåningsbart enligt Riksbankens regler skall de därför inte ingå i posten.

Svenska bankers utlandsfilialer kan emellertid inneha värdepapper som inte är statsskuldförbindelse men till följd av lokal lagstiftning är belåningsbar i centralbanken. Ett sådant innehav skall därmed ingå i denna post. Postens benämning bör kortas ner till Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.

De bestämmelser som artikel 14, jfrt med artikel 4, föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 3, Fordringar på kreditinstitut

Artikel 15

Tillgångar: Post 3 - Fordringar på kreditinstitut

1. Fordringar på kreditinstitut skall omfatta alla fordringar som uppkommit genom banktransaktioner som det kreditinstitut, vilket upprättar balansräkningen, företagit med inhemska och utländska kreditinstitut, oavsett hur transaktionen rubricerats i det enskilda fallet.

Undantag skall göras endast för fordringar som representeras av obligationer eller andra värdepapper som skall tas upp under Tillgångar, post 5.

2. Vid tillämpning av denna artikel skall till kreditinstitut hänföras alla företag uppförda på den lista som offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning i enlighet med artikel 3.7 i direktiv 77/780/EEG, vidare centralbanker och officiella inhemska och internationella bankinrättningar samt alla privata och offentliga företag som inte är etablerade inom gemenskapen men som faller under

definitionen i artikel 1 i direktiv 77/780/EEG.

Fordringar på företag som inte uppfyller de nu nämnda villkoren skall tas upp under Tillgångar, post 4.

Direktivet

I artikel 15 preciseras vad som skall ingå i posten Fordringar på kreditinstitut. Enligt artikel 15.1 skall alla fordringar som uppkommit genom banktransaktioner med inhemska och utländska kreditinstitut ingå med undantag för dels sådana fordringar som representeras av obligationer eller andra värdepapper, vilka ingår i tillgångar post 5, dels fordringar på juridiska personer som inte är kreditinstitut, vilka ingår i tillgångar post 4. Det kan även noteras att fordringar på kreditinstitut som enligt lag är belåningsbara i centralbanker skall redovisas under tillgångar post 2.

Enligt artikel 4 skall posten Fordringar på kreditinstitut delas upp i betalbara på anfordran och andra fordringar.

Begreppet betalbar på anfordran definieras i artikel 11:

Endast belopp som kan tas i anspråk när som helst eller beträffande vilka det har avtalats en löp- eller uppsägningstid som understiger 24 timmar eller en arbetsdag, skall anses betalbara på anfordran.

Gällande rätt

Enligt gällande regler innehåller rubriken Svenska finansinstitut fordringar på bl.a. banker, inklusive Riksbanken, Riksgäldskontoret, försäkringsbolag, värdepappersbolag och finansbolag.

Fordringar på utländska kreditinstitut redovisas enligt nu gällande regler under rubriken Utländska banker samt under rubriken Övriga tillgångar om fordran avser annat företag än bank.

Kommitténs överväganden

Institut som f.n. ingår i begreppet svenska finansinstitut	Lämplig placering i balansräkningen
Riksbanken	Fordringar som fritt kan disponeras redovisas som post 1. Övriga fordringar som post 3.
Riksgäldskontoret	Redovisas som post 3.
bankaktiebolag	-"-
sparbanker	-"-
föreningsbanker	-"-

mellanhandsinstitut	-"-
försäkringsbolag	Redovisas som post 4.
finansbolag	Redovisas som post 3.
värdepappersbolag	-"-
övriga	-"-

Den nuvarande rubriken Svenska finansinstitut kommer som en följd av anpassningen till bankredovisningsdirektivet att utgå. Med hänsyn till vad som skall ingå i posten bör postens benämning ändras från Fordringar på kreditinstitut till Utlåning till kreditinstitut. De poster som enligt gällande regler redovisas under denna rubrik måste därför omrubriceras. De fordringar på Riksbanken som fritt kan disponeras redovisas som tillgångar post 1. Fordringar på de företag som är kreditinstitut skall redovisas som tillgångar post 3. Fordringar på finansinstitut som inte är kreditinstitut torde huvudsakligen redovisas som Utlåning till allmänheten, se nedan.

Värdepappersbolag ingår också i begreppet svenska finansinstitut. Det är tveksamt om sådana bolag utgör kreditinstitut i bankredovisningsdirektivets mening. De omfattas emellertid av de redovisningsföreskrifter Finansinspektionen utfärdar för kreditinstitut och bör enligt kommitténs mening omfattas av begreppet kreditinstitut såsom detta används i förslaget till ÅRKL. Utlåning till värdepappersbolag bör därför redovisas som tillgångar post 3, Utlåning till kreditinstitut.

I artikeln talas endast om fordringar som uppkommit genom banktransaktioner. Bestämmelsen bör emellertid tolkas som en minimiföreskrift och inte som ett krav på begränsning till fordringar som uppkommit på visst sätt. Med hänsyn till de gränsdragningsproblem som kan uppkomma anser kommittén att någon dylik begränsning inte bör införas.

Exempel på fordringar som bör redovisas under rubriken är clearingfordringar, checkar dragna på andra kreditinstitut samt fordringar på utländska kreditinstitut.

Fondlikvidfordringar samt fordringar av typen kundfordringar bör liksom enligt gällande regler redovisas antingen som övriga tillgångar eller som upplupna intäkter.

En fordran skall redovisas under rubriken Utlåning till kreditinstitut endast under förutsättning av att den inte representeras av emitterade värdepapper. I annat fall redovisas fordran under rubriken Obligationer och andra räntebärande värdepapper i kommitténs förslag till balansräkning.

Definitionen i artikel 11 i direktivet av begreppet "betalbar vid anfordran" innebär att fordran skall kunna omvandlas till likvida medel omedelbart eller efter en överenskommen löp- eller upp-

sägningstid som inte överstiger 24 timmar eller en arbetsdag. En clearingfordran bör normalt utgöra exempel på sådan fordran.

I förslaget till balansräkningsschema i ÅRKL har kommittén valt att inte göra någon uppdelning av posten i fordringar betalbara på anfordran respektive andra fordringar.

De bestämmelser som artiklarna 11 och 15, jfrt med artikel 4, föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 4, Utlåning till allmänheten

Artikel 16

Tillgångar: Post 4 - Utlåning till allmänheten

Utlåning till allmänheten skall omfatta alla tillgångar i form av fordringar på inhemska och utländska kunder som inte är kreditinstitut, oavsett hur transaktionen rubricerats i det enskilda fallet.

Undantag skall göras endast för fordringar i form av obligationer eller andra värdepapper som skall tas upp under Tillgångar, post 5.

Direktivet

Under denna rubrik redovisas alla fordringar i form av utlåning till kunder som inte är kreditinstitut. Undantag görs för fordringar i form av värdepapper eftersom dessa skall redovisas under rubriken Obligationer och andra räntebärande värdepapper. I undantagsfall redovisas även fordringar på allmänheten som tillgångar post 2, nämligen om ifrågavarande värdepapper enligt lag är belåningsbara i centralbanken. I såväl Danmark som Storbritannien redovisas finansiella leasingkontrakt som tillgångar under förevarande rubrik.

Gällande rätt

I svensk rätt, liksom enligt direktivet, redovisas utlåning till allmänheten, varmed avses både fysiska och juridiska personer, under egen rubrik. Denna inkluderar exempelvis fordringar på kunder, utländska finansbolag etc.

Kommitténs överväganden

De fordringar som enligt gällande svenska regler redovisas som utlåning till allmänheten överensstämmer i stor utsträckning med direktivet. Fordringar på försäkringsbolag, vilka enligt gällande rätt hänförs till finansinstitut, skall ingå i denna post eftersom sådana bolag

inte omfattas av direktivets eller lagförslagets definition av begreppet "kreditinstitut". Fordringar på utländska subjekt som är kreditinstitut i enlighet med EG:s definition bör redovisas som tillgångar post 3, Utlåning till kreditinstitut, och inte som Utlåning till allmänheten. Sammanfattningsvis medför direktivet att vissa fordringar tillkommer som utlåning medan andra flyttas från Utlåning till allmänheten och inordnas under andra rubriker i balansräkningen.

Posten benämns utlåning och bör därför, i likhet med gällande regler, inte inkludera fordringar som uppkommit vid rådgivning eller liknande. Fordringar av detta slag skall i stället redovisas under rubriken Övriga tillgångar eller som upplupna intäkter.

Direktivet föreskriver att endast fordringar på kunder skall tas upp under rubriken. Någon naturlig gränsdragning mellan kunder och andra föreligger troligen inte för närvarande i Sverige. Fysiska och juridiska personer till vilka kreditinstitutet lånar ut pengar eller ger checkkrediter etc. torde benämnas kunder. Även fordringar av aktuell typ på andra personer än kunder, exempelvis regressfordringar, bör tas upp under denna rubrik.

De bestämmelser som föranleds av innehållet i artikel 16 bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 5, Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning

Artikel 17

Tillgångar: Post 5 - Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning

1. Denna post skall omfatta sådana omsättningsbara obligationer och andra värdepapper med fast avkastning som emitterats av kreditinstitut eller andra företag eller offentliga organ; värdepapper som emitterats av sistnämnda organ skall omfattas endast i den mån de inte skall tas upp under Tillgångar, post 2.

2. Värdepapper med en rörlig ränta som varierar beroende på särskilda förhållanden, såsom räntan på interbankmarknaden eller Euromarknaden, skall likaså anses som obligationer och värdepapper med fast avkastning.

3. Endast återköpta och omsättningsbara egna skuldebrev får ingå i delposten 5 b.

Direktivet

Enligt direktivet skall en uppdelning ske med avseende på om em-

ittenten är offentligt organ eller annan låntagare. Särskilt skall anges innehav av egna skuldebrev om de inte skall räknas av på skuldsidan. Egna skuldebrev får ingå i delposten 5 b endast om de är återköpta och omsättningsbara. Det bör understrykas att i artikel 17 anges att även värdepapper vars avkastning varierar beroende på särskilda förhållanden, såsom exempelvis räntan på interbankmarknaden, skall vara att anse som värdepapper med ränta. Av artikel 41.2 b framgår att de tillgångar som redovisas under denna rubrik skall delas upp i anläggnings- respektive omsättningstillgångar.

I dansk rätt delas motsvarande post upp i delposterna Obligationer m.m. samt Egna obligationer. Enligt brittisk rätt skall räntebärande värdepapper och andra värdepapper med i förväg bestämd avkastning ingå i motsvarande post. Egna värdepapper får inte redovisas utan räknas av från posten Emitterade värdepapper. Posten skall i balansräkningen eller i not delas upp i värdepapper emitterade av offentliga organ respektive övriga.

Gällande rätt

Enligt gällande rätt redovisas räntebärande värdepapper efter indelning i trading- respektive investmentportföljen. I dessa portföljer ingår bl.a. bostadsobligationer, statspapper, certifikat samt även ränterelaterade derivatinstrument. Innehavda egna obligationer räknas av på skuldsidan. Beträffande egna obligationer som ingår i tradingportföljen förekommer i praxis att avräkning ej görs.

Kommitténs överväganden

Den nuvarande redovisningen med uppdelning i trading- och investmentportföljer kommer vid genomförandet av bankredovisningsdirektivet inte att kunna behållas. Som framgått ovan ingår i portföljerna enligt gällande regler bl.a. sådana statspapper som enligt direktivet skall redovisas som tillgångar post 2. Övriga obligationer och räntebärande värdepapper skall redovisas som post 5. Innehavda egna obligationer bör även i framtiden avräknas på skuldsidan.

Postens benämning bör ändras från Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning till Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

De bestämmelser som innehållet i artikel 17, jfrt med artikel 4, föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 6, Aktier och andra värdepapper med rörlig avkastning

Direktivet

I direktivet ges ingen närmare beskrivning av vad som avses med aktier och andra värdepapper med rörlig avkastning (utdelning). I Storbritannien redovisas preferensaktier under rubriken Obligationer och andra värdepapper med ränta (post 5), om de ger en bestämd ("fixed") rätt till utdelning, annars redovisas de under tillgångar post 6. Av artikel 41.2 b framgår att de tillgångar som redovisas under denna rubrik i not skall delas upp i anläggnings- respektive omsättningstillgångar.

Gällande rätt

I Sverige redovisas aktier, andelar m.m. uppdelade i omsättningstillgångar och anläggningstillgångar. Aktier, andelar m.m. som utgör omsättningstillgångar delas upp på följande sätt:

- handelslager,
- för emission,
- för skyddande av fordran, och
- andra innehav.

Som anläggningstillgångar redovisas aktier, andelar m.m. i

- dotterbolag (inklusive försäkringsföretag),
- övriga svenska försäkringsföretag,
- andra svenska bolag och föreningar, och
- andra utländska företag.

Kommitténs överväganden

Aktier, andelar, teckningsrätter, preferansaktier m.m. skall redovisas under denna rubrik. Aktier och andelar i intresseföretag och koncernföretag redovisas separat i efterföljande poster (7 och 8).

Av värderingsreglerna nedan framgår att aktier och andelar som är avsedda att stadigvarande ingå i institutets normala verksamhet skall värderas som anläggningstillgångar. Enligt kommitténs mening kan det vara lämpligt att kreditinstituten i not lämnar upplysning om hur de tillgångar som redovisas under förevarande rubrik fördelar sig på handelslager, innehav för emission respektive innehav för skyddande av fordran.

Posten bör benämnas Aktier/andelar istället för direktivets benämning Aktier och andra värdepapper med rörlig avkastning.

Poster 7 och 8, Ägarintressen samt aktier och andelar i anknutna företag

Direktivet

I direktivet anges att s.k. ägarintressen med särskilt specificerande av ägarintressen i kreditinstitut skall redovisas under post 7. Uppgivande av ägarintressen i kreditinstitut kan ske i noter. På motsvarande vis skall aktier och andelar i s.k. anknutna företag redovisas.

Kommitténs överväganden

Frågan om lämpliga benämningar har kommittén behandlat i Del I. Som framgår har begreppet "anknutna företag" ersatts av koncernföretag. Det har där vidare anförts skäl för att inte införa begreppet "ägarintresse" i svensk lagstiftning. Istället bör intresseföretag användas. Samma termer bör användas på bankredovisningsdirektivets område. Posterna har därför rubricerats som Aktier/andelar i intresseföretag och Aktier/andelar i koncernföretag i förslaget till ÅRKL.

De närmare bestämmelser som artikel 4 påkallar bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 9, Immateriella anläggningstillgångar

Direktivet

I balansräkningsschemat i artikel 4 hänvisas till det fjärde bolagsdirektivet vad avser innehållet i posten Immateriella anläggningstillgångar. I posten skall ingå följande:

- kostnader för bolagsbildning, om nationell lagstiftning medger att de redovisas som tillgångar,

- forsknings- och utvecklingskostnader, om nationell lagstiftning medger att de redovisas som tillgångar,

- koncessioner, patent, licenser och varumärken samt liknande tillgångar under vissa förutsättningar,

- goodwill, om den har förvärvats mot vederlag, samt

- förskottsbetalningar.

I samma artikel anges att uppgift om kostnader för bolagsbildning och goodwill skall lämnas antingen i balansräkningen eller i noter.

Gällande rätt

Enligt svensk rätt redovisas goodwill samt andra immateriella anläggningstillgångar separat. I Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1993:29) ges en utförlig uppräkning av vad som kan utgöra andra immateriella tillgångar än goodwill. Kostnader för bolagsbildning är inte aktiverbara enligt gällande svensk lagstiftning.

Kommitténs överväganden

Direktivet medför inga förändringar i sak. Den enda skillnaden gentemot gällande regler blir att de olika immateriella tillgångarna redovisas tillsammans men med särskilt angivande av goodwill. Denna uppdelning bör enligt kommitténs mening framgå av balansräkningen.

Post 10, Materiella anläggningstillgångar

Direktivet

Liksom för immateriella anläggningstillgångar hänvisas till det fjärde bolagsdirektivet. I posten skall ingå följande:

1. Mark och byggnader
2. Tekniska anläggningar och maskiner
3. Övriga anläggningar, verktyg och maskiner
4. Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar

Mark och byggnader som används för den egna verksamheten skall anges särskilt såvida inte nationell lagstiftning föreskriver att informationen skall anges i noter. Däremot anger bankredovisningsdirektivet inte att samma uppdelning måste göras som följer av det fjärde direktivet.

I Danmark görs en uppdelning i de två undergrupperna Mark och byggnader samt Maskiner, utrustning etc. Fastigheter övertagna för skyddande av fordran skall redovisas i denna post, liksom egna fastigheter. I Storbritannien görs inte heller uppdelning enligt de fyra punkterna i det fjärde bolagsdirektivet men innehållet i posten följer det fjärde bolagsdirektivet.

I dansk rätt benämns posten Materiella tillgångar medan benämningen är Materiella anläggningstillgångar i brittisk rätt.

Gällande rätt

I svensk gällande rätt indelas materiella anläggningstillgångar i leasing, inventarier samt fastigheter för inrymmande av egna lokaler.

Fastigheter som övertagits för skyddande av fordran i banker

innehas som omsättningstillgång (se bl.a. prop. 1992/93:245 s. 26). Dessa fastigheter redovisas tillsammans med övertagna bostadsrätter och dylikt under särskild rubrik i balansräkningen.

Det finns inte några begränsningar för kreditmarknadsbolag att förvärva fast egendom. Normalt är dock långsiktig förvaltning av sådan egendom rörelsefrämmande verksamhet varför eventuella innehav utgör omsättningstillgångar.

Kommitténs överväganden

De materiella anläggningstillgångarna utgörs f.n. av fastigheter för inrymmande av egna lokaler, leasingobjekt och inventarier. Med hänsyn till nu gällande banklagstiftning kan fastigheter övertagna för skyddande av fordran endast redovisas som omsättningstillgång.

Direktivet medför att nästan alla tillgångsposter kan innehålla såväl omsättnings- som anläggningstillgångar. Avgörande är tillgångens art snarare än syftet med innehavet. I enlighet härmed har kommittén funnit det naturligt att övertagna fastigheter redovisas under samma rubrik som egna fastigheter. Begreppet "anläggningstillgångar" föreslås därför utgå ur rubriken, så att posten i stället benämns Materiella tillgångar.

De ytterligare bestämmelser som erfordras för att uppfylla direktivets krav i artikel 4 bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 11, Tecknat ej inbetalt kapital

Direktivet

Enligt direktivet skall tecknat ej inbetalt kapital redovisas med särskilt angivande av sådant tecknat men ej inbetalt kapital som infordrats. Nationell lagstiftning kan även föreskriva att infordrat kapital skall redovisas separat under rubriken Övriga tillgångar.

Gällande rätt

Rubriken Tecknat ej inbetalt kapital saknas i gällande svenska regler för banker.

Kommitténs överväganden

I förslaget till årsredovisningslag finns rubriken Tecknat ej inbetalt kapital som första post på tillgångssidan. Även för kreditinstitut bör rubriken ingå bland tillgångsposterna i enlighet med direktivet.

Post 12, Egna aktier eller andelar

Gällande rätt

För svenska banker gäller enligt 6 kap. 9 § bankaktiebolagslagen ett generellt förbud mot förvärv av egna aktier.

Även för andra kreditinstitut, som är aktiebolag, än banker finns ett generellt förbud mot förvärv av egna aktier, 7 kap. 1 § ABL. I aktiebolag skall innehav av egna aktier redovisas i balansräkningen men de får inte åsättas något värde.

Kommitténs överväganden

Posten Egna aktier har medtagits i balansräkningen men kan där endast utnyttjas under mycket speciella omständigheter, jfr Del I, avsnitt 9.5.1.

Post 13, Övriga tillgångar

Direktivet

I direktivet ges ingen närmare beskrivning av vad som skall redovisas som övriga tillgångar.

I Danmark upptas ingångna terminsavtal, optionsavtal, swappar etc. till marknadsvärde. I balansräkningen redovisas nettovärdet av de innehavda finansiella instrumenten. Är nettovärdet positivt redovisas det som en övrig tillgång och är nettovärdet negativt redovisas det som en övrig skuld.

Även i Storbritannien kan finansiella instrument tas upp till marknadsvärde. Till skillnad från de danska reglerna redovisas inte nettovärdet utan det samlade positiva marknadsvärdet som en övrig tillgång och det samlade negativa marknadsvärdet som en övrig skuld.

Gällande rätt

Under rubriken Övriga tillgångar upptas bl.a. upplupna räntor, fondlikvidfordringar och övertagen egendom för skyddande av fordran.

Kommitténs överväganden

Poster som f.n. ingår under rubriken Övriga tillgångar	Lämplig placering i balansräkningen
Upplupna räntor och förutbetalda kostnader	Redovisas som post 1.
Fondlikvidfordringar	Redovisas som post 13.
Fordran utlånade värdepapper	-"-
Övertagen egendom för skyddande av fordran (annan än fastigheter och aktier)	Redovisas under resp. rubrik i balansräkningen beroende på slag av egendom.
Övrigt	Redovisas som post 13.

Upplupna räntor och förutbetalda kostnader kommer till följd av direktivet att redovisas under egen rubrik (post 14 i kommitténs förslag). Enligt tidigare redovisade överväganden bör fondlikvidfordringar och liknande fordringar redovisas under Övriga tillgångar och inte under Utlåning till kreditinstitut eller Utlåning till allmänheten. Övertagen egendom bör istället för att redovisas under rubriken Övriga tillgångar, redovisas under den rubrik där tillgången hade redovisats om institutet hade förvärvat den på annat sätt än genom övertagande. De kvarvarande posterna synes inte kunna placeras in lämpligare i balansräkningen än att även fortsättningsvis redovisas under rubriken Övriga tillgångar.

Post 14, Tecknat ej inbetalt kapital som infordrats

Kommitténs överväganden

Som framgår ovan bör tecknat ej inbetalt kapital redovisas som post 11 i kommitténs förslag till balansräkning. Att ha en särskild rubrik för tecknat ej inbetalt kapital som infordrats förefaller inte påkallat i svensk rätt.

Post 15, Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Kommitténs överväganden

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ingår enligt gällande svenska regler i posten Övriga tillgångar. Direktivet innebär ingen annan förändring än att dessa tillgångar placeras under en egen rubrik i kommitténs förslag till balansräkning.

Post 16, Årets förlust

Kommitténs överväganden

Årets förlust redovisas enligt svenska regler under eget kapital. Direktivet påkallar inte någon ändring i detta förhållande.

2.6.2 Redovisning av skulder och eget kapital

Direktivets föreskrivna uppställningsform för passivsidan i balansräkningen finns i artikel 4.

Artikel 4 (forts.)

Skulder och eget kapital

1. Skulder till kreditinstitut

a) att betalas på anfordran,

b) att betalas på viss avtalad förfallodag eller efter uppsägning.

2. Inlåning från allmänheten:

a) insatta sparmedel, med särskilt angivande av

- sådana insättningar som skall återbetalas på anfordran, sådana för vilka en viss förfallodag har avtalats, samt sådana som skall återbetalas efter uppsägning, allt under förutsättning att en sådan uppdelning är föreskriven i nationell lag (såvida det inte i nationell lag är föreskrivet att sådana uppgifter skall redovisas i noter),

b) övriga skulder:

ba) att betalas på anfordran,

bb) att betalas på viss avtalad förfallodag eller efter uppsägning.

3. Skulder representerade av emitterade värdepapper:
a) emitterade skuldebrev,
b) övriga.

4. Övriga skulder.

5. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

6. *Avsättningar:*

   a) *avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser,*

   b) *avsättningar för skatter,*

   c) *övriga avsättningar.*

7. *Vinst under räkenskapsåret (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att den skall redovisas under Skulder och eget kapital, post 14).*

8. *Efterställda skulder.*

9. *Tecknat kapital (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att infordrat kapital skall redovisas under denna post, i vilket fall tecknat kapital och inbetalt kapital skall redovisas var för sig).*

10. *Överkurs vid emission.*

11. *Kapitalreserver.*

12. *Uppskrivningsfond.*

13. *Balanserad vinst eller förlust.*

14. *Vinst eller förlust under räkenskapsåret (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att den skall redovisas under Tillgångar, post 16, eller under Skulder och eget kapital, post 7).*

Summa skulder.

Post 1, Skulder till kreditinstitut

Artikel 18

Skulder och eget kapital: Post 1 - Skulder till kreditinstitut

1. Skulder till kreditinstitut skall omfatta alla skulder som uppkommit genom banktransaktioner som det kreditinstitut, vilket upprättar balansräkningen, företagit med inhemska och utländska kreditinstitut, oavsett hur transaktionen rubricerats i det enskilda fallet.

Undantag skall göras endast för obligationer eller andra värdepapper som skall tas upp under Skulder och eget kapital, post 3.

2. Vid tillämpning av denna artikel skall till kreditinstitut hänföras alla företag uppförda på den lista som offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning i enlighet med artikel 3.7 i direktiv 77/780/EEG, vidare centralbanker och officiella inhemska och internationella bankinrättningar samt alla privata och offentliga företag som inte är etablerade inom gemenskapen men som faller under definitionen i artikel 1 i direktiv 77/780/EEG.

Direktivet

Skulderna till kreditinstitut uppdelas i balansräkningsschemat efter om de är betalbara på anfordran eller är betalbara vid förfall eller efter uppsägning. Enligt direktivet omfattar rubriken skulder som uppkommit genom banktransaktioner mellan kreditinstitut. Undantag görs för skulder representerade av värdepapper.

Gällande rätt

Som första post på skuldsidan i balansräkningen redovisas i Sverige clearingskulder och postväxlar. Därefter redovisas skulder till svenska finansinstitut, vilket inkluderar Riksbanken, samt skulder till utländska banker. Skulder till utländska banker upptas under egen rubrik.

Kommitténs överväganden

Balanspostens innehåll bör bestämmas i enlighet med direktivet. Clearingskulder utgår således som egen rubrik och ingår i stället i skulder post 1. Vissa fordringsägare som idag utgör svenska finansinstitut ryms inte självklart inom begreppet kreditinstitut. Först och främst gäller detta försäkringsbolag. Skulder till sådana kommer istället att ingå i skulder post 2, In- och upplåning från allmänheten. Av artikel 18.2 följer att skulder till Riksbanken och Riksgäldskontoret redovisas under denna rubrik. För att förtydliga postens innehåll bör posten benämnas Skulder till kreditinstitut och centralbanker. Eventuell inlåning från Postgirot bör, såväl före som efter en bolagisering av Posten, redovisas under denna rubrik. Under rubriken bör vidare i enlighet med direktivet redovisas skulder till såväl svenska som utländska kreditinstitut.

Direktivet anger att endast skulder som uppkommit genom banktransaktioner mellan kreditinstitut skall redovisas under rubriken. På motsvarande sätt som föreslås beträffande posten Utlåning till kreditinstitut föreslås att begränsningen till banktransaktioner inte införs.

I konsekvens med vad som anförts för posten Utlåning till kreditinstitut bör skulder till värdepappersbolag redovisas som skulder till

kreditinstitut.

De ytterligare bestämmelser som artiklarna 4 och 18 föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 2, Inlåning från allmänheten

Artikel 19

Skulder och eget kapital: Post 2 - Inlåning från allmänheten

1. Inlåning från allmänheten skall omfatta all inlåning från andra borgenärer än kreditinstitut enligt definitionen i artikel 18, oavsett hur transaktionen rubricerats i det enskilda fallet.

Undantag skall göras endast för upplåning i form av obligationer eller andra värdepapper som skall tas upp under Skulder och eget kapital, post 3.

2. Endast insättningar som uppfyller i nationell lag uppställda villkor skall räknas som insatta sparmedel.

3. Sparobligationer skall tas upp under motsvarande delpost endast i den mån de inte är omsättningsbara.

Direktivet

Inlåningen från allmänheten delas upp i huvudgrupperna a) insatta sparmedel samt b) övriga skulder. För insatta sparmedel *får* nationell lag föreskriva uppdelning efter återbetalningsvillkor. För övriga skulder *skall* uppdelning göras dels i skulder som skall betalas vid anfordran, dels i skulder som skall betalas på viss förfallodag eller efter uppsägning. Vidare anges i artikel 19 att med inlåning från allmänheten avses inlåning från andra än kreditinstitut, så som de definierats i artikel 18. Inlåning som representeras av värdepapper skall inte ingå i denna post utan i skulder post 3, se nedan.

Enligt artikel 19.2 utgörs insatta sparmedel av de insättningar som uppfyller i nationell lagstiftning uppställda krav. I artikel 19.3 anges att sparobligationer utgör inlåning om de inte är omsättningsbara.

Gällande rätt

I Sverige har rubriken Inlåning från allmänheten i balansräkningen förbehållits "inlåning från allmänheten på sådan räkning som bank i allmänhet använder", jfr 1 kap. 2 § BRL. Sådan inlåning får endast emottas av bank. Uppfylls inte kriterierna för inlåning hänförs i stället

låneskulden till rubriken Upplåning från allmänheten. Termen allmänheten innefattar såväl fysiska som juridiska personer.

Kommitténs överväganden

I enlighet med direktivet sammanförs samtliga skulder som idag redovisas som in- och upplåning under gemensam rubrik. Denna bör emellertid ges benämningen In- och upplåning från allmänheten och i balansräkningen delas upp i in- respektive upplåning.

De ytterligare bestämmelser som artiklarna 4 och 19 föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 3, Skulder representerade av emitterade värdepapper

Artikel 20

Skulder och eget kapital: Post 3 - Skulder representerade av emitterade värdepapper

1. Denna post skall omfatta både obligationer och skulder för vilka omsättningsbara värdepapper har emitterats, särskilt bank-certifikat, "bons de caisse" och skulder enligt egna accepter eller egna växlar.

2. Endast växlar som ett kreditinstitut utställt för egen upplåning och för vilka institutet svarar i första hand (som trassat) skall räknas som egna accepter.

Direktivet

Denna post skall enligt schemat i artikel 4 delas upp i emitterade skuldebrev och övriga emitterade värdepapper. Enligt artikel 20.1 innefattar posten obligationer och skulder för vilka omsättningsbara värdepapper har emitterats, särskilt bankcertifikat samt skulder för egna accepter eller egna växlar. I artikel 20.2 anges att som egna accepter räknas endast växlar utställda för egen upplåning.

Gällande rätt

Skulder som representeras av emitterade värdepapper redovisas under tre olika rubriker, nämligen Certifikat, Obligationer och I utlandet emitterade skuldbevis.

Kommitténs överväganden

Skulder som representeras av emitterade värdepapper bör redovisas

under denna gemensamma rubrik. Någon definition av begreppet "emitterade värdepapper" tillhandahålls inte av direktivet. Svenska värdepapper som emitterats med beaktande av de regler som gäller för emissioner riktade till allmänheten får anses vara emitterade värdepapper, liksom utländska värdepapper emitterade i enlighet med motsvarande utländska regler. Andra värdepapper bör inte anses vara emitterade. Reglerna för emissioner finns i 2 kap. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument, lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet samt i Finansinspektionens föreskrifter, f.n. FFFS 1992:31. Denna lagstiftning är ny. Värdepapper som utgivits före ikraftträdandet av dessa lagar torde kunna bedömas på motsvarande sätt.

Posten skall i balansräkningen uppdelas i a) emitterade skuldebrev och b) övriga. Under b) skall till exempel redovisas skulder enligt egna accepter.

Postens benämning bör ändras från Skulder representerade av emitterade värdepapper till Emitterade värdepapper m.m. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artiklarna 4 och 20 föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 4, Övriga skulder

Direktivet

I direktivet ges ingen närmare beskrivning av vad som skall redovisas som övriga skulder.

I Danmark redovisas skulder med anledning av avsättningar för poster utanför balansräkningen, leasingåtaganden vid finansiell leasing, eventuellt negativt samlat marknadsvärde avseende finansiella intrument samt den uppskattade skatteskulden för innevarande år under rubriken Övriga skulder. I Storbritannien redovisas leverantörsskulder, skulder till kreditorer som inte är kunder, korta/negativa positioner i värdepapper och "bullion" (omyntat guld, guld- och silvertackor) samt eventuellt negativt värde avseende finansiella intrument som redovisas utanför balansräkningen under rubriken.

Gällande rätt

I posten Övriga skulder redovisas bl.a. upplupna räntor, fondlikvidskulder och egen skatteskuld.

Kommitténs överväganden

Poster som f.n. ingår under rubriken Övriga skulder	Lämplig placering i balansräkningen
upplupna räntor	Redovisas som post 5.
övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-"-
fondlikvidskulder	Redovisas som post 4.
skuld inlånade värdepapper	-"-
egen skatteskuld	-"-
övrigt	-"-

Av tabellen ovan framgår att vissa poster kommer att tas bort från Övriga skulder. Från nuvarande Övriga skulder kvarstår fondlikvidskulder, skulder avseende inlånade värdepapper, egna skatteskulder samt övrigt. I konsekvens med att fondlikvidfordringar på tillgångssidan redovisas som övriga tillgångar föreslås att fondlikvidskulder redovisas som övriga skulder.

Som övriga skulder bör även redovisas leverantörsskulder.

Post 5, Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Kommitténs överväganden

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ingår enligt gällande regler i posten Övriga skulder. Direktivet innebär ingen annan förändring än att dessa skulder placeras under en egen rubrik i förslaget till ÅRKL.

Post 6, Avsättningar

Direktivet

Enligt schemat i direktivet skall avsättningarna delas upp i tre olika kategorier på samma sätt som föreskrivs i det fjärde bolagsdirektivet. De tre kategorierna utgörs av avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser, avsättningar för skatter och övriga avsättningar.

Av artikel 20 i det fjärde bolagsdirektivet framgår att avsättningar skall ha till syfte att täcka förluster eller skulder som till sin karaktär är klart bestämda och som på balansdagen är antingen sannolika eller säkra beträffande sin förekomst, men som är obestämda i fråga om belopp eller tidpunkten då de uppkommer. Medlemsstaterna får enligt samma artikel även tillåta att avsättningar görs i avsikt att täcka sådana kostnader som hör till det aktuella räkenskapsåret eller till ett tidigare

räkenskapsår och som till sin karaktär är klart bestämda samt på balansdagen är antingen sannolika eller säkra beträffande sin förekomst, men som är obestämda i fråga om belopp eller tidpunkten då de uppkommer. Slutligen sägs att avsättningar inte får användas för att justera tillgångarnas värde.

Gällande rätt

Skulder vars belopp eller förfallotidpunkt är okänd saknar egen rubrik i svensk gällande rätt.

Kommitténs överväganden

Kommitténs överväganden beträffande artikel 20 i det fjärde bolagsdirektivet och avgränsningen mellan skulder och avsättningar finns redovisade i Del I, avsnitt 11.2 och 11.3. Det som enligt gällande regler redovisas som avsatt till pensioner borde direkt kunna införas under rubriken Avsättningar för pensioner. Länderrisker bör redovisas som en övrig avsättning.

Uppdelningen av posten i avsättningar för pensioner, skatter och övriga avsättningar har införts i balansräkningen i förslaget till ÅRKL. För definition av avsättningar hänvisas i förslaget till ÅRKL, 2 kap. 9 §, till förslaget till årsredovisningslag.

Post 7, Vinst under räkenskapsåret

Kommitténs överväganden

Vinst under räkenskapsåret redovisas enligt svenska regler under eget kapital. Direktivet påkallar inte någon ändring i detta förhållande.

Post 8, Efterställda skulder

Artikel 21

Skulder och eget kapital: Post 8 - Efterställda skulder

Har det genom avtal bestämts att vissa skulder, vare sig de representeras av värdepapper eller ej, skall i händelse av likvidation eller konkurs återbetalas först efter det att alla övriga borgenärer tillgodosetts, skall sådana skulder tas upp under denna post.

Direktivet

Enligt direktivet skall skulder som av någon anledning är efterställda redovisas separat i balansräkningen. Definitionen av efterställda skulder finns i artikel 21.

Gällande rätt

Definitionen av efterställda skulder överensstämmer med den i svensk praxis använda definitionen. Lån som innehåller klausuler av denna typ betecknas ofta som förlagslån[4]. I svensk gällande rätt redovisas förlagslån och övrigt supplementärt kapital under en egen rubrik.

Kommitténs överväganden

Benämningen av posten bör anpassas till direktivet. De bestämmelser i övrigt som direktivet påkallar bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Poster 9-14, Eget kapital

Artikel 22

Skulder och eget kapital: Post 9 - Tecknat kapital

Denna post skall omfatta kapital som, oavsett hur det betecknats i det enskilda fallet, enligt nationell lag skall räknas som eget kapital tecknat av aktieägare eller andra innehavare, allt efter det ifrågavarande institutets associationsform.

Artikel 23

Skulder och eget kapital: Post 11 - Kapitalreserver

Denna post skall omfatta alla slag av reserver som i artikel 9 i direktiv 78/660/EEG angivits och definierats under Skulder och eget kapital, post A.IV. För kreditinstitut vars associationsform inte omfattas av direktiv 78/660/EEG får medlemsstaterna vid behov föreskriva även andra slag av reserver.

De slag av reserver som avses i första stycket skall i berörda kreditinstituts balansräkningar redovisas särskilt, som delposter till Skulder och eget kapital, post 11, med undantag för uppskrivningsfond som skall tas upp under post 12.

Direktivet

Enligt artikel 22 skall post 9, Tecknat kapital, omfatta eget kapital som tecknats av aktieägare. Även andra typer av tecknat kapital omfattas oavsett hur det betecknats i det enskilda institutet. Enligt

[4] Se Rodhe, Knut, Aktiebolagsrätt, 15 uppl, 1990, s. 70.

artikel 4 skall, om nationell lagstiftning innebär att infordrat kapital redovisas som post 9, tecknat kapital och infordrat kapital redovisas var för sig. Enligt artikel 23 skall post 11, Kapitalreserver, omfatta de slag av reserver som anges för motsvarande post i artikel 9 i det fjärde bolagsdirektivet. Om institutet inte verkar i sådan associationsform som omfattas av det fjärde direktivet får även andra slag av reserver föreskrivas. Som delposter skall anges de olika slag av reserver som förekommer i institutet förutom uppskrivningsfonden vilken redovisas som post 12. Bankredovisningsdirektivets indelning av eget kapital i artikel 4 motsvarar i princip den uppdelning av eget kapital som anges i det fjärde bolagsdirektivets artikel 9. Uppskrivningsfonden och kapitalreserverna upptas emellertid i omvänd ordning.

Gällande rätt

Bestämmelser om indelning av eget kapital i banker finns i 4 kap. 7 § BRL. För bankaktiebolag gäller i huvudsak samma regler som för aktiebolag i allmänhet. För sparbanker och föreningsbanker gäller delvis avvikande regler. För aktiebolag finns regler i 11 kap. 7 § ABL. Generella lagregler om hur eget kapital skall delas upp i hypoteksinstitut saknas.

Kommitténs överväganden

Bankredovisningsdirektivets indelning av eget kapital motsvarar i princip den uppdelning av eget kapital som anges i det fjärde bolagsdirektivet. För bankaktiebolag och andra aktiebolag inom bankredovisningsdirektivets tillämpningsområde skall därför samma uppställning av eget kapital som i förslaget till årsredovisningslag angetts för aktiebolag föreskrivas.

Direktivets uppställning är tvingande och innebär att överkurs vid emission skall redovisas under rubriken Överkursfond och inte som i gällande svensk lagstiftning i reservfonden.

Sparbanker och föreningsbanker har en annorlunda kapitalstruktur som kräver särbehandling. I lagförslaget har detta beaktats. I den mån redovisning av hypoteksinstituts eget kapital kräver särskild reglering bör denna ges i Finansinspektionens föreskrifter.

Av avsnitt 2.8.4 framgår att orealiserade vinster avseende överlåtbara värdepapper som är omsättningstillgångar kan komma att ingå i det redovisade årsresultatet om företaget väljer att värdera dessa tillgångar till verkligt värde (marknadsvärdering). Eftersom kommittén inom den tid som stått till förfogande för den nu aktuella EG-anpassningen inte hunnit utreda frågan om sådana orealiserade vinster bör vara utdelningsbara eller ej har kommittén stannat för att i vart

fall tills vidare föreslå att de hänförs till icke utdelningsbara medel. De orealiserade vinsterna bör därför sättas av till en särskild fond, hänförlig till bundet eget kapital, se 2 kap. 14 förslaget till ÅRKL.

2.6.3 Poster utanför balansräkningen: Ansvarsförbindelser och åtaganden

Artikel 4, forts.

Poster utanför balansräkningen

1. *Ansvarsförbindelser, med särskilt angivande av*
   - *accepterade och endosserade växlar,*
   - *garantier samt pantförskrivna tillgångar.*
2. *Åtaganden, med särskilt angivande av*
   - *åtaganden som följer med återköpstransaktioner.*

Artikel 24

Poster utanför balansräkningen: Post 1 - Ansvarsförbindelser

Denna post skall omfatta alla transaktioner varigenom ett institut har ställt garanti för tredje mans förpliktelser.

I noter skall anges arten och storleken av varje slag av ansvarsförbindelse som är av betydelse i förhållande till institutets hela verksamhet.

Förbindelser genom endossering av rediskonterade växlar skall ingå i denna post endast om annat ej är föreskrivet i nationell lag. Det samma gäller beträffande andra accepter än egna accepter.

Borgensförbindelser och pantförskrivna tillgångar skall omfatta alla garantiförpliktelser som ingåtts samt alla tillgångar som pantförskrivits för tredje mans räkning, särskilt borgensförbindelser och oåterkalleliga remburser.

Artikel 25

Poster utanför balansräkningen: Post 2 - Åtaganden

Denna post skall omfatta alla oåterkalleliga åtaganden som innebär risktagande.

I noter skall anges arten och storleken av varje slag av åtagande som är av betydelse i förhållande till institutets hela verksamhet.

Åtaganden genom återköpstransaktioner skall omfatta åtaganden som ingåtts av kreditinstitut i samband med sådana återköpstransaktioner (på grund av avtal om försäljning med option att lämna tillgångarna åter) som avses i artikel 12.3.

Direktivet

Enligt direktivet skall ansvarsförbindelser redovisas som första post utanför balansräkningen. Accepterade och endosserade växlar och garantier samt pantförskrivna tillgångar skall anges särskilt. I direktivets artikel 24 anges att alla transaktioner där kreditinstitutet ställt garanti för tredje mans förpliktelser skall uppges. Dessutom skall art och storlek av ansvarsförbindelser som är av betydande storlek i förhållande till institutets verksamhet lämnas i not.

I nationell lagstiftning får föreskrivas att förbindelser genom endossering av rediskonterade växlar och andra än egna accepter inte behöver redovisas under rubriken. Vidare anges att borgensförbindelser och pantförskrivna tillgångar skall omfatta alla garantiförpliktelser som ingåtts samt alla tillgångar som pantförskrivits för tredje mans räkning.

Som andra post utanför balansräkningen redovisas åtaganden. Under denna rubrik skall särskilt anges åtaganden som följer av återköpstransaktioner. Enligt artikel 25 skall såsom åtaganden upptas alla oåterkalleliga åtaganden som innebär risktagande. För åtaganden som är av betydelse i förhållande till institutets hela verksamhet skall i not anges art och storlek. Vidare framhåller direktivet att även åtaganden i samband med oäkta återköpstransaktioner skall redovisas under rubriken.

I Danmark redovisas utanför balansräkningen icke balansförda poster enligt följande:

1. Garantier m.m.
1.1 Garantier
1.2 Accepter och endosseringsförpliktelser m.m.

2. Andra förpliktelser
2.1 Oäkta repor
2.2 Tillgångar köpta på termin
2.3 Beviljade oåterkalleliga krediter som inte utnyttjats
2.4 Övriga förpliktelser

Garantier hänförliga till 1.1 omfattar exempelvis finansiella garantier, importremburser och bekräftade exportremburser samt "letters of intent" i de fall juridiska förpliktelser föreligger för institutet. Under 1.2 redovisas exempelvis endosseringsförpliktelser vid rediskontering av växlar och växelaccepter. Under 2.4 redovisas emissionsgarantier samt andra förpliktelser som inte är balansförda men som kan ge upphov till kreditrisker för institutet.

I Storbritannien gäller som utgångspunkt att den första posten utanför balansräkningen ("contingent liabilities") skall omfatta alla transaktioner där kreditinstitutet åtagit sig förpliktelser ("underwritten obligations") eller ställt säkerhet för tredje man. I de fall det är troligt att förpliktelsen behöver infrias skall den redovisas som skuld. Posten skall delas upp i accepter och endosseringar, garantier och pantsatt egendom samt övriga eventualförpliktelser. Garantier och pantsatt egendom omfattar exempelvis oåterkalleliga remburser. Som andra post utanför balansräkningen redovisas åtaganden ("commitments"). Denna post omfattar åtaganden som följer av återköpstransaktioner samt andra åtaganden.

Gällande rätt

I BFL:s uppställningsschema skall ställda panter och ansvarsförbindelser redovisas i anslutning till balansräkningen (inom linjen).

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1993:29) skall ställda panter delas upp i fastighetsinteckningar, statspapper och obligationer samt andra panter. Ansvarsförbindelserna skall fördelas på garantiförpliktelser (garantiförbindelser, egna accepter och garantifondförbindelser), beviljade men ej disponerade remburser samt övriga ansvarsförbindelser. Dessutom skall enligt gällande lagstiftning koncerninterna fordringar och skulder liksom ställda panter och ansvarsförbindelser till förmån för moder- eller dotterföretag anges särskilt.

Kommitténs överväganden

Som ansvarsförbindelser skall enligt direktivet uppges alla sådana förbindelser som medför att tredje mans förpliktelser garanteras, inklusive sådana tillgångar som pantförskrivits för tredje mans förpliktelser. Däremot skall inte för egna skulder ställda säkerheter anges här. Bankredovisningsdirektivet medför inget krav på att ta upp ställda panter för egna förpliktelser som post under balansräkningen. Av direktivets bestämmelser om notupplysningar - artikel 40.3 d - framgår dock att närmare upplysning om pantförskrivna tillgångar skall lämnas oavsett om pantförskrivningen avser egen förpliktelse eller en ansvarsförbindelse för tredje mans förpliktelser. Kommittén

har i betänkandets Del I föreslagit att ställda panter skall tas upp som egen post utanför balansräkningen. Med hänsyn till bankredovisningsdirektivets krav på att säkerheter ställda för tredje mans förpliktelser skall upptas under rubriken Ansvarsförbindelser bör emellertid uppgiften om ställda panter i övrigt begränsas till för egna skulder ställda panter. I den mån det förekommer att säkerhet ställts för egna ansvarsförbindelser bör de hänföras till posten Ansvarsförbindelser.

Upplysning om åtaganden som följer av återköpstransaktioner skall enligt direktivet liksom enligt gällande svenska regler redovisas. Vidare följer av direktivet krav på notupplysning avseende art och storlek av sådana ansvarsförbindelser och åtaganden som är av betydelse i förhållande till institutets hela verksamhet. Uppgiftsskyldigheten torde få prövas enligt sedvanliga väsentlighetskriterier.

Uppgift om koncerninterna skulder lämnas enligt gällande regler i anslutning till balansräkningen. Enligt direktivet krävs endast upplysning i not.

Av direktivet framgår att alla åtaganden som kan ge upphov till kreditrisker skall redovisas. Om det inte är möjligt att uppskatta åtagandet till ett visst belopp bör i stället sammanfattande upplysning lämnas om åtagandets karaktär och de omständigheter som gör att det inte går att beloppsbestämma.

Uppgiftslämnande avseende s.k. off-balance-poster, olika slag av ansvarsförbindelser och åtaganden, är av stor och framför allt i kreditinstitut av tilltagande betydelse. Det är därför viktigt att uppgiftskraven blir väl utformade. Samtidigt pågår en utveckling inom området. Kommittén avstår därför från att lämna något förslag till lagreglering av denna uppgiftsskyldighet utöver vad som direkt krävs enligt artikel 4. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artiklarna 24 och 25 föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

2.7 Resultaträkningen

2.7.1 Uppställningsform för resultaträkningen

I bankredovisningsdirektivet finns alternativa uppställningsformer för resultaträkningen. I artikel 26 anges att medlemsstaterna får föreskriva att en eller båda dessa får tillämpas av kreditinstituten.

Artikel 26

Medlemsstaterna skall föreskriva att en eller båda av de i artiklarna 27 och 28 angivna formerna skall användas för uppställning av resultaträkningen. Om en medlemsstat före skriver båda uppställningsformerna får den tillåta företagen att välja mellan dem.

Artikel 27

Vertikal uppställning (rapportform)

1. *Ränteintäkter och liknande intäkter med särskild uppgift om intäkter från värdepapper med fast avkastning.*

2. *Räntekostnader och liknande kostnader.*

3. *Intäkter från värdepapper:*

   a) *Intäkter från aktier och andra värdepapper med rörlig avkastning.*

   b) *Intäkter från ägarintressen.*

   c) *Intäkter från aktier och andelar i anknutna företag.*

4. *Provisionsintäkter.*

5. *Provisionskostnader.*

6. *Nettovinst eller nettoförlust av finansiella transaktioner.*

7. *Övriga rörelseintäkter.*

8. *Allmänna administrationskostnader:*

   a) *Personalkostnader med särskild uppgift om*

      - *löner och arvoden,*

      - *sociala kostnader med pensioner särskilt angivna.*

   b) *Övriga administrationskostnader.*

9. *Värdejusteringar beträffande Tillgångar, posterna 9 och 10.*

10. *Övriga rörelsekostnader.*

11. *Nedskrivningar av fordringar samt avsättningar för ansvarsförbindelser och åtaganden.*

12. *Återföringar av nedskrivna fordringar samt av avsättningar för ansvarsförbindelser och åtaganden.*

13. *Nedskrivningar av överlåtbara värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar, av ägarintressen samt av aktier och andelar i anknutna företag.*

14. *Återföringar av nedskrivna överlåtbara värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar, ägarintressen samt aktier och andelar i anknutna företag.*

15. *Skatt på resultatet av den normala verksamheten.*

16. *Resultatet av den normala verksamheten efter skatt.*

17. *Extraordinära intäkter.*

18. *Extraordinära kostnader.*

19. *Extraordinärt resultat.*

20. *Skatt på extraordinärt resultat.*

21. *Extraordinärt resultat efter skatt.*

22. *Övriga skatter som inte ingår i ovanstående poster.*

23. *Vinst eller förlust för räkenskapsåret.*

Artikel 28

Horisontell uppställning (kontoform)

A. *Kostnader*

1. *Räntekostnader och liknande kostnader.*
2. *Provisionskostnader.*
3. *Nettoförlust av finansiella transaktioner.*
4. *Allmänna administrationskostnader:*

a) *Personalkostnader med särskild uppgift om*

- *löner och arvoden,*
- *sociala kostnader med pensioner särskilt angivna.*

b) *Övriga administrationskostnader.*

5. *Värdejusteringar beträffande Tillgångar, posterna 9 och 10.*

6. *Övriga rörelsekostnader.*

7. *Nedskrivningar av fordringar samt avsättningar för ansvarsförbindelser och åtaganden.*

8. *Nedskrivningar av överlåtbara värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar, av ägarintressen samt av aktier och andelar i anknutna företag.*

9. *Skatt på resultatet av den normala verksamheten.*

10. *Resultatet av den normala verksamheten efter skatt.*

11. *Extraordinära kostnader.*

12. *Skatt på extraordinärt resultat.*

13. *Extraordinär förlust efter skatt.*

14. *Övriga skatter som inte ingår i ovanstående poster.*

15. *Vinst för räkenskapsåret.*

Kommitténs överväganden

I artikel 27 finns en vertikal uppställningsform för resultaträkningen och i artikel 28 finns som alternativ en kontoliknande uppställningsform. Enligt kommitténs mening saknas skäl att tillåta mer än en uppställningsform. Med hänsyn till att den vertikala formen stämmer bäst både med den som föreskrivs i dag i Sverige och med internationell praxis bör endast uppställningsformen i artikel 27 införas i lagen.

2.7.2 Föreskriven uppställningsform

Liksom för balansräkningen gäller enligt artikel 3 att de numrerade posterna inte får ändras medan de med små bokstäver angivna posterna får sammanslås under vissa förutsättningar. Redovisas inte underindelningen i resultaträkningen skall, liksom för balansräkningen, underindelningen visas i not.

Poster 1 och 2, Ränteintäkter och räntekostnader

Artikel 29

Artikel 27, posterna 1 och 2 (vertikal uppställning).

Artikel 28, posterna A.1 och B.1 (horisontell uppställning)

Ränteintäkter och liknande intäkter samt räntekostnader och liknande kostnader.

Dessa poster skall omfatta alla vinster och förluster som uppkommer i bankverksamhet, bl.a.

1) *alla intäkter från tillgångar upptagna under Tillgångar, posterna 1-5 i balansräkningen, oberoende av hur de beräknats; här skall också ingå över tiden fördelade intäkter som uppkommit därigenom att tillgångar förvärvats till lägre belopp än, eller att skulder iklätts till högre belopp än vad som skall betalas på förfallodagen,*

2) *alla kostnader för skulder upptagna under Skulder och eget kapital, posterna 1, 2, 3 och 8, oberoende av hur de beräknats; här skall också ingå över tiden fördelade utgifter som uppkommit därigenom att tillgångar förvärvats till högre belopp än, eller att skulder iklätts till lägre belopp än vad som skall betalas på förfallodagen,*

3) *intäkter och kostnader som uppkommit på grund av säkrade terminskontrakt och som är fördelade över kontraktets faktiska löptid och har räntekaraktär,*

4) *ränteliknande arvoden och provisioner som beräknas på tidsbasis eller på grundval av fordringens eller skuldens storlek.*

Direktivet

I artikel 29 regleras gemensamt för posterna Ränteintäkter och liknande intäkter och Räntekostnader och liknande kostnader vad som

skall ingå i dessa poster. Enligt artikel 27 skall intäkter från värdepapper med ränta anges särskilt. I artikel 29 anges inledningsvis att alla intäkter från tillgångar posterna 1-5 (dvs. Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker m.m., Statsskuldförbindelser m.m., Fordringar på kreditinstitut, Utlåning till allmänheten samt Obligationer och andra värdepapper med ränta) skall innefattas under rubriken. Som ränteintäkt skall inte endast periodisering av förvärvad tillgångs underkurs utan sannolikt även, som ränteminskning, periodisering av eventuell överkurs på sådan tillgång redovisas.

Alla kostnader för skulder posterna 1-3 och 8 (dvs. Skulder till kreditinstitut, Inlåning från allmänheten, Skulder representerade av emitterade värdepapper samt Efterställda skulder) skall redovisas som räntekostnader. Som räntekostnad skall inte endast periodisering av upptagen skulds underkurs utan sannolikt även, som kostnadsminskning, periodisering av eventuell överkurs på sådan skuld redovisas.

Enligt artikel 29. 3 skall intäkter och kostnader av säkrade terminskontrakt periodiseras och redovisas som ränteintäkt eller räntekostnad. I artikel 29.4 anges att ränteliknande arvoden och provisioner skall redovisas som ränteintäkt respektive räntekostnad.

I Danmark gäller att erhållna räntebetalningar, mottagna ränteliknande provisioner, periodiserade intäkter av underkurser från inteckningslån och andra tillgångar som inte marknadsvärderas samt periodisering av värdeökningar på tillgångar som förvärvats under det belopp som betalas vid förfall, skall redovisas som ränteintäkter. I resultaträkningen görs en uppdelning av ränteintäkterna på intäkter hänförliga till fordringar på kreditinstitut, utlåning m.m., obligationer etc. samt övriga räntor. Med räntor på utlåning m.m. avses ränteintäkterna från utlåningen till andra än kreditinstitut samt intäkter från finansiell leasing. Ränteintäkter från tillgångar post 2, Statsskuldförbindelser m.m., redovisas som räntor från obligationer. Prisjusteringar på noterade diskonteringspapper med en löptid om högst ett år är likaledes att anse som ränteintäkter och skall redovisas under ränteintäkter från obligationer etc. Som exempel på övriga ränteintäkter kan nämnas intäkter från swap-transaktioner, beräknade netto. I dansk rätt föreskrivs marknadsvärdering för noterade värdepapper. Detta får till följd att orealiserade värdeökningar även utöver anskaffningsvärdet skall tas upp i resultaträkningen. Under rubriken Ränteintäkter redovisas prisjusteringar på diskonteringsinstrument med löptid upp till ett år och i posten Resultat av finansiella transaktioner redovisas orealiserade prisförändringar på obligationer. Räntekostnaderna omfattar erlagda räntor, provisioner som har räntekaraktär, periodisering av skillnaden mellan skulders bokförda värden och de belopp som skall betalas vid förfall, periodisering av

kostnader för erlagda överkurser på inteckningslån och andra tillgångar som inte marknadsvärderas. I resultaträkningen görs en uppdelning av räntekostnaderna på kostnader hänförliga till kreditinstitut, insättningar, utgivna obligationer, efterställda skulder samt övriga räntor.

I Storbritannien görs en uppdelning i ränteintäkter från "debt securities" och övriga ränteintäkter. Allt som har räntekaraktär skall betraktas som ränteintäkter. För obligationer köpta under nominellt belopp utgör underpriset ränteintäkt som skall periodiseras. Intäkter från finansiell leasing som har räntekaraktär skall upptas som ränteintäkt. På motsvarande sätt redovisas allt som är att anse som räntekostnad under rubriken Räntekostnader, t.ex. räntor till kreditinstitut, räntor på insättningar, räntor för egna utgivna obligationer. Räntekostnaderna för efterställda skulder skall uppges i not. Någon uppdelning i resultaträkningen av räntekostnaderna i undergrupper görs inte.

Gällande rätt

I Sverige redovisas ränteintäkter och räntekostnader enligt följande:

Ränte- och leasingintäkter:

- Svenska finansinstitut
- Utländska banker
- Räntebärande värdepapper, tradingportföljen
- Räntebärande värdepapper, investmentportföljen
- Utlåning till allmänheten
- Leasingnetto
- Övriga

Delposterna ovan behöver inte anges i resultaträkningen om de i stället specificeras i not. Ränteintäkter avser såväl periodiserad värdeökning på diskonteringsinstrument som värdeökning och ränteintäkter från kuponginstrument. Även nettot från handelsresultatet på tradingportföljen redovisas som ränteintäkt. Som övrig ränteintäkt redovisas utlåningsrepor med skillnaden mellan transaktionens köpled respektive dess "återförsäljning". Även leasingnettot ingår i posten. Därmed avses leasingintäkter efter avdrag för planenliga avskrivningar på leasingobjekten.

Räntekostnader:

- Inlåning och upplåning från allmänheten
- Svenska finansinstitut

- Utländska banker
- Certifikat och övrig kortfristig upplåning
- Obligationslån och övrig långfristig upplåning
- Övriga

Liksom för ränteintäkterna kan specificeringen lämnas i not. Som övrig räntekostnad redovisas bl.a. inlåningsrepor.

Kommitténs överväganden

Direktivet medför krav på att ränteintäkter och resultatet av finansiella transaktioner måste skiljas åt. Med utgångspunkt i kommitténs förslag till resultaträkning skall ränteintäkterna ingå i post 1 medan resultat av finansiella transaktioner skall ingå i post 7.

Ränteintäkterna utgörs av räntor på utlånade medel, på innehavda obligationer etc. I de fall det erlagda priset överstiger det nominella beloppet skall en avskrivning under löptiden göras och denna bör redovisas som en minskning av ränteintäkterna. För innehavda diskonteringspapper skall en intäktsföring under löptiden göras och tas upp under rubriken Ränteintäkter.

För säkrade terminskontrakt skall enligt artikel 29.3 även intäkter och kostnader av räntekaraktär behandlas såsom ränta.

Direktivet föranleder även särskilda överväganden avseende redovisning av leasingverksamhet. Den nuvarande metoden att redovisa leasingobjektens avskrivningar som en intäktsreducerande post så att leasingintäkterna redovisas netto synes inte stå i överensstämmelse med direktivet. Leasingintäkterna bör därför upptas brutto, utan avdrag för planenliga avskrivningar. De planenliga avskrivningarna redovisas tillsammans med övriga av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar, post 10 i kommitténs förslag. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 29 påkallar bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Nedan följer ett förslag till hur en uppdelning av ränteintäkter och räntekostnader kan göras i not. Uppdelningen följer i princip uppdelningen i olika tillgångs- och skuldposter i förslaget till balansräkning.

Ränteintäkter:

- utlåning till kreditinstitut
- utlåning till allmänheten
- räntebärande värdepapper
- övriga ränteintäkter

Räntekostnader:

- skulder till kreditinstitut
- in- och upplåning
- emitterade värdepapper
- efterställda skulder
- övriga räntekostnader

Ny post, Leasingintäkter

Kommitténs överväganden

Av resultaträkningen som föreskrivs av Finansinspektionen (FFFS 1993:29) framgår att leasingnettot ingår som en del i räntenettot. I artikel 4 i det fjärde bolagsdirektivet anges en möjlighet att införa nya poster såvitt deras innehåll inte täcks av de poster som finns med i den föreskrivna uppställningen (se ovan avsnitt 2.5). I direktivets resultaträkning finns ingen särskild post för redovisning av intäkter och kostnader med anknytning till leasing och inte heller i beskrivningen av innehållet i resultaträkningens poster nämns leasing. Mot bakgrund av detta bör en särskild intäktspost för leasing införas. I denna bör tills vidare ingå intäkter avseende såväl operationell som finansiell leasing.

Som framgått ovan innebär bankredovisningsdirektivet att avskrivningarna på leasingobjekten inte längre får dras ifrån intäktsposten eftersom avskrivningarna skall redovisas på samma sätt som övriga avskrivningar. I frågan om på vilken plats i resultaträkningen leasingintäkterna bör inplaceras har kommittén övervägt en inplacering omedelbart efter ränteintäkterna, alternativt en inplacering omedelbart före övriga rörelseintäkter. Vilket alternativ som än väljs uppkommer vissa olägenheter. Eftersom avskrivningarna inte dras ifrån intäktsposten kommer räntenettot att bli missvisande vid en inplacering bland ränteposterna. Även vid en annan inplacering kommer räntenettot att bli missvisande, eftersom det belastas av finansieringskostnaderna för leasingobjekten. Med hänsyn till hittillsvarande inplacering och till leasingintäkternas betydelse föreslår kommittén att dessa inplaceras omedelbart efter ränteintäkterna.

Post 3, Intäkter från värdepapper

Artikel 30

Artikel 27, post 3 (vertikal uppställning).

Artikel 28, post B.2 (horisontell uppställning)

Intäkter från aktier och andra värdepapper med rörlig avkastning, från ägarintressen och från aktier och andelar i anknutna företag.

Denna post skall omfatta all utdelning och alla övriga intäkter från värdepapper med rörlig avkastning, från ägarintressen och från aktier och andelar i anknutna företag. Intäkter från aktier och andelar i förvaltningsbolag skall också ingå i denna post.

Direktivet

I artikel 30 anges vad som skall ingå i posten Intäkter från värdepapper.

Gällande rätt

I svensk gällande rätt redovisas utdelning på aktier under en rubrik med angivande i not av utdelningar på aktier i handelslagret. Enligt 4 kap. 8 § BRL skall banker som särskild upplysning ange erhållen utdelningen från varje bolag. För de institut som lyder under ABL gäller enligt regeln i 11 kap. 6 § andra stycket att utdelningar från dotterbolag skall redovisas som en särskild intäktspost.

Kommitténs överväganden

Intäkterna som skall redovisas under rubriken härrör från tillgångar posterna 6-8. I kommitténs förslag har endast en post, Erhållna utdelningar, införts i schemat. En förutsättning för denna begränsning är att uppdelningen som krävs enligt artikel 27 i stället lämnas i not. De närmare bestämmelser som föranleds av innehållet i artiklarna 27 och 30 bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Poster 4 och 5, Provisionsintäkter och provisionskostnader

Artikel 31

Artikel 27, posterna 4 och 5 (vertikal uppställning).

Artikel 28, posterna A.2 och B.3 (horisontell uppställning)

Provisionsintäkter och provisionskostnader.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 29 skall till provisionsintäkter räknas intäkter från alla tjänster som tillhandahållits tredje man och till provisionskostnader alla kostnader för tjänster som tillhandahållits av tredje man, särskilt

- *provisioner hänförliga till garantigivning, till låneförvaltning för andra långivares räkning och till värdepapperstransaktioner för tredje mans räkning,*
- *provisioner och andra avgifter samt intäkter hänförliga till betalningstransaktioner, kontoadministration, samt förvaring och förvaltning av värdepapper,*
- *provisioner hänförliga till transaktioner i utländsk valuta och försäljning och köp av mynt och ädla metaller för tredje mans räkning,*
- *provisioner för mäklartjänster i samband med inlånings-, försäkrings- och låneavtal.*

Direktivet

I artikel 31 ges exempel på vad som räknas som provisionsintäkter och provisionskostnader. Som exempel nämns bl.a. provisioner från garantigivning, värdepappersförvaltning, och mäklartjänster. Vid bestämmande av vad som utgör provisionsintäkter och provisionskostnader skall artikel 29 beaktas. I artikel 29 anges vad som utgör ränteintäkter respektive räntekostnader och direktivet föreskriver således att i den mån provisionerna är att anse som ränteintäkt eller räntekostnad skall redovisning ske under dessa rubriker.

I Danmark delas provisionsintäkterna upp i delposterna Garantiprovision och avgifter samt Andra provisionsintäkter. Provisionskostnaderna redovisas utan uppdelning i undergrupper. I Storbritannien krävs ingen uppdelning i resultaträkningen vare sig av provisionsintäkterna eller provisionskostnaderna. Endast provisioner som inte har räntekaraktär redovisas under ifrågavarande poster. Provisioner som har räntekaraktär ingår i post 1 eller 2.

Gällande rätt

Provisionsintäkter och provisionskostnader delas upp i courtage respektive provisioner, avgifter och agio.

Kommitténs överväganden

Jämfört med gällande regler renodlas provisionsintäkterna så att exempelvis valutaagio ingår i direktivets post 1, Ränteintäkter respektive post 6, Nettovinst eller nettoförlust av finansiella transaktioner. Direktivets krav på bruttoredovisning av provisionsintäkter och provisionskostnader har beaktats vid utformningen av förslaget till resul-

taträkning. De ytterligare bestämmelser som föranleds av artikel 31 bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Post 6, Nettovinst eller nettoförlust av finansiella transaktioner

Artikel 32

Artikel 27, post 6 (vertikal uppställning).

Artikel 28, post A.3 eller B.4 (horisontell uppställning)

Denna post omfattar

1. *nettovinster eller nettoförluster av handel med värdepapper som inte innehas som finansiella anläggningstillgångar jämte justeringar eller återföringar av värdet på sådana värdepapper, med beaktande av den mellanskillnad som uppkommer vid tillämpning av artikel 36.2; dock skall i de medlemsstater som utnyttjar den möjlighet som ges i artikel 37 dessa nettovinster eller nettoförluster jämte värdejusteringar och återföringar redovisas endast till den del de hänför sig till värdepapper i handelslager,*
2. *nettovinster eller nettoförluster av valutatransaktioner, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 29.3,*
3. *nettovinster eller nettoförluster av köp- och säljtransaktioner beträffande finansiella instrument inklusive ädla metaller.*

Direktivet

Under denna rubrik redovisas värdeförändringar på värdepapper som inte utgör anläggningstillgångar samt realiserade vinster och förluster. I artikel 32 specificeras postens innehåll närmare.

I artikel 32.1 anges vinster/förluster av handel med värdepapper som inte innehas som finansiella anläggningstillgångar. Även justeringar, och återföringar, av värdet på tillgångar som inte innehas som finansiella anläggningstillgångar skall ingå. Detta beror dock av vilken värderingsprincip som tillämpas för dessa värdepapper. Utnyttjas möjligheten till marknadsvärdering enligt artikel 36.2 skall därav föranledda justeringar av bokfört värde redovisas under förevarande rubrik. Utnyttjas möjligheten till undervärdering enligt artikel 37 medför detta vissa begränsningar i användningen av post 6.

Enligt artikel 32.2 skall nettovinster/-förluster av valutatransaktioner omfattas och enligt artikel 32.3 ingår även nettovinster/-förluster från köp- och säljtransaktioner med finansiella instrument inklusive ädla metaller.

I Danmark underindelas posten på följande sätt i resultaträkningen:

- Värdeförändringar på obligationer m.m.
Realiserade och orealiserade prisförändringar på tillgångar som ingår i posterna Statsskuldförbindelser och andra värdepapper som är belåningsbara i centralbanker och Obligationer och andra värdepapper med ränta. Prisförändringarna på korta diskonteringspapper redovisas dock som ränteintäkt. Hela innehavet av noterade obligationer och andra värdepapper med ränta marknadsvärderas således i dansk rätt.

- Värdeförändringar på aktier m.m.
Realiserade och orealiserade prisförändringar på posten Aktier och andelar. Marknadsvärdering gäller även för noterade aktier och andelar redovisade under denna rubrik.

- Värdeförändringar på fastförräntande fordringar.
Värdejusteringar på inteckningslån och andra fastförräntande fordringar. Värdejusteringarna skall göras så att räntan på fordringarna blir marknadsmässig.

- Växelkursförändringar.
Förändringar i värdet på tillgångar och skulder i utländsk valuta vilka hänför sig till valutakursförändringar, samt alla vinster och förluster av transaktioner i utländsk valuta.

- Värdeförändringar på andra finansiella tillgångar.
Värdeförändringar på terminsavtal, optioner, swappar och liknande.

- Värdeförändringar på pensionstillgångar.
Den del av värdeförändringarna ovan som avser pensionstillgångar.

I Storbritannien benämns posten "dealing profits". Under rubriken redovisas vinster/förluster på sätt direktivet föreskriver:

- Vinster och förluster på andra värdepapper än finansiella anläggningstillgångar, inklusive belopp för "marking to market".

- Vinster och förluster på utländsk valuta, exklusive premium eller rabatt på terminsavtal vilket redovisas som ränteintäkt.

- "Dealing profit" på övriga finansiella instrument samt ädla metaller.

Något krav på viss uppdelning av posten finns inte enligt lagen.

Gällande rätt

För obligationer och andra räntebärande värdepapper i tradingportföljen redovisas såväl vinster och resultatförda förluster som ränteintäkter under rubriken Räntenetto. Realiserade vinster och förluster på obligationer m.m. i investmentportföljen redovisas netto under egen rubrik.

För aktier och aktierelaterade instrument redovisas realiserade vinster och resultatförda förluster under egen rubrik med specificering av handelslagrets andel. Under rubriken redovisas således vinster och förluster av både omsättningsaktier och anläggningsaktier.

Kommitténs överväganden

Under förevarande rubrik skall såväl realiserade vinster och förluster vid handel med värdepapper, klassificerade som omsättningstillgångar, som orealiserade värdeförändringar redovisas, dock med undantag för den del som bör betraktas som ränta.

De obligationer m.m. som utgör finansiella omsättningstillgångar skall, enligt förslaget till uppställningsform för balansräkningen, redovisas som tillgångar post 2, Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m., samt tillgångar post 5, Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Den del av intäkterna från dessa tillgångar som utgör ränteintäkt skall redovisas som post 1, Ränteintäkter, medan däremot deras värdeförändringar och försäljningsresultat redovisas under förevarande rubrik. Därvid räknas kuponger samt periodiserad ränta som ränteintäkt. I post 7 i förslaget till resultaträkning ingår såväl realiserade som orealiserade skillnader mellan det upplupna värdet och marknadsvärdet.

För diskonteringsinstrument sker uppbokning av upplupen ränta såsom ränteintäkt medan eventuell nedskrivning från detta upplupna värde till ett lägre verkligt värde ingår i förslagets post 7. På motsvarande sätt skall vid marknadsvärdering upplupen ränta redovisas såsom ränteintäkt medan korrigeringar från detta värde till högre eller lägre verkligt värde ingår i förslagets post 7.

För aktier och aktierelaterade instrument som innehas som omsättningstillgångar skall utdelningar redovisas under post 4, Erhållna utdelningar. Vinster respektive förluster vid handel med dessa omsättningstillgångar redovisas dock under förevarande rubrik. Utöver dessa vinster och förluster skall vinster och förluster av valutatransaktioner och valutaomräkning samt av köp- respektive säljtransaktioner med finansiella instrument inklusive ädla metaller redovisas under ifrågavarande rubrik.

Direktivet uppställer inte några krav på specificering av vad som ingår i posten. Enligt kommitténs mening kan det emellertid finnas intresse av att upplysning lämnas om a) redovisat resultat vid värdering enligt lägsta värdets princip, b) orealiserade vinster vid värdering till verkligt värde, samt c) växelkursförändringar. Härutöver kan det finnas skäl att särskilt ange fördelningen av delposterna a) och b) på räntebärande värdepapper, aktier m.m. och andra finansiella tillgångar. Kommittén avstår emellertid från att nu lämna något förslag till lagstiftning i denna del.

Posten bör benämnas Nettoresultat av finansiella transaktioner. Begreppet transaktioner används därvid i en vidsträckt betydelse. Även orealiserade värdeförändringar på innehav som uppkommit på grund av tidigare transaktioner ingår således i posten. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 32 föranleder bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Fördelning mellan ränta och nettoresultat av finansiella transaktioner

Direktivet

I direktivets uppställningsform för resultaträkningen finns rubrikerna Ränteintäkter och Nettovinst eller nettoförlust av finansiella transaktioner. Av artikel 29 följer att periodiserad över- eller underkurs skall redovisas som ränta.

I Danmark gäller att räntebärande värdepapper alltid innehas som omsättningstillgångar. Realiserade och orealiserade vinster och förluster på räntebärande värdepapper redovisade under tillgångar posterna 2 och 5 redovisas under Nettoresultat av finansiella transaktioner. Någon särbehandling görs inte av över- och underkurser. Från denna regel undantas diskonteringsinstrument med en ursprunglig löptid under ett år där realiserade och orealiserade vinster och förluster redovisas som ränteintäkt.

I Storbritannien gäller för räntebärande värdepapper att upplupen ränta skall redovisas som ränteintäkt. Detta gäller såväl upplupen kupongränta som periodiserad under- och överkurs och såväl värdepapper som värderas enligt lägsta värdets princip som värdepapper som marknadsvärderas. I British Bankers' Association's Statements of Recommended Accounting Practice (BBA:s SORP) noteras emellertid att beloppen i många fall inte är av väsentlig betydelse. I så fall bortfaller det omfattande kalkylerings- och bokföringsarbete som en strikt tillämpning av regeln innebär. För värdepapper som omsätts snabbt anses normalt periodisering till kupongräntan tillräcklig medan förändringen i marknadsvärdet exklusive upplupen kupongränta

behandlas som handelsresultat. Detta är inte fallet om beloppen kan vara väsentliga som exempelvis för nollkupongsobligationer och växlar, eller där innehavstiden är av betydande längd i förhållande till värdepapprets löptid.[5]

Kommitténs överväganden

I den finansiella sektorn får det anses som särskilt önskvärt med en periodisering av över- och underkurser för att åstadkomma en rättvisande resultatredovisning. Erläggs över- eller underkurs bör den periodiseras under löptiden i enlighet med vad som anförs i övervägandena kring värderingsreglerna beträffande obligationer och andra räntebärande värdepapper.

I resultaträkningen skall enligt direktivet särskiljas mellan ränteintäkt och handelsresultat för de räntebärande värdepapper som är omsättningstillgångar.

Post 7, Övriga rörelseintäkter

Direktivet

Inga närmare upplysningar ges om vad som avses med övriga rörelseintäkter. Från dansk rätt kan som exempel nämnas nettoresultat från fastigheter, dvs. hyresintäkter minus utgifter och räntor och från brittisk rätt kan nämnas leasingintäkter från operationell leasing samt vinst/förlust vid försäljning av "investment securities" och "tangible fixed assets".

Gällande rätt

Posterna Övriga rörelseintäkter och Övriga rörelsekostnader redovisas separat. I Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1993:29) ges exempel på sådana intäkter och kostnader.

Kommitténs överväganden

Direktivet påkallar inte någon lagstiftningsåtgärd.

[5] British Bankers' Association, Accounting Guide, The Chameleon Press Ltd, London 1992, s. 244.

Post 8, Allmänna administrationskostnader

Direktivet

I direktivet anges att posten skall delas upp i personalkostnader och övriga administrationskostnader. Särskild uppgift skall lämnas om personalkostnader som utgörs av löner och arvoden samt av sociala kostnader. De sociala kostnader som är pensioner skall anges särskilt. Denna uppdelning av personalkostnaderna är densamma som föreskrivs i det fjärde bolagsdirektivet, se del I, specialmotiveringen till 2 kap. 48 § i förslaget till årsredovisningslag.

Gällande rätt

Enligt svenska regler specificeras personalkostnaderna på löner och arvoden, pensionskostnader, socialförsäkringsavgifter, andra personalkostnader (med särskild uppgift om avsättning till vinstandelssystem). Lokalkostnaderna specificeras på fastighetskostnader respektive hyror och andra lokalkostnader.

På grund av betydande överskott i flera av bankernas pensionsstiftelser redovisas pensionskostnaden på särskilt sätt i svenska banker. Reglerna för redovisning av pensionskostnaden finns f.n. i Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1993:29. Som pensionskostnad under rubriken Personalkostnader redovisas bruttokostnaden för pensionsförpliktelser, exklusive ATP-avgifter och premier för tjänstegrupplivförsäkring men inklusive avkastningsskatt. Bruttokostnaden utgörs av summan av kalkylmässiga kostnader enligt försäkringsteknisk beräkning och kostnad för pensionspremier.

Under rubriken Bokslutsdispositioner redovisas årets förändring av skillnaden mellan bokförd och faktisk pensionsskuld samt avräkning av pensioner.

Kommitténs överväganden

Redovisningen av personalkostnaderna exklusive pensionskostnader förefaller att överensstämma mellan direktivet och gällande svenska regler. Direktivet medger att fastighetskostnader och kostnader för lokaler samt därmed förenade kostnader antingen redovisas under rubriken som en övrig administrativ kostnad eller under rubriken Övriga rörelsekostnader, post 11 i kommitténs förslag till resultaträkning. Genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag har direktivets krav på uppdelning av personalkostnaderna införts i ÅRKL, se 2 kap. 17 § förslaget till ÅRKL.

Post 9, Värdejusteringar beträffande tillgångar posterna 9 och 10

Direktivet

Direktivet innehåller inte några närmare bestämmelser om vad som skall ingå i posten, jfr dock artikel 1 som hänvisar till värderingsreglerna i det fjärde bolagsdirektivet.

I Danmark benämns motsvarande post Avskrivningar av immateriella och materiella tillgångar. Avskrivningarna delas i resultaträkningen upp i avskrivningar på immateriella tillgångar, avskrivningar på mark och byggnader samt avskrivningar på maskiner och inventarier.

I Storbritannien benämns posten Avskrivningar och nedskrivningar. Ingen uppdelning görs i resultaträkningen.

Gällande rätt

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1993:29) redovisas avskrivningar enligt plan med fördelning på inventarier, fastigheter, goodwill samt andra immateriella tillgångar

Utöver de planenliga avskrivningarna redovisas avskrivningar över plan under rubriken Bokslutsdispositioner. Som huvudregel redovisas nedskrivningarna tillsammans med de planenliga avskrivningarna.

Kommitténs överväganden

Några skillnader mellan svensk gällande rätt och direktivet vad gäller redovisningen av planenliga avskrivningar eller av nedskrivningar föreligger inte. Direktivets rubriktext, Värdejusteringar beträffande Tillgångar, posterna 9 och 10, bör dock ersättas av Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar.

Post 10, Övriga rörelsekostnader

Direktivet

Direktivet ger inga närmare anvisningar om vad som skall redovisas som övriga rörelsekostnader.

I Danmark redovisas lokalhyra och kostnader förenade med lokalerna under motsvarande rubrik. Även kostnader för reparationer på lös egendom, försäkringar och avgifter, bl.a. till Finanstilsynet (motsvarigheten till Finansinspektionen), upptas under rubriken.

I BBA:s kommentar till den brittiska lagen[6] anges att gränsdragningen mellan posterna Övriga kostnader och Övriga administrativa kostnader inte låter sig göras. Om bankerna så önskar kan därmed underrubriken Övriga administrativa kostnader under post 8 utelämnas helt. Som exempel på kostnader som bör tas upp under rubriken anges erlagda hyror för datorer och utrustning samt förluster vid avyttring av materiella anläggningstillgångar.

Gällande rätt

För närvarande anges i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1993:29) att bl.a. särskild avgift, enligt lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, på grund av att kassakrav inte uppfyllts, redovisas som en övrig kostnad.

Kommitténs överväganden

Direktivet påkallar inte någon annan lagstiftningsåtgärd är att rubriken Övriga rörelsekostnader lagts in i resultaträkningen.

Poster 11 och 12, Nedskrivningar och återföringar av nedskrivningar av fordringar samt avsättningar och återföringar av avsättningar för ansvarsförbindelser och åtaganden

Artikel 33

Artikel 27, posterna 11 och 12 (vertikal uppställning).

Artikel 28, posterna A.7 och B.5 (horisontell uppställning)

Nedskrivningar av fordringar samt avsättningar för ansvarsförbindelser och åtaganden.

Återföringar av nedskrivna fordringar samt av avsättningar för ansvarsförbindelser och åtaganden.

1. Dessa poster skall omfatta dels kostnader vid nedskrivningar av sådana fordringar som skall tas upp under Tillgångar, posterna 3 och 4, samt avsättningar för sådana ansvarsförbindelser och åtaganden som skall tas upp som poster utanför balansräkningen, posterna 1 och 2, dels intäkter av tidigare nedskrivna fordringar samt belopp som återförts efter tidigare nedskrivningar eller avsättningar.

[6] British Bankers' Association, Accounting Guide, The Chamelon Press Ltd, London 1992.

2. Denna post skall i medlemsstater som utnyttjar den möjlighet som ges i artikel 37 omfatta även nettovinst eller nettoförlust av handel med sådana under Tillgångar, posterna 5 och 6, upptagna värdepapper som varken innehas som finansiella anläggningstillgångar enligt definitionen i artikel 35.2 eller ingår i handelslager, jämte justeringar eller återföringar av värdet på sådana värdepapper, med beaktande av den skillnad som följer vid tillämpning av artikel 36.2. Postens rubrik skall anpassas därefter.

3. Medlemsstaterna får tillåta kvittning mellan kostnader och intäkter under dessa poster, så att endast en nettopost (intäkt eller kostnad) redovisas.

4. Värdejusteringar av fordringar på kreditinstitut, kunder, företag i vilka kreditinstitut har ägarintressen samt anknutna företag skall redovisas särskilt i noter, när justeringarna är av betydelse. Denna bestämmelse behöver inte tillämpas om en medlemsstat tillåter kvittning enligt punkt 3.

Direktivet

Enligt artikel 33.1 skall nedskrivningar av fordringar redovisade som tillgångar posterna 3 och 4 ingå i direktivets post 11. Vidare skall avsättningar till följd av ansvarsförbindelser m.m. som redovisas utanför balansräkningen tas upp under rubriken.

Återföring av tidigare gjorda nedskrivningar och avsättningar skall ingå i post 12.

Enligt artikel 37 får nationell lagstiftning föreskriva speciella värderingsregler för vissa tillgångar för beaktande av de speciella risker som är förenade med bankrörelse. I länder som använder denna möjlighet skall nettovinst eller -förlust för värdepapper som varken är anläggningstillgång eller ingår i handelslager redovisas under denna rubrik. Under rubriken redovisas även värdeförändringar på dessa tillgångar.

I artikel 33.3 anges att kvittning mellan intäkter och kostnader under posterna får tillåtas så att endast en nettopost behöver redovisas. I artikel 33.4 anges att värdejusteringar på vissa fordringar skall redovisas i not om medlemsstaterna inte medger kvittning.

Gällande rätt

I svensk rätt redovisas kreditförluster under separat rubrik. Under rubriken upptas enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1993:27) även t.ex. kostnader för infriande av garantier och förluster

vid övertagande av pant. Enligt föreskrifterna skall en relativt långtgående underuppdelning som också innebär en uppdelning i individuellt respektive gruppvis värderade poster redovisas i not.

Kommitténs överväganden

Vad som föreskrivs i de tvingande bestämmelserna i artikel 33 överensstämmer med gällande rätt. Den möjlighet till sammanslagning av posterna som följer av artikeln har utnyttjats i kommitténs förslag. Posten bör benämnas Kreditförluster netto. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 33 föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Poster 13 och 14, Nedskrivningar samt återföringar av nedskrivningar på överlåtbara värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar, av ägarintressen samt av aktier och andelar i anknutna företag

Artikel 34

Artikel 27, posterna 13 och 14 (vertikal uppställning).

Artikel 28, posterna A.8 och B.5 (horisontell uppställning)

Nedskrivningar av överlåtbara värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar, av ägarintressen samt av aktier och andelar i anknutna företag.

Återföringar av nedskrivna överlåtbara värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar, ägarintressen samt aktier och andelar i anknutna företag.

1. Dessa poster skall omfatta dels kostnader vid nedskrivning av sådana fordringar som skall tas upp under Tillgångar, posterna 5-8, dels alla belopp som återförts efter tidigare nedskrivning, till den del kostnaderna och intäkterna hänför sig till överlåtbara värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar enligt definitionen i artikel 35.2, till ägarintressen eller till aktier eller andelar i anknutna företag.

2. Medlemsstaterna får tillåta kvittning mellan kostnader och intäkter under dessa poster, så att endast en nettopost (intäkt eller kostnad) redovisas.

3. Värdejusteringar av sådana överlåtbara värdepapper, ägarintressen samt aktier och andelar i anknutna företag skall redovisas särskilt i noter, när justeringarna är av betydelse. Denna bestämmelse behöver inte tillämpas om en medlemsstat tillåter kvittning enligt punkt 2.

Direktivet

Enligt artikel 35 i det fjärde bolagsdirektivet *får* finansiella anläggningstillgångar göras till föremål för värdejusteringar ner till det lägre värde de har på balansdagen även om värdenedgången inte är bestående. I likhet med andra anläggningstillgångar *skall* finansiella anläggningstillgångar skrivas ner när värdeminskningen är bestående. I båda fallen skall värdejusteringen återföras om skälen för den inte längre föreligger.

I artikel 34 anges att nedskrivningar och återföringar av nedskrivningar avseende vissa finansiella anläggningstillgångar skall redovisas under rubriken. De finansiella anläggningstillgångar som redovisas som tillgångar posterna 5-8 är obligationer m.m., samt aktier och andelar i andra företag, inklusive intresse- och koncernföretag.

Obligationerna i tillgångar post 5 kan antingen utgöra anläggnings- eller omsättningstillgångar. Detsamma gäller för aktier och andra värdepapper som ingår i tillgångar post 6. Tillgångar posterna 7 och 8, aktier och andelar i intresseföretag och koncernföretag, utgör däremot alltid anläggningstillgångar. Nedskrivningarna skall, beträffande posterna 5 och 6, endast omfatta överlåtbara värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar.

I artikel 34.2 anges att liksom för posterna 11 och 12 i resultaträkningen får nettoredovisning i en post göras. Värdejusteringar på vissa värdepapper skall särredovisas i not enligt artikel 34.3.

I Danmark utgör tillgångar posterna 5 och 6 inte anläggningstillgångar varför värdejusteringar på sådana inte kan förekomma under denna rubrik. Under rubriken redovisas således endast värdejusteringar på aktier och andelar i intresse- och koncernföretag. Nettoredovisning sker och en uppdelning av värdejusteringarna mellan intresse- respektive koncernföretag görs i resultaträkningen.

I Storbritannien kan såväl tillgångar post 5 som tillgångar post 6 utgöra anläggningstillgångar. Värdejusteringar på samtliga finansiella anläggningstillgångar, "investments", redovisas antingen netto eller i två separata poster.

Gällande rätt

Obligationer och liknande värdepapper utgör enligt gällande regler omsättningstillgångar. För dessa omsättningstillgångar sker redovisning av värdejusteringar på tradingportföljen under rubriken Ränteintäkter medan anpassning till lägsta värdets princip för investmentportföljen sker under rubriken Bokslutsdispositioner.

Vinster och förluster på aktier och andelar redovisas under separat rubrik.

Kommitténs överväganden

Under rubrikerna skall såväl nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar som återföringar av sådana nedskrivningar redovisas. För dessa tillgångar kan en nedskrivning av värdet göras i två situationer. Nedskrivning får göras då värdet tillfälligtvis gått ned och skall göras vid bestående värdenedgångar.

Direktivet påkallar den lagstiftningsåtgärden att posterna Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar respektive Återföringar av nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar införs i resultaträkningen. De bestämmelser i övrigt som innehållet i artikel 34 påkallar bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Poster 17 och 18, Extraordinära intäkter och kostnader

Kommitténs överväganden

Beträffande extraordinära poster hänvisar kommittén till vad som i denna fråga anförts i betänkandets Del I. I detta hänseende hänvisar försalget till ÅRKL till förslaget till årsredovisningslag.

Ny post, Skatt på årets resultat

Kommitténs överväganden

Direktivets post 15, Skatt på resultatet av den normala verksamheten, post 16, Resultatet av den normala verksamheten efter skatt, post 19, Extraordinärt resultat, post 20, Skatt på extraordinärt resultat, och post 21, Extraordinärt resultat efter skatt, föreslås inte intas i resultaträkningen. Detta förslag grundar sig på det fjärde bolagsdirektivets artikel 30, se vidare betänkandets Del I, avsnitt 15.6. Posterna 15 och 20 ersätts av posten Skatt på årets resultat.

Post 22, Övriga skatter som inte ingår i ovanstående poster

Kommitténs överväganden

Posten Övriga skatter ingår i resultaträkningen i kommitténs förslag till årsredovisningslag. Samma post föreslås bli införd i förslaget till ÅRKL.

Post 23, Årets vinst eller årets förlust

Kommitténs överväganden

Årets vinst eller årets förlust efter skatt ingår i denna post som kommittén föreslår ges benämningen Årets resultat.

2.8 Värderingsregler

2.8.1 Avsnittets disposition

Liksom enligt det fjärde bolagsdirektivet gäller enligt bankredovisningsdirektivet skilda värderingsregler för omsättnings- och anläggningstillgångar. Kapitlet inleds därför med indelningen av tillgångar i omsättnings- och anläggningstillgångar. Några nya och intressanta amerikanska regler för värdepapper presenteras (avsnitt 2.8.2). För omsättningstillgångar gäller lägsta värdets princip (avsnitt 2.8.3). För överlåtbara värdepapper som är omsättningstillgångar kan dock värdering till verkligt värde (marknadsvärdering) införas (avsnitt 2.8.4) Värderingsreglerna för anläggningstillgångar överensstämmer med de som gäller enligt det fjärde direktivet, varför det i denna fråga hänvisas till betänkandets Del I. Över- och underkurser vid köp av räntebärande värdepapper aktualiserar särskilda värderingsfrågor för kreditinstitut (avsnitt 2.8.5). Omräkning efter avistakursen på balansdagen är grundregeln i direktivets regler för tillgångar och skulder i utländsk valuta (avsnitt 2.8.6).

2.8.2 Indelning i omsättnings- och anläggningstillgångar

Direktivets balansräkningsschema är inte uppdelat mellan omsättningstillgångar och anläggningstillgångar. Under flertalet rubriker i balansräkningen kan såväl anläggnings- som omsättningstillgångar tas upp. Värderingsreglerna skiljer sig dock åt för dessa båda tillgångskategorier varför det för en analys av värderingsreglerna blir nödvändigt att göra en uppdelning. I artikel 35 föreskrivs följande.

Artikel 35

1. Vad som tagits upp under Tillgångar, posterna 9 och 10, skall alltid värderas som anläggningstillgångar. Tillgångar under övriga poster i balansräkningen skall värderas som anläggnings-tillgångar om de är avsedda att varaktigt ingå i företagets normala verksamhet.

2. När det i avsnitt 7 i direktiv 78/660/EEG hänvisas till finansiella anläggningstillgångar skall detta begrepp, då det gäller kreditinstitut, anses omfatta ägarintressen, aktier och andelar i anknutna företag samt värdepapper avsedda att varaktigt ingå i företagets normala verksamhet.

Direktivet

Tillgångar som ingår i posterna Immateriella och Materiella anläggningstillgångar skall värderas enligt reglerna för anläggningstillgångar. Samma gäller aktier och andelar i intresse- och koncernföretag samt värdepapper och andra tillgångar som är avsedda att varaktigt ingå i företagets normala verksamhet.

I Danmark utgörs anläggningstillgångarna av posterna Immateriella anläggningstillgångar och Materiella tillgångar. Finansiella anläggningstillgångar definieras som aktier och andelar i intresseföretag och koncernföretag samt vissa andra liknande tillgångar. Definitionen innefattar emellertid inte räntebärande värdepapper eller andra aktieinnehav än de nu angivna. Obligationer och andra räntebärande värdepapper utgör således alltid omsättningstillgångar och skall värderas som sådana. Aktier och andelar i tillgångar post 6 är huvudsakligen omsättningstillgångar och skall värderas som sådana.

Även i Storbritannien utgör tillgångar posterna 9 och 10 anläggningstillgångar. Aktier och andelar i intresse- och koncernföretag utgör alltid finansiella anläggningstillgångar. Posterna Obligationer och andra räntebärande värdepapper, Aktier och andelar samt Övriga tillgångar kan vara omsättnings- eller anläggningstillgångar beroende på syftet med innehavet. De tillgångar som ingår i posterna 5 och 6 och som är anläggningstillgångar benämns "investment securities".

Gällande rätt

Enligt gällande svenska regler görs ingen uppdelning av balansräkningen i särskilda avdelningar för omsättnings- respektive anläggningstillgångar. Balansräkningsschemat som föreskrivs av Finansinspektionen (FFFS 1993:29) innehåller däremot separata rubriker för vad som är anläggningstillgångar, nämligen Aktier och andelar,

Goodwill, Andra immateriella tillgångar, Leasingobjekt, Inventarier samt Fastigheter för inrymmande av egna lokaler.

Vissa innehav av aktier och andelar liksom inventarier och fastigheter där den egna verksamheten inryms betraktas som anläggningstillgångar (prop. 1986/87:12 s. 184). Övriga tillgångar är i allmänhet att betrakta som omsättningstillgångar. Avgörande för gränsdragningen mellan tillgångsslagen är syftet med innehavet. Enligt 13 § BFL förutsätts stadigvarande bruk eller innehav för att en tillgång skall anses vara en anläggningstillgång.

Räntebärande värdepapper indelas i trading- och investmentportföljer. Denna indelning har betydelse endast för behandlingen i resultaträkningen, där orealiserade förluster i investmentportföljen redovisas som bokslutsdispositioner. Samtliga värdepapper i båda portföljerna är ändå omsättningstillgångar.

Aktier och andelar kan antingen vara omsättningstillgångar eller anläggningstillgångar, se under tillgångar post 6 ovan.

Nya amerikanska regler

I USA har Financial Accounting Standards Board (FASB) i maj 1993 antagit nya regler, FASB Statement No 115[7], för placeringar i aktieinstrument som har ett klart bestämbart verkligt värde ("readily determinable fair value") och för alla placeringar i räntepapper. Reglerna, som gäller för räkenskapsår som påbörjas efter den 15 december 1993, innebär sammanfattningsvis följande.

Sådana räntebärande värdepapper som företaget har den bestämda avsikten och förmåga att behålla till förfall klassificeras som *räntebärande värdepapper som innehas till förfall* ("held-to-maturity-securities") och värderas till anskaffningsvärde plus/minus periodisering av under- eller överkurs ("amortized cost").

Räntebärande värdepapper och aktieinstrument som köps och innehas huvudsakligen i avsikt att sälja dem på kort sikt klassificeras som *tradinginnehav* och värderas till verkligt värde med orealiserade vinster och förluster ingående i redovisat resultat.

Sådana räntebärande värdepapper och aktieinstrument som varken klassas som innehav till förfall eller som tradinginnehav klassas som *värdepapper som är tillgängliga för försäljning*. De värderas till verkligt värde men orealiserade vinster och förluster ingår inte i redovisat resultat utan förs till en särskild del av eget kapital.

[7] Accounting for Certain Investments in Debt and Equity Securities

Omklassificering

För att en finansiell tillgång skall klassificeras som anläggningstillgång skall den enligt direktivet vara avsedd att varaktigt ingå i företagets normala verksamhet.

I Storbritannien medges att tillgångar omklassificeras under innehavstiden. Vid omklassificering av omsättnings- till anläggningstillgångar måste de krav som uppställs för innehav som anläggningstillgångar uppfyllas. Detta innebär att syftet med innehavet skall dokumenteras och att tillgångarna skall vara klart identifierbara.

Vid omklassificering av tillgångar skall vidare överföringen ske till marknadsvärde eller uppskattat marknadsvärde om inget marknadsvärde finns tillgängligt. Eventuell vinst eller förlust skall därvid resultatföras vid omklassificeringen. Likaså skall skälen för omklassificeringen dokumenteras.

I USA har the Securities and Exchange Commission (SEC) konstaterat att en relativt omfattande handel bedrivs med värdepapper i investmentportföljen. Bland annat dessa erfarenheter har föranlett stränga regler i FASB Statement 115 beträffande rubricering och omklassificering. Utan att påverka rubriceringen av likartade värdepapper kan omklassificering eller försäljning ske i följande fall:

a) försämrad kreditvärdighet hos utgivaren,

b) förändrade skatteregler som eliminerar eller försämrar skatteförmån av innehavet (dock inte förändrade marginalskatter för ränteintäkter),

c) väsentlig förändring av organisationen eller större försäljning av gren av verksamheten vilken kräver en försäljning för att bibehålla företagets ränterisk eller dess kreditriskpolicy,

d) förändring i lagstiftningen eller regleringen vilket väsentligen påverkar tillåtna investeringar eller maximala investeringar av olika typer av värdepapper, vilket ger anledning till avyttring av värdepapper,

e) en väsentlig ökning av kapitaltäckningskravet vilket föranleder en minskning av balansomslutningen genom försäljning av tillgångar och

f) en väsentlig ökning av riskvägningen för räntebärande värdepapper i bestämmelser om riskvägt kapital.

Därutöver tillåts omklassificeringar och försäljningar på grund av andra omständigheter som är "isolated, nonrecurring and unusual"

för det rapporterande företaget och som inte kunde ha förutsetts. I Statement 115 stadgas att ett värdepapper inte får klassificeras som "held-to-maturity" om det är tillgängligt för försäljning på grund av:

a) förändringar i marknadsräntorna och värdepapperets därmed relaterade "prepayment risk",

b) behov av likvida medel (exempelvis på grund av uttag av insättningar m.m.),

c) förändringar i tillgängligheten av alternativa placeringar och avkastningen på alternativa placeringar,

d) förändringar i "funding"- möjligheterna och villkoren samt

e) förändringar i valutarisker.

Kommitténs överväganden

Direktivet utgår från att tillgångar posterna 9 och 10 alltid är anläggningstillgångar. Enligt vad som anförts ovan (under tillgångar post 10) bör emellertid i Sverige i vissa fall i post 10, Materiella tillgångar, även kunna ingå omsättningstillgångar.

Direktivet gör en uppdelning utifrån vilka tillgångar som är avsedda att varaktigt ingå i den normala verksamheten; sådana tillgångar är anläggningstillgångar. Det kan noteras en skillnad mellan bankredovisningsdirektivets definition av anläggningstillgångar och motsvarande regel i det fjärde bolagsdirektivet. I det fjärde direktivet hänförs tillgångar som är avsedda att varaktigt ingå i verksamheten till anläggningstillgångar medan bankredovisningsdirektivet preciserar regeln till att gälla tillgångar som är avsedda att varaktigt ingå i den *normala* verksamheten. Vid genomförandet av det fjärde bolagsdirektivet har kommittén valt att bibehålla BFL:s bestämning "stadigvarande brukas eller innehas i rörelsen". Uttrycket rörelse får enligt kommitténs mening anses motsvara vad som i bankredovisningsdirektivet betecknas som normal verksamhet. Därmed finns ingen anledning att införa en avvikande bestämmelse om vad som skall värderas som anläggningstillgång vid genomförandet av bankredovisningdirektivet.

Möjligheten att värdera räntebärande värdepapper som anläggningstillgång är en nyhet. Även beträffande aktier vidgas möjligheterna att värdera innehav som anläggningstillgång.

I praktiken torde flera olika gränsdragningsproblem uppstå. Enligt kommitténs mening bör krav ställas på att det är fråga om innehav för definierade avsikter som dokumenterats för att en tillgång skall anses som anläggningstillgång. Typiskt sett bör för räntebärande

värdepapper fråga vara om planerat innehav till förfall. Omklassificering från omsättnings- till anläggningstillgång eller vice versa bör inte helt uteslutas. För att kunna anses vara anläggningstillgångar skall innehaven även vara klart identifierbara.

En uppdelning utifrån tre olika situationer vid värdepappersinnehav enligt de nya amerikanska reglerna synes inte vara förenlig med direktivet. Visserligen har i Storbritannien direktivet införts så att även värdepapper som är anläggningstillgångar kan marknadsvärderas, men då är det fråga om uppskrivning och avsättning till uppskrivningsfond skall göras.

Regler om indelning i omsättnings- och anläggningstillgångar ingår i förslaget till årsredovisningslag och bör gälla också för företag som omfattas av bankredovisningsdirektivet. Detta föreslås ske genom en hänvisning i ÅRKL till relevanta bestämmelser i förslaget till årsredovisningslag, se 2 kap. 9 § förslaget till ÅRKL. Även bankredovisningsdirektivets bestämning av finansiella anläggningstillgångar bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 11 § förslaget till ÅRKL.

2.8.3 Värdering av omsättningstillgångar enligt lägsta värdets princip m.m.

Artikel 37

1. Artikel 39 i direktiv 78/660/EEG skall gälla i fråga om värdering av kreditinstituts fordringar, obligationer, aktier och andra värdepapper med rörlig avkastning vilka inte innehas som finansiella anläggningstillgångar.

2. I avvaktan på vidare samordning får dock medlemsstaterna tillåta

a) att fordringar på kreditinstitut samt utlåning till allmänheten (Tillgångar, posterna 3 och 4) och skuldebrev samt aktier och andra värdepapper med rörlig avkastning, som ingår under Tillgångar, posterna 5 och 6, och som varken innehas som finansiella anläggningstillgångar enligt definitionen i artikel 35.2 eller ingår i handelslager, tas upp till ett värde lägre än det som följer av en tillämpning av artikel 39.1 i direktiv 78/660/EEG, om det krävs för beaktande av de särskilda risker som är förenade med bankrörelse; skillnaden mellan de två värdena får dock inte motsvara mer än 4% av de samlade tillgångarnas värde beräknat enligt den nämnda artikel 39,

b) att det lägre värde som följer av en tillämpning av a upprätthålls tills kreditinstitutet beslutar att justera det,

c) att varken artikel 36.1 i detta direktiv eller artikel 40.2 i direktiv 78/660/EEG skall gälla, i fall en medlemsstat utnyttjar den möjlighet som ges i a ovan.

Artikel 38

1. Medlemsstater som utnyttjar den möjlighet som ges i artikel 37 skall tillåta och övriga medlemsstater får tillåta, i avvaktan på vidare samordning, att det under Skulder och eget kapital införs en post 6A, betecknad "Reserveringar för allmänna risker i bankrörelse". Denna post skall omfatta reserveringar som kreditinstitut beslutar göra för att möta de särskilda risker som är förenade med bankrörelse.

2. Saldot för ökningar och minskningar av "Reserveringar för allmänna risker i bankrörelse" skall redovisas särskilt i resultaträkningen.

Direktivet

Ett antal omsättningstillgångar skall enligt bankredovisningsdirektivets artikel 37 värderas enligt reglerna för värdering av omsättningstillgångar i artikel 39 i det fjärde bolagsdirektivet (se Del I). Hänvisning till denna artikel i det fjärde direktivet lämnas emellertid även i den inledande uppräkningen i bankredovisningsdirektivets artikel 1 av vilka artiklar i det fjärde direktivet som gäller även för kredit- och finansinstitut. Även sådana omsättningstillgångar som inte uppräknas i artikel 37 skall således värderas enligt artikel 39 i det fjärde direktivet. Som framgår av framställningen nedan finns även möjligheter till marknadsvärdering av överlåtbara värdepapper.

Den alternativa värderingsregeln i artikel 37.2 a som medlemsstaterna kan införa, möjliggör för kreditinstitut att värdera vissa tillgångar under lägsta värdets princip. Regeln är tillämplig för de tillgångar som ingår i posterna Utlåning till kreditinstitut, Utlåning till allmänheten, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Aktier/andelar, samtliga enligt kommitténs förslag till balansräkning. Den alternativa regeln gäller dock inte för värdepapper som ingår i handelslagret. Enligt 37.2 a får ett lägre värde åsättas tillgångar om det krävs för beaktande av de särskilda risker som är förenade med bankrörelse.

Utnyttjas den nationella möjligheten till värdering under lägsta värdets princip skall också posten Reserveringar för allmänna risker i bankrörelse införas i balansräkningen. Dessutom kan kravet i artikel 36.1 att skillnaden mellan marknadsvärdet och anskaffningsvärdet skall uppges i not slopas. Ej heller gäller kravet i artikel 40.2 i det

fjärde bolagsdirektivet att skillnaden mellan ett beräknat genomsnittspris på värdepapper och marknadsvärdet skall uppges i not.

I Danmark gäller lägsta värdets princip främst för onoterade värdepapper. Sådana skall som huvudregel tas upp till anskaffningsvärdet. Följande undantag gäller.

1. Om värdet i "handel och vandel" är lägre än anskaffningsvärdet skall det bokförda värdet justeras ned till värdet i "handel och vandel". För fastförräntande värdepapper innebär detta att värdet som åsätts skall medföra att avkastningen blir i paritet med den normala på liknande värdepapper. Nedskrivningen skall tas upp i resultaträkningen.

2. Har nedjustering gjorts får återföring göras om nedjusteringen inte längre är påkallad. Det bokförda värdet får efter återföringen inte överstiga anskaffningsvärdet. Återföringen skall tas upp i resultaträkningen.

3. Om anskaffningskostnaden avviker från inlösenkursen

   a) skall, om anskaffningskostnaden är högre, skillnaden periodiseras som räntekostnad över löptiden,
   b) kan, om anskaffningskostnaden är lägre, skillnaden periodiseras som ränteintäkt över löptiden.

Den möjlighet till särskild undervärdering för beaktande av risker förenade med bankrörelse som återfinns i artikel 37.2 har inte utnyttjats i dansk rätt.

Gällande rätt

Samtliga omsättningstillgångar skall enligt BFL värderas enligt lägsta värdets princip. För räntebärande värdepapper med känd avkastning innebär regler som nu är under successivt införande av Finansinspektionen (FFFS 1993:27) att avkastningen periodiseras och lägsta värdets princip tillämpas för värdepapprets upplupna anskaffningsvärde och dess verkliga värde.

Med stöd av 14 § BFL kan även värdering över anskaffningsvärdet ske om särskilda omständigheter föreligger. Det krävs även att detta är tillåtet enligt god redovisningssed och, vad beträffar banker, att Finansinspektionen ger tillstånd.

Kommitténs överväganden

Huvudreglerna för värdering av omsättningstillgångar finns i det fjärde bolagsdirektivet och har behandlats i betänkandets Del I.

Den för kreditinstitut särskilda regeln i artikel 37.2 om att ta upp vissa tillgångar till ett värde understigande lägsta värdets princip om så krävs med tanke på de risker som är förenade med bankrörelse bör enligt kommitténs mening inte utnyttjas eftersom regeln måste anses medföra att analys av resultat och ställning försvåras. De risker som är förenade med bankrörelse beaktas i princip genom de krav på riskbärande kapital som kapitaltäckningsreglerna ställer.

Det skall noteras att direktivet saknar regler för bestämningen av kreditförluster och värdering av övertagen egendom. De nuvarande svenska reglerna förefaller stå i överensstämmelse med direktivets allmänna värderingsregler. Direktivet påkallar således inga förändringar i dessa avseenden.

2.8.4 Värdering av vissa omsättningstillgångar till marknadsvärde

Artikel 36

1. Om överlåtbara värdepapper, vilka inte innehas som finansiella anläggningstillgångar, tas upp till anskaffningsvärdet i balansräkningen, skall kreditinstitutet i en not redovisa skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det högre marknadsvärde som gäller på balansdagen.

2. Medlemsstaterna får dock kräva eller tillåta att sådana överlåtbara värdepapper tas upp i balansräkningen till det högre marknadsvärde som gäller på balansdagen. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det högre marknadsvärdet skall redovisas i en not.

Direktivet

I artikel 36.2 anges att medlemsstaterna kan införa regler som möjliggör att vissa omsättningstillgångar, nämligen överlåtbara värdepapper, värderas till marknadsvärde även när detta överstiger anskaffningsvärdet. I balansräkningen görs ingen distinktion mellan överlåtbara och andra värdepapper. Räntebärande värdepapper redovisas under en och samma rubrik oavsett om de är överlåtbara eller inte.

Vid en värdering i enlighet med lägsta värdets princip till anskaffningsvärdet skall skillnaden mellan detta värde och det högre verk-

liga värdet (marknadsvärdet) uppges i not. Vid värdering till verkligt värde överstigande anskaffningsvärdet skall skillnaden mellan dessa värden uppges i not.

Direktivets möjlighet till marknadsvärdering har utnyttjats i såväl Danmark som Storbritannien. I dansk rätt marknadsvärderas noterade värdepapper; för sådana är ej värdering enligt lägsta värdets princip en tillgänglig metod. I brittisk rätt kan bankerna välja mellan marknadsvärdering och lägsta värdets princip beträffande överlåtbara värdepapper, noterade såväl som onoterade. I Storbritannien beaktas överlåtbarheten också vid upprättandet av balansräkningen. De omsättningstillgångar som redovisas under rubriken Obligationer etc. är överlåtbara medan utlåningen inte anses överlåtbar, eller åtminstone inte skall värderas som om den vore överlåtbar.

Gällande rätt

Några särskilda värderingsregler för *överlåtbara* värdepapper finns inte i svensk rätt.

Kommitténs överväganden

Marknadsvärdering av värdepapper har stora fördelar ur uppföljnings- och analyssynpunkt och stämmer väl med kreditinstitutens interna styrnings- och uppföljningssystemen. Utan marknadsvärdering blir det redovisade resultatet i portföljförvaltning dessutom lätt att påverka genom försäljningar vid bokslutet. Marknadsvärdering bör därför tillåtas som ett alternativ till lägsta värdets princip.

Om en marknadsvärdering av värdepapper innebär att orealiserade vinster, dvs. värdestegring utöver anskaffningsvärdet, medtas i årsresultatet. Eftersom kommittén, inom den tid som stått till buds för den nu aktuella EG-anpassningen, inte närmare kunnat pröva frågan om sådana orealiserade vinster bör vara utdelningsbara medel har kommittén stannat för att i vart fall tills vidare föreslå att de inte skall få ingå i utdelningsbara medel. De bör därför särskiljas från övriga, realiserade vinster vid redovisningen av eget kapital.

Bestämmelser om värdering till verkligt värde av vissa omsättningstillgångar samt krav på avsättning till fond för orealiserade vinster har införts i 2 kap. 14 § förslaget till ÅRKL.

Direktivet saknar regler för hur det verkliga värdet skall beräknas. I bilaga 1 lämnas en beskrivning av hur marknadsvärdet beräknas i några olika länder.

2.8.5 Värdering av obligationer och andra räntebärande värdepapper

Artikel 35 (forts.)

3. a) *Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning skall när de innehas som anläggningstillgångar tas upp i balansräkningen till anskaffningsvärdet. Medlemsstaterna får dock kräva eller tillåta att sådana värdepapper tas upp i balansräkningen med det belopp som skall infrias på förfallodagen.*

   b) *När anskaffningskostnaden för sådana värdepapper är högre än det belopp som skall infrias på förfallodagen skall mellan-skillnaden tas upp som en kostnad i resultaträkningen. Medlemsstaterna får dock kräva eller tillåta att mellanskillnaden skrivs av i delposter så att den är helt avskriven på värdepapperens förfallodag. Mellanskillnaden skall redovisas särskilt i balansräkningen eller i en not.*

   c) *När anskaffningskostnaden för sådana värdepapper är lägre än det belopp som skall infrias på förfallodagen får medlemsstaterna kräva eller tillåta att mellanskillnaden tas upp som intäkt, fördelad i poster under återstående löptid. Mellanskillnaden skall redovisas särskilt i balansräkningen eller i en not.*

Direktivet

Direktivet föreskriver som huvudregel att räntebärande värdepapper skall värderas till anskaffningsvärdet. Avviker anskaffningsvärdet från det värde som skall infrias på förfallodagen får medlemsstaterna tillåta resultatföring under löptiden enligt följande. Om anskaffningskostnaden är högre än det värde som skall infrias på förfallodagen skall mellanskillnaden antingen kostnadsföras direkt eller periodiseras fram till förfallodagen. Mellanskillnaden skall redovisas i balansräkningen eller i not. Om anskaffningskostnaden å andra sidan är lägre än det belopp som skall infrias på förfallodagen får medlemsstaterna kräva eller tillåta redovisning av intäkt fördelad under den återstående löptiden. Mellanskillnaden skall tas upp i balansräkningen eller i not.

I den svenska versionen av direktivet begränsas artikelns tillämpningsområde till att gälla räntebärande värdepapper som innehas som anläggningstillgångar. I den engelska direktivtexten finns inte motsvarande restriktion utan hänvisningen görs till "debt securities in-

cluding fixed-income securities held as financial fixed assets", vilket innebär att utgångspunkten för såväl omsättningstillgångar som anläggningstillgångar är värdering till anskaffningsvärde. Som redan framgått av avsnitt 2.8.3 kompletteras emellertid denna huvudregel med lägsta värdets princip för omsättningstillgångar.

I Danmark gäller för räntebärande värdepapper som utgör omsättningstillgångar att marknadsvärdering föreskrivs för noterade värdepapper. För onoterade värdepapper tillämpas lägsta värdets princip. Eventuell överkurs skall skrivas av över löptiden, medan det är tillåtet att göra en periodisering av underkurs på onoterade värdepapper. Räntebärande värdepapper är aldrig anläggningstillgångar enligt dansk rätt.

I Storbritannien gäller för obligationer och andra värdepapper som är anläggningstillgångar att den del av anskaffningsvärdet som avviker från "redemption value" (dvs. över- eller underkurs) skall skrivas av respektive intäktsföras under löptiden. Detta skall ske så att avkastningen i procent blir densamma under innehavsperioden (aktuarisk metod) men kan göras linjärt om inte detta väsentligen förvanskar det redovisade resultatet.

Räntebärande värdepapper som är omsättningstillgångar kan värderas enligt lägsta värdets princip eller till marknadsvärde. Huruvida periodisering av över- eller underkurs skall göras vid tillämpningen av lägsta värdets princip framgår inte direkt av lagen. Enligt BBA:s SORP Securities bör periodisering av över- och underkurser redovisas som ränta såväl för sådana "debt securities", som värderas till "adjusted cost", som för sådana som värderas till marknadsvärde. Samtidigt anges dock att i många fall är beloppen inte väsentliga och att exempelvis när papperna omsätts snabbt så ger en periodisering med utgångspunkt i kupongräntan en tillräcklig approximering.

Även för anläggningstillgångar är marknadsvärdering möjlig i brittisk rätt. Därvid skall skillnaden mellan anskaffningsvärdet och ett högre marknadsvärde avsättas till en uppskrivningsfond.

Gällande rätt

I Finansinspektionens föreskrifter (3 kap. 5 § sjunde stycket FFFS 1993:27) anges att förvärvade fastförräntande diskonterings- och kuponginstrument skall värderas till det lägsta av fordrans upplupna anskaffningsvärde och dess verkliga värde. Enligt gällande rätt utgör dessa instrument alltid omsättningstillgångar. Med upplupet anskaffningsvärde avses det diskonterade nuvärdet av de framtida betalningarna. Detta förfaringssätt innebär en teoretiskt korrekt periodisering av över- eller underkurs vid anskaffningstillfället, så att av-

kastningen på ett papper varje år blir i procent lika. Om det verkliga värdet är lägre skall dock detta värde tas upp. Detta är fallet om marknadsräntorna stigit. Finansinspektionens ovan nämnda föreskrifter träder i sin helhet i kraft först den 1 januari 1995.

Kommitténs överväganden

Det är önskvärt att även fortsättningsvis föreskriva en periodisering av över- och underkurs för räntebärande värdepapper och således utnyttja den valmöjlighet som anges i artikel 35.3. Detta bör gälla oavsett om dessa tillgångar innehas som omsättningstillgångar eller anläggningstillgångar. Den grundläggande regeln om att över- och underkurser skall periodiseras bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 13 §. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 35.3 föranleder bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

2.8.6 Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta

Artikel 39

1. Tillgångar och skulder i utländsk valuta skall omräknas efter avistakursen på balansdagen. Medlemsstaterna får dock kräva eller tillåta att tillgångar som innehas som finansiella anläggningstillgångar samt materiella och immateriella tillgångar som inte är säkrade på avista- eller terminsmarknader, omräknas efter anskaffningskursen vid förvärvet.

2. Öppna termins- och avistaaffärer skall omräknas efter avistakursen på balansdagen.

Medlemsstaterna får dock kräva att terminsaffärer omräknas efter terminskursen på balansdagen.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 29.3 skall skillnader mellan å ena sidan det bokförda värdet av tillgångar, skulder och terminsaffärer och å andra sidan det värde som erhållits vid omräkning enligt punkterna 1 och 2 redovisas i resultaträkningen. Medlemsstaterna får dock kräva eller tillåta att skillnader till följd av omräkning enligt punkterna 1 och 2 redovisas, helt eller delvis, under bundna reserver, då de hänför sig till finansiella anläggningstillgångar, till materiella eller immateriella tillgångar och till transaktioner avsedda att säkra sådana tillgångar.

4. Medlemsstaterna får bestämma att positiva omräkningsskillnader som hänför sig till terminsaffärer, tillgångar eller skulder som inte är säkrade genom andra terminsaffärer eller av tillgångar eller skulder, inte skall redovisas i resultaträkningen.

5. Vid användning av någon sådan metod som anges i artikel 59 i direktiv 78/660/EEG får medlemsstaterna bestämma att omräkningsskillnader skall, helt eller delvis, föras direkt till reserver. Positiva och negativa omräkningsskillnader som förs till reserver skall redovisas särskilt i balansräkningen eller i en not.

6. Medlemsstaterna får kräva eller tillåta att omräkningsskillnader, som vid sammanställd redovisning uppkommer då ett anknutet företags kapital och reserver eller ett ägarintresses andel av kapital och reserver omräknas vid början av redovisningsperioden, helt eller delvis skall ingå i sammanställda reserver, jämte omräkningsskillnader hänförliga till omräkning av transaktioner avsedda att säkra sådant kapital och sådana reserver.

7. Medlemsstaterna får kräva eller tillåta att intäkter och kostnader hänförliga till anknutna företag och till ägarintressen vid sammanställd redovisning omräknas efter ett genomsnitt av valutakurserna under redovisningsperioden.

Direktivet

Tillgångar och skulder i utländsk valuta skall enligt artikel 39.1 omräknas efter avistakursen på balansdagen. Finansiella anläggningstillgångar samt materiella och immateriella tillgångar vilka inte är säkrade på avista- eller terminsmarknader får dock omräknas efter anskaffningskursen vid förvärvet.

I artikel 39.2 anges att såväl termins- som avistaaffärer skall omräknas efter avistakursen på balansdagen. Medlemsstaterna får dock kräva omräkning av terminsaffärer till terminskursen på balansdagen.

Enligt artikel 39.3 skall de differenser mellan bokförda värden på tillgångar, skulder och terminsaffärer som uppkommer vid tillämpningen av artiklarna 39.1 och 39.2 redovisas i resultaträkningen. Därvid skall artikel 29.3 beaktas, dvs. intäkter och kostnader som uppkommit genom säkrade terminskontrakt och som har räntekaraktär skall redovisas som ränteintäkt respektive räntekostnad. Medlemsstaterna får dock kräva eller tillåta redovisning som bundna reserver av omräkningsdifferenser som avser finansiella anläggningstillgångar

samt materiella eller immateriella tillgångar och transaktioner avsedda att säkra sådana tillgångar.

Enligt artikel 39.4 får medlemsstaterna bestämma att positiva omräkningsdifferenser från terminsaffärer samt icke-säkrade tillgångar och skulder inte skall redovisas i resultaträkningen.

Bestämmelsen i artikel 39.5 innebär att medlemsstaterna får bestämma att omräkningsdifferenser som uppstår vid tillämpningen av kapitalandelsmetoden enligt artikel 59 i det fjärde direktivet helt eller delvis skall redovisas som reserver under eget kapital. Reserverna skall antingen redovisas särskilt i balansräkningen eller i not.

Medlemsstaterna får enligt artikel 39.6 bestämma att omräkningsdifferenser som uppkommer vid upprättandet av koncernredovisning helt eller delvis skall ingå i koncernens eget kapital.

I artikel 39.7 anges att intäkter och kostnader från intresseföretag och koncernföretag får beräknas utifrån genomsnittliga valutakurser under året.

I Danmark skall tillgångar och skulder som huvudregel värderas till avistakursen på balansdagen. Öppna avistaaffärer i utländsk valuta och spotaffärer i värdepapper skall värderas till avistakursen. Öppna terminsaffärer tas upp till terminskursen på balansdagen och öppna futuresaffärer tas upp till marknadsvärdet på balansdagen. Swappar värderas till marknadsvärdet. Marknadsvärdet beräknas som det diskonterade nuvärdet av de framtida kassaflödena.

I Storbritannien är grundregeln att värdering av tillgångar och skulder sker till balansdagens kurs. Anläggningstillgångar, inklusive finansiella sådana, får värderas antingen till kursen på balansdagen eller till anskaffningskursen. Detta under förutsättning att tillgångarna respektive skulderna inte är skyddade genom valutatransaktioner. BBA:s SORP rekommenderar att "investments" i värdepapper värderas enligt balansdagens kurs och att kursdifferenserna redovisas i resultaträkningen. Lagen kräver att öppna terminsaffärer omräknas efter terminskursen på balansdagen. För investeringar i intresseföretag och koncernföretag rekommenderar BBA att kursdifferenserna direkt förs till en reserv.

Vid omräkning av utländska dotterföretags årsredovisningar skall enligt brittisk rätt normalt "net investment method" (dagskursmetoden) användas. Enligt denna metod skall omräkning av alla tillgångar och skulder göras till balansdagens kurs och differenser skall föras till reserver. I de fall dotterföretaget i huvudsak är beroende av moderbolagets valuta får "temporal method" (monetära-ickemonetära metoden) användas.

Gällande rätt

Särskilda regler för värdering av fordringar och skulder i utländsk valuta saknas i svensk lagstiftning. I Bokföringsnämndens rekommendation R 7, Värdering av fordringar och skulder i utländsk valuta, anges att fordringar och skulder skall omräknas efter kursen på balansdagen och att eventuell skillnad jämfört med anskaffningsvärdet skall resultatföras. För kortfristiga poster får intäktsföring av orealiserade vinster ske medan orealiserade vinster på långfristiga fordringar och skulder skall sättas av till en valutakursreserv. Avsättningen skall redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen. Enligt samma föreskrifter kan även valutasäkring och motsvarande säkrad post värderas till antingen historisk valutakurs eller till balansdagens valutakurs, under förutsättning att samma värderingsprincip tillämpas för båda posterna.

Omräkning av utländska dotterföretags redovisningar kan enligt FAR:s utkast till rekommendation, Omräkning av utländska dotterföretags årsredovisningar för intagande i koncernredovisningen, göras enligt dagskursmetoden eller den monetära-ickemonetära metoden.

Kommitténs överväganden

Direktivets grundregel innebär omräkning till balansdagens avistakurs inte endast av fordringar utan även av övriga tillgångar vars värde bestäms i utländsk valuta. Regeln går därmed längre än nuvarande svenska regler. Det nuvarande svenska kravet på avsättning till valutakursreserv av vissa orealiserade vinster blir inte längre erforderligt.

I nationella regler kan undantag göras för materiella och immateriella tillgångar samt för finansiella anläggningstillgångar. Materiella och immateriella omsättningstillgångar vars värde bestäms i utländsk valuta torde främst utgöras av utländska fastigheter som övertagits för skyddande av fordran. Med hänsyn till den karaktär sådana tillgångar har i kreditinstitut bör materiella omsättningstillgångar inte undantas från grundregeln om värdering till balansdagens avistakurs. Vid den jämförelse med anskaffningsvärdet som lägsta värdets princip nödvändiggör bör även anskaffningsvärdet beräknas till balansdagens avistakurs.

Finansiella anläggningstillgångar kan vara såväl monetära (räntebärande värdepapper) som icke-monetära (aktier). För monetära finansiella anläggningstillgångar bör omräkning göras till dagskurs medan anskaffningskursen bör användas för icke-monetära sådana.

I kreditinstitut torde materiella och immateriella anläggningstillgångar vars värde bestäms i utländsk valuta sällan förekomma. Liksom nu är fallet bör företagets egna innehav värderas till historisk kurs.

Direktivets regel i artikel 39.2 att öppna avistaaffärer skall omräknas till balansdagens avistakurs är naturlig och torde inte innebära någon förändring av svensk rätt.

Både i dansk och brittisk rätt har för värdering av öppna terminsaffärer valts den alternativa regeln med värdering till terminskursen på balansdagen. Med terminskursen torde avses balansdagens kurs för motsvarande kontrakt men med det ursprungliga kontraktets återstående löptid. Motivet till att använda denna värderingsregel är att balansdagens terminskurs anger resultatet av att stänga positionen (sälja tillbaka det som köpts på termin eller köpa tillbaka det som sålts på termin). Denna värderingsregel bör enligt kommitténs mening användas även i Sverige.

Även vid omräkning av utländska intresse- och koncernföretag uppkommer kurseffekter.

Vid redovisning av intresseföretag enligt den metod som anges i det fjärde bolagsdirektivets artikel 59 (kapitalandelsmetoden) får enligt direktivet nationellt bestämmas att omräkningsskillnader helt eller delvis skall föras direkt till kapitalreserver. Detta överensstämmer med FAR:s utkast till rekommendation, Redovisning för andel i intresseföretag.

Även vid upprättande av koncernredovisning förs till reserver idag omräkningsdifferenser avseende eget kapital och reserver. Så görs när den s.k. dagskursmetoden används för självständiga dotterföretag.

Vad gäller omräkning av intäkter och kostnader i koncern- och intresseföretag får medlemsstaterna kräva eller tillåta omräkning av resultaträkningen efter genomsnittskurs.

För att möjliggöra fortsatt utveckling inom redovisningsområdet bör inte alltför detaljerade regler för hur omräkning av utländska tillgångar och skulder i utländska valuta skall göras införas i lagen, se 2 kap. 15 § förslaget till ÅRKL. Närmare regler bör istället meddelas genom Finansinspektionens föreskrifter.

2.9 Upplysningsregler m.m.

2.9.1 Mellanhavanden med intresse- och koncernföretag

Artikel 5

Följande skall redovisas särskilt, som delposter till respektive post:

- *Fordringar, som anges under Tillgångar, posterna 2-5, hos anknutna företag, vare sig fordringarna representeras av värdepapper eller ej.*
- *Fordringar, som anges under Tillgångar, posterna 2-5, hos företag i vilka kreditinstitutet har ett ägarintresse, vare sig fordringarna representeras av värdepapper eller ej.*
- *Skulder, som anges under Skulder och eget kapital, posterna 1, 2, 3 och 8, till anknutna företag, vare sig skulderna representeras av värdepapper eller ej.*
- *Skulder, som anges under Skulder och eget kapital, posterna 1, 2, 3 och 8, till företag i vilka kreditinstitutet har ett ägarintresse, vare sig skulderna representeras av värdepapper eller ej.*

Artikel 7

Medlemsstaterna får medge att uppgifter som avses i artiklarna 5 och 6 redovisas i noter till respektive poster.

Direktivet

För tillgångar posterna 2-5 samt för skulder posterna 1-3 och 8 skall fordringar och skulder som avser intresseföretag respektive koncernföretag redovisas som delposter i balansräkningen.

Av artikel 7 framgår emellertid att specifikationen istället kan lämnas i not.

Gällande rätt

Enligt gällande svenska regler anges koncernfordringar och koncernskulder inom linjen. I Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1993:29) anges att tillgångar och skulder som avser mellanhavanden mellan koncernföretag skall anges oavsett under vilken rubrik i balansräkningen som mellanhavandet redovisats.

Kommitténs överväganden

Upplysning inom linjen krävs enligt gällande svenska regler för koncernfordringar m.m. medan direktivet föreskriver redovisning av koncernfordringar för vissa balansposter i balansräkningen eller upplysning i not. Lämpligen bör koncernfordringar för de i direktivet angivna posterna lämnas i not, se 2 kap. 22 § 1 och 2 förslaget till ÅRKL.

Upplysning om fordringar och skulder avseende intresseföretag krävs inte enligt gällande svenska regler. För att anpassa den svenska lagstiftningen till direktivet bör således i ÅRKL införas en regel om notupplysning av fordringar och skulder avseende intresseföretag för de balansposter som direktivet anger, se 2 kap. 22 § 1 och 2 förslaget till ÅRKL.

2.9.2 Efterställda tillgångar

Artikel 6

1. Efterställda tillgångar skall redovisas särskilt, som delposter till poster enligt uppställningsformen eller till poster redovisade i enlighet med artikel 5.

2. Efterställda tillgångar är de tillgångar som, vare sig de representeras av värdepapper eller ej, i händelse av likvidation eller konkurs kan infrias först efter det att övriga borgenärer tillgodosetts.

Kommitténs överväganden

Enligt gällande svensk rätt skall uppgift om anskaffningsvärdet och marknadsvärdet för svenska förlagsbevis lämnas i not till trading- och investmentportföljerna. Enligt artikel 6 skall för varje post i balansräkningen som delpost anges efterställda tillgångar. Motsvarande gäller också för poster redovisade i enlighet med artikel 5, dvs. delposter avseende fordringar på koncernföretag och intresseföretag. Enligt artikel 7 kan emellertid uppgifterna i stället lämnas i not till balansräkningen. Denna möjlighet har utnyttjats vid utformningen av balansräkningen i förslaget till ÅRKL. De ytterligare bestämmelser som föranleds av innehållet i artikel 6 bör införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

2.9.3 Pantförskriven egendom

Artikel 8

1. Tillgångar skall redovisas under respektive rubrik i balansräkningen, även då det kreditinstitut som upprättar balansräkningen pantförskrivit dem för egna eller tredje mans åtaganden eller i övrigt har anvisat dem som säkerhet hos tredje man.

2. Ett kreditinstitut får inte i sin balansräkning ta upp tillgångar som institutet mottagit som pant eller anvisats som säkerhet, med mindre tillgångarna utgörs av kontanta medel som deponerats hos institutet.

Kommitténs överväganden

Att egen egendom som är pantförskriven fortfarande redovisas i den egna balansräkningen är naturligt och överensstämmer helt med gällande svenska redovisningsregler.

Pant som utgörs av kontanta medel innehas av kreditinstitut exempelvis såsom spärrade insättningar i bank. Dessa kontanta medel upptas enligt gällande praxis på tillgångssidan och motsvaras på skuldsidan av inlåning från allmänheten. Direktivets bestämmelse medför således ingen förändring av gällande regler. De bestämmelser som föranleds av innehållet i artikel 8 bör införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

2.9.4 Konsortielån

Artikel 9

1. I de fall ett lån har lämnats av ett konsortium av kreditinstitut, skall varje medverkande kreditinstitut i sin balansräkning ta upp endast sin del av hela lånet.

2. Har ett kreditinstitut, i fråga om ett sådant konsortielån som anges i punkt 1, ställt garantier för högre belopp än som motsvarar vad institutet tillskjutit, skall mellanskillnaden redovisas som en ansvarsförbindelse (under Poster utanför balansräkningen, post 1, andra strecksatsen).

Kommitténs överväganden

Att endast den egna delen av ett lån som utgivits av ett konsortium skall tas upp som tillgång förefaller naturligt och överensstämmer med gällande svenska regler. Även redovisning som ansvarsför-

bindelse för garantier utöver det tillskjutna beloppet överensstämmer med gällande rätt. Direktivet påkallar således inte någon förändring av gällande regler. De bestämmelser som föranleds av innehållet i artikel 9 bör införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

2.9.5 Förvaltade medel

Artikel 10

1. Medel som ett kreditinstitut förvaltar i eget namn men för tredje mans räkning skall redovisas i balansräkningen, om institutet har rätt att förfoga över tillgångarna. Summan av sådana tillgångar och skulder skall redovisas särskilt eller i noter till respektive tillgångs- och skuldposter. Dock får medlemsstaterna medge att sådana medel redovisas utanför balansräkningen, förutsatt att särskilda regler gäller, enligt vilka medlen kan avskiljas från de tillgångar som står till förfogande för utskiftning i händelse av likvidation av kreditinstitut (eller liknande förfaranden).

2. Tillgångar som förvärvats i tredje mans namn och för hans räkning får inte tas upp i balansräkningen.

Direktivet

Direktivet skiljer mellan det fall där kreditinstitutet förvaltar medel i eget namn men för tredje mans räkning och tillgångar som förvärvats i tredje mans namn och för hans räkning. I det första fallet skall, under förutsättning att institutet har rätt att förfoga över tillgångarna, dessa tas upp i balansräkningen. Däremot skall tillgångarna i det andra fallet inte tas upp i balansräkningen.

Om förvaltade medel kan särskiljas vid en eventuell likvidation av kreditinstitutet får nationell lagstiftning föreskriva att dessa medel redovisas utanför balansräkningen.

Summan av medel som förvärvats i institutets namn men för tredje mans räkning skall redovisas särskilt eller i not till respektive balanspost.

Gällande rätt

Kontanta medel som kreditinstitut mottagit för förvaltning särskiljs normalt inte från institutets egna tillgångar. Mottagna medel redovisas därför tillsammans med institutets likvida medel. Däremot särskiljs normalt värdepapper som förvärvats för kunders räkning och dessa upptas således inte bland institutets tillgångar.

Kommitténs överväganden

Direktivet medger att medel som förvaltas i eget namn för tredje mans räkning redovisas i institutets balansräkning. Någon förändring av gällande rätt påkallas således inte. Summan av sådana tillgångar och skulder skall redovisas särskilt eller i noter till respektive balansräkningspost. Direktivet stadgar även att medel som förvärvats för tredje mans räkning och i tredje mans namn inte får tas upp i balansräkningen vilket överensstämmer med gällande svensk rätt.

De ytterligare bestämmelser som föranleds av innehållet i artikel 10 bör införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

2.9.6 Återköpstransaktioner

Artikel 12

1. Med återköpstransaktioner avses transaktioner i vilka ingår överföring från ett kreditinstitut eller en kund ("överförande part") till ett annat kreditinstitut eller en annan kund ("mottagande part") av tillgångar, t.ex. växlar, fordringar eller överlåtbara värdepapper, och överföringen villkorats av att samma tillgångar senare skall återföras till den överförande parten till ett bestämt pris.

2. Om den mottagande parten förbinder sig att återlämna tillgångarna på en dag som har bestämts eller skall bestämmas av den överförande parten, skall den ifrågavarande transaktionen anses som en äkta återköpstransaktion.

3. Har emellertid den mottagande parten en rätt, men ej skyldighet, att på en dag som är bestämd eller som skall bestämmas återlämna tillgångarna till försäljningspriset eller till ett annat i förväg fastställt pris, skall den ifrågavarande transaktionen betraktas som en försäljning med option att lämna tillgångarna åter (oäkta återköpstransaktion).

4. I fråga om återköpstransaktioner som avses i punkt 2 skall de överförda tillgångarna fortsatt redovisas i den överförande partens balansräkning; den köpeskilling som den överförande parten erhållit skall redovisas som en skuld till den mottagande parten. Vidare skall värdet av de överförda tillgångarna uppges i en not i den överförande partens räkenskaper. Den mottagande parten skall inte ha rätt att redovisa de överförda tilllgångarna i sin balansräkning. Det belopp som erlagts av den mottagande parten skall redovisas som en fordran på den överförande parten.

5. I fråga om återköpstransaktioner som avses i punkt 3 skall den överförande parten däremot inte ha rätt att redovisa de överförda tillgångarna i sin balansräkning; dessa poster skall redovisas som tillgångar i den mottagande partens balansräkning. Den överförande parten skall under Poster utanför balansräkningen, post 2, redovisa ett belopp som motsvarar det som överenskommits för ett eventuellt återköp.

6. Valutaterminstransaktioner, optioner, transaktioner som omfattar emission av skuldebrev med förbindelse att före förfallodagen återköpa hela emissionen eller delar av denna, samt andra liknande transaktioner skall inte anses som återköpstransaktioner i denna artikels mening.

Direktivet

I artiklarna 12.1 och 12.2 definieras en äkta återköpstransaktion som en transaktion där den mottagande parten senare skall återlämna tillgångarna som överförts (terminsavtal). För äkta återköpstransaktioner gäller enligt artikel 12.4 att de överförda tillgångarna fortfarande skall redovisas i den överförande partens balansräkning och således inte i den mottagande partens. Av den mottagande parten erlagt belopp redovisas hos den överförande som en skuld och hos den mottagande som en fordran. I not till den överförande partens balansräkning skall uppges värdet av tillgångar som omfattas av återköpsavtal.

Enligt artikel 12.3 utgör en transaktion där den mottagande parten har en rätt, men inte en skyldighet, att lämna tillbaka tillgångarna en oäkta återköpstransaktion (optionsavtal). Till skillnad mot äkta återköpstransaktioner skall enligt artikel 12.5 den överförda egendomen redovisas i den mottagande partens balansräkning. Under rubriken åtagande utanför balansräkningen skall den överförande parten redovisa ett belopp som motsvarar det som överenskommits för ett eventuellt återköp.

Gällande rätt

Gällande svenska regler för redovisning av återköpstransaktioner finns f.n. i FFFS 1993:29. Reglerna innebär att en äkta återköpstransaktion i balansräkningen redovisas som försäljning. Däremot skall periodisering göras av räntekomponenten, dvs. skillnaden mellan försäljnings- och inköpspris.

Kommitténs överväganden

Direktivet medför att redovisningen av återköpsavtal ändras jämfört med gällande regler. Förutom skyldigheten att anpassa den svenska lagstiftningen till direktivets regler kan konstateras att internationellt redovisas återköpstransaktioner så som direktivet föreskriver. Enligt kommitténs mening bör de bestämmelser som innehållet i artikel 12 föranleder lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

2.9.7 Noternas innehåll

Förslagen avseende balans- och resultaträkningarna i avsnitt 2.6 och 2.7 ovan medför att vissa specifikationer lämnas i not istället för direkt i respektive räkning. Härutöver krävs emellertid att ett antal upplysningar lämnas i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 40 och 41 i bankredovisningsdirektivet samt vissa av bestämmelserna i artikel 43 i det fjärde bolagsdirektivet.

Artikel 40

1. Artikel 43.1 i direktiv 78/660/EEG skall tillämpas med de avvikelser som följer av artikel 37 i detta direktiv och följande bestämmelser.

2. Ett kreditinstitut skall lämna upplysningar, utöver vad som sägs i artikel 43.1.5 i direktiv 78/660/EEG, om vad som upptagits under Skulder och eget kapital, post 8 (efterställda skulder), enligt följande.

a) Beträffande varje lån som motsvarar mer än 10% av samtliga efterställda skulder:

i) Uppgift om lånebelopp och -valuta, räntesats och förfallodag eller om huruvida lånet löper evigt.

ii) Uppgift om eventuella omständigheter som medför förtida återbetalning.

iii) Uppgift om villkoren för lånets efterställda karaktär, om eventuella förutsättningar och villkor för konvertering av det efterställda lånet till kapital eller till något annat slag av skuldpost.

b) Sammanfattande upplysning om vilka regler som gäller för övriga lån.

3. a) *I stället för de upplysningar som krävs enligt artikel 43.1.6 i direktiv 78/660/EEG, skall kreditinstituten för var och en av posterna 3 b och 4 under Tillgångar och posterna 1 b, 2 a, 2 b.bb och 3 b under Skulder och eget kapital i noter ange belopp för fordringar och skulder allt efter återstående löptid enligt följande:*

- Högst tre månader.

-Mer än tre månader men högst ett år.

-Mer än ett år men högst fem år.

-Mer än fem år.

I fråga om Tillgångar, post 4, skall också redovisas vilka fordringar som är betalbara på anfordran respektive efter kort uppsägningstid.

Om fordringar eller skulder skall amorteras, skall som återstående löptid räknas perioden mellan balansdagen och förfallodagen för respektive amortering.

Dock får medlemsstaterna under en tid av fem år från den dag som avses i artikel 47.2 kräva eller tillåta att förteckningen över tillgångar och skulder efter löptid görs på grundval av ursprunglig löp- eller uppsägningstid. I sådant fall skall, när ett kreditinstitut har förvärvat en utelöpande fordran som inte representeras av värdepapper, medlemsstaterna kräva att fordringen anges efter den löptid som återstår från dagen för förvärvet. Vid tillämpning av detta stycke skall ursprunglig löptid för fordringar motsvara tiden mellan dagen för första utnyttjandet och dagen för återbetalning; som uppsägningstid skall räknas tiden mellan den dag då uppsägning sker och dagen för återbetalning; i fråga om fordringar och skulder som skall amorteras, skall överenskommen löptid motsvara tiden mellan den dag då fordringen eller skulden uppkom och förfallodagen för sista amortering. Kreditinstituten skall också beträffande balansräkningsposter som avses i detta stycke ange hur stor del av tillgångarna och skulderna som förfaller till betalning inom ett år från balansdagen.

b) *Ett kreditinstitut skall i fråga om Tillgångar, post 5 (obligationer och andra värdepapper med fast avkastning) och Skulder och eget kapital, post 3 a (emitterade skuldebrev)*

ange hur stor del av tillgångarna och skulderna som förfaller till betalning inom ett år efter balansdagen.

c) Medlemsstaterna får kräva att upplysningar som avses i a och b ovan skall lämnas i balansräkningen.

d) Ett kreditinstitut skall lämna närmare uppgifter om tillgångar som det har ställt som säkerhet för egna eller tredje mans förpliktelser (inklusive ansvarsförbindelser); uppgifterna skall vara så detaljerade att de beträffande varje enskild skuldpost respektive post utanför balansräkningen ger upplysning om totalbeloppet för de tillgångar som ställts som säkerhet.

4. När ett kreditinstitut är skyldigt att under Poster utanför balansräkningen lämna upplysningar som avses i artikel 43.1.7 i direktiv 78/660/EEG, behöver dessa upplysningar inte upprepas i noter.

5. I stället för de upplysningar som krävs enligt artikel 43.1.8 i direktiv 78/660/EEG, skall kreditinstitut i noter ange hur stor del av intäkterna under posterna 1, 3, 4, 6 och 7 i artikel 27 eller under posterna B.1, B.2, B.3, B.4 och B.7 i artikel 28 som hänför sig till olika geografiska marknader, i den mån dessa väsentligen skiljer sig åt med hänsyn till hur kreditinstitutets verksamhet bedrivs. Artikel 45.1 b i direktiv 78/660/EEG skall gälla.

6. Hänvisningen i artikel 43.1.9 i direktiv 78/660/EEG till artikel 23.6 i samma direktiv skall anses som en hänvisning till artikel 27.8 eller artikel 28 A.4 i detta direktiv.

7. Med avvikelse från artikel 43.1.13 i direktiv 78/660/EEG behöver kreditinstitut lämna uppgift endast om storleken av förskott och krediter som beviljats ledamöterna i förvaltnings-, lednings- och kontrollorgan, och om åtaganden som ingåtts för ledamöternas räkning i form av garantier av något slag. I sådana uppgifter skall anges summan för varje personkategori.

Direktivet

Enligt artikel 40 skall som huvudregel alla upplysningar som anges i det fjärde bolagsdirektivets artikel 43.1 lämnas av kreditinstitut. Att därvid uppgiftskraven i vissa fall förändras framgår av artiklarna 40.2-40.7.

Artikel 40.2 anger att särskilda uppgifter skall lämnas för efterställda skulder. Uppgiftskyldigheten gäller lån som svarar mot minst tio procent av de efterställda skulderna och avser villkoren för dessa lån.

Enligt artikel 40.3 skall istället för de upplysningar som krävs enligt det fjärde bolagsdirektivet avseende löptid för vissa skulder, indelning i återstående löptider om högst tre månader, upp till ett år, upp till fem år samt över fem år lämnas för såväl vissa tillgångs- som skuldposter. I artikeln anges vidare att fordringar etc. som skall amorteras skall uppdelas så att varje enskild amortering kan placeras efter återstående löptid. Under en övergångstid av fem år får dock tillåtas att den ursprungliga löptiden ligger till grund för indelningen.

Enligt artikel 40.4 behöver upplysningar som lämnats i poster utanför balansräkningen inte upprepas i not.

Artikel 40.5 anger att istället för uppdelning av nettoomsättningen fördelad på rörelsegrenar och geografiska marknader skall för vissa poster i resultaträkningen lämnas upplysning om hur stor del av intäkterna som hänför sig till olika geografiska marknader, under förutsättning att dessa väsentligen skiljer sig åt med hänsyn till hur verksamheten bedrivs.

I artikel 40.7 anges att endast storleken av förskott och krediter som lämnats till ledamöter i förvaltnings-, lednings- och kontrollorgan behöver uppges. Detta innebär en lättnad jämfört med det fjärde direktivet där uppgift om bl.a. räntesatser och huvudsakliga villkor föreskrivs.

Artikel 41

1. De uppgifter som anges i artikel 15.3 i direktiv 78/660/EEG skall redovisas med avseende på tillgångar som innehas som anläggningstillgångar enligt definitionen i artikel 35 i detta direktiv. Skyldigheten att redovisa värdejusteringar särskilt skall emellertid inte gälla i de fall en medlemsstat har tillåtit kvittning av värdejusteringar med stöd av artikel 34.2 i detta direktiv. I sådant fall får värdejusteringar sammanslås med andra poster.

2. Medlemsstaterna skall föreskriva skyldighet för kreditinstitut att även i noterna redovisa följande:

a) En uppdelning av överlåtbara värdepapper, redovisade under Tillgångar, posterna 5-8, på noterade och onoterade värdepapper.

b) En uppdelning av överlåtbara värdepapper, redovisade under Tillgångar, posterna 5 och 6, alltefter huruvida de innehas eller inte innehas som finansiella anläggningstillgångar enligt artikel 35, samt det kriterium som använts för åtskillnad av de båda värdepapperskategorierna.

c) Värdet av leasingaffärer fördelat på respektive balansräkningspost.

d) En uppdelning av post 13 under Tillgångar, post 4 under Skulder och eget kapital, posterna 10 och 18 vid vertikal uppställning eller posterna A.6 och A.11 vid horisontell uppställning samt posterna 7 och 17 vid vertikal uppställning eller posterna B.7 och B.9 vid horisontell uppställning i resultaträkningen på de huvudbelopp som ingår under respektive post, i den mån dessa belopp är av betydelse för bedömningen av årsbokslutet, jämte förklaringar angående beloppens natur och storlek.

e) Kostnader under räkenskapsåret för ett kreditinstituts efterställda skulder.

f) Uppgift om förvaltnings- och förmedlingstjänster som ett institut lämnat tredje man, i den mån omfattningen av sådan verksamhet är av betydelse i förhållande till institutets samlade verksamhet.

g) Det samlade värdet av tillgångar respektive skulder i utländsk valuta, omräknat till den valuta som använts i årsbokslutet.

h) Uppgift om vilka slags icke förfallna terminsaffärer som föreligger på balansdagen, med särskilt angivande för varje slag av affärer om de till väsentlig del ingåtts för att möta verkan av svängningar i räntekurser, valutakurser och marknadspriser, och om de i väsentlig mån ingåtts som ett led i verksamheten. Sådana kategorier skall omfatta alla affärer beträffande vilka intäkter och kostnader skall tas upp enligt artikel 27 post 6, artikel 28 posterna A.3 eller B.4, eller artikel 29.3, exempelvis utländska valutor, ädla metaller, överlåtbara värdepapper, bankcertifikat och andra tillgångar.

Direktivet

Enligt artikel 41.1 skall uppgifter om av- och nedskrivningar lämnas för tillgångar som innehas som anläggningstillgångar enligt artikel 35. Dessa tillgångar utgörs av materiella, immateriella samt finansiella anläggningstillgångar.

Enligt artikel 41.2 a skall för tillgångar posterna 5-8 redovisas en uppdelning i noterade och onoterade värdepapper.

Enligt artikel 41.2 b skall en uppdelning redovisas av tillgångar posterna 5 och 6 i värdepapper som innehas respektive inte innehas som finansiella anläggningstillgångar samt det kriterium som använts för åtskillnaden.

Artikel 41.2 c anger att värdet av leasingaffärer skall redovisas fördelat på respektive balanspost.

Enligt artikel 41.2 d skall för tillgångar post 13, Övriga tillgångar, skulder post 4, Övriga skulder samt för resultaträkningens poster 7, Övriga rörelseintäkter, 10, Övriga rörelsekostnader samt 17 och 18, Extraordinära intäkter och kostnader, redovisas en uppdelning i huvudbelopp som ingår under respektive rubrik samt förklaring av beloppens storlek och natur. Uppgift behöver endast lämnas i den mån dessa är av betydelse för bedömningen av årsbokslutet.

Artikel 41.2 e anger att uppgift om kostnaderna för ett kreditinstituts efterställda skulder skall lämnas.

Enligt artikel 41.2 f skall uppgift lämnas om förvaltnings- och förmedlingstjänster som lämnats till tredje man. Denna uppgift behöver endast lämnas om omfattningen av sådan verksamhet är av betydelse i förhållande till institutets hela verksamhet.

Artikel 41.2 g anger att det samlade värdet av tillgångar respektive skulder i utländsk valuta omräknat till den valuta som använts i årsbokslutet skall redovisas.

Enligt artikel 41.2 h skall uppgift lämnas om icke förfallna terminsaffärer som föreligger på balansdagen. För varje slag av affärer skall anges särskilt om de till väsentlig del ingåtts för att möta svängningar i räntekurser, valutakurser och marknadspriser samt om de i väsentlig mån ingåtts som ett led i verksamheten.

För anläggningstillgångar skall enligt artikel 41.1 lämnas uppgift av det slag som anges i artikel 15.3 i det fjärde bolagsdirektivet. I denna artikel anges att det för varje post skall redovisas bl.a. anskaffnings- eller tillverkningskostnad, tillkommande respektive avgående poster samt ansamlade värdejusteringar och korrigeringar av sådana värdejusteringardessa. Vidare anges att, om omvärdering skett enligt artikel 33 i det fjärde bolagsdirektivet, det värde som kommit fram genom omvärderingen skall användas som utgångspunkt för redovisningen enligt artikeln.

Kommitténs överväganden

Sammantaget krävs enligt det fjärde bolagsdirektivet och bankredovisningsdirektivet att omfattande upplysningar lämnas. Det fjärde

direktivets upplysningsregler har redovisats i Del I. Nedan redovisas de upplysningskrav som bankredovisningsdirektivet ställer eller som kan ses som en naturlig följd av direktivet. Dessutom redovisas ett upplysningskrav i det fjärde direktivet i vilket bankredovisningsdirektivet gör korrigeringar. De bestämmelser som erfordras för att uppfylla bankredovisningsdirektivets krav på tilläggsupplysningar bör, om inte annat särskilt anges, enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Uppgifter om tillgångar

1. Post 2, Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m., skall delas upp i statsskuldförbindelser respektive andra skuldbevis som är belåningsbara i centralbanker.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivet, artiklarna 4 och 13.

2. Utlåning till kreditinstitut, post 3, och Utlåning till allmänheten, post 4 skall delas upp i följande underrubriker:

- betalbara på anfordran
- återstående löptid om högst tre månader
- återstående löptid längre än tre månader men högst ett år
- återstående löptid längre än ett år men högst fem år
- återstående löptid längre än fem år.

För tillgångar som skall amorteras skall återstående löptid räknas som tiden fram till förfallodagen för respektive amortering.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivet, artiklarna 4 och 40.3.

3. Post 5, Obligationer och andra räntebärande värdepapper, skall delas upp i räntebärande värdepapper emitterade av offentliga organ respektive emitterade av andra låntagare. Dessutom skall lämnas uppgift om hur stor del av dessa tillgångar som förfaller till betalning inom ett år.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivet, artiklarna 4 och 40.3 b. Offentliga organ omfattar statliga myndigheter samt kommuner. Statliga och kommunala bolag ingår i gruppen andra låntagare.

4. Närmare upplysningar skall lämnas om de kriterier efter vilka värdepapper redovisade under post 5, Obligationer och andra räntebärande värdepapper, och post 6, Aktier/andelar, klassificerats som omsättnings- respektive anläggningstillgångar.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 b. I direktivet anges att kreditinstituten skall ange det kriterium som använts för avgörande av om de tillgångar som ingår i posterna 5 och 6 utgör omsättnings- eller anläggningstillgångar. I post 5 i balansräkningen ingår obligationer och andra räntebärande värdepapper och i post 6 ingår aktier och andelar som inte utgörs av aktier och andelar i intresse- och koncernföretag. Tillgångarna redovisade under dessa rubriker får klassificeras som anläggningstillgångar om de är avsedda att stadigvarande innehas i rörelsen. Detta innebär att åtskillnaden av omsättnings- och anläggningstillgångar baseras på en bedömning av varaktigheten för innehavet. Direktivet innebär upplysningsskyldighet angående de kriterier som medfört att innehavet klassificerats såsom stadigvarande.

5. Uppgift skall lämnas om eventuella efterställda tillgångar för post 2, Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m., post 3, Utlåning till kreditinstitut, post 4, Utlåning till allmänheten, och post 5, Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 6.

6. Post 5, Obligationer och andra räntebärande värdepapper, post 6, Aktier/andelar, post 7, Aktier/andelar i intresseföretag, och post 8, Aktier/andelar i koncernföretag, skall delas upp i noterade och onoterade värdepapper.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 a. Som noterade värdepapper bör anses värdepapper vars kurs noteras på en börs eller

på en annan marknad där regelbunden handel sker under förutsättning att marknaden är allmänt erkänd och köp- och säljkurser är allmänt kända.

7. För överlåtbara värdepapper skall anges uppgift om skillnaden mellan anskaffningsvärdet och högre verkligt värde.

Kommentar:

Upplysningsskyldigheten följer av bankredovisningsdirektivets artikel 36 vad avser omsättningstillgångar, men bör enligt kommitténs mening gälla även för anläggningstillgångar. Regelns utformning medför upplysningsskyldighet såväl vid värdering enligt lägsta värdets princip som vid värdering till högre verkligt värde. Bestämmelsen bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 19 § 1.

8. Då det bokförda värdet av räntebärande värdepapper överstiger eller underskrider det belopp som skall infrias på förfallodagen skall sådan skillnad anges. Summan av överstigande belopp skall anges för sig och summan av underskridande belopp skall anges för sig.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 35.3. Regeln bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 19 § 2.

9. Uppgift skall lämnas om andelar i kreditinstitut för post 7, Aktier/andelar i intresseföretag, respektive post 8, Aktier/andelar i koncernföretag.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 4.

10. Mark och byggnader för inrymmande av egna lokaler skall anges särskilt.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 4.

11. För varje tillgångspost skall anges uppdelning i omsättningstillgångar och anläggningstillgångar.

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 b vad avser tillgångsposterna 5 och 6 och i övrigt av gällande svensk rätt, t.ex. BFL. Det får anses som lämpligt att ange en uppdelning av tillgångarna i omsättnings- respektive anläggningstillgångar eftersom tillämpningen av olika värderingsregler är beroende av denna klassificering. Regeln bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 19 § 4.

12. Upplysningar skall lämnas om ansvarsförbindelser och åtaganden av betydelse i förhållande till institutets hela verksamhet.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivet, artiklarna 24 och 25.

Uppgifter om skulder

1. Skulder till kreditinstitut och centralbanker, post 1, och In- och upplåning från allmänheten, post 2, samt Emitterade värdepapper, Övriga, post 3 b, skall delas upp i följande underrubriker:

- betalbara på anfordran
- återstående löptid om högst tre månader
- återstående löptid längre än tre månader men högst ett år
- återstående löptid längre än ett år men högst fem år
- återstående löptid längre än fem år.

För skulder som skall amorteras skall återstående löptid räknas som tiden fram till förfallodagen för respektive amortering.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivet, artiklarna 40.3 a och 4.

2. Uppgift om hur stor del av post 3 a, Emitterade skuldebrev, som förfaller till betalning inom ett år från balansdagen skall anges.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 40.3 b.

3. För skulder under post 7, Efterställda skulder, som motsvarar mer än en tiondel av samtliga efterställda skulder skall uppgifter lämnas om lånebelopp, lånevaluta, räntesats, förfallodag, eventuella omständigheter som medför förtida återbetalning, villkoren för skuldens efterställda karaktär samt eventuella förutsättningar och villkor för konvertering.

Vidare skall sammanfattande upplysning om vilka regler som gäller för övriga efterställda skulder ges.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 40.2. Uppgifter som medför förtida återbetalning samt uppgift om villkor för konvertering innebär ett långtgående krav på information. Regeln bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 20 § 1.

Uppgifter om resultaträkningens poster

1. För post 1, Ränteintäkter, skall uppgift lämnas om ränteintäkter från räntebärande värdepapper.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 27.

2. Post 4, Erhållna utdelningar, skall delas upp i utdelningar från

   a) andelar m.m. redovisade under tillgångar post 6,
   b) intresseföretag och
   c) koncernföretag.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 27.

3. Uppgift skall lämnas om hur summan av post 1, Ränteintäkter, post 2, Leasingintäkter, post 4, Erhållna utdelningar, post 5, Provisionsintäkter, post 7, Nettoresultat av finansiella transaktioner, samt post 8, Övriga rörelseintäkter, fördelar sig på geografiska marknader. Marknader som inte väsentligen skiljer sig åt får betraktas som en marknad. Vid bestämningen av till vilken marknad en intäkt skall hänföras skall hänsyn tas till hur verksamheten är organiserad.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 40.5.

4. Post 9, Allmänna administrationskostnader, skall delas upp i

   a) löner och arvoden,
   b) socialförsäkringsavgifter,
   c) pensionskostnader och
   d) övriga administrationskostnader

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 27.

5. Post 12, Kreditförluster netto, skall delas upp i nedskrivningar respektive återföringar av nedskrivningar.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 33. Regeln bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 21 §.

6. Nedskrivningar av betydelse av andelar i intresseföretag och i koncernföretag som ingår i resultaträkningens post 13, Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar, skall anges.

Återföringar av betydelse avseende andelar i intresseföretag och i koncernföretag som ingår i resultaträkningens post 14, Återföringar av nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar, skall anges.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 34.3.

7. Uppgift skall lämnas om kostnader, inklusive räntekostnader, avseende efterställda skulder.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 e.

Uppgifter om koncern- och intresseföretag

1. För var och en av tillgångar post 2, Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m., post 3, Utlåning till kreditinstitut, post 4, Utlåning till allmänheten, och post 5, Obligationer och andra räntebärande värdepapper, skall uppgift lämnas om de fordringar som avser koncernföretag och om de fordringar som avser intresseföretag.

För var och en av skulder post 1, Skulder till kreditinstitut och centralbanker, post 2, In- och upplåning från allmänheten, post 3, Emitterade värdepapper m.m., och post 7, Efterställda skulder, skall uppgift lämnas om de skulder som avser koncernföretag och om de skulder som avser intresseföretag.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 5. I enlighet med direktivet skall även fordringar som ingår i tillgångar post 2 redovisas. Detta kan inte bli aktuellt för de svenska verksamheterna, men kan undantagsvis tänkas förekomma i den utländska verksamheten. Regeln bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 22 § 1 och 2.

2. Uppgift om eventuella efterställda tillgångar avseende koncern- och intresseföretag skall lämnas för varje tillgångspost.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 6. Regeln bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 22 § 3.

Övriga upplysningar

1. Uppgift skall lämnas om summan av medel som förvaltas i eget namn men för tredje mans räkning för respektive post i balansräkningen.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 10.

2. Uppgift skall lämnas om förvaltnings- och förmedlingstjänster som företaget lämnat tredje man, under förutsättning att omfattningen av sådan verksamhet är av betydelse i förhållande till företagets samlade verksamhet.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 f.

3. Uppgift skall lämnas om det samlade värdet av tillgångar respektive skulder i utländsk valuta omräknat till den valuta som årsbokslutet upprättas i.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 g.

4. Ställda panter skall specificeras enligt följande fördelning;

   a) inteckningar i fast egendom, företagsinteckningar och andra inteckningar, varje slag för sig, och

b) andra ställda panter och därmed jämförliga säkerheter, varje slag för sig, med angivande av de belastade tillgångarnas värde enligt balansräkningen.

Kommentar:

Motsvarar upplysningsskyldigheten enligt balansräkningsschemat i 2 kap. 9 § förslaget till årsredovisningslag.

5. Ställda panter skall vidare specificeras enligt följande. För egna skulder ställda panter skall anges totalbelopp för varje skuldpost i balansräkningen. För övriga ställda panter skall anges totalbelopp för varje post utanför balansräkningen. För tredje mans förpliktelser ställda panter skall därvid anges särskilt.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 40.3 d.

6. Upplysning om arten och storleken av varje slag av ansvarsförbindelse och åtagande som är av betydelse i förhållande till företagets hela verksamhet skall ges.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivet, artiklarna 24-25.

7. Om företaget ställt säkerhet eller ingått annan ansvarsförbindelse till förmån för koncernföretag skall uppgift härom lämnas särskilt.

Kommentar:

Följer av artikel 40 i bankredovisningsdirektivet och artikel 14 i det fjärde bolagsdirektivet. Motsvarar även 2 kap. 42 § förslaget till årsredovisningslag.

8. Uppgift skall lämnas om icke förfallna terminsaffärer som föreligger på balansdagen. För varje slag av affärer skall anges om de till väsentlig del ingåtts för att möta svängningar i räntekurser, valutakurser och marknadspriser eller för handel.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 h.

9. Värdet av leasingaffärer fördelat på respektive balansräkningspost.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 c. Direktivet kräver att notupplysning lämnas om värdet av leasingaffärer för respektive balansräkningspost. Med värdet av leasingaffärer torde avses det bokförda värdet av leasingtillgångar. Enligt nuvarande regler redovisas all leasing som operationell leasing. Leasingtillgångar skulle därför, om nuvarande regler lämnas oförändrade, komma att redovisas endast under en post, nämligen post 10, Materiella tillgångar. I kommitténs lagförslag har denna post i balansräkningen delats upp på ett sätt som medför att det bokförda värdet av leasingtillgångar redovisas för sig (sammanslås posterna i balansräkningen skall uppgifterna lämnas i not). Förevarande upplysningskrav blir därför aktuellt först när finansiell leasing redovisas under andra rubriker än Materiella tillgångar.

10. En uppdelning av balansräkningens tillgångar post 13, Övriga tillgångar, respektive skulder post 4, Övriga skulder, samt resultaträkningens poster 8 och 11, Övriga rörelseintäkter och Övriga rörelsekostnader, samt poster 15 och 16, Extraordinära intäkter och kostnader, på huvudbelopp med förklaringar angående beloppens natur och storlek. Dessa uppgifter behöver endast lämnas om de är av betydelse för bedömningen av årsbokslutet.

Kommentar:

Följer av bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 d.

Ändringar av det fjärde bolagsdirektivets upplysningskrav

1. Vid tillämpningen av 2 kap. 43 § andra stycket första meningen förslaget till årsredovisningslag får upplysning avseende huvudsakliga lånevillkor, räntesatser samt under året återbetalda belopp utelämnas.

Kommentar:

Enligt bankredovisningsdirektivets artikel 40.7 behöver upplysning inte lämnas avseende huvudsakliga lånevillkor, räntesatser samt under året återbetalda belopp vid tillämpning av artikel 43.1.13 i det fjärde bolagsdirektivet. Kommittén gör den bedömningen att regeln är tvingande i den meningen att medlemsstaterna inte får kräva att kreditinstituten lämna ifrågavarande uppgifter. Regeln bör införas i ÅRKL, se 2 kap. 18 § 2.

2.10 Koncernredovisning

Artikel 42

1. Kreditinstitut skall upprätta sammanställd redovisning och sammanställd förvaltningsberättelse i enlighet med direktiv 83/349/EEG, i den mån annat ej föreskrivs i detta avsnitt.

2. I den mån en medlemsstat inte tillämpar artikel 5 i direktiv 83/349/EEG skall punkt 1 i denna artikel gälla också moderföretag som inte har annat ändamål än att förvärva innehav i dotterföretag och att förvalta sådana innehav och göra dem vinstbringande, såvitt dotterföretagen uteslutande eller huvudsakligen är kreditinstitut.

Direktivet

Artikel 42.1 anger att det sjunde bolagsdirektivet (om koncernredovisning) skall tillämpas för kreditinstitut med vissa avvikelser. Enligt artikel 42.2 skall finansiella holdingbolag upprätta koncernredovisning enligt bankredovisningsdirektivet om inte medlemsstaterna valt att utnyttja artikel 5 i det sjunde direktivet, vari anges att finansiella holdingbolag får undantas från skyldigheten att upprätta koncernredovisning.

Definitionen av finansiella holdingbolag finns i det fjärde bolagsdirektivet, artikel 5.

Kommitténs överväganden

Kommittén har, som framgår av betänkandets Del I, inte funnit anledning att föreslå att undantagregeln i det sjunde direktivets artikel 5 utnyttjas. Således blir artikel 42.2 i bankredovisningsdirektivet tillämplig. De finansiella holdingföretag som omfattas av artikel 42.2 skall därför upprätta koncernredovisning enligt redovisningsreglerna för kreditinstitut, se 1 kap. 1 § förslaget till ÅRKL.

Artikel 43

1. Direktiv 83/349/EEG skall tillämpas med de avvikelser som följer av artikel 1 i detta direktiv och punkt 2 i denna artikel.

2. a) Artiklarna 4, 6, 15 och 40 i direktiv 83/349/EEG skall inte gälla.

b) Medlemsstaterna får göra en tillämpning av artikel 7 i direktiv 83/349/EEG beroende av följande ytterligare villkor:

- *Moderföretaget skall ha avgivit en förklaring att det garanterar åtaganden som det undantagna företaget iklätt sig; i det senare företagets redovisning skall uppges att en sådan förklaring gjorts.*
- *Moderföretaget skall vara ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 2.1 a i detta direktiv.*

c) Uppgifter som avses i de två första strecksatserna i artikel 9.2 i direktiv 83/349/EEG, alltså

- summan av anläggningstillgångarna och

- nettoomsättningen,

skall ersättas av

- *summan av posterna 1, 3, 4, 6 och 7 i artikel 27 eller B.1, B.2, B.3, B.4 och B.7 i artikel 28 i detta direktiv.*

d) Om, till följd av bestämmelsen i artikel 13.3 c i direktiv 83/349/EEG, ett dotterföretag som är ett kreditinstitut inte omfattas av sammanställd redovisning, men aktierna eller andelarna i det företaget innehas temporärt som ett led i en finansiell stödaktion, syftande till en rekonstruktion eller räddning av företaget i fråga, skall detta företags årsbokslut fogas till den sammanställda redovisningen och kompletterande upplysningar om arten av och villkoren för den finansiella stödaktionen lämnas i en not.

e) En medlemsstat får tillämpa artikel 12 i direktiv 83/349/EEG också på två eller flera kreditinstitut som inte är anknutna så som sägs i artikel 1.1 eller 1.2 i det direktivet men som på annan grund än avtal eller bestämmelser i stiftelseurkund eller bolagsordning står under gemensam ledning.

f) Samtliga bestämmelser utom punkt 2 i artikel 14 i direktiv 83/349/EEG skall gälla, dock med följande avvikelse.

I fall då moderföretaget är ett kreditinstitut och ett eller flera dotterföretag som skall omfattas av sammanställd redovisning inte

är det, skall de senare företagen omfattas av sammanställd redovisning om deras verksamhet har direkt samband med bankverksamhet eller avser tjänster knutna till bankverksamhet, såsom leasing, factoring, förvaltning av värdepappersfonder datatjänster eller liknande.

g) I fråga om uppställning av sammanställd redovisning skall

- *artiklarna 3, 5-26 och 29-34 i detta direktiv gälla,*
- *hänvisningen i artikel 17 i direktiv 83/349/EEG till artikel 15.3 i direktiv 78/660/EEG avse tillgångar som anses som anläggningstillgångar enligt artikel 35 i detta direktiv.*

h) Artikel 34 i direktiv 83/349/EEG skall, med de avvikelser som följer av artiklarna 40 och 41 i detta direktiv, tillämpas beträffande innehållet i noter till den sammanställda redovisningen.

Direktivet

Enligt artikel 43.1 skall det sjunde bolagsdirektivet tillämpas för kreditinstitut med de avvikelser som anges i artiklarna 1 och 43.2. I artiklarna 43.2 c och 43.2 g justeras vissa hänvisningar som görs till det fjärde bolagsdirektivet.

Enligt artikel 43.2 a skall inte artiklarna 4, 6, 15 och 40 i det sjunde direktivet tillämpas. Artikel 4 begränsar direktivets tillämpningsområde till vissa bolagsformer. Artiklarna 6 och 15 anger vissa fall då undantag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning får medges. Artikel 40 slutligen innehåller övergångsbestämmelser fram till dess bankredovisningsdirektivet träder i kraft.

Enligt artikel 43.2 b får tillämpningen av artikel 7 i det sjunde bolagsdirektivet göras beroende av ytterligare villkor. Artikel 7 möjliggör för moderföretag som i sin tur har ett moderföretag i ett medlemsland att inte upprätta koncernredovisning.

Artikel 43.2 d behandlar de fall då ett dotterföretag som är ett kreditinstitut inte ingår i koncernredovisningen p. g. a. att innehavet är temporärt. Enligt det sjunde bolagsdirektivet, artikel 13.3 c, behöver dotterföretag inte innefattas i koncernredovisningen om det innehas uteslutande i avsikt att säljas vidare. Innehas ett kreditinstitut temporärt som ett led i en stödaktion skall enligt artikel 43.2 d dotterföretagets årsbokslut fogas till koncernredovisningen samt närmare upplysningar lämnas.

Enligt artikel 43.2 e får koncernredovisning krävas för två eller flera kreditinstitut som inte är anknutna genom ägande, jfr artiklarna 1.1 och 1.2 i det sjunde bolagsdirektivet, men som står under gemensam ledning. Den gemensamma ledningen behöver därvid inte utgå från avtal eller bestämmelse i företagens statuter. Bestämmelsen innebär en utvidgning i förhållande till det sjunde direktivets artikel 12. Enligt denna får medlemsstat kräva konsolidering såväl av företag som till följd av avtal eller bestämmelse i företagens statuter under gemensam ledning, som av företag med personalunion i förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.

Artikel 43.2 f behandlar de fall då dotterföretagets verksamhet skiljer sig från moderföretagets. Enligt artikel 16.3 i det sjunde bolagsdirektivet skall koncernredovisningen ge en rättvisande bild av tillgångar, skulder, ekonomisk ställning och resultat för de företag, betraktade som en helhet, som omfattas av koncernredovisningen. Enligt artikel 14 i det sjunde bolagsdirektivet skall företag undantas från koncernredovisningen om en konsolidering skulle medföra att koncernredovisningen inte uppfyllde kravet i artikel 16.3. Enligt artikel 43.2 f gäller inte detta undantag om verksamheten i dotterföretaget har direkt samband med bankverksamhet eller avser tjänster knutna till bankverksamhet.

Enligt artikel 43.2 h skall de avvikelser som föreskrivs i artiklarna 40 och 41 enligt bankredovisningsdirektivet beaktas vid tillämpningen av notupplysningskraven i artikel 34 i det sjunde bolagsdirektivet.

I Storbritannien gäller att sådant dotterföretag som inte är bank men vars verksamhet är en direkt förlängning ("extension") till eller stödjande åt bankverksamheten, inte får uteslutas p.g.a. att det bedriver från banken avvikande verksamhet. I ett uttalande (Interim statement) från Accounting Standards Board (ASB) i denna fråga framhålls att det skall finnas avgörande skäl för bedömningen att en konsolidering är oförenlig med kravet på rättvisande bild.

Dotterföretag kan även uteslutas från konsolidering om de innehas uteslutande i avsikt att säljas vidare. ASB:s nämnda uttalande innehåller en regel enligt vilken en köpare måste ha identifierats eller sökandet efter en sådan påbörjats, och det skall finnas rimlig anledning att räkna med att försäljningen avslutas inom ett år efter förvärvet. Regeln gäller emellertid inte när ett företag övertagits ofrivilligt, till exempel för att skydda en fordran.

Innehas en bank tillfälligt, som ett led i en stödaktion, skall dess årsredovisning - översatt till engelska - bifogas koncernredovisningen och ytterligare upplysningar lämnas. Emellertid behöver årsredovis-

ningen bifogas endast i det exemplar som inlämnas till registreringsmyndigheten.

Gällande rätt

Enligt Redovisningsrådets rekommendation RR 01:91, Koncernredovisning, bör i koncernredovisningen inte medtas dotterföretag som innehas endast tillfälligt, t. ex. dotterföretag som inkommit i koncernen genom förvärv av dess moderföretag men som är avsett att snarast försäljas. Motsvarande regel finns i Finansinspektionens föreskrifter (9 § FFFS 1993:29). Av föreskriften framgår även att företag som övertas för skyddande av fordran inte behöver konsolideras.

Kommitténs överväganden

Framförallt artiklarna 43.2 b-43.2 f föranleder ytterligare kommentarer.

Artikel 7 i det sjunde bolagsdirektivet innehåller den för medlemsstaterna tvingande bestämmelsen att undanta moderföretag från koncernredovisningskravet om företaget själv är ett dotterföretag, till åtminstone 90 procent ägt av ett företag i någon av EG:s medlemsstater. I artikel 11 öppnas en möjlighet att utöka kretsen till sådana företag vars moderföretag är hemmahörande inom EES-området. Bestämmelserna åtminstone försvårar extern analys av en utlandsägd grupp av kreditinstitut om moderföretaget hör hemma inom EES-området. Kommittén föreslår därför att möjligheterna i bankredovisningsdirektivets artikel 43.2 b utnyttjas. Således bör regler införas om att en förutsättning för undantag är dels att moderföretaget garanterar det undantagna företagets åtaganden och att detta redovisas i det garanterade företagets årsredovisning, dels att moderföretaget är ett kreditinstitut enligt bankredovisningsdirektivets artikel 2.1 a, se 3 kap. 4 § förslaget till ÅRKL.

Av samma anledning bör notupplysningar krävas enligt bestämmelsen i det sjunde direktivets artikel 9.2 när möjligheten till undantag från koncernredovisningskravet utnyttjas, se 3 kap. 4 § förslaget till ÅRKL. Bankredovisningsdirektivets artikel 43.2 c anger därvid att andra hänvisningar än de som ges i det sjunde direktivets artikel 9.2 skall vara tillämpliga.

Artikel 43.2 d behandlar frågan om konsolidering av temporära innehav. Varken gällande svensk rätt eller direktivet kräver konsolidering i sådana fall. Direktivet innebär att när fråga är om ett kreditinstitut som innehas temporärt som ett led i en finansiell stödaktion skall dess årsredovisning fogas till koncernredovisningen, om det inte har konsoliderats. Vissa ytterligare upplysningar skall dessutom

lämnas. Eftersom bestämmelsen är tvingande har den införts i förslaget till ÅRKL, se 3 kap. 2 § 1.

Artikel 43.2 e behandlar de fall då koncernredovisning kan krävas trots att de normala kriterierna för konsolidering inte föreligger. Enligt bankredovisningsdirektivets komplettering till det sjunde direktivet är det tillräckligt med gemensam ledning på annan grund än genom avtal eller bestämmelser i stiftelseurkund eller bolagsordning för att ett medlemsland skall kunna föreskriva att koncernredovisning skall upprättas. Denna möjlighet att utsträcka koncernredovisningsskyldigheten bör utnyttjas, se 1 kap. 4 § förslaget till ÅRKL.

Artikel 43.2 f begränsar kreditinstitutens möjligheter till undantag från konsolidering p.g.a. olikartad verksamhet och har införts i 3 kap. 2 § 2 förslaget till ÅRKL. Även när dotterföretaget inte är ett kreditinstitut skall de enligt bankredovisningsdirektivet tas med i koncernredovisningen om deras verksamhet har ett direkt samband med bankverksamhet eller avser tjänster knutna till sådan verksamhet. En fråga som uppkommer i detta sammanhang är huruvida företag som övertas för skyddande av fordran kan anses ha ett sådant direkt samband. I direktivets engelska version används inte kriteriet "direkt samband" utan ställningstagandet skall göras utifrån om dotterföretagets "activities are a direct extension of banking". Även om således direktivet torde medföra att en något vidare krets av företag skall tas med i koncernredovisningen än vad den svenska översättningen uttrycker, får direktivet sägas vara oklart i denna fråga. I den praktiska tillämpningen torde ställningstagandet få göras utifrån den verksamhet som det övertagna företaget bedriver. Vilka principer som bör vara vägledande vid denna bedömning torde kunna utvecklas närmare av auktoritativa organ. I enlighet med vad kommittén anfört i Del I, avsnitt 12.5, skall emellertid dotterföretag, som med hänsyn till att det bedriver avvikande verksamhet inte konsolideras med förvärvsmetoden, i stället redovisas med tillämpning av kapitalandelsmetoden. Att övertagna - liksom övriga - företag kan undantas från konsolidering om de innehas tillfälligt i avsikt att säljas vidare följer av artikel 13 i det sjunde bolagsdirektivet, se vidare Del I, avsnitt 12.5.

Artiklarna 43.2 a, 43.2 g och 43.2 h föranleder inte några särskilda lagstiftningsåtgärder.

2.11 Offentliggörande

Artikel 44

1. Ett kreditinstituts vederbörligen fastställda årsbokslut skall, jämte förvaltningsberättelse och berättelse avgiven av dem som är ansvariga för revision av räkenskaperna, offentliggöras enligt nationell lag i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG.

Genom nationell lagstiftning får dock bestämmas att förvaltningsberättelsen inte behöver offentliggöras enligt ovan. I så fall skall den hållas tillgänglig för allmänheten hos bolaget där detta har sitt säte i den ifrågavarande medlemsstaten. Det skall vara möjligt att på begäran kostnadsfritt få en kopia av hela berättelsen eller någon del av den. Priset på en sådan kopia får inte överstiga administrationskostnaden.

2. Punkt 1 skall också gälla i fråga om vederbörligen fastställd sammanställd redovisning, sammanställd förvaltningsberättelse och berättelse som avgivits av dem som är ansvariga för revision av sammanställd redovisning.

3. Dock skall ett kreditinstitut som upprättat årsbokslut eller sammanställd redovisning, om institutet inte är etablerat i någon sådan bolagsform som är angiven i artikel 1.1 i direktiv 78/660/EEG och inte har skyldighet enligt nationell lag att offentliggöra handlingar som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel och som föreskrivits i artikel 3 i direktiv 68/151/EEG, i vart fall hålla handlingarna tillgängliga för allmänheten där institutet har sitt säte eller, i avsaknad därav, där det har sin huvudsakliga verksamhet. Det skall vara möjligt att på begäran få kopior av handlingarna. Priset på sådana kopior får inte överstiga administrationskostnaden.

4. Ett kreditinstituts årsbokslut och sammanställda redovisning skall offentliggöras i varje medlemsstat där kreditinstitutet har filialer enligt definitionen i artikel 1 tredje strecksatsen i direktiv 77/780/EEG. Dessa medlemsstater får kräva att handlingarna offentliggörs på staternas respektive officiella språk.

5. Medlemsstaterna skall föreskriva lämpliga påföljder för underlåtenhet att följa bestämmelserna om offentliggörande i denna artikel.

Direktivet

Artiklarna 44.1 och 44.2 föreskriver att kreditinstituts årsbokslut och koncernredovisning skall offentliggöras i enlighet med bestämmelserna i nationell lag och i överensstämmelse med artikel 3 i det första bolagsdirektivet. Motsvarande bestämmelse finns även i det fjärde bolagsdirektivet. Förvaltningsberättelsen behöver inte offentliggöras men skall hållas tillgänglig där bolaget har sitt säte samt tillhandahållas mot administrationskostnaden.

Artikel 44.3 fastställer att samma skyldighet föreligger för institut som är etablerat i annan form än de bolagstyper som anges i artikel 1.1 i det fjärde direktivet och som enligt nationell lag inte behöver offentliggöra årsbokslut m.m.

Enligt artikel 44.4 skall årsbokslut och koncernredovisning offentliggöras i varje medlemsstat där kreditinstitutet har en filial. Dessa medlemsstater får kräva att handlingarna offentliggörs på staternas respektive officiella språk.

Gällande rätt

Aktiebolag skall enligt 11 kap. 3 § andra stycket ABL insända årsredovisning och revisionsberättelse till Patent- och registreringsverket (PRV). PRV har vissa möjligheter att förelägga om vite om denna regel inte efterlevs.

I 7 kap. 6 § första stycket 3 BRL föreskrivs skyldighet för banker att sända in årsredovisningshandlingar och revisionsberättelse till Finansinspektionen. För lokal föreningsbank gäller sådan skyldighet bara om Finansinspektionen begär det.

Hypoteksinstitut av viss minsta storlek har enligt 2 kap. 3 § lagen (1980:1103) om årsredovisning i vissa företag m.m. skyldighet att sända in årsredovisningshandlingar till PRV.

Kommitténs överväganden

Enligt gällande svenska regler behöver lokala föreningsbanker och hypoteksinstitut av mindre storlek inte sända in redovisningshandlingar till centralt register. Dessa bestämmelser kan behållas med stöd av artikel 44.3 vari anges att kreditinstitut som inte bedrivs i vissa angivna associationsformer och som enligt nationell lagstiftning inte behöver offentliggöra årsbokslut m.m. i vart fall skall hålla årsredovisningen tillgänglig där företaget har sitt säte. Det skall i detta fall vara möjligt att mot administrationskostnaden erhålla kopia av handlingarna.

Att årsbokslut och koncernredovisning för kreditinstitut som bedriver verksamhet genom filial på begäran skall offentliggöras på det lands språk där verksamheten bedrivs torde vara i överensstämmelse med praxis. De möjligheter till sanktioner, i de fall offentliggörande inte följer uppställda regler, som föreligger enligt gällande rätt torde inte behöva ändras med hänsyn till införandet av direktivet.

Det första bolagsdirektivet uppställer krav på att registreringsmyndigheten skall kungöra uppgift om att årsredovisning kommit in till myndigheten. En sådan bestämmelse har införts i förslaget till ÅRKL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag, se 4 kap. 1 § förslaget till ÅRKL.

2.12 Revision

Artikel 45

En medlemsstat behöver inte tillämpa artikel 2.1 b iii) i direktiv 84/253/EEG på allmänna sparbanker, om det vid tiden för detta direktivs ikraftträdande ankommer på ett särskilt organ för kontroll av sådana sparbanker att ombesörja lagstadgad revision av sådana företags handlingar, angivna i artikel 1.1 i det direktivet, och de ansvariga personerna uppfyller åtminstone vad som krävs enligt artiklarna 3-9 i direktiv 84/253/EEG.

Direktivet

Revisionsregeln i artikel 45 avser endast sparbanker. För sparbanker behöver inte artikel 2.1 b iii) i det åttonde bolagsdirektivet (revisorsdirektivet) tillämpas om det ankommer på särskilt organ att ombesörja revision. Artikel 2 i det åttonde bolagsdirektivet uppställer krav på de fysiska och juridiska personer som får utföra revision.

Kommitténs överväganden

Artikel 45 möjliggör, under förutsättning av att kontrollen säkerställs på visst annat sätt, undantagande för sparbanker från krav på att kvalificerad revisor skall utses. Anledning saknas att utnyttja denna möjlighet.

2.13 Slutbestämmelser

Artikel 46

Den kontaktkommitté som inrättats enligt artikel 52 i direktiv 78/660/EEG skall, i sammansättning för ändamålet, ha till uppgift även

a) att, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 169 och 170 i fördraget, underlätta en enhetlig tillämpning av detta direktiv genom regelbundet samråd, särskilt om praktiska problem i samband med tillämpningen,

b) att vid behov rekommendera kommissionen tillägg eller ändringar i detta direktiv.

Artikel 47

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 31 december 1990. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att bestämmelser som avses i punkt 1 skall tillämpas första gången på årsbokslut och sammanställd redovisning för det räkenskapsår som börjar den 1 januari 1993 eller under år 1993.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 48

Fem år efter den dag som avses i artikel 47.2 skall rådet, på förslag från kommissionen, se över och vid behov ändra dels bestämmelser i detta direktiv som ger medlemsstaterna valmöjlighet, dels artikel 2.1 samt artiklarna 27, 28 och 41, med beaktande av de erfarenheter som vunnits vid tillämpning av direktivet och av syftet att åstadkomma större genomsynlighet och samordning av bestämmelser som omfattas av direktivet.

Artikel 49

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Kommitténs överväganden

Vad beträffar genomförandetiden för bankredovisningsdirektivet i svensk lagstiftning gäller vad som överenskommits i EES-avtalet, nämligen den 1 januari 1995. Slutbestämmelserna föranleder i sig inte någon ny lagstiftning i Sverige.

3 Försäkringsredovisnings-direktivet

3.1 Bakgrund och syfte

Ingressen till försäkringsredovisningsdirektivet har i huvudsak följande lydelse:

I den utsträckning som krävs och i syfte att skapa likvärdiga regler inom gemenskapen föreskrivs i artikel 54.3 g i Romfördraget samordning av de åtgärder som till skydd för såväl delägares som tredje mans intressen krävs i medlemsstaterna av bolag såsom de definieras i artikel 58 andra stycket i fördraget.

Det fjärde bolagsdirektivet om årsbokslut i vissa typer av bolag behöver i avvaktan på fortsatt samordning inte tillämpas för försäkringsföretag. Med hänsyn till dessa företags stora betydelse i gemenskapen kan en sådan samordning inte uppskjutas längre efter genomförandet av det fjärde bolagsdirektivet.

Vad som i det sjunde bolagsdirektivet om sammanställd redovisning sägs om undantag för försäkringsföretag gäller endast till dess att föreliggande direktiv skall börja tillämpas. Detta direktiv måste därför även innehålla särskilda bestämmelser om sammanställd redovisning för försäkringsföretag.

En sådan samordning är också mycket angelägen eftersom försäkringsföretag bedriver verksamhet över gränserna. För borgenärer, gäldenärer, delägare, försäkringstagare och deras rådgivare samt för allmänheten är det av största betydelse att jämförbarheten förbättras såvitt gäller dessa företags årsredovisning och sammanställda redovisning.

I medlemsstaterna råder konkurrens mellan försäkringsföretag med olika juridisk form. Företag som driver direkt försäkringsrörelse driver vanligtvis även återförsäkringsrörelse och konkurrerar därigenom med företag som är specialiserade på återförsäkring. Det är därför lämpligt att inte begränsa en samordning till sådana företagsformer för vilka det fjärde direktivet gäller, utan utsträcka tillämpningsområdet till de företag som omfattas av rådets direktiv 73/239/EEG om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och

driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring och rådets direktiv 79/267/EEG om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva direkt livförsäkringsrörelse och därutöver till vissa företag som inte omfattas av dessa direktiv samt företag som är återförsäkringsföretag.

Även om det, med hänsyn till vad som särskilt kännetecknar försäkringsföretag, framstår som ändamålsenligt att utforma ett separat direktiv om årsredovisning och sammanställd redovisning för sådana företag, fordrar detta inte nödvändigtvis skapandet av ett annorlunda regelverk jämfört med de fjärde och sjunde direktiven. Ett separat direktiv av sådan innebörd skulle vara varken lämpligt eller förenligt med de principer som samordningen av bolagsrätten bygger på, då försäkringsföretagen med den viktiga plats de intar för gemenskapens ekonomi inte kan undantas från ett regelverk avsett för företag i allmänhet. Av detta skäl har hänsyn tagits endast till vad som är utmärkande för försäkringsföretagen, och således innehåller detta direktiv endast avvikelser från bestämmelserna i de fjärde och sjunde bolagsdirektiven.

De olika medlemsstaterna uppvisar stora skillnader i fråga om uppställningen av och innehållet i försäkringsföretagens balansräkningar. I detta direktiv måste därför föreskrivas att alla försäkringsföretag i gemenskapen skall tillämpa samma uppställningsform och samma benämning av posterna i balansräkningarna. För att årsredovisning och sammanställda redovisningar skall kunna jämföras måste ett antal grundläggande frågor avgöras, som rör upplysning i balansräkningen om vissa transaktioner. För bättre jämförbarhet måste också exakt anges vad de olika posterna i balansräkningen avser. Det kan vara värdefullt att göra skillnad mellan försäkringsgivares och återförsäkrares åtaganden genom att på tillgångssidan redovisa som en tillgång återförsäkrarens andel av de tekniska avsättningarna.

Uppställningen av resultaträkningen måste också bestämmas och vissa poster i den definieras. Med hänsyn till försäkringsnäringens särskilda beskaffenhet kan det vara till nytta att orealiserade vinster och förluster redovisas i resultaträkningen.

Jämförbarheten av uppgifter i balansräkningen och resultaträkningen beror också av till vilka värden tillgångar och skulder tas upp i balansräkningen. För att riktigt förstå den ekonomiska ställningen hos ett försäkringsföretag måste redovisningen innehålla uppgift om såväl dagsvärdet av placeringar som deras värde beräknat efter inköps- eller tillverkningskostnad. Det obligatoriska kravet att, åtminstone i not till räkenskaperna, ange placeringars dagsvärde införs dock uteslutande för att åstadkomma jämförbarhet och klarhet och är inte avsett att föranleda ändringar i den skattemässiga behandlingen av försäkrings-

företagen.

Livförsäkringsavsättningar får beräknas enligt försäkringsmatematiska metoder som normalt används på marknaden eller godtas av tillsynsmyndigheterna. Metoderna får tillämpas av aktuarie eller annan expert i enlighet med de villkor som kan ha fastställts i nationell lag och med beaktande av de försäkringsmatematiska principer som erkänts vid nuvarande och senare samordning av de grundläggande reglerna för en betryggande och ekonomisk kontroll av direkt livförsäkringsrörelse.

För sundhet och klarhet bör vid beräkningen av avsättningar för oreglerade skador å ena sidan alla icke öppet redovisade diskonteringar eller nedsättningar förbjudas och å andra sidan exakta villkor definieras för vilka öppet redovisade diskonteringar och nedsättningar som är tillåtna.

Med hänsyn till försäkringsföretagens särskilda karaktär är vissa förändringar nödvändiga beträffande noterna till årsredovisning och sammanställd redovisning.

I överensstämmelse med syftet att reglerna skall avse alla försäkringsföretag som omfattas av direktiven 73/239/EEG och 79/267/EEG, se ovan, liksom vissa andra försäkringsföretag, föreskrivs inte sådana undantag för små och medelstora försäkringsföretag som görs i det fjärde bolagsdirektivet, dock bör inte sådana små ömsesidiga institut som faller utanför räckvidden för de två nyss nämnda direktiven omfattas av förevarande direktiv. Av samma skäl har till medlemsstaterna inte utsträckts möjligheten enligt det sjunde direktivet att undanta moderföretag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning då de i gruppen ingående företagen sammantagna inte överstiger en viss storlek.

Direktivets bestämmelser gäller också sammanställda redovisningar som upprättas av moderföretag som är finansiella holdingbolag när dotterföretagen uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag.

För behandlingen av problem som uppkommer i samband med detta direktiv, särskilt såvitt gäller dess tillämpning, krävs att företrädare för medlemsstaterna och kommissionen samarbetar i en kontaktkommitté. För att en ökning av antalet kommittéer skall undvikas bör sådant samarbete äga rum i den kommitté som avses i artikel 52 i det fjärde direktivet. Dock måste kommittén, då problem som rör försäkringsföretag behandlas, ha en för ändamålet lämplig sammansättning.

3.2 Förhållande till EG:s fjärde och sjunde bolagsdirektiv

Artikel 1

1. Artiklarna 2, 3, 4.1, 4.3, 4.4 och 4.5, artiklarna 6, 7, 13, 14, 15.3 och 15.4, artiklarna 16-21, 29-35, 37-42, 43.1 punkterna 1-7, och 9-13, artikel 45.1, artiklarna 46, 48-50 och 51.1 samt artiklarna 54, 56-59 och 61 i direktiv 78/660/EEG skall gälla i fråga om företag som avses i artikel 2 nedan, om annat inte föreskrivs i detta direktiv.

2. När det i direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG hänvisas till artiklarna 9 och 10 (balansräkning) respektive 23-26 (resultaträkning) i direktiv 78/660/EEG, skall hänvisningarna anses gälla artikel 6 (balansräkning) respektive 34 (resultaträkning) i detta direktiv.

3. Hänvisningar i direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG till artiklarna 31-42 i direktiv 78/660/EEG skall anses gälla med beaktande av artiklarna 45-62 i detta direktiv.

4. När de nyss nämnda bestämmelserna i direktiv 78/660/EEG hänvisar till poster i balansräkningen som inte har någon motsvarighet i detta direktiv, skall hänvisningarna anses gälla sådana i artikel 6 i detta direktiv angivna poster där motsvarande tillgångar och skulder finns upptagna.

I artikel 1 anges vilka bestämmelser i de fjärde och sjunde bolagsdirektiven som är tillämpliga på de företag som omfattas av försäkringsredovisningsdirektivet.

De fjärde och sjunde bolagsdirektiven är med något undantag infört i samtliga EG:s medlemsstater sedan år 1991. I förslaget till ÅRFL har hänvisning gjorts till förslaget till årsredovisningslag där de fjärde och sjunde bolagsdirektiven föreslås genomföras.

3.3 Direktivets tillämpningsområde

Artikel 2

1. Föreskrifterna om samordning i detta direktiv skall gälla de bolag och andra företag, som avses i fördragets artikel 58 andra stycket, och som är:

a) företag som avses i artikel 1 i direktiv 73/239/EEG, med undantag av de ömsesidiga institut för vilka direktivet enligt dess artikel 3

inte gäller, men med tillägg av de organisationer som avses i artikel 4 a, b, c och e utom i de fall verksamheten inte helt eller huvudsakligen utgörs av försäkringsrörelse,

b) företag som avses i artikel 1 i direktiv 79/267/EEG, men med undantag för sådana organisationer och ömsesidiga institut som avses i artikel 2.2 och 2.3 samt 3 i det direktivet, eller

c) företag som driver återförsäkringsrörelse.

Sådana företag skall i detta direktiv betecknas försäkringsföretag.

2. Medel i sådan pensionsfond som avses i artikel 1.2 c och d i direktiv 79/267/EEG som ett försäkringsföretag förvaltar i eget namn men för tredje mans räkning skall redovisas i balansräkningen, om företaget har rätt att förfoga över tillgångarna. Summan av sådana tillgångar och skulder skall redovisas särskilt eller i noter till respektive tillgångs- och skuldposter. Dock får medlemsstaterna medge att sådana medel tas upp som poster utanför balansräkningen, förutsatt att särskilda regler gäller, enligt vilka medlen kan avskiljas från de tillgångar som står till förfogande för utskiftning i händelse av likvidation av försäkringsföretag (eller liknande förfaranden).

Tillgångar som förvärvats i tredje mans namn och för dennes räkning får inte tas upp i balansräkningen.

Direktivet

Enligt artikel 2.1 a skall direktivet tillämpas på de företag som anges i artikel 1 i det första skadeförsäkringsdirektivet (73/239/EEG). Undantagna är vissa ömsesidiga institut enligt artikel 3 i nämnda direktiv. Dessa är bl.a. vissa mindre ömsesidiga skadeförsäkringsbolag samt ömsesidiga skadeförsäkringsbolag som har full återförsäkring för sina åtaganden i ett annat ömsesidigt bolag (s.k. fronting). Vidare undantas enligt artikel 4 i det första skadeförsäkringsdirektivet vissa namngivna utländska institut såvida inte deras verksamhet helt eller delvis utgörs av försäkringsrörelse.

Enligt artikel 2.1 b skall direktivet vidare tillämpas på de företag som avses i artikel 1 i det första livförsäkringsdirektivet (79/267/EEG). Undantagna är enligt nämnda direktivs artiklar 2.2, 2.3 och 3 dels sådana försäkringsgivare som meddelar dödsfallsförsäkring, livsfallsförsäkring eller försäkring mot förlust (helt eller delvis) av arbete, men endast till anställda i vissa företag eller grupper av företag eller till personer tillhörande en eller flera yrkessektorer, dels s.k. begravningskassor, dels vissa mindre ömsesidiga livförsäkringsbolag.

I artikel 2.1 c anges att direktivet även skall vara tillämpligt på företag som driver återförsäkringsrörelse.

Samtliga i artikel 2.1 angivna företag benämns försäkringsföretag.

Artikel 2.2 skiljer mellan medel i pensionsfonder som ett försäkringsföretag förvaltar i eget namn men för tredje mans räkning och sådana tillgångar som förvärvats i tredje mans namn och för hans räkning. I det första fallet skall, under förutsättning att företaget har rätt att förfoga över tillgångarna, dessa tas upp i balansräkningen. Om förvaltade medel kan särskiljas vid en eventuell likvidation av försäkringsföretaget får nationell lagstiftning dock föreskriva att dessa medel tas upp utanför balansräkningen. Summan av medel som förvärvats i försäkringsföretagets namn men för tredje mans räkning skall redovisas särskilt eller i not till respektive balanspost. I det andra fallet som anges i artikel 2.2 får tillgångarna inte tas upp i balansräkningen.

Gällande rätt

De grundläggande reglerna för redovisnings- och värderingsfrågor finns i bokföringslagen /1976:125/ (BFL). För de företagstyper som omfattas av försäkringsredovisningsdirektivet, dvs. försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag, gäller dessutom försäkringsrörelselagen /1982:713/ (FRL) och försäkringsrörelseförordningen (1982:790).

Enligt 11 kap. 1 § FRL får Finansinspektionen utfärda närmare föreskrifter om försäkringsbolagens löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning och, om särskilda skäl föreligger, meddela föreskrifter som avviker från BFL. Finansinspektionen har utfärdat kompletterande redovisningsföreskrifter för försäkringsbolagen (f.n. FFFS 1991:20) samt för försäkringsbolag som meddelar livförsäkring med anknytning till värdepappersfonder (f.n. FFFS 1991:19) Vidare har föreskrivits skyldighet för livförsäkringsbolag att lämna upplysningar om fastigheter i årsredovisningen (FFFS 1992:30). Ett allmänt råd har utfärdats om skadeförsäkringsbolagens redovisning av skador för lånegarantier inom kreditförsäkring i årsbokslut och årsredovisning (FFFS 1992:5). Finansinspektionen har även i form av föreskrifter utfärdat en normalplan för skadeförsäkringsbolag för beräkning och redovisning av försäkringstekniska skulder samt för redovisning av säkerhetsreserv (FFFS 1992:8).

Kommitténs överväganden

Kommittén föreslår att försäkringsredovisningsdirektivet genomförs i svensk lagstiftning i form av en särskild lag om årsredovisning i

försäkringsföretag (ÅRFL). Direktivet är i första hand tillämpligt på försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag enligt FRL. Kommitténs förslag innebär därför att 11 kap. FRL upphävs och ersätts av ÅRFL. Enligt kommitténs mening kan det ifrågasättas om inte den föreslagna lagen även bör göras tillämplig på understödsföreningar enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar. Kommittén har emellertid stannat för att i denna första etapp av arbetet lämna sådana föreningar utanför förslaget. Eftersom lagens tillämpningsområde senare kan komma att utsträckas på antytt sätt, har kommittén ändå valt att i 1 kap. 1 § i den föreslagna lagen använda begreppet försäkringsföretag som gemensam benämning på de företag som skall tillämpa den.

De bestämmelser som erfordras för att uppfylla direktivets krav i artikel 2.2 bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen. Artikel 2.2 föranleder därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 3

De bestämmelser i detta direktiv som avser livförsäkring skall i tillämpliga delar gälla också för försäkringsföretag som meddelar enbart sjukförsäkring och som gör detta uteslutande eller huvudsakligen i enlighet med livförsäkringstekniska principer.

Medlemsstaterna får tillämpa första stycket på sjukförsäkring som meddelats av blandade företag enligt livförsäkringstekniska principer då denna verksamhet är betydande.

Direktivet

I första stycket anges att företag som meddelar sjukförsäkring enligt livförsäkringstekniska principer, s.k. lång sjukförsäkring, skall - i tillämpliga delar - omfattas av direktivets bestämmelser om livförsäkring.

Av andra stycket följer att medlemsstaterna får kräva att första stycket tillämpas på s.k. lång sjukförsäkring i blandade företag då den beskrivna sjukförsäkringsverksamheten är betydande.

Gällande rätt

Enligt 1 kap. 5 § FRL tillämpas livförsäkringsregler för s.k. lång sjukförsäkring. De behöver dock inte tillämpas för sådana personförsäkringar som har meddelats för en tid av längst fem år, s.k. kort sjukförsäkring. Kort sjukförsäkring kan bedrivas enligt bestämmelserna för antingen liv- eller skadeförsäkring.

Kommitténs överväganden

Gällande rätt överensstämmer med direktivets regler varför artikeln inte föranleder någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 4

Detta direktiv skall tillämpas på den sammanslutning av försäkringsgivare som benämns Lloyd's med beaktande av de särskilda regler som ställts upp i bilagan med hänsyn till Lloyd's speciella natur och struktur.

Direktivet

Av artikeln framgår att särskilda regler gäller för Lloyd's. Den i artikeln nämnda bilagan har utelämnats i betänkandet.

Kommitténs överväganden

Artikeln saknar intresse från svensk lagstiftningssynpunkt.

3.4 Sammanslagning av poster

Artikel 5

En sammanslagning av poster enligt de villkor som föreskrivs i artikel 4.3 a eller b i direktiv 78/660/EEG skall för försäkringsföretag begränsas

- *såvitt avser balansräkningen, till poster som föregås av arabiska siffror, med undantag för poster som avser tekniska avsättningar, och*
- *såvitt avser resultaträkningen, till poster som föregås av liten bokstav, med undantag för poster under I.1 och I.4 och II.1, II.5 och II.6.*

Sammanslagning skall tillåtas endast i enlighet med de bestämmelser som medlemsstaterna antagit.

Direktivet

Av artikeln framgår att bestämmelserna i artiklarna 4.3 a och 4.3 b i det fjärde bolagsdirektivet, se Del I, avsnitt 9.6.1 och 9.7.1, som gör det möjligt att tillåta eller kräva att vissa poster i balans- och resultaträkningarna sammanslås med vissa ytterligare begränsningar, skall tillämpas. För balansräkningen är grundprincipen att poster som

föregås av arabiska siffror får sammanslås. Villkoren för en sådan sammanslagning enligt det fjärde direktivet är att posterna har ett obetydligt värde eller att en sammanslagning främjar överskådligheten, förutsatt i det senare fallet att de sammanslagna posterna specificeras i not.

Genom bestämmelserna i artikel 5 undantas från möjligheten till sammanslagning de poster i balansräkningen som avser tekniska avsättningar (enligt svensk rätt försäkringstekniska skulder). I de fall återförsäkringsbeloppen redovisas som en tillgång med stöd av artikel 24, undantas även de poster som i balansräkningen redovisas under Återförsäkringsbelopp från möjligheten till sammanslagning. De poster som kvarstår är på tillgångssidan posterna under C.II. Placeringar i koncernföretag och intresseföretag, C.III. Andra finansiella placeringar och E.I. Fordringar som uppstått i direktförsäkringsverksamhet samt på skuldsidan posterna under E. Avsättningar för andra risker och kostnader.

För resultaträkningen är grundprincipen att poster som föregås av en eller två små bokstäver får sammanslås med undantag för posterna I 1 och II 1 Premieintäkter, netto efter avgiven återförsäkring, I 4 och II 5 Uppkommna krav på försäkringsersättningar, netto efter avgiven återförsäkring samt II 6 Förändring i övriga tekniska avsättningar, netto efter avgiven återförsäkring, vilka inte tas upp under andra rubriker. Det som kvarstår är posterna under I 7 och II 8 Driftskostnadsnetto, II 2 och III 3 Intäkter och vinster på placeringar samt II 9 och III 5 Kostnader för och förluster på placeringar.

Gällande rätt

I 18 och 19 §§ BFL anges de uppställningsformer för balans- och resultaträkningarna som skall tillämpas med de avvikelser som betingas av rörelsens art och omfattning. Av Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1991:19-20 framgår vilka uppställningsformer för balans- och resultaträkningar som skall användas av försäkringsföretagen. Av dessa föreskrifter framgår att likartade poster får redovisas under gemensam beteckning. Specifikationer till resultat- och balansräkningarna kan, om inte annat anges, ske direkt i resultat- eller balansräkningen eller i not till dessa.

Av 11 kap. 10 § FRL framgår att i balansräkningen skall som särskilda poster tas upp försäkringstekniska skulder och återförsäkrares andel i försäkringstekniska skulder, jfr vad som sägs i artikel 5 beträffande inskränkningen av möjligheten till sammanslagning av poster i balans- och resultaträkningarna. Av ovan nämnda föreskrifter framgår vidare att posten Försäkringstekniska skulder skall specifice-

ras och att resultaträkningsposterna Premieintäkt/Premieinkomst och Försäkringsersättningar skall redovisas som särskilda poster. Dessa krav stämmer i stort sett överens med försäkringsredovisningsdirektivet.

Kommitténs överväganden

I artikel 5 anges de förutsättningar som gäller beträffande möjligheten att sammanslå vissa poster i balans- och resultaträkningarna. Bestämmelsen att poster i balansräkningen som föregås av arabiska siffror, undantaget vad som i kommitténs förslag till balansräkning benämns Försäkringstekniska avsättningar och Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar, föreslås bli införd i ÅRFL, se 2 kap. 3 och 4 §§. Den uppställningsform avseende resultaträkningen som intagits i 2 kap. 7 § förslaget till ÅRFL innehåller endast de poster som enligt direktivet inte får sammanslås. I lagförslaget har därför inte intagits någon bestämmelse som möjliggör att poster i resultaträkningen sammanslås. De ytterligare bestämmelser som kan bli erforderliga för att uppfylla direktivets krav på uppställningsformernas innehåll bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

3.5 Balansräkningen

3.5.1 Uppställningsform för balansräkningen

Artikel 6

Medlemsstaterna skall föreskriva följande form för uppställning av balansräkningar:

Tillgångar

A. Tecknat ej inbetalt kapital

med särskilt angivande av infordrat kapital (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att infordrat kapital skall redovisas på skuldsidan, i vilket fall kapital som infordrats men ännu inte inbetalts skall tas upp som en tillgång, antingen under A eller under E.IV).

B. Immateriella tillgångar

angivna under posterna B och C.I, i artikel 9 i direktiv 78/660/EEG, med särskilt angivande av

- *kostnader för bolagsbildning, så som de definierats i nationell lag, i den utsträckning de enligt nationell lag får redovisas som tillgångar (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att de skall uppges i noter),*
- *goodwill, till den del den förvärvats mot vederlag (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att den skall uppges i noter).*

C. Placeringar

I. Mark och byggnader

med särskilt angivande av mark och byggnader som används av ett försäkringsföretag för den egna verksamheten (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att uppgift skall lämnas i noter).

II. Placeringar i anknutna företag och ägarintressen:

1. Aktier och andelar i anknutna företag.

2. Obligationer och andra skuldförbindelser emitterade av, och fordringar hos, anknutna företag.

3. Ägarintresssen.

4. Obligationer och andra skuldförbindelser emitterade av, och fordringar hos, företag i vilka försäkringsföretaget har ett ägarintresse.

III. Andra finansiella placeringar

1. Aktier och andra värdepapper med rörlig avkastning och andelar i värdepappersfonder.

2. Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning.

3. Andelar i gemensamma investeringar.

4. Lån med säkerhet i fast egendom.

5. Annan utlåning.

6. Insättningar hos kreditinstitut.

7. Övriga.

IV. Depositioner hos företag som avgivit affär.

D. Placeringar för de livförsäkringstagares räkning som själva bär placeringsrisken

E. Fordringar

(Fordringar hos

- anknutna företag, och

- företag i vilka försäkringsföretaget har ett ägarintresse skall redovisas särskilt, som delposter till posterna I, II och III).

I. Fordringar som uppstått i direktförsäkringsverksamhet hos

1. försäkringstagare,

2. försäkringsförmedlare.

II. Fordringar som uppstått i återförsäkringsverksamhet.

III. Andra fordringar.

IV. Tecknat och infordrat ej inbetalt kapital (såvida det inte i nationell lag föreskrivs att kapital som infordrats men inte inbetalts skall redovisas som en tillgång under A).

F. Andra tillgångar

I. Materiella tillgångar och varulager som angetts under C.II och D.I i artikel 9 i direktiv 78/660/EEG, utom mark och byggnader, byggnader under uppförande och erlagd handpenning avseende mark och byggnader.

II. Kassa och bank.

III. Egna aktier eller andelar (med uppgift om deras nominella värde eller, i avsaknad därav, deras bokförda parivärde), i den utsträckning det i nationell lag medges att de redovisas i balansräkningen.

IV. Övriga.

G. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

I. Upplupen ränta och hyra.

II. Förutbetalda anskaffningskostnader (med särredovisning av vad som hänför sig till skadeförsäkrings- respektive livförsäkringsrörelse).

III. Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.

H. Förlust under räkenskapsåret

(såvida det inte i nationell lag föreskrivs att den skall redovisas under Skulder och eget kapital, post A.VI).

Skulder och eget kapital

A. Eget kapital

I. Tecknat kapital eller motsvarande medel

(såvida det inte i nationell lag föreskrivs att infordrat kapital skall redovisas under denna post. Tecknat kapital och inbetalt kapital skall i så fall redovisas var för sig).

II. Överkurs vid emission.

III. Uppskrivningsfond

IV. Kapitalreserver.

V. Balanserad vinst eller förlust.

VI. Vinst eller förlust under räkenskapsåret
(såvida det inte i nationell lag föreskrivs att den skall redovisas under Tillgångar, post H, eller under Skulder och eget kapital, post I).

B. Efterställda skulder

C. Tekniska avsättningar

1. Avsättning för ej intjänade premier:

a) bruttobelopp

b) återförsäkringsbelopp (-)

2. Livförsäkringsavsättning:

a) bruttobelopp

b) återförsäkringsbelopp (-)

3. Avsättning för oreglerade skador:

a) bruttobelopp

b) återförsäkringsbelopp (-)

4. Avsättning för återbäring och rabatter (om dessa inte redovisas

under 2):

a) bruttobelopp

b) återförsäkringsbelopp (-)

5. Utjämningsavsättning

6. Övriga tekniska avsättningar

a) bruttobelopp

b) återförsäkringsbelopp (-)

D. Tekniska avsättningar för livförsäkringsavtal där försäkringstagaren bär placeringsrisken:

a) bruttobelopp

b) återförsäkringsbelopp (-)

E. Avsättningar för andra risker och kostnader

1. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

2. Avsättningar för skatter.

3. Övriga avsättningar.

F. Depositioner mottagna från återförsäkrare

G. Skulder
(Skulder till:

- anknutna företag, och

- företag i vilka försäkringsföretaget har ett ägarintresse skall redovisas särskilt, som delposter.)

I. Skulder som uppstått i direktförsäkringsverksamhet.

II. Skulder som uppstått i återförsäkringsverksamhet.

III. Obligationslån med särskilt angivande av konvertibla lån.

IV. Skulder till kreditinstitut.

V. Övriga skulder, inbegripet skatt och sociala avgifter

H. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

I. Vinst under räkenskapsåret

(såvida det inte i nationell lag föreskrivs att den skall redovisas under Skulder och eget kapital, post A VI).

Direktivet

Artikel 6 är tvingande och anger hur balansräkningen skall ställas upp i ett försäkringsföretag. En mer detaljerad underindelning av posterna är tillåten enligt artikel 4.1 i det fjärde bolagsdirektivet förutsatt att uppställningsformen följs. Nya poster får tillkomma om deras innehåll inte täcks av befintliga poster. Balansräkningen särskiljer inte generellt mellan liv- och skadeförsäkringsrörelser när båda slagen av verksamhet bedrivs i samma företag eller av företag inom samma koncern. Vidare saknar försäkringsredovisningsdirektivet en uppdelning på anläggnings- och omsättningstillgångar.

Mellanhavanden med koncernföretag och intresseföretag ingår under ett flertal poster i balansräkningen. Under posten C.II. anges placeringar i form av både aktier och andelar i, obligationer utfärdade av eller lån till koncernföretag och intresseföretag. Vidare skall fordringar som redovisas under E. samt skulder som redovisas under G. och som avser koncern- och intresseföretag specificeras. Det krävs dock ingen särredovisning av depåer och medel på konto i kreditinstitut som är koncern- eller intresseföretag. Skyldigheten att lämna information om återförsäkringsförbindelser med koncern- och intresseföretag är begränsad.

Enligt direktivets uppställningsform skall den del av posten C.I. Mark och byggnader som används för den egna verksamheten anges särskilt i balansräkningen eller i not. Vidare skall posten G.II. Förutbetalda anskaffningskostnader särredovisas avseende vad som hänför sig till skadeförsäkrings- respektive livförsäkringsrörelse.

Gällande rätt

Nedan följer en redogörelse för gällande rätt för varje post som anges i direktivets uppställningsform.

Tillgångar

Enligt 11 kap. 4 och 7 §§ FRL skall tillgångarna delas upp i omsättningstillgångar och anläggningstillgångar. Omsättningstillgångar delas i sin tur upp i finansiella tillgångar respektive placeringstillgångar enligt Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1991:19-20. Det balansräkningsschema som föreskrivs av Finansinspektionen börjar med de mest likvida (kortfristiga) tillgångarna.

I förarbetena till 11 kap. 4 § FRL anförs att det på grund av försäkringsbranschens särart inte har ansetts lämpligt att direkt föra över BFL:s indelning av tillgångar i anläggnings- och omsättningstillgångar till FRL (prop. 1981/82:180 sid. 246). Inte heller har det där ansetts lämpligt att tillämpa BFL:s värderingsregler i oförändrat skick. I stället anges i 11 kap 4 § FRL vilka tillgångar i försäkringsbolag som är anläggningstillgångar. Dessa skall värderas enligt BFL:s regler för värdering av anläggningstillgångar.

A. Tecknat ej inbetalt kapital

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) skall fordringar på ej fullgjorda inbetalningar på tecknat aktie- eller garantikapital i förekommande fall redovisas separat i balansräkningen och där placeras efter anläggningstillgångar.

B. Immateriella tillgångar

Enligt 11 kap. 6 § första stycket FRL gäller inte bestämmelserna i 17 § BFL vilket innebär att försäkringsföretag inte får ta upp goodwill, organisationskostnader, kapitalrabatter, direkta emissionsutgifter m.m. som tillgång. I koncernredovisningen får dock koncerngoodwill balanseras enligt 11 kap. 13 § första stycket FRL. Avskrivning skall årligen ske med skäligt belopp, dock minst tio procent.

C. Placeringar

Posten Placeringar motsvaras i dag av posten Placeringstillgångar, som utgör omsättningstillgångar, samt posterna Kontorsfastigheter (som huvudsakligen avses för rörelsen), Aktier och andelar i dotterföretag samt Andra aktier och andelar, som enligt 11 kap. 4 § FRL utgör anläggningstillgångar.

C.I. Mark och byggnader

Motsvarande post benämns i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) Fastigheter om de utgör placeringstillgångar och Kontorsfastigheter om de används i den egna verksamheten och således klassificeras som anläggningstillgång.

C.II. Placeringar i anknutna företag och ägarintressen

Enligt 11 kap. 4 § FRL skall aktier och andelar i dotterföretag samt andra aktier och andelar som innehas som ett led i organisationen av

bolagets försäkringsrörelse (dvs. i regel koncernföretag och intresseföretag) upptas som separata poster under anläggningstillgångar. Då fastigheter anskaffats i form av aktier i ett fastighetsföretag som är dotterföretag, är således dessa aktier anläggningstillgångar i moderföretagets balansräkning. I koncernredovisningen redovisas dock fastigheterna som placeringstillgångar och därmed som omsättningstillgångar. Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) benämns posterna Aktier och andelar i koncernföretag och Andra aktier och andelar. Båda dessa poster skall specificeras i not. För varje innehav skall anges företagets namn, antal aktier eller andelar samt nominellt och bokfört värde.

Enligt Bokföringsnämndens uttalande 88:5, Specifikation av aktier och andelar, bör aktier i intresseföretag tas upp som en särskild post i balansräkningen och specificeras på samma sätt som aktier i dotterföretag. Med intresseföretag avses i detta sammanhang ett företag som inte är dotterföretag men i vilket innehavet är av sådan omfattning att ägarbolagets röstetal uppgår till minst 20 procent, jfr förslaget till årsredovisningslag 1 kap. 4 § och Del I avsnitt 8.3.

C.III. Andra finansiella placeringar

Uppdelningen av posten Andra finansiella placeringar skiljer sig mellan försäkringsredovisningsdirektivet och nuvarande föreskrifter från Finansinspektionen (FFFS 1991:19-20). Utöver posterna Aktier och andelar samt Fastigheter redovisas i dag posterna Penningmarknadslån, Obligationer och förlagsbevis, Konverteringslån, Kommunlån, inteckningslån och andra värdehandlingar samt Livförsäkringslån som separata poster under posten Placeringstillgångar. Se vidare under artiklarna 9-13.

C.IV. Depositioner hos företag som avgivit affär

Se under artikel 14.

D. Placeringar för de livförsäkringstagares räkning som själva bär placeringsrisken

Se under artikel 15.

E. Fordringar

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) skall fordringar tas upp under posten Övriga finansiella tillgångar med specificering av väsentliga poster. Försäkringsredovisningsdirektivet skiljer, till skillnad från förevarande föreskrifter, mellan fordringar

som uppstått i direktförsäkringsverksamhet, sådana som uppstått i återförsäkringsverksamhet, andra fordringar samt tecknat och infordrat ej inbetalt kapital om detta inte redovisats som tillgång under A.

F. Andra tillgångar

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) redovisas motsvarande post både under Finansiella tillgångar och Anläggningstillgångar.

F.I. Materiella tillgångar och varulager som angetts under C.II och D.I. i artikel 9 i det fjärde bolagsdirektivet, utom mark och byggnader, byggnader under uppförande och erlagd handpenning avseende mark och byggnader.

Posten C.II. Materiella anläggningstillgångar förutom byggnader och mark i det fjärde bolagsdirektivet överensstämmer med 11 kap. 4 § 1 FRL enligt vilket lagrum maskiner, inventarier och dylikt skall redovisas särskilt som anläggningstillgångar. Däremot förekommer inte posten varulager i nu gällande uppställningsform för balansräkningen.

F.II. Kassa och bank

I Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) benämns posten Kassa och banktillgodohavanden och redovisas som första post i balansräkningen under finansiella tillgångar.

F.III. Egna aktier eller andelar

Enligt 11 kap. 9 § andra stycket FRL skall försäkringsbolag som innehar egna aktier ta upp dessa som tillgång utan värde med angivande av det nominella beloppet. Denna post skall enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) placeras efter anläggningstillgångar.

F.IV. Övriga

Se under artikel 16.

G. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Dylika kostnader och intäkter skall enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) redovisas som Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader och särredovisas under rubriken Finansiella tillgångar. Posten behöver inte specificeras.

G.I. Upplupen ränta och hyra

Se under artikel 17.

G.II. Förutbetalda anskaffningskostnader

Se under artikel 18.

G.III. Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Motsvarande post saknas i nu gällande uppställningsform för balansräkningen. Dessa kostnader och intäkter ingår i stället i posten Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader, se ovan.

H. Förlust under räkenskapsåret

Se under posten A.VI. på passivsidan.

Skulder och eget kapital

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) indelas posterna på passivsidan i rubrikerna Finansiella skulder, Försäkringstekniska skulder, Obeskattade reserver, Reserver (gäller försäkringsbolag som meddelar fondanknuten livförsäkring), Återbäringsmedel (gäller livförsäkringsbolag och försäkringsbolag som meddelar fondanknuten livförsäkring), Garantikapital och Eget kapital.

A. Eget kapital

Försäkringsredovisningsdirektivet saknar en uppdelning av eget kapital i bundet och fritt eget kapital. Enligt 11 kap. 10 § FRL skall skadeförsäkringsbolag göra denna uppdelning. I livförsäkringsbolag redovisas aktiekapitalet under bundet eget kapital. Årsvinsten i ett livförsäkringsföretag skall enligt 12 kap. 5 § FRL sättas av till en återbäringsfond som redovisas mellan obeskattade reserver och garantikapital/eget kapital i balansräkningen. Enligt 12 kap. 2 § FRL får vinstutdelning inte ske i livförsäkringsbolag.

A.I. Tecknat kapital eller motsvarande medel

Se under artikel 19.

A.II. Överkurs vid emission

Enligt 12 kap. 9 § FRL skall överkurs i samband med aktieteckning i ett skadeförsäkringsföretag tillföras reservfonden. En sådan överkurs skall betraktas som en kapitalinsättning, som inte får återbetalas i form

av vinstutdelning. Överkurs kan förekomma såväl vid bolagets bildande som vid nyemission. Nedsättning av fonden får efter beslut av bolagsstämman ske för att täcka förluster som inte kan täckas av fritt eget kapital. Bestämmelserna i 12 kap. 9 § FRL gäller endast skadeförsäkringsbolag och enligt 11 § lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder även för livförsäkringsbolag som meddelar fondanknuten livförsäkring. Av 12 kap. 5 § FRL följer att livförsäkringsbolag inte kan göra avsättning till reservfond.

A.III. Uppskrivningsfond

Uppskrivningsfond kan endast bildas i skadeförsäkringsbolag enligt 11 kap. 5 § andra stycket 3 FRL. Uppskrivningsfonden utgör bundet eget kapital. En uppskrivning i ett livförsäkringsbolag kan enligt 11 kap. 5 § andra stycket 4 FRL endast användas till ökning av försäkringstekniska skulder eller ökning av återbäringsfonden.

A.IV. Kapitalreserver

Se under artikel 20.

A.V. Balanserad vinst eller förlust

I Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) benämns motsvarande post Balanserat resultat och redovisas under Fritt eget kapital. Denna post förekommer inte i livförsäkringsbolag, se vidare under artikel 22.

A.VI. Vinst eller förlust under räkenskapsåret

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) skall årets resultat, oavsett om det är vinst eller förlust, redovisas på balansräkningens passivsida. Beträffande skadeförsäkringsbolag och försäkringsbolag som meddelar fondanknuten livförsäkring ingår resultatet i eget kapital och beträffande livförsäkringsbolag i återbäringsmedel. I förvaltningsberättelsen eller i not skall redogörelse lämnas för bolagsstämmans beslut om dispositionen av bolagets resultat enligt fastställd balansräkning för närmast föregående räkenskapsår.

B. Efterställda skulder

Se under artikel 21.

C. Tekniska avsättningar

Se under artikel 23.

C.1. Avsättning för ej intjänade premier

Se under artikel 25.

C.2. Livförsäkringsavsättning

Se under artikel 27.

C.3. Avsättning för oreglerade skador

Se under artikel 28.

C.4. Avsättning för återbäring och rabatter

Se under artikel 29.

C.5. Utjämningsavsättning

Se under artikel 30.

C.6. Övriga tekniska avsättningar

Se under artikel 26.

D. Tekniska avsättningar för livförsäkringsavtal där försäkringstagaren bär placeringsrisken

Se under artikel 31.

E. Avsättningar för andra risker och kostnader

Rubriken saknar motsvarighet i nuvarande balansräkningsschema.

E.1. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Posten Avsatt till pensioner skall enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) redovisas som en separat post under rubriken Finansiella skulder. I posten ingår avsättningar enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelser m.m. Såsom ansvarsförbindelser skall upptas kapitalvärdet av bolagets pensionsåtaganden som ej upptagits bland skulderna eller täckts av pensionsförsäkring eller pensionsstiftelses förmögenhet.

E.2. Avsättningar för skatter

Posten saknar motsvarighet i nuvarande balansräkningsschema och är avsedd främst för latenta skatter i de fall latent skatt faktiskt kostnadsförs, jfr Del 1, avsnitt 9.4. Sådan avsättning görs i dag på koncernnivå enligt Redovisningsrådets rekommendation RR 01:91, Koncernredovisning.

E.3. Övriga avsättningar

Rubriken saknar motsvarighet i nuvarande balansräkningsschema.

F. Depositioner mottagna från återförsäkrare

Se under artikel 32.

G. Skulder

Nuvarande uppdelning av skulder i balansräkningen enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) avviker från försäkringsredovisningsdirektivet. Posten G. Skulder torde motsvaras av posterna Skulder till koncernföretag, Inteckningslån i egna fastigheter och Övriga finansiella skulder vilka skall specificeras om delposter av väsentlig storlek förekommer. Enligt föreskriften behöver endast skulder till koncernföretag specificeras och inte, som enligt artikeln, skulder till koncernföretag och intresseföretag.

H. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Motsvarande post redovisas enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) som en separat post under rubriken Finansiella skulder.

I. Vinst under räkenskapsåret

Se under A.VI.

Kommitténs överväganden

Artikel 6 är tvingande och har införts i förslaget till ÅRFL, dock ej med samtliga underrubriker. De ytterligare åtgärder i normgivningshänseende som kan anses erforderliga för att till fullo uppfylla direktivets krav på innehållet i balansräkningen bör enligt kommitténs mening lämpligen vidtas i form av föreskrifter från Finansinspektionen. De avvikelser i förhållande till direktivets rubriksättning som gjorts är främst av redaktionell art och har företagits i syfte att anpassa

schemat till i Sverige vedertagna begrepp.

På aktivsidan föreslås posten Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar införas, se under artikel 24. På passivsidan föreslås att posten Medel till framtida förfogande införs, se vidare under artikel 22. Avsättning för ej intjänade premier avseende livförsäkringar ingår enligt kommitténs förslag i posten Livförsäkringsavsättning med stöd av artikel 25.

Vidare har posten Obeskattade reserver tillkommit. Kommittén har i Del I redovisat sina principiella överväganden avseende redovisning av obeskattade reserver och bokslutsdispositioner, se avsnitt 9.5.3. Nuvarande säkerhetsreserv vilken i dag redovisas som en obeskattad reserv i skadeförsäkringsföretag, föreslås även fortsättningsvis redovisas som sådan reserv. Se vidare under artikel 30.

Artikel 7

Artikel 14 i direktiv 78/660/EEG skall inte tillämpas på åtaganden som sammanhänger med försäkringsverksamhet.

Direktivet

Kravet i artikel 14 i det fjärde bolagsdirektivet på redovisning av ansvarsförbindelser, i den mån de inte redovisas som skulder, är något modifierat genom denna artikel. I förevarande artikel undantas nämligen åtaganden som sammanhänger med försäkringsverksamhet.

Gällande rätt

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) skall ställda panter och ansvarsförbindelser redovisas inom linjen. Under ställda panter skall anges dels det nominella värdet av pantbrev i bolagets egna fastigheter med specifikation på koncernföretags panträtt respektive andras panträtt, dels värdet enligt balansräkningens tillgångssida av övriga ställda panter med specifikation på för försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar, för koncernföretags räkning pantsatta tillgångar samt för andras räkning pantsatta tillgångar. Med registerförda tillgångar avses tillgångar som enligt 7 kap. 10 a § FRL registrerats i det register ett försäkringsbolag skall föra och som vid varje tidpunkt skall utvisa de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder.

Posten Ansvarsförbindelser skall enligt Finansinspektionens nämnda föreskrifter specificeras på borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser respektive kapitalvärdet av bolagets pensionsåtaganden som ej upptagits bland skulderna eller täckts av pensionsförsäkring

eller pensionsstiftelses förmögenhet.

Ansvarsförbindelser till förmån för koncernföretag skall redovisas särskilt.

Kommitténs överväganden

Kommittén har valt att föreslå att samma uppdelning av ställda panter och ansvarsförbindelser som görs i 2 kap. 9 § i förslaget till årsredovisningslag även görs i förevarande förslag till ÅRFL, se 2 kap. 5 §. Bestämmelsen om att ansvarsförbindelser inte skall omfatta förpliktelser som uppkommit till följd av försäkringsavtal torde överensstämma med nuvarande god redovisningssed. Artikeln är emellertid tvingande och har därför intagits i 2 kap. 6 § i förslaget till ÅRFL.

3.5.2 Bestämmelser om tillgångar

Artikel 8

Artikel 15.3 i direktiv 78/660/EEG skall tillämpas endast på tillgångsposter B och C.I och C.II enligt definitionen i artikel 6 i detta direktiv. Alla förändringar avseende dessa poster skall redovisas på grundval av balansvärdet vid räkenskapsårets början.

Direktivet

I artikel 15.1 i det fjärde bolagsdirektivet föreskrivs att tillgångarna skall delas upp i omsättnings- respektive anläggningstillgångar beroende på syftet med innehavet. Med anläggningstillgångar avses i artikel 15.2 i samma direktiv sådana tillgångar som är avsedda att stadigvarande brukas i företagets verksamhet. I artikel 15.3 a föreskrivs vidare att förändringar i anläggningstillgångarnas olika poster skall redovisas i balansräkningen eller i not. Med utgångspunkt i anskaffningsvärdet skall upplysning lämnas om alla inköp, försäljningar, överföringar, värdejusteringar, korrigeringar etc., se vidare Del I, avsnitt 10.7.2. Nämnda artikel skall för försäkringsföretag endast tillämpas på posterna B. Immateriella tillgångar, C.I. Mark och byggnader och C.II. Placeringar i koncernföretag och intresseföretag.

Gällande rätt

Kraven i artikel 15.3 a i det fjärde bolagsdirektivet har delvis sin motsvarighet i Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1991:19-20 vari

anges att för varje som anläggningstillgång upptagen post skall anges anskaffningsvärdet samt ackumulerade av- och nedskrivningar. Om uppskrivning skett under året skall uppskrivningsbeloppet och dess användning anges. Kvarstående oavskrivet belopp av uppskrivningar skall anges.

Kommitténs överväganden

Bestämmelserna i artikel 15.3 i det fjärde bolagsdirektivet är införda i 2 kap. 19 § i förslaget till ÅRFL i form av en hänvisning till vissa bestämmelser i förslaget till årsredovisningslag och modifieras sedan i 2 kap. 20 § i förslaget till att gälla endast de poster som avses i direktivet. Det annorlunda uttryckssättet i artikel 8 (... på grundval av balansvärdet vid räkenskapsårets början.) torde uppfyllas av bestämmelsen i förslaget till årsredovisningslag vartill hänvisning gjorts.

Artikel 9

Tillgångar: Post C.III 2

Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning

1. Denna post skall omfatta överlåtbara obligationer och andra värdepapper med fast avkastning som emitterats av kreditinstitut, av andra företag eller av offentliga organ, såvida de inte omfattas av post C.II 2 eller C.II 4.

2. Värdepapper som löper med en ränta som varierar i enlighet med vissa givna faktorer, såsom räntan på interbankmarknaden eller på euromarknaden, skall också anses som obligationer och andra värdepapper med fast avkastning.

Direktivet

I posten C.III. 2 Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning skall inte ingå de värdepapper som är utgivna av koncern- och intresseföretag utan dessa redovisas under C.II. 2 eller C.II. 4. Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning omfattar, som framgår av avsnitt 1.1, även värdepapper som löper med en ränta som varierar med vissa givna faktorer.

Gällande rätt

Enligt Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1991:19-20 krävs ingen särredovisning av värdepapper emitterade av koncern- eller intresseföretag. De tillgångar som ingår i posten Obligationer och förlagsbevis

utgör placeringstillgångar och skall specificeras i not enligt följande:

* Skattkammarväxlar
* Statsskuldförbindelser
* Obligationer utgivna i svenska kronor
* Obligationer utgivna i utländsk valuta
* Förlagsbevis utgivna i svenska kronor
* Förlagsbevis utgivna i utländsk valuta.

Kommitténs överväganden

Vad som omfattas av direktivets post, vilken enligt kommitténs förslag bör benämnas Obligationer och andra räntebärande värdepapper, överensstämmer med gällande rätt med undantag för att räntebärande värdepapper utgivna av koncern- och intresseföretag enligt direktivet måste redovisas separat. De ytterligare bestämmelser som kan anses erforderliga till följd av innehållet i artikel 9 bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 10

Tillgångar: Post C.III 3

Andelar i gemensamma investeringar

Denna post skall omfatta andelar som ett företag har i investeringar som är gemensamma för flera företag eller pensionsfonder, och där ett av dessa företag eller en av dessa pensionsfonder har anförtrotts förvaltningen.

Direktivet

Andelar i gemensamma investeringar förekommer då pensionsfonder förvaltas i speciella s.k. samförsäkringspooler, där det ledande företaget administrerar kapitalförvaltningen, medan samförsäkrarna deltar i den finansiella och försäkringsmässiga risken.

Gällande rätt

Någon exakt motsvarighet torde inte finnas i Sverige i dag.

Kommitténs överväganden

Posten har i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL benämnts Andelar i investeringspooler men påkallar i övrigt enligt kommitténs mening inte någon lagstiftningsåtgärd. De bestämmelser som kan anses erforderliga

till följd av innehållet i artikel 10 bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 11

Tillgångar: Post C.III 4 och C.III 5

Lån med säkerhet i fast egendom och annan utlåning

Lån till försäkringstagare där försäkringsbrevet utgör den huvudsakliga säkerheten skall redovisas under "Annan utlåning" och det sammanlagda beloppet skall anges i noter. Lån med säkerhet i fast egendom skall redovisas som sådana också när försäkringsavtalet utgör ytterligare säkerhet. Om sammanlagda beloppet av "Annan utlåning" som inte har försäkringsavtal som säkerhet är betydande, skall fördelningen av lånen anges i en not.

Direktivet

I artikeln definieras vad som avses med lån med säkerhet i fast egendom och annan utlåning. Livförsäkringslån, dvs. lån med säkerhet i en livförsäkring, hör i första hand hemma under posten Annan utlåning, men skall hänföras till posten Lån med säkerhet i fast egendom om försäkringsavtalet endast utgör kompletterande säkerhet. Livförsäkringslånens del av annan utlåning skall specificeras i not. Om annan utlåning till en betydande del består av andra lån än livförsäkringslån skall en specificering av lånen göras i not.

Gällande rätt

Posterna Livförsäkringslån respektive Kommunlån, inteckningslån och andra värdehandlingar redovisas som separata poster under rubriken Placeringstillgångar liksom posterna Penningmarknadslån och Konverteringslån.

Kommitténs överväganden

Posterna har inkluderats i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL och benämnts Lån med säkerhet i fast egendom och Övriga lån. Att väsentliga delposter skall specificeras framgår av förslaget till årsredovisningslag vartill 2 kap. 3 § i förslaget till ÅRFL hänvisar. De ytterligare bestämmelser som kan anses erforderliga för att uppfylla direktivets krav i artikel 11 bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 12

Tillgångar: Post C.III 6

Insättningar hos kreditinstitut

Denna post skall omfatta insatta belopp som är beroende av uppsägning. Insättningar utan sådan begränsning skall tas upp under F.II även om de är räntebärande.

Direktivet

I artikeln definieras vad som är insättningar hos kreditinstitut och som skall redovisas under rubriken Andra finansiella placeringar. Dessa skall särskiljas från kassa och bank eftersom de inte kan lyftas utan uppsägning.

Gällande rätt

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) behöver inte någon särredovisning av tidsbegränsade insättningar ske utan dessa inkluderas i posten Kassa och banktillgodohavanden.

Kommitténs överväganden

Posten har inkluderats i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. De ytterligare bestämmelser som kan anses erforderliga för att uppfylla direktivets krav i artikel 12 bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen. Artikeln påkallar därmed inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 13

Tillgångar: Post C.III 7

Övriga

Denna post skall omfatta de placeringar som inte omfattas av posterna C.III 1-C.III 6. När sådana placeringar uppgår till betydande belopp, skall de tas upp i noter till bokslutet.

Direktivet

I artikeln anges att i posten Övriga skall ingå alla de placeringar som inte ingår i övriga delposter under C. Placeringar, med krav på specificering i not om posten uppgår till betydande belopp.

Gällande rätt

I nu gällande balansräkningsschema benämns motsvarande post Övriga finansiella tillgångar. Poster av väsentlig storlek skall specificeras.

Kommitténs överväganden

Posten har inkluderats i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL och benämnts Övriga finansiella placeringar. Specificering av posten omfattas av bestämmelsen i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 3 §, genom hänvisning till förslaget till årsredovisningslag vari föreskrivs att en delpost skall anges när den är av betydelse för den rättvisande bilden.

Artikel 14

Tillgångar: Post C.IV

Depositioner hos företag som avgivit affär

I balansräkningen för ett företag som mottar återförsäkring skall denna post omfatta fordringar på de företag som har avgivit affär och motsvara de garantibelopp som deponerats hos dessa avgivande företag eller hos tredje man eller som innehållits av dessa företag.

Dessa fordringar får inte läggas samman med andra fordringar som återförsäkraren kan ha på den som avgivit affär och inte heller avräknas mot återförsäkrarens skulder till det företag som avger affär.

Värdepapper som deponerats hos den som avgivit affär eller hos tredje man och där äganderätten bibehålls av det företag som mottagit återförsäkring skall upptas som placering under lämplig rubrik i den senares bokslut.

Direktivet

I artikeln definieras fordringar svarande mot depositioner (depåer) av garantibelopp hos företag som avgivit affär, s.k. cedenter, eller hos tredje man. Sådana tillgångar förekommer hos försäkringsföretag som mottar återförsäkring, men de får inte slås samman med andra fordringar på cedenter eller avräknas mot skulder till cedenter. Depå ställs vanligen i form av kontantdepå eller värdepappersdepå, vanligen obligationer.

Säkerheter som deponerats hos cedenter eller tredje part och som förblir återförsäkrarens egendom skall dock redovisas under någon av de övriga posterna under placeringstillgångar.

Gällande rätt

Enligt god redovisningssed ingår motsvarande post i dag under Övriga finansiella tillgångar.

Kommitténs överväganden

Posten har intagits i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL och benämnts Depåer hos företag som avgivit affär. De bestämmelser som är erforderliga till följd av vad som anges i artikel 14 bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen. Artikeln påkallar därmed inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 15

Tillgångar: Post D

Placeringar för de livförsäkringstagares räkning som själva bär placeringsrisken

Vad gäller livförsäkring skall denna post omfatta å ena sidan placeringar vilkas värde används för att bestämma värdet av eller avkastningen på försäkringar kopplade till en fond för gemensamma placeringar, och å andra sidan placeringar som tjänar som täckning för indexreglerade förpliktelser. Posten skall också omfatta placeringar som innehas för medlemmarna av en tontins räkning och som är avsedda att fördelas mellan dem.

Direktivet

I artikeln anges vad som skall hänföras till posten Placeringar för de livförsäkringstagares räkning som själva bär placeringsrisken. Posten skall enligt direktivet innehålla såväl fondanknutna försäkringar[1] (s.k. Unit Linked) som tillgångar som svarar mot indexanknutna utfästelser. Det framgår av artikel 23 i det tredje livdirektivet att man i det senare fallet syftar på aktieindex och att sådana åtaganden bör motsvaras av direkt indexanknutna tillgångar eller till en portfölj som så väl som möjligt avspeglar utvecklingen i det valda aktieindexet.

Även s.k. tontiner inkluderas här. En tontin består av en grupp försäkrade personer som bildar ett slutet ömsesidigt försäkringsbestånd, där de som lever vid försäkringstidens slut delar på det förräntade värdet av inbetalda belopp.

[1] Enligt lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder.

Gällande rätt

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19) hänförs till motsvarande post (Andelar i försäkringspremiefonder för försäkringstagarnas räkning) endast fondanknuten försäkring dvs. Unit Linked-försäkringar, där de tillgångar vars värde svarar mot försäkringstekniska skulder skall redovisas som andelar i försäkringspremiefonder.

Posten skall på balansräkningens tillgångssida tas upp till fondandelarnas verkliga värde (inlösenpris).

Vidare skall posten specificeras direkt i balansräkningen, i not eller i bilaga till balansräkningen. För varje försäkringspremiefond, vari bolaget innehar andelar skall anges fondens namn, antal andelar, verkligt värde och skattemässigt anskaffningsvärde (det värde andelarna anskaffats för från försäkringspremiefonden).

Kommitténs överväganden

Posten har inkluderats i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. De bestämmelser som är erforderliga till följd av vad som anges i artikel 15 bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen. Artikeln påkallar därmed inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 16

Tillgångar: Post F.IV

Övriga

Denna post skall omfatta de tillgångar som inte hänförs till posterna F.I-F.III. Om sådana tillgångar är betydande, skall de anges i noter.

Direktivet

Artikeln definierar posten Övriga som en restpost. Om sådana övriga tillgångar är väsentliga skall de anges i not.

Gällande rätt

Motsvarigheten till denna post finns inte i nu gällande föreskrifter från Finansinspektionen.

Kommitténs överväganden

Posten har benämnts Övriga tillgångar och inkluderats i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. Kravet på notupplysning om posten är väsentlig ingår i förslaget till ÅRFL, jfr vad som sägs under artikel 13. De

bestämmelser i övrigt som kan anses erforderliga till följd av vad som anges i artikel 16 bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen. Artikeln påkallar därmed inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 17

Tillgångar: Post G.I

Upplupen ränta och hyra

Denna post skall omfatta sådan ränta och hyra som på balansdagen är intjänad men som ännu inte har erhållits.

Direktivet

Artikeln definierar upplupen ränta och hyra som är intjänad men ännu ej erhållen.

Gällande rätt

Någon specificering av upplupen ränta och hyra sker inte i dag utan dessa ingår enligt Finansinspektionens föreskrifter (1991:19-20) i posten Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader.

Kommitténs överväganden

Posten har benämnts Upplupna ränte- och hyresintäkter och intagits i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. De bestämmelser som kan anses erforderliga till följd av vad som anges i artikel 17 bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen. Artikeln påkallar därmed inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 18

Tillgångar: Post G.II

Förutbetalda anskaffningskostnader

1. Kostnaderna för förvärv av försäkringsavtal skall återföras i enlighet med artikel 18 i direktiv 78/660/EEG i den mån sådant återförande inte är förbjudet i medlemsstaterna.

2. Medlemsstaterna får emellertid tillåta att anskaffningskostnader i skadeförsäkringsrörelse dras av från ej intjänade premier och i livförsäkringsrörelse från livförsäkringsavsättningarna i enlighet med en försäkringsmatematisk metod. När sådan metod används, måste de

belopp som dras av från avsättningarna anges i noter.

Direktivet

Anskaffningskostnader behandlas i artiklarna 18, 40, 54 och 59 i försäkringsredovisningsdirektivet.

Artikel 18 anger att anskaffningskostnader skall betraktas som förutbetalda kostnader enligt artikel 18 i det fjärde bolagsdirektivet i den mån detta inte är förbjudet i medlemsstaterna. Enligt artikel 18 i det fjärde bolagsdirektivet skall bokförda utgifter som utgör kostnader för efterföljande år redovisas under rubriken Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Det framgår inte om medlemsstaterna endast har alternativen att förbjuda eller kräva en aktivering av anskaffningskostnader. Enligt kommitténs mening torde så vara fallet. För denna tolkning av artikel 18 talar det förhållandet att, enligt vad som inhämtats avseende det pågående arbetet i Storbritannien med genomförandet av försäkringsredovisningsdirektivet, det mesta tyder på att det där kommer att införas krav på aktivering av anskaffningskostnader men att företagen själva får välja om de vill ta upp anskaffningskostnaderna som en tillgång eller som en avdragspost på skuldsidan med upplysning i not.

I artikel 18 anges inte hur periodisering skall ske utan detta får antas följa vedertagna periodiseringsregler. Medlemsstaterna får medge att anskaffningskostnader dras av från tekniska avsättningar (dvs. vad som i Sverige i dag benämns Försäkringstekniska skulder) men dessa skall då anges i en not.

Enligt artikel 40 omfattar anskaffningskostnaderna kostnader som uppkommit för att sluta försäkringsavtal. De skall täcka såväl direkta kostnader såsom anskaffningsprovisioner och kostnader för att upprätta avtal och ta in dessa i portföljen, som indirekta kostnader såsom annonskostnader eller förvaltningskostnader vid handläggning av anbud och utfärdande av försäkringsbrev.

I artikel 54 anges hur beräkningen av förutbetalda anskaffningskostnader skall ske. Vid skadeförsäkring skall de beräknas på samma sätt som vid beräkning av posten Avsättning för ej intjänade premier. Vid livförsäkring får förutbetalda anskaffningskostnader beräknas enligt försäkringsmatematiska grunder på sätt som framgår av artikel 59.

Enligt artikel 59 skall livförsäkringsavsättningen i princip beräknas särskilt för varje avtal. Medlemsstaterna får dock medge att statistiska eller försäkringsmatematiska metoder används om de kan antas ge samma resultat som individuell beräkning. En sammanfattning av viktiga antaganden skall lämnas i not. Beräkningen skall göras årligen av en specialist på området och på grundval av erkända försäkrings-

matematiska metoder.

Det är normalt inom individuell livförsäkring att anskaffningskostnader är betydande och att de betalas ut i anslutning till försäkringens tecknande. Inom skadeförsäkring är initialkostnaderna däremot jämförelsevis mindre.

Anskaffningskostnader kan delas upp i interna och externa respektive direkta och indirekta. Fördelningen mellan interna och externa respektive direkta och indirekta anskaffningskostnader varierar från företag till företag beroende på dess organisation och storlek.

Gällande rätt

Enligt 11 kap. 6 § första stycket FRL, jfrt med 17 § BFL, får inte försäkringsbolag aktivera utgifter för teknisk hjälp, forsknings- och utvecklingsarbete, provdrift, marknadsundersökningar m.m. Orsaken till detta är enligt förarbetena till FRL att hänsynen till soliditetsprincipen kräver särskild försiktighet vid värderingen av försäkringsbolagens tillgångar. En aktivering av organisationsutgifter har inte ansetts förenlig med denna försiktighetsprincip.

Den nu rådande restriktiva synen på möjligheterna att aktivera anskaffningskostnader torde grundas på en analogivis tolkning av det i föregående stycke nämnda förbudet att aktivera tillgångar enligt 17 § BFL. För skade- och livförsäkringsbolag medger Finansinspektionens normalplan (FFFS 1992:8) samt bolagens stadfästa premiereservgrunder periodisering av vissa anskaffningskostnader genom avdrag från premiereserverna. Storleken på avdraget begränsas av att premiereserverna inte får understiga åtagandet till försäkringstagarna. För försäkringsföretag som meddelar fondanknuten livförsäkring (s.k. Unit Linked) innebär de nuvarande reglernas utformning att anskaffningskostnader inte kan aktiveras.

Inom branschen används i dag olika metoder för fördelning av anskaffningskostnaderna över tiden. Använda metoder regleras i respektive livförsäkringsföretags premiereservgrunder och finns inte reglerat vare sig i lag eller i föreskrift från Finansinspektionen. Belastningen av initiala kostnader på den enskilda försäkringen kan vara starkt koncentrerad till början av försäkringstiden, varefter det sker en avtrappning av kostnadsuttaget under en tid av mellan fem och tio år.

Finansinspektionens normalplan för skadeförsäkringsbolag innehåller bestämmelser för beräkning av premiereserv i de fall grunder eller särskild plan inte har fastställts. Föreskriften anger att vid beräkning av premiereserven med hjälp av ej intjänad andel av premien för löpande försäkringar, "pro rata temporis", skall avdrag göras för för-

säljningskostnader och initiala förvaltningskostnader. Förutsättningen är dock att premiereserven utgör ett tillräckligt belopp för den återstående löptiden, annars måste den förstärkas med ett s.k. nivåtillägg.

Ovan nämnda aktivering av anskaffningskostnader sker på skuldsidan genom en reducering av premiereserven.

Kommitténs överväganden

Enligt gällande rätt medges viss aktivering av anskaffningskostnader som framför allt i ett livförsäkringföretag kan vara av stor omfattning. Även internationellt är det vanligt med aktivering av anskaffningskostnader. Det för försäkringsbranschen specifika skyddsintresset bör ej heller motivera att de grundläggande redovisningsprinciperna för årsbokslut och årsredovisning frångås.

Enligt kommitténs mening bör sådana direkta och indirekta anskaffningskostnader som erfordrats för faktiskt erhållna försäkringsavtal aktiveras. Härför talar såväl förbättrad möjlighet till analys av det enskilda företaget som intresset av internationell jämförbarhet. Detta synsätt bör vara vägledande inom såväl skadeförsäkring som livförsäkring och fondanknuten livförsäkring. Samtidigt är kommittén medveten om att skyddsintresset kan ställa krav på såväl tydliga detaljanvisningar som anpassning av solvenskraven. Krav på avsättning till säkerhetsreserven i den mån anskaffningskostnader aktiveras kan även övervägas. Sådana närmare regler bör enligt kommitténs mening lämpligen utformas av Finansinspektionen. För att underlätta bedömningsmöjligheterna bör emellertid all aktivering av anskaffningskostnader göras i form av en tillgångspost och inte som i dag genom avdrag från försäkringstekniska skulder.

Att anskaffningskostnader, såväl direkta som indirekta, som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal skall tas upp som tillgång om de är av väsentligt värde för den bedrivna rörelsen under kommande år är infört i 2 kap. 14 § i förslaget till ÅRFL. I den mån artiklarna 18 och 40 föranleder ytterligare åtgärder i normgivningshänseende bör dessa kunna företas i form av föreskrifter från Finansinspektionen. Artiklarna 54 och 59, i vad gäller omfattning och beräkningen av anskaffningskostnader, påkallar därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Vid aktivering av anskaffningskostnader skall bl.a. företaget förutsättas fortsätta sin verksamhet (going concern) och värderingen ske med iakttagande av rimlig försiktighet, jfr artikel 31 i det fjärde bolagsdirektivet, se Del I, avsnitt 15.7. Beräkningen av aktiverade anskaffningskostnader bör ske på ett sätt som förhindrar en överskattning av tillgångsposten.

3.5.3 Bestämmelser om skulder och eget kapital

Artikel 19

Skulder och eget kapital: Post A.I

Tecknat kapital eller motsvarande medel

Denna post skall omfatta alla belopp som, oavsett hur de faktiskt betecknats, enligt den berörda medlemsstatens nationella lag skall anses som eget kapital, tecknat av aktieägare eller andra personer, allt efter det ifrågavarande försäkringsföretagets associationsform.

Direktivet

Av artikeln framgår att posten skall omfatta allt som i nationell lagstiftning betraktas som eget kapital tecknat av aktieägare eller andra.

Gällande rätt

Aktiekapital ingår enligt 11 kap. 10 § tredje och fjärde styckena FRL i bundet eget kapital för livförsäkringsaktiebolag och skadeförsäkringsbolag. Garantikapitalet i livförsäkringsbolag redovisas enligt Finansinspektionens föreskrifter (1991:20) under en egen rubrik före eget kapital i balansräkningen. Vidare skall enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) vid aktiekapitalet eller i not anges antalet aktier och akties nominella belopp. Består aktiekapitalet av aktier av olika slag skall anges hur det fördelar sig på olika aktieslag.

Kommitténs överväganden

Posten har inkluderats i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. De övriga bestämmelser som påkallas för att uppfylla direktivets krav bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen. Artikel 19 påkallar därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 20

Skulder och eget kapital: Post A.IV

Kapitalreserver

Denna post skall omfatta alla slag av reserver som i artikel 9 i direktiv 78/660/EEG angivits och definierats under Skulder och eget kapital, post A.IV. För försäkringsföretag vars associationsform inte omfattas

av direktiv 78/660/EEG får medlemsstaterna vid behov föreskriva även andra slag av reserver.

Kapitalreserverna skall i berörda försäkringsföretags balansräkningar redovisas särskilt, som delposter under Skulder och eget kapital, post A.IV, med undantag för uppskrivningsfond som skall tas upp under Skulder och eget kapital, post A.III.

Direktivet

Av artikeln framgår att kapitalreserver i sådana försäkringsföretag som är av samma associationsform som de företag som omfattas av det fjärde bolagsdirektivet skall bestämmas i enlighet med artikel 9 i nämnda direktiv. Dessa reserver utgörs av posterna Lagstadgad reserv, om nationell lagstiftning kräver sådan reserv, Reserv för egna aktier och andelar, om nationell lagstiftning kräver uppläggning av en sådan reserv (med visst förbehåll), Reserver föreskrivna i bolagsordningen samt Övriga reserver. För försäkringsföretag av annan associationsform får medlemsstaterna även föreskriva andra slag av reserver. Kapitalreserverna skall redovisas var för sig.

Gällande rätt

Skadeförsäkringsbolag skall enligt 12 kap. 9 § FRL inrätta en reservfond under bundet eget kapital för avsättning av bl.a. överkurs vid aktieteckning, avsättning enligt bestämmelse i bolagsordningen samt belopp som enligt beslut av bolagsstämman skall överföras från fritt eget kapital.

Kommitténs överväganden

Den av kommittén föreslagna indelningen av posten A.IV, benämnd Andra fonder, följer av förslaget till årsredovisningslag (se Del I, specialmotivering) och har inkluderats i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. Vidare har det för skadeförsäkringsföretag tillkommit en post nämligen Fond för orealiserade vinster. Se vidare under artiklarna 44 och 47.

Reservfond, Kapitalandelsfond och Fond för orealiserade vinster utgör bundet eget kapital enligt 2 kap. 22 § 2 i förslaget till ÅRFL.

Artikel 21

Skulder och eget kapital: Post B

Efterställda skulder

Har det genom avtal bestämts att vissa skulder, vare sig de representeras av skriftliga skuldförbindelser eller ej, i händelse av likvidation eller konkurs skall återbetalas först efter det att alla övriga borgenärers krav tillgodosetts, skall sådana skulder tas upp under denna post.

Direktivet

I artikeln definieras vad som avses med efterställda skulder. Skulder som skall återbetalas först efter att andra fordringsägare fått sina krav tillgodosedda hänförs till denna post, oavsett om skuldförbindelse har utfärdats.

Gällande rätt

Denna typ av skuldpost förekommer inte i försäkringsbolag i dag.

Av ett av dåvarande Försäkringsinspektionen utfärdat cirkulär 1987:4, Allmänna råd avseende vissa frågor beträffande försäkringsbolagens kapitalplaceringar, framgår att ett försäkringsbolags möjlighet att ta upp lån begränsas av det i 1 kap. 3 § FRL inskrivna principiella förbudet att ägna sig åt annat än försäkringsrörelse. Det är dock tillåtet att överta befintliga lån vid fastighetsköp och uppta lån i hedgingsyfte.

Vad gäller skadeförsäkringsaktiebolagens möjlighet att ta upp vinstandelslån enligt 5 kap. 1 § FRL anför Försäkringsinspektionen i cirkuläret att det av uttalandena i förarbetena kan dras den slutsatsen att lånemöjligheten i huvudsak bör förbehållas det fall där ett bolag har behov av medel för investeringsändamål vid en uppbyggnad av själva försäkringsrörelsen.

Vidare sägs i cirkuläret att det kan godtas att ett bolag tillfälligt tar upp ett korttidslån inom ramen för den egna långsiktiga placeringsverksamheten eller för att möta tillfälliga likviditetsbehov i verksamheten. I princip kan ett försäkringsbolag inte anses ha rätt att utöver vad som nu sagts ta upp lån.

Kommitténs överväganden

Posten har intagits i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. De bestämmelser som är erforderliga för att uppfylla direktivets krav bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen. Artikel 21 påkallar därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 22

När en medlemsstat tillåter att ett företag i balansräkningen tar upp medel vilkas fördelning mellan försäkringstagarna och aktieägarna inte har fastställts vid räkenskapsårets utgång, skall dessa medel tas upp på skuldsidan under en särskild post Ba (Medel för framtida tilldelning).

Förändringar i denna post skall komma från en post II.12 a i resultaträkningen (Överföringar till eller från medel för framtida tilldelning).

Direktivet

I artikeln, som endast är avsedd för livförsäkringrörelser, anges att tillgångar som ännu ej fördelats mellan försäkringstagarna och aktieägararna skall skuldföras och redovisas under posten Ba Medel för framtida tilldelning i balansräkningen.

Artikelns krav svarar delvis mot praxis i brittiska livförsäkringsaktiebolag där medel avsätts som dels kan komma att utdelas till aktieägarna, dels kan komma att gottskrivas försäkringstagarna som slutåterbäring. Dessa medel inkluderas inte i tekniska avsättningar (motsvarigheten till försäkringstekniska skulder i Sverige) och anses kunna räknas in i solvensmarginalen, åtminstone om försäkringstagarna inte har fått direkta uppgifter om slutåterbäringens troliga storlek. Se vidare under artikel 29.

Gällande rätt

I 7 kap. 1 § första stycket 4 FRL anges att tilldelad återbäring som inte förfallit till betalning skall redovisas bland försäkringstekniska skulder. Enligt 12 kap. 2 § första stycket FRL råder vinstutdelningsförbud i livförsäkringsbolag. Årsvinsten skall enligt 12 kap. 5 § FRL sättas av till en återbäringsfond vilken enligt Finansinspektionens föreskrifter 1991:20 skall redovisas i balansräkningen tillsammans med årets resultat, under rubriken Återbäringsmedel, efter Obeskattade reserver. Återbäringsfonden anses tillhöra försäkringstagarna och får enligt 12 kap. 6 § FRL användas endast för återbäring och för förlusttäckning.

Genom att allokera återbäring till försäkringstagarna fördelas företagets överskott på grundval av redovisade överskottsmedel och prognosticerade övervärden på tillgångarna. För att utjämna svängningarna i kapitalavkastningen mellan åren fördelar företagen inte all tillgänglig återbäring. En del av företagets överskott behålls som en buffert i form av en för alla försäkringstagare gemensam reserv som

benämns kollektiv konsolidering. De allokerade återbäringsmedlen tillsammans med det kollektiva konsolideringskapitalet har i princip samma funktion som eget kapital i aktiebolag i allmänhet.

Ett försäkringsföretags grunder skall innehålla regler beträffande användning av återbäringsfonden, tilldelning av återbäring och förräntning av återbäringsmedel.

Försäkringsutredningen (dir. 1990:56) tar upp frågan hur dagens återbäringsfond, som kan användas för återbäring eller för att täcka förluster, behandlas i gällande lagstiftning (SOU 1991:89 och SOU 1993:108). Utredningen har ännu inte tagit ställning i denna fråga.

Kommitténs överväganden

Frågan hur försäkringstekniska avsättningar (nuvarande försäkringstekniska skulder) skall definieras liksom frågan om vinstutdelningsförbudets avskaffande behandlas av Försäkringsutredningen. I avvaktan på utredningens förslag föreslås att ej tilldelade återbäringsmedel i livförsäkringsföretag redovisas i en post benämnd Medel till framtida förfogande och placeras mellan Efterställda skulder och försäkringstekniska avsättningar, se 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. Denna post motsvarar direktivets post Medel för framtida tilldelning. Vidare skall redovisas under posten Medel till framtida förfogande dels orealiserade vinster enligt artikel 46, dels uppskrivningar enligt artikel 50, dels kapitalandelsfond enligt Del I, avsnitt 8.9, vilket skall anges specificerat i not, se 2 kap. 22 § 2 i förslaget till ÅRFL. Ytterligare bestämmelser avseende hur posten skall definieras och behandlas bör lämpligen utfärdas i form av föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 23

Skulder och eget kapital: Post C

Tekniska avsättningar

Artikel 20 i direktiv 78/660/EEG skall tillämpas på tekniska avsättningar med de avvikelser som följer av artikel 24-30 i det här direktivet.

Direktivet

Artikel 20 i det fjärde bolagsdirektivet innehåller en tvingande bestämmelse om att avsättningar skall ha till syfte att täcka samtliga förluster och skulder som till sin karaktär är klart bestämda och som på balansdagen är antingen sannolika eller säkra beträffande sin förekomst, men som är obestämda i fråga om belopp eller tidpunkt då

de uppkommer, se vidare Del I, avsnitt 11.2. Nämnda artikel ger även medlemsländerna möjlighet att medge avsättningar för kostnader som tillhör det aktuella räkenskapsåret eller ett tidigare räkenskapsår och som uppfyller de krav som ställts på avsättningar. Detta kan vara relevant för vissa skadekostnader. Slutligen förbjuder artikeln avsättningar för att justera tillgångarnas värde.

Artikel 20 i det fjärde bolagsdirektivet skall tillämpas på tekniska avsättningar på sätt som närmare anges i artiklarna 24-30.

Gällande rätt

Nuvarande balansräkningsschema enligt Finansinspektionens föreskrifter (1991:19-20) tar inte upp avsättningar som en särskild rubrik utan dessa ingår i skulderna. Enligt god redovisningssed skall skuldföring ske så snart det kan bedömas som sannolikt att en förpliktelse kommer att infrias och beloppets storlek med rimlig grad av sannolikhet kan fastställas.

Posten benämns enligt gällande rätt Försäkringstekniska skulder och redovisas brutto före posten Återförsäkrares andel på balansräkningens skuldsida. Återförsäkrares andel i försäkringstekniska skulder redovisas som en tillgång i balansräkningen. Enligt 7 kap. 1 § FRL skall som försäkringstekniska skulder tas upp värdet av bolagets ansvarighet för löpande försäkringar (premiereserv), försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv), utgifterna för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv), samt tilldelad återbäring.

Kommitténs överväganden

Artikel 20 i det fjärde bolagsdirektivet finns intagen i sin helhet i förslaget till årsredovisningslag vartill hänvisning görs i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 9 §.

Artikel 24

Skulder och eget kapital: Poster C.1 b, C.2 b, C.3 b, C.4 b och C.6 b och D b

Återförsäkringsbelopp

1. Återförsäkringsbeloppen skall omfatta de verkliga eller uppskattade belopp som enligt återförsäkringsavtal dras av från de tekniska avsättningarnas bruttobelopp.

2. När det gäller avsättning för ej intjänade premier skall åter-

försäkringsbeloppen beräknas enligt de metoder som avses i artikel 57 eller i enlighet med villkoren i återförsäkringsavtalet.

3. Medlemstaterna får kräva eller tillåta att återförsäkringsbeloppen redovisas som tillgång. När denna möjlighet utnyttjas, skall dessa belopp redovisas som tillgångar under en post Da (Återförsäkrares andel av tekniska avsättningar), med uppdelning på följande delposter:

1. *Avsättning för ej intjänade premier*
2. *Livförsäkringsavsättning*
3. *Avsättning för oreglerade skador*
4. *Avsättning för återbäring och rabatter (om den inte tas upp under 2)*
5. *Övriga tekniska avsättningar*
6. *Tekniska avsättningar för livförsäkringsavtal där försäkringstagaren bär placeringsrisken.*

Oaktat artikel 5, skall dessa poster inte sammanslås.

Direktivet

Huvudregeln enligt artikel 6 innebär att återförsäkringsbelopp öppet skall reducera tekniska avsättningar på passivsidan. I artikel 24.1 anges vad som avses med återförsäkringsbelopp av tekniska avsättningar. För beräkning av återförsäkringsbelopp avseende posten Avsättning för ej intjänade premier hänvisas till artikel 57 alternativt till villkoren i återförsäkringsavtalet.

Enligt artikel 24.3 kan återförsäkringsbeloppet tas upp som tillgång och behöver inte reducera tekniska avsättningar. I sådant fall skall beloppet redovisas som tillgång under posten Återförsäkrares andel av tekniska avsättningar med uppdelning på respektive avsättning. Denna specifikation kan inte uteslutas genom den möjlighet till sammanslagning av poster som anges i artikel 5.

Gällande rätt

Enligt 11 kap. 10 § första stycket FRL, skall på balansräkningens tillgångssida som en särskild post tas upp återförsäkrares andel i försäkringstekniska skulder. Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) skall posten Fordran på återförsäkrare (återförsäkrares andel i försäkringstekniska skulder) tas upp som en egen post vilken skall delas upp på premiereserv och ersättningsreserv i balans-

räkningen. Vidare skall dessa poster delas upp på verksamhetsgrenarna direkt försäkring i Sverige, direkt försäkring i utlandet och mottagen återförsäkring. Fördelningen får ske direkt i balansräkningen, i not eller i bilaga till balansräkningen.

Kommitténs överväganden

I ingressen till försäkringsredovisningsdirektivet anförs att det kan vara värdefullt att skilja på försäkringsgivarens och återförsäkrarens åtaganden genom att på tillgångssidan föra upp återförsäkrares andel av de tekniska reserverna. Detta redovisningssätt överensstämmer även med vad som är gällande rätt i Sverige. På grund härav anser kommittén att övervägande skäl talar för att även fortsättningsvis kräva att återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar redovisas som en tillgång. Posten Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar är införd i förslagets balansräkningsschema, se 2 kap. 5 §. Vidare framgår av lagförslaget att posten skall fördelas på respektive försäkringsteknisk avsättning. I den mån artikel 24 föranleder ytterligare åtgärder i normgivningshänseende bör dessa företas i form av föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 25

Skulder och eget kapital: Post C.1

Avsättning för ej intjänade premier

Avsättning för ej intjänade premier skall omfatta den andel av tecknade bruttopremier som skall allokeras till påföljande eller senare räkenskapsår. I fråga om livförsäkringar får medlemsstaterna i avvaktan på ytterligare harmonisering kräva eller tillåta att avsättning för ej intjänade premier ingår i posten C.2.

I de fall posten C.1 i enlighet med artikel 26 skall omfatta också avsättning för kvardröjande risker, skall den betecknas "Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker". När avsättning för kvardröjande risker uppgår till betydande belopp skall den redovisas separat antingen i balansräkningen eller i noter.

Direktivet

Avsättning för ej intjänad premie skall enligt artikel 25 omfatta den andel av premieinkomsterna som skall fördelas till senare år. Syftet med posten är således att periodisera den avtalade bruttopremien som anges separat i resultaträkningen. Posten kan även innefatta avsättning för kvardröjande risker som beskrivs närmare i artikel 26. Beträffande

livförsäkringar kan medlemsstaterna kräva eller tillåta att ej intjänad premie ingår i posten C.2 Livförsäkringsavsättningar, se artikel 27.

I de fall avsättningen för ej intjänad premie även innehåller en avsättning för kvardröjande risker skall detta framgå av postens beteckning. När avsättningen för kvardröjande risker uppgår till betydande belopp skall den redovisas separat i balansräkningen eller i not.

I artikel 57 anges hur posten Avsättning för ej intjänade premier skall beräknas.

Gällande rätt

Enligt 7 kap. 1 § första stycket FRL skall under försäkringstekniska skulder tas upp en post avseende bolagets ansvarighet för löpande försäkringar benämnd Premiereserv.

Inom skadeförsäkring har man genomgående arbetat med begreppet premiereserv som mått på den totala ansvarigheten till följd av löpande försäkringsavtal. I den har ingått ett nivåtillägg svarande mot begreppet avsättning för kvardröjande risker. Nivåtillägg utgör ett tillägg till premiereserven i skadeförsäkringsbolag som skall göras om denna reserv i en eller flera verksamhetsgrenar bedöms vara otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för på balansdagen gällande försäkringar fram till deras närmaste huvudförfallodag (se Finansinspektionens föreskrifter 1992:8). Detta tillägg specificeras i en redogörelse som sänds in till Finansinspektionen (Förstärkningar p.g.a. otillräcklig premienivå) men framgår inte av den offentliga årsredovisningen.

Inom livförsäkring inräknas i premiereserven ej intjänad premie, vanligen benämnd överskjutande premie, se vidare artikel 27 som behandlar livförsäkringsavsättning.

Ett relativt nytt fenomen är erfarenheten från kreditförsäkring, särskilt finansiella garantier, där avtalen formellt löper ett år i taget, men där vägran att förnya avtalet kan leda till en säker skada. Premien kan visserligen höjas men bara inom vissa gränser, vilket leder till att denna typ av avtal till sin karaktär kan betraktas som långa och som utsatta för faran att kvardröjande risker i vid mening kräver ytterligare reserveringar.

Kommitténs överväganden

I 7 kap. 1 § första stycket FRL anges att premiereserven skall omfatta bolagets ansvarighet för löpande försäkringar och omfattar således även tillägg för kvardröjande risker. Detta talar enligt kommittén för att utnyttja möjligheten att redovisa en samlad premiereserv inom

skadeförsäkring. Posten benämns Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. Vidare framgår av förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 3 §, genom dess hänvisning till förslaget till årsredovisningslag, att väsentliga delposter skall specificeras och härav följer att specifikation av kvardröjande risker skall ske i not om de är betydande. Avsättning för ej intjänad premie avseende livförsäkring föreslås ingå i posten Livförsäkringsavsättningar, se vidare artikel 27.

Artikel 26

Skulder och eget kapital: Post C.6

Övriga tekniska avsättningar

Denna post skall bl.a. innehålla avsättning för kvardröjande risker, d.v.s. det belopp utöver avsättningen för ej intjänade premier som reserverats med hänsyn till risker som försäkringsföretaget bär efter räkenskapsårets utgång, för att täcka alla ersättningskrav och kostnader som har samband med gällande försäkringsavtal och som går utöver de mot dessa avtal svarande ej intjänade och förväntade premier. Om den nationella lagstiftningen så föreskriver får dock avsättningen för kvardröjande risker sammanläggas med avsättningen för ej intjänade premier som denna definieras i artikel 25 och ingå i det belopp som redovisas under C.1.

Där de kvardröjande riskerna uppgår till betydande belopp skall summan av dem redovisas separat antingen i balansräkningen eller i noter.

När den möjlighet som anges i artikel 3 andra stycket inte utnyttjas, skall denna post omfatta också avsättningar för stigande ålder.

Direktivet

I artikeln definieras vad som skall ingå i posten Övriga tekniska avsättningar. Posten skall innehålla avsättning för kvardröjande risker, dvs. det tillägg till premiereserven som krävs för att täcka alla ersättningskrav och kostnader utöver vad som svarar mot avsättning för ej intjänad premie. Beträffande vad som avses med Avsättning för kvardröjande risker, se under artikel 58.

Medlemsstaterna får dock föreskriva att Avsättning för kvardröjande risker sammanslås med Avsättning för ej intjänad premie (dvs. vad som i Sverige benämns Premiereserv), se vidare under artikel 25. När kvardröjande risker uppgår till betydande belopp skall de redovisas separat i balansräkningen eller i not.

I sista stycket anges att även s.k. avsättningar för stigande ålder

skall ingå i övriga tekniska avsättningar om inte artikel 3 andra stycket utnyttjas. I artikel 3 anges att medlemsstaterna får tillämpa bestämmelser avseende livförsäkring även på sjukförsäkring.

Begreppet "avsättning för stigande ålder" för sjukförsäkring syftar på att man vid lång sjukförsäkring, måste reservera och eventuellt förstärka en del av premien avseende försäkrade i åldrar där den verkliga riskpremien är lägre än den debiterade (i unga år), för att täcka ett motsvarande underskott när förhållandet är det omvända (i högre åldrar).

Gällande rätt

Se under artikel 25 ovan.

I Sverige nytecknas inte lång sjukförsäkring sedan 20 år tillbaka, men för de försäkringar som fortfarande är i kraft beräknas enligt god redovisningssed en så kallad aktivreserv som närmast svarar mot ett samlat premiereservbegrepp.

Kommitténs överväganden

Se överväganden till artikel 25. Kommittén anser att möjligheten att använda en gemensam post för både ej intjänad premie och kvardröjande risker, motsvarande gällande rätt, bör utnyttjas, se 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. Övriga tekniska avsättningar föreslås intagna som en post under försäkringstekniska avsättningar i balansräkningen i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 26 kan föranleda bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 27

Skulder och eget kapital: Post C.2

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningen skall omfatta det försäkringsmatematiskt uppskattade värdet av ett försäkringsföretags förpliktelser inklusive återbäring som redan har beviljats med avdrag för det försäkringsmatematiska värdet av framtida premier.

Direktivet

I artikeln definieras att posten Livförsäkringsavsättning skall omfatta en försäkringsmatematisk beräkning av värdet av företagets förpliktelser inklusive återbäring med avdrag för värdet av framtida premier.

Som nämnts under artikel 25 är det vanligt att man ser premiereserven som ett helhetsbegrepp som inkluderar ej intjänad premie. Genom bestämmelsen i artikel 25 möjliggörs att för livförsäkringar redovisa avsättning för ej intjänad premie under posten Livförsäkringsavsättning. Den aktuariella beräkningen av värdet av bolagets ansvarighet utgår från premiereservgrunder. Det tredje livdirektivet ger i artikel 18 vida ramar för sådana antaganden som i stort sett begränsar sig till att kräva att accepterade aktuariella metoder tillämpas och att tillbörlig försiktighet iakttas. I de flesta länder har tillsynsmyndigheterna möjlighet att påverka premiereservgrunderna. Se även under artikel 59.

Gällande rätt

Enligt 7 kap. 3 § tredje stycket FRL skall premiereserven i ett livförsäkringsbolag utgöras av summan av dels skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter för löpande försäkringar och premier företaget ytterligare har att uppbära, dels belopp som anses behövas för att möta förluster genom att försäkringar upphör i förtid. Vidare kan premiereserven innehålla vissa säkerhetstillägg. Tillägg görs för ej intjänad premie, liksom avdrag för obetald premie.

Kommitténs överväganden

Med hänvisning till gällande rätt finner kommittén det lämpligt att även fortsättningsvis använda ett samlat premiereservbegrepp inom livförsäkring med den föreslagna nya rubriken Livförsäkringsavsättningar (i stället för premiereserv) i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. I den mån direktivets krav påkallar någon ytterligare åtgärd i normgivningshänseende bör denna vidtas i form av föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 28

Skulder och eget kapital: Post C.3

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador skall uppgå till försäkringsföretagets hela uppskattade slutliga kostnad för att tillgodose alla krav som beror på händelser som har inträffat före räkenskapsårets utgång, vare sig dessa krav har anmälts eller ej, minus belopp som bolaget redan utbetalat med anledning av ersättningskrav.

Direktivet

Avsättning för oreglerade skador skall inkludera uppskattade kostnader för att tillgodose alla krav avseende händelser som inträffat före årets slut, oavsett om de anmälts eller ej. I posten ingår även kostnaderna för skadereglering utan krav på specifikation. Reservering skall göras både för kända och okända inträffade skador. En mer detaljerad kommentar lämnas under artikel 60.

Gällande rätt

Enligt 7 kap. 1 § FRL sker en uppdelning på försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv) och utgifter för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv).

Kommitténs överväganden

Bestämmelsen i artikel 28 anger att avsättningen skall inkludera uppskattad total kostnad, dvs. även kostnader för skadereglering. Bestämmelsen är införd i form av en särskild post Avsättning för oreglerade skador i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 5 §. I den mån direktivets krav påkallar någon ytterligare åtgärd i normgivningshänseende bör denna vidtas i form av föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 29

Skulder och eget kapital: Post C.4

Avsättning för återbäring och rabatter

Avsättningen för återbäring och rabatter skall omfatta belopp avsedda för försäkringstagare eller förmånstagare och gäller återbäring och rabatter såsom dessa definieras i artikel 39 i den mån beloppen inte redan gottskrivits försäkringstagare eller förmånstagare eller innefattats i post Ba Medel för framtida tilldelning på det sätt som föreskrivs i artikel 22 första stycket eller i post C.2.

Direktivet

Återbäring, såsom den är definierad i artikel 39, skall till den del som inte redan gottskrivits försäkringstagare eller ingår i posten Medel för framtida tilldelning ingå i posten Avsättning för återbäring och rabatter. Med rabatt avses enligt artikel 39 sådana belopp som utgör en partiell återbetalning av premier på grund av erfarenheten av enskilda avtal.

Gällande rätt

Grunder för försäkringsverksamheten (se SOU 1993:108 s. 38 ff) skall innehålla regler för tilldelning av återbäring enligt 7 kap. 8 § FRL. Först när tilldelning sker övergår överskottet till försäkringen och blir att betrakta som en bindande förmån som skall redovisas som försäkringsteknisk skuld, i posten Tilldelad återbäring. Den tilldelade återbäringen skall utbetalas omedelbart eller vid en bestämd senare tidpunkt eller också tillgodoräknas försäkringstagaren som nedsättning av premien eller utvidgning av försäkringsförmånerna.

Kommitténs överväganden

Försäkringsutredningen har ännu inte beslutat att föreslå någon utökning av begreppet Försäkringstekniska avsättningar, varför endast tilldelad återbäring föreslås redovisas under posten Avsättning för återbäring och rabatter, medan övrig återbäring i avvaktan på Försäkringsutredningens slutliga förslag föreslås redovisas under posten Medel till framtida förfogande, se under artikel 22. Posterna har intagits i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. De ytterligare bestämmelser som är erforderliga för att uppfylla direktivets krav i artikel 29 bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 30

Skulder och eget kapital: Post C.5

Utjämningsavsättning

1. Utjämningsavsättningen skall omfatta belopp som avsatts i enlighet med rättsliga eller administrativa krav på utjämning av variationerna i skadefrekvens mellan åren eller för att täcka speciella risker.

2. Om det, i avsaknad av några sådana rättsliga eller administrativa krav, skapas reserver av den betydelse som avses i artikel 20 för samma ändamål, skall detta uppges i noter.

Direktivet

I artikeln anges att skadeutjämningsavsättningen skall omfatta belopp som p.g.a. rättsliga eller administrativa krav har avsatts för att utjämna variationer mellan åren eller för att täcka speciella risker. Om avsättning skett utan att det finns några rättsliga eller administrativa krav skall upplysning om detta lämnas i not.

I denna post, bland tekniska avsättningar, ryms utjämnings- och

fluktuationsreserver. Om någon åtskillnad kan göras kan en ren utjämningsreserv sägas vara inriktad på att utjämna resultatet mellan åren t.ex. till följd av cykliska variationer som hänger samman med cyklisk växelverkan mellan premiesättning och resultat, utan direkt samband med variationer i riskens natur. En fluktuationsreserv är däremot motiverad av den stora slumpmässiga variation som kännetecknar vissa försäkringsgrenar, det må vara en fast stor varians eller en svårförutsägbar fluktuation i variansen. I sådana grenar är det svårt att fastlägga vad som är en adekvat reservering för såväl löpande avtal som inträffade skador och det är därför en allmänt accepterad modell att inom rimliga gränser medge eller kräva avsättningar av detta slag.

I Tyskland har utjämningsreserver ("Schwankungsrückstellung") en stark ställning och tillämpas på de flesta försäkringsgrenar med krav på obligatorisk uppbyggnad, som dock är betingad av att fluktuationerna under ett antal år har varit av betydande storlek. I andra länder förekommer utjämningsreserver endast för några få verksamheter, däribland den obligatoriska avsättningen till utjämningsreserv för kreditförsäkring som följer av kreditförsäkringsdirektivet (87/343/EEG). För denna reserv gäller för övrigt inte något krav på omedelbar avsättning utan sådan behöver bara ske i den mån verksamheten utvisar vinst.

Gällande rätt

Enligt 12 kap. 9 a § FRL skall skadeförsäkringsföretag som meddelar kreditförsäkring inrätta en utjämningsreserv.

Finansinspektionens normalplan för skadeförsäkringsföretag (FFFS 1992:8) anger takvärden för avsättning till en säkerhetsreserv. Erfarenheten visar att försäkringsrörelsens resultat kan variera både slumpmässigt och cykliskt och att det därför finns skäl som talar för att en vinst ett enskilt år inte skall beskattas i sin helhet. Avsättning med obeskattade vinstmedel får därför göras enligt 2 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Avsättning till säkerhetsreserven är frivillig. Finansinspektionen anger att det åligger styrelsen och verkställande direktören att eftersträva att företaget har en tillfredsställande konsolidering. Säkerhetsreserven skall ses som en buffert ur vilken man kan göra uttag för att täcka sådana förluster i försäkringsrörelsen som beror på slumpmässiga eller i övrigt svårbedömda faktorer.

Kommitténs överväganden

Mot bakgrund av att utjämningsavsättning enligt 12 kap. 9 a § FRL är obligatorisk för kreditförsäkringar föreslås att posten Övriga

försäkringstekniska avsättningar tas in i balansräkningen i förslaget till ÅRFL.

För säkerhetsreserven uppkommer frågan om den skall redovisas som utjämningsavsättning under försäkringstekniska avsättningar (nuvarande försäkringstekniska skulder) eller som en obeskattad reserv bestående av eget kapital och latent skatt.

I och med att säkerhetsreserven är frivillig och avsättning regleras inte av några rättsliga eller administrativa krav synes det olämpligt att redovisa den som försäkringsteknisk avsättning. Dessutom skulle den då komma att omfattas av placeringsregler. Avsättningar till säkerhetsreserven skulle belasta försäkringsrörelsens resultat trots att det är fråga om en bokslutsdisposition vilket skulle försämra jämförbarheten.

Det som talar för en redovisning under obeskattade reserver är att säkerhetsreserven skulle kunna behålla sin nuvarande karaktär av resurs att täcka förluster i försäkringsrörelsen. Dock är uttagen inte fria men jämförelse kan t.ex göras med nuvarande reservfond vilken redovisas under bundet eget kapital och där både avsättnings- och uttagsregler finns intagna i lag och bolagsordning.

Med hänsyn till det anförda föreslår kommittén att säkerhetsreserven redovisas och behandlas som en obeskattad reserv.

Reserver enligt artikel 30.2 saknas i svensk rätt. Artikeln påkallar således ingen lagstiftningsåtgärd.

Artikel 31

Skulder och eget kapital: Post D

Tekniska avsättningar för livförsäkringsavtal där försäkringstagaren bär placeringsrisken

Denna post skall omfatta tekniska avsättningar gjorda för att täcka åtaganden som följer av placeringar som har samband med livförsäkringsavtal vilkas värde eller avkastning bestäms med ledning av placeringar för vilka försäkringstagaren bär risken eller med ledning av ett index.

Varje ytterligare teknisk avsättning som därutöver görs för att täcka dödsfallsrisker, driftskostnader eller övriga risker (såsom utbetalningar som skall ske viss inlösningsdag eller garantibelopp som skall erläggas vid inlösen) skall tas upp under post C.2. Post D skall också omfatta tekniska avsättningar som representerar en tontinorganisatörs åtaganden gentemot tontinens medlemmar.

Direktivet

Den grupp av försäkringsavtal som nämns i artikelns första stycke har variabla förmåner som är starkt kopplade till motsvarande tillgångspost, som t.ex. fondanknuten livförsäkring. Andra utfästelser skall hänföras till livförsäkringsavsättningen.

Posten skall även omfatta försäkringstekniska avsättningar för s.k. tontiner. En tontin består av en grupp försäkrade personer som bildar ett slutet ömsesidigt försäkringsbestånd, där de som lever vid försäkringstidens slut delar på det förräntade värdet av inbetalda belopp. Även i detta fall kan således skulden sägas vara definierad av tillgångarnas storlek.

Gällande rätt

Livförsäkringar där premierna enligt försäkringsavtalet skall placeras i en eller flera värdepappersfonder bedrivs enligt lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder i separata bolag och motsvarande försäkringstekniska skuld redovisas som premiereserv.

Kommitténs överväganden

Posten finns medtagen i 2 kap. 5 § i förslaget till ÅRFL. De ytterligare bestämmelser som artikel 31 föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 32

Skulder och eget kapital: Post F

Depositioner mottagna från återförsäkrare

I balansräkningen för ett försäkringsbolag som avger affär skall denna post omfatta belopp som deponerats av andra försäkringsföretag i enlighet med återförsäkringsavtal eller som innehålls av samma skäl. Dessa belopp får inte slås samman med andra belopp som försäkringsföretaget är skyldigt eller har att fordra av dessa andra försäkringsföretag.

När ett företag, som har avgett affär, har erhållit värdepapper som säkerhet och står som ägare till dessa, skall denna post omfatta det belopp företaget är skyldigt med anledning av depositionen.

Direktivet

Artikeln behandlar depositioner från återförsäkrare och utgör därmed en motsvarighet till artikel 14 som behandlar depositioner hos cedenter. I denna post skall inte ingå andra belopp som försäkringsföretaget kan vara skyldigt eller ha att fordra av dessa andra försäkringsföretag.

Gällande rätt

För närvarande ingår enligt Finansinspektionens föreskrifter (1991:19-20) depositioner från återförsäkrare i posten Övriga finansiella skulder i balansräkningen.

Kommitténs överväganden

Posten har medtagits i balansräkningen i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 5 §. De ytterligare bestämmelser som artikel 32 föranleder bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

3.6 Resultaträkningen

3.6.1 Uppställningsform för resultaträkningen

Artikel 33

1. Medlemsstaterna skall föreskriva den i artikel 34 angivna formen för uppställning av resultaträkning.

2. Den tekniska resultaträkningen för skadeförsäkringsrörelse skall användas för de klasser av direktförsäkring som omfattas av direktiv 73/239/EEG och för motsvarande klasser av återförsäkringsrörelse.

3. Den tekniska resultaträkningen för livförsäkringsrörelse skall användas för de klasser av direktförsäkring som omfattas av direktiv 79/267/EEG och för motsvarande klasser av återförsäkringsrörelse.

4. Medlemsstaterna får kräva eller medge att företag som uteslutande driver återförsäkringsrörelse får använda den tekniska resultaträkningen för skadeförsäkringsrörelse för hela sin rörelse. Detsamma skall också gälla företag som utöver återförsäkring endast meddelar direkt skadeförsäkring.

Direktivet

Artikeln behandlar resultaträkningens uppställning och inför begreppet teknisk redovisning uppdelat på I Skadeförsäkringsrörelse och II Livförsäkringsrörelse samt III Icke-teknisk redovisning (finansrörelsen).

Om den s.k. separationsprincipen enligt 1 kap. 3 § andra stycket FRL upprätthålls, vilken innebär att liv- respektive skadeförsäkringsrörelse skall bedrivas i separata juridiska personer, kommer det i dessa årsredovisningar endast förekomma två kombinationer nämligen I+III respektive II+III. I koncernredovisningen och möjligen i årsredovisningen i svenska livbolag med kort sjuk- eller olycksfallsförsäkring kan samtliga tre delar komma att användas. Artiklarna 33.2 och 33.3 anger vilka försäkringsklasser som skall ingå under del I respektive II genom att hänvisa till de första skade- respektive livförsäkringsdirektiven.

Enligt artikel 33.4 behöver uppdelning på liv- och skadeförsäkring inte göras om bolaget endast bedriver återförsäkringsrörelse, dvs. indirekta affärer, eller om det endast bedriver återförsäkringsrörelse och direkt skadeförsäkringsrörelse.

Kapitalavkastning behandlas på olika sätt i liv- respektive skadeförsäkringsrörelse. Kapitalavkastning redovisas i den tekniska delen av resultaträkningen för livförsäkring. För skadeförsäkrings- och återförsäkringsrörelse redovisas kapitalavkastning i den icke-tekniska delen eventuellt med överföring av en viss del till den tekniska delen.

Gällande rätt

Artikel 33.1 kommenteras vidare under artikel 34.

Artiklarna 33.2 och 33.3 överensstämmer i huvudsak med nu gällande resultaträkningsschema enligt Finansinspektionens föreskrifter (1991:19-20). Dock överensstämmer inte nu gällande verksamhetsgrenar med försäkringsklasserna i de första skade- och livförsäkringsdirektiven.

Artikel 33.4 överensstämmer inte med nuvarande bestämmelser där redovisning sker i separata scheman för skadeförsäkringsrörelse respektive livförsäkringsrörelse.

Kommitténs överväganden

Bestämmelserna i artikel 33 har beaktats vid utformningen av uppställningsformen för resultaträkningen i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 7 §. De bestämmelser i övrigt som artikel 33 påkallar bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 34

Resultaträkningen

I. Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelse

1. Premieintäkter, netto efter avgiven återförsäkring

a) tecknade bruttopremier

b) premier för avgiven återförsäkring (-)

c) förändring i bruttoavsättningen för ej intjänade premier, och i den mån den nationella lagstiftningen medger att denna avsättning tas upp under Skulder och eget kapital, posten C.I, förändring i avsättningen för kvardröjande risker(+/-)

d) förändring i avsättningen för ej intjänade premier, återförsäkrares andel (+/-)

2. Fördelad avkastning på placeringar överförd från det icketekniska resultatet (post III 6)

3. Övriga tekniska intäkter, netto efter avgiven återförsäkring

4. Uppkommna krav på försäkringsersättning, netto efter avgiven återförsäkring

a) utbetalda försäkringsersättningar

aa) bruttobelopp

bb) återförsäkrares andel (-)

b) förändring i avsättningen för oreglerade skador

aa) bruttobelopp

bb) återförsäkrares andel (-)

5. Förändringar i andra tekniska avsättningar, netto efter avgiven återförsäkring, vilka inte tas upp under andra rubriker (+/-)

6. Återbäring och rabatter, netto efter avgiven återförsäkring

7. Driftskostnadsnetto

a) anskaffningskostnader

b) förändring i posten Förutbetalda anskaffningskostnader (+/-)

c) administrationskostnader

d) återförsäkrares provisioner och vinstandelar (-)

8. Övriga tekniska kostnader, netto efter återförsäkring

9. Förändring i utjämningsavsättningen (+/-)

10. Delsaldo (teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelse (post III 1)).

II. Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse

1. Premieintäkter, netto efter avgiven återförsäkring

a) tecknade bruttopremier

b) premier för avgiven återförsäkring (-)

c) förändring i avsättningen för ej intjänade premier, netto efter avgiven återförsäkring (+/-)

2. Intäkter och vinster på placeringar:

a) intäkter från ägarintressen, med särskild uppgift om intäkter från anknutna företag

b) intäkter från övriga placeringar, med särskild uppgift om intäkter från anknutna företag

aa) intäkter från mark och byggnader

bb) intäkter från övriga placeringar

c) Återföring av värdejusteringar av placeringar

d) vinster vid avyttring av placeringar

3. Orealiserade vinster på placeringar

4. Övriga tekniska intäkter, netto efter avgiven återförsäkring

5. Uppkommna krav på försäkringsersättning, netto efter avgiven återförsäkring

a) Utbetalade försäkringsersättningar

aa) bruttobelopp

bb) återförsäkrares andel (-)

b) Förändring i avsättningen för oreglerade skador

aa) bruttobelopp

bb) återförsäkrares andel (-)

6. *Förändring i övriga tekniska avsättningar, netto efter avgiven återförsäkring, vilka inte tas upp under andra rubriker (+/-)*
   a) *Livförsäkringsavsättning efter avgiven återförsäkring*
      aa) bruttobelopp
      bb) återförsäkrares andel (-)
   b) *övriga tekniska avsättningar, netto efter avgiven återförsäkring*
7. *Återbäring och rabatter, netto efter avgiven återförsäkring*
8. *Driftskostnadsnetto:*
   a) *anskaffningskostnader*
   b) *förändring i posten Förutbetalda anskaffningskostnader (+/-)*
   c) *administrationskostnader*
   d) *återförsäkrares provisioner och vinstandelar (-)*
9. *Kostnader för och förluster på placeringar:*
   a) *kapitalförvaltningskostnader, inklusive räntor*
   b) *värdejusteringar av placeringar*
   c) *förluster vid avyttring av placeringar*
10. *Orealiserade förluster på placeringar*
11. *Övriga tekniska kostnader, netto efter återförsäkring*
12. *Fördelad avkastning på placeringar överförd till icke-tekniska redovisningen (post III.4)*
13. *Delsaldo (behållning av teknisk redovisning - livförsäkringsrörelse (post III.2)*

III. *Icke-teknisk redovisning*

1. *Teknisk redovisning - skadeförsäkringsrörelse (post I.10)*
2. *Teknisk redovisning - livförsäkringsrörelse (post II.13)*
3. *Intäkter och vinster på placeringar*

a) intäkter från ägarintressen, med särskild uppgift om intäkter från anknutna företag

b) intäkter av övriga placeringar, med särskild uppgift om intäkter från anknutna företag

aa) intäkter från mark och byggnader

bb) intäkter från övriga placeringar

c) återföring av värdejusteringar av placeringar

d) vinster vid avyttring av placeringar

4. *Fördelad avkastning på placeringar överförd från den tekniska redovisningen av livförsäkring (post II.12)*
5. *Kostnader för och förluster på placeringar*

a) kapitalförvaltningskostnader, inklusive räntor

b) värdejusteringar av placeringar

c) förluster vid avyttring av placeringar

6. *Fördelad avkastning på placeringar överförd till den tekniska redovisningen av skadeförsäkring (post I.2)*
7. *Övriga intäkter*
8. *Övriga kostnader, inklusive värdejusteringar*
9. *Skatt på resultat av den normala verksamheten*
10. *Resultat av den normala verksamheten efter skatt*
11. *Extraordinära intäkter*
12. *Extraordinära kostnader*
13. *Extraordinärt resultat*
14. *Skatt på extraordinärt resultat*
15. *Övriga skatter som inte ingår i ovanstående poster*
16. *Vinst eller förlust under räkenskapsåret*

Direktivet

Artikel 34 är tvingande och anger hur resultaträkningen skall ställas upp i ett försäkringsföretag. Resultaträkningen är uppdelad i tre delar och börjar med I Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelse. Därefter följer II Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse och

slutligen III Icke-teknisk redovisning, dvs. finansrörelsen. Behållningen av de tekniska redovisningarna av skadeförsäkringsrörelse och livförsäkringsrörelse överförs som första poster i den icke-tekniska redovisningen.

Kapitalavkastning redovisas i den tekniska delen av resultaträkningen för livförsäkringsrörelse och i den icke-tekniska delen för skadeförsäkringsrörelse.

Återförsäkrares andel redovisas brutto för enskilda resultatposter. Resultat före avgiven återförsäkring kan därför inte avläsas direkt, men kan rekonstrueras med hjälp av delposterna.

För livförsäkring är huvudprincipen att premieintäkten särredovisas och att redovisningen av intäkter och vinster på samt kostnader för och förluster på placeringar är detaljerad. Separata poster finns för orealiserade vinster och förluster avsedda att utnyttjas när värdering sker till verkligt värde.

Direktivet föreskriver inte separat redovisning av direkt och indirekt affär. Med indirekt affär förstås affär mottagen från andra försäkringsföretag.

Posterna I.7 och II.8 i resultaträkningen rymmer driftskostnadsnetto. Grundprincipen är att driftskostnader skall fördelas efter funktion, vilket placerar skaderegleringskostnader i uppkomna krav på försäkringsersättning, medan anskaffningskostnader och administrationskostnader hamnar under driftskostnadsnetto. Kapitalförvaltningskostnader ingår i posten Kostnader för och förluster på placeringar.

Gällande rätt

Finansinspektionens föreskrifter för försäkringsbolagens årsredovisning (1991:19-20) innehåller separata resultaträkningsscheman för skadeförsäkringsbolag, livförsäkringsbolag och för försäkringsbolag som meddelar fondanknuten livförsäkring. Även koncernresultaträkningen skall delas upp i en för livbolagsgruppen respektive en för skadebolagsgruppen enligt 11 kap. 13 § andra stycket FRL.

I skadeförsäkring anges tekniskt resultat, dvs. resultat utan kapitalavkastning förd till försäkringsrörelsen, både före och efter avgiven återförsäkring.

Direktivets krav innebär att viss information som i dag finns i noter lyfts upp till resultaträkningens nivå men innebär ingen större förändring i sak.

Kommitténs överväganden

Uppställningsformen har införts i 2 kap. 7 § i förslaget till ÅRFL. Endast de poster som inte får sammanslås enligt artikel 5 har specifi-

cerats i förslaget. Posten Bokslutsdispositioner har tillförts med motsvarande motivering som lämnas i Del I, avsnitt 9.5.3. Vidare har en post Överföring till eller från Medel till framtida förfogande infogats som post II.12 a. I posten ingår de vinstmedel i livförsäkringsföretag som skall tillfalla försäkringstagarna eller täcka framtida förluster. Kommittén anser att det är av stor vikt att livförsäkringsrörelsens resultat redovisas synligt och hade föredragit att posten redovisats som en sista post före årets resultat i den icke-tekniska delen. Dock ställer direktivet som krav att nämnda överföring görs som post II.12 a varför denna inkluderats i resultaträkningen i 2 kap. 7 § i förslaget till ÅRFL. Effekten av denna bestämmelse blir att skattekostnaden för livförsäkringsrörelsen redovisas i del III medan nettoresultatet före skatt men efter överföring till Medel till framtida förfogande syns i del II. De ytterligare bestämmelser som erfordras för att uppfylla direktivets krav på resultaträkningens innehåll bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

3.6.2 Bestämmelser om poster i resultaträkningen

Artikel 35

Teknisk redovisning av skadeförsäkring: Post I.1 a.

Teknisk redovisning av livförsäkring: Post II.1 a.

Tecknad bruttopremie

I posten Tecknad bruttopremie skall innefattas alla belopp som förfaller till betalning under räkenskapsåret med anledning av försäkringsavtal, oavsett om dessa belopp helt eller delvis avser ett senare räkenskapsår, och skall omfatta bl.a.

i) ännu inte debiterade premier i fall då beräkningen av premierna inte kan göras förrän vid årets slut,

ii) - engångspremier, inklusive premier för livräntor,

- vid livförsäkring, även engångspremier som härrör från avsättningar för återbäring och rabatter i den mån dessa enligt avtal skall betraktas som premier och den nationella lagstiftningen kräver eller medger att de redovisas som premier,

iii) tilläggspremier vid halvårsvisa, kvartalsvisa eller månadsvisa premieinbetalningar samt tilläggsbetalningar gjorda av försäkringstagare för utgifter som försäkringsföretaget haft,

iv) vid koassurans, företagets andel av totalt premiebelopp,

v) återförsäkringspremier från avgivande försäkringsföretag och återförsäkringsföretag inkl portföljpremie

efter avdrag för:

- *belopp som gottskrivits avgivande försäkringsföretag och återförsäkringsföretag när portfölj återdragits, och*
- *uppsagda avtal.*

I ovannämnda belopp får inte inräknas skatter och offentliga avgifter som utgår på försäkringspremier.

Direktivet

Direktivets begrepp "tecknad bruttopremie" motsvarar premieinkomst enligt svensk rätt och skall omfatta alla belopp som förfaller till betalning under året, oavsett om beloppen i sin helhet avser räkenskapsåret. I artikeln exemplifieras vad som skall inräknas i premieinkomsten. Periodisering av premieinkomsten sker i efterföljande resultatpost.

I sista stycket anges att skatter och offentliga avgifter på premier skall reducera premieinkomsten.

Gällande rätt

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:20) skall premieinkomst redovisas separat som en första post i resultaträkningen för livförsäkringsrörelse, medan den ingår i not till premieintäkten för skadeförsäkringsrörelse. Premieinkomsten periodiseras genom att en premiereserv ökas eller minskas.

Premieskatt enligt lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m. reducerar premieinkomsten avseende livförsäkring. Någon motsvarande premieskatt finns inte för skadeförsäkring.

Kommitténs överväganden

Posterna i artikel 35 finns medtagna i resultaträkningen i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 7 §. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 35 föranleder bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 36

Teknisk redovisning av skadeförsäkring: Post I.1 b

Teknisk redovisning av livförsäkring: Post II.1 b

Premie för avgiven återförsäkring

Posten premie för avgiven återförsäkring skall omfatta alla premier som betalats eller förfallit till betalning med anledning av återförsäkringsavtal som försäkringsföretaget har ingått. Portföljposter som förfaller till betalning vid tecknandet eller förnyelsen av avgiven affär skall läggas till och gottgörelse på grund av portföljåterdragning skall dras av.

Direktivet

Posten motsvarar utgift för avgiven återförsäkring och skall omfatta alla premier som betalats eller förfallit till betalning avseende återförsäkringsavtal. Periodisering av premieinkomst och premie för avgiven återförsäkring sker i efterföljande resultatpost.

Gällande rätt

I nuvarande resultaträkning, enligt schema i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20), redovisas först ett resultat före avgiven återförsäkring och därefter redovisas avgiven återförsäkring. Avgiven återförsäkring specificeras i not uppdelad på premiekostnad, återförsäkrares andel i försäkringsersättningar etc. Utgifter för premier för återförsäkring framgår varken i resultaträkningen eller av noter.

Kommitténs överväganden

Posterna enligt artikel 36 finns medtagna i 2 kap. 7 § i förslaget till ÅRFL. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 36 föranleder bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 37

Teknisk redovisning av skadeförsäkring:Posterna I.1 c och I.1 d

Teknisk redovisning av livförsäkring: Post II.1 c

Förändring i avsättning för ej intjänade premier, netto efter avgiven återförsäkring

I avvaktan på ytterligare samordning får medlemsstaterna i fråga om livförsäkring kräva eller medge att förändringen i avsättning för ej intjänade premier inräknas i förändringen i livförsäkringsavsättningen.

Direktivet

Som även nämns under artikel 25 får förändringar i posten Avsättning för ej intjänad premie inräknas i förändringen i posten Livförsäkringsavsättning.

Gällande rätt

Avsättning för ej intjänad premie redovisas inte separat enligt svensk rätt. I 7 kap. 1 § FRL anges att en premiereserv skall omfatta bolagets totala ansvarighet avseende löpande försäkringar. Avsättning för ej intjänad premie utgör den större delen i premiereserven i skadeförsäkring, medan endast en mindre del i premiereserven för livförsäkring.

Kommitténs överväganden

Under övervägandena i anslutning till artikel 25 föreslås en samlad post motsvarande nu gällande premiereserv med benämningen Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker inom skadeförsäkring och Livförsäkringsavsättning inom livförsäkringsrörelse. Förändringar i dessa poster benämns i 2 kap. 7 § i förslaget till ÅRFL Förändring i avsättningen för ej intjänad premie och kvardröjande risker, under rubriken Premieintäkt efter avgiven återförsäkring i skadeförsäkringsrörelse, och Livförsäkringsavsättning, under rubriken Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar efter avgiven återförsäkring i livförsäkringsrörelse. Därigenom bibehålls dagens skillnad i resultatrapportering där det i skadeförsäkringsrörelse framgår periodens premieintäkt medan livförsäkringsrörelsen endast redovisar en premieinkomst.

Artikel 38

Teknisk redovisning av skadeförsäkring: Post I.4

Teknisk redovisning av livförsäkring: Post II.5

Uppkommna krav på försäkringsersättningar, netto efter avgiven återförsäkring

1. Posten skall omfatta alla utbetalningar av försäkringsersättningar som gjorts under räkenskapsåret med tillägg för avsättningen för oreglerade skador men med avdrag för avsättningen för oreglerade skador avseende det föregående räkenskapsåret.

Beloppet skall omfatta livräntor, återköp av försäkringar, överföring av avsättning för oreglerade skador mellan företag som avgivit affär och återförsäkrare och kostnader för egen och fristående skadereglering samt kostnader för skador som inträffat, men ej anmälts så som de som anges i artikel 60.1 b och 60.2 a.

Belopp som kan återvinnas genom regress eller räddningsåtgärder som avses i artikel 60.1 d skall dras av.

2. När det är väsentlig skillnad mellan

- *avsättningen vid årets ingång för oreglerade skador från föregående år, och*
- *utbetalade försäkringsersättningar för skador från föregående år och avsättningen för oreglerade skador vid årets slut,*

skall detta anges i en not, med fördelning på skadeart och belopp.

Direktivet

Artikel 38.1 reglerar vad som skall ingå i posten Uppkomna krav på försäkringsersättning, netto efter avgiven återförsäkring. Posten är enligt första stycket i artikeln uppdelad på under året utbetalda försäkringsersättningar och förändring i avsättningen för oreglerade skador. I andra stycket anges ytterligare vad posten skall omfatta.

Enligt tredje stycket i artikel 38.1 skall belopp som kan återvinnas reducera resultatposten. Försiktighet skall iakttagas om man gör reduktion med förväntade regressmöjligheter eller räddningsåtgärder. Se även under artikel 60.1 d.

Enligt artikel 38.2 krävs särredovisning i not då det är väsentlig skillnad mellan det som avsatts och vad som faktiskt betalats ut, dvs. avvecklingsresultatet är stort. Fördelning skall göras på skadekategori ("category") och belopp.

Gällande rätt

Posten Försäkringsersättningar enligt gällande rätt svarar mot den ifrågavarande posten, se FFFS 1991:20. Kravet på notupplysning enligt artikel 38.2 är inte lika långtgående som det krav som föreskrivs i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:20) där vinst/förlust som uppkommit vid avveckling av närmast föregående räkenskapsårs ersättningsreserv skall anges i not, oavsett storlek, för varje verksamhetsgren avseende direkt försäkring i Sverige

Praxis varierar något beträffande redovisningen av de belopp som kan återvinnas genom regressfordringar. Det är inte ovanligt att en skada redovisas helt utan eller med begränsad reduktion för förväntad återvinning genom regressrätt. I stället intäktsförs återvunnet belopp när det faktiskt erhållits.

Kommitténs överväganden

Posterna finns medtagna i resultaträkningen i 2 kap. 7 § i förslaget till ÅRFL. I 2 kap. 22 § 4 har upplysningskravet intagits att i de fall avvecklingsresultatet, dvs. skillnaden mellan vad som året innan avsatts för oreglerade skador och det faktiska utfallet, är väsentligt skall upplysning om detta lämnas i not uppdelat på skadekategori. Detta upplysningskrav är inte lika långtgående som gällande föreskrift men föreslås bli infört i lagen eftersom bestämmelsen är tvingande. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 38 föranleder bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 39

Teknisk redovisning av skadeförsäkring: Post I.6

Teknisk redovisning av livförsäkring: Post II.7

Återbäring och rabatter, netto efter avgiven återförsäkring

Återbäring skall omfatta alla belopp som skall belasta räkenskapsåret och som har utbetalats eller skall utbetalas till försäkringstagare eller andra försäkrade eller avsättas för deras räkning, inkl. belopp som använts för att öka de tekniska avsättningarna eller som använts för att minska framtida premier i den omfattning som beloppen utgör en tilldelning av överskott eller vinst från rörelsen i sin helhet eller från en rörelsegren, efter avdrag för sådana avsättningar från föregående år som inte längre behövs.

Rabatter skall omfatta sådana belopp i den utsträckning de utgör en partiell återbetalning av premier på grundval av erfarenheten av enskilda avtal.

När de belopp som debiterats för återbäring resp. rabatter är väsentliga skall de anges var för sig i noter.

Direktivet

I artikeln definieras vad som skall ingå i posten Återbäring och rabatter. Denna post förekommer i såväl skade- som livförsäkringsrörelser.

Återbäring definieras i artikeln som belopp som skall belasta räkenskapsåret och som utbetalats till försäkringstagarna eller skall utbetalas, avsatts för deras räkning eller minskat de framtida premierna. Rabatter är sådana belopp som utgör partiell återbetalning av premier för enskilda avtal.

Gällande rätt

Se under artikel 29.

Kommitténs överväganden

Under övervägandena till artikel 29 anges att kommittén i avvaktan på Försäkringsutredningens ställningstagande avseende vad som avses med försäkringstekniska avsättningar, föreslår att posten Avsättning för återbäring och rabatter endast skall omfatta *tilldelad* återbäring samt rabatter. Resterande återbäringsmedel föreslås sättas av till en post Medel till framtida förfogande. I förslaget till resultaträkning i ÅRFL finns posten Överföring till eller från medel till framtida förfogande, se 2 kap. 7 §. Artikel 39 medför ingen ändring av gällande rätt. De bestämmelser som föranleds av innehållet i artikel 39 bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 40

Teknisk redovisning av skadeförsäkring: Post I.7 a

Teknisk redovisning av livförsäkring: Post II.8 a

Anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader skall omfatta kostnader som uppkommit för att ingå försäkringsavtal. De skall täcka såväl direkta kostnader såsom anskaffningsprovisioner, kostnaden för att upprätta försäkringsavtal och att föra in försäkringsavtalet i beståndet, som indirekta kostnader

såsom annonskostnader och de administrationskostnader som sammanhänger med handläggning av offerter och utfärdande av försäkringsbrev.

Medlemsstaterna får föreskriva att förnyelseprovisioner anges under post I.7 c eller II.8 c.

Direktivet

Artikeln behandlas utförligt under artikel 18.

Gällande rätt

Se under artikel 18.

Kommitténs överväganden

Se under artikel 18.

Artikel 41

Teknisk redovisning av skadeförsäkring: Post I.7 c

Teknisk redovisning av livförsäkring: Post II.8 c

Administrationskostnader

Administrationskostnader skall omfatta kostnader för premieuppbörd, förvaltning av bestånd, hantering av återbäring och rabatter samt för mottagen och avgiven återförsäkring. De skall särskilt inkludera personalkostnader och avskrivning av kontorsinventarier och kontorsutrustning i den mån dessa kostnader inte behöver redovisas under anskaffningskostnader, uppkommna krav på försäkringsersättning eller kostnader för placeringar.

Direktivet

Administrationskostnader, en underrubrik till Driftskostnader, skall omfatta alla kostnader för hantering av försäkringar i den mån dessa inte avser anskaffningskostnader (artikel 40), krav på försäkringsersättningar (artikel 38) eller kostnader för placeringar (artikel 42).

Gällande rätt

Enligt god redovisningssed redovisas administrationskostnader under posterna Driftskostnader i försäkringsrörelsen och Kapitalavkastning i finansrörelsen.

Kommitténs överväganden

Posten Driftskostnader finns medtagen i resultaträkningsschemat i 2 kap. 7 § förslaget till ÅRFL och de bestämmelser i övrigt som innehållet i artikel 41 föranleder bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 42

Teknisk redovisning av livförsäkring: Posterna II.2 och II.9

Icke-teknisk redovisning: Posterna III.3 och III.5

Intäkter och vinster samt kostnader och förluster av placeringar

1. Alla intäkter och vinster samt kostnader och förluster av placeringar som sammanhänger med skadeförsäkringsverksamhet skall anges i den icke-tekniska redovisningen.

2. Om ett företag endast driver livförsäkringsrörelse skall intäkter och vinster samt kostnader och förluster av placeringar anges i den tekniska redovisningen av livförsäkring.

3. Om ett företag driver både liv- och skadeförsäkringsrörelse skall intäkter och vinster samt kostnader och förluster av placeringar anges i den tekniska redovisningen av livförsäkring, till den del de direkt sammanhänger med den bedrivna livförsäkringsrörelsen.

4. Medlemsstaterna får kräva eller tillåta att intäkter och vinster samt kostnader och förluster av placeringar anges utifrån det slag av placering beloppet är hänförligt till, om nödvändigt genom ytterligare poster i den tekniska redovisningen av skadeförsäkring, på samma sätt som för motsvarande poster i den tekniska redovisningen av livförsäkring.

Direktivet

I artikeln föreskrivs att intäkter och vinster samt kostnader och förluster hänförliga till placeringar skall redovisas olika för liv- och skadeförsäkring. För skadeförsäkring ingår dessa poster enligt artikel 42.1 i den icke-tekniska redovisningen och för livförsäkring enligt artikel 42.2 i den tekniska redovisningen.

Om både liv- och skadeförsäkringsrörelse bedrivs inom ett företag skall intäkter och vinster samt kostnader och förluster hänförliga till placeringar anges i livförsäkringsrörelsen endast när de har direkt samband med denna enligt artikel 42.3.

Enligt artikel 42.4 kan medlemsstaterna kräva eller tillåta att kapitalavkastning redovisas under teknisk redovisning av skadeförsäkring genom att lägga till ytterligare poster på samma sätt som för motsvarande poster i den tekniska redovisningen av livförsäkring.

Gällande rätt

Inom skadeförsäkring redovisas hela kapitalavkastningen i finansrörelsen under rubriken Kapitalavkastning, netto. Avdrag görs sedan för den del som redovisas direkt i skadeförsäkringsrörelsen enligt Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1991:20. Fördelningen av kapitalavkastning på försäkringsrörelsen skall ske så att den ger en god approximation av försäkringsgrenarnas del av kapitalavkastningen.

Posten Kapitalavkastning i finansrörelsen skall specificeras i not på ränteintäkter, räntekostnader, utdelningar, överskott/underskott på egna fastigheter, valutakursvinster/-förluster, vinst/förlust vid försäljning, anpassning av placeringstillgångar till lägsta värdets princip samt driftskostnader.

I resultaträkningsschemat för livförsäkringsrörelse (Finansinspektionens föreskrifter 1991:20) sker ingen uppdelning av kapitalavkastningen mellan livförsäkringsrörelse och finansrörelse. Kapitalavkastningen redovisas netto i resultaträkningen med samma specificering i not som för skadeförsäkringsföretagen. För försäkringsföretag som meddelar fondanknuten försäkring (s.k. Unit Linked) är notupplysningen ytterligare något detaljerad.

Artikel 42.3 har ingen motsvarighet i svensk praxis då det i 1 kap 3 § FRL föreskrivs att direkt livförsäkringsrörelse inte får förenas med försäkringsrörelse som avser annat än personförsäkring, den s.k. specialitets- eller separationsprincipen. Beträffande företag som meddelar fondanknuten försäkring får, enligt 2 § lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder, sådan rörelse inte förenas med annan försäkringsrörelse än sådan som avser försäkring för premiebefrielse vid arbetsoförmåga.

Kommitténs överväganden

Posterna finns medtagna i resultaträkningen i 2 kap. 7 § i förslaget till ÅRFL. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 42 föranleder bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 43

Teknisk redovisning av skadeförsäkring: Post I.2

Teknisk redovisning av livförsäkring: Post II.12

Icke-teknisk redovisning: Post III.4 och III.6

Fördelad avkastning på placeringar

1. I de fall avkastningen på placeringar överförs till den tekniska redovisningen av skadeförsäkring skall överföringen från den icke-tekniskt redovisningen dras av från post III.6 och läggas till post I.2.

2. I de fall den avkastning på placeringar som anges i den tekniska redovisningen av livförsäkring överförs till den icke-tekniska redovisningen, skall överföringen dras av från post II.12 och läggas till post III.4.

3. Medlemsstaterna får fastställa regler för hur och med vilka belopp som avkastning får överföras från en del av resultaträkningen till en annan. Skälen för sådana överföringar och grunderna för hur de genomförs skall anges i noter i varje särskilt fall. Där så är lämpligt räcker det med hänvisning till innehållet i berörd författning.

Direktivet

Artikeln anger under vilka poster avkastning på placeringar skall redovisas när de överförs mellan olika delar i resultaträkningen. Enligt artikel 43.3 får medlemsstaterna fastställa regler för hur och med vilka belopp som denna avkastning kan överföras mellan teknisk och icke-teknisk redovisning.

Gällande rätt

Se under artikel 42.

Kommitténs överväganden

Föreskrivna poster i artikeln framgår av resultaträkningen i 2 kap. 7 § i förslaget till ÅRFL. De ytterligare bestämmelser som innehållet i artikel 43 föranleder bör lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 44

Teknisk redovisning av livförsäkring: Post II.3 och II.10

Orealiserade vinster och förluster på placeringar

1. För livförsäkringsrörelse får medlemsstaterna tillåta att posterna II.3 och II.10 i resultaträkningen helt eller delvis anger skillnaden mellan

- *placeringar värderade till verkligt värde eller till värdet enligt de principer som anges i artikel 33.1 i direktiv 78/660/EEG, och*

- *deras värde till inköpspris.*

Under alla omständigheter skall medlemsstaterna föreskriva att de belopp som anges i första stycket skall tas upp i ovannämnda poster i de fall de har samband med placeringar som tas upp som tillgångar under D.

2. Medlemsstater som kräver eller tillåter att placeringar som tas upp som tillgångar under C värderas till verkligt värde kan, med avseende på skadeförsäkring, medge att i resultaträkningen i en post III.3 a och i en post III.5 a helt eller delvis anges förändringen av skillnaden mellan värdering av dessa placeringar till verkligt värde och deras inköpspris.

Direktivet

I artikel 44.1 föreskrivs att medlemsstaterna, för livförsäkringsrörelse, kan tillåta att skillnaden mellan värdering till verkligt värde och inköpspris eller värdering enligt reglerna för uppskrivning redovisas över resultaträkningen och anvisar var detta skall ske. För försäkringsföretag som meddelar fondanknuten livförsäkring *skall* dessa poster användas för redovisningen av orealiserade värdeförändringar.

I artikel 44.2 anges att medlemsstater som tillåter värdering i skadeförsäkringsrörelse till verkligt värde kan medge att resultaträkningen i den icke-tekniska delen utökas med motsvarande poster som för livförsäkringsföretag för redovisning av skillnaden mellan placeringarnas verkliga värde och deras inköpspris.

Gällande rätt

Se vidare under artiklarna 47 och 50.

Försäkringsföretag som meddelar fondanknuten försäkring skall enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19) redovisa

orealiserade vinster och förluster i resultaträkningen under posten Värdeförändringar av fondandelar för försäkringstagarnas räkning. Posten avser värdeförändringar under räkenskapsåret på de tillgångar där värdet svarar mot försäkringstekniska skulder.

Kommitténs överväganden

Se överväganden under artiklarna 47 och 50.

3.7 Värderingsregler

3.7.1 Värdering av placeringstillgångar och övriga tillgångar

Artikel 45

Artikel 32 i direktiv 78/660/EEG enligt vilken värderingen av de poster som redovisas i årsbokslutet skall grundas på inköps- eller tillverkningskostnad, skall i den mån inte annat stadgas i artiklarna 46-49 i det här direktivet, tillämpas på placeringar.

Direktivet

I artikeln föreskrivs att artikel 32 i det fjärde bolagsdirektivet skall tillämpas på placeringstillgångar i den mån inte annat följer av artiklarna 46-49. I artikel 32 i det fjärde bolagsdirektivet anges att posterna i årsbokslutet skall värderas enligt bestämmelserna i artikel 34-42 i det fjärde bolagsdirektivet. Artiklarna 34-42, med undantag för artikel 36, i det fjärde bolagsdirektivet är enligt artikel 1.1 tillämpliga även på övriga tillgångar.

Nedan följer en kort genomgång av artiklarna 34-35 och 37-42 i det fjärde bolagsdirektivet oavsett om de skall tillämpas på placeringstillgångar eller andra tillgångar. I de fall det fjärde bolagsdirektivets artiklar även kommenteras i senare artiklar i försäkringsredovisningsdirektivet sker en hänvisning till dessa artiklar.

Artikel 34

Direktivet

Artikel 34 medger aktivering av bolagsbildningskostnader i de fall detta är tillåtet i nationell lagstiftning.

Gällande rätt

Enligt 11 kap. 9 § första stycket FRL är det förbjudet att aktivera utgifter för bolagsbildning, för ökning av aktiekapital och för bolagets förvaltning. Ett motsvarande förbud finns i 11 kap. 7 § femte stycket ABL med motiveringen att ifrågavarande åtgärder inte kan anses komma företaget tillgodo under kommande år.

Kommitténs överväganden

Eftersom det i gällande rätt inte är tillåtet att aktivera kostnader för bolagsbildning varken i försäkringsföretag eller andra företag och då det under utredningsarbetet inte framkommit några skäl att särbehandla försäkringsföretag, påkallar inte artikeln någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 35

Se under artikel 51 i försäkringsredovisningsdirektivet.

Artikel 37

Direktivet

Artikel 37 medger att kostnader för forskning och utveckling samt goodwill får aktiveras. Artikel 37.1 föreskriver, genom dess hänvisning till artikel 34, att någon vinstutdelning som huvudregel inte får äga rum innan kostnaderna för forskning och utveckling skrivits av helt. Denna begränsning gäller inte för goodwill eller övriga immateriella anläggningstillgångar. Från detta krav kan medlemsstaterna i undantagsfall föreskriva undantag.

Immateriella tillgångar skall skrivas av inom högst fem år men medlemsstaterna får tillåta att avskrivningstiden utsträcks till tillgångens ekonomiska livslängd. Upplysning skall då lämnas i en not med angivande av skälen för den längre avskrivningstiden.

Gällande rätt

Enligt 11 kap. 6 § första stycket FRL gäller inte bestämmelserna i 17 § BFL som innebär att goodwill, utgifter för teknisk hjälp, forsknings- och utvecklingsarbete, provdrift, marknadsundersökningar och liknande får tas upp som anläggningstillgång om de är av väsentligt värde under kommande år. Försäkringsbolag får dock enligt 11 kap. 13 § första stycket FRL i sin koncernredovisning ta upp koncerngoodwill som tillgång. Avskrivning skall årligen göras med skäligt belopp, dock minst tio procent enligt 17 § BFL.

I förarbetena till FRL anges att det kännetecknande för försäkringsbolagens värderingsregler är särskild försiktighet vid värderingar med hänsyn till soliditetsprincipen. Den utredningen, vars betänkande låg till grund för FRL, ansåg därför att organisationsutgifter inte skulle kunna tas upp som tillgång, något som var en ändring av dåvarande lag.

Kommitténs överväganden

Kommittens principiella ställningstagande är att försäkringsföretag skall redovisa efter samma principer som övriga företag. I inledningen till försäkringsredovisningsdirektivet anförs också att "särskilda krav skulle varken vara ändamålsenliga eller förenliga med de principer som gäller för samordningen av bolagslagstiftningen, då försäkringsföretagen med den viktiga plats de intar i gemenskapens ekonomiska liv inte kan ställas utanför tillämpningsområdet för det regelverk som utformats för företag i allmänhet". Således finns det inte enligt kommitténs mening någon anledning, att förbjuda aktivering av immateriella tillgångar i försäkringsföretag.

Bestämmelsen har införts i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 9 §, genom en hänvisning till kommitténs förslag till årsredovisningslag.

Artikel 38

Se under artikel 52 i försäkringsredovisningsdirektivet.

Artikel 39

Se under artikel 53 i försäkringsredovisningsdirektivet.

Artikel 40

Direktivet

Enligt denna bestämmelse får medlemsstaterna medge att vissa tillgångar värderas på grundval av vägda genomsnittspriser, enligt FIFO-, LIFO-metoden eller någon annan jämförbar metod. Regeln omfattar lagertillgångar och andra fungibla tillgångar inklusive värdepapper. Upplysning skall lämnas om det vid tillämpningen av någon av de angivna metoderna uppkommer väsentliga avvikelser från det senast kända marknadsvärdet.

Gällande rätt

Enligt Redovisningsrådets rekommendation RR 2, Redovisning av varulager, skall anskaffningsvärdet för varor av samma slag som

anskaffats vid skilda tillfällen bestämmas med tillämpning av FIFO-metoden.

För börsnoterade aktier anser FAR i sin rekommendation nr 12, Redovisning av aktier och andelar, att genomsnittsmetoden är den lämpliga lösningen när det gäller att ta ställning till sålda aktiers anskaffningsvärde.

I Försäkringsbranschens redovisningsnämnds (FRN) cirkulär 1/1983, Tolkningar och kommentarer i anslutning till de nya värderingsreglerna, sägs att individuell värdering av placeringstillgångar bör ske. Det framgår dock inte huruvida försäkringsföretagen skall tillämpa genomsnittsmetoden, FIFO eller någon annan metod.

Kommitténs överväganden

Kommitténs slutliga ståndpunkt i sitt förslag till årsredovisningslag är att FIFO-principen, vägda genomsnittspriser eller annan jämförbar princip bör tillåtas. Samma bestämmelse har intagits i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till årsredovisningslagen, se 2 kap. 9 §. Se Del I, avsnitt 10.8.4.

Artikel 41

Direktivet

Enligt denna artikel får skillnaden mellan en skulds nominella belopp och vad som erhållits vid lånetillfället upptas som tillgång under förutsättning att beloppet skrivs av över lånets löptid.

Gällande rätt

I 11 kap. 6 § FRL föreskrivs att bestämmelsen i 17 § BFL inte skall gälla för försäkringsbolag. Sistnämnda bestämmelse innebär att kapitalrabatt och direkta emissionsutgifter vid upptagandet av ett långfristigt lån får, om beloppen ej omedelbart redovisas såsom kostnad, skrivs av enligt lämplig avskrivningsplan under tiden tills skulden förfaller till betalning. I försäkringsbolag skall beloppet således enligt nu gällande bestämmelser alltid kostnadsföras.

Kommitténs överväganden

Mot bakgrund av de överväganden som gjorts ovan i anslutning till artikel 37 i det fjärde bolagsdirektivet anser kommittén att samma bestämmelser avseende kapitalrabatter och direkta emissionsutgifter skall gälla för försäkringsföretag som för övriga företag. Bestämmel-

sen har införts i 2 kap. 9 § i ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag.

Artikel 42

Direktivet

Inga medvetna överskattningar av behovet av avsättningar för förluster och risker får göras enligt denna artikel, dvs. redovisningen får inte bli "överförsiktig" eftersom den då inte ger en rättvisande bild av företagets resultat och ställning och skall utformas utifrån ett renodlat affärsmässigt synsätt. Artikeln uppställer också krav på specifikation av väsentliga delposter under rubriken Övriga avsättningar i balansräkningen.

Kommitténs överväganden

Att inga medvetna överskattningar får göras torde redan följa av kravet på rättvisande bild och föranleder inte någon lagstiftningsåtgärd. Kravet på specifikation av väsentliga delposter täcks av det allmänna upplysningskrav som återfinns i 2 kap. 3 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag.

Artikel 46

1. Medlemsstaterna får kräva eller tillåta att placeringar som tas upp som tillgångar under C värderas till verkligt värde i enlighet med artiklarna 48 och 49.

2. De placeringar som tas upp som tillgångar under D skall tas upp till verkligt värde.

3. Om placeringar tas upp till inköpspris skall deras verkliga värde anges i noter.

Emellertid får medlemsstater, i vilka placeringar vid tidpunkten för anmälan av detta direktiv tas upp till inköpspris, ge företagen rätt att senast fem år efter den tidpunkt som avses i artikel 70.1 välja att i noter ange det verkliga värdet av de placeringar som tas upp som tillgångar under C.I och högst tre år efter samma dag välja att ange verkligt värde för övriga placeringar.

4. Om placeringar tas upp till sitt verkliga värde, skall inköpspriset anges i noter.

5. Samma värderingsmetod skall tillämpas på alla placeringar som tas upp under en och samma post angiven med en arabisk siffra eller som tas upp som tillgångar under C.I.

6. För varje placering skall i en not anges vilken värderingsmetod som har använts.

Direktivet

Huvudregeln i artikel 51 föreskriver att placeringstillgångar skall värderas till anskaffningskostnaden enligt reglerna i artikel 35 i det fjärde bolagsdirektivet. Se vidare under artikel 51.

Artikel 46.1 ger medlemsstaterna en möjlighet att kräva eller tillåta att posten Placeringar värderas till verkligt värde beräknat enligt artiklarna 48 och 49.

Artikel 46.2 stadgar att tillgångar endast avsedda för företag som meddelar fondanknuten livförsäkring alltid skall värderas till verkligt värde (D i balansräkningen).

I de fall posten Placeringar värderas till inköpspris skall verkligt värde anges i not enligt artikel 46.3. Medlemsstaterna har dock rätt att ge dispens från detta krav i fem år för mark och byggnader samt tre år för övriga placeringar.

När Placeringar värderas till verkligt värde skall inköpspriset anges i not enligt artikel 46.4.

Det framgår inte klart om notupplysning enligt artiklarna 46.3 och 46.4 skall anges för hela posten Placeringar eller specificerat på de tillgångsslag som ingår i denna post. Det troligaste är dock det senare alternativet eftersom de upplysningskrav som följer av det fjärde bolagsdirektivet avseende liknande tillgångar skall specificeras på detta sätt.

Samma värderingsmetod skall användas för de placeringar som tas upp under en och samma rubrik, dvs. de som föregås av arabiska siffror samt posten Byggnader och mark enligt artikel 46.5. Dessutom skall den värderingsmetod som använts anges i not enligt artikel 46.6.

Gällande rätt

Enligt Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1991:20 skall tillgångarna delas upp i omsättningstillgångar och anläggningstillgångar. Större delen av vad som skall redovisas under posten Placeringar enligt direktivet betraktas som omsättningstillgångar och värderas enligt gällande rätt till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (lägsta värdets princip).

Kontorsfastigheter som används i rörelsen samt aktier och andelar i dotterföretag och intresseföretag utgör anläggningstillgångar enligt 11 kap. 4 § FRL och värderas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar och erforderliga nedskrivningar samt med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Tillgångar som ingår i direktivets post Placeringar värderas enligt nuvarande praxis enligt lägsta värdets princip och i vissa fall till anskaffningsvärdet. Någon möjlighet till värdering till verkligt värde när detta överstiger anskaffningsvärdet motsvarande artikeln förekommer inte enligt nuvarande lagstiftning.

Placeringar kopplade till fondanknuten försäkring där värdet svarar mot försäkringstekniska skulder redovisas under rubriken Andelar i försäkringspremiefonder för försäkringstagarnas räkning och värderas till verkligt värde enligt Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1991:19 vilket överensstämmer med direktivets regler.

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1992:30) skall livförsäkringsbolag lämna upplysning om fastigheters marknadsvärde i årsredovisningen.

Enligt 20 § BFL skall uppgifter och upplysningar lämnas om grunderna för värdering av tillgångar och skulder med angivande av sådana ändringar i värderingsgrunderna som avsevärt påverkat årsresultatet. Detta krav överensstämmer med artikel 46.6.

Kommitténs överväganden

För att ge en rättvisande bild av försäkringsföretagens resultat och ställning talar starka skäl för en värdering av placeringstillgångar till verkligt värde. Aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag bör undantas och värderas till anskaffningsvärde, med hänsyn till de svårigheter som kan föreligga att beräkna ett verkligt värde. En värdering till verkligt värde av endast de koncernföretag och intresseföretag som är noterade möjliggörs inte av försäkringsredovisningsdirektivet då samma värderingsprincip skall användas för en och samma post.

Ett krav på värdering till verkligt värde kan emellertid få skattekonsekvenser för försäkringsföretagen som ännu inte blivit helt klarlagda. En sådan konsekvens kan dock anses strida mot den i direktivets ingress uttalade avsikten att värdering till verkligt värde inte skall föranleda förändringar i den skattemässiga behandlingen. Kommittén har därför inte ansett sig kunna nu föreslå något krav på värdering till verkligt värde. Lagtexten har således utformats som en möjlighet till värdering till verkligt värde i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 13 §.

Verkligt värde definieras i 2 kap. 13 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag.

Värderingsprinciperna skall anges i not enligt det generella krav på upplysning om värderingsprinciper som är intaget i 2 kap. 19 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag. Upplysning om verkligt värde alternativt anskaffningsvärde, beroende på vilken värderingsprincip som används, skall lämnas i not och är infört i 2 kap. 13 § i förslaget till ÅRFL.

Bestämmelsen i artikel 46.5 att samma värderingsmetod skall tillämpas på alla placeringar som tas upp under en och samma post som föregås av en arabisk siffra eller under rubriken Mark och byggnader har införts i 2 kap. 11 § i förslaget till ÅRFL.

Artikel 47

I de fall placeringar värderas till verkligt värde, skall artikel 33.2 och 33.3 i direktiv 78/660/EEG tillämpas utom då annat föreskrivs i artikel 31 och 44 i detta direktiv.

Direktivet

Artikeln föreskriver att artiklarna 33.2 och 33.3 i det fjärde bolagsdirektivet skall tillämpas med de inskränkningar som framgår av artiklarna 31 (tillgångar kopplade till fondanknuten försäkring) och 44 (redovisning av orealiserade vinster och förluster i resultaträkningen) om värdering sker till verkligt värde.

Enligt artikel 33.2 i det fjärde bolagsdirektivet skall skillnaden mellan en värdering enligt använd metod (här: verkligt värde) och en värdering till anskaffningskostnad tillföras en uppskrivningsfond. Upplysningar skall lämnas om hur uppskrivningsbeloppet behandlas skattemässigt. Vidare skall de företag som gör uppskrivningar i not öppet redovisa uppskrivningsfondens storlek och förändring. Syftet med avsättningen är att förhindra att beloppet delas ut eftersom värdeökningen inte utgör en realiserad vinst. Enligt artikel 33.2 b får belopp ur fonden överföras till eget kapital, och enligt artikel 33.2 c skall fonden upplösas eller minskas om den inte längre behövs (s.k. reversering). Enligt artikel 33.3 skall av- och nedskrivningar beräknas utifrån det uppskrivna värdet.

Artikel 44 möjliggör för medlemsstaterna att för posten Placeringar tillåta att skillnader mellan värdering till inköpspris och verkligt värde helt eller delvis redovisas över resultaträkningen, II Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse (post 3 eller 10). För skadeförsäkringsrörelse kan skillnaden redovisas under III Icke-teknisk redovisning (post 3 c eller 5 b).

Orealiserade värdeförändringar avseende placeringar för fondanknuten livförsäkring (D) skall alltid värderas till verkligt värde och redovisas över resultaträkningen.

Enligt preliminära uppgifter som inhämtats avser Storbritannien att tillåta valfrihet i fråga om den omfattning i vilken skadeförsäkringsföretag skall redovisa orealiserade vinster och förluster över resultaträkningen eller föra dem direkt till en uppskrivningsfond under eget kapital. Uttalanden från branschen tyder på att en redovisning över resultaträkningen kommer att dominera. Orealiserade vinster är inte utdelningsbara enligt brittisk lag. Ej realiserade vinster och förluster i Storbritannien föreslås föras över resultaträkningen och inkluderas i II Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse. Därefter sker en överföring av de vinster som ännu inte har allokerats till försäkringstagare eller aktieägare till/från posten Ba Medel till framtida förfogande.

Kommitténs överväganden

Ett *livförsäkringsföretag* har tidigare beskattats för den kapitalavkastning som hänför sig till livförsäkringar. Enligt hittills gällande regler har räntor, utdelningar och annan löpande avkastning på placeringstillgångarna beskattats. Dessutom har realiserade vinster vid försäljning av placeringstillgångar beskattats. Enligt lagen (1993:1568) om ändring i lagen (1993:947) om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel har den nuvarande beskattningen ersatts av en schabloniserad avkastningsskatt. Viss del av livförsäkringsrörelsen kommer dock med nuvarande skattesystem även fortsättningsvis att beskattas utifrån redovisat resultat. En redovisning av orealiserade vinster respektive förluster över resultaträkningen påverkar dock inte beskattningsunderlaget för ett livförsäkringsföretag i lika stor omfattning som för ett skadeförsäkringsföretag.

Vinstutdelning får inte ske i livförsäkringsföretag (12 kap. 2 § första stycket FRL). Att livförsäkringsföretag skall sätta av årsvinsten till en återbäringsfond i den mån vinsten inte tas i anspråk för betalning av ränta enligt garantiavtal eller annat följer av 12 kap. 5 § FRL. Återbäringsfonden får användas endast för återbäring och förlusttäckning (12 kap. 6 § FRL). Finansinspektionen kan enligt samma lagrum medge att en fond minskas i andra fall om det finns särskilda skäl. Återbäringsfonden tas enligt Finansinspektionens föreskrifter 1991:20 upp som en särskild post mellan långfristiga skulder och eget kapital. Ett livförsäkringsföretag har i princip inget eget kapital förutom eventuellt aktiekapital eller garantikapital.

Följande alternativa möjligheter finns för redovisning av orealiserade värdeförändringar avseende livförsäkringsföretag:

1. Orealiserade vinster respektive förluster redovisas över resultaträkningen under II Teknisk redovisning, livförsäkringsrörelse, posterna 3 och 10. Därefter sker en avsättning till posten II.12 a Medel till framtida förfogande.

2. Orealiserade vinster och förluster redovisas över resultaträkningen enligt ovan och ingår i årets resultat. I balansräkningen redovisas årets resultat under eget kapital med en post direkt under som överför årets resultat till Medel till framtida förfogande. Alternativt visas årets resultat som en post direkt under Medel till framtida förfogande i balansräkningen.

3. Värdering till verkligt värde sker direkt över balansräkningen enligt reglerna om uppskrivning i artikel 33 i det fjärde bolagsdirektivet och avsätts till posten Medel till framtida förfogande.

Skadeförsäkringsföretagens beskattning baseras på i årsbokslutet redovisat resultat innebärande att vid oförändrad skattelagstiftning kommer alla resultatförda orealiserade vinster att beskattas. En sådan konsekvens kan dock anses strida mot den i direktivets ingress uttalade avsikten att värdering till verkligt värde inte skall föranleda förändringar i den skattemässiga behandlingen, se under artikel 46.

Till skillnad från livförsäkringsföretagen är det för skadeförsäkringsföretag möjligt att ge vinstutdelning. Frågan uppkommer dock huruvida orealiserade vinster skall vara utdelningsbara.

Nedan följer alternativa möjligheter för redovisning av orealiserade värdeförändringar avseende skadeförsäkringsföretag:

1. Redovisa den orealiserade värdeförändringen över resultaträkningen, III Icke-teknisk redovisning. Orealiserade vinster avsätts till en fond för orealiserade vinster under bundet eget kapital.

2. Värdering till verkligt värde sker direkt över balansräkningen och förändringen avsätts till en uppskrivningsfond under eget kapital.

Kommittén anser att det är värdefullt med en redovisning av orealiserade värdeförändringar över resultaträkningen. I ingressen till försäkringsredovisningsdirektivet anges att det är till nytta att orealiserade vinster och förluster redovisas i resultaträkningen med hänsyn till försäkringsnäringens särskilda beskaffenhet. För företag som meddelar fondanknuten livförsäkring skall förändringen redovisas över resultaträkningen och även denna omständighet talar för att en

sådan enhetlig redovisning är att föredra. Kommittén föreslår att det första alternativ som redovisas ovan för livförsäkringsföretag respektive skadeförsäkringsföretag införs vilket innebär en redovisning av orealiserade vinster och förluster över resultaträkningen. Därefter bör en avsättning till Medel till framtida förfogande (gäller livförsäkringsföretag) respektive Fond för orealiserade vinster (gäller skadeförsäkringsföretag) göras. Medel till framtida förfogande skall i not specificeras till den del som avser orealiserade vinster.

Bestämmelserna har intagits i 2 kap. 13 och 22 §§ i förslaget till ÅRFL. De ytterligare bestämmelser som kan anses erforderliga för att uppfylla direktivets krav i artikel 47 bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 48

1. I fråga om andra placeringar än mark och byggnader skall med verkligt värde menas marknadsvärde, jämför dock punkt 5.

2. I de fall värdet av en placering noteras officiellt på en officiell börs, skall med marknadsvärde menas värdet på balansdagen eller när denna dag inte är börsdag, på senaste börsdag före balansdagen.

3. I de fall det finns en marknad för andra placeringar än de som avses i punkt 2 skall med marknadsvärde förstås det genomsnittliga pris till vilket sådana placeringar handlades på balansdagen eller när denna dag inte är bankdag på senaste bankdag före balansdagen.

4. I de fall det den dag då årsbokslutet upprättas har sålts eller till omedelbar försäljning utbjudits sådana placeringar som avses i punkt 2 eller 3, skall marknadsvärdet reduceras med den faktiska eller beräknade försäljningskostnaden.

5. Utom i de fall kapitalandelsmetoden tillämpas i enlighet med artikel 59 i direktiv 78/660/EEG, skall värderingen av alla andra placeringar ske på grund av ett försiktigt beräknat försäljningsvärde.

6. I samtliga fall skall värderingsmetoden beskrivas exakt och skälet för valet av denna lämnas i en not.

Direktivet

Artikeln definierar verkligt värde för alla placeringar utom mark och byggnader. Med verkligt värde skall avses marknadsvärde utom då kapitalandelsmetoden används. När placeringen är noterad på en officiell börs, avses med marknadsvärde detta noterade värde på

balansdagen. Om placeringen inte är noterad beror värderingen på om det finns en marknad för placeringen eller ej. I de fall det finns en sådan, skall det genomsnittliga pris på balansdagen till vilket samma slags placeringar handlades under balansdagen, avses som marknadsvärde. Om en marknad saknas skall värdering ske till ett beräknat försäljningsvärde.

Om tillgångar har sålts när årsbokslutet upprättas eller kommer att säljas inom kort, skall hänsyn tas till faktiska eller förväntade kostnader för försäljningen. I samtliga fall skall värderingsmetoden beskrivas noggrant och skälen till valet av denna anges i not.

Artikel 48.5 medger värdering enligt kapitalandelsmetoden av aktier och andelar i koncernföretag, i enlighet med artikel 59 i det fjärde bolagsdirektivet.

Gällande rätt

Beräkning av placeringstillgångarnas verkliga värden sker redan i dag i flera avseenden; uppgift lämnas om övervärden i årsredovisningen, uppgifter lämnas om konsolideringskapital i företagens förvaltningsberättelser, totalavkastningsmått och uppskattning av värdet för fastigheter som livbolagen för in i förmånsregistren. Dessa beräkningar görs dels enligt föreskrifter från Finansinspektionen, dels på frivillig väg. FRN framförde i ett cirkulär 1/1991 att det är önskvärt att värderingsprinciperna är desamma oavsett i vilket sammanhang värdena används. Därefter sker en genomgång i cirkuläret av vad som avses med marknadsvärden, vilken överensstämmer i stort med direktivet.

I dåvarande Försäkringsinspektionens allmänna råd om register som avses i 7 kap. 10 a § FRL (BFFS 1990:3), sägs att när marknadsvärde saknas för aktier i fastighetsbolag skall ett uppskattat värde användas. Med uppskattat värde avses det värde försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering. En sådan värdering kan lämpligen ske genom en substansvärdesberäkning i enlighet med FAR:s rekommendation för värdering av aktier i icke rörelsedrivande dotterbolag. Substansvärdet beräknas som beskattat eget kapital med tillägg för såväl öppet redovisade som dolda reserver efter avdrag för latent skatt.

Enligt 20 § BFL skall uppgifter och upplysningar om grunderna för värdering av tillgångar och skulder lämnas med angivande av sådana ändringar i värderingsgrunderna som avsevärt påverkat årsresultatet.

Kommitténs överväganden

Verkligt värde definieras i 2 kap. 13 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag. Notupplysning avseende vilka värderingsmetoder som används framgår av den allmänna upplysningsplikt av värderingsmetoder som tillämpas vilken har införts genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag. De övriga bestämmelser som är nödvändiga för att uppfylla direktivets krav enligt artikel 48 bö. enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen, se även under artikel 49.

Artikel 49

1. I fråga om mark och byggnader skall med verkligt värde förstås marknadsvärdet på värderingsdagen, i tillämpliga fall nedsatt på det sätt som föreskrivs i punkterna 4 och 5.

2. Med marknadsvärde skall förstås det pris som mark och byggnader på värderingsdagen skulle betinga vid en privat försäljning mellan en villig säljare och en oberoende köpare, under antagandet av att egendomen offentligt utbjuds till salu, att marknadsförhållandena tillåter försäljning i normal ordning och att det med beaktande av egendomens art står en skälig tidsrymd till förfogande för förhandling av köpet.

3. Marknadsvärdet skall fastställas genom värdering av varje markenhet och byggnad för sig minst en gång vart femte år enligt metoder som är allmänt erkända eller godkända av de myndigheter som utövar tillsyn över försäkringsverksamhet. Artikel 35.1 b i direktiv 78/660/EEG skall inte gälla.

4. Om värdet av någon markenhet eller byggnad har minskat sedan senaste värdering enligt punkt 3, skall en lämplig värdejustering göras. Det lägre värde som då bestäms får inte höjas i senare balansräkningar om inte höjningen är föranledd av en ny bestämning av det marknadsvärde som erhålls i enlighet med punkterna 2 och 3.

5. Om mark eller byggnader den dag då bokslutet upprättas har sålts eller beräknas bli sålda inom kort, skall från det värde som erhålls i enlighet med punkt 2 och 4 avdras faktiska eller beräknade försäljningskostnader.

6. Om det är omöjligt att fastställa marknadsvärdet av en markenhet eller en byggnad, skall det värde som erhålls med ledning av inköpspris eller tillverkningskostnad betraktas som verkligt värde.

7. I en not skall anges vilken metod som har använts för att bestämma det verkliga värdet på mark och byggnader samt hur dessa fördelar sig på räkenskapsår vad avser senast gjorda värdering.

Direktivet

För byggnader och mark avses med marknadsvärde det pris som skulle uppnås på balansdagen vid en frivillig, offentligt utbjuden, försäljning där marknadsförhållanden tillåter försäljning i normal ordning och dessutom att skälig tidsrymd står till förfogande för förhandling.

Varje markenhet eller byggnad skall marknadsvärderas separat minst en gång vart femte år enligt allmänt erkända metoder eller enligt metoder godkända av tillsynsmyndigheten. Artikel 35.1 b i det fjärde bolagsdirektivet är inte tillämplig, vilket innebär att avskrivningar inte skall göras. En minskning av en fastighets värde genom t.ex. slitage återspeglas i stället i dess marknadsvärde.

Om värdet av någon enhet har minskat sedan den senaste värderingen enligt ovan skall en värdejustering (dvs. nedskrivning) av det bokförda värdet göras. Det lägre värdet får inte höjas utan att ny bestämning av marknadsvärdet sker enligt ovan. Om mark och byggnader den dag då bokslutet upprättas har sålts eller beräknas bli sålt skall värdet minskas med faktiska eller beräknade försäljningskostnader.

Om det är omöjligt att fastställa ett marknadsvärde skall med verkligt värde avses det värde som erhålls med ledning av inköpspris eller tillverkningskostnad.

Metod för värdering samt värderingarnas fördelning på räkenskapsår skall anges i not.

Gällande rätt

Som nämnts tidigare värderas enligt gällande rätt placeringsfastigheter till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde alternativt till ett uppskattat värde (BFFS 1990:3). Fastigheter som används i den egna rörelsen skall värderas till anskaffningsvärdet enligt 15 § första stycket BFL. Om värdet på fastigheten varaktigt gått ned skall nedskrivning göras enligt 15 § tredje stycket BFL.

Enligt FRNs cirkulär 1/1991 bör bolagen beakta följande när de lämnar upplysningar avseende marknadsvärdet på fastigheter:

* marknadsvärdet skall definieras som ett sannolikt pris vid en försäljning på en fri fastighetsmarknad per bokslutstidpunkten, vilket i stort överensstämmer med artikel 49.2,

* värderingen skall baseras på gängse schablonmetoder,
* vid varje årsbokslut skall minst 15 procent av det värdemässiga fastighetsinnehavet baseras på marknadsvärdesbedömningar av externa fastighetskonsulter.

För närvarande avskrivs endast kontorsfastigheter som huvudsakligen är avsedda för rörelsen eftersom placeringsfastigheter värderas enligt lägsta värdets princip. Alla fastigheter kan dock skrivas av skattemässigt.

Enligt BFFS 1990:2 om register som utvisar de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder enligt 7 kap. 10 a § FRL skall, enligt vad som föreskrivs i 7 kap. 9 § tredje stycket och 9 a § tredje stycket FRL, ett uppskattat värde för fastigheter fastställas på grundval av en noggrann expertvärdering. Med expert avses värderingsman som har erforderlig erfarenhet av fastighetsvärderingsfrågor. Sådan värderingsman får vara direkt anställd av bolaget för att för bolagets räkning utföra fastighetsvärderingar. En särskild handling, som utvisar de grunder av såväl teknisk som ekonomisk natur som legat till grund för värderingen, skall upprättas över varje sådan värdering.

Anläggningstillgång som har ett bestående värde som väsentligt överstiger det belopp som den är uppförd till i närmast föregående balansräkning, får enligt 11 kap. 5 § FRL upptas till detta värde, dock högst till taxeringsvärdet.

Enligt 20 § BFL skall uppgifter och upplysningar lämnas om grunderna för värdering av tillgångar och skulder med angivande av sådana ändringar i värderingsgrunderna som avsevärt påverkat årsresultatet.

Kommitténs överväganden

Verkligt värde definieras i 2 kap. 13 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag. De övriga bestämmelser som är nödvändiga för att uppfylla direktivets krav enligt artikel 49 bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen, se även under artikel 48.

Artikel 50

När artikel 33 i direktiv 78/660/EEG tillämpas på försäkringsföretag skall det ske på följande sätt:

a) punkt 1.a skall gälla tillgångar som tas upp under F.I såsom definierade i artikel 6 i detta direktiv;

b) punkt 1.c skall gälla tillgångar som redovisas under C.I-C.IV och F.I (utom vad gäller varulager) samt F.III såsom definierade i artikel 6 i detta direktiv.

Direktivet

Artikeln anger hur artikel 33 i det fjärde bolagsdirektivet om bl.a. uppskrivning av anläggningstillgångar skall tillämpas på försäkringsföretag.

Artikel 33.1 medger avsteg från principen om värdering till anskaffningsvärde. Bestämmelserna i artikel 33.1 a, som för försäkringsföretag endast är tillämplig på tillgångar som redovisas under F. I. Materiella tillgångar och varulager, ger medlemsstaterna rätt att tillåta eller fordra värdering till återanskaffningsvärdet.

Enligt artikel 33.1 c får medlemsstaterna tillåta eller fordra att materiella och finansiella anläggningstillgångar skrivs upp. Denna artikel skall för försäkringsföretag endast tillämpas på posten Placeringar och tillgångar redovisade under F.I. förutom varulager. Upplysning skall lämnas i not om vilken metod som använts och vilka poster som berörs i balans- och resultaträkningarna.

I artikel 33.2 föreskrivs att uppskrivningsbeloppet skall tillföras en uppskrivningsfond och att det i balansräkningen eller i not skall anges hur detta belopp behandlas skattemässigt. Dessutom skall i not redovisas uppskrivningsfondens storlek och förändring. Artikel 33.2 anger uttryckligen två fall då fonden får eller skall upplösas. Uppskrivningsfonden får när som helst överföras till eget kapital och fonden skall upplösas eller minskas när skäl för uppskrivning inte längre föreligger (reverseringsplikt). Utöver dessa två fall får medlemsstaterna besluta om regler för fondens användning. Det är föreskrivet att medel från fonden inte får intäktsföras i resultaträkningen om inte beloppen tidigare varit kostnadsförda eller motsvarar realiserade intäkter. Inte heller får uppskrivningsfonden delas ut om inte beloppet utgör en realiserad intäkt. Se vidare Del I, avsnitt 10.5.2.

Enligt artikel 33.3 skall av- och nedskrivningar beräknas utifrån det uppskrivna värdet.

Gällande rätt

Bestämmelsen om värdering till återanskaffningsvärde saknar motsvarighet i svensk rätt. Som huvudregel gäller enligt 15 § BFL att anläggningstillgångar får värderas till högst anskaffningsvärdet men om tillgången har ett bestående värde som väsentligen överstiger detta belopp får uppskrivning ske. Detsamma gäller enligt 11 kap. 5 § FRL. Fastighet får inte skrivas upp över taxeringsvärdet. Aktier

och andelar i dotterföretag och intresseföretag får inte skrivas upp till högre värde än vad som medges av Finansinspektionen.

Uppskrivningen får enligt 11 kap. 5 § andra stycket FRL användas till erforderlig nedskrivning av andra anläggningstillgångar (s.k. tyst kvittning), fondemission i skadeförsäkringsaktiebolag, avsättning till uppskrivningsfond i skadeförsäkringsbolag samt ökning av försäkringstekniska skulder eller ökning av återbäringsfonden i livförsäkringsbolag, något som dock kräver medgivande av Finansinspektionen. Uppskrivningsfond får tas i anspråk för nedskrivning av anläggningstillgångar eller fondemission.

Bestämmelsen i artikel 33.2 a i det fjärde direktivet kräver att uppskrivningsbeloppet sätts av till en uppskrivningsfond medan svensk rätt enligt ovan möjliggör nedskrivning av annan anläggningstillgång. Se vidare Del I, avsnitt 10.5.1.

I dag saknas en direkt motsvarighet till reverseringsplikten i artikel 33.2 i det fjärde bolagsdirektivet.

Det föreligger i dag i princip ingen möjlighet till uppskrivning av placeringstillgångar eftersom dessa klassas som omsättningstillgångar och därför värderas enligt lägsta värdets princip. Dock finns i 14 § fjärde stycket BFL en möjlighet att värdera omsättningstillgångar till ett högre belopp om särskilda omständigheter föreligger. I FRL 11 kap. 7 § föreskrivs att värdehandlingar som svarar mot försäkringstekniska skulder får tas upp till högre värde än vad som följer av BFL, dock högst samma värde som i närmast föregående balansräkning eller, om värdehandlingen anskaffats under året, anskaffningsvärdet. Detta gäller om värdehandlingarna kan avyttras till detta högre värde vid en tidpunkt som anses tillfredsställande med hänsyn till försäkringsutfästelser. Även andra reversfordringar som förfaller eller kan sägas upp till betalning efter längre tid än ett år kan tas upp över det verkliga värdet, dock högst till anskaffningsvärdet.

Kommitténs överväganden

Bestämmelserna i artikel 33.1 a har inte ansetts påkalla någon lagstiftningsåtgärd i förslaget till årsredovisningslag då det under utredningsarbetet inte framkommit några skäl att införa värdering till återanskaffningsvärdet.

Möjlighet till uppskrivning enligt artikel 33.1 c av de placeringstillgångar som inte löpande värderas till verkligt värde samt andra materiella tillgångar förutom varulager har införts i 2 kap. 9 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag. Bestämmelsens tillämpningsområde har sedan angetts i 2 kap. 10 § i författningsförslaget. För regler om när uppskrivning får

göras, hur avsättning till uppskrivningsfond får göras och vad denna fond kan användas till har hänvisning gjorts till förslaget till årsredovisningslag (se Del I, avsnitt 10.8.9). Uppskrivningsbeloppet får användas till ökning av aktiekapitalet i skadeförsäkringsaktiebolag samt för avsättning till en uppskrivningsfond i skadeförsäkringsföretag och Medel till framtida förfogande i livförsäkringsföretag, det senare efter medgivande av Finansinspektionen motsvarande vad som föreskrivs i nuvarande bestämmelse i 11 kap. 5 § FRL.

Uppskrivningsfonden föreslås få tas i anspråk för att öka aktiekapitalet genom nyemission eller fondemission i ett skadeförsäkringsaktiebolag. Uppskrivningsfonden respektive Medel till framtida förfogande bör även kunna få tas i anspråk för att skriva ned andra tillgångar om avsättningen redovisas i resultaträkningen. En bestämmelse är införd i 2 kap. 9 § om skyldighet att återföra uppskrivningen om skälen för den inte längre föreligger genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag. Uppskrivningar som redovisas i resultaträkningen skall tas upp som en särskild post i denna. Vidare anges i 2 kap. 22 § en skyldighet att i not upplysa om den del av Medel till framtida förfogande som avser uppskrivningar enligt dessa bestämmelser.

Kommittén har inte ansett det lämpligt att behålla den begränsningsregel som innebär att fastigheter inte får skrivas upp till högre än taxeringsvärdet eftersom detta inte alltid representerar ett verkligt värde, se Del I, avsnitt 10.8.9. Nuvarande bestämmelse i 11 kap. 5 § FRL att aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag inte får skrivas upp till högre värde än vad som medges av Finansinspektionen har intagits i 2 kap. 9 § i förslaget till ÅRFL.

Bestämmelsen i artikel 33.3 att avskrivningar och nedskrivningar skall beräknas med utgångspunkt i det uppskrivna värdet har införts i 2 kap. 10 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag.

Artikel 51

Artikel 35 i direktiv 78/660/EEG skall gälla försäkringsföretag enligt följande.

a) *Den skall gälla tillgångar som tas upp under B och C och materiella tillgångar upptagna under F.I såsom definierade i artikel 6 i detta direktiv.*

b) *punkt 1.c aa skall gälla tillgångar som redovisas under C.II-C.IV samt F.III såsom definierade i artikel 6 i detta direktiv.*

Medlemsstaterna får kräva att värdejusteringar görs avseende överlåtbara värdepapper som tagits upp som placeringar, så att de tas upp till det lägre värde de skall åsättas på balansdagen.

Direktivet

Artikel 35 i det fjärde bolagsdirektivet innehåller värderingsregler för anläggningstillgångar. De skall för försäkringsföretag tillämpas på posterna Immateriella tillgångar, Placeringar samt Materiella tillgångar och varulager.

Av artikel 35.1 a framgår att anläggningstillgångar skall värderas till anskaffnings- eller tillverkningskostnaden och av artikel 35.2 framgår hur anskaffningsvärdet skall beräknas. Utöver inköpspriset skall det inkludera övriga med förvärvet sammanhängande kostnader. Artiklarna 35.3 och 35.4 anger vad som utgör anskaffningsvärdet för en av företaget tillverkad tillgång.

Enligt artikel 35.1 b skall anläggningstillgångar som har en begränsad ekonomisk livslängd skrivas av systematiskt över denna livslängd.

I det fjärde bolagsdirektivet föreskrivs två fall då nedskrivning av anläggningstillgångar kan eller skall företas. Enligt artikel 35.1 c bb skall anläggningstillgångar skrivas ned till det lägre värde de har på balansdagen om det kan förutses att värdenedgången är bestående. I artikel 35.1 c aa anges vidare att finansiella anläggningstillgångar får skrivas ner till det lägre värde de har på balansdagen utan något krav på att värdenedgången är bestående. Den senare artikeln skall för försäkringsföretag tillämpas på egna aktier och samtliga placeringar utom mark och byggnader.

En medlemsstat kan enligt det andra stycket i artikel 51 kräva att nedskrivning skall göras av samtliga överlåtbara värdepapper som redovisas som placeringar, dvs. införa en bestämmelse om lägsta värdets princip motsvarande 14 § BFL.

Båda typerna av nedskrivningar skall redovisas i resultaträkningen och anges var för sig antingen direkt i resultaträkningen eller i not. I båda fallen föreskriver det fjärde bolagsdirektivet att nedskrivningarna skall återföras om skälen för dem bortfaller.

Gällande rätt

I 11 kap. 4 § FRL definieras anläggningstillgångar som maskiner, inventarier och dylikt, kontorsfastigheter som huvudsakligen avses för rörelsen, aktier och andelar i dotterföretag, andra aktier och andelar som innehas som ett led i organisationen av bolagets försäkringsrörelse samt, efter medgivande av Finansinspektionen, andra

tillgångar som är avsedda att stadigvarande brukas eller innehas i rörelsen. Dessa värderas i enlighet med bestämmelserna för värdering av anläggningstillgångar i BFL.

Med undantag för kraven på reversering överensstämmer bestämmelserna i artikel 35.1 i allt väsentligt med gällande rätt, som den kommer till uttryck i 15 § BFL samt i notupplysningsreglerna i 20 § BFL. I dag finns det dock krav på att en värdenedgång alltid skall vara bestående för att en nedskrivning skall göras.

Bestämmelserna i artiklarna 35.2-35.4 angående anskaffningsvärdets beräkning saknar däremot uttryckliga motsvarigheter i svensk lagstiftning men överensstämmer med god redovisningssed.

Kommitténs överväganden

Bestämmelserna i artikel 35 i det fjärde bolagsdirektivet är tvingande och har införts i 2 kap. 9 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag med de anpassningar som följer av denna artikel i 2 kap. 10 § i förslaget till ÅRFL, dvs. att principerna endast är tillämpliga på posterna Immateriella tillgångar, Placeringstillgångar och Övriga materiella tillgångar samt varulager. Finansiella tillgångar som får skrivas ned utan krav på att värdenedgången är bestående utgörs av posten Placeringstillgångar utom mark och byggnader. Kommittén har stannat för att inte föreslå att möjligheten att, i fråga om överlåtbara värdepapper som värderas till anskaffningvärde, kräva en nedskrivning till det lägre värdet på balansdagen utnyttjas.

Artikel 52

Artikel 38 i direktiv 78/660/EEG skall gälla tillgångar som redovisas under F.I såsom definierade i artikel 6 i detta direktiv.

Direktivet

Artikeln innebär att beståndsdelar i posten Övriga materiella tillgångar samt varulager som ofta och regelbundet ersätts och vilkas sammantagna värde är av underordnad betydelse för företaget får tas upp till en bestämd mängd och ett fast värde, om kvantitet, värde och sammansättning inte varierar väsentligt. Denna bestämmelse är tvingande och måste införas av medlemsstaterna.

Gällande rätt

Någon motsvarighet finns varken i BFL eller i någon annan lag som berör försäkringsföretag.

Kommitténs överväganden

Bestämmelsen är införd i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 9 §, genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag. Paragrafens tillämpningsområde framgår av 2 kap. 10 § i förslaget till ÅRFL.

Artikel 53

Artikel 39 i direktiv 78/660/EEG skall gälla tillgångar som redovisas under E.I-E.III samt F.II såsom definierade i artikel 6 i detta direktiv.

Direktivet

Artikel 39 i det fjärde bolagsdirektivet innehåller värderingsregler för omsättningstillgångar. Omsättningstillgångar skall värderas till anskaffnings- eller tillverkningskostnaden enligt bestämmelserna för anläggningstillgångar med den skillnaden att medlemsstaterna får välja om ränta skall tillåtas att inräknas i tillverkningskostnaden.

Omsättningstillgångar skall enligt artikel 39.1 b göras till föremål för värdejusteringar i syfte att ta upp dem till det lägre marknadsvärde eller annat värde som kan åsättas dem på balansdagen. Medlemsstaterna får vidare enligt artikel 39.1 c tillåta extraordinära värdejusteringar om de på grund av affärsmässiga bedömningar är nödvändiga för att värderingen inte skall behöva ändras inom en nära framtid till följd av prisändringar. Beloppet skall särredovisas i resultaträkningen eller i not. Likaså skall en extraordinär värdejustering som sker uteslutande av skatteskäl anges i not liksom anledningen till justeringen enligt artikel 39.1 e.

Nedskrivningen får enligt artikel 39.1 d inte behållas om skälen för värdejusteringen har upphört

Reglerna i artikel 39 i det fjärde bolagsdirektivet skall tillämpas på tillgångar som i balansräkningen redovisas under posterna E. Fordringar och F.II. Kassa och bank.

Gällande rätt

Enligt 11 kap. 7 § FRL skall de tillgångar som inte är anläggningstillgångar, med vissa undantag, värderas som omsättningstillgångar enligt 14 § BFL, dvs. till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde på balansdagen (lägsta värdets princip). Verkligt värde definieras enligt huvudregeln som försäljningsvärdet efter avdrag för beräknad försäljningskostnad. Omsättningstillgång får enligt 14 § fjärde stycket BFL tas upp över anskaffningsvärdet, om särskilda

omständigheter föreligger och det anses tillåtet enligt god redovisningssed.

Uppdelningen av omsättningstillgångar och terminologin enligt denna artikel överensstämmer dock inte med BFL. Enligt förarbetena till FRL (prop. 1981/82:180 s. 252) kan de tillgångar som skall värderas som omsättningstillgångar i ett försäkringsföretag delas in i tre grupper nämligen finansiella tillgångar (i huvudsak likvida tillgångar såsom kassa, banktillgodohavanden, fordringar m.m.), återförsäkrares andelar i försäkringstekniska skulder samt placeringstillgångar (obligationer, förlagsbevis, placeringsaktier, inteckningslån, placeringsfastigheter m.m.).

Kommitténs överväganden

Artikeln har införts i 2 kap. 9 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag. Bestämmelsens tillämpningsområde framgår av 2 kap. 10 § i förslaget till ÅRFL.

Artikel 54

Vid skadeförsäkringsverksamhet skall beloppet förutbetalda anskaffningskostnader fastställas på motsvarande sätt som för ej intjänade premier.

Vid livförsäkringsverksamhet får beräkningen av belopp som skall anses som förutbetalda anskaffningskostnader ske inom ramen för den försäkringsmatematiska beräkning som avses i artikel 59.

Direktivet

Artikeln anger hur beräkningen av förutbetalda anskaffningskostnader skall ske. För skadeförsäkringsrörelse skall de beräknas på samma sätt som vid beräkning av avsättning för ej intjänade premier. För livförsäkringsrörelse skall förutbetalda anskaffningskostnader beräknas enligt försäkringsmatematiska grunder som avses i artikel 59, se under artikel 18.

Gällande rätt

Se under artikel 18.

Kommitténs överväganden

Se under artikel 18.

Artikel 55

1 a) Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning som redovisas som tillgångar under C.II och C.III skall tas upp till inköpspris i balansräkningen om de inte har värderats till marknadsvärde. Medlemsstaterna får dock kräva eller medge att sådana värdepapper tas upp i balansräkningen till inlösenvärdet.

b) I de fall inköpspriset för värdepapper som avses i punkt a överstiger inlösenvärdet, skall skillnaden kostnadsföras i resultaträkningen. Medlemsstaterna får dock kräva eller medge att skillnaden skrivs av enligt en plan så att den är helt avskriven när värdepapperen löses in. Denna skillnad skall visas särskilt i balansräkningen eller i en not.

c) I de fall inköpspriset för värdepapper som avses i punkt a understiger inlösenvärdet, får medlemsstaterna kräva eller medge att skillnaden redovisas som inkomst fördelad enligt en plan över den tid som återstår till dess värdepapperen löses in. Nämnda skillnad måste visas separat i balanräkningen eller i not till bokslutet.

2. I de fall obligationer elier andra värdepapper med fast avkastning inte är värderade till marknadsvärde och säljs före inlösentidpunkten och inkomsten används till köp av andra obligationer eller värdepapper med fast avkastning, får medlemsstaterna medge att skillnaden mellan försäljningsintäkten och det bokförda värdet fördelas jämnt över den tid som återstår till den ursprungliga placeringens inlösentidpunkt.

Direktivet

Artikel 55.1 anger som huvudregel att obligationer och andra räntebärande värdepapper som redovisas som placeringar i koncern- och intresseföretag eller övriga finansiella placeringstillgångar skall värderas till anskaffningsvärde om de inte värderats till verkligt värde. Avviker anskaffningsvärdet från det värde som skall infrias på förfallodagen får medlemsstaterna tillåta att skillnadsbeloppet resultatförs enligt följande:

När anskaffningsvärdet överstiger inlösenvärdet (överkurs) skall skillnaden omedelbart resultatföras i resultaträkningen. Medlemsstaterna får dock tillåta eller kräva att skillnaden periodiseras över återstående löptid. Skillnaden skall anges särskilt i balansräkningen eller i not.

När anskaffningsvärdet understiger inlösenvärdet (underkurs) får medlemsstaterna kräva eller tillåta att skillnaden periodiseras över återstående löptid. Skillnaden skall anges särskilt i balansräkningen eller i not.

Bestämmelsen i artikel 55.2 ger möjlighet att, när räntebärande värdepapper som inte är upptagna till marknadsvärdet säljs före inlösentidpunkten och erhållen betalning används för inköp av nya liknande värdepapper, skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde får periodiseras över tiden till originalplaceringens förfallodag.

Gällande rätt

Motsvarande reglering av räntebärande värdepapper saknas när det gäller försäkringsföretagen. Enligt gällande bestämmelser utgör sådana värdepapper omsättningstillgångar och värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde.

Enligt 11 kap. 7 § andra stycket FRL får i livförsäkringsföretagen värdehandlingar som svarar mot försäkringstekniska skulder tas upp till samma värde som i närmast föregående balansräkning eller till anskaffningsvärdet om värdehandlingen anskaffats under året, även om det verkliga värdet har sjunkit. Detta gäller endast om värdehandlingarna bedöms kunna avyttras till ett värde som motsvarar detta högre värde vid en tidpunkt som anses tillfredsställande med hänsyn till företagets försäkringsutfästelser. Om företaget avser att inneha värdehandlingen till förfall kan detta stadgande motivera ett beslut att inte skriva ned värdehandlingen till ett värde som understiger inlösenpriset.

Även reversfordringar som förfaller efter längre tid än ett år får enligt 11 kap. 7 § tredje stycket FRL, om det finns särskilda skäl, tas upp över det verkliga värdet, dock ej över anskaffningsvärdet.

Kommitténs överväganden

Kommittén anser att samma regler som föreslås för kreditinstitut, se avsnitt 2, bör gälla. Således skall över- och underkurser för räntebärande värdepapper periodiseras om inte värdering sker till verkligt värde. Vid tillämpningen av ÅRFL skall enligt kommitténs mening i anskaffningsvärdet för räntebärande värdepapper medräknas periodiserad över- och underkurs. Upplysning skall lämnas i not om skillnader mellan anskaffningsvärde och inlösenvärde uppdelat på över- och underkurser. Bestämmelser härom har intagits i 2 kap. 12 och 21 §§ i förslaget till ÅRFL.

Verkligt värde av räntebärande värdepapper påverkas till stor del av de ränteförändringar som sker och kan ge upphov till tvära kast i

värderingen. I de fall företagen avser att matcha sina försäkringstekniska avsättningar och därmed inneha värdepapperet till förfall kan företagen enligt nuvarande regler i 11 kap. 7 § FRL undvika att skriva ned bokfört värde till ett verkligt värde som understiger inlösenvärdet. Enligt artikel 46.5 skall dock samma värderingsmetod tillämpas på alla placeringar som tas upp i en och samma post angiven med en arabisk siffra eller som tas upp under C.I. Byggnader och mark. Denna möjlighet till matchning strider således mot direktivets bestämmelser och kan därför inte behållas i svensk lag.

I ett livförsäkringsbolag föreslås orealiserade vinster och förluster i livförsäkringsrörelsen ingå i resultaträkningen och avsättas till Medel till framtida förfogande. Om det totalt sett uppstår en förlust i livförsäkringsrörelsen skall förlusten täckas genom att dessa medel till framtida förfogande minskas. I det fall förlusten inte kan täckas på detta sätt skall för livförsäkringsaktiebolag reglerna för tvångslikvidation i 14 kap. 2 § FRL tillämpas. I det fall det finns skäl att anta att bolagets eget kapital understiger en tredjedel av det registrerade aktiekapitalet skall en kontrollbalansräkning upprättas enligt reglerna i 14 kap. 2 § FRL. Kommittén anser att möjligheten enligt nuvarande 11 kap. 7 § att värdera värdehandlingar som svarar mot försäkringstekniska skulder enligt särskilda bestämmelser skall kvarstå vid upprättandet av kontrollbalansräkning. Kommittén föreslår därför att bestämmelser motsvarande 11 kap. 7 § FRL arbetas in i 14 kap. FRL.

Om en förlust inte kan täckas genom att minska Medel till framtida förfogande i ett ömsesidigt livförsäkringsbolag skall enligt 12 kap. 8 § FRL förlusten utjämnas genom att bolagets ansvarighet för löpande livförsäkringar och tilldelad återbäring sätts ned.

Det torde även finnas möjligheter att vid beräkning av solvensmarginaler kunna värdera räntebärande värdepapper som är avsedda att matcha försäkringstekniska avsättningar enligt regler motsvarande 11 kap. 7 § FRL.

Artikel 55.2 saknar motsvarighet i gällande rätt och kommittén har inte funnit något skäl som talar för att införa de regler som finns i artikeln.

3.7.2 Värdering av försäkringstekniska avsättningar

Artikel 56

Tekniska avsättningar

De tekniska avsättningarna måste vid varje tidpunkt vara så stora att företaget kan upfylla alla åtaganden som rimligen kan förutses uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

Direktivet

Artikeln anger att avsättningarna skall vara tillräckliga för att vid varje tidpunkt motsvara den ansvarighet som "rimligen kan förutses" uppkomma.

Gällande rätt

I 7 kap. 1 § första stycket FRL beskrivs försäkringstekniska skulder som värdet av bolagets ansvarighet. God redovisningssed torde vara att göra en försiktig uppskattning av det förväntade värdet av denna ansvarighet. Därutöver finns i skadeförsäkringsföretag möjlighet till frivilliga avsättningar till en säkerhetsreserv. Se även under artikel 30.

Kommitténs överväganden

Bestämmelsen är tvingande och har i sin helhet införts i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 15 §.

Artikel 57

Avsättning för ej intjänade premier

1. Avsättningen för ej intjänade premier skall i princip beräknas särskilt för varje försäkringsavtal. Medlemsstaterna får dock tillåta att statistiska metoder används, i synnerhet bråkdelsmetod och metod med fasta procentsatser, när metoderna kan förväntas ge ungefär samma resultat som individuella beräkningar.

2. Inom försäkringsklasser där antagande av en tidsmässig korrelation mellan risk och premie är olämplig, skall sådan beräkningsmetod användas som tar hänsyn till riskens variation över tiden.

Direktivet

Artikel 57.1 anger som huvudregel att avsättningen för ej intjänad premie skall beräknas särskilt för varje kontrakt. Dock får medlemsstater tillåta att förenklade metoder används när dessa förväntas ge ett likvärdigt resultat. Dessa metoder har med tiden kommit att bli alltmer överflödiga, eftersom användningen av datorer möjliggör en korrekt beräkning per kontrakt.

Artikel 57.2 berör de fall då risker inte är jämnt fördelade över försäkringstiden och föreskriver att beräkningsmetoder då skall användas som beaktar riskens variationer över tiden. Ett exempel är svensk motorförsäkring, som sägs ha högre risk under vinterperioden än motsvarande försäkringar i många andra länder. Ett annat exempel är engångsbetald tioårig byggnadsgarantiförsäkring, där risken bedöms öka och vara relativt koncentrerad till försäkringstidens slut.

Gällande rätt

För livförsäkringsrörelse skall det enligt 2 kap. 6 § 2 FRL framgå av grunderna hur premiereserven beräknas. I 7 kap. 3 § FRL ges bestämmelser för premiereservgrunderna.

För de skadeförsäkringsbolag som inte har grunder gäller Finansinspektionens normalplan för beräkning och redovisning av försäkringstekniska skulder (FFFS 1992:8). Normalplanens bestämmelser gäller endast sådana verksamhetsgrenar för vilka grunder inte fastställts. Normalplanen anger grunder för hur premiereserven skall beräknas och hur vissa statistiska metoder skall tillämpas.

Kommitténs överväganden

Direktivets bestämmelse, vilken innebär att avsättningen som huvudregel skall beräknas för varje kontrakt men att statistiska metoder får tillämpas, har införts i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 16 §.

Avsättningen för ej intjänade premier i livförsäkringsrörelse har kommittén valt att inkludera i posten Livförsäkringsavsättningar med stöd av artikel 25.

Artikel 58

Avsättning för kvardröjande risker

Om ersättningskrav och administrativa kostnader som förväntas uppkomma efter utgången av räkenskapsåret på grund av avtal som slutits före räkenskapsårets utgång beräknas överstiga avsättningen för ej intjänade premier och avsättningen för ej erlagda premier för

samma avtal, skall en sådan avsättning för kvardröjande risker som avses i artikel 26 beräknas på grundval av det överskjutande beloppet.

Direktivet

Artikel 58 anger att en avsättning för kvardröjande risker skall ske när förväntade ersättningskrav och administrativa kostnader beräknas överstiga avsättningen för ej intjänade premier. Se under artiklarna 25 och 26.

Gällande rätt

Se under artikel 25.

Kommitténs överväganden

Avsättning för kvardröjande risker har kommittén valt att för skadeförsäkringsrörelse inkludera i posten för redovisning av avsättning för ej intjänade premier och för livförsäkring i posten Livförsäkringsavsättning. De bestämmelser i övrigt som innehållet i artikel 58 påkallar bör enligt kommitténs mening införas genom Finansinspektionens föreskrifter. Se vidare under artikel 25.

Artikel 59

Livförsäkringsavsättning

1. Livförsäkringsavsättningen skall i princip beräknas särskilt för varje livförsäkringsavtal. Medlemsstaterna får dock medge att statistiska eller försäkringsmatematiska metoder används om de kan förväntas ge ungefär samma resultat som individuella beräkningar. En sammanfattning av de viktigaste beräkningsantagandena skall lämnas i en not.

2. Beräkningen skall göras årligen av en försäkringsmatematiker eller annan specialist på detta område på grundval av erkända försäkringsmatematiska metoder.

Direktivet

Enligt artikeln skall posten Livförsäkringsavsättningar i princip beräknas särskilt för varje avtal. Medlemsstaterna får dock medge att statistiska eller försäkringsmatematiska metoder används om de antas ge ungefär samma resultat som individuell beräkning. En sammanfattning av viktiga antaganden skall lämnas i not. Beräkningen skall

göras årligen av en specialist på området och på grundval av erkända försäkringsmatematiska metoder.

Gällande rätt

Premiereservgrunderna för livförsäkringsrörelsen skall innehålla antaganden och regler för att beräkna premiereserven enligt 7 kap. 3 § FRL. Premiereservgrunderna skall innehålla regler för beräkning av den del av premiereserven som skall anses belöpa på varje försäkring. Vidare skall enligt 8 kap. 18 § FRL försäkringstekniska utredningar och beräkningar i ett livförsäkringsbolag utföras under överinseende av en aktuarie. Se vidare under artikel 27.

Kommitténs överväganden

Som huvudregel skall livförsäkringsavsättningen beräknas särskilt för varje försäkring. Statistiska metoder får användas förutsatt att metoden ger ett resultat som motsvarar det som erhålls vid en individuell beräkning. Beräkningen skall ske under överinseende av en aktuarie. En kollektiv beräkning måste enligt ett delbetänkande från Försäkringsutredningen (SOU 1993:108) tillgripas om det är fråga om kollektivavtalsgrundad försäkring eller grupplivförsäkring utan individuell anslutning. Bestämmelserna är tvingande och har införts i 2 kap. 17 § i förslaget till ÅRFL.

Artikel 60

Avsättning för oreglerade skador

1. Skadeförsäkring

a) Avsättningen skall i princip beräknas särskilt för varje ärende på grundval av de ytterligare kostnader som kan beräknas uppkomma. Statistiska metoder får användas om de leder till en tillräcklig avsättning med beaktande av riskernas art. Medlemsstaterna får dock kräva att sådana metoder skall godkännas i förväg innan de används.

b) Denna avsättning skall även täcka skador som på balansdagen inträffat men ej anmälts. Beloppet för sådana skador skall bestämmas med hänsyn till tidigare erfarenhet av antal och storlek av skador som anmäls efter balansdagen.

c) Skaderegleringskostnader skall omfattas av beräkningen av avsättningen oavsett hur de uppkommit.

d) Belopp som kan återvinnas genom att överta försäkringstagarnas rätt mot tredje man (regress) eller genom övertagande av äganderätten till försäkrad egendom (räddning) skall dras av från avsättningen för oreglerade skador. Avdragen skall beräknas försiktigt. Om avdragen uppgår till betydande belopp skall de specificeras i noter.

e) Med avvikelse från stycket d, får medlemsstaterna kräva eller tillåta att belopp som kan återvinnas skall anges som tillgångar.

f) Om skadeersättning skall betalas i form av livränta skall det belopp som avsätts för detta ändamål beräknas med erkända försäkringsmatematiska metoder.

g) Varje icke öppet redovisad diskontering eller nedsättning, vare sig den beror på åsättande av ett dagsvärde på en avsättning för oreglerad skada som beräknas slutreglerad till ett högre belopp, eller åstadkoms på annat sätt, är förbjuden.

Medlemsstaterna får tillåta att diskontering eller nedsättning som görs öppet tar hänsyn till intäkter och vinster av placeringar. Sådan diskontering eller nedsättning får inte förekomma med mindre

i) den beräknade genomsnittliga dagen för slutreglering av skadorna ligger minst fyra år efter balansdagen,

ii) diskonteringen eller nedsättningen genomförs med erkända och försiktiga metoder, varvid den behöriga myndigheten måste underrättas i förväg innan metoden för diskontering ändras,

iii) när totalkostnaden för skadornas reglering beräknas, skall företaget ta hänsyn till alla faktorer som kan medföra ökning av kostnaden,

iv) företaget har tillräckliga uppgifter till sitt förfogande för att bygga upp en tillförlitlig modell för den takt med vilken skadorna regleras,

v) den räntesats som används vid nuvärdesberäkningar inte överstiger en försiktig bedömning av intäkter och vinster från de tillgångar som placerats som avsättning för oreglerade skador under den tidsrymd som erfordras för betalning av skadorna. Räntesatsen får inte heller överstiga endera av

- *intäkter och vinster från sådana tillgångar under de föregående fem åren, eller*

- *intäkter och vinster från sådana tillgångar under året före balansdagen.*

Om sådan diskontering eller nedsättning använts, skall företaget i en not ange avsättningens totala belopp före diskontering eller nedsättning, de skadearter för vilka diskontering skett eller från vilka nedsättning skett och, för varje skadeart, de metoder som använts, särskilt vilken räntesats som använts vid de beräkningar som avses i föregående punkt, punkterna iii och v, och de kriterier som antagits för att beräkna den tidsrymd som kommer att förflyta innan skadorna är slutreglerade.

2. *Livförsäkring*

a) *Avsättningen för oreglerade skador skall vara lika stor som skulden till förmånstagarna, med tillägg för kostnaden för reglering av ersättningskrav. Den skall inkludera avsättningen för inträffade men ej anmälda ersättningsfall.*

b) *Medlemsstaterna får föreskriva att uppgifter enligt a skall intas i skuldposten C.2.*

Direktivet

Artikel 60.1 a kräver som huvudregel att avsättningar skall beräknas särskilt för varje ärende. Statistiska metoder får användas om de ger en tillräcklig avsättning. Medlemsstaterna kan dock kräva, i de fall statistiska metoder används, att dessa skall godkännas i förväg.

Enligt artikel 60.1 b skall avsättningen täcka inträffade men ännu ej anmälda skador. Artikeln kräver att tidigare erfarenhet av fördröjning i rapporteringen av skador skall användas. Det krävs dock ingen särredovisning av denna avsättning eller av de använda metoderna.

Förväntade skaderegleringskostnader skall enligt artikel 60.1 c ingå i avsättningen för oreglerade skador, utan krav på specificering.

Försiktigt uppskattade belopp som kan återvinnas kan minska avsättningen eller redovisas som tillgång enligt artiklarna 60.1 d och 60.1 e.

Enligt artikel 60.1 f skall skadeersättning i form av livränta beräknas enligt erkända försäkringsmatematiska metoder.

Artikel 60.1 g behandlar nedsättning eller diskontering. En s.k. dold diskontering är förbjuden medan öppen diskontering får förekomma under följande förutsättningar:

- slutreglering skall äga rum inom högst fyra år,

- erkända och försiktiga metoder skall tillämpas,

- hänsyn skall tas till alla faktorer som kan öka kostnaderna,
- tillräckliga uppgifter för en modell för beräkning av skadereglеringshastigheten skall föreligga, samt
- räntesatsen får inte överstiga en försiktig bedömning av kapitalavkastningen på tillgångar som investerats för avsättningen för oreglerade skador under den tidsrymd som erfordras för avveckling eller kapitalavkastningen för sådana tillgångar under de fem föregående åren eller under året före balansdagen.

I not skall anges avsättningens totala belopp före eventuell diskontering samt vissa andra upplysningar avseende diskonteringen.

När det gäller livförsäkring skall avsättningen för oreglerade skador enligt artikel 60.2 a motsvara skulden till försäkringstagarna med tillägg för kostnader för utbetalning samt även för inträffade men ej anmälda ersättningsfall. Artikel 60.2 b öppnar möjligheten att inkludera avsättningen för oreglerade skador i livförsäkringsavsättningen.

Gällande rätt

Enligt 7 kap. 1 § FRL skall avsättning för försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall göras till en ersättningsreserv, både i skade- och livförsäkringsrörelse.

Finansinspektionens normalplan för skadeförsäkringsbolag (FFFS 1992:8) behandlar bl.a. beräkning av ersättningsreserv. Normalplanen anger att huvudregeln är en noggrann genomgång och taxering av oreglerade skador. Statistiska metoder medges för större försäkringsbolag i sådana grenar där antalet skador är stort.

Tillägg skall enligt Finansinspektionens normalplan göras för okända skador, s.k. IBNR[1]-tillägg, samt för kända skador som är otillräckligt rapporterade vad gäller skadans omfattning, s.k. IBNER[2]-tillägg. Det krävs inte någon specificering av ersättningsreservens IBNR- respektive IBNER-tillägg.

Utgifter för reglering av inträffade försäkringsfall skall avsättas till en skadebehandlingsreserv enligt 7 kap. 1 § FRL.

Behandlingen av förväntad återvinning finns inte reglerad men sådan återvinning dras i praktiken troligen av endast i begränsad

[1] Incurred But Not Reported

[2] Incurred But Not Enough Reported

utsträckning, och eventuell återvinning uppträder normalt som positiva bidrag till reservavvecklingsresultatet.

God redovisningssed har varit att inte uppmuntra till diskontering, varken öppen eller dold. Öppen diskontering är känd från enstaka fall, t.ex. utländsk ansvarsförsäkringsaffär. Resonemang om dold diskontering har förekommit men sådan kan leda till ett negativt reservavvecklingsresultat.

Kommitténs överväganden

Bestämmelserna i artiklarna 60.1 a - 60.1 c rörande beräkningen av avsättning för oreglerade skador inom skadeförsäkring och vad som skall ingå är tvingande och har införts i 2 kap. 16 § i förslaget till ÅRFL. De bestämmelser i övrigt som påkallas på grund av innehållet i artikel 60.1 bör enligt kommitténs mening lämpligen införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Bestämmelserna för avsättning för oreglerade skador inom livförsäkring enligt artikel 60.2 a har även de införts i förslaget till ÅRFL, se 2 kap. 17 §. Möjligheten att enligt artikel 60.2 b inkludera avsättning för oreglerade skador i livförsäkringsavsättningen har inte utnyttjats med hänvisning till att ersättningsreserven i dag redovisas separat.

Artikel 61

1. I avvaktan på vidare samordning får medlemsstaterna kräva eller tillåta att följande metoder används när det, på grund av försäkringsklassens art eller den typ av försäkring det gäller, vid bokslutet för riskåren saknas tillräckliga uppgifter om premier som skall erhållas, ersättningskrav som skall betalas eller bådadera och säkra bedömningar därför inte kan göras.

Metod 1

Överskottet av tecknade premier över skador och förvaltningskostnader för avtal som börjar under teckningsåret skall bilda en teknisk avsättning som ingår i den tekniska avsättning för oreglerade skador som anges i balansräkningen under Skulder och eget kapital, post C.3. Avsättningen kan också beräknas på grundval av en angiven procentsats av den tecknade premien om en sådan metod är ändamålsenlig för den risk som försäkrats. Vid behov skall detta avsättningsbelopp ökas så att det är tillräckligt för att täcka nuvarande och framtida förpliktelser. De tekniska avsättningar som görs med denna metod skall ersättas av en avsättning för oreglerade skador som beräknas på vanligt sätt så snart tillräcklig information har

samlats och senast vid utgången av det tredje året från teckningsåret.

Metod 2

De belopp som anges i den tekniska redovisningen eller i enskilda poster i denna skall avse ett år som helt eller delvis föregår räkenskapsåret, dock inte mer än 12 månader före räkenskapsåret. De tekniska avsättningarnas belopp i bokslutet skall vid behov ökas så att de är tillräckliga för att täcka nuvarande och framtida förpliktelser.

2. I de fall en av de metoder som beskrivs i första punkten används, skall användningen ske systematiskt under en följd av år om inte omständigheterna motiverar en ändring. Användningen av endera metoden skall anges i en not tillsammans med skälen därför. Om ändring sker i den använda metoden, så skall även inverkan på tillgångar, skulder, ekonomisk ställning och resultat anges i en not. Används metod 1, skall även den tid som förflyter till det på vanligt sätt upprättas en avsättning för oreglerade skador anges i en not. I de fall metod 2 används, skall den tid med vilken det tidigare året föregår räkenskapsåret och storleken av de berörda transaktionerna anges i noter.

3. I denna artikel skall med "teckningsår" förstås det räkenskapsår då försäkringsavtal inom ifrågavarande försäkringsklass eller försäkringsslag börjar att gälla.

Direktivet

Artikeln avser att reglera förfarandet när information som behövs vid beräkningen av avsättningar för bokslutet är försenad eller ofullständig. Artikel 61.1 anger två olika metoder som medlemsstaterna kan kräva eller tillåta. Fondredovisning enligt den förstnämnda metoden används allmänt i Storbritannien för mottagen återförsäkring samt för sjö-, flyg- och transportaffär.

Den andra metoden innebär förlängning bakåt av redovisningsperioden och har motsvarande tillämpningsområde som den förstnämnda metoden.

Artikel 61.2 i artikeln anger att om någon av ovanstående metoder används skall skälen härför samt ytterligare upplysningar lämnas i not.

Gällande rätt

Detta fall är inte uttryckligt reglerat i svensk praxis men behandlas i normalplanen för skadeförsäkringsbolag (FFFS 1992:8). Där berörs

fall där rapporteringen är fördröjd från främst utländska återförsäkrare och osäkerhet kan råda om deras uppgifter avseende avsättningar. Är dessa uppgifter inte tillgängliga per balansdagen bör det allmänt göras en bedömning av deras tillräcklighet och en förstärkning kan vara motiverad enligt normalplanen om man inte känner eller vill godta de grunder eller metoder som cedenten tillämpat vid reservavsättningen. Om informationen är bristfällig kan bedömningen av reserverna ske med ledning av tidigare års årsredovisning och övriga kända förhållanden.

Kommitténs överväganden

Artikel 61 är frivillig för medlemsstaterna och påkallar därmed inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 62

I avvaktan på vidare samordning skall de medlemsstater som kräver bildande av utjämningsavsättningar föreskriva värderingsregler som skall gälla för sådana avsättningar.

Direktivet

Artikeln anger att medlemsstaterna får föreskriva värderingsregler för utjämningsavsättningar, se under artikel 30.

Gällande rätt

Se under artikel 30.

Kommitténs överväganden

Artikel 62 är frivillig för medlemsstaterna och påkallar därmed inte någon lagstiftningsåtgärd. Se även under artikel 30.

3.8 Övriga bestämmelser

3.8.1 Noternas innehåll

Artikel 63

I stället för de upplysningar som krävs i artikel 43.1 8 i direktiv 78/660/EEG, skall försäkringsföretag lämna följande särskilda upplysningar.

I. I fråga om skadeförsäkring, skall i noterna anges

1. *tecknad bruttopremie*
2. *intjänad bruttopremie*
3. *skadeersättningar brutto*
4. *driftskostnader brutto*
5. *återförsäkringsresultat*

Dessa belopp skall fördelas på direkt försäkring och mottagen återförsäkring om mottagen återförsäkring utgör 10 % eller mer av tecknad bruttopremie, och inom direkt försäkring grupperas på följande försäkringsklasser:

- *olycksfall och sjukdom,*
- *motorfordon, ansvar mot tredje man,*
- *motorfordon, övriga klasser,*
- *sjöfart, luftfart och transport,*
- *brand och annan skada på egendom,*
- *allmän ansvarighet,*
- *kredit och borgen,*
- *rättsskydd,*
- *assistans,*
- *övriga försäkringsklasser.*

Grupperingen av försäkringsklasser inom direkt försäkring är inte nödvändig, om summan av tecknade bruttopremier för i frågavarande grupp inte överstiger 10 miljoner ecu. Varje företag skall dock ange beloppen för de tre största grupperna av försäkringsklasser i sin rörelse.

II. I fråga om livförsäkring skall i noterna anges

1. *tecknad bruttopremie, fördelad mellan direkt försäkring och mottagen återförsäkring om mottagen återförsäkring utgör 10 % eller mer av tecknad bruttopremie och inom direkt försäkring utvisa*
   - *a) i) premier för individuell försäkring*
     ii) gruppförsäkringspremier
   - *b) i) periodiska premier*

ii) engångspremier

c) i) premier för ej återbäringsberättigade avtal

ii) premier för återbäringsberättigade avtal

iii) premier för avtal där försäkringstagaren bär placeringsrisken.

Uppgifter avseende a, b eller c krävs inte om beloppet inte överstiger 10 % av tecknad bruttopremie för direkt försäkring.

2. återförsäkringsresultatet

III. I de fall som avses i artikel 33.4, skall i noterna upplysas om bruttopremiernas fördelning på livförsäkring och skadeförsäkring.

IV. I samtliga fall skall i noterna upplysas om den totala bruttopremier för direkt försäkring som avser avtal som slutits av försäkringsföretaget i

- *den medlemsstat där huvudkontoret är beläget,*
- *övriga medlemsstater, och*
- *övriga länder,*

dock behöver uppgift enligt ovan inte lämnas om en post inte överstiger 5 % av den totala bruttopremien.

Direktivet

Artikel 63 ersätter kravet i artikel 43.1.8 i det fjärde bolagsdirektivet på redovisning av nettoomsättningen uppdelad på rörelsegrenar och geografiska marknader. Enligt förevarande artikel skall upplysningar i stället lämnas med uppdelning på vissa grupper av försäkringsklasser.

Punkt I behandlar de upplysningar som skall lämnas avseende skadeförsäkring och punkt II livförsäkring med vissa gränsvärden. Beloppen skall fördelas på direkt försäkring och mottagen återförsäkring om mottagen återförsäkring utgör tio procent eller mer av tecknad bruttopremie.

Punkt III avser det fall då företag redovisar hela sin verksamhet under en teknisk del i resultaträkningen, vilket möjliggörs när verksamheten består i återförsäkring enligt artikel 33.4. I detta fall skall bruttopremien uppdelas på skade- och livförsäkring.

Punkt IV kräver en geografisk uppdelning av total bruttopremie på det land där företaget har sitt säte, övriga medlemsstater samt övriga länder.

Gällande rätt

Notkraven i denna artikel kan jämföras med nuvarande krav på resultatanalys i 11 kap. 1 § FRL som utvisar rörelseresultat för varje verksamhetsgren. Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:19-20) innehåller ett detaljerat schema för resultatanalysen.

Nuvarande resultatanalys är mer omfattande än direktivets krav, framför allt avseende livförsäkring, och fördelas på verksamhetsgrenar som avviker från direktivets försäkringsklasser. Det finns ingen motsvarighet till de gränsvärden i direktivet som är avgörande om en fördelning behöver ske eller ej. Det finns inget krav i dag på att bruttopremien skall uppdelas på skade- och livförsäkring i de fall då indirekt livförsäkring och skadeförsäkring redovisas tillsammans i resultaträkningen. Nuvarande resultatanalys saknar även en geografisk specifikation av total bruttopremie.

Kommitténs överväganden

Direktivets bestämmelse är tvingande och har i sin helhet medtagits i 2 kap. 23 § 1-3 i förslaget till ÅRFL. En anpassning till direktivets verksamhetsindelning, som skiljer sig från nuvarande försäkringsklasser, erfordras. Nuvarande skyldighet i lag att avge resultatanalys bör därvid kunna upphävas. Begreppet resultatanalys föreslås kvarstå men då i föreskriftsform och bör utgå från de minimiuppgifter som krävs enligt direktivet. De ytterligare bestämmelser som föranleds av innehållet i artikel 63 bör enligt kommitténs mening införas genom föreskrifter från Finansinspektionen.

Artikel 64

Försäkringsföretag skall i noter ange det totala beloppet för provisioner för direkt försäkringsrörelse som ingår i räkenskaperna för räkenskapsåret. Detta krav omfattar alla slags provisioner, och särskilt provision för ackvisition, förnyelse, uppbörd och beståndsförvaltning.

Direktivet

Artikeln kräver att totalt belopp för provisioner för direkt försäkringsrörelse som ingår i årets räkenskaper skall anges i not.

Gällande rätt

Enligt Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1991:20 skall endast provisioner beträffande avgiven och mottagen återförsäkring specificeras.

Kommitténs överväganden

Direktivets bestämmelse är tvingande och har införts i 2 kap. 23 § 4 i förslaget till ÅRFL.

3.8.2 Koncernredovisning

Artikel 65

1. Försäkringsföretag skall upprätta sammanställd redovisning och sammanställd förvaltningsberättelse i enlighet med direktiv 83/349/EEG, såvida ej annat föreskrivs i detta avsnitt.

2. I den mån en medlemsstat inte tillämpar artikel 5 i direktiv 83/349/EEG skall punkt 1 gälla också moderföretag vars hela eller väsentliga verksamhetsinriktning är att förvärva innehav i dotterföretag och att göra dem vinstbringande, såvitt dotterföretagen uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag

Direktivet

Försäkringsredovisningsdirektivet anger att det sjunde bolagsdirektivet om koncernredovisning skall tillämpas för försäkringsföretag om inget annat framgår av förevarande direktivs bestämmelser.

Om en medlemsstat inte undantar ett finansiellt holdingbolag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning enligt artikel 5 i det sjunde bolagsdirektivet skall holdingbolag med dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag följa försäkringsredovisningsdirektivet. Holdingbolaget behöver inte vara ett rent holdingbolag utan kan även syssla med vissa kompletterande eller närstående verksamheter. Bankredovisningsdirektivet innehåller en motsvarande bestämmelse.

Problem uppstår när en finansiell koncern som omfattar såväl bankverksamhet som försäkringsverksamhet skall konsolideras. Artikel 14 i det sjunde bolagsdirektivet föreskriver att om ett eller flera företag, som skulle omfattas av koncernredovisningen, bedriver så olikartad verksamhet att koncernredovisningen inte skulle ge en rättvisande bild skall de inte medtas i denna redovisning. Avgörande

blir således en bedömning av huruvida konsolideringen ger en rättvisande bild eller inte.

Kommitténs överväganden

De bestämmelser avseende koncernredovisning som föreslås införda i årsredovisningslagen för övriga företag har införts i 3 kap. 1 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag med de anpassningar som följer av artikel 66 nedan.

Även bestämmelsen att direktivets regler skall tillämpas i de fall ett dotterföretag till ett holdingbolag uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag har införts i 1 kap. 1 § i förslaget till ÅRFL.

Artikel 66

Direktiv 83/349/EEG skall tillämpas med följande avvikelser:

1. Artiklarna 4, 6 och 40 skall inte gälla.

Direktivet

Enligt artikel 4 i det sjunde bolagsdirektivet skall en koncernredovisning upprättas om det någonstans i koncernen finns ett företag som bedrivs i någon av de i artikeln uppräknade företagsformerna (aktiebolag och vissa handelsbolag). Denna inskränkning gäller enligt artikel 66.1 inte försäkringsföretag, eftersom redovisningen för dessa inte är beroende av företagets associationsform.

Artikel 6 i det sjunde bolagsdirektivet ger medlemsstaterna rätt att undanta vissa moderföretag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning om storleken på de företag som ingår i koncernen tillsammans inte överskrider vissa gränsvärden som anges i det fjärde bolagsdirektivet (balansomslutning, nettoomsättning och antal anställda). Med tanke på försäkringstagarnas skyddsintresse gäller bestämmelserna om koncernredovisning alla försäkringskoncerner, oavsett storlek. Undantagsregeln har heller inte införts i förslaget till årsredovisningslag.

Artikel 40 i det sjunde bolagsdirektivet ger medlemsstaterna en provisorisk rätt att undanta bank- och försäkringsföretag från kraven i det sjunde bolagsdirektivet till dess att försäkringsredovisningsdirektivet och bankredovisningsdirektivet trätt i kraft.

Kommitténs överväganden

Skyldigheten att upprätta koncernredovisning framgår av 3 kap. 1 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredo-

visningslag. Artikel 6 i det sjunde bolagsdirektivet har inte utnyttjats i förslaget till årsredovisningslag och någon undantagsbestämmelse för försäkringsföretag blir inte heller nödvändig. Artikeln föranleder därför ingen lagstiftningsåtgärd.

2. Uppgifter som avses i den första och andra strecksatsen i artikel 9.2, alltså

- summan av anläggningstillgångarna, och

- nettoomsättningen,

skall ersättas med särskilda uppgifter om de tecknade bruttopremierna såsom definierade i artikel 35 i detta direktiv.

Direktivet

Artikel 7 i det sjunde bolagsdirektivet behandlar vissa obligatoriska undantag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning i underkoncerner. Artikel 8 i det sjunde bolagsdirektivet ger möjligheter att ytterligare utvidga möjligheten till att undanta vissa moderföretag. Medlemsstaterna kan då enligt artikel 9 i samma direktiv kräva att viss tilläggsinformation om den undantagna underkoncernen ges av närmaste moderföretag. Artikel 66.2 föreskriver att upplysning om summa anläggningstillgångar och nettoomsättning skall för försäkringsföretag ersättas med särskilda uppgifter om tecknad bruttopremie. Dessutom skall anges årets vinst eller förlust, summan eget kapital samt medeltalet anställda under räkenskapsåret.

Gällande rätt

Någon motsvarighet att undanta moderföretag i underkoncerner från kravet att upprätta koncernredovisning finns inte i svensk rätt i dag.

Kommitténs överväganden

Kommittén bedömer upplysningskraven i artikel 7 i det sjunde bolagsdirektivet som tillräckliga varför krav på kompletterande information enligt artikel 9 i samma direktiv inte har införts i förslaget till årsredovisningslag. Artikel 66.2 föranleder således ingen lagstiftningsåtgärd.

3. En medlemsstat får tillämpa artikel 12 i direktiv 83/349/EEG också på två eller flera försäkringsföretag som inte har något sådant samband som sägs i artikel 1.1 eller 1.2 i det direktivet men som på annan grund än avtal eller bestämmelser i stiftelseurkund eller

bolagsordning står under gemensam ledning. Gemensam ledning kan också bestå av betydelsefulla och varaktiga återförsäkringsförbindelser.

Direktivet

Artikel 12 i det sjunde bolagsdirektivet gör det möjligt för medlemsländerna att kräva koncernbokslut för "oäkta koncerner". Med detta avses företag utan inbördes ägande men som står under enhetlig ledning p.g.a. avtal eller bestämmelse i bolagsordning eller vars ledning består av samma personer. Artikel 66.3 utsträcker denna definition av gemensam bas till att omfatta betydelsefulla och varaktiga återförsäkringsförbindelser.

Gällande rätt

I 1 kap. 9 § fjärde stycket FRL anges att Finansinspektionen kan förordna att koncernredovisning skall upprättas för en grupp av försäkringsbolag som inte utgör en koncern men som har en gemensam eller i huvudsak gemensam administration och företagsledning. Bolagen bestämmer själva vilket bolag som skall vara moderbolag.

Kommitténs överväganden

Bestämmelsen i artikel 12 i det sjunde bolagsdirektivet är frivillig och har använts av ytterst få stater. Kommittén har i förslaget till årsredovisningslag inte intagit en sådan bestämmelse avseende konsolidering av oäkta koncerner, se vidare Del I, avsnitt 12.3. Nuvarande bestämmelse i FRL förslås dock införas i förslaget i ÅRFL, se 1 kap. 4 §. Bestämmelsen har också sin motsvarighet i bankredovisningsdirektivet.

4. Medlemsstaterna får medge undantag från artikel 26.1 c i direktiv 83/349/EEG om en affär är avslutad enligt sedvanliga villkor i branschen och har tillskapat rättigheter för försäkringstagarna. Sådana avsteg skall anges och om de har väsentlig betydelse för tillgångar, skulder, ekonomiskt läge och resultat för samtliga företag som ingår i den sammanställda redovisningen skall denna omständighet anges i not till den sammanställda redovisningen.

Direktivet

Artikel 26.1 c i det sjunde bolagsdirektivet föreskriver att interna vinster och förluster mellan koncernföretagen skall elimineras. Artikel 66.4 medger att avsteg görs från denna regel om affären

avslutats på sedvanliga marknadsvillkor och om försäkringstagares rättigheter har inträtt. Ett exempel är en intern försäljning av en fastighet från ett koncernföretag i koncernen till ett annat. Om den görs med vinst kan en del av vinsten t.ex. föras till avsättning för återbäring och rabatter och allokeras till försäkringstagarna. Om den orealiserade vinsten skulle elimineras, så skulle även avsättningen för återbäring och rabatter behöva reduceras, trots att åtagandet gentemot försäkringstagarna kvarstår.

Gällande rätt

I 11 kap. 13 § tredje stycket FRL skall koncernens resultat och ställning redovisas efter justering för internvinster. Internvinst definieras som moderbolagets andel av vinst vid överlåtelse av tillgång inom koncernen, om tillgången inte sålts vidare till någon utanför koncernen eller förbrukats eller nedskrivits av det förvärvande bolaget.

Enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1991:20) skall internvinster mellan livbolagsrörelsen och skadebolagsrörelsen inte elimineras utan redovisas i not till koncernresultaträkningen.

Kommitténs överväganden

Nuvarande bestämmelse i FRL har införts i 3 kap. 1 § i förslaget till ÅRFL i form av en hänvisning till förslaget till årsredovisningslagen. Lagens tillämpningsområde framgår av 3 kap. 2 § 2.

5. Artikel 27.3 i direktiv 83/349/EEG skall tillämpas under förutsättning att balansdagen för ett företag som omfattas av sammanställd redovisning inte ligger tidigare än sex månader före balansdagen för den sammanställda redovisningen.

Direktivet

Enligt artikel 27 i det sjunde bolagsdirektivet skall koncernföretag med balansdag tidigare än tre månader före moderföretagets balansdag upprätta ett delårsbokslut per den sistnämnda dagen. För försäkringsföretag utsträcks de tre månaderna till sex månader. Detta underlättar för koncerner som innehåller ett återförsäkringsföretag, då det kan förekomma att dessa upprättar bokslut per halvårsskiftet 30 juni.

Gällande rätt

Enligt 11 kap. 12 § första stycket FRL skall koncernredovisningen hänföra sig till moderbolagets balansdag. Enligt 12 § femte stycket

BFL skall samtliga bolag inom en koncern ha samma räkenskapsår, om det inte finns synnerliga skäl.

Kommitténs överväganden

Bestämmelsen finns införd i 3 kap. 1 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslagen. En modifiering av den föreskrivna tiden om tre månader till en tid om sex månader har sedan gjorts i 3 kap. 2 § 1 i förslaget ill ÅRFL.

6. Artikel 29 i direktiv 83/349/EEG skall inte tillämpas på sådana skuldposter som av företagsgruppen värderats med tillämpning av särskilda bestämmelser för försäkringsföretag eller på sådana förändringar av tillgångar som påverkar försäkringstagarnas rätt. Om denna avvikelse tillämpas, skall detta anges i noter.

Direktivet

Det sjunde bolagsdirektivet innehåller inga uttryckliga värderingsregler utan i stället hänvisar artikel 29 till värderingsreglerna i det fjärde bolagsdirektivet. Artikel 29 i det sjunde bolagsdirektivet föreskriver likformiga värderingsregler för tillgångar och skulder i ett koncernbokslut. Artikel 66.6 medger undantag dels för skulder som värderats med regler som är specifika för försäkring, dels för förändringar i tillgångar som påverkar försäkringstagarnas rätt. Ett exempel på det första fallet är ersättningsreserven som kan vara odiskonterad i moderföretaget och diskonterad i ett utländskt dotterföretag. Det andra fallet kan exemplifieras av livförsäkring där återbäringsreserven inte får påverkas av att skilda koncernenheter värderar tillgångarna efter olika principer.

Artikel 18 i det sjunde bolagsdirektivet kräver fullständig redovisning av alla tillgångar och skulder i den konsoliderade koncernbalansräkningen. Frågan är då hur man skall behandla det fall då moderbolaget enligt sitt lands lagstiftning måste redovisa en utjämningsreserv, om det i koncernen ingår utländska dotterföretag som inte behöver redovisa en sådan reserv. Enligt artikel 66.6 behöver då ingen utjämningsreserv skapas för det utländska dotterföretaget i efterhand enkom för koncernredovisningen under förutsättning att detta framgår av värderingsprinciperna. Ett besläktat problem är aktivering av anskaffningskostnader.

I tidigare utkast till artikel 66 (då artikel 60, tredje stycket) stadgades som ett undantag från artikel 18 i det sjunde bolagsdirektivet att sådana försäkringstekniska avsättningar som inte krävs i den

lagstiftning som gäller ett utländskt dotterföretag, inte heller skall behöva redovisas i koncernbokslutet.

Kommitténs överväganden

Bestämmelsen att andra värderingsprinciper än moderföretagets kan tillämpas i vissa fall har tagits in i 3 kap. 1 § i förslaget till ÅRFL genom en hänvisning till förslaget till årsredovisningslag och en modifiering av årsredovisningslagens bestämmelser i 3 kap. 2 § i förslaget i ÅRFL.

Artikel 67

Medlemsstaterna får uteslutande för sammanställd redovisning kräva eller tillåta att hela beloppet av intäkter och vinster samt kostnader och förluster av placeringar anges i den icke-tekniska redovisningen även när dessa har samband med livförsäkringsrörelse.

Medlemsstaterna får i sådan fall dessutom kräva eller tillåta fördelning av del av intäkter och vinster av placeringar på livförsäkringsrörelsens redovisning.

Direktivet

Artikeln medger att medlemsstaterna kan kräva eller tillåta att hela beloppet av intäkter och vinster samt kostnader för och förluster på placeringar redovisas i den icke-tekniska redovisningen av resultaträkningen, även om den hänför sig till livförsäkringsrörelsen.

Kommitténs överväganden

Artikel 67 är frivillig och påkallar därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

3.8.3 Offentliggörande

Artikel 68

1. Ett försäkringsföretags vederbörligen fastställda årsredovisning skall, jämte förvaltningsberättelse och berättelse avgiven av de personer som är ansvariga för revision av räkenskaperna, offentliggöras enligt nationell lag i varje medlemsstat i överensstämmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EEG (1).

(1) EGT nr L 65, 14.3.1968, s. 8.

Genom nationell lag får dock bestämmas att förvaltningsberättelsen inte behöver offentliggöras enligt punkt 1. I sådana fall skall den hållas tillgänglig för allmänheten på företagets huvudkontor i den ifrågavarande medlemsstaten. Det skall vara möjligt att på begäran få en kopia av hela berättelsen eller någon del av den. Priset på en sådan kopia får inte överstiga administrationskostnaden.

2. Punkt 1 skall också gälla i fråga om vederbörligen fastställd sammanställd redovisning, sammanställd förvaltningsberättelse och berättelse som avgivits av dem som är ansvariga för revision av sammanställd redovisning.

3. Om ett försäkringsföretag som upprättat årsredovisning eller sammanställd redovisning inte är etablerat i någon sådan bolagsform som är angiven i artikel 1.1 i direktiv 78/660/EEG och inte har skyldighet enligt nationell lag att offentliggöra handlingar som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel och som föreskrivits i artikel 3 i direktiv 68/151/EEG, skall i vart fall hålla handlingarna tillgängliga för allmänheten på sitt huvudkontor. Det skall vara möjligt att på begäran få kopior av handlingarna. Priset på sådana kopior får inte överstiga administrationskostnaden.

4. Medlemsstaterna skall föreskriva lämpliga påföljder för underlåtenhet att följa bestämmelserna om offentliggörande i denna artikel.

Direktivet

Artiklarna 68.1 och 68.2 föreskriver att årsredovisning, koncernredovisning samt revisionsberättelse för försäkringsföretag skall offentliggöras enligt nationell lag i överensstämmelse med artikel 3 i det första bolagsdirektivet (68/151/EEG). Denna bestämmelse återfinns även i det fjärde bolagsdirektivet, se Del I, avsnitt 14.2. I artikel 68.1 andra stycket ges en möjlighet att inte offentliggöra förvaltningsberättelsen om den hålls tillgänglig där företaget har sitt säte och tillhandahållas vid begäran till ett pris som inte överstiger administrationskostnaden.

Artikel 68.3 fastställer att de försäkringsföretag som är etablerade i annan form än de företagsformer som anges i artikel 1.1 i det fjärde bolagsdirektivet och som enligt nationell lag inte behöver offentliggöra handlingarna enligt ovan, är skyldiga att hålla dessa tillgängliga där företaget har sitt säte.

Enligt artikel 68.4 skall medlemsstaterna själva föreskriva påföljder för underlåtenhet att följa bestämmelserna i denna artikel.

Vidare är artiklarna 48-50 i det fjärde bolagsdirektivet tillämpliga på försäkringsföretag enligt artikel 1.1. Se kommentarer i Del I, avsnitt 14.2.

Gällande rätt

Enligt den tidigare 19 kap. 3 § FRL skall styrelsen och verkställande direktören ombesörja att det inom sju månader från föregående räkenskapsårs utgång till Finansinspektionen sänds in avskrifter av årsredovisningen (inklusive förvaltningsberättelse) och revisionsberättelsen. På avskriften av årsredovisningen skall finnas av styrelseledamot eller verkställande direktör tecknat bevis, om balansräkningen har fastställts eller ej. Har fastställelse skett skall beviset även innehålla uppgift om bolagsstämmans beslut beträffande bolagets vinst eller förlust enligt balansräkningen.

Samtliga försäkringsföretag som omfattas av FRL, oavsett bolagsform, omfattas av bestämmelsen ovan.

Enligt 21 kap. 2 § FRL har Finansinspektionen möjlighet att rikta vitesföreläggande till verkställande direktören eller styrelseledamöter i fråga om skyldighet att till inspektionen insända behöriga redovisningshandlingar eller revisionsberättelse.

Kommitténs överväganden

Enligt kommitténs förslag skall redovisningshandlingarna offentliggöras på sätt tidigare föreskrevs i 19 kap. 3 § FRL. Härutöver föreslår kommittén att det införs en bestämmelse av innebörd att Finansinspektionen måste kungöra uppgift om att handlingarna inkommit till myndigheten. Finansinspektionens möjlighet att utfärda vitesföreläggande uppfyller direktivets krav på att lämpliga påföljder skall föreskrivas vid underlåtenhet att offentliggöra redovisningshandlingarna. Bestämmelserna om offentlighet har införts i det fjärde kapitlet i förslaget till ÅRFL.

3.8.4 Slutbestämmelser

Artikel 69

Den kontaktkommitté som inrättats enligt artikel 52 i direktiv 78/660/EEG skall, när den vederbörligen har bildats, ha till uppgift

a) att, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 169 och 170 i fördraget, underlätta en enhetlig tillämpning av detta direktiv genom regelbundet samråd, särskilt om praktiska problem i samband med tillämpningen,

b) att vid behov rekommendera kommissionen tillägg eller ändringar i detta direktiv.

Artikel 70

1. Medlemsstaterna skall före den 1 januari 1994 anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När medlemsstaterna antar bestämmelser till följd av punkt 1 skall dessa innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att bestämmelser som avses i punkt 1 skall tillämpas första gången på årsbokslut och sammanställd redovisning för det räkenskapsår som börjar den 1 januari 1995 eller under kalenderåret 1995.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 71

Fem år efter den dag som avses i artikel 70.2 skall rådet, på förslag från kommissionen, se över och vid behov ändra de bestämmelser i detta direktiv som ger medlemsstaterna valmöjlighet mot bakgrund av de erfarenheter som vunnits vid tillämpning av direktivet och särskilt med hänsyn tagen till syftet att åstadkomma större åskådlighet och samordning av de bestämmelser som omfattas av detta direktiv.

Artikel 72

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Kommitténs överväganden

Som en följd av EES-avtalet skall försäkringsredovisningsdirektivet vara genomfört i svensk lagstiftning den 1 januari 1995. Slutbestämmelserna föranleder i sig ingen ny lagstiftning i Sverige.

II Specialmotivering

I specialmotiveringarna som följer nedan till de föreslagna följdändringarna i aktiebolagslagen /1975:1385/ (ABL), bokföringslagen /1976:125/ (BFL), lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag (ÅRL) samt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. motiveras endast de förslag som är föranledda av förslagen till lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) och lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL). Beträffande sådana ändringar som är en följd av kommitténs förslag till årsredovisningslag hänvisas till betänkandets Del I. De författningsförslag som presenteras i denna Del II av betänkandet innefattar emellertid såväl de ändringsförslag som redan redovisats i Del I som de som följer av övervägandena i denna Del II. Med hänsyn till att lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige är föremål för en genomgripande översyn har kommittén avstått från att föreslå några följdändringar i den lagen.

Förslaget till lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Som framhållits i betänkandets Del I finns det på de områden som omfattas av EES-avtalet i huvudsak inte något utrymme för motivuttalanden om hur bestämmelser bör tolkas. Förevarande specialmotiveringar fokuseras därför på det stöd olika förslag till bestämmelser har i bankredovisningsdirektivet och i nu gällande lagstiftning. En närmare analys av bankredovisningsdirektivets regler och dess konsekvenser för lagstiftning och föreskrifter har givits i den allmänna motiveringen i denna del av betänkandet.

Det regelverk för redovisning som anges i bankredovisningsdirektivet överensstämmer till stora delar med reglerna i de fjärde och sjunde bolagsdirektiven och i förslaget till årsredovisningslag. I varje kapitel av förslaget till lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) hänvisas därför till de bestämmelser i förslaget till årsredovisningslag som skall tillämpas även av de fö-

retag som omfattas av denna lag. Motiveringarna till sådana förslag till bestämmelser som är gemensamma med förslaget till årsredovisningslag lämnas i betänkandets Del I.

Det bör noteras att vissa av det fjärde direktivets bestämmelser förändras genom bestämmelser i bankredovisningsdirektivet när hänvisning görs. Tillämpligheten av det fjärde direktivet anges i bankredovisningsdirektivets artiklar 1-4, 23, 35, 37, 39-41, 44 och 46. På motsvarande sätt finns i bankredovisningsdirektivet hänvisningar till det sjunde bolagsdirektivet i artiklarna 1, 42 och 43. Hänvisningar till det första bolagsdirektivet (68/151/EEG) finns i artikel 44, till det åttonde bolagsdirektivet (84/253/EEG) i artikel 45, till det första banksamordningsdirektivet (77/780/EEG) i artiklarna 2, 15, 18 och 44, och till fördraget om upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen i artiklarna 2 och 46. Vad dessa hänvisningar innebär har närmare kommenterats i den allmänna motiveringen i betänkandets Del II.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

Bankredovisningsdirektivet omfattar kreditinstitut och andra finansiella institut enligt bankredovisningsdirektivets artikel 2. Begreppet "finansiella institut" är inte närmare definierat i detta direktivet. Viss ledning kan hämtas från andra banksamordningsdirektivet (89/646/EEG).

Det torde stå klart att en ny årsredovisningslag enligt bankredovisningsdirektivets regler i första hand bör gälla för sådana företag som i lagförslaget definieras som kreditinstitut. Lagen bör emellertid även omfatta värdepappersbolag. Med tanke på verksamhetens art framstår regelverket i bankredovisningsdirektivet såsom mer lämpat för värdepappersbolag än det fjärde bolagsdirektivets regler.

Kreditaktiebolag och finansbolag kan komma att finnas kvar under en övergångstid i avvaktan på ombildning till kreditmarknadsbolag. De har därför särskilt nämnts i lagförslaget. Något fondkommissionsbolag som driver verksamhet enligt fondkommissionslagen torde numera inte finnas kvar. Motsvarigheten till dessa företag utgör värdepappersbolag och omfattas av lagen om värdepappersrörelse. I lagförslagen har därför fondkommissionsbolagen inte särskilt beaktats.

Kommittén bedömer det som värdefullt att enhetliga redovisningsregler gäller för ovan nämnda grupp av företag. För värdepappersbolag kan det dock i vissa delar finnas anledning att avvika från reglerna i den föreslagna lagen, exempelvis vad gäller resultaträk-

ningens uppställningsform. Avvikelser får ske endast i den mån det framgår av bestämmelser i denna lag eller av föreskrifter som utfärdas med stöd av 1 kap. 5 §.

Bestämmelsen att ett finansiellt holdingföretag med dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är kreditinstitut skall upprätta koncernredovisning enligt denna lag följer av bankredovisningsdirektivets artikel 42.2. Definitionen av ett finansiellt holdingföretag följer av bankredovisningsdirektivets artikel 42.2 men har anpassats till den något vidare definition som uttrycks i försäkringsredovisningsdirektivets artikel 65.2.

I fjärde stycket föreskrivs att även värdepappersbolag omfattas av begreppet "kreditinstitut" vid tillämpningen av lagen. Vid tillämpningen av vissa bestämmelser i lagen kan självfallet även utländska företag av motsvarande slag innefattas i begreppet "kreditinstitut". Något särskilt stadgande härom synes emellertid inte nödvändigt.

2 §

Lagförslaget är utformat så att vissa av bestämmelserna i förslaget till årsredovisningslag genom hänvisningar görs tillämpliga för kreditinstitut. Alternativet skulle vara att i lagen ta in likalydande bestämmelser. Den valda metoden överensstämmer bättre med synsättet att redovisningsregler bör ha en i grunden gemensam bas och att avvikande redovisningsregler för banker och andra kreditinstitut bör förekomma endast i den mån det erfordras av bankredovisningsdirektivet eller i övrigt påkallas av kreditinstitutens och värdepappersföretagens särskilda verksamhetsinriktning.

Av lagförslagets 1 kap. 1 § framgår att denna lag till skillnad från förslaget till årsredovisningslag inte enbart är tillämplig på bolag utan även på sparbanker, föreningsbanker och hypoteksinstitut. Då hänvisning görs till bestämmelse i årsredovisningslagen bör detta stadgande anses tillämpligt för alla de företag som omfattas av ÅRKL.

I andra stycket föreskrivs att, då hänvisning i denna lag görs till bestämmelse i årsredovisningslagen vilken i sin tur hänvisar till annan bestämmelse i årsredovisningslagen eller till årsredovisningslagen i dess helhet, även den sistnämnda hänvisningen skall gälla.

Vid de uppräkningar av bestämmelser i förslaget till årsredovisningslag som skall tillämpas har även angivits bestämmelsernas huvudsakliga innehåll. En sådan hänvisningsteknik avser att underlätta för användaren och innebär naturligtvis ingen begränsning av tillämpningen.

3 §

1 kap. 2 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Bestämmelsen motsvaras delvis även av 4 kap. 6 § bankrörelselagen /1987:617/ (BRL).

1 kap. 3 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det sjunde direktivets artiklar 1-3 gäller enligt bankredovisningsdirektivets artiklar 42 och 43. Tredje stycket i den refererade bestämmelsen motsvarar även 1 kap. 3 § tredje stycket bankaktiebolagslagen (1987:618), 1 kap. 2 § tredje stycket sparbankslagen (1987:619) och 1 kap. 8 § tredje stycket föreningsbankslagen (1987:620).

1 kap. 4 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det sjunde direktivets artiklar 2 och 33 gäller enligt bankredovisningsdirektivets artiklar 42 och 43.

1 kap. 5 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det sjunde direktivets artikel 2 gäller enligt bankredovisningsdirektivets artiklar 42 och 43. Att röster som är i företagets egen ägo inte skall medräknas gäller för övrigt redan idag enligt 8 kap. 1 § fjärde stycket bankaktiebolagslagen.

4 §

Den möjlighet som anges i bankredovisningsdirektivets artikel 43.2 e har utnyttjats. Enligt artikeln får staterna föreskriva att koncernredovisning skall upprättas även av företag som står under gemensam ledning. Denna möjlighet bör utnyttjas för att ge Finansinspektionen ett instrument att använda när utvecklingen medför konstruktioner av sådan typ att konsolidering erfordras för en rättvisande redovisning.

En bestämmelse av motsvarande slag finns redan idag i 1 kap. 9 § fjärde stycket försäkringsrörelselagen /1982:713/ (FRL).

5 §

Paragrafen motsvarar 4 kap. 1 § tredje och fjärde styckena BRL. Bestämmelsen ger ett enhetligt bemyndigande att utfärda närmare föreskrifter för de företagstyper som omfattas av förevarande lagförslag. Motsvarande bestämmelse föreslås i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL). Delvis motsvarande bestämmelser finns i 56 § bankrörelseförordningen (1987:647), 19 och 20 §§ lagen (1988:606) om finansbolag, 15 § lagen (1980:2) om finansbolag, 9 §

lagen om kreditaktiebolag (1963:76), 5 kap. 2 § lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag, 62 § lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, 9 § lagen (1992:701) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, 38 § lagen (1980: 1097) om Svenska skeppshypotekskassan, 6 § förordningen (1970: 68) om tillsyn över hypoteksinstituten, samt 6 kap. 2 § i lagen (1991 :981) om värdepappersrörelse.

I 4 kap. 1 § BRL sägs vidare att "föreskrifterna skall utformas så att de främjar en klar och rättvisande redovisning av bankens resultat och ställning". Motsvarande skyldighet torde behöva iakttas redan på grund av det grundläggande kravet på rättvisande bild som gäller enligt 2 kap. 1 § i förevarande lagförslag och upprepas därför inte här.

I den föreslagna bestämmelsen anges bland annat att närmare föreskrifter får utfärdas kring den löpande bokföringen. Löpande bokföring hör i egentlig mening inte till en årsredovisningslags ämnesområde. Praktiska skäl talar dock för att även denna del av bestämmelsen åtminstone tills vidare tas in i ÅRKL.

I jämförelse med 4 kap. 1 § tredje stycket BRL har tillkommit förtydligandet att föreskrifter får utfärdas även om företagens koncernredovisning och delårsrapporter.

Undantaget vid särskilda skäl kan vara tillämpligt på föreskrifter som innebär en anpassning av balans- och resultaträkningarna för särskilda företagsformer i enlighet med bankredovisningsdirektivets artikel 2.4 b. Det blir emellertid inte möjligt att med stöd av undantaget meddela föreskrifter som strider mot bankredovisningsdirektivet.

6 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 1 § BRL samt 12 § lagen om Svenska skeppshypotekskassan. Därmed ges regeln ett enhetligt innehåll för banker och hypoteksinstitut.

7 §

Bestämmelsen hänvisar till 7 kap. 24 § BRL i fråga om överklagande av Finansinspektionens beslut, som i sin tur föreslås ändrad med hänsyn till att bestämmelserna om redovisning flyttas från BRL till en särskild lag. Se vidare specialmotiveringen till nämnda lagrum.

2 kap. Årsredovisning

1 §

2 kap. 1 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 2 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet. Banker är enligt gällande rätt inte skyldiga att upprätta finansieringsanalys. Förevarande bestämmelse innebär inte någon ändring i detta förehållande eftersom 2 kap. 1 § förslaget till årsredovisningslag hänvisar till lagrum som inte är tillämpliga för banker.

2 kap. 2 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 2 och 31 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 3 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 31 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 4 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Bankredovisningsdirektivet gör inga hänvisningar till det fjärde direktivets artikel 50 a eller det sjunde direktivets artikel 38 a. Det har ändå bedömts lämpligt att bestämmelsen intages i ÅRKL genom hänvisning till förslaget till årsredovisningslag.

2 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 1 § fjärde stycket BRL.

Gemensamma bestämmelser för balansräkning och resultaträkning

3 §

Paragrafen motsvarar 2 kap. 5 § första stycket förslaget till årsredovisningslag men hänvisar till de uppställningsformer för balans- och resultaträkningarna i detta lagförslag som skall tillämpas för kreditinstitut enligt bankredovisningsdirektivets artiklar 4 och 27. Vad som i 2 kap. 5 § första stycket förslaget till årsredovisningslag sägs om avvikelser betingade av rörelsens art etc. följer av det fjärde bolagsdirektivets artikel 4.2 vilken emellertid inte gäller för företag som omfattas av bankredovisningsdirektivet. Den har därför ej tagits in i ÅRKL.

4 §

2 kap. 5 § andra-fjärde styckena förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 3, 4.1, 4.3, 18, 21 och 29 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet. I bankredovisningsdirektivets artikel 41.2 d anges att huvudbelopp av betydelse under balansräkningsposterna Övriga tillgångar och Övriga skulder samt resultaträkningsposterna Övriga rörelseintäkter, Övriga rörelsekostnader, Extraordinära intäkter och Extraordinära kostnader skall anges jämte förklaringar av beloppens natur och storlek. Dessa upplysningskrav torde omfattas av kravet i andra stycket fjärde meningen på specifikation av väsentliga delposter.

2 kap. 6 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 4.4 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet. Första stycket motsvarar även 4 kap. 2 § första stycket första meningen BRL. Andra stycket motsvarar även 4 kap. 2 § första stycket andra meningen och 8 § första stycket 4 BRL.

2 kap. 7 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 7 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 8 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I.

5 §

Genom 5 § 1 anpassas 2 kap. 5 § tredje stycket förslaget till årsredovisningslag till bankredovisningsdirektivets regler. Artikel 4.3 i det fjärde direktivet gäller på sätt som sägs i bankredovisningsdirektivet artikel 3, vilket innebär att poster som föregås av arabisk siffra inte får sammanslås.

I enlighet med bankredovisningsdirektivets artikel 4 skall även åtaganden tas upp inom linjen.

Uppställningsform för balansräkningen

6 §

Uppställningsformen för balansräkningen följer av bankredovisningsdirektivets artikel 4. Vissa anpassningar av direktivets postbenämningar har gjorts i enlighet med övervägandena i den allmänna motiveringen. I jämförelse med direktivet har tillkommit posterna Obe-

skattade reserver och För egna skulder ställda panter. Beträffande obeskattade reserver hänvisas till Del I.

Bankredovisningsdirektivet uppställer inget krav på att som egen post under balansräkningen uppta för egna skulder ställda panter. Däremot föreligger en upplysningsplikt till följd av det fjärde direktivet. I förslaget till årsredovisningslag ingår en inom linjen-post av hittillsvarande slag, avseende samtliga ställda panter. Enligt bankredovisningsdirektivets artikel 24 skall emellertid för tredje mans förpliktelser ställda panter tas upp under Ansvarsförbindelser. I den mån det förekommer att panter ställts för egna ansvarsförbindelser är även de att hänföra till posten Ansvarsförbindelser. För att undvika att ställda panter anges dubbelt begränsas därför i ÅRKL pantrubriken till panter ställda för egna skulder.

Uppställningsform för resultaträkningen

7 §

Uppställningen av resultaträkningen följer av bankredovisningsdirektivets artikel 27. Vissa anpassningar av direktivets postbenämningar har gjorts i enlighet med övervägandena i den allmänna motiveringen. Av skäl som där och i betänkandets Del I utvecklats har i jämförelse med direktivet posterna Leasingintäkter och Bokslutsdispositioner tillkommit.

8 §

2 kap. 13 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 29 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artikel 1.1.

Värderingsregler m.m.

9 §

2 kap. 14 § förslaget till årsredovisningslag

Regeln om vad som skall värderas som anläggningstillgångar finns i bankredovisningsdirektivets artikel 35.1. Där sägs att tillgångar som är avsedda att varaktigt ingå i företagets *normala* verksamhet skall värderas som anläggningstillgångar. Hänvisningen till förslaget till årsredovisningslags 2 kap. 14 § ovan avser inte att innebära en förändring i förhållande till bankredovisningsdirektivet och har kommenterats i den allmänna motiveringen i denna del av betänkandet. Se även motiveringen i betänkandets Del I.

2 kap. 15 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 34 och 37 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet. Bestämmelsen i det hänvisade lagrummets andra stycket motsvaras även av 4 kap. 7 § andra stycket BRL. Se även 2 kap. 12 § i förevarande lagförslag.

2 kap. 16 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 35 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet. Artikel 39 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artiklar 1.1 och 37.1. Se även 2 kap. 13 § i förevarande lagförslag.

2 kap. 17 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 34, 35 och 37 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 18 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 19 och 35 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 19 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 33 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet. Bestämmelsens första stycke motsvarar delvis 4 kap. 5 § BRL.

2 kap. 20 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 33 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet. Bestämmelsens första stycke motsvarar delvis 4 kap. 5 § tredje stycket BRL.

2 kap. 21 förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 33 gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 22 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 39 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artiklar 1.1 och 37.1.

2 kap. 23 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 40 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artikel 1.1.

2 kap. 24 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 38 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artikel 1.1.

2 kap. 25 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I.

2 kap. 26 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 41 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artikel 1.1.

2 kap. 27 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 20 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artikel 1.1.

10 §

Vad som föreskrivs i 10 § 1 motsvarar 4 kap. 5 § första stycket BRL.

Vad som föreskrivs i 10 § 2 och 3 motsvaras av 4 kap. 5 § andra stycket 4 och tredje stycket BRL. I betänkandets Del I har anförts att uppskrivningsbelopp inte nödvändigtvis behöver avsättas till uppskrivningsfond om det säkerställs att dessa medel binds i företaget och inte delas ut till ägarna. På denna grund har införts en bestämmelse i 2 kap. 19 § första stycket förslaget till årsredovisningslag om att uppskrivningsbelopp, utan att passera uppskrivningsfond, direkt får föras till aktiekapitalet i aktiebolag. I 4 kap. 5 § andra stycket BRL föreskrivs att uppskrivningsbelopp får utnyttjas till avsättning till reservfond i sparbank. Till skillnad mot aktiebolag, bankaktiebolag och föreningsbanker förekommer inte vinstutdelning i sparbanker. Enligt 5 kap. 6 § sparbankslagen får reservfonden inte minskas om det inte behövs för att täcka en förlust som uppstått i rörelsen. Den särskilda bestämmelsen om att uppskrivningsbelopp i sparbank får sättas av till reservfond kan således bibehållas.

Bestämmelsen i 2 kap. 21 § förslaget till årsredovisningslag bör tillämpas även för uppskrivningar som sätts av till reservfond i sparbanker eftersom dessa inte bör ha avvikande återföringsregler.

Banker har idag ingen möjlighet att ta uppskrivningsfonden i anspråk för täckande av förlust enligt fastställd balansräkning då förlusten inte kan täckas av fritt eget kapital, vilket framgår av 4 kap. 5 § BRL. Kommittén föreslår inte någon förändring härvidlag.

11 §

Bestämmelsen motsvarar bankredovisningsdirektivets artikel 35.2. I bestämmelsen definieras vad som är en finansiell anläggningstillgång. I direktivet sägs bland annat att värdepapper som är avsedda att varaktigt ingå i företagets *normala* verksamhet skall värderas som anläggningstillgångar (jfr motiveringen till hänvisningen till 2 kap. 14 § förslaget till årsredovisningslag under 2 kap. 9 § ovan).

Begreppet "värdepapper" är inte ett entydigt juridiskt begrepp. Det används ibland i vidsträckt betydelse som samlad beteckning för handlingar som representerar fordringsrättigheter, t.ex. löpande skuldebrev, checkar, växlar och konossement. I teknisk mening anses värdepappersegenskapen hos en handling innebära att handlingen blir bärare av fordringsrätten varför gäldenären inte med befriande verkan kan betala till annan än innehavaren. Bankredovisningsdirektivets engelska version använder termen "securities" när det gäller finansiella anläggningstillgångar, vilket synes begränsa omfattningen till huvudsakligen aktier, obligationer och andra liknande instrument. Således ingår ej sådana fordringar som kan betecknas som utlåning.

12 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 7 § andra stycket BRL vilket innebär att inte heller utgifter för bildande av garantifond får tas upp som tillgång. För att klargöra vad som här avses med garantifond görs en hänvisning till 5 kap. 1 § sparbankslagen, där bildande av garantifond i sparbank beskrivs. Garantifond förekommer även i Svenska skeppshypotekskassan men betecknar där en av staten ställd garantiförbindelse. Se även 2 kap. 15 § förslaget till årsredovisningslag.

13 §

Bestämmelsen utgår från bankredovisningsdirektivet artikel 35.3 i enlighet med de överväganden som görs i allmänmotiveringen.

Regeln bör omfatta även lånefordringar. Också sådana kan förvärvas med över- eller underkurs.

Även vid lämnande av uppgift om anskaffningsvärdet eller av uppgift som utgår från anskaffningsvärdet (jfr lagförslagets 2 kap. 17 § samt 19 § 1 och 2) i not skall periodiserad över- eller underkurs medräknas. Detta följer av paragrafens andra stycke.

I tredje stycket har en undantagsmöjlighet införts för innehav av värdepapper som utgör omsättningstillgång. För innehav av värdepapper som ingår i tradingportfölj och omsätts mycket snabbt kan det nämligen vara förknippat med praktiska svårigheter att företa periodisering samtidigt som en sådan kan vara av ringa värde med hänsyn till resultatredovisningen.

14 §

Den möjlighet att tillåta marknadsvärdering av överlåtbara värdepapper som anges i bankredovisningsdirektivets artikel 36.2 har utnyttjats i enlighet med övervägandena i den allmänna motiveringen i denna del av betänkandet. För att anknyta till förslaget till årsredovisningslags värderingsregler för omsättningstillgångar i dess 2 kap. 22 § har bestämmelsen utformats så att den möjliggör värdering till verkligt värde.

Även här har engelska direktivets term "securities" översatts med "värdepapper", se detta kapitels 11 §. När det gäller omsättningstillgångar kan det finnas anledning att i denna grupp medräkna överlåtbara moderna finansiella instrument. De närmare gränsdragningsfrågorna bör regleras i Finansinspektionens föreskrifter.

De orealiserade vinster som kommer att redovisas vid värdering över anskaffningsvärdet föreslås i avvaktan på kommitténs närmare bedömning inte vara utdelningsbara. Av denna anledning har införts en bestämmelse om att sådana vinster skall sättas av till en särskild fond för orealiserade vinster.

15 §

Av paragrafen framgår att huvudregeln vid omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta är att balansdagens avistakurs skall användas. Detta följer av bankredovisningsdirektivet artikel 39. Vid omräkning av tillgångar och skulder bör få beaktas om dessa genom särskilda åtgärder skyddar valutaposition eller del därav eller om de på motsvarande sätt blir skyddade. När sådant skydd föreligger bör inte fiktiva valutakurseffekter påverka resultatet. En uttrycklig möjlighet att beakta detta har därför tagits in i första meningen.

Direktivet möjliggör även omräkning av materiella och immateriella anläggningstillgångar samt finansiella anläggningstillgångar till anskaffningskursen vid förvärvet, om de inte är säkrade på avista- eller terminsmarknader. Möjligheten har utnyttjats, dock inte för alla finansiella anläggningstillgångar utan endast för andelar som är anläggningstillgångar. Med hänsyn till den i förslaget intagna möjligheten att vid omräkning beakta om tillgången eller skulden skyddar eller skyddas, bortfaller behovet av att i lagrummet begränsa den

särskilda regeln för vissa anläggningstillgångar till sådana som inte är säkrade på avista- eller terminsmarknader.

Redovisning av andelar i dotterföretag och intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden

16 §

2 kap. 28 och 29 §§ förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 59 i det fjärde direktivet gäller enligt artiklarna 1.1 och 39.5 i bankredovisningsdirektivet. Artikel 33 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet.

Tilläggsupplysningar

17 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 30 § förslaget till årsredovisningslag. Enligt förslaget kan uppgifterna tas in antingen i balans- och resultaträkningarna eller i not. För ett flertal av uppgifterna torde dock, enligt kommitténs mening, en placering bland noterna vara lämpligast.

2 kap. 31 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 33 och 35 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artikel 1.1, artikel 15.3 i det fjärde direktivet enligt bankredovisningsdirektivets artiklar 1.1 och 41.1 samt artikel 43.1.1 i det fjärde direktivet enligt artikel 40 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 32 § förslaget till årsredovisningslag

Paragrafen motsvarar 4 kap. 8 § första stycket 3 BRL.

2 kap. 33 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 43.1.1 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 40 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 34 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 35 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet. Artikel 39 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artiklar 1.1 och 37.1. Artikel 43.1.10 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 40 i bankredovis-

ningsdirektivet, varvid även bör beaktas artikel 1.3 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 35 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 33 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 36 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I.

2 kap. 39 och 40 §§ förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 43.1.2 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 40 i bankredovisningsdirektivet. Artiklarna 45.1 och 61 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet. Bestämmelserna motsvarar delvis 4 kap. 8 § första stycket 1 BRL.

2 kap. 43 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 43.1.13 i det fjärde bolagsdirektivet modifieras i artikel 40.7 i bankredovisningsdirektivet. Se vidare härom i specialmotiveringen till 2 kap. 18 § 2 nedan.

2 kap. 44 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 43.1.5 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 40.2 i bankredovisningsdirektivet. Bestämmelsens första mening motsvaras även av 4 kap. 8 § andra stycket 2 BRL.

2 kap. 45 § andra-tredje styckena förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 43.1.4 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artikel 40. Indelningen i bundet och fritt eget kapital framgår av 2 kap. 20 § 2 ÅRKL.

2 kap. 46 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 43.1.11 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 40 i bankredovisningsdirektivet. Artikel 30 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

2 kap. 47 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 43.1.9 gäller i sak enligt artikel 40.6 i bankredovisningsdirektivet. Bestämmelsen motsvaras även av 4 kap. 9 § BRL.

2 kap. 48 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 43.1.12 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 40 i bankredovisningsdirektivet. Det fjärde direktivets artikel 43.1.9 gäller i sak enligt artikel 40.6 i bankredovisningsdirektivet. Indelningen av personalkostnader i artikel 23 i det fjärde direktivet finns även i bankredovisningsdirektivets artikel 27. Det fjärde stycket motsvaras delvis även av 7 kap 1 § fjärde stycket och 4 § andra stycket bankaktiebolagslagen, 3 kap. 1 § fjärde stycket och 4 § tredje stycket sparbankslagen samt 6 kap. 1 § fjärde stycket och 4 § andra stycket föreningsbankslagen.

2 kap. 49 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 56 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

18 §

I första punkten har Finansinspektionen angivits som den myndighet som prövar tillstånd enligt 2 kap. 40 § första stycket förslaget till årsredovisningslag.

Enligt bankredovisningsdirektivets artikel 40.7 behöver upplysning inte lämnas avseende huvudsakliga lånevillkor, räntesatser samt under året återbetalda belopp vid tillämpningen av artikel 43.1.13 i det fjärde direktivet. Denna bestämmelse har införts i andra punkten.

I tredje punkten har i jämförelse med 2 kap. 48 § första stycket förslaget till årsredovisningslag tillkommit upplysningsskyldighet avseende löner och ersättningar till delegater i bank i enlighet med 4 kap. 9 § BRL.

19 §

Upplysningsskyldighet enligt första punkten följer av bankredovisningsdirektivets artikel 36 vad avser omsättningstillgångar, men bör enligt kommitténs mening lämnas även för anläggningstillgångar.

Andra punkten följer av bankredovisningsdirektivets artikel 35.3.

Tredje punkten följer av 4 kap. 8 § första stycket 1 BRL.

Fjärde punkten följer av bankredovisningsdirektivet artikel 41.2 b vad avser tillgångsposterna 5 och 6 och i övrigt av gällande svensk

rätt, t.ex. bokföringslagen. Det får anses som lämpligt att ange en uppdelning av tillgångarna i omsättnings- respektive anläggningstillgångar eftersom tillämpningen av olika värderingsregler är beroende av denna klassificering.

20 §

Första punkten följer av bankredovisningsdirektivets artikel 40.2.

Den uppdelning i bundet och fritt eget kapital som anges i andra punkten följer av 4 kap. 7 § BRL och 11 kap. 7 § ABL. Motsvarande bestämmelse finns i 2 kap. 45 § första stycket förslaget till årsredovisningslag.

Bestämmelsen i tredje punkten om sparbanks egna fonder motsvarar 4 kap. 7 § BRL.

Uppdelningen i bundet och fritt eget kapital för föreningsbank i fjärde punkten följer av 4 kap. 7 § BRL.

21 §

Bestämmelsen följer av bankredovisningsdirektivets artikel 33.

22 §

Första och andra punkterna följer av bankredovisningsdirektivet artikel 5.

Tredje punkten följer av bankredovisningsdirektivet artikel 6.

Förvaltningsberättelse

23 §

För motivering till *2 kap. 51 § förslaget till årsredovisningslag* hänvisas till betänkandets Del I. Artikel 46 i det fjärde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artikel 1.1. Första stycket i förslaget till årsredovisningslags bestämmelse motsvaras delvis även av 4 kap. 9 § andra stycket 1 och 2 BRL. Banker har enligt gällande rätt att lämna förslag till disposition av vinst eller förlust enligt 4 kap. 9 § tredje stycket BRL.

24 §

Första stycket motsvarar 4 kap. 9 § fjärde stycket BRL. Lokala föreningsbanker beräknar kapitalbas och kapitalkrav gemensamt med central föreningsbank enligt 2 kap. 9 § BRL. Landshypoteksföreningar beräknar kapitalbas och kapitalkrav gemensamt med Hypoteksbanken enligt 60 a § lagen om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar. De värdepappersbolag som lyder

under kapitaltäckningsreglerna anges i 5 kap. 1 § lagen om värdepappersrörelse.

Tredje stycket överensstämmer med 4 kap. 9 § femte stycket BRL.

Finansieringsanalys

25 §

För motivering till *2 kap. 52 § förslaget till årsredovisningslag* hänvisas till betänkandets Del I.

3 kap. Koncernredovisning

1 §

3 kap. 1 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 1 och 16 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet. Bestämmelsen motsvaras delvis även av 4 kap. 10 § BRL.

3 kap. 2 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 16 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 5 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 13 i det sjunde direktivet gäller på sätt som sägs i artikel 43.2 d i bankredovisningsdirektivet, medan artikel 34 i det sjunde direktivet gäller på sätt som sägs i artikel 43.2 h i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 6 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 27 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet. Första stycket motsvarar även 4 kap. 10 § första stycket BRL.

3 kap. 7 och 8 §§ förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 19, 20, 30 och 31 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 9 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 14 i det sjunde direktivet gäller på sätt som sägs i artikel 43.2 f i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 10 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 21 och 23 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 11 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 26 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet. Bestämmelsen motsvarar delvis även 4 kap. 11 § andra stycket BRL.

3 kap. 12 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 28 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 13 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 29 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 14 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 33 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet. Artikel 34 i det sjunde direktivet gäller på sätt som sägs i artikel 43.2 h i bankredovisningsdirektivet. Artikel 13 i det sjunde direktivet gäller på sätt som sägs i artikel 43.2 d i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 15 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 32 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet. Artikel 34 i det sjunde direktivet gäller på sätt som sägs i artikel 43.2 h i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 16 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 34 i det sjunde direktivet gäller på sätt som sägs i artikel 43.2 h i bankredovisningsdirektivet.

3 kap. 17 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 35 i det sjunde direktivet gäller enligt bankredovisningsdirektivets artiklar 42 och 43.

2 §

Första punkten följer av bankredovisningsdirektivets artikel 43.2 d.

Andra punkten följer av bankredovisningsdirektivets artikel 43.2 f.

I tredje punkten har Finansinspektionen angivits som den myndighet som prövar tillstånd enligt 3 kap. 17 § förslaget till årsredovisningslag.

3 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 3 § förslaget till årsredovisningslag. För motivering hänvisas till betänkandets Del I. Det sjunde direktivets artikel 17 gäller i sak enligt artikel 43.2 g i bankredovisningsdirektivet. Det sjunde direktivets artikel 29 gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet.

4 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 4 § förslaget till årsredovisningslag. Se Del I. Det sjunde direktivets artiklar 8 och 11 gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet, medan det sjunde direktivets artikel 7 gäller på sätt som sägs i bankredovisningsdirektivets artikel 43.2 b.

I första stycket har möjligheten i bankredovisningsdirektivets artikel 43.2 b utnyttjats i enlighet med allmänmotiveringen i denna del av betänkandet.

Definitionen av kreditinstitut i första stycket 3 har samordnats med 1 kap. 1 § 5 i lagen om kreditmarknadsbolag och omfattar inte värdepappersbolag.

I det fjärde stycket har möjligheten i artikel 9.2 i det sjunde direktivet jfrd med artikel 43.2 c i bankredovisningsdirektivet införts i enlighet med allmänmotiveringen i denna del av betänkandet.

4 kap. Offentlighet

1 §

4 kap. 4 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 3 i det första bolagsdirektivet gäller på sätt som sägs i artiklarna 44.1 och 44.3 i bankredovisningsdirektivet.

4 kap. 6 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 48 och 49 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1 i bankredovisningsdirektivet.

2 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 1 § förslaget till årsredovisningslag. Enligt 8 kap. BRL är Finansinspektionen registreringsmyndighet för bank.

Hypoteksinstitut av viss minsta storlek har enligt 2 kap. 3 § lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag (ÅRL) skyldighet att sända in årsredovisning till Patent- och registreringsverket (PRV). Sådana institut skall enligt lagförslaget sända in sin årsredovisning till Finansinspektionen.

3 §

Första meningen överensstämmer i huvudsak med 4 kap. 3 § första stycket BRL. Andra meningen motsvarar 4 kap. 8 § ÅRL.

4 §

Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med 4 kap. 3 § andra-fjärde styckena BRL.

Särbestämmelserna för lokal föreningsbank i andra och tredje styckena är tillåtna enligt bankredovisningsdirektivets artikel 44.3. Där anges att kreditinstitut som inte bedrivs i sådan bolagsform som anges i artikel 1.1 i det fjärde direktivet och inte behöver sända in årsredovisningshandlingar till centralt register enligt nationell lagstiftning i vart fall skall hålla handlingarna tillgängliga där företaget har sitt säte. I sådana fall skall det vara möjligt att på begäran få kopior av handlingarna. Priset på sådana kopior får inte överstiga administrationskostnaden.

5 §

Hypoteksinstitut av viss minsta storlek har enligt 2 kap. 3 § ÅRL skyldighet att sända in årsredovisning till PRV. Sådana institut är enligt 4 kap. 3 § samma lag skyldiga att ha auktoriserad revisor. Bestämmelsen föreslås därför vara tillämplig för hypoteksinstitut som enligt lag är skyldiga att ha auktoriserad revisor.

Skyldighet för medlemsstaterna att föra register över kreditinstitut anges i bankredovisningsdirektivets 44.1. En undantagsmöjlighet ges i artikel 44.3 där det föreskrivs att kreditinstitut som inte bedrivs i sådan bolagsform som anges i artikel 1.1 i det fjärde direktivet inte behöver sända in årsredovisningshandlingar till centralt register om nationell lagstiftning medger det och handlingarna hålls tillgängliga där företaget har sitt säte. En bestämmelse av nyss nämnda slag har införts i tredje stycket.

6 §
Bestämmelsen i 4 kap. 6 § tredje stycket förslaget till årsredovisningslag har kompletterats med hänvisning till BRL.

7 §
Bestämmelsen motsvarar regeln i 4 kap. 7 § förslaget till årsredovisningslag samt 4 kap. 10 § BRL. Artikel 38 i det sjunde direktivet gäller enligt artiklarna 42 och 43 i bankredovisningsdirektivet. Se Del I.

5 kap. Delårsrapport

1 §
Bestämmelsen i 5 kap. 1 § förslaget till årsredovisningslag motsvarar 4 kap. 12 § BRL, 5 kap. 2 § förslaget till årsredovisningslag motsvarar delvis 4 kap. 13 § BRL och 5 kap. 3 § förslaget till årsredovisningslag överensstämmer med 4 kap. 14 § BRL. Bestämmelser om delårsrapport finns inte med i bankredovisningsdirektivet. I BRL finns idag inget krav på att bank skall lämna uppgifter om investeringar och finansiering. I den mån sådana uppgifter är viktiga för bedömningen av bankens verksamhetsresultat och ställning torde det dock redan idag följa av god redovisningssed att sådana uppgifter bör lämnas.

Enligt 2 kap. 9 § ÅRL skall hypoteksinstitut, som enligt 4 kap. 3 § samma lag är skyldigt att ha auktoriserad revisor, avge delårsrapport. Rapporten skall enligt 2 kap. 9 § andra stycket nyss nämnda lag hållas tillgänglig för envar och senast två månader efter rapportperiodens utgång sändas in till PRV. Hypoteksinstituts delårsrapporter upprättas enligt 2 kap. 10 § samma lag.

2 §
Första till tredje punkterna motsvarar 4 kap. 12 och 13 §§ BRL och avser banks delårsrapport.

Fjärde punkten motsvarar 4 kap. 13 § BRL. Bestämmelsen om uppgifter om in- och utlåning har getts ett enhetligt innehåll för de företag som omfattas av denna lag. I den mån in- och utlåning förekommer skall uppgifter lämnas i dessa avseenden.

Förslaget till lag om årsredovisning i försäkringsföretag

Som framhållits i betänkandets Del I finns det på de områden som omfattas av EES-avtalet i huvudsak inte något utrymme för motivuttalanden om hur bestämmelser bör tolkas. Förevarande specialmotiveringar fokuseras därför på det stöd olika förslag till bestämmelser har i försäkringsredovisningsdirektivet och nu gällande bestämmelser i försäkringsrörelselagen /1982:713/ (FRL). En närmare analys av försäkringsredovisningsdirektivets regler och dess konsekvenser för lagstiftning och föreskrifter har givits i den allmänna motiveringen i denna del av betänkandet.

Det regelverk för redovisning som anges i försäkringsredovisningsdirektivet överensstämmer till stora delar med reglerna i de fjärde och sjunde bolagsdirektiven och i förslaget till årsredovisningslag. I varje kapitel av förslaget till lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) hänvisas därför till de bestämmelser i förslaget till årsredovisningslag som skall tillämpas även av de företag som omfattas av denna lag. Specialmotiveringarna till sådana förslag till bestämmelser som är gemensamma med förslaget till årsredovisningslag lämnas i betänkandets Del I.

Det bör noteras att vissa av det fjärde direktivets bestämmelser förändras genom bestämmelser i försäkringsredovisningsdirektivet när hänvisning görs. Tillämpligheten av det fjärde direktivet anges i försäkringsredovisningsdirektivets artiklar 1, 5-8, 18, 20, 23, 44, 45, 47-53, 63, 68 och 69. På motsvarande sätt finns i försäkringsredovisningsdirektivet hänvisningar till det sjunde direktivet i artiklarna 1, 65 och 66. Hänvisningar till det första bolagsdirektivet (68/151/EEG) finns i artikel 68, till det första skadeförsäkringsdirektivet (73/239/EEG) i artiklarna 2 och 33, till det första livförsäkringsdirektivet (79/267/EEG) i artiklarna 2 och 33, och till fördraget om upprättande av den Europeiska ekonomiska gemenskapen i artiklarna 2 och 69. Innebörden av dessa hänvisningar har närmare kommenterats i den allmänna motiveringen i denna del av betänkandet.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

I lagrummet anges lagens tillämpningsområde på ett sätt som motsvarar artikel 2 i försäkringsredovisningsdirektivet. Artikeln omfattar skadeförsäkringsföretag enligt det första skadeförsäkringsdirektivet, livförsäkringsföretag enligt det första livförsäkringsdirektivet samt företag som driver återförsäkringsrörelse.

Bestämmelsen att ett finansiellt holdingföretag med dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag skall upprätta koncernredovisning enligt denna lag följer av artikel 65.2 i försäkringsredovisningsdirektivet. Även definitionen av ett finansiellt holdingföretag följer av denna artikel.

2 §

Lagförslaget är utformat så att vissa av bestämmelserna i förslaget till årsredovisningslag genom hänvisningar även görs tillämpliga för försäkringsföretag. Alternativet skulle vara att i lagen ta in likalydande bestämmelser. Den valda metoden överensstämmer bättre med synsättet att redovisningsregler bör ha en i grunden gemensam bas och att avvikande redovisningsregler för försäkringsföretag bör förekomma endast i den mån det erfordras av försäkringsredovisningsdirektivet eller i övrigt påkallas av försäkringsföretagens särskilda verksamhetsinriktning.

Första stycket avser att klargöra att bestämmelser i förslaget till årsredovisningslag skall tillämpas för alla försäkringsföretag trots att bestämmelsen anger bolag eller aktiebolag.

I andra stycket föreskrivs att, då hänvisning i denna lag görs till bestämmelse i årsredovisningslagen vilken i sin tur hänvisar till annan bestämmelse i årsredovisningslagen eller till årsredovisningslagen i dess helhet, även den sistnämnda hänvisningen skall gälla.

Vid de uppräkningar av bestämmelser i förslaget till årsredovisningslag som skall tillämpas har även angivits bestämmelsens huvudsakliga innehåll. En sådan hänvisningsteknik avser att underlätta för användaren och innebär ingen begränsning av tillämpningen.

3 §

1 kap. 2 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Bestämmelsen motsvaras delvis även av 11 kap. 6 § tredje stycket FRL.

1 kap. 3 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det sjunde direktivets artiklar 1-3 om koncerndefinition gäller enligt försäkringsredovisningsdirektivets artikel 65. Nuvarande koncerndefinition återfinns i 1 kap. 9 § FRL.

1 kap. 4 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det sjunde direktivets artiklar 2 och 33 om definition av intresseföretag gäller enligt försäkringsredovisningsdirektivets artikel 65.

1 kap. 5 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det sjunde direktivets artikel 2 om bl.a. hänsynstagande till vissa rättigheter hos mellanman gäller enligt försäkringsredovisningsdirektivets artikel 65.

4 §

Bestämmelsen motsvaras i huvudsak av 1 kap. 9 § fjärde stycket FRL. Se även specialmotiveringen till förslaget till ändring av denna bestämmelse.

5 §

Paragrafen motsvarar 11 kap. 1 § fjärde stycket FRL. Bestämmelsen ger ett enhetligt bemyndigande att utfärda närmare föreskrifter för de företagstyper som omfattas av förevarande lagförslag. Motsvarande bestämmelse föreslås i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL).

I 11 kap. 1 § FRL sägs vidare att "föreskrifterna skall utformas så att de främjar en klar och rättvisande översikt av försäkringsbolagets resultat och ställning". Motsvarande skyldighet torde i sak följa redan av 2 kap. 1 § i förevarande lagförslag och upprepas därför inte här.

Förslaget till bestämmelse möjliggör att föreskrifterna får avvika från bokföringslagen /1976:125/ (BFL) och denna lag. Det blir emellertid inte möjligt att med stöd av undantaget meddela föreskrifter som strider mot försäkringsredovisningsdirektivet.

I den föreslagna bestämmelsen anges bland annat att närmare föreskrifter får utfärdas kring den löpande bokföringen. Löpande bokföring hör i egentlig mening inte till en årsredovisningslags ämnesområde. Praktiska skäl talar dock för att även denna del av bestämmelsen åtminstone tills vidare tas in i ÅRFL.

6 §

Bestämmelsen motsvarar delvis 11 kap. 1 § första stycket FRL.

7 §

Bestämmelsen hänvisar till 19 kap. 13 § FRL i fråga om överklagande av Finansinspektionens beslut, som i sin tur föreslås ändrad med

hänsyn till att bestämmelserna om redovisning flyttas från FRL till en särskild lag. Se vidare specialmotiveringen till detta lagrum.

2 kap. Årsredovisning

Hänvisningar till artiklar avser artiklar i försäkringsredovisningsdirektivet om inte annat särskilt anges.

1 §

2 kap. 1 § förslaget till årsredovisningslag

Se del I. Det fjärde direktivets artikel 2 gäller enligt artikel 1.1. Genom att förslaget till årsredovisningslag hänvisar till lagrum som inte är tillämpliga för försäkringsföretag uppkommer inte för dessa någon skyldighet att upprätta finansieringsanalys. Sådan skyldighet föreligger inte heller i dag.

Försäkringsredovisningsdirektivet innehåller inget krav på att i resultaträkningen skall ingå en resultatanalys. Nuvarande krav på resultatanalys återfinns i 11 kap. 1 § första stycket FRL. I lagförslagets 23 § finns minimikrav på notupplysningar avseende vissa poster i resultaträkningen som följer av tvingande bestämmelser i artikel 63. Det är till viss del fråga om information som i dag lämnas i resultatanalysen. Skyldigheten i lag att avge resultatanalys bör därför kunna upphävas. I stället bör i huvudsak motsvarande uppgifter som tidigare lämnades i resultatanalysen lämnas i noterna. Därvid torde en anpassning till försäkringsredovisningsdirektivets verksamhetsindelning erfordras. De närmare reglerna för hur nämnda notupplysningar skall lämnas bör ges i Finansinspektionens föreskrifter.

2 kap. 2 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 2 och 31om vissa allmänna krav på årsredovisningen gäller enligt artikel 1.1.

2 kap. 3 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 31 om iakttagande av vissa redovisningsprinciper gäller enligt artikel 1.1.

2 kap. 4 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 50 a om valuta gäller enligt artikel 1.1. Det sjunde direktivets artikel 38 a gäller enligt artikel 65.

Gemensamma bestämmelser för balansräkning och resultaträkning

2 §

Paragrafen motsvarar 2 kap. 5 § första stycket i förslaget till årsredovisningslag men hänvisar till de uppställningsformer för balans- och resultaträkningarna i förevarande lagförslag som skall tillämpas för försäkringsföretag enligt artikel 6 och 34. Vad som i 2 kap. 5 § första stycket i förslaget till årsredovisningslag sägs om avvikelser betingade av rörelsens art etc. följer av det fjärde bolagsdirektivets artikel 4.2 vilken emellertid inte gäller för företag som omfattas av försäkringsredovisningsdirektivet. Den har därför ej tagits in i ÅRFL.

3 §

2 kap. 5 § andra-fjärde styckena förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 3, 4.1, 4.3, 18, 21, 29, 42 om bl.a. uppställning och sammanslagning av poster gäller enligt artikel 1.1.

Upplysningskraven i det fjärde bolagsdirektivets artiklar 18, 21, 29 samt 42 torde omfattas av kravet på specifikation av väsentliga delposter i andra stycket fjärde meningen. Även artiklarna 11, 13, 16 och 25 torde omfattas av kravet på specifikation av väsentliga delposter. Enligt artikel 11 skall tillgångsposten Övriga lån specificeras med uppgift om den del av annan utlåning där försäkringsbrevet utgör den huvudsakliga säkerheten. Posten skall även i övrigt specificeras om den uppgår till betydande belopp. Artikel 13 kräver att posten Övriga under rubriken Andra finansiella placeringar skall specificeras i not när sådana placeringar uppgår till betydande belopp. Posten Övriga under rubriken Andra tillgångar skall enligt artikel 16 anges i not när de däri ingående tillgångarna är betydande. Artikel 25 anger att andelen avsättningar för kvardröjande risker, som ingår i Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker, skall särskilt anges i not när de uppgår till betydande belopp.

2 kap. 6 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 4.4 om bl.a. föregående räkenskapsårs siffror gäller enligt artikel 1.1. Bestämmelsen motsvarar delvis 11 kap. 2 § första stycket FRL.

2 kap. 7 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 7 om bruttoredovisning gäller enligt artikel 1.1.

2 kap. 8 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I om allmänna krav på balans- och resultaträkningarna.

4 §

Enligt 2 kap. 5 § tredje stycket i förslaget till årsredovisningslag får poster i balansräkningen och resultaträkningen som föregås av arabiska siffror sammanslås. Enligt artikel 5 begränsas möjligheten till sammanslagning och omfattar inte Försäkringstekniska avsättningar i balansräkningen. Av artikel 24 följer att poster redovisade under Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar, som redovisas som en tillgång i balansräkningen, inte får sammanslås. Poster i direktivets resultaträkningsschema som föregås av liten bokstav får sammanslås med undantag för vissa angivna poster. Kommitténs lagförslag för resultaträkningen innehåller endast sådana poster som inte får sammanslås enligt artikel 5.

Uppställningsform för balansräkning

5 §

Uppställningsformen för balansräkningen följer av artikel 6. Vissa anpassningar av direktivets postbenämningar har gjorts dels i enlighet med förslaget till årsredovisningslag, dels i enlighet med överväganden i den allmänna motiveringen. Anpassningarna är i huvudsak av redaktionell art med visst beaktande av vad som är vedertaget inom svensk redovisning. Se Del I avseende kommentarer till 2 kap. 9 § tredje och fjärde styckena förslaget till årsredovisningslag. Bokstavsbeteckningarna som föregår posterna i balansräkningen följer inte direktivet då det har tillkommit vissa poster. Posternas ordningsföljd i balansräkningen följer dock direktivets uppställningsform.

Posten Medel till framtida förfogande har tillkommit på skuldsidan i balansräkningsschemat enligt artikel 22. Möjligheten enligt artikel 24 att redovisa återförsäkringsbeloppen som en tillgång med specifikation i not föreslås utnyttjas. Belopp som motsvarar avsättningen för ej intjänade premier föreslås, när det gäller livförsäkringsrörelse, ingå i posten Livförsäkringsavsättning enligt en möjlighet i artikel 25. Vidare har posten Obeskattade reserver tillkommit, se Del I. Det bör kommenteras att posten Övriga skulder även inbegriper skatter och sociala avgifter.

6 §

Bestämmelsen motsvarar artikel 7. Bestämmelsen har tillkommit bl.a. för att säkerställa att de förpliktelser som uppkommer vid tecknande av försäkringsavtal och som det har tagits hänsyn till vid beräkningen

av försäkringstekniska avsättningar inte skall ingå i ansvarsförbindelser.

Uppställningsform för resultaträkning

7 §

Uppställningsform för resultaträkningen är hämtad från artikel 34. De delposter i resultaträkningen som enligt artikel 5 får sammanslås har inte medtagits i resultaträkningsschemat i lagförslaget. Vidare har inte krav på samtliga delsummor intagits i lagförslaget. Enligt kommitténs mening bör det ankomma på Finansinspektionen att utfärda de föreskrifter som är nödvändiga för att uppfylla kraven i artikel 34. Posten Bokslutsdispositioner har tillförts, se vidare Del I. Vidare har en post Överföring till eller från Medel till framtida förfogande infogats som post II.12 a enligt artiklarna 22 och 47. Vissa anpassningar av direktivets postbenämningar har gjorts i enlighet med benämningar i förslaget till årsredovisningslag och enligt överväganden i den allmänna motiveringen. Liksom beträffande balansräkningen är de avvikelser som företagits i förhållande till försäkringsredovisningsdirektivet närmast motiverade av redaktionella skäl.

8 §

2 kap. 13 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 29 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1. I Del I kommenteras bl.a. rekvisitet "företagets normala verksamhet" vid bedömning av en post som ordinär eller extraordinär.

Värderingsregler m.m.

9 och 10 §

Som framgår av föreslagna bestämmelser nedan skiljer inte försäkringsredovisningsdirektivet på omsättnings- och anläggningstillgångar.

2 kap. 15 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 34 och 37 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1. Bestämmelsen i 11 kap. 6 § FRL innebär i dag ett förbud mot aktivering av organisationskostnader men ur redovisningssynpunkt saknas skäl för avvikande lagregler i förhållande till övriga företag. Kommittén föreslår därför att immateriella tillgångar skall kunna aktiveras i försäkringsföretag efter samma principer som i övriga företag.

2 kap. 16 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 35 gäller enligt artikel 1.1. Bestämmelserna om att anläggningstillgång skall tas upp till anskaffningsvärdet och om hur detta skall bestämmas skall enligt förslaget tillämpas på samtliga tillgångar om inte annat följer av övriga bestämmelser i lagförslaget.

2 kap. 17 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 34, 35 och 37 gäller enligt artikel 1.1. Bestämmelsen skall enligt artikel 35 tillämpas på immateriella tillgångar, placeringstillgångar samt övriga materiella tillgångar med begränsad livslängd. Enligt artikel 49.3 skall inte avskrivning ske på byggnader och mark som värderas till marknadsvärde.

2 kap. 18 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 35 gäller enligt artikel 1.1. Nedskrivningsskyldigheten i första stycket skall gälla immateriella tillgångar, placeringstillgångar samt övriga materiella tillgångar enligt artikel 51 a.

Av artikel 51 b följer att andra stycket i den föreslagna bestämmelsen, dvs. att en nedskrivning får göras även om värdenedgången inte kan antas vara varaktig, skall tillämpas på finansiella tillgångar som tas upp under tillgångsposterna Placeringar i koncernföretag och intresseföretag, Andra finansiella placeringar samt Depåer hos företag som avgivit affär. Kommittén har stannat för att inte föreslå att möjligheten i artikel 51 att, i fråga om överlåtbara värdepapper som värderas till anskaffningsvärde, kräva en nedskrivning till det lägre värdet på balansdagen utnyttjas.

2 kap. 19 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 33 gäller enligt artikel 1.1. Bestämmelsens första stycke motsvarar delvis 11 kap. 5 § FRL. Bestämmelserna om uppskrivning skall enligt förslaget tillämpas på tillgångar som tas upp under Placeringstillgångar och Övriga materiella tillgångar (dock ej varulager) enligt artikel 50. Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag får inte skrivas upp till högre värde än vad som medges av Finansinspektionen. Detta motsvarar vad som idag gäller enligt 11 kap. 5 § första stycket FRL.

Det belopp varmed uppskrivning sker kan enligt förslaget användas till ökning av aktiekapitalet i skadeförsäkringsaktiebolag, avsättning

till uppskrivningsfond i skadeförsäkringsföretag samt avsättning till Medel till framtida förfogande i livförsäkringsföretag. Detta motsvarar delvis 11 kap. 5 § andra stycket FRL. Vidare bör enligt kommittén Finansinspektionens medgivande krävas för avsättning till Medel till framtida förfogande i livförsäkringsföretag enligt motsvarande ordning som i 11 kap. 5 § fjärde stycket FRL. Posten Medel till framtida förfogande motsvarar vad som idag redovisas som återbäringsmedel. Se vidare den allmänna motiveringen i denna del av betänkandet.

2 kap. 20 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 33 gäller enligt artikel 1.1. Första styckets punkt 1 och 3 i den föreslagna bestämmelsen motsvarar delvis 11 kap. 5 § FRL. Bestämmelsen i punkt 2 om möjligheten att ta uppskrivningsfonden i anspråk för att täcka förluster saknar motsvarighet i gällande rätt.

2 kap. 21 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 33 i det fjärde direktivet om s.k. reverseringar gäller enligt artikel 1.1.

2 kap. 22 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 39 i det fjärde direktivet om värdering av omsättningstillgångar gäller enligt artikel 1.1. Att bestämmelsen skall tillämpas på posterna Fordringar och Kassa och bank följer av artikel 53.

2 kap. 23 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 40 i det fjärde direktivet om beräkning av anskaffningsvärde för varulager gäller enligt artikel 1.1.

2 kap. 24 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 38 i det fjärde direktivet om redovisning av vissa tillgångar till bestämd mängd och fast värde gäller enligt artikel 1.1. Av artikel 52 följer att bestämmelsen skall tillämpas på posten Övriga materiella tillgångar och varulager.

2 kap. 25 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Första stycket om egna aktier motsvaras av 11 kap. 9 § andra stycket FRL. Andra stycket om andelar som dotterföretag äger i moderföretag motsvaras av 11 kap. 6 § andra stycket FRL.

2 kap. 26 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 41 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1. Enligt 11 kap. 6 § första stycket FRL gäller inte bestämmelserna i 17 § BFL om att kapitalrabatt och direkta emissionsutgifter får avskrivas enligt en lämplig avskrivningsplan. Kommittén anser att även försäkringsföretag skall kunna periodisera sådana utgifter. Se vidare kommentaren i Del I till 2 kap. 15 § förslaget till årsredovisningslag.

2 kap. 27 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 20 om principer för avsättningar gäller enligt artikel 1.1.

11 §

Att samma värderingsmetod skall tillämpas avseende placeringstillgångar som ingår i en och samma post framgår av artikel 46.5.

12 §

Bestämmelsen utgår från artikel 55.1 i enlighet med de överväganden som görs i den allmänna motiveringen.

13 §

Genom första stycket utnyttjas möjligheten i artikel 46.1 att värdera placeringstillgångar till verkligt värde i enlighet med de överväganden som gjorts i den allmänna motiveringen i denna del av betänkandet. Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag föreslås bli undantagna med hänsyn till de svårigheter som kan föreligga att beräkna ett verkligt värde för sådana tillgångar.

Enligt andra stycket skall tillgångsposten Placeringar för livförsäkringstagare som själva bär placeringsrisken värderas till verkligt värde, vilket följer av artikel 46.2.

Artiklarna 44 och 47 anger hur orealiserade vinster skall behandlas. Kommittén anser att orealiserade vinster skall redovisas som en särskild post i resultaträkningen och föreslås inte bli utdelningsbara. Avsättning föreslås därför ske till en särskild fond under bundet eget kapital. Av samma anledning föreslås att orealiserade vinster i livförsäkringsföretag skall sättas av till Medel till framtida förfogande med

specifikation i not. Hur verkligt värde skall bestämmas framgår av 2 kap. 22 § i förslaget till årsredovisningslag vartill hänvisning görs. Mer detaljerade regler framgår av artiklarna 48 och 49.

Vid värdering till verkligt värde skall anskaffningsvärde anges i not och vid värdering till anskaffningsvärde skall verkligt värde anges i not enligt artikel 46.3 och 46.4.

14 §

Aktivering av anskaffningskostnader i ett försäkringsföretag regleras i artiklarna 18, 40, 54 och 59. Kommittén har bedömt att en aktivering av såväl direkta som indirekta anskaffningskostnader skall ske. Se de överväganden som gjorts i kommentarer till artikel 18 i den allmänna motiveringen i denna del av detta betänkande. Vid bedömningen av postens existens och storlek skall de allmänna principer som anges i 2 kap. 3 § förslaget till årsredovisningslag iakttas. Företaget skall således kunna förutsättas fortsätta sin verksamhet för att tillgången skall anses balansgill. Vidare skall rimlig försiktighet iakttas vid bedömningen av tillgångens storlek. Dessutom bör anskaffningskostnaderna vara väsentliga för att en periodisering skall anses erforderlig. Härtill kommer att en ny bedömning skall ske utifrån dessa principer vid varje bokslutstillfälle.

15 §

Bestämmelsen motsvarar artikel 56 samt nuvarande bestämmelser i 7 kap. 1 § FRL.

16 §

Första stycket följer av artikel 57 och 58. Kommittén har i förslaget utnyttjat möjligheten att i posten Avsättning för ej intjänad premie inkludera även kvardröjande risker. Därigenom kommer denna post att i allt väsentligt motsvara nuvarande premiereserv enligt 7 kap. 1 § FRL.

Andra stycket följer av artikel 60.1. Posten Avsättning för oreglerade skador torde motsvara sådana belopp som enligt 7 kap. 1 § FRL skall redovisas uppdelat på en ersättningsreserv samt en skadebehandlingsreserv.

17 §

Första stycket följer av artikel 59 och torde motsvara dagens premiereserv enligt 7 kap. 1 § FRL. Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker bör inkluderas i posten Livförsäkringsavsättning för livförsäkringsföretag med stöd av artikel 25. Som huvudregel skall livförsäkringsavsättningen beräknas särskilt för varje försäkring.

Undantagsvis kan dock en kollektiv värdering vara erforderlig, se i denna fråga vad som sägs i Försäkringsutredningens delbetänkande (SOU 1993:108) om en kollektiv beräkning när det är fråga om kollektivavtalsgrundad försäkring eller grupplivförsäkring utan individuell anslutning.

Andra stycket följer av artikel 60.2. Posten Avsättning för oreglerade skador torde på samma sätt som i skadeförsäkringsrörelse motsvaras av posterna ersättningsreserv och skadebehandlingsreserv.

Redovisning av andelar i dotterföretag och intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden

18 §

2 kap. 28 och 29 §§ förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 59 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1. Artikel 33 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65. I livförsäkringsföretag skall belopp motsvarande Kapitalandelsfond avsättas till Medel till framtida förfogande med specifikation i not.

Tilläggsupplysningar

19 § och 20 §

Bestämmelsen i 2 kap. 19 § första meningen motsvarar 2 kap. 30 § i förslaget till årsredovisningslag. Enligt förslaget kan uppgifterna tas in antingen i balans- och resultaträkningarna eller i not. För ett flertal av uppgifterna torde dock, enligt kommitténs mening, en placering bland noterna vara lämpligast.

2 kap. 31 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 33 och 35 samt 15.3 i det fjärde direktivet om grunderna för avskrivning gäller enligt artikel 1.1. Vidare anges i artikel 8 att artikel 15.3 i det fjärde bolagsdirektivet skall tillämpas på immateriella tillgångar, byggnader och mark samt placeringar i koncern- och intresseföretag.

2 kap. 33 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 43.1.1 i det fjärde direktivet om värderingsprinciper gäller enligt artikel 1.1. Kraven på att, enligt artiklarna 46, 48 och 49, ange principer för värdering av placeringstillgångar till verkligt värde innefattas i det allmänna kravet på att tillämpade värderingsprinciper skall anges.

2 kap. 34 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 35.1 d, 39.1 e och 43.1.10 om av- och nedskrivningar av skatteskäl gäller enligt 1.1.

2 kap. 35 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 33 i det fjärde direktivet om uppskrivningsfondens storlek m.m. gäller enligt artikel 1.1.

2 kap. 36 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Bestämmelsen föreslås bli tillämplig på immateriella tillgångar, byggnader och mark samt placeringar i koncernföretag och intresseföretag.

2 kap. 38 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Den föreslagna bestämmelsen som innebär att moder- och dotterföretag skall ange hur stor del av räkenskapsårets inköp och försäljningar som avser andra koncernföretag saknar motsvarighet i nuvarande FRL. Kommittén har funnit det lämpligt att försäkringsföretag, i likhet med vad som gäller för de företag som omfattas av förslaget till årsredovisningslag, skall lämna sådana uppgifter.

2 kap. 39 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 43.1.2 om specifikation av dotterföretag och intresseföretag gäller enligt artikel 1.1. Bestämmelsen motsvarar delvis de upplysningskrav avseende aktier och andelar (anläggningstillgångar) som finns i FFFS 1991:19-20.

2 kap. 40 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 43.1.2, 45.1 b samt 61 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1. Den myndighet som kan ge tillstånd att utelämna ifrågavarande uppgift bör enligt kommitténs mening vara Finansinspektionen.

2 kap. 41 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. I förslaget till årsredovisningslag ställs krav på särredovisning av skulder som förfaller tidigare respektive senare än ett år efter balansdagen samt den del som förfaller efter fem år. Artikel 1.1 hänvisar endast till artikel 43.1.6 i det fjärde bolagsdirektivet innebärande att endast förfall efter fem år skall särredovisas. Det bör

påpekas att bestämmelsen i det fjärde direktivet inte är tillämplig på avsättningar och då inte heller försäkringstekniska avsättningar.

2 kap. 42 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 14, 43.1.6 och 43.1.7 i det fjärde direktivet om säkerheter och ansvarsförbindelser gäller enligt 1.1.

2 kap. 43 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 43.1.13 i det fjärde direktivet om bl.a. lån till styrelseledamot gäller enligt 1.1. Hänvisningen i tredje stycket till aktiebolagslagen (1975:1385) ersätts i 20 § med en hänvisning till 12 kap. 13 § FRL.

2 kap. 44 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 43.1.5 om konvertibla lån gäller enligt 1.1.

2 kap. 45 § andra och tredje styckena förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 43.1.4 om förändring av eget kapital gäller enligt 1.1. Andra stycket motsvarar i allt väsentligt vad som anges i Finansinspektionens föreskrifter FFFS 1990:19-20. Tredje stycket motsvaras av regler i 11 kap. 9 § andra stycket FRL.

2 kap. 46 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 30 och 43.1.11 om latent skatt gäller enligt 1.1.

2 kap. 47 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artikel 43.1.9 om medeltalet anställda gäller enligt 1.1. Bestämmelsen har anpassats för att motsvara reglerna om uppdelning på kontorstjänstemän, fälttjänstemän och övriga anställda m.m. i 11 kap. 11 § FRL.

2 kap. 48 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Det fjärde direktivets artiklar 43.1.9 och 43.1.12 om löner och ersättningar gäller enligt 1.1. Bestämmelsen har anpassats för att motsvara uppdelningen på kontorstjänstemän och fälttjänstemän m.m. i 11 kap. 11 § FRL.

2 kap. 49 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 56 i det fjärde direktivet om namn och säte för moderföretag gäller enligt 1.1. Bestämmelsen motsvaras delvis av 11 kap. 13 § sista stycket FRL.

21 §

Upplysningsskyldighet enligt första punkten i fråga om mark och byggnader som används för den egna verksamheten framgår av balansräkningsschemat i artikel 6.

Anskaffningskostnader skall enligt artikel 6 delas upp mellan skade- och livförsäkringsrörelse.

Punkt 3 om upplysning om skillnad mellan bokfört värde och det belopp som skall infrias på förfallodagen (se 2 kap. 12§) följer av artikel 55.

22 §

Bestämmelsen i den första punkten motsvarar i allt väsentligt vad som föreskrivs i 11 kap. 10 § tredje och fjärde styckena FRL samt i FFFS 1991:19-20. I förhållande till gällande rätt har i kommitténs förslag posterna Kapitalandelsfond och Fond för orealiserade vinster tillkommit vilka föreslås ingå i bundet eget kapital.

Enligt punkt 2 skall Medel till framtida förfogande i not redovisas uppdelat på vissa däri ingående poster.

Punkt 3 om särredovisning av avvecklingsresultat i vissa fall följer av artikel 38.2.

23 §

I stället för de upplysningar om nettoomsättningen fördelat på rörelsegrenar och geografiska marknader som skall lämnas enligt 43.1.8 i det fjärde direktivet finns i artikel 63 vissa tvingande bestämmelser som tagits in i punkterna 1-3. Artikel 63 anger hur vissa poster i resultaträkningen skall fördelas på försäkringsklasser när det gäller skadeförsäkringsrörelse samt efter vissa andra fördelningsgrunder när det gäller livförsäkringsrörelse. Det finns gränsvärden för om när en uppdelning inte behöver ske fullt ut. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall också anges hur total bruttopremie fördelar sig på olika geografiska marknader. De föreslagna upplysningskraven är mindre detaljerade än nuvarande resultatanalys. Uppdelning skall också ske enligt andra fördelningsgrunder än enligt nuvarande fördelningsgrunder där uppdelningen sker i verksamhetsgrenar. Se specialmotiveringen till lagförslagets 2 kap. 1 §.

Punkt 4 om särredovisning av provisioner för direkt försäkring följer av artikel 64.

Kravet i punkt 5 på upplysning om hur kapitalavkastningen fördelats mellan den tekniska och den icke-tekniska redovisningen följer av artikel 43.

24 §

Bestämmelsen om att fordringar på och skulder till koncernföretag och intresseföretag skall särredovisas följer av balansräkningsschemat i artikel 6.

Förvaltningsberättelse

25 §

Se Del I. Artikel 46 i det fjärde direktivet gäller enligt 1.1. Bestämmelsen motsvarar också delvis 11 kap. 11 § FRL.

26 §

Bestämmelsen motsvarar 11 kap. 11 § sjunde stycket FRL.

3 kap. Koncernredovisning

Hänvisningar till artiklar avser artiklar i försäkringsredovisningsdirektivet om inte annat särskilt anges.

1 § och 2 §

3 kap. 1 § förslaget till årsredovisninglag

Se Del I. Artiklarna 1 och 16.1 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65. Bestämmelsen motsvaras delvis även av 11 kap. 12 § FRL. Det föreligger enligt FRL inte någon skyldighet att upprätta finansieringsanalys.

3 kap. 2 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 16 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65.

3 kap. 4 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 7, 8 och 11 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65.

3 kap. 5 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 13 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65. Bestämmelsen anger att ett dotterföretag inte behöver omfattas av

koncernredovisningen om betydande och varaktiga hinder i väsentlig grad begränsar moderbolagets möjligheter att utöva sitt inflytande över dotterföretaget. Enligt 12 kap. 2 § FRL föreligger ett vinstutdelningsförbud till aktieägare i livförsäkringsföretag. En sådan fundamental restriktion i ägandet utgör enligt kommittén ett sådant hinder att det inte kan anses föreligga något krav på att ett livförsäkringsföretag skall omfattas av en koncernredovisning. Till följd därav saknas skäl att föreslå ytterligare bestämmelser i detta avseende.

3 kap. 6 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 27 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65. Artikel 27.3 i det sjunde direktivet anger att om balansdagen för ett företag ligger mer än tre månader före dagen för koncernredovisningen skall detta företag tas in på grundval av ett delårsbokslut. Tre månader utsträcks till sex månader enligt artikel 66.5.

3 kap. 7 och 8 §§ förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 19, 30 och 31 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65.

3 kap. 9 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 14 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65.

3 kap. 10 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 21 och 23 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65.

3 kap. 11 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 26 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65. Bestämmelsen motsvaras även av 11 kap. 13 § tredje stycket FRL. Internvinster mellan livförsäkringsföretag och skadeförsäkringsföretag skall inte elimineras, vilket följer av artikel 66.4 samt nuvarande bestämmelser i FFFS 1991:20.

3 kap. 12 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 28 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65.

3 kap. 13 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 29 i det sjunde direktivet gäller enligt artikel 65. Undantag avseende möjlighet att tillämpa andra värderingsprinciper i koncernen avseende vissa tillgångar och skulder följer av artikel 66.6.

3 kap. 14 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 33 i det sjunde direktivet om redovisning av andelar i intresseföretag gäller enligt artikel 65.

3 kap. 15 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 32 i det sjunde direktivet om redovisning enligt klyvningsmetoden gäller enligt artikel 65.

3 kap. 16 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 34 i det sjunde direktivet om specifikation av dotterföretag och intresseföretag m.m. gäller enligt artikel 65.

3 kap. 17 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 35.1 b i det sjunde direktivet om utelämnande av uppgifter gäller enligt artikel 65.

3 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 3 § förslaget till årsredovisningslag och anger vilka delar av andra kapitlet som skall tillämpas avseende koncernredovisningen.

4 kap. Offentlighet

Hänvisningar till artiklar avser artiklar i försäkringsredovisningsdirektivet om inte annat särskilt anges.

1 §

4 kap. 4 § förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artikel 3 i det första bolagsdirektivet gäller enligt artikel 68.1.

4 kap. 6 § första och andra styckena förslaget till årsredovisningslag

Se Del I. Artiklarna 48 och 49 i det fjärde direktivet gäller enligt artikel 1.1.

2 §
Bestämmelsen innebär att Finansinspektionen är registreringsmyndighet vilket motsvarar bestämmelserna i 20 kap. FRL.

3 §
Bestämmelsen överensstämmer med 11 kap. 3 § FRL.

4 §
Bestämmelsen hade tidigare sin motsvarighet i 19 kap. 3 § andra och fjärde styckena FRL.

5 §
Bestämmelsen följer av artikel 49 i det fjärde bolagsdirektivet och motsvarar i stort 4 kap. 6 § tredje stycket förslaget till årsredovisningslag men har kompletterats med en hänvisning till FRL. Se Del I.

6 §
Bestämmelsen anger vilka paragrafer i detta kapitel som skall tillämpas på koncernen. Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 7 § förslaget till årsredovisningslag. Se Del I.

Förslaget till ändring i årsredovisningslagen (0000:00)

Ändringen innebär att ett nytt sista stycke tillkommer i 1 kap. 1 § i kommitténs förslag till årsredovisningslag. Genom ändringen undantas finansiella holdingföretag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning enligt förslaget till årsredovisningslag i de fall holdingföretaget är skyldigt att upprätta koncernredovisning enligt 1 kap. 1 § tredje stycket ÅRKL eller 1 kap. 1 § andra stycket ÅRFL. Holdingföretagets årsredovisning skall emellertid även i nu nämnda fall upprättas enligt bestämmelserna i den föreslagna årsredovisningslagen.

Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

Ändringarna i ABL är föranledda av att värdepappersbolag och vissa kreditinstitut, främst kreditmarknadsbolag, som skall omfattas av ÅRKL i fråga om årsredovisningen, lyder under ABL:s bestämmelser i fråga om bolagsstämman, revision m.m. När det i sistnämnda bestämmelser hänvisas till redovisningsreglerna skall för kreditinstitut och värdepappersbolag de föreslagna redovisningsreglerna för dessa företag gälla. Detta har klargjorts i de bestämmelser i ABL där detta kan bli aktuellt.

I vissa fall hänvisar ABL, efter ändringsförslagen i Del I, till vissa bestämmelser i den föreslagna årsredovisningslagen som skall tillämpas i stället för 11 kap. ABL, t.ex. bestämmelserna i 4 kap. 20 § ABL om innehållet i emissionsprospekt. Sådana bestämmelser äger givetvis tillämpning på alla aktiebolag, även värdepappersbolag och sådana aktiebolag som är kreditinstitut och som omfattas av ABL. Något klargörande av detta torde inte behöva göras i bestämmelserna i ABL. I 4 kap. 21 § ABL föreslås ett tillägg på grund av att vissa aktiebolag, som enligt kommitténs förslag skall omfattas av ÅRKL, i sin delårsrapport skall lämna vissa uppgifter som inte behöver lämnas av sådana aktiebolag som omfattas av kommitténs förslag till årsredovisningslag.

Förslaget till lag om ändring i bokföringslagen (1976:125)

Ändringen innebär att en ny paragraf införs. Denna innebär att de bestämmelser som gäller för värdering m.m. i årsredovisningen även skall tillämpas i årsbokslutet. Övriga bestämmelser i BFL, t.ex. de om löpande bokföring m.m., gäller även fortsättningsvis för samtliga näringsidkare inklusive de som omfattas av förslagen till ÅRKL och ÅRFL.

I lagen (1991:936) med anledning av Finansinspektionens inrättande föreskrivs att bestämmelser i lag eller annan författning som avser bankinspektionen eller försäkringsinspektionen skall avse Finansinspektionen. I samband med de ändringar i BFL som nu föreslås bör lämpligen även 22 § ändras på så sätt att nuvarande skrivning i fjärde stycket, som innehåller en hänvisning till bankinspektionen och försäkringsinspektionen, ersätts med en uttrycklig hänvisning till Finansinspektionen.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag

Hypoteksinstitut omfattas i dag av bestämmelserna om redovisning, revision m.m. i ÅRL. Enligt kommitténs lagförslag skall sådana institut omfattas av ÅRKL. Genom ändringen i 1 kap. 1 § ÅRL undantas hypoteksinstituten från bestämmelserna som rör årsredovisningens och koncernredovisningens upprättande och innehåll samt vissa därtill anknutna frågor. I fråga om övriga bestämmelser i ÅRL, såsom de om revision och vite m.m., bör hypoteksinstituten tills vidare omfattas av ÅRL. Vidare följer genom hänvisningen till 1 kap. 3 § i den föreslagna årsredovisningslagen att det för hypoteksinstituten är samma koncerndefinition som i förslaget till ÅRKL som skall ligga till grund för tillämpningen av ÅRL.

Slutligen undantas i den föreslagna bestämmelsen sådana finansiella holdingföretag som föreslås bli skyldiga att upprätta koncernredovisning enligt ÅRKL eller ÅRFL från skyldigheten att upprätta koncernredovisning enligt ÅRL. Bestämmelsen har betydelse för sådana handelsbolag som i och för sig omfattas av ÅRL:s redovisningsregler. Holdingföretagets årsredovisning skall även i nu nämnt fall upprättas enligt bestämmelserna i ÅRL.

Genom ändringarna i 4 kap. klargörs att bestämmelserna även omfattar de situationer då ÅRKL är tillämplig. Det bör påpekas att flertalet av de i Del I föreslagna följdändringarna har betydelse för hypoteksinstituten utan att något särskilt klargörande kan anses erforderligt, t.ex. den regel i 4 kap. 3 § ÅRL som innebär att skyldighet att ha auktoriserad revisor alternativt skall bestämmas efter de enskilda koncernföretagens balansräkningar. Den regeln äger tillämpning även då ett hypoteksinstitut är moderföretag.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

EG:s direktiv (89/117/EES) om skyldigheter angående offentliggörande av årsredovisningshandlingar för i en medlemsstat inrättade filialer till kreditinstitut och finansiella institut med huvudkontor i en annan stat, begränsar möjligheten att kräva upprättande och offentliggörande av redovisningshandlingar för filialer till företag som lyder under lagstiftningen i en stat inom EES-området. I Del I av detta betänkande har till följd av det elfte bolagsdirektivet föreslagits vissa ändringar i lagen om utländska filialer m.m. i fråga om filialer till utländska företag som motsvarar aktiebolag. Trots att det inte

omfattas av kommitténs uppdrag föreslår kommittén till uppfyllande av Sveriges internationella åtaganden i detta sammanhang ändringar i den aktuella lagen.

I 13 och 14 §§ har utöver den ändring som föreslagits i Del I ett tillägg gjorts i fråga om kreditinstitut av motsvarande slag som de företag som omfattas av förslaget till ÅRKL. Ändringarna är påkallade av bestämmelserna i den tvingande artikeln 2.3 i det inledningsvis nämnda direktivet.

Något EG-direktiv som reglerar skyldigheten att offentliggöra årsredovisningshandlingar för filialer till försäkringsföretag som är hemmahörande inom EES-området finns inte. I det fall det utländska försäkringsföretaget har en rättslig form motsvarande aktiebolaget torde emellertid av den föreslagna lydelsen följa att undantaget från skyldigheten att upprätta och offentliggöra årsredovisning även gäller filialer till sådana företag under föutsättning att företaget är hemmahörande inom EES-området.

Enligt 1 kap. 5 § första stycket 2 förslaget till ÅRKL kan regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen utfärda närmare föreskrifter om avfattningen och innehållet i den redovisning som skall lämnas för filialer. I sådana föreskrifter bör utifrån olika bestämmelser i tillämpliga EG-direktiv närmare specificeras vilka uppgifter från redovisningen som skall lämnas i detta sammanhang.

Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen /1982:713/ (FRL)

1 kap. Inledande bestämmelser

Koncerndefinitionen i FRL föreslås ändrad så att den motsvarar den som skall gälla enligt de av kommittén föreslagna årsredovisningslagarna och ABL. Skälen för ändringen är dels att de bestämmelser i FRL som gäller för koncerner och koncernföretag, såsom bestämmelserna om krav på auktoriserad revisor och utdelningsreglerna, i huvudsak har anknytning till redovisningsfrågor, dels att koncerndefinitionen enligt FRL bör motsvara den som finns på den allmänna bolagsrättens område. Koncerndefinitionen har kommenterats mera utförligt i Del I av detta betänkande.

Enligt nuvarande 1 kap. 9 § fjärde stycket FRL kan Finansinspektionen besluta att FRL skall helt eller delvis tillämpas på en grupp av försäkringsbolag som inte utgör koncern enligt bestämmelserna i första eller andra stycket, om företaget har en gemensam eller i huvudsak gemensam administration och företagsledning. I lagrummet

finns också regler som ger berörda företag rätt att bestämma vilket bolag som skall vara moderbolag.

Den nyss nämnda bestämmelsen innebär att även andra bestämmelser än redovisningsbestämmelserna kan tillämpas. Samma förutsättningar bör även i framtiden gälla för i vilka fall redovisningsreglerna respektive andra regler i FRL skall kunna tillämpas på en företagsgrupp efter ett beslut av Finansinspektionen. Enligt kommitténs mening bör därvid den nuvarande regeln i fjärde stycket anpassas efter försäkringsredovisningsdirektivets bestämmelse på följande sätt.

Reglerna för hur moderföretag utses slopas. En möjlighet för berörda företag att välja vilket av företagen som skall vara moderföretag synes mindre väl förenligt med direktivets synsätt. I sådana fall då det kan bli aktuellt att tillämpa bestämmelsen torde det dessutom ofta framgå varifrån den gemensamma ledningen utövas och därmed vilket företag som är moderföretag. Det synes dessutom behövligt att det redan av beslutet om att vissa bestämmelser skall tillämpas framgår vilka företag som skall omfattas samt deras ställning inom företagsgruppen.

Villkoret om en gemensam administration tas bort. Något motsvarande krav finns inte i direktivet som endast anger kravet på gemensam ledning. En annan sak är att gemensamhet i administrationen är en omständighet som kan vara av betydelse för om även gemensamhet i ledning föreligger.

De företag som kan omfattas av tillämpningen har angetts som företag. Det behöver därför inte vara fråga om ett försäkringsföretag. Ändringen möjliggör en tillämpning också i sådana fall då något av företagen bedriver en verksamhet som ligger nära försäkringsverksamhet eller har anknytning till sådan verksamhet utan att kunna definieras som försäkringsrörelse.

Det kan ifrågasättas om ändringarna i detta avseende går längre än vad som är nödvändigt för att harmonisera den nuvarande lagstiftningen efter redovisningsdirektivet. Med hänsyn till att bestämmelserna om redovisning i 11 kap. FRL överförs till en egen lag är det under alla förhållanden nödvändigt att hänvisa till den nya lagen. Det synes då lämpligt att samtidigt anpassa regeln efter den bestämmelse som finns i direktivet. Ett alternativ som övervägts är att införa direktivets bestämmelse i ÅRFL och att behålla den nuvarande bestämmelsen i 1 kap. 9 § fjärde stycket FRL. En sådan ordning skulle dock innebära olägenheter eftersom olika förutsättningar skulle gälla för möjligheten att förordna om tillämpningen av bestämmelser vilka har ett starkt samband med varandra. De bestämmelser i FRL som kan bli aktuella att tillämpa vid sidan av bestämmelserna om redovis-

ning är ju, såsom inledningsvis konstaterats, i huvudsak bestämmelser som har anknytning till redovisningsfrågorna.

Kommittén har när det gäller följdändringarna i 1 kap. 9 § FRL sammanfattningsvis stannat för att föreslå att den koncerndefinition som föreslås i årsredovisningslagarna och i ABL även skall införas i FRL samt att Finansinspektionens rätt att besluta om tillämpningen av FRL i ett enskilt fall ändras så att den motsvarar den som utifrån direktivets regler föreslås beträffande koncernredovisningsbestämmelserna i ÅRFL.

2 kap. Bildande av försäkringsbolag

Bestämmelsen i 2 a § är ny och innebär att belopp utöver nominellt belopp vid aktieteckning skall sättas av till en särskild reserv benämnd överkursreserv i likhet med de föreslagna bestämmelserna för aktiebolag. Se vidare Del I av detta betänkande.

4 kap. Ökning av aktiekapitalet i försäkringsaktiebolag genom fondemission och nyemission

Bestämmelsen i 14 a § är ny och innebär att belopp utöver nominellt belopp vid emission skall sättas av till en särskild reserv benämnd överkursfond. Ändringen i fråga om 18 § 2 är föranledd av att överkursfonden tillkommit. Sådan fond får enligt förslaget tas i anspråk genom fondemission för överföring till aktiekapitalet. Övriga ändringar i 4 kap. är föranledda av att 11 kap. FRL föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRFL.

7 kap. Rörelsen

Bestämmelsen i 9 a § ändras på så sätt att det i lagrummet hänvisas till ÅRFL i stället för till 11 kap. FRL och att begreppet "försäkringstekniska skulder" ersätts med "försäkringstekniska avsättningar".

I betänkandet Placeringsregler för försäkringsbolag (Ds 1993:57) har föreslagits ändringar av nuvarande 9 a § som i korthet innebär att en marknadsvärdering i princip skall ske för tillgångar som skall täcka nuvarande försäkringstekniska skulder. Det framgår att placeringsreglernas närmare utformning kan komma att påverkas av vilka värderingsregler som Redovisningskommittén stannar för att föreslå (s. 85).

Inom den tid som stått kommittén till buds för den nu aktuella EG-anpassningen har det inte varit möjligt att ur ett redovisningsperspektiv behandla frågor som sammanhänger med de särskilda placeringsreglerna för försäkringstekniska skulder. Frågorna torde

dessutom kräva särskilda försäkringsmässiga bedömningar som det inte i första hand ankommer på kommittén att göra. Under alla förhållanden synes det erforderligt att redovisningsreglerna och placeringsreglerna anpassas och samordnas med varandra. I sådant sammanhang kan det bli aktuellt att behandla olika frågeställningar som gäller kopplingen mellan redovisningsreglerna och placeringsreglerna, t.ex. om verkligt värde enligt Redovisningskommitténs förslag skall motsvara marknadsvärdet enligt de regler som föreslås i Ds 1993:57, om de föreslagna redovisningsreglerna bör ligga till grund för en tillämpning av bestämmelserna i 7 kap. FRL eller om det finns anledning att ändra bestämmelserna i nämnda kapitel till följd av de nya redovisningsreglerna. I dessa delar kan de synpunkter som framkommer från remissinstanserna vara särskilt värdefulla.

Mot bakgrund av det anförda har Redovisningskommittén valt att anpassa förslagen till ändringar efter nuvarande 9 a § och i övrigt avstått från att lägga fram några förslag till ändringar av 7 kap. Begreppet "försäkringstekniska skulder" bör dock, utan att någon saklig ändring är avsedd, ersättas med det i redovisningsdirektivet använda tvingande begreppet "försäkringstekniska avsättningar".

8 kap. Försäkringsbolagets ledning m.m.

Ändringen är föranledd av att 11 kap. föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRFL.

10 kap. Revision

Ändringen är föranledd av att 11 kap. föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRFL.

11 kap. Redovisning

Kapitlet föreslås bli upphävt i sin helhet. Bestämmelsen i 7 § har arbetats in i 14 kap. 2 § FRL. Värderingsregeln föreslås kunna användas för en omvärdering i kontrollbalansräkningen av de tillgångar som bestämmelsen avser. Hur nuvarande bestämmelser om redovisning har arbetats in i förslaget till ÅRFL framgår av specialmotiveringen till denna lag.

12 kap. Vinstutdelning och annan användning av försäkringsbolagets egendom

Ändringarna i 12 kap. är föranledda av tillkomsten av överkursfond. Sådan fond bör behandlas på samma sätt som reservfond.

I förslaget till ÅRFL finns bestämmelser om uppskrivningsfond och vissa fonder eller belopp vid användning av kapitalandelsmetoden och redovisning av orealiserade vinster.

14 kap. Likvidation och upplösning

I 14 kap. 2 § finns bestämmelser om skyldighet för styrelsen i ett försäkringsaktiebolag att upprätta en s.k. kontrollbalansräkning så snart det finns skäl att anta att eget kapital understiger en tredjedel av aktiekapitalet. Om balansräkningen visar att så är fallet skall styrelsen vidtaga vissa särskilda åtgärder genom att återställa eget kapital till viss i lagen angiven nivå, eller sätta ned aktiekapitalet till viss nivå, eller ansöka om likvidation, vid äventyr av solidariskt betalningsansvar för styrelseledamöterna för uppkomna förpliktelser.

En s.k. kontrollbalansräkning upprättas i princip i två steg. Utgångspunkten är att posterna skall värderas enligt de regler som gäller vid upprättande av årsbokslut men att en omvärdering kan ske i ställningsförbättrande riktning enligt de särskilda regler som anges i 14 kap. 2 § FRL. Syftet med dessa bestämmelser anges vara att förhindra att ett bolag tvingas i likvidation i det fall då det har dolda reserver av sådan storlek att det i verkligheten inte föreligger grund för tvångslikvidation.

Förslaget till ÅRFL innebär att flertalet tillgångar får värderas till verkliga värdet redan i det ordinarie årsbokslutet även om detta värde överstiger anskaffningsvärdet samt att företagen under alla förhållanden skall ange verkligt värde i not. Med verkligt värde avses i normalfallet försäljningsvärdet med avdrag för beräknade försäljningskostnader.

Om det verkliga värdet för flertalet tillgångar skall anges redan i en balansräkning eller i not enligt vanliga regler uppkommer frågan om nuvarande bestämmelser i 14 kap. 2 § tredje stycket, som föreskriver att en värdering skall kunna ske till försäljningsvärdet med avdrag för förväntade försäljningskostnader, kan upphävas eller behöva ändras på annat sätt. Frågan, som är komplicerad, faller i huvudsak utanför kommitténs uppdrag. De föreslagna redovisningsreglerna och ett upphävande av 11 kap. FRL gör emellertid att vissa lagändringar blir nödvändiga. Det är dock kommitténs uppfattning, att utgångspunkten för nuvarande 14 kap. 2 §, som innebär en värdering enligt redovisningsreglerna och en möjlighet till omvärdering enligt 14 kap. 2 §, kan behållas samt att gällande rätt enligt sist nämnda lagrum kan bestå genom följande förändringar.

Dagens omvärderingsregler för anläggningstillgångar behålls för sådana tillgångar som enligt föreslagna bestämmelser skall skrivas av

som anläggningstillgångar. Enligt dagens regler får anläggningstillgångar omvärderas till högre värde i kontrollbalansräkningen på ett i 14 kap. 2 § närmare angivet sätt. Som en konsekvens av att redovisningsreglerna enligt lagförslaget inte alls bygger på en klassificering av tillgångar med uppdelning i anläggnings- och omsättningstillgångar måste bestämmelsen i 14 kap. 2 § ändras. Kommittén har därvid stannat för att föreslå att den korrigering till högre värde som kan ske genom att vissa tillgångar omvärderas till anskaffningsvärdet med avdrag för erforderliga av- och nedskrivningar skall tillämpas på sådana tillgångar i balansräkningsschemat som skrivs av systematiskt.

Omvärderingsreglerna för tillgångar som skall svara mot försäkringstekniska skulder behålls enligt förslaget i detta sammanhang. Enligt 14 kap. 2 § tredje stycket får nämnda tillgångar omvärderas på visst sätt i den särskilda balansräkningen. Hur denna omvärdering skall ske regleras idag genom en hänvisning till nuvarande bestämmelser för redovisningen i 11 kap. För att gällande rätt inte skall förändras måste de bestämmelser vartill hänvisas arbetas in i 14 kap. 2 §, om inte en hänvisning kan ske till någon ny motsvarande bestämmelse i lagförslaget.

Kommittén har utifrån vissa redovisningsmässiga utgångspunkter inte funnit skäl att beträffande årsredovisningen föreslå några mer grundläggande avvikande värderingsregler för tillgångar som skall svara mot försäkringstekniska skulder. Utifrån syftena bakom 14 kap. 2 § kan det emellertid finnas skäl att göra en annan bedömning. Värderingsregler av samma lydelse som de i nuvarande 11 kap. 7 § FRL har därför arbetats in i 14 kap. 2 §.

Såsom framgått av vad som ovan anförts har kommittén så långt möjligt avstått från att lämna förslag till materiella följdändringar i FRL och, bortsett från vissa redaktionella förändringar, i princip endast föreslagit sådana ändringar som bedömts nödvändiga för att bibehålla gällande rätt till följd av kommitténs förslag till ny redovisningslag för försäkringsföretag. En svårighet med angreppssättet är - utöver komplikationen att vissa av bestämmelserna är föremål för en samtida översyn med förslag till nya regler bl.a. i Försäkringsutredningen - att vissa av de berörda bestämmelserna är mer eller mindre påverkade och utformade efter bestämmelserna för redovisningen. Kommittén vill därför betona att de förslag till mera materiella följdändringar som lämnas inte innefattar något ställningstagande om att reglerna skall eller bör bibehållas i framtiden av redovisningsmässiga hänsyn eller andra skäl.

I detta sammanhang vill kommittén peka på att det i vissa fall kan komma att uppstå svårigheter vid tillämpningen av redovisnings-

reglerna kontra andra regler som till följd av EG:s direktiv nyligen införts, eller står i begrepp att införas, på försäkringsområdet.

Nyss nämnda tillämpningsproblem kan t.ex. uppkomma när det gäller bestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar och grunderna för försäkringsverksamhet. Det föreslås till följd av bestämmelser i direktivet redovisningsregler som tangerar bestämmelserna för krav på avsättning av soliditetsskäl enligt bestämmelserna i 7 kap. FRL. Vid fastställande av kapitalbas och solvensmarginal finns också en stark koppling till redovisningsreglerna, bl.a. genom att den nuvarande bestämmelsen i 7 kap. 22 § innebär att vissa poster i företagens redovisning, såsom eget kapital, återbäringsmedel och obeskattade reserver, skall ingå i kapitalbasen. Detta samband innebär att de föreslagna redovisningsbestämmelserna, t.ex. regler som tillåter en marknadsvärdering och tillskapar nya poster under eget kapital, får en direkt betydelse för bestämningen av kapitalbasen.

Det kan i detta sammanhang även finnas anledning att peka på att tillämpningsproblem kan uppkomma på grund av att samma eller likartade begrepp används i de föreslagna redovisningsbestämmelserna och andra bestämmelser som nu finns i FRL eller har föreslagits i annat sammanhang. Som exempel kan nämnas begreppen premiereserv, skadebehandlingsreserv, återbäringsfond och utjämningsreserv (eller utjämningsavsättning) som förekommer i flera sammanhang. Någon närmare samordning och avstämning av olika termer och definitioner som har föreslagits på annat håll utanför redovisningsområdet har inte kunnat ske. Även om en huvudsaklig överenstämmelse ofta torde föreligga är det inte givet att samma innebörd och tillämpning skall gälla. Det är å andra sidan inte heller uteslutet att i och för sig samma företeelser kan ha givits skilda benämningar trots att samma sak kan ha avsetts. De nu angivna problemen beror på den intensiva utveckling som pågår på det aktuella området. Kommittén vill framhålla att en mera samlad översyn som inbegriper en samordning av bestämmelserna för försäkringsföretag torde bli nödvändig i framtiden.

16 kap. Skadestånd

Vissa bestämmelser har omarbetats i fråga om hänvisningarna med hänsyn till att 11 kap. föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRFL.

19 kap. Tillsyn

Nuvarande 11 § har omarbetats i fråga om hänvisningarna med hänsyn till att 11 kap. föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRFL.

I 13 § har ett tillägg gjorts som innebär att beslut enligt ÅRFL skall kunna överklagas enligt samma ordning som tidigare, utan hinder av att bestämmelserna om redovisning flyttas från 11 kap. FRL till en särskild lag. I 1 kap. 7 § förslaget till ÅRFL hänvisas till den bestämmelse som nu föreslås ändrad.

21 kap. Straff och vite

Nuvarande 1 § har omarbetats med hänsyn till att 11 kap. FRL föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRFL. Ändringen är inte avsedd att innebära någon förändring av gällande rätt.

Motsvarande ansvarsbestämmelser som i 1 § fanns tidigare i 9 kap. bankrörelselagen (1987:617). Bestämmelserna upphävdes genom lag (1992:1613) med hänsyn till att det kunde ifrågasättas om en straffrättslig reglering var den mest effektiva för att se till att bestämmelserna på områden som reglerades av bl.a. bankrörelselagen efterlevs. En mer generell rätt att förelägga vite, vilket ansågs som en mer effektiv ordning, infördes genom samma lag.

Det är otillfredsställande och synes omotiverat att olika ansvarsbestämmelser föreligger på så pass näraliggande områden. Kommittén finner emellertid inte nu skäl att föreslå några andra förändringar än vad som kan anses behövliga för att inte förändra gällande rätt. Frågeställningarna bör dock bli föremål för ytterligare överväganden i annat sammanhang. Se även förslaget till ändring av 7 kap. 23 § BRL.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Bestämmelsen i 14 § har omarbetats i fråga om hänvisningen med hänsyn till att 11 kap. FRL föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRFL. Vissa bestämmelser i lagen bör också, i likhet med vissa bestämmelser i FRL, ändras genom att försäkringstekniska skulder ersätts med försäkringstekniska avsättningar.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkring med anknytning till värdepappersfonder

Vissa bestämmelser i lagen har omarbetats i fråga om hänvisningarna med hänsyn till att 11 kap. FRL föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRFL samt redaktionellt genom att begreppet försäkringstekniska skulder skall ersättas med försäkringstekniska avsättningar.

Förslaget till lag om ändring i bankrörelselagen /1987:617/ (BRL)

1 kap. Allmänna bestämmelser

Ändringen i 1 § klargör att bestämmelserna i ÅRKL i tillämpliga delar gäller för utländska bankföretags verksamhet genom filial i Sverige. Detta följer annars redan av vad som föreskrivs i lagen (1992:160) om utländska filialer. Eftersom lagrummet i dag innehåller ett sådant klargörande när det gäller bestämmelserna i BRL, har kommittén valt att hänvisa till den lag som föreslås skall ersätta 4 kap. BRL. Av 1 kap. 5 § första stycket 2 i förslaget till ÅRKL framgår Finansinspektionens möjlighet att föreskriva regler för avfattningen och innehållet i utländska filialers redovisning. Se även specialmotiveringen till förslaget till ändring av lagen om utländska filialer m.m. i denna del av betänkandet.

2 kap. Rörelsen

Ändringen i 2 kap. 11 § föranleds av att 4 kap. BRL föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRKL. Kommittén vill härvid uppmärksamma det samband som föreligger mellan redovisningsreglerna och reglerna i BRL om kapitalkrav. Kommittén vill här hänvisa till den diskussion som i det föregående förts i fråga om försäkringsföretag och soliditetsreglerna, bl.a. i fråga om kopplingen mellan redovisningsreglerna och bestämmelserna för skuldtäckning och kapitalbas.

Det faller inte inom kommitténs uppdrag att avgöra i vad mån en mera övergripande översyn av de regler som gäller för kapitaltäckningen behöver ske på grundval av de föreslagna redovisningsreglerna. Ett upphävande av 4 kap. BRL gör det i vart fall nödvändigt med en hänvisning till kommitténs föreslagna redovisningsbestämmelser

för banker. Eftersom de redovisningsregler som föreslås är annorlunda än nuvarande bestämmelser, som konsekvent bygger på lägsta värdets princip, kan eventuellt ändringar i kapitaltäckningsreglerna bedömas befogade. Under alla förhållanden bör dessa frågor, t.ex. inom ramen för den harmonisering med EG:s regelverk som sker, övervägas ytterligare. Se t.ex. bestämmelsen i nyligen ändrade 4 kap. 4 § BRL (SFS 1992:1613) som föreskriver Finansinspektionens tillstånd för en värdering av omsättningstillgångar över anskaffningsvärdet samt 2 kap. 9 a § BRL som anger att till primärt kapital vid kaptaltäckningen hänförs bl.a. eget kapital.

3 kap. Revision

Ändringarna i bestämmelserna om revision i 3 kap. är föranledda av att företag som omfattas av BRL skall upprätta årsredovisningen och koncernredovisningen enligt förslaget till ÅRKL.

4 kap. Redovisning

Bestämmelserna om redovisning i nuvarande 4 kap. har arbetats in i förslaget till ÅRKL som inte bara avser banker utan också andra kreditinstitut och värdepappersbolag. Hur de föreslagna redovisningsreglerna skiljer sig från nuvarande regler redogörs för i specialmotiveringen till ÅRKL.

5 kap. Skadestånd

Ändringarna är föranledda av att vissa bestämmelser i 5 kap. BRL hänvisar till redovisningsreglerna i 4 kap. samma lag som föreslås bli upphävt. I dessa bestämmelser ersätts hänvisningen till 4 kap. med en hänvisning till ÅRKL.

7 kap. Tillsyn

I 24 § föreslås ett tillägg som innebär att beslut enligt förslaget till ÅRKL skall kunna överklagas. Vissa beslut som meddelas enligt 4 kap. BRL torde redan i dag kunna överklagas till regeringen. Genom ändringen av 24 § och en hänvisning i ÅRKL förtydligas att sådana beslut skall kunna överklagas även i framtiden trots att besluten meddelas enligt annan lagstiftning än BRL.

Det bör uppmärksammas att vissa företag utgör kreditinstitut enligt bestämmelserna i den förslagna ÅRKL utan att vara bank enligt BRL. Även sådana företag bör i samma utsträckning som en bank ha överklaganderätt i fråga om beslut som meddelats enligt ÅRKL.

I detta sammanhang bör också framhållas att BRL innehåller vissa bestämmelser i vilka det hänvisas till författning utan närmare precisering, se t.ex. 7 kap. 15 § BRL. I sådana fall kan givetvis även bestämmelserna i den föreslagna ÅRKL få betydelse. Något behov av att i lagtexten klargöra detta kan inte anses föreligga.

I 23 § föreslås som ett andra stycke en uttrycklig bestämmelse om möjlighet att förelägga vite vid underlåtenhet att i tid ge in redovisningshandlingar m.m.. I ett tredje stycke föreslås regler om vitets utdömande. Motsvarande bestämmelser finns för försäkringsföretag i 21 kap. 2 § FRL. Dessutom följer av bankredovisningsdirektivet att medlemsstaterna skall föreskriva sanktioner som skall säkerställa att kraven på redovisningshandlingars offentlighet efterlevs. Även om en möjlighet att förelägga vite i dessa sammanhang skulle kunna anses följa av 23 § första stycket, bör mot bakgrund av det sagda uttryckliga bestämmelser ändå införas. Genom den föreslagna ändringen av 24 § klargörs att beslut om utdömande av vite skall kunna överklagas till kammarrätten.

Förslaget till lag om ändring i bankaktiebolagslagen (1987:618)

1 kap. Inledande bestämmelser

Ändringen i 2 § är föranledd av att bestämmelserna om redovisning föreslås flyttas från 4 kap. BRL till en särskild lag. I 3 § införs samma koncerndefinition som i de föreslagna årsredovisningslagarna. Se vidare vad som anförts beträffande ändringen av koncerndefinitionen i 1 kap. 9 § FRL.

2 kap. Bildande av bankaktiebolag

Bestämmelsen i 2 a § är ny och innebär att belopp utöver nominellt belopp vid aktieteckning skall sättas av till en särskild reserv benämnd överkursfond i likhet med de förslagna reglerna för aktiebolag.

4 kap. Ökning av aktiekapitalet genom fondemission och nyemission

Se vad som anförts i kommentaren till de föreslagna ändringarna i 4 kap. FRL och 4 kap. ABL.

7 kap. Bankaktiebolagets ledning

Ändringen är föranledd av att 4 kap. BRL föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRKL.

8 kap. Bolagsstämma

Ändringen är föranledd av att 4 kap. BRL föreslås bli upphävt och ersatt av förslaget till ÅRKL.

9 kap. Vinstutdelning och annan användning av bankaktiebolagets egendom.

Ändringarna är betingande dels av att 4 kap. BRL föreslås bli upphävt, dels av att överkursfonden har tillkommit.

I stället för hänvisning till 4 kap. BRL hänvisas till paragrafer med motsvarande innehåll i kommitténs lagförslag.

Tillkomsten av överkursfonden nödvändiggör också vissa förändringar i bestämmelserna om användning av bolagets egendom. Överkursfond skall enligt förslaget behandlas på motsvarande sätt som reservfond.

10 kap. Likvidation och upplösning

I stället för en hänvisning till 4 kap. BRL hänvisas till paragrafer med motsvarande innehåll i de föreslagna årsredovisningslagarna. Det är fråga om vissa bestämmelser som inte behöver tillämpas i ett likvidationsförfarande.

Förslaget till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

De föreslagna ändringarna i lagen är väsentligen av samma slag som för bankaktiebolag men med beaktande av sparbankens särskilda associationsform.

Förslaget till lag om ändring i föreningsbankslagen (1987:620)

De föreslagna ändringarna i lagen är väsentligen av samma slag som för bankaktiebolag men med beaktande av föreningsbankens särskilda associationsform.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag

Vissa ändringar har skett med hänsyn till kommitténs förslag till ny redovisningslag för bl.a. kreditmarknadsbolag. I stället för till 11 kap. ABL hänvisas till förslaget till ÅRKL i fråga om vad som är bundet och fritt kapital samt i fråga om bestämningen av koncernens kapitalbas.

Vidare har bestämmelserna i 5 kap. 2 § om möjligheten för Finansinspektionen att meddela bestämmelser för ett kreditmarknadsbolags löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning samt redovisningen i sådana utländska filialer införts i förslaget till ÅRKL varför motsvarande regler i lagen om kreditmarknadsbolag kan upphävas. Se vidare specialmotiveringen till 1 kap. 5 § ÅRKL.

Lagen (1963:76) om kreditaktiebolag och lagen (1988:606) om finansbolag har upphävts genom lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag. Enligt övergångsbestämmelserna till denna lag kan finansbolag och kreditaktiebolag övergångsvis komma att bedriva verksamheten enligt äldre bestämmelser. Genom ändring av övergångsbestämmelserna bör föreskrivas att sådana finansbolag och kreditaktiebolag i förekommande fall vid bestämmande av kapitalbas och placeringar bör tillämpa ÅRKL i stället för 11 kap. ABL som föreslås bli upphävt.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

Vissa ändring har skett med hänsyn till förslaget om upphävande av 11 kap. ABL som det i dag hänvisas till när det gäller konsoliderat kapitalkrav. Mot bakgrund av att värdepappersbolag skall omfattas av förslaget till ÅRKL bör det i 5 kap. 4 § hänvisas till denna lag och inte till den föreslagna årsredovisningslagen.

Bilaga 1

Beräkning av marknadsvärde

av experten *Bengt-Allan Mettinger*

Noterade värdepapper

För noterade värdepapper kan marknadsvärdet lätt iakttagas genom det officiella priset på tillgången. Vid bestämmandet av detta pris måste exempelvis beaktas om köp- eller säljkurs skall användas och om innehavets storlek kan påverka det pris som kan erhållas.

Bankredovisningsdirektivet tar inte ställning till hur marknadsvärdet skall bestämmas.

I BBA:s SORP (Securities) uttalas att innehav bör värderas till köpkursen medan negativa innehav (korta positioner) bör värderas till säljkursen. För att bestämma dessa kurser kan exempelvis ett genomsnitt av market-makers' köp- respektive säljkurser användas. Även direkta uppgifter från officiella börskurser kan utnyttjas. Det är viktigt att samma princip för bestämning av köp respektive säljkursen används från år till år. För illikvida tillgångar bör marknadsvärdet uppskattas med försiktighet. Trots att marknaden är likvid kan innehavet, om det är stort, inte köpas/säljas till köp- respektive säljkursen. I sådana fall bör värdet uppskattas med skäligt avdrag/tillägg för den kurspåverkan en försäljning/köp skulle medföra. Ett annat fall där köp respektive säljkursen bör justeras är för "exceptional dealing positions". När marknadspriset för en tillgång inte speglar det verkliga värdet, exempelvis på grund av faktorer som medfört en överdriven volatilitet[1], bör marknadspriset justeras för att beakta detta. Enligt FASB Statement 115 skall vissa tillgångar värderas till "fair value". I rekommendationen konstateras (p. 110) att när noterade värden finns att tillgå ger de det mest tillförlitliga måttet på fair value. I FASB Statement 107[2] sägs (p. 57-58) att det tillförlitligaste värdet vid upplysning om värdet av finansiella instrument utgörs av det noterade värdet. Detta gäller även för stora positioner av värdepapper på illikvida papper.

[1] Dvs. en överdriven prisrörlighet

[2] Disclosures about Fair Value of Financial Instruments

Onoterade värdepapper

Även onoterade värdepapper får enligt brittisk rätt marknadsvärderas. Marknadsvärdet utgör i dessa fall "directors' estimate of market value". Onoterade tillgångar kan indelas i två grupper. Den första gruppen består av tillgångar där marknadsvärdet kan uppskattas med utgångspunkt från marknadsvärden på noterade tillgångar. Exempelvis kan icke-konvertibla obligationer värderas genom diskontering av kassaflöden där diskonteringsräntan bestäms analogivis från noterade obligationer med justering för löptiden av betalningsflödena, kreditrisken och framtida kostnader för att sälja obligationen. För aktier synes denna metod kunna användas för företag som har en noterad och en onoterad aktieserie eller liknande. Den andra gruppen består av tillgångar där analogivis erhållna marknadsvärden inte kan användas. Marknadsvärdet för dessa tillgångar utgörs av det pris som en försäljning kan inbringa. Marknadsvärdet skall därvid beräknas med beaktande av kostnader för att hitta köpare och andra försäljningskostnader. Tillgångar som är svåra att sälja bör normalt utgöra anläggningstillgångar och skall således värderas till anskaffningskostnaden. Den grundläggande värderingsprincipen är att inga vinster som inte kan realiseras får medtagas i resultatet. För onoterade liksom noterade värdepapper gäller att värderingen av stora innehav och "exceptional dealing positions" kräver särskild försiktighet.

Enligt FASB Statement 115 kan värdet av onoterade obligationer analogivis bestämmas med utgångspunkt från erhållna marknadsvärden på noterade obligationer. För andra typer av tillgångar saknas exakta regler och "considerable judgment" krävs i dessa fall.

Sammanfattning

Det finns en intressant skillnad mellan de brittiska och amerikanska reglerna beträffande användningen av noterade priser när marknadsvärdet på noterade tillgångar skall fastställas. Medan amerikanska företag strikt använder det noterade värdet så skall brittiska banker utgå från börskursen men kan och bör beakta likviditet, innehavets storlek m.m. Möjligen har skillnaden i storlek mellan den amerikanska och brittiska marknaden påverkat regelutformningen. Den svenska marknaden är i sin tur väsentligt mindre än den brittiska. Det är därför rimligt att vid marknadsvärdering av noterade värdepapper se det noterade priset som en utgångspunkt för värderingen, och att likviditet och betydande innehav kan och bör beaktas vid värderingen.

För onoterade tillgångar kan inga exakta regler uppställas. För obligationer och andra räntebärande värdepapper torde en tillåten

värderingsmetod vara diskontering av framtida kassaflöden där diskonteringsräntan bestäms analogivis från noterade värdepapper. Härvid måste diskonteringsräntan justeras för såväl kreditrisk som försäljningskostnader.

För aktier och andelar kan analogier sällan användas. Värderingen bör göras med utgångspunkt i det uppskattade realiserbara värdet med avdrag för kostnader för försäljningen. För att inte resultatet skall innehålla icke-realiserbara vinster bör värderingen göras försiktigt.

Bilaga 2

Artikelförteckning

Bankredovisningsdirektivet

Artikelnummer; avsnitt i betänkandet

Avsnitt 1 Inledande bestämmelser och räckvidd

Artikel 1; 2.2
Artikel 2; 2.3

Avsnitt 2 Allmänna bestämmelser om balans- och resultaträkningar

Artikel 3; 2.4

Avsnitt 3 Balansräkningens uppställningsform

Artikel 4; 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3
Artikel 5; 2.9.1
Artikel 6; 2.9.2
Artikel 7; 2.9.1
Artikel 8; 2.9.3
Artikel 9; 2.9.4
Artikel 10; 2.9.5
Artikel 11; 2.6.1
Artikel 12; 2.9.6

Avsnitt 4 Särskilda bestämmelser för vissa poster i balansräkningen

Artikel 13; 2.6.1
Artikel 14; 2.6.1
Artikel 15; 2.6.1
Artikel 16; 2.6.1
Artikel 17; 2.6.1
Artikel 18; 2.6.2
Artikel 19; 2.6.2
Artikel 20; 2.6.2
Artikel 21; 2.6.2
Artikel 22; 2.6.2
Artikel 23; 2.6.2
Artikel 24; 2.6.3
Artikel 25; 2.6.3

Avsnitt 5 Resultaträkningens uppställningsform

Artikel 26; 2.7.1
Artikel 27; 2.7.1
Artikel 28; 2.7.1

Avsnitt 6 Särskilda bestämmelser för vissa poster i resultaträkningen

Artikel 29; 2.7.2
Artikel 30; 2.7.2
Artikel 31; 2.7.2
Artikel 32; 2.7.2
Artikel 33; 2.7.2
Artikel 34; 2.7.2

Avsnitt 7 Värderingsregler

Artikel 35; 2.8.2, 2.8.5
Artikel 36; 2.8.4
Artikel 37; 2.8.3
Artikel 38; 2.8.3
Artikel 39; 2.8.6

Avsnitt 8 Noternas innehåll

Artikel 40; 2.9.7
Artikel 41; 2.9.7

Avsnitt 9 Bestämmelser om sammanställd redovisning

Artikel 42; 2.10
Artikel 43; 2.10

Avsnitt 10 Offentliggörande

Artikel 44; 2.11

Avsnitt 11 Revision

Artikel 45; 2.12

Avsnitt 12 Slutbestämmelser

Artikel 46; 2.13
Artikel 47; 2.13
Artikel 48; 2.13
Artikel 49; 2.13

Bilaga 3

COUNCIL

COUNCIL DIRECTIVE
of 8 december 1986

on the annual accounts and consolidated accounts of banks and other financial institutions
(86/635/EEC)

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN COMMUNITIES,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular Article 54 (3) (g) thereof,

Having regard to the proposal from the Commission,

Having regard to the opinion of the European Parliament,

Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee,

Whereas Council Directive 78/660/EEC of 25 July 1978, based on Article 54 (3) (g) of the Treaty, on the annual accounts of certain types of companies, as last amended by Directive 84/569/EEC, need not be applied to banks and other financial institutions, hereafter referred to as 'credit institutions', pending subsequent coordination; whereas in view of the central importance of these undertakings in the Community, such coordination is necessary;

Whereas Council Directive 83/349/EEC of 13 June 1983, based on Article 54 (3) (g) of the Treaty, on consolidated accounts, provides for derogations for credit institutions only until expiry of the deadline imposed for the application of this Directive; whereas this Directive must therefore also include provisions specific to credit institutions in respect of consolidated accounts;

Whereas such coordination has also become urgent because more and more credit institutions are operating across national borders; whereas for creditors, debtors and members and for the general public improved comparability of the annual accounts and consolidated accounts of these institutions is of crucial importance;

Whereas in virtually all the Member States of the Community credit institutions within the meaning of Council Directive 77/780/EEC of 12 December 1977 on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to the taking up and pursuit of the business of credit institutions, having many different legal forms, are in competition with one another in the banking sector; whereas it therefore seems advisable not to confine coordination in respect of these credit institutions to the legal forms covered by Directive 78/660/EEC but rather to opt for a scope which includes all companies and firms as defined in the second paragraph of Article 58 of the Treaty;

Whereas as far as financial institutions are concerned the scope of this Directive should however be confined to those financial institutions taking one of the legal forms referred to in Directive 78/660/EEC; whereas financial institutions which are not subject to that Directive must automatically come under this Directive;

Whereas a link with coordination in respect of credit institutions is necessary because aspects of the provisions governing annual accounts and consolidated accounts will have an impact on other areas of that coordination, such as authorization requirements and the indicators used for supervisory purposes;

Whereas although, in view of the specific characteristics of credit institutions, it would appear appropriate to adopt a separate Directive on the annual accounts and consolidated accounts of such institutions, this does not imply a new set of rules separate from those under Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC; whereas such separate rules would be neither appropriate nor consistent with the principles underlying the coordination of company law since, given the important role which they play in the Community economy, credit institutions cannot be excluded from a framework of rules devised for undertakings generally; whereas, for this reason, only the particular characteristics of credit institutions have been taken into account and this Directive deals only with exceptions to the rules contained in Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC;

Whereas the structure and content of the balance sheets of credit institutions differ in each Member State; whereas this Directive must therefore prescribe the same layout, nomenclature and terminology for the balance sheets of all credit institutions in the Community; whereas derogations should be allowed if necessitated by the legal form of an institution or by the special nature of its business;

Whereas, if the annual accounts and consolidated accounts are to be comparable, a number of basic questions regarding the disclosure of various transactions in the balance sheet and off the balance sheet must be settled;

Whereas, in the interests of greater comparability, it is also necessary that the content of the various balance sheet and off-balance sheet items be determined precisely;

Whereas the same applies to the layout and definition of the items in the profit and loss account;

Whereas the comparability of figures in the balance sheet and profit and loss account also depends crucially on the values at which assets and liabilities are entered in the balance sheet;

Whereas, in view of the particular risks associated with banking and of the need to maintain confidence, provision should be made for the possibility of introducing a liabilities item in the balance sheet entitled 'Fund for general banking risks'; whereas it would appear advisable for the same reasons that the Member States be permitted, pending subsequent coordination, to allow credit institutions some discretion, especially in the valuation of loans and advances and of certain securities; whereas, however, in this last case the Member States should allow these same credit institutions to create the 'Fund for general banking risks' mentioned above; whereas it would also appear appropriate to permit the Member States to allow credit institutions to set of certain charges and income in the profit and loss account;

Whereas, in view of the special nature of credit institutions, certain changes are also necessary with regard to the notes on the accounts;

Whereas, in the desire to place on the same footing as many credit institutions as possible, as was the case with Directive 77/780/EEC, the relief under Directive 78/660/EEC is not provided for in the case of small and medium-sized credit institutions; whereas, nevertheless, if in the light of experience such relief were to prove necessary it would be possible to provide for it in subsequent coordination; whereas for the same reasons the scope allowed the Member States under Directive 83/349/EEC to exempt parent undertakings from the consolidation requirement if the undertakings to be consolidated do not together exceed a certain size has not been extended to credit institutions;

Whereas the application of the provisions on consolidated accounts to credit institutions requires certain adjustments to some of the rules applicable to all industrial and commercial companies; whereas explicit rules have been provided for in the case of mixed groups and exemption from subconsolidation may be made subject to additional conditions;

Whereas, given the scale on which banking networks extend beyond national borders and their constant development, the annual accounts and consolidated accounts of a credit institution having its head office in one

Member State should be published in all the Member States in which it is established;

Whereas the examination of problems which arise in connection with the subject matter of this Directive, notably concerning its application, requires the cooperation of representatives of the Member States and the Commission in a contact committee; whereas, in order to avoid the proliferation of such committees, it is desirable that such cooperation take place in the Committee provided for in Article 52 of Directive 78/660/EEC; whereas, nevertheless, when examining problems concerning credit institutions, the Committee will have to be appropriately constituted;

Whereas, in view of the complexity of the matter, the credit institutions covered by this Directive must be allowed a longer period than usual to implement its provisions;

Whereas provisions should be made for the review of certain provisions of this Directive after five years' experience of its application, in the light of the aims of greater transparency and harmonization,

HAS ADOPTED THIS DIRECTIVE:

SECTION 1

PRELIMINARY PROVISIONS AND SCOPE

Article 1

1. Articles 2, 3, 4 (1), (3) to (5), 6, 7, 13, 14, 15 (3) and (4), 16 to 21, 29 to 35, 37 to 41, 42 first sentence, 45 (1), 46, 48 to 50, 51 (1), 54, 56 to 59 and 61 of Directive 78/660/EEC shall apply to the institutions mentioned in Article 2 of this Directive, except where this Directive provides otherwise.

2. Where reference is made in Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC to Articles 9 and 10 (balance sheet) or to Articles 23 to 26 (profit and loss account) of Directive 78/660/EEC, such references shall be deemed to be references to Articles 4 (balance sheet) or to Articles 27 and 28 (profit and loss account) of this Directive.

3. References in Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC to Articles 31 to 42 of Directive 78/660/EEC shall be deemed to be references to those Articles, taking account of Articles 35 to 39 of this Directive.

4. Where reference is made in the aforementioned provisions of Directive 78/660/EEC to balance sheet items for which this Directive makes no equivalent provision, such references shall be deemed to be references to the items in Article 4 of this Directive which include the assets and liabilities in question.

Article 2

1. The coordination measures prescribed by this Directive shall apply to

(a) credit institutions within the meaning of the first indent of Article 1 of Directive 77/780/EEC which are companies or firms as defined in the second paragraph of Article 58 of the Treaty;

(b) financial institutions having one of the legal forms referred to in Article 1 (1) of Directive 78/660/EEC which, on the basis of paragraph 2 of that Article, are not subject to that Directive.

For the purposes of this Directive 'credit institutions' shall also include financial institutions unless the context requires otherwise.

2. The Member States need not apply this Directive to:

(a) the credit institutions listed in Article 2 (2) of Directive 77/780/EEC;

(b) institutions of the same Member State which, as defined in Article 2 (4) (a) of Directive 77/780/EEC, are affiliated to a central body in that Member State. In that case, without prejudice to the application of this Directive to the central body, the whole constituted by the central body and its affiliated institutions must be the subject of consolidated accounts including an annual report which shall be drawn up, audited and published in accordance with this Directive;

(c) the following credit institutions:

- in Greece ETEBA (National Investment Bank for Industrial Development) and (Investment Bank),
- in Ireland: Industrial and Provident Societies,
- in the United Kingdom: Friendly Societies and Industrial and Provident Societies.

4. Without prejudice to Article 2 (3) of Directive 78/660/EEC and pending subsequent coordination, the Member States may:

(a) in the case of the credit institutions referred to in Article 2 (1) (a) of this Directive which are not companies of any of the types listed in Article 1 (1) of Directive 78/660/EEC, lay down rules derogating from this Directive where derogating rules are necessary because of such institutions' legal form;

(b) in the case of specialized credit institutions, lay down rules derogating from this Directive where derogating rules are necessary because of the special nature of such institutions' business.

Such derogating rules may provide only for adaptations to the layout, nomenclature, terminology and content of items in the balance sheet and the profit and loss account; they may not have the effect of permitting the institutions to which they apply to provide less information in their annual accounts than other institutions subject to this Directive.

The Member States shall inform the Commission of those credit institutions, possibly by category, within six months of the end of the period stipulated in Article 47 (2). They shall inform the Commission of the derogations laid down to that end.

These derogations shall be reviewed within 10 years of the notification of this Directive. The Commission shall, if appropriate, submit suitable proposals. It shall also submit an interim report within five years of the notification of this Directive.

SECTION 2

GENERAL PROVISIONS CONCERNING THE BALANCE SHEET AND THE PROFIT AND LOSS ACCOUNT

Article 3

In the case of credit institutions the possibility of combining items pursuant to Article 4 (3) (a) or (b) of Directive 78/660/EEC shall be restricted to balance sheet and profit and loss account sub-items preceded by lower-case letters and shall be authorised only under the rules laid down by the Member States to that end.

SECTION 3

LAYOUT OF THE BALANCE SHEET

Article 4

The Member States shall prescribe the following layout for the balance sheet.

Assets

1. Cash in hand, balances with central banks and post office banks
2. Treasury bills and other bills eligible for refinancing with central banks:
   (a) Treasury bills and similar securities
   (b) Other bills eligible for refinancing with central banks (unless national law prescribes that such bills be shown under Assets items 3 and 4)
3. Loans and advances to credit institutions:
   (a) repayable on demand
   (b) other loans and advances
4. Loans and advances to customers
5. Debt securities including fixed-income securities:
   (a) issued by public bodies
   (b) issued by other borrowers, showing separately:
      - own-debt securities (unless national law requires their deduction from liabilities).

6. Shares and other variable-yield securities

7. Participating interests, showing separately:

   - participating interests in credit institutions (unless national law requires their disclosure in the notes on the accounts)

8. Shares in affiliated undertakings, showing separately:

   - shares in credit institutions (unless national law requires their disclosure in the notes on the accounts)

9. Intangible assets as described under Assets headings B and C.I of Article 9 of Directive 78/660/EEC, showing separately:

   - formation expenses, as defined by national law and in so far as national law permits their being shown as an asset (unless national law requires their disclosure in the notes on the accounts)

   - goodwill, to the extent that it was acquired for valuable consideration (unless nationa law requires its disclosure in the notes on the accounts)

10. Tangible assets as described under Assets heading C.II of Article 9 of Directive 78/660/EEC, showing separately:

    - land and buildings occupied by a credit institution for its own activities (unless national law requires their disclosure in the notes on the accounts)

11. Subscribed capital unpaid, showing separately:

    - called-up capital (unless national law provides for called-up capital to be included under liabilities, in which case captial called but not yet paid must be included either in this Assets item or in Assets item 14)

12. Own shares (with an indication of their nominal value or, in the absence of a nominal value, their accounting par value to the extent that national law permits their being shown in the balance sheet)

13. Other assets

14. Subscribed capital called but not paid (unless national law requires that called-up capital be shown under Assets item 11

15. Prepayments and accrued income

16. Loss for the financial year (unless national law provides for its inclusion under Liabilities item 14)

Total assets

Liabilities

1. Amounts owed to credit institutions:
   (a) repayable on demand
   (b) with agreed maturity dates or periods of notice
2. Amounts owed to customers:
   (a) savings deposits, showing separately:
      - those repayable on demand and those with agreed maturity dates or periods of notice where national law provides for such a breakdown (unless national law provides for such information to be given in the notes on the accounts)
   (b) other debts
      (ba) repayable on demand
      (bb) with agreed maturity dates or period of notice
3. Debts evidenced by certificates:
   (a) debt securities in issue
   (b) others
4. Other liabilities
5. Accruals and deferred income
6. Provisions for liabilities and charges:
   (a) provisions for pensions and similar obligatons
   (b) provisions for taxation
   (c) other provisions
7. Profit for the financial year (unless national law provides for its inclusion under Liabilities item 14)
8. Subordinated liabilities

9. Subscribed captial (unless national law provides for called-up captial to be shown under this item. In that case, the amounts of subscribed capital and paid-up capital must be shown separately)

10. Share premium account

11. Reserves

12. Revaluation reserve

13. Profit or loss brough forward

14. Profit or loss for the financial year (unless national law requires that this item be shown under Assets item 16 or Liabilities item 7)

Total liabilities

Off-balance sheet items

1. Contingent liabilities, showing separately:
   - acceptances and endorsements
   - guarantees and assets pledged as collateral security

2. Commitments, showing separately:
   - commitments arising out of sale and repurchase transactions

Article 5

The following must be shown separately as sub-items of the items in question:

- claims, whether or not evidenced by certificates, on affiliated undertakings and included in Assets items 2 to 5,
- claims, whether or not evidenced by certificates, on undertakings with which a credit institution is linked by virtue of a participating interest and included in Assets items 2 to 5,
- liabilities, whether or not evidenced by certificates, to affiliated undertakings and included in Liabilities items 1, 2, 3 and 8.
- liabilities, whether or not evidenced by certificates, to undertakings with which a credit institution is linked by virtue of a participating interest and included in Liabilities items 1, 2, 3 and 8.

Article 6

1. Subordinated assets shall be shown separately as sub-items of the items of the layout and the sub-items created in accordance with Article 5.

2. Assets, whether or not evidenced by certificates, are subordinated if, in the event of winding up or bankruptcy, they are to be repaid only after the claims of other creditors have been met.

Article 7

The Member States may permit the disclosure of the information referred to in Articles 5 and 6, duly broken down into the various relevant items, in the notes on the accounts.

Article 8

1. Assets shall be shown under the relevant balance sheet headings even where the credit institution drawing up the balance sheet has pledged them as security for its own liabilities or for those of third parties or has otherwise assigned them as security to third parties.

2. A credit institution shall not include in its balance sheet assets pledged or otherwise assigned to it as security unless such assets are in the form of cash in the hands of that credit institution.

Article 9

1. Where a loan has been granted by a syndicate consisting of a number of credit institutions, each credit institution participating in the syndicate shall disclose only that part of the total loan which it has itself funded.

2. If in the case of a syndicated loan such as described in paragraph 1 the amount of funds guaranteed by a credit institution exceeds the amount which it has made available, any additional guarantee portion shall be shown as a contingent liability (in Off-balance sheet item 1, second indent).

Article 10

1. Funds which a credit institution administers in its own name but on behalf of third parties must be shown in the balance sheet if the credit institution acquires legal title to the assets concerned. The total amount of such assets and liabilities shall be shown separately or in the notes on the accounts, broken down according to the various Assets and Liabilities items. However, the Member States may permit the disclosure of such funds off the balance sheet provided there are special rules whereby such funds can be excluded from the assets available for distribution in the event of the winding-up of a credit institution (or similar proceedings).

2. Assets acquired in the name of and on behalf of third parties must not be shown in the balance sheet.

Article 11

Only those amounts which can at any time be withdrawn without notice or for which a maturity or period of notice of 24 hours or one working day has been agreed shall be regarded as repayable on demand.

Article 12

1. Sale and repurchase transactions shall mean transactions which involve the transfer by a credit institution or customer (the 'transferor') to another credit institution or customer (the 'transferee') of assets, for example, bills, debts or transferable securities, subject to an agreement that the same assets will subsequently be transferred back to the transferor at a specified price.

2. If the transferee undertakes to return the assets on a date specified or to be specified by the transferor, the transaction in question shall be deemed to be a genuine sale and repurchase transaction.

3. If, however, the transferee is merely entitled to return the assets at the purchase price or for a different amount agreed in advance on a date specified or to be specified, the transaction in question shall be deemed to be a sale with an option to repurchase.

4. In the case of the sale and repurchase transactions referred to in paragraph 2, the assets transferred shall continue to appear in the transferor's balance sheet; the purchase price received by the transferor shall be shown as an amount owed to the transferee. In addition, the value of the assets transferred shall be disclosed in a note in the transferor's accounts. The transferee shall not be entitled to show the assets transferred in his balance sheet; the purchase price paid by the transferee shall be shown as an amount owed by the transferor.

5. In the case of the sale and repurchase transactions referred to in paragraph 3, however, the transferor shall not be entitle to show in his balance sheet the assets transferred; those items shall be shown as assets in the transferee's balance sheet. The transferor shall enter under Off-balance sheet item 2 an amount equal to the price agreed in the event of repurchase.

6. No forward exchange transactions, options, transactions involving the issue of debt securities with a commitment to repurchase all or part of the issue before maturity of any similar transactions shall be regarded as sale and repurchase transactions within the meaning of this Article.

SECTION 4

SPECIAL PROVISIONS RELATING TO CERTAIN BALANCE SHEET ITEMS

Article 13

Assets: Item 1 - Cash in hand, balances with central banks and post office banks

1. Cash in hand shall comprise legal tender including foreign notes and coins.

2. This item may include only balances with the central banks and post office banks of the country or countries in which a credit institution is established. Such balances must be readily available at all times. Other claims on such bodies must be shown as loans and advances to credit institutions (Assets item 3) or as loans and advances to customers (Assets item 4).

Article 14

Assets: Item 2 - Treasury bills and other bills eligible for refinancing with central banks

1. This item shall comprise, under (a), treasury bills and similar securities, i.e. treasury bills, treasury certificates and similar debt instruments issued by public bodies which are eligible for refinancing with the central banks of the country or countries in which a credit institution is established. Those debt instruments issued by public bodies which fail to meet the above condition shall be shown under Assets sub-item 5 (a).

2. This item shall comprise, under (b), bills eligible for refinancing with central banks, i.e. all bills held in portfolio that were purchased from credit institutions or from customers to the extent that they are eligible, under national law, for refinancing with the central banks of the country or countries in which a credit institution is established.

Article 15

Assets: Item 3 - Loans and advances to credit institutions

1. Loans and advances to credit institutions shall comprise all loans and advances arising out of banking transactions to domestic or foreign credit institutions by the credit institution drawing up the balance sheet, regardless of their actual designations.

The only exception shall be loans and advances represented by debt securities or any other security, which must be shown under Assets item 5.

2. For the purposes of this Article credit institutions shall comprise all undertakings on the list published in the Official Journal of the European Communities pursuant to Article 3 (7) of Directive 77/780/EEC, as well as central banks and official domestic and international banking organizations and all private and public undertakings which are not established in the Community but which satisfy the definition in Article 1 of Directive 77/780/EEC.

Loans and advances to undertakings which do not satisfy the above conditions shall be shown under Assets item 4.

Article 16

Assets: Item 4 - Loans and advances to customers

Loans and advances to customers shall comprise all types of assets in the form of claims on domestic and foreign customers other than credit institutions, regardless of their actual designations.

The only exception shall be loans and advances represented bydebt securities or any other security, which must be shown under Assets item 5.

Article 17

Assets: Item 5 - Debt securities including fixed-income securities

1. This item shall comprise negotiable debt securities including fixed-income securities issued by credit institutions, by other undertakings or by public bodies; such securities issued by the latter, however, shall be included only if they are not to be shown under Assets item 2.

2. Securities bearing interest rates that vary in accordance with specific factors, for example the interest rate on the inter-bank market or on the Euromarket, shall also be regarded as debt securities including fixed-incomesecurities.

3. Only repurchased and negotiable own-debt securities may be included in sub-item 5 (b).

Article 18

Liabilities: Item 1 - Amounts owed to credit institutions

1. Amounts owed to credit institutions shall include all amounts arising out of banking transactions owed to other' domestic or foreign credit institutions by the credit institution drawing up the balance sheet, regardless of their actual designations.

The only exception shall be liabilities represented by debt securities or by any other security, which must be shown under Liabilities item 3.

2. For the purposes of this Article credit institutions shall comprise all undertakings on the list published in the Official Journal of the European Communities pursuant to Article 3 (7) of Directive 77/780/EEC, as well as central banks and official domestic and international banking organizations and all private and public undertakings which are not established in the Community but which satisfy the definition in Article 1 of Directive 77/780/EEC.

Article 19

Liabilities: Item 2 - Amounts owed to customers

1. Amounts owed to customers shall include all amounts owed to creditors that are not credit institutions within the meaning of Article 18, regardless of their actual designations.

The only exception shall be liabilities represented by debt securities or by any other security, which must be shown under Liabilities item 3.

2. Only deposits which satisfy the conditions laid down in national law shall be treated as savings deposits.

3. Savings bonds shall be shown under the corresponding sub-item only if they are not represented by negotiable certificates.

Article 20

Liabilities: Item 3 - Debts evidenced by certificates

1. This item shall include both debt securities and debts for which negotiable certificates have been issued, in particular deposit receipts, 'bons de caisse' and liabilities arising out of own acceptances and promissory notes.

2. Only acceptances which a credit institution has issued for its own refinancing and in respect of which it is the first party liable ('drawee') shall be treated as own acceptances.

Article 21

Liabilities: Item 8 - Subordinated liabilities

Where it has been contractually agreed that, in the event of winding up or of bankruptcy, liabilities, whether or not evidenced by certificates, are to be repaid only after the claims of all other creditors have been met, the liabilities in question shall be shown under this item.

Article 22

Liabilties: Item 9 - Subscribed capital

This item shall comprise all amounts, regardless of their actual designations, which, in accordance with the legal structure of the institution concerned, are regarded under national law as equity capital subscribed by the shareholders or other proprietors.

Article 23

Liabilities: Item 11 - Reserves

This item shall comprise all the types of reserves listed in Article 9 of Directive 78/660/EEC under Liabilities item A.IV, as defined therein. The Member States may also prescribe other types of reserves if necessary for credit institutions the legal structures of which are not covered by Directive 78/660/EEC.

The types of reserve referred to in the first paragraph shall be shown separately, as sub-items of Liabilities item 11, in the balance sheets of the credit institutions concerned, with the exception of the revaluation reserve which shall be shown under item 12.

Article 24

Off-balance sheet: Item 1 - Contingent liabilities

This item shall comprise all transactions whereby an institution has underwritten the obligations of a third party.

Notes on accounts shall state the nature and amount of any type of contingent liability which is material in relation to an institution's activities.

Liabilities arising out of the endorsement of rediscounted bills shall be included in this item only if national law does not require otherwise. The same shall apply to acceptances other than owen acceptances.

Sureties and assets pledged as collateral security shall include all guarantee obligations incurred and assets pledged as collateral security on behalf of third parties, particularly in respect of sureties and irrevocable letters of credit.

Article 25

Off-balance sheet: Item 2 - Commitments

This item shall include every irrevocable commitment which could give rise to a risk.

Notes on accounts shall state the nature and amount of any type of commitment which is material in relation to an institution's activities.

Commitments arising out of sale and repurchase transactions shall include commitments entered into by a credit institution in the context of sale and repurchase transactions (on the basis of firm agreements to sell with options to repurchase) within the meaning of Article 12 (3).

SECTION 5

LAYOUT OF THE PROFIT AND LOSS ACCOUNT

Article 26

For the presentation of the profit and loss acount, the Member States shall prescribe one or both of the layouts provided for in Articles 27 and 28. If a Member State prescribes both layouts it may allow undertakings to choose between them.

Article 27

Vertical layout

1. Interest receivable and similar income, showing separately that arising from fixed-income securities

2. Interest payable and similar charges

3. Income from securities:
   (a) Income from shares and other variable-yield securities
   (b) Income from participating interests
   (c) Income from shares in affiliated undertakings

4. Commissions receivable

5. Commissions payable

6. Net profit or net loss on financial operations

7. Other operating income

8. General administrative expenses:
   (a) Staff costs, showing separately:
      - wages and salaries
      - social security costs, with a separate indication of those relationg to pensions

(b) Other administrative expenses

9. Value adjustments in respect of Assets items 9 and 10

10. Other operating charges

11. Value adjustments in respect of loans and advances and provisions for contingent liabilities and for commitments

12. Value re-adjustments in respect of loans and advances and provisions for contingent liabilities and for commitments

13. Value adjustments in respect of transferable securities held as financial fixed assets, participating interests and shares in affiliated undertakings.

14. Value re-adjustments in respect of transferable securities held as financial fixed assets, participating interests and shares in affiliated undertakings

15. Tax on profit or loss on ordinary activities

16. Profit or loss on ordinary activities after tax

17. Extraordinary income

18. Extraordinary charges

19. Extraordinary profit or loss

20. Tax on extraordinary profit or loss

21. Extraordinary profit or loss after tax

22. Other taxes not shown under the preceeding items

23. Profit or loss for the financial year

Article 28

Horizontal layout

A. Charges

1. Interest payable and similar charges
2. Commissions payable
3. Net loss on financial operations

4. General administrative expenses:
   (a) Staff costs, showing separately:
      - wages and salaries
      - social security costs, with a separate indication of those relating to pensions
   (b) Other administrative expenses
5. Value adjustments in respect of Assets items 9 and 10
6. Other operating charges
7. Value adjustments in respect of loans and advances and provisions for contingent liabilities and for commitments
8. Value adjustments in respect of transferable securities held as financial fixed assets, participating interests and shares in affiliated undertakings
9. Tax on profit or loss on ordinary activities
10. Profit or loss on ordinary activities after tax
11. Extraordinary charges
12. Tax on extraordinary profit or loss
13. Extraordinary loss after tax
14. Other taxes shown under the preceding items
15. Profit for the financial year

B. Income

1. Interest receivable and similar income, showing separately that arising from fixed-income securities
2. Income from securities:
   (a) Income from shares and other variable-yield securities
   (b) Income from participating interests
   (c) Income from shares in affiliated undertakings
3. Commissions receivable

4. Net profit on financial operations

5. Value re-adjustments in respect of loans and advances and provisions for contingent liabilities and for commitments

6. Value re-adjustments in respect of transferable securities held as financial fixed assets, participating interests and shares in affiliated undertakings

7. Other operating income

8. Profit or loss on ordinary activities after tax

9. Extraordinary income

10. Extraordinary profit after tax

11. Loss for the financial year

SECTION 6

SPECIAL PROVISIONS RELATING TO CERTAIN ITEMS IN THE PROFIT AND LOSS ACCOUNT

Article 29

Article 27, items 1 and 2 (vertical layout)

Article 28, itema A 1 and B 1 (horizontal layout)

Interest receivable and similar income and interest payable and similar charges.

These items shall include all profits and losses arising out of banking activities, including:

(1) all income from assets entered under Assets items 1 to 5 in the balance sheet, however calculated. Such income shall also include income arising from the spreading on a time basis of the discount on assets acquired at an amount below, and liabilities contracted at an amount above, the sum payable at maturity;

(2) all charges arising out of liabilities entered under Liabilities items 1, 2, 3 and 8, however calculated. Such charges shall also include charges arising from the spreading on a time basis of the premium on assets acquired at an amount above, and liabilities contracted at an amount below, the sum payable at maturity;

(3) income and charges resulting from covered forward contracts, spread over the actual duration of the contract and similar in nature to interest;

(4) fees and commission similar in nature to interest and calculated on a time basis or by reference to the amount of the claim or liability.

Article 30

Article 27, item 3 (vertical layout)

Article 28, item B 2 (horizontal layout)

Income from shares and other variable-yield securities, from participating interests, and from shares in affiliated undertakings

This item shall comprise all dividends and other income from variable-yield securities, from participating interests and from shares in affiliated undertakings. Income from shares in investment companies shall also be included under this item.

Article 31

Article 27, items 4 and 5 (vertical layout)

Article 28, items A 2 and B 3 (horizontal layout)

Commissions receivable and commissions payable

Without prejudice to Article 29, commissions receivable shall include income in respect of all services supplied to third parties, and commissions payable shall include charges for services rendered by third parties, in particular

- commissions for guarantees, loans administration on behalf of other lenders and securities transactions on behalf of third parties,
- commissions and other charges and income in respect of payment transactions, account administration charges and commissions for the safe custody and administration of securities,
- commissions for foreign currency transactions and for the sale and purchase of coin and precious metals on behalf of third parties,
- commissions charged for brokerage services in connection with savings and insurance contracts and loans.

Article 32

Article 27, item 6 (vertical layout)

Article 28, item A 3 or item B 4 (horizontal layout)

Net profit or net loss on financial operations.

This item covers:

1. the next profit or loss on transactions in securities which are not held as financial fixed assets together with value adjustments and value re-adjustments on such securities, taking into account, where Article 36 (2) has been applied, the difference resulting from application of that article; however, in those Member States which exercise the option provided for in Article 37, these net profits or losses and value adjustments and value re-adjustments shall be included only in so far as they relate to securities included in a trading portfolio;

2. the net profit or loss on exchange activities, without prejudice to Article 29, point 3;

3. the net profits and losses on other buying and selling operations involving financial instruments, including precious metals.

Article 33

Article 27, items 11 ans 12 (vertical layout)

Article 28, items A 7 and B 5 (horizontal layout)

Value adjustments in respect of loans and advances and provisions for contingent liabilities and for commitments

Value re-adjustments in respect of loans and advances and provisions for contingent liabilities and for commitments.

1. These items shall include, on the one hand, charges for value adjustments in respect of loans and advances to be shown under Assets items 3 and 4 and provisions for contingent liabilities and for commitments to be shown under Off-balance sheet items 1 and 2 and, on the other hand, credits from the recovery of written-off loans and advances and amounts written back following earlier value adjustments and provisions.

2. In those Member States which exercise the option provided for in Article 37, this item shall also include the net profit or loss on transactions in securities included in Assets items 5 and 6 which are neither held as financial fixed assets as defined in Article 35 (2) nor included in a trading portfolio, together with value adjustments and value re-adjustments on such securities taking into account, where Article 36 (2) has been applied, the difference resulting from application of that article. The nomenclature of this item shall be adapted accordingly.

3. The Member States may permit the charges and income covered by these items to be set off against each other, so that only a net item (income or charge) is shown.

4. Value adjustments in respect to loans and advances to credit institutions, to customers, to undertakings with which a credit institution is linked by virtue of participating interests and to affiliated undertakings shall be shown separately in the notes on the accounts where they are material. This provision need not be applied if a Member State permits setting-off pursuant to paragraph 3.

Article 34

Article 27, items 13 and 14 (vertical layout)

Article 28, items A 8 and B 5 (horizontal layout)

Value adjustments in respect of transferable securities held as financial fixed assets, participating interests and shares in affiliated undertakings

Value re-adjustments in respect of transferable securities held as financial fixed assets, participating interests and shares in affiliated undertakings.

1. These items shall include, on the one hand, charges for value adjustments in respect of assets shown in Assets items 5 to 8 and, on the other hand, all the amounts written back following earlier value adjustments, in so far as the charges and income relate to transferable securities held as financial fixed assets as defined in Article 35 (2), participating interests and shares in affiliated undertakings.

2. The Member States may permit the charges and income covered by these items to be set off against each other, so that only a net item (income or charge) is shown.

3. Value adjustments in respect of these transferable securities, participating interests and shares in affiliated undertakings shall be shown separately in the notes on the accounts where they are material. This provision need not be applied if a Member State permits setting off pursuant to paragraph 2.

SECTION 7

VALUATION RULES

Article 35

1. Assets items 9 and 10 must always be valued as fixed assets. The assets included in other balance sheet items shall be valued as fixed assets where they are intended for use on a continuing basis in the normal course of an undertaking's activities.

2. Where reference is made to financial fixed assets in Section 7 of Directive 78/660/EEC, this term shall in the case of credit institutions be taken to mean participating interests, shares in affiliated undertakings and securities intended for use on a continuing basis in the normal course of an undertaking's activities.

3. (a) Debt securities including fixed-income securities held as financial fixed assets shall be shown in the balance sheet at purchase price. The Member States may, however, require or permit such debt securities to be shown in the balance sheet at the amount repayable at maturity.

(b) Where the purchase price of such debt securities exceeds the amount repayable at maturity the amount of the difference must be charged to the profit and loss account. The Member States may, however, require or permit the amount of the difference to be written off in instalments so that it is completely written off by the time when the debt securities are repaid. The difference must be shown separately in the balance sheet or in the notes on the accounts.

(c) Where the purchase price of such debt securities is less than the amount repayable at maturity, the Member States may require or permit the amount of the difference to be released to income in instalments over the period remaining until repayment. The difference must be shown separately in the balance sheet or in the notes on the accounts.

Article 36

1. Where transferable securities which are not held as financial fixed assets are shown in the balance sheet at purchase price, credit institutions shall disclose in the notes on their accounts the difference between the purchase price and the higher market value of the balance sheet date.

2. The Member States may, however, require or permit those transferable securities to be shown in the balance sheet at the higher market value at the balance sheet date. The difference between the purchase price and the higher market value shall be disclosed in the notes on the accounts.

Article 37

1. Article 39 of Directive 78/660/EEC shall apply to the valuation of credit institutions' loans and advances, debt securities, shares and other variable-yield securities which are not held as financial fixed assets.

2. Pending subsequent coordination, however, the Member States may permit:

(a) loans and advances to credit institutions and customers (Assets items 3 and 4) and debt securities, shares and other variable-yield securities included in Assets items 5 and 6 which are neither held as financial fixed assets as defined in Article 35 (2) nor included in a trading portfolio to be shown at a value lower than that which would result from the application of Article 39 (1) of Directive 78/660/EEC, where that is required by the prudence dictated by the particular risks associated with banking. Nevertheless, the difference between the two values must not be more than 4% of the total amount of the assets mentioned above after application of the aforementioned Article 39;

(b) that the lower value resulting from the application of subparagraph (a) be maintained until the credit institution decides to adjust it;

(c) where a Member State exercises the option provided for in subparagraph (a), neither Article 36 (1) of this Directive nor Article 40 (2) of Directive 78/660/EEC shall apply.

Article 38

1. Pending subsequent coordination, those Member States which exercise the option provided for in Article 37 must permit and those Member States which do not exercise that option may permit the introduction of a Liabilities item 6A entitled 'Fund for general banking risks'. That item shall include those amounts which a credit institution decides to put aside to cover such risks where that is required by the particular risks associated with banking.

2. The net balance of the increases and decreases of the 'Fund for general banking risks' must be shown separately in the profit and loss account.

Article 39

1. Assets and liabilities denominated in foreign currency shall be translated at the spot rate of exchange ruling on the balance sheet date. The Member States may, however, require or permit assets held as financial fixed assets and tangible and intangible assets, not covered or not specifically covered in either the spot or forward markets, to be translated at the rates ruling on the dates of their acquisition.

2. Uncompleted forward and spot exchange transactions shall be translated at the spot rates of exchange ruling on the balance sheet date.

The Member States may, however, require forward transactions to be translated at the forward rate ruling on the balance sheet date.

3. Without prejudice to Article 29 (3), the differences between the book values of the assets, liabilities and forward transactions and the amounts produced by translation in accordance with paragraphs 1 and 2 shall be

shown in the profit and loss account. The Member States may, however, require or permit differences produced by translation in accordance with paragraphs 1 and 2 to be included, in whole or in part, in reserves not available for distribution, where they arise on assets held as financial fixed assets, on tangible and intangible assets and on any transactions undertaken to cover those assets.

4. The Member States may provide that positive translation differences arising out of forward transactions, assets or liabilities not covered or not specifically covered by other forward transactions, or by assets or liabilities shall not be shown in the profit and loss account.

5. If a method specified in Article 59 of Directive 78/660/EEC is used, the Member States may provide that any translation differences shall be transferred, in whole or in part, directly to reserves. Positive and negative translation differences transferred to reserves shall be shown separately in the balance sheet or in the notes on the accounts.

6. The Member States may require or permit translation differences arising on consolidation out of the retranslation of an affiliated undertaking's capital and reserves or the share of a participating interest's capital and reserves at the beginning of the accounting period to be included, in whole or in part, in consolidated reserves, together with the translation differences arising on the translation of any transactions undertaken to cover that capital and those reserves.

7. The Member States may require or permit the income and expenditure of affiliated undertakings and participating interests to be translated on consolidation at the average rates of exchange ruling during the accounting period.

SECTION 8

CONTENTS OF THE NOTES ON THE ACCOUNTS

Article 40

1. Article 43 (1) of Directive 78/660/EEC shall apply, subject to Article 37 of this Directive and to the following provisions.

2. In addition to the information required under Article 43 (1) (5) of Directive 78/660/EEC, credit institutions shall disclose the following information relating to Liabilities item 8 (Subordinated liabilities):

(a) in respect of each borrowing which exceeds 10% of the total amount of the subordinated liabilities:

(i) the amount of the borrowing, the currency in which it is denominated, the rate of interest and the maturity date or the fact that it is a perpetual issue;

(ii) whether there are any circumstances in which early repayment is required;

(iii) the terms of the subordination, the existence of any provisions to convert the subordinated liability into capital or some other form of liability and the terms of any such provisions.

(b) an overall indication of the rules governing other borrowings.

3. (a) In place of the information required under Article 43 (1) (6) of Directive 78/660/EEC, credit institutions shall in the notes on their accounts state separately for each of the Assets items 3 (b) and 4 and the Liabilities items 1 (b), 2 (a), 2 (b) (bb) and 3 (b) the amounts of those loans and advances and liabilities on the basis of their remaining maturity as follows:

- not more than three months,
- more than three months but not more than one year,
- ore than one year but not more than five years,
- more than five years.

For Assets item 4, loans and advances on call and at short notice must also be shown.

If loans and advances or liabilities involve payment by instalments, the remaining maturity shall be the period between the balance sheet date and the date on which each instalment falls due.

However, for five years after the date referred to in Article 47 (2) the Member States may require or permit the listing by maturity of the assets and liabilities referred to in this Article to be based on the originally agreed maturity or period of notice. In that event, where a credit institution has acquired an existing loan not evidenced by a certificate, the Member States shall require classification of that loan to be based on the remaining maturity as at the date on which it was acquired. For the purposes of this subparagraph, the originally agreed maturity for loans shall be the period between the date of first drawing and the date of repayment; the period of notice shall be deemed to be the period between the date on which notice is given and the date on which repayment is to be made; if loans and advances or liabilities are redeemable by instalments, the agreed maturity shall be the period between the date on which such loans and advances or liabilities

arose and the date on which the last instalment falls due. Credit institutions shall also indicate for the balance sheet items referred to in this subparagraph what proportion of those assets and liabilities will become due within one year of the balance sheet date.

(b) Credit institutions shall, in respect of Assets item 5 (Debt securities including fixed-income securities) and Liabilities item 3 (a) (Debt securities in issue), indicate what proportion of assets and liabilities will become due within one year of the balance sheet date.

(c) The Member States may require the information referred to in subparagraphs (a) and (b) to be given in the balance sheet.

(d) Credit institutions shall give particulars of the assets which they have pledged as security for their own liabilities or for those of third parties (including contingent liabilities); the particulars should be in sufficient detail to indicate for each Liabilities item and for each Off-balance sheet item the total amount of the assets pledged as security.

4. Where credit institutions have to provide the information referred to in Article 43 (1) (7) of Directive 78/660/EEC in Off-balance sheet items, such information need not be repeated in the notes on the accounts.

5. In place of the information required under Article 43 (1) (8) of Directive 78/660/EEC, a credit institution shall indicate in the notes on its accounts the proportion of its income relating to items 1, 3, 4, 6 and 7 of Article 27 or to items B 1, B 2, B 3, B 4 and B 7 of Article 28 by geographical markets, in so far as, taking account of the manner in which the credit institution is organized, those markets differ substantially from one another. Article 45 (1) (b) of Directive 78/660/EEC shall apply.

6. The reference in Article 43 (1) (9) of Directive 78/660/EEC to Article 23 (6) of that Directive shall be deemed to be a reference to Article 27 (8) or Article 28 (A 4) of this Directive.

7. By way of derogation from Article 43 (1) (13) of Directive 78/660/EEC, credit institutions need disclose only the amounts of advances and credits granted to the members of their administrative, managerial and supervisory bodies, and the commitments entered into on their behalf by way of guarantees of any kind. That information must be given in the form of a total for each category.

Article 41

1. The information prescribed in Article 15 (3) of Directive 78/660/EEC

must be given in respect of assets held as fixed assets as defined in Article 35 of this Directive. The obligation to show value adjustments separately shall not, however, apply where a Member State has permitted set-offs between value adjustments pursuant to Article 34 (2) of this Directive. In that event value adjustments may be combined with other items.

2. The Member States shall require credit institutions to give the following information as well in the notes on their accounts:

(a) a breakdown of the transferable securities shown under Assets items 5 to 8 into listed and unlisted securities;

(b) a breakdown of the transferable securities shown under Assets items 5 and 6 into securities which, pursuant to Article 35, are or are not held as financial fixed assets and the criterion used to distinguish between the two categories of transferable securities;

(c) the value of leasing transactions, apportioned between the relevant balance sheet items;

(d) a breakdown of Assets item 13, Liabilities item 4, items 10 and 18 in the vertical layout or ! 6 and A 11 in the horizontal layout and items 7 and 17 in the vertical layout or B 7 and B 9 in the horizontal layout in the profit and loss account into their main component amounts, where such amounts are important for the purpose of assessing the annual accounts, as well as explanations of their nature and amount;

(e) the charges paid on account of subordinated liabilities by a credit institution in the year under review;

(f) the fact that an institution provides management and agency services to third parties where the scale of business of that kind is material in relation to the institution's activities as a whole;

(g) the aggregate amounts of assets and of liabilities denominated in foreign currencies, translated into the currency in which the annual accounts are drawn up;

(h) a statement of the types of unmatured forward transactions outstanding at the balance sheet date indicating, in particular, for each type of transaction, whether they are made to a material extent for the purpose of hedging the effects of fluctuations in interest rates, exchange rates and market prices, and whether they are made to a material extent for dealing purposes. These types of transaction shall include all those in connection with which the income or expenditure is to be included in Article 27, item 6, Article 28, items A 3 or B 4 or Article 29 (3), for example, foreign currencies, precious metals, transferable securities, certificates of deposit and other assets.

SECTION 9

PROVISIONS RELATING TO CONSOLIDATED ACCOUNTS

Article 42

1. Credit institutions shall draw up consolidated accounts and consolidated annual reports in accordance with Directive 83/349/EEC, in so far as this section does not provide otherwise.

2. Insofar as a Member State does not have recourse to Article 5 of Directive 83/349/EEC, paragraph 1 of this Article shall also apply to parent undertakings the sole object of which is to acquire holdings in subsidiary undertakings and to manage such holdings and turn them to profit, where those subsidiary undertakings are either exclusively or mainly credit institutions.

Article 43

1. Directive 83/349/EEC shall apply, subject to Article 1 of thid Directive and paragraph 2 of this Article.

2. (a) Articles 4, 6, 15 and 40 of Directive 83/349/EEC shall not apply.

(b) The Member States may make application of Artile 7 of Directive 83/349/EEC subject to the following additional conditions:

- the parent undertaking must have declared that it guarantees the commitments entered into by the exempted undertaking; the existence of that declaration shall be disclosed in the accounts of the exempted undertaking;
- the parent undertaking must be a credit institution within the meaning of Article 2 (1) (a) of this Directive.

(c) The information referred to in the first two indents of Article 9 (2) of Directive 83/349/EEC, namely:

- the amount of the fixed assets and
- the net turnover

shall be replaced by:

- the sum of items 1, 3, 4, 6 and 7 in Article 27 or B 1, B 2, B 3, B 4 and B 7 in Article 28 of this Directive.

(d) Where, as a result of applying Article 13 (3) (c) of Directive 83/349/EEC, a subsidiary undertaking which is a credit institution is not included in consolidated accounts but where the shares of that undertaking are temporarily held as a result of a financial assistance operation with a view to the reorganization or rescue of

the undertaking in question, the annual accounts of that undertaking shall be attached to the consolidated accounts and additional information shall be given in the notes on the accounts concerning the nature and terms of the financial assistance operation.

(e) A Member State may also apply Article 12 of Directive 83/349/EEC to two or more credit institutions which are not connected as described in Article 1 (1) or (2) of that Directive but are managed on a unified basis other than pursuant to a contract or provisions in the memorandum or articles of association.

(f) Article 14 of Directive 83/349/EEC, with the exception of paragraph 2, shall apply subject to the following provision.

Where a parent undertaking is a credit institution and where one or more subsidiary undertakings to be consolidated do not have that status, those subsidiary undertakings shall be included in the consolidation if their activities are a direct extension of banking or concern services ancillary to banking, such as leasing, factoring, the management of unit trusts, the management of dataprocessing services or any other similar activity.

(g) For the purposes of the layout of consolidated accounts:

- Articles 3, 5 to 26 and 34 of this Directive shall apply;
- the reference in Article 17 of Directive 83/349/EEC to Article 15 (3) of Directive 78/660/EEC shall apply to the assets deemed to be fixed assets pursuant to Article 35 of this Directive.

(h) Article 34 of Directive 83/349/EEC shall apply in respect of the contents of the notes on consolidated accounts, subject to Articles 40 and 41 of this Directive.

SECTION 10

PUBLICATION

Article 44

1. The duly approved annual accounts of credit institutions, together with the annual reports and the reports by the persons responsible for auditing the accounts shall be published as laid down by national law in accordance with Article 3 of Directive 68/151/EEC. National law may, however, permit the annual report not to be published as stipulated above. In that case, it shall be made available to the public at the company's registered office in the Member State concerned. It must be possible to obtain a copy

of all or part of any such report on request. The price of such a copy must not exceed its administrative cost.

2. Paragraph 1 shall also apply to the duly approved consolidated accounts, the consolidated annual reports and the reports by the persons responsible for auditing the accounts.

3. However, where a credit institution which has drawn up annual accounts or consolidated accounts is not established as one of the types of company listed in Article 1 (1) of Directive 78/660/EEC and is not required by its national law to publish the documents referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article as prescribed in Article 3 of Directive 68/151/EEC, it must at least make them available to the public at its registered office or, in the absence of a registered office, at its principal place of business. It must be possible to obtain copies of such documents on request. The prices of such copies must not exceed their administrative cost.

4. The annual accounts and consolidated accounts of a credit institution must be published in every Member State in which that credit institution has branches within the meaning of the third indent of Article 1 of Directive 77/780/EEC. Such Member States may require that those documents be published in their official languages.

5. The Member States shall provide for appropriate sanctions for failure to comply with the publication rules referred to in this Article.

SECTION 11

AUDITING

Article 45

A Member State need not apply Article 2 (1) (b) (iii) of Directive 84/253/EEC to public savings banks where the statutory auditing of the documents of those undertakings referred to in Article 1 (1) of that Directive is reserved to an existing supervisory body for those savings banks at the time of the entry into force of this Directive and where the person responsible complies at least with the conditions laid down in Article 3 to 9 of Directive 84/253/EEC.

SECTION 12

FINAL PROVISIONS

Article 46

The Contact Committee established in accordance with Article 52 of Directive 78/660/EEC shall, when meeting as constituted appropriately, also have the following functions:

(a) to facilitate, without prejudice to Articles 169 and 170 of the Treaty, harmonized application of this Directive through regular meetings dealing in particular with practical problems arising in connection with its application;

(b) to advise the Commission, if necessary, on additions or amendments to this Directive.

Article 47

1. The Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary for them to comply with this Directive by 31 December 1990. They shall forthwith inform the Commission thereof.

2. A Member State may provide that the provisions referred to in paragraph 1 shall first apply to annual accounts and consolidated accounts for financial years beginning on 1 January 1993 or during the calendar year 1993.

3. The Member States shall communicate to the Commission the texts of the main provisions of national law which they adopt in the field governed by this Directive.

Article 48

Five years after the date referred to in Article 47 (2), the Council, acting on a proposal from the Commission, shall examine and if need be revise all those provisions of this Directive which provide for Member State options, together with Articles 2 (1), 27, 28 and 41, in the light of the experience acquired in applying this Directive and in particular of the aims of greater transparency and harmonization of the provisions referred to by this Directive.

Article 49

This Directive is addressed to the Member States.

Bilaga 4

COUNCIL

COUNCIL DIRECTIVE
of 19 December 1991

on the annual accounts and consolidated accounts of insurance undertakings
(91/674/EEC)

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN COMMUNITIES,

Having regard to the Treaty establishing the European Economic Community, and in particular Article 54 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission,

In cooperation with the European Parliament,

Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee,

Whereas Article 54(3)(g) of the Treaty requires coordination to the necessary extent of the safeguards which, for the protection of the interests of members and others, are required by Member States of companies and firms within the meaning of the second paragraph of Article 58 of the Treaty, with a view to making such safeguards equivalent throughout the Community,

Whereas Council Directive 78/660/EEC of 25 July 1978 based on Article 54(3)(g) of the Treaty on the annual accounts of certain types of companies, as last amended by Directive 90/605/EEC, need not be applied to insurance companies, hereinafter referred to as 'insurance undertakings', pending further coordination; whereas, in view of the major importance of insurance undertakings in the Community, such coordination cannot be delayed any longer following the implementation of Directive 78/660/EEC;

Whereas Council Directive 83/349/EEC of 13 June 1983 based on Article 54(3)(g) of the Treaty on consolidated accounts, as last amended by Directive 90/605/EEC, provides for derogations for insurance undertakings only until the expiry of the deadline imposed for the applicaiton of this Directive; whereas this Directive must therefore also include provisions specific to insurance undertakings in respect of consolidated accounts;

Whereas such coordination is also urgently required because insurance undertakings operate across borders; whereas for creditors, debtors, members, policyholders and their advisers and for the general public, improved comparability of the annual accounts and consolidated accounts of such undertakings is of crucial importance;

Whereas in the Member States insurance undertakings of different legal forms are in competition with each other; whereas undertakings engaged in the business of direct insurance customarily engage in the business of reinsurance as well and are therefore in competition with specialist reinsurance undertakings; whereas it is therefore appropriate not to confine coordination to the legal forms covered by Directive 78/660/EEC, but to choose a scope that corresponds to that of Council Directive 73/239/EEC of 24 July 1973 on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to the taking up and pursuit of the business of direct insurance other than life assurance, as last amended by Directive 90/618/EEC, and to that of Council Directive 79/267/EEC of 5 March 1979 on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to the taking up and pursuit of the business of direct life assurance, as last amended by Directive 90/619/EEC, but which also includes certain undertakings that are excluded from the scope of those Directives and companies and firms which are reinsurance undertakings;

Whereas, although in view of the specific characteristics of insurance undertakings it would appear appropriate to propose a separate Directive on the annual accounts and consolidated accounts of such undertakings, that does not necessarily require the establishment of a set of standards different from those of Directive 78/660/EEC and 83/349/EEC; whereas such separate standards would be neither appropriate nor consistent with the principles underlying the coordination of company law since, given the important position they occupy in the Community economy, insurance undertakings cannot be excluded from a framework of rules devised for undertakings generally; whereas, for this reason, only the particular characteristics of insurance undertakings have been taken into account and this Directive deals only with derogations from the rules laid down in Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC;

Whereas there are major differences in the structure and content of the balance sheets of insurance undertakings in different Member States; whereas this Directive must therefore lay down the same structure and the same item designations for the balance sheets of all Community insurance undertakings;

Whereas, if annual accounts and consolidated accounts are to be comparable, a number of basic questions regarding the disclosure of certain transactions in the balance sheet must be settled;

Whereas, in the interests of greater comparability, it is also necessary that the content of the various balance sheet items be determined precisely;

Whereas it may be useful to distinguish between the commitments of the insurer and those of the reinsurer by showing in the assets the reinsurer's share of technical provisions as an asset;

Whereas the structure of the profit and loss account should also be determined and certain items in it should be defined;

Whereas, given the specific nature of the insurance industry, it may be useful for unrealized gains and losses to be dealt with in the profit and loss account;

Whereas the comparability of figures in the balance sheet and profit and loss account also depends basically on the values at which assets and liabilities are shown in the balance sheet; whereas for a proper understanding of the financial situation of an insurance undertaking the current value of investments as well as their value based upon the principle of purchase price or production costs must be disclosed; whereas, however, the compulsory disclosure of the current value of investments, at least in the notes on the accounts, is prescribed solely for purposes of comparability and transparency and is not intended to lead to changes in the tax treatment of insurance undertakings;

Whereas in the calculation of life assurance provisions use may be made of acturial methods customarily applied on the market or accepted by the insurance-monitoring authorities; whereas those methods may be implemented by any actuary or expert in accordance with the conditions which may be laid down in national law and with due regard for the acturial principles recognized in the framework of the present and future coordination of the fundamental rules for the prudential and financial monitoring of direct life assurance business;

Whereas, in the calculation of the provision for claims outstanding, on the one hand, any implicit discounting or deduction should be prohibited, and, on the other hand, precise conditions for recourse to explicit discounting or deduction should be defined, for the sake of prudence and transparency;

Whereas, in view of the special nature of insurance undertakings, certain changes are necessary with regard to the notes on annual accoutts and on consolidated accounts;

Whereas, in line with the intention of covering all insurance undertakings that come within the scope of Directive 73/239/EEC abd 79/267/EEC as well as certain others, derogations such as those for small and medium-sized

insurance undertakings in Directive 78/660/EEC are not provided for, but certain small mutual associations which are excluded from the scope of Directives 73/239/EEC and 79/267/EEC should not be covered;

Whereas for the same reasons the scope allowed Member States pursuant to Directives 83/349/EEC to exempt parent undertakings of groups from compulsory consolidation if the undertakings to be consolidated do not together exceed a certain size has not been extended to insurance undertakings;

Whereas in view of its particular nature special provisions are needed for the association of underwriters known as Lloyd's;

Whereas the provisions of this Directive also apply to the consolidated accounts drawn up by a parent undertaking which is a financial holding company where its subsidiary undertakings are either exclusively or mainly insurance undertakings;

Whereas the examination of problems which arise in connection with this Directive, in particular regarding its application, requires cooperation by representatives of the Member States and the Commission in a contact committee; whereas, in order to avoid the proliferation of such committees, it is desirable that such cooperation take place in the committee provided for in Article 52 of Directive 78/660/EEC; whereas, however, when examining problems concerning insurance undertakings, the committee must be appropriately constituted;

Whereas, in view of the complexity of the matter, the insurance undertakings covered by this Directive must be allowed an appropriate period to implement its provisions; whereas that period must be extended to allow the necessary adjustments to be made concerning, on the one hand, the associaiton of underwriters known as Lloyd's and, on the other, those undertakings which, when this Directive becomes applicable, show their investments at historical cost;

Whereas provision should be made for the review of certain provisions of this Directive after five years' experience of its application, in the light of the aims of greater transparency and harmonization.

HAS ADOPTED THIS DIRECTIVE:

SECTION 1

Preliminary provisions and scope

Article 1

1. Articles 2, 3, 4(1), (3) to (5), 6, 7, 13, 14, 15(3) and (4), 16 to 21, 29 to 35, 37 to 42, 43(1), points 1 to 7 and 9 to 13, 45(1), 46, 48 to 50, 51(1), 54, 56 to 59 and 61 of Directive 78/660/EEC shall apply to the undertakings referred to in Article 2 of this Directive, except where this Directive provides otherwise.

2. Where reference is made in Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC to Articles 9 and 10 (balance sheet) or to Articles 23 to 26 (profit and loss account) of Directive 78/660/EEC, such references shall be deemed to be references to Article 5 (balance sheet) or to Article 29 (profit and loss account) of this Directive as appropriate.

3. References in Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC to Articles 31 to 42 of Directive 78/660/EEC shall be deemed to be references to those Articles, taking account of Articles 45 to 62 of this Directive.

4. When the aforementioned provisions of Directive 78/660/EEC relate to balance-sheet items for which this Directive lays down no equivalent, they shall be deemed to be references to the items in Article 6 of this Directive where the corresponding assets and liabilities items are listed.

Article 2

1. The coordination measures prescribed by this Directive shall apply to companies and firms within the meaning of the second paragraph of Article 58 of the Treaty which are:

(a) undertakings within the meaning of Article 1 of Directive 73/239/EEC, excluding those mutual associations which are excluded from the scope of that Directive by virtue of Article 3 thereof but including those bodies referred to in Article 4(a), (b), (c) and (e) thereof except where their activity does not consist wholly or mainly in carrying on insurance business;

(b) undertakings within the meaning of Article 1 of Directive 79/267/EEC, excluding those bodies and mutual associations referred to in Articles 2(2) and (3) and 3 of that Directive; or (c) undertakings carrying on reinsurance business.

(c) undertakings carrying on reinsurance business.

In this Directive, such undertakings shall be referred to as insurance undertakings.

2. Funds of a group pension fund within the meaning of Article 1(2)(c) and (d) of Directive 79/267/EEC which an insurance undertaking administers in its own name but on behalf of third parties must be shown in the balance sheet if the undertaking acquires legal title to the assets concerned. The total amount of such assets and liabilities shall be shown separately or in the notes on the accounts, broken down according to the various assets and liabilities items. However, the Member States may permit the disclosure of such funds, as off-balance-sheet items provided there are special rules whereby such funds can be excluded from the assets available for distribution in the event of the winding up of an insurance undertaking (or similar proceedings).

Assets acquired in the name of and on behalf of third parties must not be shown in the balance sheet.

Article 3

Those provisions of this Directive which relate to life assurance shall apply mutatis mutandis to insurance undertakings which underwrite only health insurance and which do so exclusively or principally according to the technical principles of life assurance.

Member States may apply the first paragraph to health insurance underwritten by joint undertakings according to the technical principles of life assurance where such activity is significant.

Article 4

This Directive shall apply to the associaton of underwriters known as LLoyd's subject to the adaptations set out in the Annex to take account of the particular nature and structure of Lloyd's.

SECTION 2

General provisions concerning the balance sheet and the profit and loss account

Article 5

The combinaiton of items under the conditions laid down in Article 4(3)(a) or (b) of directive 78/660/EEC shall be restricted in the case of insurance undertakings,

- as regards the balance sheet, to items preceded by arabic numerals, except for items concerning technical provisions, and

- as regards the profit and loss account, to items preceded by one or more lower-case letters, except for items I(1) and (4) and II(1), (5) and (6).

Combination shall be authorized only under the rules laid down by the Member States.

SECTION 3

Layout of the balance sheet

Article 6

The Member States shall prescribe the following layout for balance sheets:

Assets

A. Subscribed capital unpaid

showing separately called-up capital (unless national law requires called-up capital to be included under liabilities, in which case capital called but not yet paid must be included as an asset either A or under E(IV)).

B. Intangible assets

as described under items B and C(I) of Article 9 of Directive 78/660/EEC, showing separately:

- formation expenses, as defined by national law and in so far as national law permits their being shown as an asset (unless national law requires their disclosure in the notes on the accounts),
- goodwill, to the extent that it was acquired for valuable consideration (unless national law requires its disclosure in the notes on the accounts).

C. Investments

I. Land and buildings:

showing separately land and buildings occupied by an insurance undertaking for its own activities (unless national law requires their disclosure in the notes on the accounts).

II. Investments in affiliated undertakings and participating interests:

1. Shares in affiliated undertakings.
2. Debt securities issued by, and loans to, affiliated undertakings.
3. Participating interests.

4. Debt securities issued by, and loans to, undertakings with which an insurance undertaking is linked by virtue of a participating interest.

III. Other financial investments:

1. Shares and other variable-yield securities and units in unit trusts.
2. Debt securities and other fixed-income securities.
3. Participation in investment pools.
4. Loans guaranteed by mortgages.
5. Other loans.
6. Deposits with credit institutions.
7. Other.

IV. Deposits with ceding undertakings.

D. Investments for the benefit of life-assurance policyholders who bear the investment risk

E. Debtors

(Amounts owed by:

- affiliated undertakings, and
- undertakings with which an insurance undertaking is linked by virtue of participating interests

shall be shown separately, as sub-items of items I, II and III).

I. Debtors arising out of direct insurance operations

1. policyholders;
2. intermediaries.

II. Debtors arising out of reinsurance operations.

III. Other debtors.

IV. Subscribed capital called but not paid
(unless national law requires that capital called but not paid be shown as an asset under A).

F. Other assets

I. Tangible assets and stocks as listed under C(II) and D(I) in Article 9 of Directive 78/660/EEC, other than land and buildings, buildings under construction and deposits paid on land and buildings.

II. Cash at bank and in hand.

III. Own shares (with an indication of their nominal value or, in the absence of a nominal value, their accouting par value) to the extent that national law permits their being shown in the balance sheet.

IV. Other.

G. Prepayments and accrued income

I. Accrued interest and rent.

II. Deferred acquisition costs (distinguishing those arising in non-life insurance and life-assurance business).

III. Other prepayments and accrued income.

H. Loss for the financial year

(unless national law requires it to be shown as a liability under A(VI)).

Liabilities

A. Capital and reserves

I. Subscribed capital or equivalent funds

(unless national law requires called-up capital to be shown under this item. In that case, the amounts of subscribed capital and paid-up capital must be shown separately).

II. Share premium account.

III. Revaluation reserve.

IV. Reserve.

V. Profit or loss brought forward.

VI. Profit or loss for the financial year (unless national law requires it to be shown as an asset under H or as a liability under I).

B. Subordinated liabilities

C. Technical provisions

1. Provision for unearned premiums:

(a) gross amount

(b) reinsurance amount (-)

2. Life assurance provision:

(a) gross amount (-)

(b) reinsurance amount (-)

3. Claims outstanding:

(a) gross amount

(b) reinsurance amount (-)

4. Provision for bonuses and rebates (unless shown under 2):

(a) gross amount

(b) reinsurance amount (-)

5. Equalization provision

6. Other technical provisions:

(a) gross amount

(b) reinsurance amount (-)

D. Technical provisions for life-assurance policies where the investment risk is borne by the policyholders:

(a) gross amount

(b) reinsurance amount (-)

E. Provisions for other risks and charges

1. Provisions for pensions and similar obligatons.

2. Provisions for taxation.

3. Other provisions.

F. Deposit received from reinsurers

G. Creditors
(Amounts owed to:

- affiliated undertakings, and

- undertakings with which an insurance undertaking is linked by virtue of a participating interest

shall be shown separately, as sub-items.)

I. Creditors arising out of direct insurance operations.

II. Creditors arising out of reinsurance operations.

III. Debenture loans, showing convertible loans separately.

IV. Amounts owed to credit institutions.

V. Other creditors, including tax and social security.

H. Accruals and deferred income

I. Profit for the financial year

(unless national law requires it to be shown as a liability under A(VI)).

Article 7

Article 14 of Directive 78/660/EEC shall not apply to commitments linked to insurance activities.

SECTION 4

Special provisions relating to certain balance-sheet items

Article 8

Article 15(3) of Directive 78/660/EEC shall apply only to assets items B and C(I) and (II) as defined in Article 6 of this Directive. Any movements in these items shall be shown on the basis of the balance-sheet value at the beginning of the financial year.

Article 9

Assets: item C(III)(2)

Debt securities and other fixed-income securities

1. This item shall comprise negotiable debt securities and other fixed-income securities issued by credit institutions, by other undertakings or by public bodies, in so far as they are not covered by item C(II)(2) or (4).

2. Securities bearing interest the rate of which varies in line with specific factors, for example the interest rate on the inter-bank market or on the Euromarket, shall also be regarded as debt securities and other fixed-income securities.

Artlce 10

Assets: item C(III)(3)

Participation in investment pools

This item shall comprise shares held by an undertaking in joint investments constituted by several undertaking or pension funds, the management of which has been entrusted to one of those undertakings or to one of those pension funds.

Article 11

Assets: item C(III)(4) and (5)

Loans guaranteed by mortgages and other loans

Loans to policyholders for which the policy is the main security shall be included under 'Other loans' and their amount shall be disclosed in the notes on the accounts. Loans guaranteed by mortgage shall be shown as such even where they are also secured by insurance policies. Where the amount of 'Other loans' not secured by policies is material, an appropriate breakdown shall be given in the notes on the accounts.

Article 12

Assets: item C(III)(6)

Deposits with credit institutions

This item shall comprise sums the withdrawal of which is subject to a time restriction. Sums deposited with no such restriction shall be shown under F(II) even if they bear interest.

Article 13

Assets: item C(III)(7)

Other

This item shall comprise those investments which are not covered by items C(III)(1) to (6). Where the amount of such investments is significant, they must be disclosed in the notes on the accounts.

Article 14

Assets: item C(IV)

Deposits with ceding undertakings

In the balance sheet of an undertaking which accepts reinsurance this item shall comprise amounts, owed by the ceding undertakings and corresponding

to guarantees, which are deposited with those ceding undertakings or with third parties or which are retained by those undertakings.

These amounts may not be combined with other amounts owed by the ceding insurer to the reinsurer or set off against amounts owed by the reinsurer to the ceding insurer.

Securities deposited with ceding undertakings or third parties which remain the property of the undertaking accepting reinsurance shall be entered in the latter's account as an investment, under the appropriate item.

Article 15

Assets: item D

Investments for the benefit of life assurance policyholders who bear the investment risk.

In respect of life assurance this item shall comprise, on the one hand, investments the value of which is used to determine the value of or the return on policies relating to an investment fund and, on the other hand, investments serving as cover for liabilities which are determined by reference to an index. This item shall also comprise investments which are held on behalf of the members of a tontine and are intended for distribution among them.

Artlce 16

Assets: item F(IV)

Other

This item shall comprise those assets which are not covered by items F(I), (II) and (III). Where such assets are material, they must be disclosed in the notes on the accounts.

Article 17

Assets: item G(I)

Accrued interest and rent

This item shall cromprise those items that represent interest and rent that have been earned up to the balance-sheet date but have not yet become receivable.

Article 18

Assets: item G(II)

Deferred acquisition costs

1. The costs of acquiring insurance policies shall be deferred in accordance with Article 18 of Directive 78/660/EEC in so far as such deferral is not prohibited by Member States.

2. Member States may, however, permit the deduction of acquisition costs from unearned premiums in non-life-insurance business and their deduction by an acturial method from mathematical reserves in life-assurance business. Where this method is used, the amounts deducted from the provisions must be indicated in the notes on the accounts.

Article 19

Liabilities: item A(I)

Subscribed capital or equivalent funds

This item shall comprise all amounts, irrespective of their actual designations, which, in accordance with the legal structure of an insurance undertaking, are regarded under the national law of the Member State concerned as equity capital subscribed by the shareholders or other persons.

Article 20

Liabilities: item A(IV)

Reserves

This item shall comprise all the types of reserves listed in Article 9 of Directive 78/660/EEC under liabilities item A(IV), as defined therein. The Member States may also require other types of reserves if necessary for insurance undertakings the legal structures of which are not covered by Directive 78/660/EEC.

Reserves shall be shown separately, as sub-items of liabilities item A(IV), in the balance sheets of the insurance undertakings concerned, except for the revaluation reserve, which shall be shown as a liability under A(III).

Article 21

Liabilities: item B

Subordinated liabilities

Where it has been contractually agreed that, in the event of winding up or of bankruptcy, liabilities, whether or not represented by certificates, are to be repaid only after the claims of all other creditors have been met, the liabilities in question shall be shown under this item.

Article 22

Where a Member States permits an undertaking's balance sheet to include

funds the allocation of which either to policyholders or to shareholders has not been determined by the close of the financial year, those amounts shall be shown as liabilities under an item Ba (Fund for future appropriations).

Variations in this item shall derive from an item II(12a) (Transfers to or from the fund for future appropriations) in the profit and loss account.

Article 23

Liabilities: item C

Technical provisions

Article 20 of Directive 78/660/EEC shall apply to technical provisions, subject to Articles 24 to 30 of this Directive.

Article 24

Liabilities: items C(1)(b), (2)(b), (3)(b), (4)(b) and (6)(b) and D(b)

Reinsurance amounts

1. The reinsurance amounts shall comprise the actual or estimated amounts which, under contractual reinsurance arrangements, are deducted from the gross amounts of technical provisions.

2. As regards the provision for unearned premiums, the reinsurance amounts shall be calculated according to the methods referred to in Article 57 or in accordance with the terms of the reinsurance policy.

3. Member States may require or permit the reinsurance amounts to be shown as assets. Where this option is exercised, those amounts shall be shown as assets under an item Da (Reinsurers' share of technical provisions), subdivided as follows:

1. Provision for unearned premiums
2. Life assurance provision
3. Claims outstanding
4. Provisions for bonuses and rebates (unless shown under 2)
5. Other technical provisions
6. Technical provisions for life-assurance policies where the investment risk is borne by the policyholders.

Notwithstanding Article 5, these items shall not be combined.

Article 25

Liabilities: item C(1)

Provision for unearned premiums

The provision for unearned premiums shall comprise the amount representing that part of gross premiums written which is to be allocated to the following financial year or to subsequent financial years. In the case of life assurance Member States may, pending further harmonization, require or permit the provision for unearned premiums to be included in item C(2).

If, pursuant to Article 26, item C(1) also includes the amount of the provision for unexpired risks, the description of the item shall be 'Provision for unearned premiums and unexpired risks'. Where the amount for unexpired risks is material, it shall be disclosed separately either in the balance sheet or in the notes on the accounts.

Article 26

Liabilities: item C(6)

Other technical provisions

This item shall comprise, inter alia, the provision for unexpired risks, i.e. the amount set aside in addition to unearned premiums in respect of risks to be borne by the insurance undertaking after the end of the financial year, in order to provide for all claims and expenses in connection with insurance contracts in force in excess of the related unearned premiums and any premiums receivable on those contracts. However, if national legislation so provides, the provision for unexpired risks may be added to the provision for unearned premiums, as defined in Article 25, and included in the amount shown under item C(1).

Where the amount of unexpired risks is significant, it shall be disclosed separately either in the balance sheet or in the notes on the accounts.

Where the option provided for in the second paragraph of Article 3 is not exercised, this item shall also include the ageing reserves.

Article 27

Liabilities: item C(2)

Life assurance provision

The life assurance provision shall comprise the acturially estimated value of an insurance undertaking's liabilities including bonuses already declared and after deducting the acturial value of future premiums.

Article 28

Liabilities: item C(3)

Claims outstanding

The provision for claims outstanding shall be the total estimated ultimate cost to an insurance undertaking of settling all claims arising from events which have occurred up to the end of the financial year, whether reported or not, less amounts already paid in respect of such claims.

Article 29

Liabilities: item C(4)

Provision for bonuses and rebates

The provision for bonuses and rebates shall comprise amounts intended for policyholders or contract beneficiaries by way of bonuses and rebates as defined in Article 39 to the extent that such amounts have not been credited to policyholders or contract beneficiaries or included in an item Ba (Fund for future appropriations), as provided for in Article 22, first paragraph, or in item C(2).

Article 30

Liabilities: item C(5)

Equalization provision

1. The equalization provision shall comprise any amounts set aside in compliance with legal or administrative requirements to equalize fluctuations in loss ratios in future years or to provide for special risks.

2. Where, in the absence of any such legislative or administrative requirements, reserves within the meaning of Article 20 have been constituted for the same purpose, this shall be disclosed in the notes on the accounts.

Article 31

Liabilities: item D

Technical provisions for life-assurance policies where the investment risk is borne by the policyholders.

This item shall comprise technical provisions constituted to cover liabilities relating to investment in the context of life assurance policies the value of or the return on which is determined by reference to investments for which the policyholders bears the risk, or by reference to an index.

Any additional technical provisions constituted to cover death risks, operating expenses or other risks (such as benefits payable at the maturity date or guaranteed surrender values) shall be shown under item C(2). Item D shall also comprise technical provisions representing the obligations of a tontine's organizer vis-a-vis its members.

Article 32

Liabilities: item F

Deposits received from reinsurers

In the balance sheet of an undertaking ceding reinsurance this item shall comprise amounts deposited by or withheld from other insurance undertakings under reinsurance contracts. These amounts may not be merged with other amounts owed to or by the other undertakings in question.

Where an undertaking ceding reinsurance has received as a deposit securities which have been transferred to its ownership, this item shall comprise the amount owed by the ceding undertaking by virtue of the deposit.

SECTION 5

Layout of the profit and loss account

Article 33

1. The Member States shall prescribe the layout shown in Article 34 for the profit and loss accounts.

2. The technical account for non-life-insurance business shall be used for those classes of direct insurance which are within the scope of Directive 73/239/EEC and for the corresponding classes of reinsurance business.

3. The technical account for life-assurance business shall be used for those classes of direct insurance which are within the scope of Directive 79/267/EEC and for the corresponding classes of reinsurance business.

4. Member States may require or permit undertakings the activities of which consist wholly of reinsurance to use the technical account for non-life-insurance business for all their business. This shall also apply to undertakings underwriting direct non-life-insurance and also reinsurance.

Article 34

Profit and loss account

I. Technical account - Non-life-insurance business

1. Earned premiums, net of reinsurance:

   (a) gross premiums written

   (b) outward reinsurance premiums (-)

   (c) change in the gross provision for unearned premiums and, in so far as national legislation authorizes the inclusion of this provision in liabilities item C(1), in the provision for unexpired risks (+/-)

   (d) change in the provision for unearned premiums, reinsurers' share (+/-)

2. Allocated investment return transferred from the non-technical account (item III(6))

3. Other technical income, net of reinsurance

4. Claims iuncurred, net of reinsurance:

   (a) claims paid

      (aa) gross amount

      (bb) reinsurers' share (-)

   (b) change in the provision for claims,

      (aa) gross amount

      (bb) reinsurers' share (-)

5. Changes in other technical provisions, net of reinsurance, not shown under other headings (+/-)

6. Bonuses and rebates, net of reinsurance

7. Net operating expenses:

   (a) acquisition costs

   (b) change in deferred acquisition costs (+/-)

   (c) administrative expenses

   (d) reinsurance commissions and profit participation (-)

8. Other technical charges, net of reinsurance

9. Change in the equalization provision (+/-)

10. Sub-total (balance on the technical account for non-life-insurance business (item III(1)).

II. Technical account - Life-assurance business

1. Earned premiums, net of reinsurance:
   (a) gross premiums written
   (b) outward reinsurance premiums (-)
   (c) change in the provision for unearned premiums, net of reinsurance (+/-)
2. Investment income:
   (a) income from participating interests, with a separate indication of that derived from affiliated undertakings
   (b) income from other investments, with a separate indication of that derived from affiliated undertakings
      (aa) income from land and buildings
      (bb) income from other investments
   (c) value re-adjustments on investments
   (d) gains on the realizaiton of investments
3. Unrealized gains on investments
4. Other technical income, net of reinsurance
5. Claims incurred, net of reinsurance:
   (a) claims paid
      (aa) gross amount
      (bb) reinsurers' share (-)
   (b) change in the provision for claims
      (aa) gross amount
      (bb) reinsurers' share (-)
6. Change in other technical provisions, net of reinsurance, not shown under other headings (+/-):
   (a) life assurance provision, net of reinsurance
      (aa) gross amount
      (bb) reinsurers' share (-)
   (b) other technical provisions, net of reinsurance
7. Bonuses and rebates, net of reinsurance

8. Net operating expenses:
   (a) acquisition costs,
   (b) change in deferred acquisition costs (+/-)
   (c) administrative expenses
   (d) reinsurance commissions and profit participation (-)
9. Investment charges:
   (a) investment management charges, including interest
   (b) value adjustments on investments
   (c) losses on the realization of investments
10. Unrealized losses on investments
11. Other technical charges, net of reinsurance
12. Allocated investment return transferred to the non-technical account (-) (item III(4))
13. Sub-total: (balance on technical account - life assurance business (item III(2))

III. Non-technical account

1. Balance on the technical account - non-life-insurance business item I(10))
2. Balance on the technical account - life-assurance business (item II(13))
3. Investment income
   (a) income from participating interests, with a separate indication of that derived from affiliated undertakings
   (b) income from other investments, with a separate indication of that derived from affiliated undertakings
      (aa) income from land and buildings
      (bb) income from other investments
   (c) value re-adjustments on investments
   (d) gains on the realization of investments
4. Allocated investment return transferred from the life-assurance technical account (item II(12))
5. Investment charges:
   (a) investment management charges, including interest

(b) value adjustments on investments

(c) losses on the realization of investments

6. Allocated investment return transferred to the non-life-insurancetechnical account (item I(2))

7. Other income

8. Other charges, including value adjustments

9. Tax on profit or loss on ordinary activities

10. Profit or loss on ordinary activities after tax

11. Extraordinary income

12. Extraordinary charges

13. Extraordinary profit or loss

14. Tax on extraordinary profit or loss

15. Other taxes not shown under the preceding items

16. Profit or loss for the financial year

SECTION 6

Special provisions relating to certain profit-and-loss-account items

Article 35

Non-life-insurance technical account: item I (1) (a)

Life-assurance technical account: item II (1) (a)

Gross premiums written

Gross premiums written shall comprise all amounts due during the financial year in respect of insurance contracts regardless of the fact that such amounts may relate in whole or in part to a later financial year, and shall include inter alia:

(i) premiums yet to be written, where the premium calculation can be done only at the end of the year:

(ii) - single premiums, including annuity premiums,

- in life assurance, single premiums relating from bonus and rebate provisions in so far as they must be considered as premiums on the basis of contracts and where national legislation requires or permits their being shown under premiums;

(iii) additional premiums in the case of half-yearly, quarterly or monthly payments and additional payments from policyholders for expenses borne by the insurance undertaking;

(iv) in the case of co-insurance, the undertaking's portion of total premiums;

(v) reinsurance premiums due from ceding and retroceding insurance undertakings, including portfolio entries,

after deduction of:

- portfolio withdrawals credited to ceding and retroceding insurance undertakings, and

- cancellations.

The above amounts shall not include the amounts of taxes or charges levied with premiums.

Article 36

Non-life-insurance technical account: item I (1) (b)

Life-assurance technical account: item II (1) (b)

Outward reinsurance premiums

Outward reinsurance premiums shall comprise all premiums paid or payable in respect of outward reinsurance contracts entered into by an insurance undertaking. Portfolio entries payable on the conclusion or amendment of outward reinsurance contracts shall be added; portfolio withdrawals receivable must be deducted.

Article 37

Non-life-insurance technical account: items I (1) (c) and (d)

Life-assurance technical account: item II (1) (c)

Change in the provision for unearned premiums, net of reinsurance

Pending further coordination, Member States may, in the case of life assurance, require or permit the change in unearned premiums to be included in the change in the life assurance provision.

Article 38

Non-life-insurance technical account: item I (4)

Life-assurance technical account: item II (5)

Claims incurred, net of reinsurance

1. Claims incurred shall comprise all payments made in respect of the financial year plus the provision for claims but minus the provision for claims for the preceding financial year.

The amounts shall include annuities, surrenders, entries and withdrawals of loss provisions to and from ceding insurance undertakings and reinsurers, external and internal claims management costs and charges for claims incurred but not reported such as referred to in Article 60 (1) (b) and (2) (a).

Sums recoverable on the basis of subrogation and salvage within the meaning of Article 60(1)(d) shall be deducted.

2. Where the difference between:

- the loss provision made at the beginning of the year for outstanding claims incurred in previous years, and
- the payments made during the year on account of claims incurred in previous years and the loss provision shown at the end of the year for such outstanding claims is material,

it shall be disclosed in the notes on the accounts, broken down by category and amount.

Article 39

Non-life-insurance technical account: item I (6)

Life-assurance technical account: item II (7)

Bonuses and rebates, net of reinsurance

Bonuses shall comprise all amounts chargeable for the financial year which are paid or payable to policyholders and other insured parties or provided for their benefit, including amounts used to increase technical provisions or applied to the reduction of future premiums, to the extent that such amounts represent an allocation of surplus or profit arising on business as a whole or a section of business, after deduction of amounts provided in previous years which are no longer required.

Rebates shall comprise such amounts to the extent that they represent a partial refund of premiums resulting from the exerience of individual contracts.

Where material, the amount charged for bonuses and that charged for rebates shall be disclosed separately in the notes on the accounts.

Article 40

Non-life-insurance technical account: item I (7) (a)

Life-assurance technical account: item II (8) (a)

Acquisition costs

Acquisition costs shall comprise the costs arising from the conclusion of insurance contracts. They shall cover both direct costs, such as acquisition commissions or the cost of drawing up the insurance document or including the insurance contract in the portfolio, and indirect costs, such as advertising costs or the administrative expenses connected with the processing of proposals and the issuing of policies.

Member States may require policy renewal commissions tobe entered in item I (7) (c) or II (8) (c).

Article 41

Non-life-insurance technical account: item I (7) (c)

Life-assurance technical account: item II (8) (c)

Administrative expenses

Administrative expenses shall include the costs arising from premium collection, portfolio administration, handling of bonuses and rebates, and inward and outward reinsurance. They shall in particular include staff costs and depreciation provisions in respect of office furniture and equipment in so far as these need not be shown under acquisition costs, claims incurred or investment charges.

Article 42

Life-insurance technical account: items II (2) and (9)

Non-technical account: items III (3) and (5)

Investment income and charges

1. All investment income and charges relating to non-life insurance shall be disclosed in the non-technical account.

2. In the case of an undertaking carrying on life-assurance business only, investment income and charges shall be disclosed in the life-assurance technical account.

3. In the case of an undertaking carrying on both life-assurance and non-life-insurance business, investment income and charges shall, to the extent that they are directly connected with the carrying on of the life-assurance business, be disclosed in the life-assurance technical account.

4. Member States may require or permit the disclosure of investment income and charges according to the origin or attribution of the investments, if necessary by providing for further items in the non-life-insurance technical account, by analogy with the corresponding items in the life-assurance
technical account.

Article 43

Non-life-insurance technical account: item I (2)

Life-assurance technical account: item II (2)

Non-technical account: items III (4) and (6)

Allocated investment return

1. Where part of the investment return is transferred to the non-life-insurance technical account, the transfer from the non-technical account shall be deducted from item III (6) and added to item I (2).

2. Where part of the investment return disclosed in the life-assurance technical account is transferred to the non-technical account, the amount transferred shall be deducted from item II (2) and added to item III (4).

3. Member States may lay down the procedures for and the amounts of transfers of allocated return from one part of the profit and loss account to another. The reasons for such transfers and the bases on which they are made shall be disclosed in the notes on the accounts in either event; where appropriate, a reference to the text of the relevant regulation shall suffice.

Article 44

Life-assurance technical account: items II (3) and (10)

Unrealized gains and losses on investments

1. In life-assurance business Member States may permit the disclosure in full or in part of items II (3) and (10) in the profit and loss account of variatons in the difference between:

- the valuation of investments at their current value or by means of one of the methods referred to in Article 33 (1) of Directive 78/660/EEC, and
- their valuation at purchase price.

In any event, Member States shall require that the amounts referred to in the first paragraph be disclosed in the aforementioned items where they relate to investments shown as assets under D.

2. Member States which require or permit the valuation of the investments shown as assets under C at their current value may, in respect of non-life-insurance, permit the disclosure in full or in part in an item III

(3a) and in an item III(5a) in the profit and loss account of the variation in the difference between the valuation of those investments at their current value and their valuation at purchase price.

SECTION 7

Valuation rules

Article 45

Article 32 of Directive 78/660/EEC, under which the valuation of items shown in the annual accounts must be based on the principle of purchase price or production cost, shall apply to investment subject to Articles 46 to 49 of this Directive.

Article 46

1. Member States may require or permit the valuation of investments shown as assets under C on the basis of their current value calculated in accordance with Articles 48 and 49.

2. The investments shown as assets under D shall be shown at their current value.

3. Where investments are shown at their purchase price, their current value be disclosed in the notes on the accounts.

However, Member States in which, on the date of the notification of this Directive, investments are shown at their purchase price may give undertakings the option of initially disclosing in the notes on the account the current value of investment shown as assets under C(I) no later than five years after the date referred to in Article 70(1) and the current value of other investments no later than three years after the same date.

4. Where investments are shown at their current value, their purchase price shall be disclosed in the notes on the accounts.

5. The same valuation method shall be applied to all investments included in any item denoted by an arabic numeral or shown as assets under C (I).

6. The method applied to each investment item shall be stated in the notes on the accounts.

Article 47

Where current value is applied to investments, Article 33 (2) and (3) of Directive 78/660/EEC shall apply, except as provided in Articles 37 and 44 of this Directive.

Article 48

1. In the case of investments other than land and buildings, current value shall mean market value, save as provided in paragraph 5.

2. Where investments are officially listed on an official stock exchange, market value shall mean the value on the balance-sheet date or, when the balance-sheet date is not a stock-exchange trading day, on the last stock-exchange trading day before that date.

3. Where a market exists for investments other than those referred to in paragraph 2, market value shall mean the average price at which such investments were traded on the balance-sheet date or, when the balance-sheet date is not a trading day, on the last trading day before that date.

4. Where on the date on which the accounts are drawn up investments such as referred to in paragraphs 2 or 3 have been sold or are to be sold within the short term, the market value shall be reduced by the actual or estimated realization costs.

5. Except where the equity method is applied in accordance with Article 59 of Directive 78/660/EEC, all other investments shall be valued on a basis which has prudent regard to the likely realizable value.

6. In all cases the method of valuation shall be precisely described and the reason for adopting it stated in the notes on the accounts.

Article 49

1. In the case of land and buildings current value shall mean the market value on the date of valuation, where relevant reduced as provided in paragraphs 4 and 5.

2. Market value shall mean the price at which land and buildings could be sold under private contract between a willing seller and an arm's length buyer on the date of valuation, it being assumed that the property is publicly exposed to the market, that market conditions permit orderly disposal and that a normal period, having regard to the nature of the property, is available for the negotiation of the sale.

3. The market value shall be determined through the separate valuation of each land and buildings item, carried out at least every five years according to methods generally recognized or recognized by the insurance supervisory authorities. Article 35(1)(b) of Directive 78/660/EEC shall not apply.

4. Where the value of any land and buildings item has diminished since the preceding valuation under paragraph 3, an appropriate value adjustment shall be made. The lower value thus arrived at shall not be increased in subsequent balance sheets unless such increase results from a new determination of market value arrived at in accordance with paragraphs 2 and 3.

5. Where on the date on which the accounts are drawn up land and buildings have been sold or are to be sold within the short term, the value arrived at in accordance with paragraphs 2 and 4 shall be reduced by the actual or estimated realization costs.

6. Where it is impossible to determine the market value of a land and buildings item, the value arrived at on the basis of the principle of purchase price or production cost shall be deemed to be the current value.

7. The method by which the current value of land and buildings has been arrived at and their breakdown by financial year of valuation shall be disclosed in the notes on the accounts.

Article 50

Where Article 33 of Directive 78/660/EEC is applied to insurance undertakings, it shall be so in the following manner:

(a) paragraph 1(a) shall apply to assets shown under F (I) as defined in Article 6 of this Directive;

(b) paragraph 1(c) shall apply to assets shown under C (I), (II), (III) and (IV) and F(I) except for stocks), and (III) as defined in Article 6 of this Directive.

Article 51

Article 35 of Directive 78/660/EEC shall apply to insurance undertakings subject to the following provisions:

(a) it shall apply to assets shown under B and C and to fixed assets shown under F(I) as defined in Article 6 of this Directive;

(b) paragraph 1 (c) (aa) shall apply to assets shown under C (II), (III) and (IV) and F (III) as defined in Article 6 of this Directive.

Member States may require that value adjustments be made in respect of transferable securities shown as investments, so that they are shown at the lower value to be attributed to them at the balance-sheet date.

Article 52

Article 38 of Directive 78/660/EEC shall apply to assets sown under F(I) as defined in Article 6 of this Directive.

Article 53

Article 39 of Directive 78/660/EEC shall apply to assets shown under E (I), (II) and (III) and F (II) as defined in Article 6 of this Directive.

Article 54

In non-life insurance the amount of any deferred acquisition costs shall be established on a basis compatible with that used for unearned premiums. In life assurance the calculation of the amount of any acquisition costs to be deferred may be taken into the acturial calculation referred to in Article 59.

Article 55

1. (a) If they have not been valued at market value, debt securities and other fixed-income securities shown as assets under C (II) and (III) shall be shown in the balance sheet at purchase price. Member States may, however, require or permit such debt securities to be shown in the balance sheet at the amount repayable at maturity.

   (b) Where the purchase price of the securities referred to in point (a) exceeds the amount repayable at maturity, the amount of the difference shall be charged to the profit and loss account. Member States may, however, require or permit the amount of the difference to be written off in instalments so that it is completely written off when the securities are repaid. That difference must be shown separately in the balance sheet or in the notes on the accounts.

   (c) Where the purchase price of the securities referred to in point (a) is less than the amount repayable at maturity, Member States may require or permit the amount of the difference to be released to income in instalments over the period remaining until repayment. That difference must be shown separately in the balance sheet or in the notes on the accounts.

2. Where debt securities or other fixed-income securities that are not valued at market value are sold before maturity and the proceeds are used to purchase other debt securities or fixed-income securities, Member States may permit the difference between the proceeds of sale and their book value to be spread uniformly over the period remaining until the maturity of the original investment.

Article 56

Technical provisions

The amount of technical provisions must at all times be such that an undertaking can meet any liabilities arising out of insurance contracts as far as can reasonably be foreseen.

Article 57

Provision for unearned premiums

1. The provision for unearned premiums shall in principle be computed separately for each insurance contract. Member States may, however, permit the use of statistical methods, and in particular proportional and flat-rate methods, where they may be expected to give approximately the same results as individual calculations.

2. In classes of insurance where the assumption of a temporal correlation between risk experience and premium is not appropriate, calculation methods shall be applied that take account of the differing pattern of risk over time.

Article 58

Provision for unexpired risks

The provision for unexpired risks referred to in Article 26 shall be computed on the basis of claims and administrative expenses likely to arise after the end of the financial year from contracts concluded before that date, in so far as their estimated value exceeds the provision for unearned premiums and any premiums receivable under those contracts.

Article 59

Life assurance provision

1. The life assurance provision shall in principle be computed separately for each life assurance contract. Member States may, however, permit the use of statistical or mathematical methods where they may be expected to give approximately the same results as individual calculations. A summary of the principal assumptions made shall be given in the notes on the accounts.

2. The computation shall be made annually by an actuary or other specialist in this field on the basis of recognized acturial methods.

Article 60

Provisions of claims outstanding

1. Non-life insurance

(a) A provision shall in principle be computed separately for each case on the basis of the costs still expected to arise. Statistical methods may be used if they result in an adequate provision having regard to the nature of the risks; Member States may, however, make the application of such methods subject to prior approval.

(b) This provision shall also allow for claims incurred but not reported by the balance-sheet date; its amount shall be determined having regard to

past experience as to the number and magnitude of claims reported after the balance-sheet date.

(c) Claims settlement costs shall be included in the calculation of the provision irrespective of their origin.

(d) Recoverable amounts arising out of the acquisition of the rights of policyholders with respect to third parties (subrogation) or of the legal ownership of insured property (salvage) shall be deducted from the provision for claims outstanding; they shall be estimated on a prudent basis. Where such amounts are material, they shall be disclosed in the notes on the accounts.

(e) By way of derogation from subparagraph (d), Member States may require or permit the disclosure of recoverable amounts as assets.

(f) Where benefits resulting from a claim must be paid in the form of annuity, the amounts to be set aside for that purpose shall be calculated by recognized acturial methods.

(g) Implicit discounting or deductions, whether resulting from the placing of a present value on a provision for an outstanding claim which is expected to be settled later at a higher figure or otherwise effected, shall be prohibited.

Member States may permit explicit discounting or deductions to take account of investment income. No such discounting or deductions shall be permissible unless:

(i) the expected average date for the settlement of claims is at least four years after the accounting date;

(ii) the discounting or deduction is effected on a recognized prudential basis; the competent authority must be given advance notification of any change in method;

(iii) when calculating the total cost of settling claims, an undertaking takes account of all factors that could cause increases in that cost;

(iv) an undertaking has adequate data at its disposal to construct a reliable model of the rate of claims settlements;

(v) the rate of interest used for the calculation of present values does not exceed a prudent estimate of the investment income from assets invested as a provision for claims during the period necessary for the repayment of such claims. Moreover, it must not exceed either of the following:

- the investment income from such assets over the preceding five years,

- the investment income from such assets during the year preceding the balance-sheet date.

When discounting or effecting deductions, an undertaking shall, in the notes on its accounts, disclose the total amount of provisions before discounting or deduction, the categories of claims which are discounted or from which deductions have been made and, for each category of claims, the methods used, in particular the rates used for the estimates referred to in the preceding subparagraph, points (iii) and (v), and the criteria adopted for estimating the period that will elapse before the claims are settled.

2. Life insurance

(a) The amount of the provision for claims shall be equal to the sums due to beneficiaries, plus the costs of settling claims. It shall include the provision for claims incurred but not reported.

(b) Member States may require the disclosure in liabilities item C (2) of the amounts referred to in (a).

Article 61

1. Pending further coordination, Member States may require or permit the applicaiton of the following methods where, because of the nature of the class or type of insurance in question, information about premiums receivable, claims payable or both for the underwriting years is insufficient when the annual accounts are drawn up for accurate estimates to be made.

Method 1

The excess of the premiums written over the claims and expenses paid in respect of contracts commencing in the underwriting year shall form a technical provision which is included in the technical provision for claims outstanding shown in the balance sheet in liabilities item C (3). The provision may also be computed on the basis of a given percentage of the premiums written where such a method is appropriate for the type of risk insured. Should the need arise, the amount of this technical provision shall be increased to make it sufficient to meet present and future obligations. The technical provision constituted by this method shall be replaced by a provision for claims outstanding estimated in the usual manner as soon as sufficient information has been gathered and not later than the end of the third year following the underwriting year.

Method 2

The figures shown in the technical account or in certain items within it shall relate to a year which wholly or partly precedes the financial year. It must not do so by more than 12 months. The amounts of the technical provisions

shown in the annual accounts shall if necessary be increased to make them sufficient to meet present and future obligations.

2. Where one of the methods described in paragraph 1 is adopted, it shall be applied systematically in successive years unless circumstances justify a change. The use of either method shall be disclosed in the notes on the accounts and the reasons given; in the event of a change in the method applied, the effect on the assets, liabilities, financial position and profit or loss shall be indicated in the notes on the accounts. Where Method 1 is used, the length of time that elapses before a provision for claims outstanding is constituted on the usual basis shall be disclosed in the notes on the accounts. Where Method 2 is used, the length of time by which the earlier year to which the figures relate precedes the financial year and the magnitude of the transactions concerned shall be disclosed in the notes on the accounts.

3. For the purposes of this Article, 'underwriting year' shall mean the financial year in which the insurance contracts in the class or type of insurance in question commenced.

Article 62

Pending further coordination, those Member States which require the constitution of equalization provisions shall prescribe the valuation rules to be applied to them.

SECTION 8

Contents of the notes on the accounts

Article 63

In place of the information provided for in Article 43 (1) (8) of Directive 78/660/EEC, insurance undertakings shall provide the following particulars:

I. As regards non-life insurance, the notes on the accounts shall disclose:

1. gross premiums written;
2. gross premiums earned;
3. gross claims charges;
4. gross operating expenses;
5. the reinsurance balance.

These amounts shall be shown broken down between direct insurance and reinsurance acceptances, if reinsurance acceptances amount to 10% or more of gross premiums written, and then within direct insurance into the following groups of classes:

- accident and health,
- motor, third-party liability,
- motor, other classes,
- marine, aviation and transport,
- fire and other damage to property,
- third-party liability,
- credit and suretyship,
- legal expenses,
- assistance,
- miscellaneous.

The breakdown into groups of classes within direct insurance shall not be required where the amount of the gross premiums written in direct insurance for the group in question does not exceed ECU 10 million. However, undertakings shall in any case disclose the amounts relating to the three largest groups of classes in their business.

II. As regards life assurance, the notes on the accounts shall disclose:

1. gross premiums written, broken down between direct insurance and reinsurance acceptances, if reinsurance acceptances amount to 10% or more of gross premiums written, and then within direct insurance to indicate:

   (a) (i) individual premiums;

   (ii) premiums under group contracts;

   (b) (i) periodic premiums;

   (ii) single premiums;

   (c) (i) premiums from non-bonus contracts;

   (ii) premiums from bonus contracts;

   (iii) premiums from contracts where the investment risk is borne by policyholders.

   Disclosure of the figure relating to (a), (b) or (c) shall not be required where it does not exceed 10% of the gross premiums written in direct insurance;

2. the reinsurance balance;

III. In the case covered by Article 33(4), gross premiums broken down between life assurance and non-life insurance.

IV. In all cases, the total gross direct insurance premiums resulting from contracts concluded by the insurance undertaking

- in the Member State of its head office,
- in the other Member States, and
- in other countries,

except that disclosure of the figure relating to the above shall not be required if they do not exceed 5% of total gross premiums.

Article 64

In the notes of their accounts insurance undertakings shall disclose the total amount of commissions for direct insurance business taken into the accounts for the financial year. This requirement shall cover commissions of any kind, and in particular acquisition, renewal, collection and portfolio management commissions.

SECTION 9

Provisions relating to consolidated accounts

Article 65

1. Insurance undertakings shall draw up consolidated accounts and consolidated annual reports in accordance with Directive 83/349/EEC, save as otherwise provided in this section.

2. In so far as a Member State does not have recourse to Article 5 of Directive 83/349/EEC, paragraph 1 shall also apply to parent undertakings, the sole or essential object of which is to acquire holdings in subsidiary undertakings and turn them to profit, where those subsidiary undertakings are either exclusively or mainly insurance undertakings.

Article 66

Directive 83/349/EEC shall apply subject to the following provisions:

1. Articles 4, 6, and 40 shall not apply;

2. The information referred to in the first and second indents of Article 9(2), namely:

- the amount of the fixed assets, and
- the net turnover,

shall be replaced by particulars of the gross premiums written as defined in Article 35 of this Directive;

3. A Member State may also apply Article 12 of Directive 83/349/EEC to two or more insurance undertakings which are not connected as described in Article 1 (1) or (2) of the same Directive but are managed on a unified basis other than pursuant to a contract or provisions of their memoranda or articles of associaiton. Unified management may also consist of important and durable reinsurance links;

4. Member States may permit derogations from Article 26 (1) (c) of Directive 83/349/EEC where a transaction has been concluded according to normal market conditions and has established policyholder rights. Any such derogation shall be disclosed and where they have a material effect on the assets, liabilities, financial position and profit or loss of all the undertakings included in the consolidation that fact shall be disclosed in the notes on the consolidated accounts;

5. Article 27(3) of Directive 83/349/EEC shall apply provided that the balance-sheet date of an undertaking included in a consolidation does not precede the consolidated balance-sheet date by more than six months;

6. Article 29 of Directive 83/349/EEC shall not apply to those liabilities items, the valuation of which by the undertakings included in a consolidation is based on the application of provisions specific to insurance undertakings or to those assets items changes in the values of which also affect or establish policyholders' rights. Where recourse is had to this derogation, the fact shall be disclosed in the notes on the consolidated accounts.

Article 67

In consolidated accounts alone Member States may require or permit all investment income and charges to be disclosed in the non-technical account, even when such income and charges are connected with life-assurance business.

Furthermore, Member States may in such cases require or permit the allocation of part of the investment return to the life-assurance technical account.

SECTION 10

Publication

Article 68

1. The duly approved annual accounts of insurance undertakings, together with the annual reports and the reports by the persons responsible for auditing the accounts, shall be published as laid down by the laws of each Member State in accordance with Article 3 of Directive 68/151/EEC.

The laws of a Member State may, however, provide that annual reports need not be published as provided in the first subparagraph. In that event, they shall be made available to the public at the undertakings' head office in the Member State concerned. It must be possible to obtain a copy of all or part of any such report upon request. The price of such a copy shall not exceed its administrative cost.

2. Paragraph 1 shall also apply to the duly approved consolidated accounts, the consolidated annual report and the reports by the persons responsible for auditing the accounts.

3. Where an insurance undertaking which has drawn up annual accounts or consolidated accounts is not established as one of the types of company listed in Article 1 (1) of Directive 78/660/EEC and is not required by its national law to publish the documents referred to in paragraph 1 and 2 of this Article as presribed in Article 3 of Directive 68/151/EEC, it shall at least make them available to the public at its head office. It must be possible to obtain copies of such documents on request. The price of such copies shall not exceed their administrative cost.

4. Member States shall provide for appropriate sanctions for failure to comply with the publication rules laid down in this Article.

SECTION 11

Final provisions

Article 69

The contact committee set up pursuant to Article 52 of Directive 78/660/EEC shall also, when constituted appropriately, have the following functions:

(a) to facilitate, without prejudice to Articles 169 and 170 of the Treaty, harmonized application of this Directive through regular meetings dealing in particular with practical problems arising in connection with its application;

(b) to advise the Commission, if the need arises, on additions or amendments to this Directive.

Article 70

1. Member States shall adopt the laws, regulations and administrative provisions necessary for them to comply with this Directive before 1 January 1994. They shall forthwith inform the Commission thereof.

When Member States adopt these measures, they shall include a reference to this Directive or be accompanied by such reference on the occasion of

their official publication. The methods of making such a reference shall be laid down by the Member States.

2. Member States may provide that the provisions referred to in paragraph 1 shall first apply to annual accounts and consolidated accounts for financial years beginning on 1 January 1995 or during the calendar year 1995.

3. Member States shall communicate to the Commission the texts of the main provisions of national law which they adopt in the field governed by this Directive.

Article 71

Five years after the date referred to in Article 70 (2) the Council acting on a proposal from the Commission, shall examine and if need be revise all those provisions of this Directive which provide for Member State options in the light of the experience acquired in applying this Directive and in particular of the aims of greater transparency and harmonization of the provisions referred to by this Directive.

Article 72

This Directive is addressed to the Member States.

KUNGL
1994 - 0

Statens offentliga utredningar 1994

Kronologisk förteckning

1. Ändrad ansvarsfördelning för den statliga statistiken. Fi.
2. Kommunerna, Landstingen och Europa + Bilagedel. C.
3. Mäns föreställningar om kvinnor och chefskap. S.
4. Vapenlagen och EG. Ju.
5. Kriminalvård och psykiatri. Ju.
6. Sverige och Europa. En samhällsekonomisk konsekvensanalys. Fi.
7. EU, EES och miljön. M.
8. Historiskt vägval – Följderna för Sverige i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende av att bli, respektive inte bli medlem i Europeiska unionen. UD.
9. Förnyelse och kontinuitet – om konst och kultur i framtiden. Ku.
10. Anslutning till EU – Förslag till övergripande lagstiftning. UD.
11. Om kriget kommit... Förberedelser för mottagande av militärt bistånd 1949-1969 + Bilagedel. SB.
12. Suveränitet och demokrati + bilagedel med expertuppsatser. UD.
13. JIK-metoden, m.m. Fi.
14. Konsumentpolitik i en ny tid. C.
15. På väg. K.
16. Skoterkörning på jord- och skogsbruksmark – Kartläggning och åtgärdsförslag. M.
17. Års- och koncernredovisning enligt EG-direktiv. Del I och II. Ju.

Statens offentliga utredningar 1994

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Om kriget kommit... Förberedelser för mottagande av militärt bistånd 1949-1969 + Bilagedel. [11]

Justitiedepartementet

Vapenlagen och EG [4]
Kriminalvård och psykiatri. [5]
Års- och koncernredovisning enligt EG-direktiv. Del I och II. Ju. [17]

Utrikesdepartementet

Historiskt vägval – Följderna för Sverige i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende av att bli, respektive inte bli medlem i Europeiska unionen. [8]
Anslutning till EU – Förslag till övergripande lagstiftning. [10]
Suveränitet och demokrati
+ bilagedel med expertuppsatser. [12]

Socialdepartementet

Mäns föreställningar om kvinnor och chefsskap. [3]

Kommunikationsdepartementet

På väg. [15]

Finansdepartementet

Ändrad ansvarsfördelning för den statliga statistiken. [1]
Sverige och Europa. En samhällsekonomisk konsekvensanalys. [6]
JIK-metoden, m.m. [13]

Kulturdepartementet

Förnyelse och kontinuitet – om konst och kultur i framtiden. [9]

Civildepartementet

Kommunerna, Landstingen och Europa.
+ Bilagedel. [2]
Konsumentpolitik i en ny tid. [14]

Miljö- och naturresursdepartementet

EU, EES och miljön. [7]
Skoterkörning på jord- och skogsbruksmark – Kartläggning och åtgärdsförslag. [16]

FRITZES
Postadress: 106 47 Stockholm
Fax 08-20 50 21, Telefon 690 90 90